

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Μεταπτυχιακή εργασία Α κύκλου

«Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Ρωσία. Η περίπτωση του σχολείου “Νίκος Ματσουκατίδης” στη Σταυρούπολη Ρωσίας».

Χουστουλάκη Κωστούλα- Μαρίνα

Επιτροπή
Δαμανάκης Μιχάλης
Χουρδάκης Αντώνης
Δαφερμάκης Εμμανουήλ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ «ΝΙΚΟΣ ΜΑΤΣΟΥΚΑΤΙΔΗΣ» ΣΤΗ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗ ΡΩΣΙΑΣ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α' ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

σελ

Εισαγωγή.....9

Κεφάλαιο 1. Η παρουσία των Ελλήνων στον Εύξεινο Πόντο και στις Ρωσικές χώρες πριν το 18^ο αιώνα.

1.1 Οι ελληνικές πόλεις- αποικίες στον Εύξεινο Πόντο.....17

1.2 Ο ρόλος των Ελλήνων στην πολιτιστική και πνευματική ανάπτυξη των Ρώσων στο Μεσαίωνα17

Κεφάλαιο 2. Ο ελληνισμός τον 18^ο και 19^ο αιώνα στη Ρωσία. Τα σημαντικότερα κέντρα.

2.1 Οι ρωσοτουρκικοί πόλεμοι και οι μεταναστεύσεις των Ελλήνων στη Νότια Ρωσία.....21

2.1.1 Η επιχειρηματική δραστηριότητα, οι εμπορικές συναλλαγές και η ανάπτυξη των ελληνικών αποικιών23

2.1.2 Η ελληνική κοινότητα του Νέζιν στη Νότια Ρωσία24

2.1.3 Η ελληνική κοινότητα της Οδυσσού στη Νότια Ρωσία24

2.1.4 Η πόλη του Ροστόφ στη Νότια Ρωσία25

2.1.5 Η πόλη της Μαριούπολης26

Κεφάλαιο 3. Οι Έλληνες της Ρωσίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Οι αλληπάλληλες μεταναστεύσεις.

3.1 Ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος και ο ελληνισμός της Ρωσίας και του Πόντου (1914-1918). Οι ελληνικές παροικίες των παραλίων της νότιας Ρωσίας.....28

Κεφάλαιο 4. Οι μετακινήσεις των Ελλήνων την περίοδο της πρώην Σοβιετικής Ένωσης (1922-1991).....31

4.1. Βασικά πληθυσμιακά στοιχεία των Ελλήνων της πρώην ΕΣΣΔ. Η περίπτωση του Πόντου, του Καυκάσου, της Γεωργίας, της Ρωσίας και της Νότιας Ρωσίας.....	34
4.1.1 Ο Πόντος.....	35
4.1.2 Ο Καύκασος.....	35
4.1.3 Η Γεωργία.....	36
4.1.4 Η Ρωσία.....	36
4.1.5 Η Νότια Ρωσία.....	36

Κεφάλαιο 5. Η παρουσία των Ελλήνων στις δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης έως τη δημιουργία της ΚΑΚ (1985-1991).....37

Κεφάλαιο 6. Η επιβίωση της ελληνικής γλώσσας και των ελληνικών διαλέκτων στις περιοχές της πρώην ΕΣΣΔ μετά το 1980.....41

Κεφάλαιο 7. Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στη Ρωσία.....43

7.1 Τα ελληνικά σχολεία στη Ρωσία την περίοδο του Μεσαίωνα.....	44
7.2 Η εκπαιδευτική δραστηριότητα των ελληνικών κοινοτήτων μετά την Οκτωβριανή επανάσταση.....	47
7.3 Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση σήμερα στις παρευξείνιες χώρες (1930- έως σήμερα).....	52

Κεφάλαιο 8. Η περιοχή Σταυρούπολη.

8.1 Ιστορική αναδρομή.....	64
α) Ίδρυση και ονομασία.....	63
β) Πολιτιστική ζωή και ανάπτυξη (Πληθυσμός, συγκοινωνία, Πανεπιστημιακά εκπαιδευτικά ιδρύματα, μνημεία, εκκλησίες, μουσεία, κινηματογράφοι, θέατρα)....	65

Κεφάλαιο 9. Μεθοδολογία της έρευνας.

9.1 Οριοθέτηση του αντικειμένου της έρευνας.....	68
9.2 Σκοπός της έρευνας.....	69
9.3 Στόχοι της έρευνας.....	69
9.4 Ερευνητικά ερωτήματα.....	70
9.5 Πηγές άντλησης αρχειακού υλικού.....	70
9.6 Εργαλεία συγκέντρωσης ερευνητικού υλικού:	
α) Συνέντευξη.....	71
β) Παρατήρηση.....	77
9.7 Τόπος, χρόνος και φάσεις διεξαγωγής της έρευνας.....	79
9.8 Μελέτη Περίπτωσης.....	81

Β΄ ΜΕΡΟΣ: ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Κεφάλαιο 10. Ανάλυση ντοκουμέντων και συνεντεύξεων ως προς την παρουσία των Ελλήνων στη Σταυρούπολη

10.1 Η μετανάστευση των Ελλήνων ομογενών στη Σταυρούπολη.....	97
10.2 Δημογραφικά στοιχεία Ελλήνων ομογενών.....	101
α) Τύπος οικογένειας.....	101
β) Γεωγραφική καταγωγή και γλώσσα που μιλούσαν.....	101
10.3 Θρησκεία/ Πίστη/ Εκκλησία.....	102
10.4 Η ελληνική ανάμεσα στις άλλες γλώσσες.....	104
10.5 Ελληνικές εφημερίδες/ περιοδικά και η παρουσία των Ελλήνων στην πολιτιστική ζωή της Σταυρούπολης.....	107
10.6 Συλλογικά όργανα Ελλήνων Σταυρούπολης.....	110
α) Σύλλογος Νεολαίας « Σταυρός».....	110
β) Παιδαγωγική Εταιρία «Αριστοτέλης».....	112
γ) Σύλλογος «Αυτονομία Ελλήνων Σταυρούπολης».....	113
10.7 Η επιρροή του ελληνικού πολιτισμού στο ρωσικό.....	113
10.8 Καθημερινή ζωή και δραστηριότητες. Ενασχόληση και επαγγέλματα/ επιχειρηματικότητα Ελλήνων.....	114
10.9 Διαπροσωπικές σχέσεις Ελλήνων ομογενών- λοιπών εθνοτήτων και κοινωνικά προβλήματα διαβίωσης- συμβίωσης.....	115

10.10 Ελληνικότητα της διασποράς στη Σταυρούπολη και η Εθνοπολιτισμική ταυτότητα των ομογενών.....	117
10.11 Θέματα διατήρησης, διάδοσης, καλλιέργειας και προώθησης της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού.....	119
10.11.1 Ελληνικά ήθη/ έθιμα/ διατροφή.....	119

Κεφάλαιο 11 Ανάλυση συνεντεύξεων ως προς τις σχέσεις των Ελλήνων ομογενών με την Ελλάδα

11.1 Επαφές με Ελλάδα.....	123
11.1.2 Συχνότητα και λόγοι επίσκεψης στην Ελλάδα.....	123
11.1.3 Λόγοι μετανάστευσης στην Ελλάδα.....	124
11.1.4 Δυσκολίες στη μετανάστευση στην Ελλάδα.....	125
11.1.5 Λόγοι παραμονής στη Σταυρούπολη.....	126

Κεφάλαιο 12 Ανάλυση ντοκουμέντων και συνεντεύξεων ως προς την ιστορική πορεία ίδρυσης του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης»

12.1 Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στη Σταυρούπολη μέχρι το 1991 και η αντιμετώπιση από το ρωσικό κράτος	129
12.2 Το ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης» και ο ιδρυτής του σχολείου..	131

Κεφάλαιο 13 Δομή, οργάνωση και λειτουργία του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης».

13.1.1 Νομικό πλαίσιο ίδρυσης.....	136
13.2 Κτηριακή υποδομή.....	138
13.3 Εκπαιδευτική διαδικασία.....	139
13.3.1 Οργάνωση της διδασκαλίας.....	140
13.3.2 Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών.....	144
α) Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Γλώσσας.....	144
β) Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών «Γεωγραφία Ελλάδας» (Страноведение Греция).....	169
γ) Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Χορογραφίας (Программа по хореографии и ритмике для школ дополнительного образования.....	178
(1-3 год обучения), (5-7 год обучения)).	
δ) Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Μουσικής.....	183
13.4 Το Μαθητικό Δυναμικό.....	185
α) Εθνοτική προέλευση του μαθητικού δυναμικού.....	188

β) Εισροές/ εκροές/ διαρροές μαθητικού δυναμικού.....	190
13.5 Τμήματα Φοιτητών.....	194
13.6 Το εκπαιδευτικό προσωπικό.....	197
13.7 Η διοίκηση του Ιδρύματος.....	201
13.7.1 Συλλογικά όργανα του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης «Νίκος Ματσουκατίδης».....	202
α) Ελληνικός Σύλλογος «Αναγέννηση».....	202
β) Σύλλογος Γονέων και κηδεμόνων.....	203
γ) Παιδαγωγική Εταιρία «Αριστοτέλης».....	203
13.8 Διδακτικά εγχειρίδια.....	205
α) Εγκεκριμένα διδακτικά εγχειρίδια για μαθητές.....	205
β) Εγκεκριμένα διδακτικά εγχειρίδια στα τμήματα φοιτητών και ενηλίκων γονέων.....	207
13.9 Αξιολόγηση εκπαιδευτικών, μαθητών, εκπαιδευτικού υλικού.....	207
13.10 Η εκπαιδευτική πολιτική της Ρωσίας και της Ελλάδας ως προς το ελληνικό σχολείο.....	209
13.11 Το σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης» ως φορέας διατήρησης και καλλιέργειας της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού.	213
13.11.1 Οι Στόχοι του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης (цели Греческой школы).....	217
13.12 Γλωσσικοί κώδικες επικοινωνίας στο σχολείο, στην οικογένεια και σε ατομικές καταστάσεις.....	218
13.12.1 Χρήση γλωσσικών κωδίκων στο σχολείο.....	218
α) Γλώσσα επικοινωνίας των μαθητών με τους εκπαιδευτικούς.....	218
β) Γλώσσα επικοινωνίας των μαθητών μεταξύ τους.....	219
13.12.2 Γλώσσα επικοινωνίας μέσα στην οικογένεια.....	219
13.12.3 Γλώσσα επικοινωνίας σε ατομικές καταστάσεις.....	220
Κεφάλαιο 14. Σύνοψη και συζήτηση των αποτελεσμάτων.....	221
14.1 Ο ελληνικής καταγωγής πληθυσμός και η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη σύγχρονη Ρωσία	222
14. 2 Η περίπτωση του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης».....	225
14.2.1 Η θεσμική σχέση του ελληνικού σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης» με τη ρωσική κύρια εκπαίδευση.....	225
14.2.2 Μαθητικό δυναμικό και εκπαιδευτικό προσωπικό.....	226

α) Μαθητικό Δυναμικό.....	226
β) Εκπαιδευτικό προσωπικό.....	227
14.2.3 Προγράμματα και τίτλοι Σπουδών.....	228
α) Προγράμματα Σπουδών.....	228
β) Τίτλοι Σπουδών.....	230
14.2.4 Οι κοινωνικοπολιτισμικοί προσανατολισμοί και η αποστολή του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης».....	230
14.2.5 Προβλήματα και προοπτικές.....	232

Αντί προλόγου

Στη παρούσα εργασία επιχειρείται αρχικά η καταγραφή της παρουσίας των Ελλήνων στον Εύξεινο Πόντο, στην πρώην Σοβιετική Ένωση και στη Ρωσία. Στη συνέχεια εστιάζουμε στην ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Ρωσία και στο ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης» που βρίσκεται στη Σταυρούπολη Ρωσίας.

Στο σημείο αυτό οφείλω να επισημάνω ότι η προσπάθεια αυτή δεν ήταν εύκολη λόγω αρχικά της μεγάλης απόστασης που χρειάστηκε να ταξιδέψω για να φτάσω στο σχολείο- προορισμό μου. Με την υποστήριξη της ομογένειας της Σταυρούπολης και την υλική και ηθική υποστήριξη της οικογένειάς μου κατάφερα να ολοκληρώσω την παρούσα εργασία.

Επίσης, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω θερμά τον επόπτη της εργασίας μου καθηγητή του Π.Τ.Δ.Ε κ. Μιχάλη Δαμανάκη, για την καθοδήγηση και τις υποδείξεις του σε όλα τα στάδια αυτής της εργασίας και να τονίσω ότι υπήρξε ένας μεγάλος δάσκαλος για μένα.

Τέλος, θεωρώ υποχρέωσή μου να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στους λοιπούς καθηγητές μου και στους συνεπόπτες μου κ. Δαφερμάκη Εμμανουήλ και κ. Χουρδάκη Αντώνη.

Εισαγωγή

«Στη μετασοβιετική περίοδο κατά την οποία συντελείται η αναγέννηση των μικρών λαών που ανακαλύπτουν τις ρίζες τους, την εθνική ταυτότητα και τις παραδόσεις τους, την ίδια αυτή εποχή οι αδελφοί σλαβικοί λαοί που είναι οι υπόλοιποι λαοί με τους οποίους μας συνδέει η πατροπαράδοτη φιλία αναζητούν νέους δρόμους για την ανάπτυξή τους, όλοι εμείς οι ευαίσθητοι άνθρωποι της παιδείας και του πολιτισμού θα πρέπει να συστρατευθούμε και να συμπορευτούμε, θα πρέπει να συνεργαστούμε στενά και να ενώσουμε τις δυνάμεις μας για να αναγεννηθεί η ελληνική παιδεία και να ανθίσει και πάλι ο ελληνικός πολιτισμός στην Κριμαία, την Αζοφική, τον Καύκασο και τις άλλες περιοχές της Κοινοπολιτείας. Η ελληνική παιδεία και οι παραδόσεις των Ομογενών μας, εμπλουτισμένες από τα πολιτιστικά στοιχεία των άλλων λαών, αποτελούν την εγγύηση για τη διαφύλαξη της ιδιαίτερης εθνικής – πολιτιστικής μας ταυτότητας και γίνονται συνάμα οι κρίκοι που θα μας συνδέουν πάντοτε με τους μεγαλύτερους λαούς της περιοχής» (<http://www.ardin.gr/node/2206>).

Τα τελευταία χρόνια και μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης οι συνθήκες στη Ρωσία για τις μειονότητες είναι σαφώς καλύτερες και έχει καθιερωθεί μία πολιτική η οποία ευνοεί την «αναγέννηση» του ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής γλώσσας. Η «αναγέννηση» αυτή έχει σημείο αναφοράς την Ελλάδα του σήμερα. Πρόκειται για την ανάδειξη και διάδοση του ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής γλώσσας σε ολοένα και περισσότερους Έλληνες και αλλοεθνείς της Ρωσίας. Με την προσπάθεια τόσο της ελληνικής πολιτείας και των ελληνικών Παν/μίων από τη μία όσο και των ίδιων των ομογενών από την άλλη, πραγματοποιείται γοργά αλλά με σταθερούς ρυθμούς η διάσωση της ελληνικής τους ταυτότητας και η διάδοση των ελληνικών γραμμάτων στους γηγενείς και αλλοεθνείς που διαμένουν στη Ρωσία.

Στη παρούσα εργασία επιχειρείται αρχικά η καταγραφή της παρουσίας των Ελλήνων στον Εύξεινο Πόντο, στην πρώην Σοβιετική Ένωση και στη Ρωσία. Στη συνέχεια εστιάζουμε στην ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Ρωσία και στο ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης» που βρίσκεται στη Σταυρούπολη Ρωσίας. Τα κεφάλαια πιο αναλυτικά έχουν ως εξής:

Κεφάλαιο 1^ο

Από αυτό το κεφάλαιο ξεκινάει το θεωρητικό μέρος της εργασίας. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά για τις πρώτες αποικίες των Ελλήνων στον Εύξεινο Πόντο τον 7^ο π.Χ αιώνα και την πολιτιστική και πνευματική επιρροή που άσκησαν στους τόπους που εγκαταστάθηκαν έως και τον 16^ο αιώνα.

Κεφάλαιο 2^ο

Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφονται τα σχέδια της Μεγάλης Αικατερίνης, τα προνόμια τα οποία παρείχε σε αυτούς που επρόκειτο να εγκατασταθούν στη Νέα Ρωσία και οι λόγοι άσκησης αυτής της πολιτικής από τη Μεγάλη Αικατερίνη. Έπειτα, γίνεται λόγος για τα κέντρα συγκέντρωσης αποκλειστικά ελληνικού πληθυσμού όπως το Ροστόφ, η Μαριούπολη, η Νίζνα και η Οδησσός και τον εμπορικό και επιχειρηματικό ρόλο που αυτά διαδραμάτισαν από το τελευταίο τέταρτο του 18^{ου} έως τις αρχές του 19^{ου} αιώνα.

Κεφάλαιο 3^ο

Το τρίτο κεφάλαιο αφορά τις αλληπάλληλες μεταναστεύσεις λόγω του παγκόσμιου πολέμου των Ελλήνων της Ρωσίας και του Πόντου στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Το μεγάλο κύμα μετανάστευσης προς τον Καύκασο και την Υπερκαυκασία αλλά και την Ελλάδα. Γίνεται αναφορά στο συνέδριο του Ταϊγανίου και τη προσπάθεια οργάνωσης των Ελλήνων σε σωματεία για τη διεκδίκηση των συμφερόντων τους. Επίσης, σχολιάζουμε την περίοδο της εξουσίας του Λένιν (1917-1928) και στη συνέχεια εξετάζουμε τα γεγονότα του Β΄ παγκόσμιου πολέμου και πώς επηρέασαν τη μεταναστευτική κίνηση των Ελλήνων. Στο κεφάλαιο αυτό ασχοληθήκαμε επίσης και με την περίοδο εξουσίας του Στάλιν όπου πραγματοποιήθηκαν εξορίες μέχρι την αποσταλινοποίηση. Έπειτα, αναφερθήκαμε στη διάλυση της ΕΣΣΔ και την οκτωβριανή επανάσταση.

Κεφάλαιο 4^ο

Στο τέταρτο κεφάλαιο μας απασχολούν οι μεταναστεύσεις των Ελλήνων την περίοδο από το 1922-1991. Γίνεται αναφορά στα βασικά πληθυσμιακά στοιχεία των Ελλήνων του Πόντου, του Καυκάσου, της Γεωργίας, της Ρωσίας και της Νότιας Ρωσίας. Οι περιπτώσεις αυτές μας ενδιαφέρουν διότι το δείγμα της έρευνάς μας έχει βιωματικές εμπειρίες από εκείνες τις περιοχές, όπου και γεννήθηκαν.

Κεφάλαιο 5^ο

Στο 5^ο κεφάλαιο ασχολούμαστε με την οργάνωση των Ελλήνων σε κοινότητες, Ομοσπονδίες, Συνομοσπονδίες, το σκοπό της ίδρυσής τους και τη δράση τους, κατά την περίοδο 1985-1991 στις

δημοκρατίες της πρώην ΕΣΣΔ, έως τη δημιουργία της ΚΑΚ. Έπειτα, σχολιάζουμε το δίλλημα των Ελλήνων μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ να παραμείνουν ή να μεταναστεύσουν για άλλη μία φορά και την αναδιοργάνωσή τους με σκοπό τη διεκδίκηση των συμφερόντων τους. Τέλος, γίνεται αναφορά για την παρούσα κατάσταση των Ελλήνων της Ρωσίας, ως προς τις ασχολίες τους.

Κεφάλαιο 6^ο

Στο κεφάλαιο αυτό μιλάμε για την επιβίωση της ελληνικής γλώσσας και των ελληνικών διαλέκτων στις περιοχές της πρώην ΕΣΣΔ μετά το 1980 και την ενσωμάτωσή της στα προγράμματα των σχολείων. Ακόμη σχολιάζουμε τις προσπάθειες κάποιων ανθρώπων να προστατέψουν την ελληνική γλώσσα και να προωθήσουν τη διάδοσή της.

Κεφάλαιο 7^ο

Το κεφάλαιο αυτό αφορά την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Ρωσία και συγκεκριμένα τα ελληνικά σχολεία την περίοδο του μεσαίωνα, την εκπαιδευτική δραστηριότητα των ελληνικών κοινοτήτων μετά την Οκτωβριανή επανάσταση και τέλος ασχολούμαστε με την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Ρωσία από το 1930 έως σήμερα.

Κεφάλαιο 8^ο

Στο κεφάλαιο αυτό αναφερόμαστε στην περιοχή της Σταυρούπολης, περιγράφοντας την ίδρυσή της, τον πληθυσμό της, την παρουσία των Ελλήνων εκεί μετά το 1453, την προέλευση της ονομασίας της, τη σημασία της γεωγραφικής της θέσης, τους πολέμους στους οποίους ενεπλάκη, το χωριό Σπάρτη, το χωριό Νοχούτσκογιε, και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της περιοχής.

Κεφάλαιο 9^ο

Στο 9^ο κεφάλαιο συζητάμε για τη μεθοδολογία της έρευνας. Οριοθετούμε το αντικείμενο της έρευνας, περιγράφουμε το σκοπό της και τους στόχους και τα ερευνητικά μας ερωτήματα τα οποία στο ερευνητικό μέρος προσπαθούμε να τα απαντήσουμε. Στη συνέχεια αναφέρουμε τις πηγές άντλησης του υλικού μας, τα εργαλεία συγκέντρωσης του υλικού μας που είναι η συνεντεύξεις και η παρατήρηση. Τέλος, περιγράφουμε τον τόπο, χρόνο και τις φάσεις διεξαγωγής της έρευνας μας ενώ στο τέλος συζητάμε για τη μέθοδο που χρησιμοποιούμε που είναι η μελέτη περίπτωσης.

Κεφάλαιο 10^ο

Από το κεφάλαιο 10 ξεκινάει το ερευνητικό μέρος της εργασίας μας. Σε αυτό το κεφάλαιο συζητάμε και παραθέτουμε στοιχεία για τη μετανάστευση των Ελλήνων ομογενών στη Σταυρούπολη. Έπειτα αναφερόμαστε στα Δημογραφικά στοιχεία Ελλήνων ομογενών στη Σταυρούπολη που εντοπίσαμε στο δικό μας δείγμα. Μετά αναλύουμε τον τύπο της οικογένειας, τη γεωγραφική καταγωγή και γλώσσα που μιλούσαν. Στη συνέχεια παρέχουμε πληροφορίες για τα θέματα που αφορούν τη θρησκεία/ Πίστη/ Εκκλησία αναφορικά με το δείγμα μας. Έπειτα, ερμηνεύουμε τη δυναμική της ελληνικής ανάμεσα στις άλλες γλώσσες. Επιπλέον παραθέτουμε

πληροφορίες που συλλέξαμε για τις ελληνικές εφημερίδες/ περιοδικά και την παρουσία των Ελλήνων στην πολιτιστική ζωή της Σταυρούπολης. Στη συνέχεια αναφερόμαστε στο υλικό που συλλέξαμε σχετικά με τα Συλλογικά όργανα των Ελλήνων Σταυρούπολης. Έπεται το ζήτημα της επιρροής του ελληνικού πολιτισμού στο ρωσικό και αναλύονται οι τομείς στους οποίους επηρεάστηκε ο ρωσικός από τον ελληνικό πολιτισμό. Στη συνέχεια αναλύουμε το θέμα της καθημερινής ζωής και των δραστηριοτήτων των Ελλήνων της Σταυρούπολης, την ενασχόληση και τα επαγγέλματα και την επιχειρηματικότητα των εκεί Ελλήνων. Στην πορεία προσπαθούμε να αναδείξουμε σύμφωνα πάντα με το υλικό που συλλέξαμε τις διαπροσωπικές σχέσεις των Ελλήνων ομογενών με τις λοιπές εθνότητες και αν και κατά πόσο υφίστανται κοινωνικά προβλήματα διαβίωσης- συμβίωσης. Παρακάτω μας απασχολεί το ζήτημα της Ελληνικότητας της διασποράς στη Σταυρούπολη και της Εθνοπολιτισμικής ταυτότητας των ομογενών και θέματα διατήρησης, διάδοσης, καλλιέργειας και προώθησης της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού. Τέλος καταγράφουμε από την παρατήρησή μας τα ελληνικά ήθη, έθιμα και την ελληνική διατροφή.

Κεφάλαιο 11°

Στο παρόν κεφάλαιο, αναλύουμε τις επαφές των Ελλήνων ομογενών με τη μητρόπολη Ελλάδα, περιγράφουμε τη συχνότητα επίσκεψης και ερμηνεύουμε τους λόγους επίσκεψης στην Ελλάδα. Αντίστοιχα ερμηνεύουμε τους λόγους μετανάστευσης στην Ελλάδα και εξηγούμε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες στη μετανάστευση στην Ελλάδα και τους λόγους παραμονής τελικά στη Σταυρούπολη.

Κεφάλαιο 12°

Στο κεφάλαιο 12, περιγράφουμε πως γινόταν η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στη Σταυρούπολη μέχρι το 1991 και ποια ήταν η αντιμετώπιση από το ρωσικό κράτος. Στη συνέχεια παρουσιάζουμε στοιχεία για το ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης» που βρίσκεται στη πόλη Σταυρούπολη και για τον ιδρυτή του σχολείου.

Κεφάλαιο 13°

Το κεφάλαιο 13 αφορά πληροφορίες και στοιχεία που συλλέξαμε σχετικά με τη δομή, την οργάνωση και τη λειτουργία του ελληνικού σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης». Ασχοληθήκαμε με το Νομικό πλαίσιο ίδρυσης του σχολείου, τις Κτηριακές υποδομές, την εκπαιδευτική διαδικασία, την οργάνωση της διδασκαλίας, τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Ελληνικής Γλώσσας, της Γεωγραφίας της Ελλάδας (Страноведение Греция), το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Χορογραφίας (Программа по хореографии и ритмике для школ дополнительного образования (1-3 год обучения), (5-7 год обучения)) και το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Μουσικής. Επίσης, ασχοληθήκαμε με το Μαθητικό Δυναμικό όσο αφορά στην εθνοτική προέλευση, τις εισροές/ εκροές και διαρροές του μαθητικού δυναμικού από το ελληνικό αυτό σχολείο, ασχοληθήκαμε με τα τμήματα Φοιτητών, με το εκπαιδευτικό προσωπικό, τη διοίκηση του

Ιδρύματος, τα συλλογικά όργανα του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης «Νίκος Ματσουκατίδης», τα διδακτικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούνται για κάθε τύπο τμήματος, με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, των μαθητών και του εκπαιδευτικού υλικού. Επίσης, αναλύσαμε και ερμηνεύσαμε και το ζήτημα της εκπαιδευτικής πολιτικής της Ρωσίας και της Ελλάδας ως προς το ελληνικό σχολείο. Ερευνήσαμε το σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης» ως φορέα διατήρησης και καλλιέργειας της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού, τους στόχους του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης (цели Греческой школы), τους γλωσσικούς κώδικες επικοινωνίας στο σχολείο, στην οικογένεια και σε ατομικές καταστάσεις, τη χρήση γλωσσικών κωδίκων στο σχολείο, τη γλώσσα επικοινωνίας μέσα στην οικογένεια και τη γλώσσα επικοινωνίας σε ατομικές καταστάσεις.

Κεφάλαιο 14^ο

Στο κεφάλαιο αυτό έγινε σύνοψη των σημαντικότερων ευρημάτων της έρευνας και συζήτηση των αποτελεσμάτων. Κινηθήκαμε στους εξής άξονες: α) ο ελληνικής καταγωγής πληθυσμός και η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη σύγχρονη Ρωσία και β) η περίπτωση του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης» και ειδικότερα:

- i. Η θεσμική του σχέση με τη ρωσική κύρια εκπαίδευση
- ii. Το Μαθητικό δυναμικό και το εκπαιδευτικό προσωπικό
- iii. Προγράμματα Σπουδών και τίτλοι Σπουδών
- iv. Οι κοινωνικοπολιτισμικοί προσανατολισμοί του σχολείου. Η αποστολή του σχολείου.
- v. Προβλήματα και προοπτικές.

Α΄ ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Κεφάλαιο 1. Η παρουσία των Ελλήνων στον Εύξεινο Πόντο και στις Ρωσικές χώρες πριν το 18^ο αιώνα.

1.1 Οι ελληνικές πόλεις-αποικίες στον Εύξεινο Πόντο

Η παρουσία του Ελληνισμού στις ακτές και την ενδοχώρα της Μαύρης Θάλασσας είναι σημαντική από αρχαιότατων χρόνων. Τον 7^ο π.Χ αιώνα ιδρύονται οι πρώτες ελληνικές αποικίες στα βόρεια παράλια του Εύξεινου Πόντου. Αυτές οι αποικίες αποτέλεσαν για χίλια χρόνια το μέσο επικοινωνίας της Ελλάδας και της Ανατολής με τους βόρειους λαούς. Οι πιο σημαντικές ελληνικές αποικίες υπήρξαν ο Τύρας, η Ολβία, η Κερκινίτις, η Χερσόνησος, η Θεοδοσία, το Παντικάπαιο, η Ταναΐς, το Μυρμήκιον, η Ερμόνασα και η Φαναγορία, η Αμισός, η Σινώπη, η Τραπεζούντα, η Απολλωνία, η Οδυσσός, η Τόμη και η Ίστρος. Αυτές οι αποικίες υπήρξαν ισχυρά πολιτιστικά και εμπορικά κέντρα της εποχής. Οι Σκύθες, οι Ταύροι και Σαρμάτες και οι υπόλοιποι ντόπιοι λαοί, επηρεάστηκαν σε μεγάλο βαθμό από τον ελληνικό τρόπο ζωής και την ελληνική τέχνη των Ελλήνων αποίκων του Εύξεινου Πόντου (Κοτσιώνης, 1999, 88).

Οι ελληνικές αποικίες του Εύξεινου Πόντου, διατηρούσαν τα ελληνικά ήθη και έθιμα και διατηρούσαν τον ελληνικό πολιτισμό στο ίδιο επίπεδο με την μητρόπολη, Ελλάδα. Επίσης είχαν ιδρύσει ναούς στους οποίους λάτρευαν όχι μόνο τις καθιερωμένες ελληνικές θεότητες αλλά και τοπικές θεότητες, όπως την Άρτεμις στην Ταυρική Χερσόνησο και τον Αχιλλέα στην Ολβία. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι το Βασίλειο του Βοσπόρου που ιδρύθηκε τον 5^ο αιώνα π. Χ και από τον 2^ο αιώνα ενσωματώθηκε στο Βασίλειο του Πόντου, εθεωρείτο ότι ήταν ελληνοσκυθικό βασίλειο (Κοτσιώνης, 1999, 88). Οι Μεγαρείς, ίδρυσαν τον 5^ο αιώνα π. Χ την Ηράκλεια στις νότιες ακτές της Μικράς Ασίας.

1.2 Ο ρόλος των Ελλήνων στην πολιτιστική και πνευματική ανάπτυξη των Ρώσων στο Μεσαίωνα.

Τον 12^ο αιώνα, η ηγεμονία του Νόβγκοροντ γνωρίζει μεγάλη άνθιση. Άνθισαν οι τέχνες, ιδρύθηκαν ναοί με μεγάλη αρχιτεκτονική σημασία, όπως ο ναός της Αγίας Σοφίας και ο ναός του Σωτήρος που φιλοτέχνησε τις τοιχογραφίες το 1738, ο Βυζαντινός Ζωγράφος Θεοφάνης ο Έλληνας όπως και πολλούς άλλους ναούς στη Μόσχα και στο Νίζνι- Νόβγκοροντ. Οι Έλληνες ζωγράφοι και αρχιτέκτονες στην πορεία ίδρυσαν σχολές στις οποίες φοίτησαν και ξεχώρισαν πολλοί Ρώσοι όπως ο Ανδρέας Ρουμπλιόφ. Σε αυτές τις σχολές ανέπτυξαν μία ξεχωριστή τεχνοτροπία η οποία προσαρμόστηκε στο ρωσικό περιβάλλον.

Στις αρχές του 14^{ου} αιώνα, το εθνικό κέντρο των Ρώσων μεταφέρθηκε από το Κίεβο, στην Μόσχα. Στο δεύτερο μισό του 15^{ου} αιώνα, όταν ηγεμόνας ήταν ο Ιβάν ο Γ΄ ο οποίος νυμφεύτηκε την Ελληνίδα πριγκίπισσα Ζωή, κόρη του Δεσπότη Θωμά Παλαιολόγου. Το χρονικό διάστημα της ηγεμονίας του Ιβάν Γ΄, η Ζωή ενίσχυσε την επιρροή της Ορθοδοξίας και την διάδοση των ελληνικών γραμμάτων στην Ρωσία. Την περίοδο από 1452- 1505, πήγαν στη Ρωσία πολλοί Έλληνες καλλιτέχνες και εκκλησιαστικοί, οι οποίοι κατέλαβαν σημαντικές θέσεις στην διοίκηση της Ρωσικής Εκκλησίας και αναφέρεται ότι κατά τη διάρκεια του Κιεβινού κράτους, οι 17 από τους 23 μητροπολίτες ήταν Έλληνες (Κοτσιώνης, 1999, 96, 216). Ο πιο διάσημος ιεράρχης και λόγιος εξ αυτών υπήρξε ο Μάξιμος «Γραϊκός» και άλλα ονόματα όπως ο Αρσένιος Ελασσόνας, ο ο Μελέτιος Πηγάς, ο Θεοφάνης και ο Ιερώνυμος Β΄ Ιεροσολύμων, ο Έλληνας Πατριάρχης της Μόσχας Ιγνάτιος, ο Αρσένιος «Γραικός», ο Παΐσιος Λιγαρίδης, οι αδελφοί Ιωαννίκιος και Σωφρόνιος Λειχούδη και ο Αθανάσιος Σκιαδάς ήταν πολύ γνωστά πρόσωπα που διακρίθηκαν εξίσου (Χασιώτης, 1997, 44).

Ο διάδοχος του Ιβάν Γ΄, ο Ιβάν Δ΄ ο Τρομερός (1533-1584), ζήτησε από τον Οικουμενικό Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως να επικυρώσει στο πρόσωπό του τον τίτλο του Τσάρου. Εκείνη την περίοδο άνθισε στη Ρωσία η εκκλησιαστική ζωγραφική από τους διαπρεπείς καλλιτέχνες: Θεοφάνης ο Έλληνας και Αντρέι Ρουμπλιόφ.

Από τον 16^ο αιώνα υπήρχαν μικρές ελληνικές εμπορικές εστίες στη δυτική Ρωσία. Σε κάποιες από τις ελληνικές παροικίες, όπως του Λ΄νον, του Κιέβου, της Νίζνας και του Χαρκόβου κατόρθωσαν να οργανωθούν σε Αδελφότητες (π.χ. Γραικικό Αδελφάτο) και να αποσπάσουν από τη Μόσχα και την Πετρούπολη οικονομικά προνόμια για την οικονομική τους δραστηριότητα (Χασιώτης 1997, 47). Στην ελληνική παροικία της Νίζνας, οι Έλληνες πάροικοι ονομάζονταν Νιεζήνσκιε Γρέκοι. Τα διαβατήρια που τους εξέδιδαν οι ρωσικές αρχές τους ανέγραφαν έτσι για να μπορούν να μετακινούνται πιο εύκολα και για να ξεχωρίζουν όσων αφορά την σημαντική τους οικονομική θέση ανάμεσα στις άλλες εθνότητες της αυτοκρατορίας. Από το 1657 με αυτοκρατορικό διάταγμα αναγνωριζόταν η Αδελφότητα των Γραικών της Νίζνας. Η Αδελφότητα αυτή ήταν που χορηγούσε τα διαβατήρια στους ομογενείς που ασχολούνταν με το εμπόριο (Καρδάσης, 2009, 10).

Κάθε επιχείρηση που στηνόταν από τους Έλληνες είχε σχέση με τα επαγγέλματα που ασκούσαν κατά παράδοση στον τόπο προέλευσής τους. Για παράδειγμα, οι Γιαννιώτες ήταν γουναράδες, οι Ζαγορίσιοι ήταν έμποροι, δάσκαλοι και πρακτικοί γιατροί, οι Καλαρρυτινοί ήταν χρυσοχόοι και ράφτες, οι Κονιτσιώτες ήταν κτίστες, πελεκητές και αγιογράφοι, οι Μετσοβίτες ήταν ξυλουργοί και από το Συρράκο γινόταν καποτάδες. Έτσι και ο Ζώης Καπλάνης γεννημένος στο Γραμμένο των

Ιωαννίνων και εθνικός ευεργέτης, ασχολούνταν με το εμπόριο των γουναρικών. Ο Ζώης και Νικόλαος Ζωσιμάς, με αφετηρία τη Νίζνα ανέπτυξαν εμπορικές σχέσεις με το Λιβόρνο, επεκτάθηκαν στη Μόσχα και η περιουσία που σχημάτισαν ήταν κολοσιαία. Ανάλογη ήταν και η πορεία των αδελφών Ριζάροι, των οποίων οι επιχειρήσεις επεκτάθηκαν στη Μόσχα, την Νίζνα και την Οδυσσό. Οι περισσότεροι από τους παραπάνω δημιούργησαν ελληνικά σχολεία, ορφανοτροφεία και ιδρύματα, ελληνικές εκκλησίες και ελληνικές κοινότητες ή διέθεσαν χρήματα για τα νοσοκομεία, για τους φυλακισμένους και την εκπαίδευση (Καρδάσης, 2009, 11).

Κεφάλαιο 2. Ο Ελληνισμός το 18ο και 19ο αιώνα στη Τσαρική Ρωσία. Τα σημαντικότερα κέντρα.

2.1 Οι ρωσοτουρκικοί πόλεμοι και οι μεταναστεύσεις των Ελλήνων στη Νότια Ρωσία

Στο τέλος του 17^{ου} αιώνα ανέβηκε στο θρόνο ο Μ. Πέτρος ο οποίος ξεκίνησε τις προσπάθειες προκειμένου να πάρουν με το μέρος τους τους χριστιανικούς λαούς της Νοτιανατολικής Ευρώπης και του Καυκάσου ενάντια των Τούρκων. Του Μεγάλου Πέτρου το έργο συνέχισε η Μεγάλη Αικατερίνη η Β΄ με την άνοδο της στο θρόνο το 1762 έως το 1796. Ήταν η περίοδος όπου οι Έλληνες στήριζαν τις ελπίδες τους για υποστήριξη και συμπαράσταση από τους Ρώσους στα σχέδια της Μεγάλης Αικατερίνης. Ακολούθησαν τα «Ορλωφικά», όπου κατά την διάρκεια του ρωσοτουρκικού πολέμου, η ρωσική μοίρα με αρχηγό τον Θεόδωρο Ορλώφ, παρουσιάστηκε στην Πελοπόννησο και παρότρυνε τους Μανιάτες και τους λοιπούς Πελλοπονήσιους να εξεγερθούν. Όπως σημειώνει ο Βασίλης Καρδάσης, τα ελληνικά στρατιωτικά τμήματα δεν έλαβαν ουσιαστική ενίσχυση από την Μεγάλη Αικατερίνη και τους αξιωματούχους της, οι οποίοι υπήρξαν ανήμποροι να στηρίξουν την εξέγερση των οπλαρχηγών (Καρδάσης, 2009, 13). Η εξέγερση αυτή κατέληξε σε ήττα των Ελλήνων και έμεινε στην ιστορία με το όνομα «Ορλωφικά». Όμως ο ρωσικός στόλος κατόρθωσε να νικήσει τον τουρκικό, στο στενό ανάμεσα Χίου και Τσεσμέ και στην συνέχεια ο Ρωσικός στρατός και στόλος κατάφερε να νικήσει οριστικά τους Τούρκους και να επεκτείνει τα σύνορά τους έως τις παραθαλάσσιες περιοχές της Ρωσίας στον Εύξεινο Πόντο. Η νίκη τους αυτή επισφραγίστηκε το 1774, με την συνθήκη του Κιουτσούκ- Καϊναρτζή. Η συνθήκη αυτή επέτρεψε στους χριστιανούς υπηκόους της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και στα πλοία τους με ρωσική σημαία να πλέουν ελεύθερα σε όλες τις τουρκικές θάλασσες και παράλληλα εξασφαλίστηκε το δικαίωμα της προστασίας ολόκληρου του χριστιανικού πληθυσμού της Πύλης. Έτσι, Έλληνες από τα νησιά Ύδρα, Σπέτσες, Ψαρά, Κάσος κ.α, κατασκευάζοντας πλοία ευέλικτα και μικρά ιστιοφόρα ανέπτυξαν, αρχικά, μικρές επιχειρηματικές δραστηριότητες ενώ στη συνέχεια παραμονές του 19^{ου} αιώνα, κατόρθωσαν να επεκταθούν σε ολόκληρη τη Μεσόγειο (Κοτσιώνης, 1999, 220, Καρδάσης, 2009, 12). Η συνθήκη του Ιασίου, που υπογράφηκε με τη λήξη του πολέμου του 1787-1792, ευνόησε το ίδιο την Ρωσία, καθώς αναδείχθηκε και ξεχώρισε ανάμεσα στις ανταγωνίστριες προς αυτήν Ευρωπαϊκές χώρες, ως σεβαστή και αξιόλογη δύναμη. Ταυτόχρονα, με τις δεδομένες εξελίξεις στα εδάφη της Ρωσίας, οι έμποροι που ασχολήθηκαν με το σιτάρι και το εμπόριο των αγροτικών πρώτων υλών, απέκτησαν τεράστια έσοδα. Επίσης, οι εξελίξεις αυτές ρύθμισαν το ισοζύγιο των εγχώριων συναλλαγών της Ρωσίας, το οποίο ανέκαθεν υπήρξε προβληματικό (Καρδάσης, 2009, 12).

Οι πρώτοι ομογενείς μετανάστες στη Ρωσία, υπήρξαν οι Ηπειρώτες. Αυτούς ακολούθησαν στη συνέχεια από το 1775 και έπειτα και άλλοι Έλληνες από τους οποίους οι περισσότεροι εγκαταστάθηκαν στη Νότια Ρωσία. Επί Μεγάλης Αικατερίνης της Β΄, κλήθηκαν ξένοι υπήκοοι, μεταξύ των οποίων και Έλληνες, να κατοικήσουν στις ρωσικές νεοαποκτηθείσες περιοχές, ή Νέα Ρωσία αλλιώς όπως ονομάστηκαν, δελεάζοντας τους με διάφορα προνόμια, όπως την παροχή δανείων άτοκα για 10 χρόνια κ.α. (Κοτσιώνης, 1999, 98, Καρδάσης, 2009, 12). Μέριμνα των Ρώσων ήταν να εγκατασταθεί ικανοποιητικός σε μέγεθος πληθυσμός στα νέα εδάφη, καθώς η εκτάσεις ήταν αχανής. Ακόμη, θα ήταν προσφιλέστερο για αυτούς ο νέος αυτός πληθυσμός να ήταν σε πλειονότητα χριστιανικοί. Από την άλλη, επιθυμία των Ρωσικών Αρχών ήταν, ο πληθυσμός που θα συγκεντρωνόταν στη Νότια Ρωσία, να είναι αρκετός και ικανός ώστε να μπορέσει να εκμεταλλευτεί και να καλλιεργήσει τα εύφορα εδάφη της Νότιας Ρωσίας. Έτσι, Το 1775 Έλληνες από την Πελοπόννησο, τις Κυκλάδες, την Ήπειρο, την Μακεδονία, τα Επτάνησα, τον Πόντο και άλλες περιοχές της Ελλάδας εγκαταστάθηκαν προσωρινά στη Νότια Ρωσία στις πόλεις Κερτς και Γενικαλέ της Κριμαίας. Όμως μαζί με αυτούς εγκαταστάθηκαν και άλλες εθνότητες, όπως Σέρβοι, Βούλγαροι, Αρβανίτες Χριστιανοί, Γερμανοί Mennonites, Εβραίοι από την Αυστρία, την Πολωνία και την Ελβετία (Χασιώτης, 1993, 57, Καρδάσης, 2009, 13). Σε όλους αυτούς τους νέους αποίκους και τις οικογένειές τους παραχωρήθηκαν τα απαραίτητα καταλύματα και τα υλικά μέσα που χρειαζόνταν για την αρχή μίας νέας ζωής σε μία νέα πατρίδα. Μέσα στα προνόμια που τους παρείχαν οι ρωσικές Αρχές ήταν το δικαίωμα της αυτοδιοίκησης.

Το ίδιο διάστημα ιδρύθηκε η Μαριούπολη και τα γύρω χωριά, όπου μετοίκησαν 36.000 Έλληνες από την Κριμαία, με επικεφαλής τον μητροπολίτη Ιγνάτιο. Επίσης τέλη του 19^{ου} αιώνα μετανάστευσαν Έλληνες από τον Πόντο στη Ρωσία. Την περίοδο που εξέδωσε η Μεγάλη Αικατερίνη το διάταγμα, γύρω στο 1775, εγκαταστάθηκαν στην Κριμαία 40.000 Έλληνες Πόντιοι και στην Οδησσό, τη Χερσώνα και τη Μαριούπολη άλλοι 25.000 Έλληνες Πόντιοι (Κοτσιώνης, 1999, 221).

2.1.1 Η επιχειρηματική δραστηριότητα, οι εμπορικές συναλλαγές και η ανάπτυξη των ελληνικών αποικιών.

Έτσι το τελευταίο τέταρτο του 18^{ου} αιώνα έως τις αρχές του 19^{ου} δημιουργήθηκαν κέντρα συγκέντρωσης αποκλειστικά του ελληνικού πληθυσμού σε περιοχές όπως το Ταϊγάνιο, η Μαριούπολη, η Σεβαστούπολη, η Χερσώνα, η Συμφερούπολη, το Νικολάιεφ και η Οδησσός σε συνδυασμό με τα παλαιά κέντρα εγκατάστασης των ομογενών, το Κίεβο, τη Νίζνα, τη Μόσχα και την Πετρούπολη (Καρδάσης, 1998, 47).

Από τα τέλη του 18^{ου} αιώνα και ολόκληρο τον 19^ο αιώνα κυρίως τα λιμάνια της Οδησσού και της Μαριούπολης, όπου είχε συγκεντρωθεί ένα μεγάλο μέρος του ελληνικού πληθυσμού, αποτέλεσαν τα σημαντικότερα κέντρα εξαγωγής δημητριακών της νότιας Ρωσίας. Οι Έλληνες ομογενείς δραστηριοποιούνταν σ' αυτά τα λιμάνια στις εξαγωγές σιτηρών, ζωικού λίπους, λιναρόσπορου και μαλλιού αλλά και σε εισαγωγές τελικών προϊόντων της βρετανικής υφαντουργίας (Καρδάσης, 1998, 196). Είναι σημαντικό να πούμε ότι οι Έλληνες των περιοχών αυτών ελέγχουν κατά μεγάλο μέρος όχι μόνο τις εξαγωγές δημητριακών αλλά και τις γενικότερες οικονομικές εξελίξεις σε αυτούς τους τόπους (Καρδάσης, 1998, 49).

Ταυτόχρονα η εμπορική επικοινωνία με τη Δύση συνετέλεσε στην ανάπτυξη του ελληνικού διαφωτισμού. Οι ομογενείς συμμετείχαν έμπρακτα όχι μόνο στο κίνημα του Διαφωτισμού αλλά και η έκδοση φυλλαδίων, η μετάφραση κειμένων των ευρωπαϊών διαφωτιστών, ο αγώνας για την υποστήριξη του ελληνικού ζητήματος, όλα αυτά προβλημάτιζαν τους ομογενείς της Ρωσίας (Καρδάσης, 1998, 47).

Από το 1820 έως τα 50 επόμενα χρόνια, ιδρύθηκαν ελληνικά χωριά σε αρκετές περιοχές της Αρμενίας, της Γεωργίας και της Αμπχαζίας . Οι μετοικεσίες αυτές είχαν ως αίτια από την μία, τις δυσάρεστες συνθήκες διαβίωσης ολόκληρου του χριστιανικού πληθυσμού, μετά την αποχώρηση των ρωσικών στρατευμάτων από τα οθωμανικά εδάφη και την μετανάστευση μουσουλμάνων από τον Καύκασο και από την άλλη, τα θετικά κίνητρα και την πολιτική που ακολούθησαν οι Ρώσοι προκειμένου να προσελκύσουν χριστιανικό πληθυσμό στις νεοαποκτηθείσες περιοχές (Χασιώτης, 1993, 58).

2.1.2 Η ελληνική κοινότητα του Νέζιν στη Νότια Ρωσία

Οι πιο σημαντικές ελληνικές κοινότητες την περίοδο της Τσαρικής Ρωσίας υπήρξαν, η κοινότητα του Νέζιν, η κοινότητα της Οδυσσού και αυτή της Μαριούπολης. Η κοινότητα του Νέζιν, σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα εξελίχθηκε σε ένα σημαντικό πνευματικό και πολιτιστικό κέντρο των Ελλήνων της Τσαρικής Ρωσίας, στο οποίο άνθισε το διαμετακομιστικό εμπόριο και συνέδεε τη Μόσχα με τις Ουκρανικές πόλεις, τον Εύξεινο Πόντο και τις περιοχές του Βόλγα. Στην κοινότητα αυτή επίσης δίδαξαν πολλοί σπουδαίοι Έλληνες δάσκαλοι και λέγεται ότι εκεί φοίτησε και ο γνωστός Ουκρανός συγγραφέας Γκόγκολ. Οι ελληνική κοινότητα του Νέζιν διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στις προσπάθειες των Ελλήνων διαφωτιστών της Διασποράς να μορφώσουν το ελληνικό γένος (Κοτσιώνης, 1999, 221)

2.1.3 Η ελληνική κοινότητα της Οδυσσού στη Νότια Ρωσία

Η κοινότητα της Οδυσσού ήταν η μεγαλύτερη σε πληθυσμό και η πιο πλούσια ελληνική κοινότητα της Τσαρικής Ρωσίας. Ιδρύθηκε από την Μεγάλη Αικατερίνη και εγκαταστάθηκαν Έλληνες από πολλές ελληνικές περιοχές και κυρίως από τα νησιά του Αιγαίου που είχαν εμπειρία στο εμπόριο και τη ναυτιλία. Ο ελληνικός πληθυσμός το 1856 υπολογιζόταν σε 10.000 (Κοτσιώνης, 1999, 221). Η πίεση που δέχθηκαν οι νέοι μετανάστες ώστε να αποδεχθούν τη ρωσική υπηκοότητα ήταν απαραίτητη για να γίνουν δέκτες των προνομίων που προσέφερε η Ρωσία στους αποίκους της Νέας Ρωσίας. Αυτό επίσης ήταν ένας ανασταλτικός παράγοντας για πολλούς Έλληνες που ήθελαν να μεταναστεύσουν εκεί αλλά ταυτόχρονα δεν ήθελαν και να δεχθούν την ρωσική υπηκοότητα. Το 1800 ιδρύθηκε το πρώτο ελληνικό σχολείο, στο οποίο διδάσκονταν ελληνικά, ρωσικά και ιταλικά. Επίσης, ιδρύθηκε ελληνικό δημαρχείο με πλατείες, ελληνικό θέατρο, το 1811 ιδρύθηκαν 2 ακόμη ελληνικά σχολεία και το 1817, ιδρύθηκε το «Ελληνικό εμπορικό σχολείο των Γραικών εν Οδυσσό», η γνωστή Ελληνοεμπορική σχολή στην οποία δίδαξαν οι πιο γνωστοί Έλληνες διαφωτιστές. Πρώτη επιθυμία βέβαια των Ελλήνων της Οδυσσού ήταν η ίδρυση ελληνορθόδοξης εκκλησίας. Η εκκλησία της Αγίας Τριάδος ιδρύθηκε με χρήματα που προσέφερε τον Απρίλιο του 1795 η Μεγάλη Αικατερίνη στους Έλληνες για το σκοπό αυτό. Στο έργο αυτό επίσης βοήθησαν οικονομικά και οι έμποροι με την καταβολή 2.5 καπικίων ανά ψάθα σίτου που εξήγαγαν στο εξωτερικό και τέλος η επιτροπή που είχε αναλάβει το έργο της ανέγερσης του ναού κατάφερε να συγκεντρώσει κάποιο ποσό από συνεισφορές (Κοτσιώνης, 1999, 221, Καρδάσης, 2009, 21,24).

Η πόλη της Οδυσσού ιδρύθηκε στα ερείπια του παλιού Χατζήμπεη. Είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι η τσαρίνα προσέφερε 26.000 ρούβλια στον Ολλανδό μηχανικό De Voland, για να κατασκευάσει το λιμάνι και την αποβάθρα της πόλης. Σχετικά με την ονομασία μία ερμηνεία είναι ότι η τσαρίνα δίνοντας αυτό το όνομα αποσκοπούσε να προσελκύσει Έλληνες ανακαλώντας συναισθηματικό κίνητρο από την αρχαιοελληνική αποικία του Ευξείνου την Οδυσσό (Καρδάσης, 2009, 24). Και έτσι και έγινε, και οι Έλληνες της Οδυσσού αναδείχθηκαν στους σημαντικότερους εμπόρους της Οδυσσού βοηθώντας στην πρωτοφανή οικονομική ανάπτυξη της πόλης σε βαθμό και ρυθμό που καμία άλλη πόλη στη Ρωσία δεν είχε βιώσει στο παρελθόν ούτε καν οι βιομηχανικές πόλεις της Ευρώπης. Καίριας σημασίας γεγονός στους ραγδαίους ρυθμούς ανάπτυξης της Οδυσσού, έπαιξε η παρουσία του Ευξείνου Πόντου. Ο Ευξείνος για την Οδυσσό ήταν όπως τονίζει ο Βασίλης Καρδάσης «μία δίοδος εμπορίου με το εξωτερικό, ένας ανοιχτός ορίζοντας στο πέλαγος, ένα παράθυρο επικοινωνίας προς την Δύση των Φώτων, ένα σταυροδρόμι ιδεολογιών, ένας κόμβος που περιέκλειεται η σύγκρουση ανάμεσα στον ρωσικό δεσποτισμό του τσαρισμού και τον αστικό φιλελευθερισμό της Ευρώπης» (Καρδάσης, 2009, 27).

2.1.4 Η πόλη του Ροστόφ στη Νότια Ρωσία

Το 1761 ιδρύθηκε ως κάστρο ο Άγιος Δημήτριος του Ροστόφ. Είκοσι χρόνια αργότερα μέσα σε αυτό το κάστρο κατοικούσαν 1.000 κάτοικοι οι οποίοι είχαν ως ασχολία το μικροεμπόριο. Στην συνέχεια γύρω από αυτο το κάστρο αναπτύχθηκαν επιχειρήσεις και χαρακτηριστικά στη δεκαετία του 1820 ο Ζ. Ράλλης, ο Κ. Παππούδωφ, ο Θ. Ροδοκανάκης από την Οδυσσό, ο Ι. Σκαραμαγκάς από το Ταϊγάνιο έφτιαξαν υποκαταστήματα στο Ροστόφ. Έτσι σταδιακά δημιουργήθηκε η πόλη του Ροστόφ γύρω από το κάστρο εκείνης της εποχής. Το Ροστόφ είχε ένα σημαντικό πλεονέκτημα, ό, τι αποτελούσε την έξοδο των σιτοφόρων νοτιανατολικών επαρχιών της Τσαρικής Ρωσίας. Το 1900 η πόλη αριθμούσε 80.000 κατοίκους. Ιδρύθηκαν δημόσια και ιδιωτικά θέατρα, Χρηματιστήριο, και Λέσχη για τους μεγαλεμπόρους και το πιο σημαντικό ήταν οι σιδηροδρομικές συγκοινωνίες που κατασκευάστηκαν. Τον 20^ο αιώνα οι Έλληνες κάτοικοι ήταν γύρω στους 500 και οι περισσότεροι από αυτούς κατάγονταν πρωτευόντως από την Κεφαλλονιά και εν γένει από τα Επτάνησα. Η ανάπτυξη του Ροστόφ καθυστέρησε σε σχέση με τα άλλα εμπορικά κέντρα της νότιας Ρωσίας (Καρδάσης, 2009, 131-133).

2.1.5 Η πόλη της Μαριούπολης

Το 1778 μετεγκαταστάθηκαν στην Αζοφική στη Μαριούπολη και στα γύρω χωριά της, Έλληνες από την Κριμαία, υπό την ηγεσία του μητροπολίτη Ιγνατίου. Ο πληθυσμός της Μαριούπολης την εποχή εκείνη έφτασε τους 30.000 κατοίκους. Μετά και τα διατάγματα της Αικατερίνης Β΄, το Μάιο του 1779 και στη συνέχεια το 1790, που ορίστηκε η περιοχή της Αζοφικής ως χώρος αποκλειστικής εγκατάστασης Ελλήνων, δημιουργήθηκαν μερικές καθαρά ελληνικές εστίες (Χασιώτης 1997,57). Ο Βασίλης Καρδάσης (2009, 147) υποστηρίζει βέβαια ότι οι σύμβουλοι της Αυτοκράτειρας δημιούργησαν έναν χάρτη πάνω στον οποίο σημείωσαν ευκρινώς τα μέρη που επρόκειτο να εγκατασταθούν Έλληνες.

Παλαιότερα, κατοίκους της Κριμαίας, οι οποίοι ήταν ορθόδοξοι χριστιανοί των Βυζαντινών χρόνων και ακρίτες των συνόρων του Βυζαντίου, κάποιες πηγές τους αναφέρουν ως Έλληνες. Οπότε καταλαβαίνουμε ότι ο όρος «Έλληνας» ταυτίζεται με την ορθόδοξη πίστη. Στη Μαριούπολη χρησιμοποιείται η «μαριουπολίτικη διάλεκτος». Στους Μαριουπολίτες δόθηκαν για καλλιέργεια 6 εκατομμύρια στρέματα καρποφόρας γης και άτοκος δανεισμός. Επίσης απαλάχθηκαν για 100 χρόνια από τις στρατιωτικές υποχρεώσεις και τέλος τους δόθηκε το δικαίωμα να ιδρύσουν εκκλησίες και ελληνικά σχολεία ((Καρδάσης, 2009, 147).

Το 1794 λειτουργούσαν στη Μαριούπολη και στα 23 χωριά της περιοχής 63 φούρνοι (Κοτσιώνης, 1999, 223). Πολλοί σημαντικοί εμπορικοί οίκοι είχαν αντιπροσώπους στη Μαριούπολη όπως του Βαλλιάνου και Σβορώνου. Επίσης υπήρξε σημαντική η εμφάνιση ελληνόφωνων εφημερίδων και περιοδικών υπό τον έλεγχο των Ελλήνων Κομμουνιστών στις αρχές του Σοβιετικού καθεστώτος (Καρδάσης, 2009, 149). Αξιοσημείωτο είναι επίσης, ό,τι η Μαριούπολη με τα 23 χωριά της αποτελούσε αυτόνομη διοικητική περιφέρεια που είχε ελληνικό δικαστήριο και ελληνική βουλή στο νομό του Πριαζόβε. (Κοτσιώνης, 1999, 223).

Κεφάλαιο 3. Οι Έλληνες της Ρωσίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Οι αλληπάληλες μεταναστεύσεις.

3.1 Ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος και ο ελληνισμός της Ρωσίας και του Πόντου (1914-1918). Οι ελληνικές παροικίες των παραλίων της νότιας Ρωσίας.

Ιστορικά γεγονότα του Α΄ Παγκόσμιου Πόλεμου και της Οκτωβριανής επανάστασης σε συνδυασμό με την κατάρρευση του παλαιού καθεστώτος της Ρωσίας, υπήρξαν καθοριστικής σημασίας γεγονότα με καταστροφικές συνέπειες για τον Ελληνισμό της Ρωσίας. Ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος στη νότια Ρωσία, ξεκίνησε ουσιαστικά τέλη του Οκτωβρίου του 1914. Γερμανοτουρκικά πλοία βομβάρδισαν την Οδυσσό, την Σεβαστούπολη, το Νικολάεφ και το Νοβοροσίσκ. Στο διάστημα που πραγματοποιήθηκε η κατοχή του Πόντου ο χριστιανικός πληθυσμός δεν αντέδρασε βίαια και εκδικητικά σε βάρος των μουσουλμάνων. Τέτοια γεγονότα σημειώθηκαν από την πλευρά των Αρμενίων λόγω της γενοκτονίας που είχε γίνει την προηγούμενη χρονιά. Όμως, όπως διαπιστώνει και ο Κ. Χασιώτης «τόσο η χρονική και γεωγραφική κλίμακα των διωγμών- που, μεταξύ των ετών 1914 και 1921, συμπεριέλαβε ολόκληρη σχεδόν τη ζώνη της βορειανατολικής Μ. Ασίας- όσο και η μεθοδολογία, που εφαρμόστηκε, επιβάλλουν να θεωρήσουμε τους διωγμούς της περιόδου αυτής εναντίον των Ελλήνων του Πόντου ως επανάληψη της γενοκτονίας που είχε εκτελεστεί λίγα χρόνια πρωύτερα (τον Απρίλιο του 1915) εναντίον των Αρμενίων ή ακόμα και ως ολοκλήρωση του σχεδίου που είχε αρχίσει με τους Έλληνες της Ιωνίας στα 1913» (Χασιώτης, 1997, 176, 181, 182).

Στη συνέχεια, περί τα τέλη Δεκεμβρίου του 1914, οι Οθωμανοί μπόκαν στην πόλη του Καρς. Η ενέργεια αυτή εντάχθηκε στο σχέδιό τους για κατάληψη της Υπερκαυκασίας και στη συνέχεια εξάπλωση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, πέρα από τις ρωσικές χώρες της Κασπίας θάλασσας, στις περιοχές που υπήρχε τουρκογενής πληθυσμός. Η προέλαση αυτή των Τούρκων αν και απέτυχε, προκάλεσε την αναβολή του οριστικού αφανισμού των ελληνικών κοινοτήτων που υπήρχαν εκεί (Χασιώτης, 1997, 176). Αργότερα τα πράγματα υπήρξαν πιο ευνοϊκά, καθώς στις 27 Φεβρουαρίου 1917 ο τσάρος ανατράπηκε και τον επόμενο μήνα η προσωρινή κυβέρνηση εξέδωσε διάγγελμα με το οποίο διακήρυτε τις ελευθερίες του λόγου, του τύπου, της σωματειακής οργάνωσης, της συνέλευσης και της απεργίας. Επίσης, διακήρυξε την αμνηστία για τα πολιτικά και θρησκευτικά αδικήματα, την κατάργηση κάθε περιορισμού, τάξης, θρησκείας ή εθνικότητας και την σύγκληση Συντακτικής Συνέλευσης. Με τα τελευταία αυτά γεγονότα, το Κεντρικό Εκτελεστικό Συμβούλιο του Συνδέσμου των εν Ρωσία Ελλήνων, αποφάσισε να εκμεταλλευτεί την

διακύρηξη αυτού του διατάγματος και συγκάλεσε πανελλήνιο Συνέδριο στο Ταϊγάνιο προκειμένου να γίνει διάλογος και να βρεθούν λύσεις για τα σοβαρά προβλήματα που βίωνε ο εκεί ελληνισμός. Μελετήθηκαν εκπαιδευτικά, εκκλησιαστικά, οικονομικά και πολιτικά θέματα των ελληνικών Κοινοτήτων (Φωτιάδης, 1999, 82).

Σχετικά με το εκκλησιαστικό ζήτημα, επιθυμία του Συνεδρίου ήταν η αυτοδιοίκηση της ελληνικής εκκλησίας. Επίσης διαίρεσε τη Ρωσία σε έξι εκκλησιαστικές περιφέρειες και προσπάθησε σε αυτές να τοποθετηθούν Έλληνες επίσκοποι και ιερείς. Πέραν από το εκκλησιαστικό ζήτημα, όσον αφορά στα οικονομικά προβλήματα αποφασίστηκε να ιδρυθεί Τράπεζα, συνεταιρισμοί και διάφορες άλλες επιχειρήσεις οικονομικού χαρακτήρα. Ανάλογο ενδιαφέρον υπήρξε και για την κάλυψη των πνευματικών και μορφωτικών αναγκών, όπου αποφάσισαν να ιδρύσουν ελληνικό τυπογραφείο. Επίσης, αποφασίστηκε να εκδοθεί ρωσόφωνη ελληνική εφημερίδα για να διευκολυνθεί η επικοινωνία των Ελλήνων με τις ρωσικές αρχές. Προκειμένου να λειτουργήσουν εύρυθμα και σε σωστές βάσεις τα παραπάνω, βασικό μέλημα ήταν η δημιουργία συνδέσμου. Οπότε αποφασίστηκε όλες οι ελληνικές κοινότητες να συνθέτουν μία ενωμένη μονάδα με την επωνυμία «Σύνδεσμος των εν Ρωσία Ελλήνων» (Φωτιάδης, 1999, 82).

Μετά το Συνέδριο καταγράφεται μία θετική πορεία και μία πνευματική δραστηριοποίηση, καθώς οι Έλληνες άρχισαν να διεκδικούν τα εθνικά και πολιτικά τους δικαιώματα, τα οποία στερούνταν τόσα χρόνια, ώσπου συνήλθε ακόμη ένα Συνέδριο το 1918. Σε αυτό, πήραν μέρος Έλληνες της Νότιας Ρωσίας, του Καυκάσου και του Πόντου. Τότε αποφασίστηκε να γίνει αγώνας για την ανεξαρτησία του Πόντου και προσπάθεια για τον επαναπατρισμό των χιλιάδων εξόριστων Ποντίων στις αφιλόξενες παραλίες της Μαύρης Θάλασσας, οι οποίοι βρέθηκαν εκεί αφού είχαν ακολούθησει τα ρωσικά στρατεύματα από φόβο, πριν και μετά την εφαρμογή της Συνθήκης του Μπρέστ-Λιτόφσκ. Ο αριθμός αυτός υπολογίζεται στους 85.000 περίπου Έλληνες του Πόντου, του Καρς και της Αρμενίας (Φωτιάδης, 1999, 84, 96, Κοτσιώνης, 1999, 229). Η κινητοποίηση και οργάνωση των Ελλήνων, συνεχίστηκε, καθώς τον ίδιο χρόνο ιδρύθηκε πολιτικό Σωματείο στο Αικατερινοτάρ, με την ονομασία «Κεντρική Ένωσις Ποντίων Ελλήνων εν Αικατερινοδάρ», το οποίο σκοπό είχε την οργάνωση στις πόλεις όπου υπήρχαν Έλληνες, η περίθαλψη των χιλιάδων άστεγων προσφύγων και άλλα θέματα (Φωτιάδης, 1999, 86).

Τον επόμενο χρόνο, πραγματοποιήθηκε το Γενικό Συνέδριο των Ελλήνων Ποντίων και στη συνέχεια η Β΄ Σύνοδος του Παμποντιακού Συνεδρίου. Το Εθνικό συμβούλιο του Πόντου, όπως μετονομάστηκε το Συμβούλιο Ποντίων Ελλήνων, εξέδιδε πιστοποιητικά, αντί για διαβατήρια. Αυτά τα πιστοποιητικά, αναγνωρίζονταν από τις τοπικές αρχές και εν μέρει από την ελληνική κυβέρνηση.

Επιπλέον, είχε άμεση επαφή με τα ποντιακά σωματεία όπου υπήρχαν στον κόσμο και με την ελληνική κυβέρνηση και επίσης παρακολουθούσε από στενά τη Συνδιάσκεψη της Ειρήνης στο Παρίσι (Φωτιάδης, 1999, 86) .

Κεφάλαιο 4. Οι μετακινήσεις των Ελλήνων κατά την περίοδο της πρώην Σοβιετικής Ένωσης (1922-1991).

Με την έξοδο του ποντιακού πληθυσμού προς τα ανατολικά έως το 1919 έφτασε το ελληνικό στοιχείο του Καυκάσου να αριθμεί τα 195.000 άτομα. Ακολούθησαν συνεχείς μετακινήσεις στο εσωτερικό της Υπερκαυκασίας. Ο λόγος ήταν οι τραγικές αλλαγές και η ανύπαρκτη εξουσία που δημιουργήθηκαν με την κατάρρευση του τσαρικού καθεστώτος και τον αιματηρό ανταγωνισμό ανάμεσα στους γείτονες λαούς της περιοχής (Γεωργιανών , Αζέρων, Αρμενίων, Κούρδων κλπ), τις στρατιωτικές συγκρούσεις των μπολσεβίκων και των αντεπαναστατών και τις καταστροφικές για το χριστιανικό πληθυσμό εισβολές των κεμαλικών στρατευμάτων. Το Νοέμβριο του 1925, ακολούθησε η καταφυγή στην Ελλάδα περίπου 3.000 Ελλήνων του Καυκάσου. Αυτό συνέβη μετά την αναγνώριση του νέου καθεστώτος από την ελληνική κυβέρνηση και την αποκατάσταση των επίσημων ελληνο-σοβιετικών διπλωματικών σχέσεων (Χασιώτης, 1993, 114-116).

Τη δεκαετία του 1920 ο αριθμός των Ελλήνων που κατοικούσαν στην πρώην Σοβιετική Ένωση θα πρέπει να ανέρχονταν στα 300.00 άτομα (Χασιώτης, 1993, 116). Το σύνολο των Ελλήνων που κατέφυγαν από τη Ρωσία στην Ελλάδα τα έτη 1922 και 1928 σύμφωνα με επίσημες στατιστικές ήταν 58.526 άτομα (Χασιώτης, 1993, 117). Μετά την κολεκτιβοποίηση κυρίως του 1928-1933, που έπληξαν καίρια τον αγροτικό πληθυσμό των σοβιετικών επαρχιών, ένα μέρος από τους Έλληνες που είχαν παραμείνει στα εδάφη της πρώην Σοβιετικής Ένωσης επέστρεψαν στην Ελλάδα. Ο συνολικός αριθμός των Ποντίων προσφύγων από τον Μικρασιατικό Πόντο και από την πρώην ΕΣΣΔ, οι οποίοι κατέφυγαν στην Ελλάδα την περίοδο 1918- 1930 είναι τουλάχιστον 230.000 (Βεργέτη, 1998, 18). Τη τετραετία 1929-1933, 7.000 επιπλέον Έλληνες κατόρθωσαν να επιστρέψουν στην Ελλάδα. Τέλος στα έτη 1937-1938, ένας μεγάλος αριθμός γυναικοπαίδων αναγκάστηκαν να επιστρέψουν στην Ελλάδα στο πλαίσιο των εκτοπισμών των Ελλήνων από τη Ρωσία (Χασιώτης, 1993, 118).

Την περίοδο 1917-1928, η λενιστική πολιτική θεωρεί ισότιμη με την ρωσική γλώσσα την ελληνική και την ποντιακή διάλεκτο. Αυτό έχει αποτέλεσμα εκείνη την περίοδο να ανοίξουν ελληνικά

σχολεία, θέατρα, βιβλιοθήκες, πολιτιστικές λέσχες και εκδοτικοί οίκοι (Ροστόβ) όπου εκδίδονται εφημερίδες, ελληνικά σχολικά και λογοτεχνικά βιβλία. Όμως, κατά την σταλινική περίοδο και τις εθνικές εκκαθαρίσεις από το 1930 και έπειτα, τα σχολεία κλείνουν και η εθνική γλώσσα των Ποντίων και των λοιπών εθνοτήτων συγχωνεύεται σε μία κοινή, την ρωσική. Απελάσεις, εξορίες, δημεύσεις περιουσιών, εκτελέσεις, διώξεις διανοουμένων και εκπαιδευτικών και εκτοπισμούς (στα 1938, στα 1941 και στα 1942-1944) δεκάδων χιλιάδων Ελλήνων από τη Νότια Ουκρανία, την Κριμαία και το Κουμπάν προς τις Κεντροασιατικές Δημοκρατίες και τη Σιβηρία, είναι γεγονός αυτή τη περίοδο. Το 1938, η εκτόπιση του ελληνικού πληθυσμού, έγινε με απόφαση του ίδιου του Στάλιν για να εκτονώσει την εθνικιστική ένταση που επικρατούσε στο βόρειο Καύκασο και στην Κριμαία, όπως επίσης και για να απομακρύνει από τις συνοριακές τους εκπροσώπους των μη έμπιστων εθνοτήτων (Αγτζίδης, 1996, 113, Χασιώτης, 1993, 118). Είναι πιθανόν, κάποιες συζητήσεις στους κόλπους της ελληνικής διανοήσης, που σχετίζονταν με την ύπαρξη ελληνικών αυτονομιών, να ερμηνεύτηκαν από τις σταλινικές αρχές ως συνομοτικό σχέδιο, που σκοπό είχαν τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης (Αγτζίδης, 1996, 114).

Με την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου αρχίζουν νέοι διωγμοί. Ολόκληροι λαοί θεωρούνται ύποπτοι για προδοσία. Οι πρώτοι Έλληνες που μετατοπίζονται ανατολικά είναι οι κάτοικοι της κοιλάδας του Κουμπάν, περιοχής της Νότιας Ρωσίας, που έχουν την ελληνική υπηκοότητα (Αγτζίδης, 1996, 132). Στα τέλη της δεκαετίας του 1940, έχουν συνέχεια οι εκτοπίσεις αφού χιλιάδες Έλληνες κάτοικοι της Γεωργίας και των παραλίων του Εύξεινου Πόντου εκτοπίστηκαν οικογενειακά σε κεντροασιατικές Δημοκρατίες, κυρίως στο Ουζμπεκιστάν και το Καζακστάν. Αυτό το μέτρο του σταλινικού καθεστώτος είχε σκοπό την λύση καθαρά εθνολογικών προβλημάτων της Σοβιετικής Ένωσης. Οι αναγκαστικές αυτές μετακινήσεις των Ελλήνων συνεχίστηκαν μέχρι και το θάνατο του Στάλιν (1953). Μετά το 1956, όπου ξεκίνησε η αποσταλινοποίηση και μία σχετική φιλελευθεροποίηση του καθεστώτος επιτράπηκε σταδιακά στους εκτοπισμένους να επιστρέψουν στις εστίες τις οποίες είχαν εγκαταλήψει (Χασιώτης, 1993, 131).

Το 1944, μετά την αποχώρηση των Γερμανών εξορίζονται 70.000 Έλληνες της Κριμαίας στο Καζακστάν και στη Σιβηρία. Ο Alexandr Nekritch, ερμηνεύοντας τις εξορίες του 1944, γράφει ότι τη χρονιά αυτή ο Στάλιν διατύπωσε μία θεωρία, σύμφωνα με την οποία, η ταξική πάλη εντείνεται όσο εδραιώνεται ο σοσιαλισμός, με αποτέλεσμα τη δημιουργία «επιθετικών λαών» και «ειρηνικών λαών». Έτσι, η εκτόπιση των επιθετικών λαών είναι αναγκαία συνέπεια της ταξικής πάλης (Αγτζίδης, 1996, 132).

Στα τέλη του 1980 και έπειτα, οι οικονομικές δυσκολίες, οι εθνικιστικές τάσεις, οι εμφύλιοι πόλεμοι που επικρατούν, οι τάσεις εξισλαμισμού των εθνοτήτων, ο ρατσισμός και η κατάρρευση της πρώην ΕΣΣΔ μετά την περίοδο της «περεστρόικα» (1985-1991), οδηγούν χιλιάδες ελληνοπόντιους στην Ελλάδα. Ο αριθμός τους υπολογίζεται στους 100.000. Οι περισσότεροι εγκαταστάθηκαν στη Μακεδονία και Θράκη και λιγότεροι στην Αττική.

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα (αρχές Οκτωβριανής επανάστασης) ζούσαν στη Ρωσία περίπου 70.000 Έλληνες, σύμφωνα με στατιστικές των ελληνικών κοινοτήτων που υπάρχουν στο Υπουργείο Εξωτερικών (Φωτιάδης, 1999, 124). Σύμφωνα με τον Κατσικά Σ. και την μελετητική του ομάδα, το έτος 1926 αντιστοιχεί σε 70.104 Έλληνες κατοίκους στις περιοχές της Ρωσίας, ενώ σε ολόκληρη την Πρώην ΕΣΣΔ ο ελληνικός πληθυσμός υπολογίζεται στους 233.515 Έλληνες κατοίκους (Κάτσικας, 1996, 21). Έως το 1928 είχαν έρθει στην Ελλάδα 58.526 Έλληνες. Πάρα πολλοί Έλληνες πέθαναν από την πείνα, τις αρρώστιες και τις άσχημες καιρικές συνθήκες καθώς περίμεναν τα ελληνικά πλοία να πάνε να τους πάρουν από τα παράλια του Σοχούμ και του Βατούμ. Ακόμη σκοτώθηκαν χιλιάδες Έλληνες και κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου από τους Λευκορώσους, τους Μπολσεβίκους και τους αναρχικούς του Μαχνό (Φωτιάδης 1999, 124). Οι σοβιετικές στατιστικές που δηλώνουν ότι ο ελληνικός πληθυσμός το 1926 ήταν από 213.800 έως 300.000 ήταν πλαστές γιατί δεν συμπεριλάμβαναν όλες τις κατηγορίες Ελλήνων που ζούσαν στην Σοβιετική ένωση. Στην πρώην Σοβιετική Ένωση σύμφωνα με την απογραφή του 1989 διαβιούσαν 358.068 Έλληνες όπως αναφέρει ο Κάτσικας στην μελέτη του (1996, 22). Στον Καύκασο ο αντίστοιχος αριθμός παραμονές του Α Παγκοσμίου πολέμου ήταν 180.123 Έλληνες (Χασιώτης, 1997, 586). Το 1989 ζούσαν στην ΕΣΣΔ γύρω στους 500.000 Έλληνες (Φωτιάδης, 1999, 151, Μαριάνθα Μακρή-Γσιλιπάκου, Άννα Χατζηπαναγιωτίδη, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ, 2004, 10). Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της Σοβιετικής απογραφής του 1989, ο ελληνισμός της πρώην ΕΣΣΔ εκείνη την περίοδο είναι 358.067 Έλληνες (Χασιώτης, 1997, 571). Στη Ρωσική Ομοσπονδία ζούσαν 80.541 Έλληνες, με μεγαλύτερη συγκέντρωση στο Γκελετζίκ (5.000), στο Βλαντκαυκάς (4.000), στο Σότσι (4.500), στην Κράσναγια Παλιάνα (4.000), στο Νοβοροσίσκ (4.000), στη Μόσχα (5.000) και στην Πετρούπολη (2.500) (Κοτσιώνης, 1999, 243, Χασιώτης, 1997, 571).

Τον Αύγουστο του 1989, η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΣΕ ανακοίνωσε την απόφαση να παραχωρηθεί στις εθνότητες το δικαίωμα για διατήρηση της γλώσσας, του πολιτισμού και των εθνικών τους παραδόσεων. Το 1990 συστάθηκε επιτροπή για να ερευνήσει τα αιτήματα των Σοβιετικών Ελλήνων. Πρόεδρος ήταν ο βουλευτής Μεντεσασβίλη και αναπληρωτής του ο Γαβριήλ Ποπόφ. Ο τελευταίος, δημοσίευσε τις απόψεις του σχετικά με τις εθνότητες που διαμένουν στην ΕΣΣΔ και πρότεινε να ιδρυθεί μία αυτόνομη Ελληνική Δημοκρατία στη Νότια Ρωσία. Η Ελληνική

αυτή Δημοκρατία δεν θα είχε ενιαίο έδαφος αλλά θα περιελάμβανε αυτόνομες περιοχές που θα αποτελούνταν από εθνικές επαρχίες και αγροτικά Σοβιέτ. Η διοίκηση θα ασκούσαν από ένα Εθνικό Συμβούλιο, το οποίο θα διηύθυνε τον πολιτισμό και την εκπαίδευση. Παρόμοιες τάσεις υπήρχαν και έγιναν ενέργειες προκειμένου να αποκατασταθούν τα συνταγματικά και πολιτικά τους δικαιώματα (Κοτσιώνης, 1999, 241).

4.1 Βασικά πληθυσμιακά στοιχεία των Ελλήνων της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Η περίπτωση των μετακινήσεων των Ελλήνων του Πόντου, του Καυκάσου, της Γεωργίας, της Ρωσίας και της Νότιας Ρωσίας.

Η καταγωγή των Ελλήνων της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, βρίσκεται σε πληθώρα κοιτίδων, πρωτογενών και δευτερογενών, όπως αναφέρει ο Κάτσικας Σ. (1996, 27). Οι μετακινήσεις των Ελλήνων αυτών πραγματοποιήθηκαν άλλοτε ειρηνικά και άλλοτε βίαια, με διώξεις, σφαγές, και γενοκτονίες.

Υπάρχουν οκτώ κύριες βραχυχρόνιες περιόδους μετακινήσεων των Ελλήνων στην Πρώην Σοβιετική Ένωση και ειδικότερα:

1. Οι πρώτη περίοδος ξεκινάει στα 1877 έως τα 1880. Η τριετία αυτή καλύπτει την μεγάλη πλειοψηφία των μετακινήσεων του Ποντιακού Ελληνισμού προς την Ρωσία και την Ουκρανία. Η δεύτερη περίοδος αφορά στα 1864 και η Τρίτη περίοδος μετακινήσεων συμβαίνει την χρονική περίοδο 1918-1920. Και οι τρεις αυτές χρονικές περιόδους αφορούν κατά το μέγιστο, όσους εκδιώχθηκαν από τον Ελληνικό Πόντο.
2. Η τέταρτη περίοδος αντιστοιχεί στις χρονολογίες 1937-1938 και αφορά τους Έλληνες που μετακινήθηκαν από την Γεωργία προς την Ρωσία.
3. Η πέμπτη έως και η έβδομη περίοδος αντιστοιχούν στις χρονολογίες 1941-1942, 1944, και 1949 και αφορούν μετακινήσεις Ελλήνων από ποικίλες περιοχές εντός και εκτός ΕΣΣΔ, προς το Καζακστάν και ένα πολύ μικρό μέρος προς το Κιργιστάν.
4. Η τελευταία χρονική περίοδος καλύπτει την χρονική περίοδο 1988-1990 κατά την οποία πραγματοποιούνται μετακινήσεις από την Γεωργία προς την Ρωσία (Κάτσικας, 1996, 29).

Είναι επίσης γνωστό ότι ένα κύμα προσφύγων κατέφυγε στην Πρώην Σοβιετική Ένωση, μετά το τέλος του Ελληνικού Εμφυλίου πολέμου (τέλη δεκαετίας '40). Το γεγονός αυτό δεν συμπεριλαμβάνεται στην παραπάνω κατάταξη.

Ειδικότερα, ο πληθυσμός αυτός μετακινήθηκε στις διάφορες χρονικές περιόδους στον Πόντο, στον Καύκασο, στη Νότια Ρωσία και την Γεωργία ως εξής:

Ο Πόντος

Οι Έλληνες που προήλθαν από τον Πόντο μετακινήθηκαν οι περισσότεροι στη Ρωσία και την Γεωργία αλλά και στο Γιανκντάν της Αρμενίας. Οι πρώτοι Έλληνες Πόντιοι μετανάστευσαν στη Ρωσία το 1777 (Ανάπα, Αντλέρ) και συνέχισαν τις μετακινήσεις σε χωριά και κωμοπόλεις έως το 1876 (Στανίτσα Εσεντούκσκαγια- πόλη της περιφέρειας Σταυρούπολης). Έπειτα σταμάτησε και ξεκίνησε ξανά το 1895 (Γκρόζνι), καθώς την χρονική περίοδο 1920-1925 προς το Σότσι, την Σπάρτα και το Κρασνοντάρ (1996, 27).

Ο Καύκασος

Από τους Έλληνες του Καυκάσου μετακινήθηκαν οι πλειοψηφία στην Ρωσία και την Γεωργία, ένα μικρό μέρος στο Καζακστάν και κάποιοι ακόμη λιγότεροι στην Αρμενία και την Ουκρανία. Οι μετακινήσεις ξεκίνησαν το 1813 (Τσινσκάρο), συνεχίστηκαν το 1830 (Σταυρούπολη), το 1864 (Σότσι) και το 1880 (Σταυρούπολη). Ένα μεγάλο όμως ποσοστό Ελλήνων μετακινήθηκαν από τον Καύκασο το χρονικό διάστημα 1918-1920 σε πολλές κωμοπόλεις και χωριά και το 1942 (Μιχαΐλοβκα) και το 1949 (Πάχτα, Αράλ, Τσου, Ασσα, Γεωργέφσκα, Ζανατάς, Καρατάου-Τσουρακτά). (1996, 27).

Η Γεωργία

Ο Ελληνισμός της Γεωργίας ξεκίνησε τις μετακινήσεις προς τη Ρωσία και το Καζακστάν το 1829 (Συνοικία Τελμάνα) και συνέχισε να μετακινείται στα 1915 (Γκρόζνι), στα 1920-1924 (Μινεράλνιγιε Βόντι, Πιτιγκόρσκ), στα 1937-1938 (Τρεκσέλσκοε, Γκρετσέσκοε, Στανίτσα Εσεντούκι, Σουβοροβσκόλιε), στα 1949 (Άλμα Άτα) και μεταξύ 1985-1990 μετακινήθηκαν σε πολλές κωμοπόλεις και χωριά της Ρωσίας (ο.π).

Η Ρωσία

Η πρώτη μετακίνηση των Ελλήνων από την Ρωσία προς το Καζακστάν και το Κιργιστάν πραγματοποιήθηκε το 1930 στο χωριό Τσερκέσκ. Το μεγαλύτερο όμως ποσοστό μετακινήσεων έγινε στα 1941-1942 σε πολλές κωμοπόλεις και χωριά του Καζακστάν και στα 1949 σε διάφορα χωριά του Καζακστάν και του Κιργιστάν (ο.π).

Η Νότια Ρωσία

Η μετακίνηση των Ελλήνων από την Νότια Ρωσία είχε διαφορετικά χαρακτηριστικά από εκείνες τις μετακινήσεις που πραγματοποιήθηκαν στην υπόλοιπη Ρωσία. Προορισμός αυτών των κατευθύνσεων υπήρξε τόσο η ίδια η Ρωσία όσο και το Καζακστάν. Οι μετακινήσεις αυτές

συνέβησαν στα έτη 1867 (Χασαούτ Γκρετσέσκοε), 1924-1930 (Σπάρτα, Τσερκέσκ), 1942 (Λουγκόβοε), 1949 (Γεωργέφσκα) και 1960 (Κουσανάι). (1996, 28).

Σε κάθε μία από τις νέες πατρίδες του οι Έλληνες συναντούσαν, αναμιγνύοταν και συνεργαζόταν με διάφορες εθνικότητες. Στη Ρωσία συνάντησε και αναμίχθηκε με εθνότητες στις οποίες κυριαρχούσαν οι Ρώσοι, οι Έλληνες, οι Αρμένιοι, οι Ουκρανοί, οι Εβραίοι, οι Πολωνοί, οι Οσετίνοι και οι Τσερκέζοι (1996, 29).

Στη Γεωργία οι Έλληνες συνάντησαν και αναμίχθηκαν με Έλληνες που υπήρχαν ήδη εκεί, με Γεωργιανούς και Ρώσους (ο.π).

Κεφάλαιο 5. Η παρουσία των Ελλήνων στις δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης έως την δημιουργία της ΚΑΚ (1985-1991).

Σε ολόκληρο τον κόσμο το σύνολο των οργανώσεων φτάνει τις 3.000. Αυτές διαρθρώνονται σε βαθμίδες ως εξής:

- Πρώτη βαθμίδα οργάνωσης είναι οι Ελληνικές Κοινότητες και οι εθnikοτοπικοί Σύλλογοι και ενορίες
- Δεύτερη βαθμίδα είναι οι Ομοσπονδίες των παραπάνω οργανώσεων, που υπάρχουν σε εθνικό επίπεδο της χώρας υποδοχής
- Τρίτη βαθμίδα είναι οι Συνομοσπονδίες, που λειτουργούν σε διεθνές επίπεδο
- Τέλος υπάρχει οργάνωση των αποδήμων Ελλήνων με γνώμονα την παραπέρα ανάπτυξη των επαγγελματικών ή επιχειρησιακών δραστηριοτήτων τους (εμπορικά επιμελητήρια, σύλλογοι επιστημόνων, τραπεζικών, πολιτιστικοί, φιλανθρωπικοί, αθλητικοί κλπ)

(Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, 2001, 16-17). Η ελληνική εθνότητα που κατοικούσε στις χώρες της παρευξείνιας ζώνης, ευνοήθηκε και συσπειρώθηκε ως προς αυτήν την κατεύθυνση μετά την άνοδο του Γκορμπατσόφ και την προβολή των πολιτιστικών χαρακτηριστικών των επιμέρους εθνοτήτων,. Το κλίμα της φιλελευθεροποίησης που ακολούθησε οδήγησε στη λειτουργία το 1983 στην Τυφλίδα του Ελληνικού Τμήματος Νεολαίας με 300 άτομα που διοργάνωναν αρκετές ανοιχτές εκδηλώσεις. Στη Γεωργία επίσης άρχισαν να δημιουργούνται πολλά μουσικά συγκροτήματα, πολιτιστικά σωματεία με αρκετές μουσικές, θεατρικές και άλλες δραστηριότητες. Στις αρχές του 1980, όπου η Ελλάδα σχεδίαζε

την παλιννόστηση των Ελλήνων της πρώην ΕΣΣΔ, μαζί άλλα εμπόδια που εμφανίστηκαν, οι σοβιετικές αρχές καθυστερούσαν την παλιννόστηση με γραφειοκρατικές διαδικασίες. Έτσι, οι Έλληνες της αμπαζικής πρωτεύουσας δημιούργησαν μία ημιπαράνομη οργάνωση την «Vosznrashchenie» (Επιστροφή), με μέλη από το Σοχούμ και τις γύρω περιοχές, το Βατούμ, το Ροστόβ, το Βόρειο Καύκασο, το Τσιμκέντ του Καζακστάν, την Τυφλίδα, το Εριβάν και το Μπακού. Το σύνολο των μελών της έφτασε τα 5.000 άτομα, οι οποίοι εργάζονταν ανοιχτά και θαρραλέα παρά τις πιέσεις και την τρομοκρατία της KGB. Η ιδεολογία της οργάνωσης χαρακτηριζόταν από ένα πνεύμα ελλαδολατρίας αλλά και πικρίας και απελπισίας για τα όσα πέρασαν στην ΕΣΣΔ. Την ίδια περίοδο, στο Σοχούμ οργανώνεται η «Πανενοσιακή Οργάνωση ο Πόντος», η οποία θεωρούσε εθνικό χώρο των Ελλήνων της Σοβιετικής Ένωσης όχι την Ελλάδα αλλά τα παράλια του Εύξεινου Πόντου. Το 1986, ο ποντιακός σύλλογος «Αργώ», θέτει το ζήτημα της τύχης των Ελλήνων της Πρώην Σοβιετικής Ένωσης και γενικότερα ενδιαφέρεται για την αποκατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Ελλήνων της ΕΣΣΔ μαζί με το αίτημα της αναγνώρισης της γενοκτονίας που υπέστη ο Ποντιακός Ελληνισμός στο πρώτο τέταρτο του προηγούμενου αιώνα. Το 1986, επίσης οι ποντιακοί σύλλογοι έγραψαν υπόμνημα προς το Υπουργείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τη «μεταφορά από την ΕΣΣΔ στην Ελλάδα των ασφαλιστικών δικαιωμάτων των Ποντίων που έζησαν και εργάστηκαν εκεί. Το 1989, ο σύλλογος αυτός έστειλε και 2.000 σχολικά βιβλία σε ελληνικές κοινότητες της Νότιας Ρωσίας, της Αμπαζίας και του Καζακστάν. Το μέγεθος της σημασίας που αποκτούσε για την Ελλάδα η τύχη των Ελλήνων της ΕΣΣΔ είχε να κάνει και με το σημαντικό αριθμητικό τους μέγεθος. Σύμφωνα με την απογραφή του 1989, ο αριθμός των Ελλήνων της ΕΣΣΔ, έφτανε τα 358.068 άτομα (σε σύνολο 285.761.976 κατοίκων ολόκληρης της σοβιετικής Ένωσης). (Χασιώτης, 1997, 460).

Ένα μεγάλο τμήμα Ελλήνων της πρώην ΕΣΣΔ, ζώντας από κοντά τις δραματικές εξελίξεις μετά την κατάρρευση του σοβιετικού κρατικού συστήματος, μπήκαν στο δίλλημα να αποφασίσουν ή στη μετανάστευση στην Ελλάδα ή στην συγκέντρωση του ελληνικού στοιχείου σε μία περιοχή της Μαύρης Θάλασσας, στην οποία θα μπορούσαν να έχουν κάποια σχετική αυτονομία. Η Ελλάδα τελικά μετατρέπεται σε στόχο ζωής, μοναδική διέξοδο φυγής από μία καταπιεστική και γεμάτη ανασφάλεια καθημερινότητα και η Ελλαδολατρεία γίνεται όνειρο ζωής. Αυτό βέβαια οδηγεί στην άρνηση της αφομοίωσης και λειτουργεί ως κίνητρο για παλιννόστηση. Από την άλλη, η παραμονή στη Ρωσική Ομοσπονδιακή Δημοκρατία σε συνδυασμό με την απόκτηση εθνικών δικαιωμάτων σε μία αυτόνομη ελληνική περιοχή, ήταν μία δελεαστική πρόταση παραμονή τους στις περιοχές τις πρώην ΕΣΣΔ. Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία από τις εκλογές του 1985 και του 1990 (από τα οποία λείπουν δυστυχώς τα σημαντικά για την ελληνική περίπτωση δεδομένα τω υπερκαυκασιακών

Δημοκρατιών), γνωρίζουμε ότι, εμφανίζονται 10 Έλληνες (από τους 100) βουλευτές της περιοχής του Κρασνοντάρ, 1 Έλληνας Αντιπρόσωπος στο Ανώτατο Σοβιέτ του Καζακστάν (σε σύνολο 510 μελών το 1985 και 358 το 1990) και ένας επίσης Έλληνας Αντιπρόσωπος στο Ανώτατο Σοβιέτ της Λετονίας (1990). (Χασιώτης, 1997, 468-469).

Έγιναν πολλές ενέργειες και προσπάθειες εκ μέρους των Ελλήνων και των συλλόγων και οργανώσεων που άρχισαν να ξεφυτρώνουν αθρόοι, οι οποίοι σύλλογοι είχαν συσταθεί για την προστασία της ελληνικής εθνότητας και για μία καλύτερη ζωή, είτε στην ΕΣΣΔ είτε στην Ελλάδα. Στην πορεία άρχισαν οι οργανώσεις αυτές να δραστηριοποιούνται και να συνεργάζονται με τις άλλες ανάλογες οργανώσεις σε ολόκληρη την ΕΣΣΔ και επίσης με οργανώσεις άλλων εθνοτήτων, όπως με τους συλλόγους των Γερμανών του Βόλγα, τα αντίστοιχα σωματεία των Ρώσων, των Γεωργιανών, των Εβραίων, των Τατάρων και των Αρμενίων (Χασιώτης, 1997, 474). Σταθμός στη διασύνδεση των ελληνικών συλλόγων της ΕΣΣΔ ήταν η πραγματοποίηση στο Σότσι της Νότιας Ρωσίας, το Δεκέμβριο του 1990 της Συνδιάσκεψης των Ελληνικών Οργανώσεων της Σοβιετικής Ένωσης. Σε αυτήν τη Συνδιάσκεψη συμμετείχαν όλες οι οργανώσεις, ανεξάρτητες ή παραρτήματα του Πανερωσιακού Συνδέσμου. «Η Συνδιάσκεψη εξέλεξε μία 20μελή οργανωτική επιτροπή, με επικεφαλής τον Ποπόφ, που θα αναλάμβανε την προετοιμασία της σύγκλισης του Συνεδρίου, και μία 10μελή επιτροπή, με επικεφαλής τον Ιάκωβο Ματσουκάτοφ, που επιφορτίστηκε με την επεξεργασία του καταστατικού του δευτεροβάθμιου οργάνου, που θα έπρεπε να προταθεί στο μελλοντικό Συνέδριο. Το κύριο ζήτημα ήταν αυτό της αυτονομίας. Τελικά υιοθετήθηκε η ηπιότερη πρόταση, που όριζε μεν ως κύριο στόχο τη "δημιουργία ελληνικού αυτόνομου εθνικο-εδαφικού σχηματισμού στο χώρο της ΕΣΣΔ", αλλά χωρίς να προσδιορίζει μια συγκεκριμένη, διεκδικούμενη περιοχή». Το Μάρτιο του 1991, άρχισε τις εργασίες του στο Γιελετζίκ το Α΄ Πανερωσιακό Συνέδριο των Σοβιετικών Ελλήνων. Εκπροσωπήθηκαν οι ελληνικές κοινότητες της Γεωργίας, της Ουκρανίας, της περιοχής της Σταυρούπολης, της περιοχής του Κρασνοντάρ, της Μόσχας, της Βόρειας Οσετίας, του Λένινγκραντ, του Κρασνογιάρσκ, του Σβερντλόφσκ, του Νταγκεστάν, της Εσθονίας, του Νοβοσιμπίρσκ, της Ουφά, της Κιργιζίας και του Τιουμέν, της Αρμενίας, του Καζακστάν και του Ουζμπεκιστάν (Χασιώτης, 1997, 476). Τελικά ψηφίστηκε η παράγραφος του καταστατικού που αφορούσε το σκοπό της υπό ίδρυση Ομοσπονδίας και που συνδεόταν άμεσα με "την υποστήριξη του κινήματος για την ίδρυση ελληνικού εθνικού σχηματισμού στην ιστορική περιοχή διαμονής των Ελλήνων στη Βόρεια παραλία της Μαύρης Θάλασσας. Η παράγραφος αυτή υπερψηφίστηκε. Επίσης σε αυτό το Συνέδριο αποφασίστηκε να ιδρυθεί και ένα δευτεροβάθμιο όργανο των Ελλήνων της ΕΣΣΔ, το οποίο πήρε την ονομασία «Πανσοβιετική Ένωση Ελλήνων ο Πόντος», με πρώτο πρόεδρο τον Γαβριήλ Ποπόφ. Το όργανο αυτό θα διέθετε δύο όργανα: Το Εθνικό Συμβούλιο και την Εκτελεστική Επιτροπή. Υπεύθυνος του Συμβουλίου ορίστηκε ο Μιχαήλ

Σαββίδης. Επίσης εκλέχθηκε και ένα επταμελές «Κυβερνητικό Συμβούλιο», με υπεύθυνο τον εκπρόσωπο της Σταυρούπολης Ιάκωβο Ματσουκάτοφ. Ο συνολικός γεωγραφικό χώρος της ΕΣΣΔ χωρίστηκε σε τέσσερις περιοχές. Στην πρώτη εντάχθηκε το Καζακστάν, η Κεντρική Ασία και η Σιβηρία, στη δεύτερη η Υπερκαυκασία, στη Τρίτη η Μόσχα και το ευρωπαϊκό τμήμα της ΕΣΣΔ και στην τέταρτη η Ουκρανία. Για κάθε μία από αυτές τις περιοχές εκλέχθηκε ένας εκπρόσωπος ο οποίος κατέλαβε και την θέση του αντιπροέδρου της Ομοσπονδίας (Χασιώτης, 1997, 469-480).

Στην πορεία όμως, οι συνεχείς διαψεύσεις των προσδοκιών για καλύτερη ποιότητα ζωής και πραγματοποίηση των επιθυμιών τους για μελλοντική βελτίωση της κοινωνικής τους θέσης απογοήτευσε και τους άλλοτε πιο αισιόδοξους στις χώρες φιλοξενίας της ΕΣΣΔ και της διάδοχής της ΚΑΚ (Χασιώτης, 1997, 482).

Οι Έλληνες της Ρωσίας τα τελευταία χρόνια ασχολούνται με επαγγέλματα που αφορούν την παιδεία ή την υγεία. Οι κύριες ασχολίες του Ελληνισμού της Ρωσίας είναι το αγροτικό νοικοκυριό, η κτηνοτροφία και συναντάμε επίσης και εργάτες τεχνικών έργων. Οι άνδρες είναι συνήθως οικοδόμοι, γιατροί και δάσκαλοι και οι γυναίκες δασκάλες, γιατροί, εργάτριες, αρμέκτριες και καθηγήτριες. Η απουσία των Ελλήνων από τη δημόσια διοίκηση και την πολιτική ζωή αποτελεί αρνητικό σημείο.

Οι Έλληνες της Ρωσίας αποτελούν εθνότητα με έντονη εμπορική και επιχειρηματική δραστηριότητα. Αναπτύσσουν κυρίως επιχειρήσεις εμπορίου. Οργανώθηκαν σε συλλόγους με σκοπό τη διατήρηση της γλώσσας, της γραφής, της ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού. Επιθυμία τους ήταν η πνευματική αναγέννηση του Ελληνισμού. Επίσης, επιδίωκαν την οικονομική ενίσχυση των μελών του Ελληνισμού που την είχε ανάγκη. Τέλος, η οργάνωση σε διάφορους συλλόγους αποσκοπούσε στην πραγματοποίηση ενεργειών προς όφελος των Ελλήνων της Ρωσίας για τη διευκόλυνση και διεύρυνση των σχέσεών τους με την Ελλάδα (Κάτσικας, 1996, 62).

Κεφάλαιο 6. Η επιβίωση της ελληνικής γλώσσας και των ελληνικών διαλέκτων στις περιοχές της πρώην ΕΣΣΔ μετά το 1980.

Τα τελευταία χρόνια στις περιοχές της πρώην ΕΣΣΔ ομιλούνται πλήθος γλωσσών και διαλέκτων. Η πιο σημαντική ελληνική διάλεκτος θεωρείται η ποντιακή, η οποία παρέμεινε ζωντανή στους αιώνες μέσω της προφορικής παράδοσης των Ποντίων (τοπωνύμια, τραγούδια κ.α). Η ποντιακή

διάλεκτος αποτελεί συνέχεια της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και συγκεκριμένα της αρχαίας ιωνικής διαλέκτου, η οποία μιλήθηκε στον Πόντο και την Μικρά Ασία ήδη από τον 8^ο αιώνα π.Χ και αναμείχθηκε με άλλες «οικογένειες γλωσσών», όπως την ινδοευρωπαϊκή, την καυκασιακή και την τουρκική (Σετάτος 1989).

Ήδη από τις αρχές του 1981, ο ελληνισμός της ΕΣΣΔ, είχε απαιτήσει το δικαίωμα να διδάσκεται την ελληνική γλώσσα. Πρώτοι το κατάφεραν οι Έλληνες της Γεωργίας, αφού η ελληνική διδασκόταν από το 1981, σε αρκετά σχολεία της γεωργιανής Δημοκρατίας. Από το 1979, είχε ανοίξει ένα φροντιστήριο ελληνικής γλώσσας για επιστήμονες και για απλούς εργάτες. Σε αυτό διδασκόταν η ιστορία της αρχαίας και της νέας Ελλάδας και γινόταν ο εορτασμός των ελληνικών εθνικών εορτών. Αργότερα, η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας γινόταν νόμιμα και στα δημόσια σχολεία. Το 1989, οι μαθητές που επιθυμούσαν να μάθουν την ελληνική γλώσσα στην Τυφλίδα, ήταν 800 στο σύνολο και κατανέμονταν σε τρία σχολεία. Επίσης διδάσκονταν ελληνικά και σε άλλα 56 σχολεία στην Γεωργία. Η ελληνική γλώσσα στην πλειοψηφία των σχολείων άρχισε να διδάσκεται από την Πέμπτη τάξη και μόνο σε δώδεκα σχολεία η διδασκαλία άρχισε από την δεύτερη τάξη (Χασιώτης, 1997, 455).

Δάσκαλοι της ελληνικής γλώσσας, ήταν εκείνοι που είχαν επιβιώσει από τις σταλινικές εκκαθαρίσεις και όσοι γνώριζαν ικανοποιητικά την νέα ελληνική γλώσσα. Πραγματοποιήθηκαν τρία σεμινάρια Ελλήνων διδασκάλων. Το πρώτο στο Σοχούμ (Αύγουστος 1981), το δεύτερο στην Τυφλίδα (Ιανουάριος 1982) και το τρίτο στο Βατούμ. Η ελληνική γλώσσα διδάσκεται στη Γεωργία μεθοδικά μετά το 1980. Πρωτεργάτες υπήρξαν η Μαρίνα Λβόβνα- Ρίτοβα και ο Β. Σοκολιούκ (Αγτζίδης, 1997, 559-568, Πρακτικά Δημερίδας, Τομέας απόδημου ελληνισμού ΠΑΣΟΚ, 1998, 145). Η Μ. Λ. Ritova, υπήρξε υποστηρίκτρια συγγράφοντας ειδικό εγχειρίδιο για την διδασκαλία της ελληνικής καθώς επίσης και μεθοδικές υποδείξεις για τους δασκάλους της ελληνικής γλώσσας. Το περιεχόμενο του βιβλίου της Ritova, ήταν επηρεασμένο από την ιδεολογία της εποχής και την λατρεία του Λένιν και Οκτωβριανής Επανάστασης, την πίστη στην υπεροχή του σοσιαλιστικού κόσμου έναντι του καπιταλιστικού, το σεβασμό στο ρούβλι και την εκτίμηση στην Κομμουνιστική Νεολαία Ελλάδος κλπ. Όμως η στήριξη όσον αφορά την ελληνική γλώσσα και τα ελληνικά πολιτισμικά δικαιώματα από την Γεωργία δεν υπήρξε ίδια σε άλλες περιοχές όπως π.χ στη νότια Ρωσία. Το πνεύμα που επικρατούσε στις άλλες περιοχές ήταν άκρως αντίθετο και υπάρχουν μαρτυρίες που το αποδεικνύουν. Όταν π.χ οι κάτοικοι της Σπάρτας, στον Κεντρικό Βόρειο Καύκασο, θέλησαν να ξαναλειτουργήσουν την εκκλησία τους, οι τοπικές αρχές απαγόρευσαν κάτι τέτοιο και σφράγισαν το ναό (Χασιώτης, 1997, 455).

Στην μετασοβιετική Ένωση η απώλεια της ελληνικής γλώσσας και της ιστορικής μνήμης, σε συνδυασμό με το γεγονός των μεικτών γάμων δυσκόλευε την διατήρηση της ελληνικής ταυτότητας. Ένας ακόμη παράγοντας που συνωμοτούσε στην απώλεια της ελληνικής ταυτότητας, ήταν η ανάγκη από τους Έλληνες, που ήταν διάσπαρτοι σε όλες τις περιοχές της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, να γνωρίζουν και τη ρωσική και τις γλώσσες και τις ντοπιολαλιές των χωρών και των περιφερειών που ζούσαν. Όσο εμπεδωνόταν η ανεξαρτησία των μελών της ΚΑΚ τόσο το πρόβλημα οξυνόταν, καθώς οι εθνικιστικές τάσεις στις υπό διαμόρφωση κοινωνίες γινόταν ολοένα και πιο έντονες και οι πιέσεις στις μικρότερες εθνότητες αυξανόταν.

Σήμερα, «η Ελλάδα είναι προς το παρόν η μοναδική ευρωπαϊκή χώρα που διαθέτει σημαντικές (από ποσοτική και ποιοτική κυρίως άποψη) προσβάσεις στα παράλια και στην ενδοχώρα του βορείου και βορειανατολικού Εύξεινου, κι αυτό χάρη κυρίως στο ελληνικό στοιχείο που εξακολουθεί ακόμα να κατοικεί και να εργάζεται παραγωγικά στους χώρους αυτούς» (Χασιώτης, 1997, 483).

Κεφάλαιο 7. Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Ρωσία

7.1 Τα ελληνικά σχολεία στη Ρωσία την περίοδο του Μεσαίωνα

Οι πρώτες ελληνικές σχολές ιδρύθηκαν στη Ρωσία το 11^ο αιώνα επί εποχής Βλαδίμηρου στο Νόβγκοροντ. Επίσης, ο ηγεμόνας του Σμολένσκ, Ρωμανός, είχε ιδρύσει δημόσια σχολεία στα οποία δίδασκαν Έλληνες μοναχοί και λόγιοι την ελληνική γλώσσα και την λατινική (Κοτσιώνης, 1999, 218).

Η ελληνική γλώσσα διαδόθηκε στους Ρώσους περισσότερο μετά το 1479, μετά δηλαδή που η βυζαντινή πριγκίπισσα Ζωή παντρεύτηκε τον Ιβάν τον Γ', όπου την ακολούθησαν Έλληνες λόγιοι και διαφωτιστές. Στη συνέχεια, ο τσάρος Θεόδωρος το 1594, ίδρυσε την ελληνοσλαβική σχολή, το 1633 ο Πατριάρχης Φιλάρετος ανασύστασε την ελληνολατινική σχολή της Μόσχας και εκείνο το διάστημα Έλληνες λόγιοι και Ρώσοι που γνώριζαν την ελληνική γλώσσα ξεκίνησαν να την διαδίδουν στο ρωσικό λαό. Κάποιοι από αυτούς ήταν ο Παΐσιος Λιγαρίδης, ο Ρώσος Αθονίτης μοναχός Τιμόθεος, ο Αθανάσιος Σκιαδάς από την Κεφαλληνία κ.α (Κοτσιώνης, 1999, 219).

Η Μεγάλη Αικατερίνη φρόντισε ιδιαίτερα για την εκπαίδευση των πρώτων Ελλήνων μεταναστών της Ρωσίας. Το 1775, κατόπιν εντολής της, ιδρύθηκε στην Πετρούπολη, στα πλαίσια της Σχολής Πυροβολικού το γυμνάσιο των Αλλοδαπών Ομοθρήσκων ή αλλιώς το Ελληνικό Γυμνάσιο όπως το ονόμαζαν. Σε αυτό το γυμνάσιο, φοιτούσαν Έλληνες ηλικίας 12-16 ετών και τα μαθήματα που παρακολουθούσαν ήταν ιστορία, γεωγραφία, μαθηματικά, σχέδιο και ξένες γλώσσες όπως γερμανικά, γαλλικά, ιταλικά, τουρκικά, ρωσικά και ελληνική γλώσσα. Όσοι επιθυμούσαν μπορούσαν να ακολουθήσουν καριέρα στο στρατό οπότε το γυμνάσιο λειτουργούσε περισσότερο ως στρατιωτική σχολή. Τελειώνοντας την σχολή οι απόφοιτοι ελάμβαναν το βαθμό του ανθυπολοχαγού και του αρχικελευστή. Αρκετοί Έλληνες που φοίτησαν σε αυτήν τη σχολή έφτασαν μέχρι το βαθμό του στρατηγού και του ναυάρχου, αποκτώντας έτσι δικαιώματα που είχαν οι Ρώσοι ευγενείς. Επίσης κάποιοι απόφοιτοι του Γυμνασίου κατάφεραν να γίνουν δυναμικά στελέχη στο διπλωματικό σώμα της Ρωσίας, στα προξενεία και τις πρεσβείες του εξωτερικού και σε υπηρεσίες του ρωσικού υπουργείου εξωτερικών. Το γυμνάσιο διαλύθηκε το 1796 (Καρδάσης, 2009, 64-65).

Η Ελληνική Εμπορική Σχολή, λειτούργησε ως το σημαντικότερο κέντρο ελληνισμού όχι μόνο της Νότιας Ρωσίας αλλά ολόκληρης της Ρωσίας. Ιδρυτές της σχολής ήταν οι έμποροι της Οδυσσού και

κάποιοι από αυτούς ήταν σημαίνοντα στελέχη της Φιλικής Εταιρίας. Στη σχολή εκτός από μαθήματα σχετικά με το εμπόριο και την ναυτιλία, οι φοιτητές διδάσκονταν και την ελληνική γλώσσα, η εκμάθηση της οποίας ήταν ο βασικός στόχος των ιδρυτών. Η φιλολογία, η φιλοσοφία, η γεωγραφία, η ιστορία, οι φυσικές επιστήμες και η εμπορική καταστιχογραφία ήταν μαθήματα προτεραιότητας και από τις ξένες γλώσσες η ιταλική και η ρωσική. Οι μισθοί καταβάλλονταν κανονικά στους καθηγητές. Επίσης, ιδρύθηκε βιβλιοθήκη και αναγνωστήριο και εκδόθηκαν βιβλία γραμματικής και μεταφράσεις αρχαίων κλασικών συγγραφέων. Για την διδασκαλία κλήθηκαν να εργαστούν επιφανής λόγιοι των ελληνικών γραμμάτων οι οποίοι εξασφάλισαν και αναγνωστήρια στους σπουδαστές. Για του νέους των άπορων οικογενειών τα βιβλία ήταν δωρεάν. Πολλοί σπουδαστές από τη Χίο και την Σμύρνη, μετά την έκρηξη της επανάστασης όπου έκλεισαν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα των περιοχών αυτών, πήγαν στην Οδυσσό να συνεχίσουν τις σπουδές τους. Το 1916 το εκπαιδευτικό προσωπικό ήταν 19 άτομα, από τα οποία 4 ήταν γυναίκες και από τους άνδρες 5 ήταν Ρώσοι. Το σύνολο των σπουδαστών ήταν 460. από αυτούς 372 ήταν Έλληνες, 23 Ρώσοι και 65 αλλοεθνής (Καρδάσης, 2009, 73).

Το Λύκειο Ρεσιλιέ της Οδυσσού που ιδρύθηκε το 1818, προσανατολιζόταν προς την γαλλική παιδεία και επιπλέον λειτουργούσε και έδρα της ελληνικής γλώσσας. Το «Ροδοκανάκειο Παρθεναγωγείο» άρχισε να λειτουργεί το 1874 με 8 τάξεις και νηπιαγωγείο. Ιδιαίτερο βάρος έδιναν στην εκμάθηση ξένων γλωσσών και πέραν της ελληνικής οι σπουδάστριες μάθαιναν τη ρωσική και γαλλική γλώσσα. Το Ροδοκανάκειο Παρθεναγωγείο υπήρξε ο μεταδότης της ελληνικής παιδείας στις θυγατέρες των οικογενειών της ελληνικής παροικίας της Οδησού (Καρδάσης, 2009, 74).

Στα 1868, μία ομάδα καταπιεσμένων από τους Τούρκους Ελλήνων αναγκάστηκε να φύγει από τον Πόντο προς την Ρωσία όπου εκεί ίδρυσε σε μία πεδινή περιοχή τον χωριό Νοχούτσκογιε. Εκεί υπάρχουν τέσσερα σχολεία. Δύο μονοτάξια κρατικά, ένα εκκλησιαστικό και ένα σχολείο γραμμάτων. Το τελευταίο είναι ελληνικό και συντηρείται αποκλειστικά με χρήματα Ελλήνων (Φωτιάδης, 1999, 212-214).

Την περίοδο της Τσαρικής Ρωσίας, η ελληνική εκπαίδευση, ήταν διαδεδομένη αρκετά και ιδιαίτερα στα μεγάλα κέντρα του Ελληνισμού. Οι ελληνικές κοινότητες όπως και στον Πόντο, διατηρούσαν το έργο της διάδοσης της ελληνικής παιδείας, βοηθώντας οικονομικά στην ίδρυση των σχολείων και στα λειτουργικά έξοδα και την συντήρηση του και προσλάμβαναν δασκάλους για την διδασκαλία των μαθημάτων.

7.2 Η εκπαιδευτική δραστηριότητα των ελληνικών κοινοτήτων μετά την Οκτωβριανή επανάσταση.

Στη Μόσχα η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού ξεκινάει σύμφωνα με αναφορές από τον 16^ο αιώνα, ενώ το 1619 ιδρύεται στη Μονή Τσουδών της Μόσχας η ελληνοϊταλική σχολή, η οποία το 1681 έγινε Ακαδημία (Φωτιάδης, 1999, 163). Τέλη του 18^{ου} με αρχές του 19^{ου} αιώνα ιδρύεται το ελληνικό γυμνάσιο στην Πετρούπολη(1755) και το ελληνικό γυμνάσιο στη Χερσώνα(1783), από τους Ευγ. Βούλγαρη και τον αρχιεπίσκοπο Σλαβενίου και Χερσώνας (όπως παραπάνω).

Στο νότιο Καύκασο, μέχρι το 1890, οι Ελληνοπόντιοι παρακολουθούσαν τα μαθήματά τους στην ελληνική γλώσσα. Μετά το 1890 ιδρύθηκαν τα εκκλησιαστικά σχολεία από την Ιερά Σύνοδο, η οποία ανέλαβε την εκπαίδευση. Η ελληνική γλώσσα και ελληνική ιστορία διδασκόταν από ελληνομαθείς δασκάλους στα ελληνικά, ενώ όλα τα υπόλοιπα μαθήματα διδάσκονταν στην ρωσική γλώσσα από ρωσομαθείς δασκάλους. Στα 1895-96 το ρωσικό κράτος ίδρυσε τα λεγόμενα υπουργικά ή κρατικά σχολεία.

Ιστορικά υπήρχαν αρκετά αμιγώς Ελληνικά Σχολεία που λειτουργούσαν στη δεκαετία το 1920-30. Τα πρώτα από αυτά υποστηρίζεται ότι ιδρύθηκαν στη Ρωσία (Ντουμποβάγια, Μπάλκα -1864). Τα σχολεία αυτά ήταν μονοτάξια ή διτάξια Δημοτικά. Στις περιοχές Ανάπα, Βλαντικαυκάζ, Γκρετσέσκοε, Κρασνοντάρ, Λαζαρέφσκοε, Νόβο Ουκράϊνκα, Νοβοροσίσκ, Ντουμποβάγια Μπάλκα, στο Νομό Κριμ, στο Πιτιγκόρσκ, στο Σότσι, Σπάρτα και Σταυρούπολη υπήρχαν σύνολο 12 Δημοτικά, 1 Γυμνάσιο και 1 Διδασκαλείο. Όλα αυτά τα σχολεία, την περίοδο 1936-1938 έκλεισαν εκτός από το σχολείο στο Νομό Κριμ το οποίο έκλεισε το 1939 (Κάτσικας, 1996, 37).

Υπήρχαν όμως και περίοδοι που η άνθιση των ελληνικών γραμμάτων και της ελληνικής παιδείας αποτρεπόταν άλλοτε με την ρωσική πολιτική και άλλοτε με τις βίαιες μετακινήσεις των πληθυσμών σε διάφορες ιστορικές περιόδους, κυρίως από το 1937 και έπειτα κατά το διάστημα της σταλινικής εξουσίας. Λόγω αυτών των μετακινήσεων, παρατηρείται σήμερα το φαινόμενο μιας μεγάλης διασποράς, από την Λιθουανία μέχρι το Καζακστάν, και από τις ακτές του Ευξείνου Πόντου μέχρι

το Ιρκούτσκ. Οι μετακινήσεις των Ελλήνων από τις περιοχές αυτές προς την Ελλάδα ήταν μέχρι και πρόσφατα ιδιαίτερα έντονες.

Από τις αρχές του 1940, οι Έλληνες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, υποχρεώνονταν να φοιτήσουν στο ρωσικό ή στο εθνικό (μη ελληνικό σχολείο) που βρισκόταν στην περιοχή τους. Οι Πόντιοι ομογενείς στην Α΄ βάρθμεια διδάσκονταν ρωσικά και την τοπική- εθνική τους γλώσσα (γεωργιανά), παρ' ότι μιλούσαν ελληνικά. Στη Β΄ βάρθμεια έπρεπε να μάθουν επιπλέον μία ευρωπαϊκή γλώσσα (π.χ γερμανικά, αγγλικά, γαλλικά). Έτσι μιλούσαν δύο ή τρεις γλώσσες. Η εκπαίδευση των Ελλήνων στη Ρωσία γινόταν με έξοδα των ελληνικών κοινοτήτων και με την βοήθεια του ελληνικού κλήρου.

Η πανσλαβιστική πολιτική που εφάρμοσε η Ρωσία, είχε απώτερο σκοπό την έξοδο της Ρωσίας στη Μεσόγειο, μέσω της Μεγάλης Βουλγαρίας. Αυτό είχε συνέπειες και στην ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Ρωσία, καθώς Έλληνες δάσκαλοι αντικαταστάθηκαν από Ρώσους και πολύ συχνό ήταν το φαινόμενο οι Έλληνες να αλλάζουν το επίθετό τους ή την υπηκοότητά τους σε ρωσική προκειμένου να μπορέσουν να επιζήσουν (Φωτιάδης, 1999, 172). Στη συνέχεια, το γεγονός της αναγνώρισης της εθνικής και πολιτιστικής ταυτότητας των εθνοτήτων που κατοικούσαν στη Ρωσία υπήρξε η αρχή μίας χρυσής εποχής του Ελληνισμού στην πρώην ΕΣΣΔ, αφού σε όλες τις περιοχές άνοιξαν ελληνικά σχολεία και εκδοτικοί οίκοι.

Μετά την επανάσταση, παράλληλα με κάποια κοινοτικά ελληνικά σχολεία λειτουργούσαν και τα κρατικά. Χαρακτηριστικό των κρατικών σχολείων ήταν η κομμουνιστική ιδεολογία που προσπαθούσαν οι κομμουνιστές να περάσουν στους Έλληνες. Έτσι, κάποιοι γονείς οι οποίοι προτιμούσαν την παραδοσιακή ιδεολογία της Ελλάδας, ξεκίνησαν να στέλνουν τα παιδιά τους ή σε «κρυφά σχολεία» ή συνήθιζαν στην ιδιωτική εκπαίδευση (Χασιώτης, 1997, 368). Αρχές του 1920, στα κρατικά ελληνικά σχολεία, η σχολική οργάνωση δεν είχε αρνηθεί τα προεπαναστατικά πρότυπα. Τα σχολεία λειτουργούσαν σε δύο βαθμίδες οι οποίες ήταν τριετούς φοίτησης και τα μαθήματα τα οποία διδάσκονταν στην δεύτερη βαθμίδα ήταν η αρχαιοελληνική και νεοελληνική φιλολογία, τα ρωσικά, η κοινωνιολογία, τα μαθηματικά (αριθμητική, άλγεβρα, γεωμετρία), η φυσική, η φυσιογνωσία, η ιχνογραφία και η γυμναστική. Το ίδιο πρόγραμμα ακριβώς ακολουθούσαν και στην Ελλάδα. Τα ελληνικά βιβλία τα προμηθεύονταν από την Αθήνα. Από εκείνη την περίοδο και μετά, διακόπηκε σταδιακά η λειτουργία των ελληνικών σχολείων και η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας απαγορεύτηκε (Χασιώτης, 1997, 370). Το 1938 όλα τα ελληνικά σχολεία έκλεισαν. Οι Έλληνες αντιστάθηκαν με απεργίες, εκπαιδευτικά κινήματα και διαδηλώσεις προκειμένου να ιδρύσουν ή να διατηρήσουν τα ελληνικά σχολεία που υπήρχαν ήδη

(Χατζηπαναγιωτίδη & Τσιλιπάκου, 2007, 497). Στα τέλη του 1970 ξεκίνησε πάλι η αναγέννηση της ελληνικής παιδείας (Φωτιάδης, 1999, 128, Αλέποβα, 2008). Κατά τη διάρκεια της παύσης αυτής όμως οι Έλληνες δεν είχαν τη δυνατότητα να μαθαίνουν ελληνικά. Παρ' όλα αυτά κατάφεραν να διατηρήσουν τη γλώσσα τους μέσα στις οικογένειες και έτσι μεταδιδόταν από γενιά σε γενιά. Επίσης υπήρχαν και ποντιακά χωριά στα οποία οι κάτοικοι μιλούσαν τα ποντιακά. Ακόμη διατηρούσαν τα ήθη και τα έθιμα, τους χορούς και τα τραγούδια των Ποντίων (Αλέποβα, 2008, 1).

Μετά την επικράτηση των μπολσεβίκων και της λενινιστικής εθνικής πολιτικής, σε όλες τις περιοχές της Ρωσίας όπου ζούσαν Έλληνες άνοιξαν, εκτός των άλλων, ελληνικά σχολεία και εκδοτικοί οίκοι για τις ανάγκες της ελληνόγλωσσης σοβιετικής λογοτεχνίας και συνεχώς βελτιωνόταν η κατάρτιση για τα σχολεία .

Αυτή η ανάγκη για εξέλιξη κατά καιρούς ωθούσε τους ίδιους τους Έλληνες και προκειμένου να εκφράσουν τα παράπονα και τους προβληματισμούς τους, να επικοινωνούν μέσω επιστολών με φορείς και πρόσωπα εντός και εκτός Ρωσίας (βλέπε «Υπόμνημα Ελλήνων του Αικατερινοντάρ προς τον Ελ. Βενιζέλο (1919), για προβληματικές σχέσεις τους με τον Έλληνα πρόξενο και διχαστικές ενέργειες. Θέμα: Ο Ελληνισμός του Καυκάσου και της Ρωσίας) (Φωτιάδης, 1999, 231). Οι επιστολές αναφέρονταν σε διάφορα θέματα που αφορούσαν την παλιννόστηση, την ανεξαρτησία, την ενημέρωση (έκδοση Ελληνόφωνης εφημερίδας) και επίσης γλωσσικά, θρησκευτικά, εκκλησιαστικά, αγροτικά, οικονομικά ζητήματα, επιχειρησιακά και εκπαιδευτικά ζητήματα (βλέπε Έκθεση πεπραγμένων του Α' Πανελληνίου Συνεδρίου στο Ταϊγάνιο της Ρωσίας τη 29^η Ιουνίου 1917) (Φωτιάδης, 1999, 251).

Σχετικά με τα εκπαιδευτικά ζητήματα υπάρχει αναφορά στην Έκθεση πεπραγμένων του Α' Πανελληνίου Συνεδρίου στο Ταϊγάνιο της Ρωσίας, ως προς την απόφαση ίδρυσης δύο τύπων σχολείου: Δημοτικών και Μέσης Εκπαίδευσης, με πλήρη κύκλο μαθημάτων και με στενή σχέση και αλληλουχία μεταξύ τους (Φωτιάδης, 1999, 255). Σύμφωνα με αυτήν την αναφορά, τα Δημοτικά σχολεία πρέπει να είναι οκτατάξια χωρισμένα σε τετρατάξια κατώτερα (φοίτηση υποχρεωτική) και τετρατάξια ανώτερα (ιδρύονται σε κεντρικά μέρη με την επιθυμία ίδρυσης και οικοτροφείου). Στα κατώτερα τετρατάξια σχολεία ιδρύονται ανώτερες τάξεις για τα παιδιά εκείνα που για διάφορους λόγους δε μπορούν να συνεχίσουν την φοίτησή τους στα ανώτερα σχολεία. Σε αυτές τις τάξεις εκτός από την ελληνική και ρωσική γλώσσα διδάσκονται και πρακτικά μαθήματα ανάλογα με τις ανάγκες κάθε τόπου, όπως στοιχεία μελισσοκομίας, δενδροκομίας κτλ. Η διδασκαλία στα Δημοτικά σχολεία γίνεται στα Ελληνικά , πέρα από την ιστορία και γεωγραφία της Ρωσίας τα οποία γίνονται στα Ρωσικά. Παρόλα αυτά για όσους επιθυμούν την καλύτερη εκμάθηση της ρωσικής γλώσσας,

στις ανώτερες τάξεις των τετρατάξιων ανώτερων δημοτικών σχολείων δίνεται η δυνατότητα να διδάσκονται και στα ρωσικά τα μαθήματα Φυσικής, Ιστορίας, Χημείας, Άλγεβρας κτλ. Επιπλέον στις ανώτερες τάξεις των τετρατάξιων ανώτερων δημοτικών σχολείων διδάσκονται ανάλογα με την περιοχή τα εξής: Εμπορικά, αγρονομικά, γεωπονικά, κτηνοτροφία κτλ παιδαγωγικά. Το μάθημα των παιδαγωγικών θα διδάσκεται μέχρι να δημιουργηθεί ειδικό διδασκαλείο για την παρασκευή διδασκάλων και διδασκαλισσών για τα ελληνικά σχολεία της Ρωσίας. Επίσης αποφασίζεται να ιδρυθούν σε κεντρικά μέρη τετρατάξια σχολεία μέσης εκπαίδευσης. Ακόμη αποφασίζεται να ιδρυθούν παντού Νηπιαγωγεία και Νηπιοτροφεία, να διοργανωθούν λαϊκές διαλέξεις, να δημιουργηθούν λαϊκές βιβλιοθήκες, να οργανώνονται θεατρικές παραστάσεις με ελληνικά θέματα και να συσταθούν σχολικές ορχήστρες. Επιπλέον να συνταχθούν τα διδακτικά εγχειρίδια στην πανελλήνια δημοτική γλώσσα και σε αυτήν την γλώσσα θα πρέπει να γίνεται και η διδασκαλία. Ένα άλλο ζήτημα που αναφέρεται σε επίσημο έγγραφο είναι η απόφαση να ιδρυθούν οικοτροφεία θηλέων στα οποία θα διδάσκεται και θα ομιλείται αποκλειστικά η δημοτική ελληνική γλώσσα. Τέλος στις 15 Ιουλίου 1917, στο επίσημο έγγραφο της έκκλησης του Κεντρικού Εκτελεστικού Συμβουλίου των Ελλήνων της Ρωσίας με θέμα: «Ο ελληνισμός της Ρωσίας» γίνεται αναφορά στο σχολικό ζήτημα και ζητείται η εθnikοποίηση των ελληνικών σχολείων και η ίδρυση δημοτικών σχολείων και μέσης εκπαίδευσης παντού όπου υπάρχει ανάγκη στη Ρωσία (Φωτιάδης, 1999, 255). Οι ελληνικές κοινότητες κατόρθωσαν, όχι μόνο θεωρητικά στα Συνέδρια αλλά και στην πράξη, να αναπτυχθούν πολιτισμικά και να ξεχωρίσουν με την μορφωτική τους παρουσία σε όλους τους τομείς. Η ίδρυση την ίδια περίοδο βιβλιοθηκών, αναγνωστηρίων, θεάτρων και πολιτιστικών λεσχών οδήγησε στην ενίσχυση της εθνικής συνείδησης των Ελλήνων (Κοτσιώνης, 1999, 245).

Σήμερα, στον τομέα του πολιτισμού και της εκπαίδευσης, σημαντικές πρωτοβουλίες έχουν αναλάβει τα ελληνικά πανεπιστήμια. Το πανεπιστήμιο της Πάτρας και της Θεσσαλονίκης και της Κρήτης οργάνωσαν εκπαιδευτικές αποστολές στη Ρωσική Ομοσπονδία, διοργανώνοντας εκπαιδευτικά συνέδρια με τη συμμετοχή των ρωσικών πανεπιστημίων και των ελληνικών σχολείων της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Επίσης, προσέφεραν προγράμματα μετεκπαίδευσης σε ομογενείς και αλλοδαπούς σπουδαστές και εκπαιδευτικούς για την απόκτηση επάρκειας στην ελληνική γλώσσα. Επιπλέον, το ΕΙΥΑΠΟΕ, έχει χορηγήσει σε πολλά πανεπιστήμια και ινστιτούτα διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας βιβλία, διδακτικά μέσα και τεχνολογικό εξοπλισμό, έχει χορηγήσει επιδόματα στους ομογενείς και αλλοδαπούς εκπαιδευτικούς που διδάσκουν την ελληνική γλώσσα στα δημόσια σχολεία της Ρωσίας. Το ίδρυμα κρατικών υποτροφιών, χορήγησε υποτροφίες σε φοιτητές και εκπαιδευτικούς ομογενείς και αλλοδαπούς για να σπουδάσουν στα ελληνικά πανεπιστήμια (Κοτσιώνης, 1999, 245-247).

7.3 Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση σήμερα στις παρευξείνιες χώρες (1930- έως σήμερα).

Λέγοντας παρευξείνια ζώνη εννοούμε την Ουκρανία, τη Γεωργία και τη Νότια Ρωσία (συμπεριλαμβάνεται το Καζακστάν, η Κιργιζία και το Ουζμπεκιστάν). Στην Ουκρανία χρησιμοποιείται από του Έλληνες η Ρωμέικη διάλεκτος. Στη Ν. Ρωσία χρησιμοποιείται η Ποντιακή διάλεκτος η οποία είναι αναγνωρίσιμη και στη Γεωργία εκτός από την ποντιακή διάλεκτο υπάρχουν και Έλληνες Τουρκόφωνοι με ελληνική συνείδηση. Επίσης Τουρκόφωνοι υπάρχουν και στη περιοχή Τελμάν κοντά στο Εσεντούκι του Καυκάσου. Σχετικά με την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, σε αυτές τις περιοχές υπάρχουν τρεις τύποι σχολείων: α) Τα κρατικά σχολεία που δεν δίνουν βαθμό για την ελληνική γλώσσα β) τα κρατικά σχολεία που δίνουν βαθμό για την ελληνική γλώσσα και γ) τα σχολεία Κοινοτήτων τα οποία λειτουργούν συνήθως Σάββατο και Κυριακή (Πρακτικά Δημερίδας, Τομέας απόδημου ελληνισμού ΠΑΣΟΚ, 1998, 144-145).

Σύμφωνα με έρευνα που έγινε από το δείγμα 600 μαθητών το 10-15% του μαθητικού πληθυσμού που δέχεται κάποιο είδος ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, ο μεγαλύτερος αριθμός βρίσκεται στην τρίτη και έκτη τάξη και ο μικρότερος στην ένατη και δεύτερη τάξη. Η γλώσσα αυτή θεωρείται τα τελευταία χρόνια ότι ελκύει το ενδιαφέρον των ανθρώπων. Όλοι θέλουν να μάθουν ελληνικά και αυτοί που θεωρούνται ότι είναι Ελληνικής καταγωγής αλλά και άτομα διαφορετικής εθνοτικής προέλευσης. Επίσης, οι περισσότεροι δάσκαλοι διδάσκουν έως 6 χρόνια. Η καταγωγή των δασκάλων είναι στην πλειοψηφία ελληνική αλλά υπάρχουν και Γεωργιανοί, Ουκρανοί και Ρώσοι. Η ηλικία των δασκάλων είναι από 20-40 ετών (Πρακτικά Δημερίδας, Τομέας απόδημου ελληνισμού ΠΑΣΟΚ, 1998, 145-146).

Στο πλαίσιο των παρεμβάσεων της ελληνικής πολιτείας είναι αρχικά η εκμάθηση των ελληνικών ανθρωπιστικών σπουδών δηλαδή της ελληνικής γλώσσας, ιστορίας και πολιτισμού, η διάχυση της ελληνικής λογοτεχνίας και της ελληνικής γραμματείας στη διασπορά. Από την πλευρά της Ελλάδας όπως αναφέρει η Χατζηπαναγιωτίδη (2007, 202) πραγματοποιήθηκαν προγράμματα επιμόρφωσης, στις χώρες της παρευξείνιας ζώνης ή της Ελλάδας από:

1. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
2. ΕΙΥΑΠΟΕ
3. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (Επιτροπή διάδοσης της ελληνικής γλώσσας)- συμβατικά και προγράμματα τηλεδιάσκεψης

4. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
5. Πανεπιστήμιο Πατρών (Κέντρο Διαπολιτισμικής εκπαίδευσης)
6. Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
7. Κέντρο Μαύρης Θάλασσας
8. Επαρχείο Καλύμνου
9. Πανεπιστήμιο Ρόδου
10. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
11. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο (Κέντρο Συνεχόμενης Εκπαίδευσης)
12. Πανεπιστήμιο Κρήτης (ΕΔΙΑΜΜΕ- πρόγραμμα «Παιδεία Ομογενών» συμβατικά και προγράμματα τηλεδιάσκεψης)
13. ΓΓΑΕ/ΥΦΥΠΕΞ
14. ΥΠΕΠΘ
15. ΙΠΟΔΕ/ΠΟΔΕ
16. ΣΑΕ
17. Ίδρυμα ελληνικού Πολιτισμού

Ειδικότερα, *Το έργο Παιδεία Ομογενών στοχεύει στη διατήρηση, την καλλιέργεια και την προώθηση της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού στο εξωτερικό και ειδικότερα στην ελληνική διασπορά, μέσω της βελτίωσης της παρεχόμενης πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης συμβάλλοντας συγχρόνως στην ομαλή ένταξη των παιδιών τόσο στο εκπαιδευτικό και κοινωνικό -πολιτισμικό σύστημα της χώρας διαμονής όσο και στην παροικία τους.*

Στα πλαίσια αυτά επιδιώκεται η ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού, η επιμόρφωση των αποσπόμενων και των ομογενών εκπαιδευτικών, καθώς και η δημιουργία δικτύων επικοινωνίας και βάσεων δεδομένων μέσα από το διαδίκτυο.

Το θεσμικό πλαίσιο εντός του οποίου κινείται η υλοποίηση του έργου είναι εκείνο του άρθρου 108 του Συντάγματος (2001), του Νόμου 2413/96 (ΦΕΚ 124/17-6-1996) «Η ελληνική παιδεία στο εξωτερικό, η διαπολιτισμική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις», καθώς και υπάρχουσες διακρατικές συμβάσεις μεταξύ Ελλάδας και χωρών διαμονής. Το φυσικό αντικείμενο του έργου δομείται σε τρία μέρη ή δράσεις, καθένα από τα οποία φέρει, για επικοινωνιακούς λόγους, ένα όνομα. Συγκεκριμένα το πρώτο μέρος (δράση) φέρει το όνομα ΑΘΗΝΑ,

το δεύτερο το όνομα ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ και το τρίτο ΕΡΜΗΣ. Τέλος, υπάρχουν τρεις Οριζόντιες Υποδράσεις που υποστηρίζουν το συνολικό έργο.

Η πρώτη Δράση I, ΑΘΗΝΑ έχει ως αντικείμενο την κατάρτιση Προγραμμάτων Σπουδών και την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, για τη διδασκαλία:

α) της Ελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας (ΕΔΓ) στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση,
β) της Ελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας (ΕΔΓ) σε Ταχύρρυθμα Τμήματα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση,

γ) της Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση,

δ) Στοιχείων Ιστορίας και Πολιτισμού στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Υπογραμμίζεται ότι η παραγωγή του εκπαιδευτικού υλικού βασίζεται σε ομάδες-στόχους και στην ελληνομάθειά τους και υλοποιείται ανά επίπεδα, στα οποία αντιστοιχούν κατά προσέγγιση οι ακόλουθες τάξεις και ηλικίες μαθητών:

1ο	επίπεδο:	Τάξεις	προδημοτική	έως	δευτέρα
2ο	επίπεδο:	Τάξεις	τρίτη	και	τετάρτη
3ο	επίπεδο:	Τάξεις	πέμπτη	και	έκτη
4ο	επίπεδο:	Τάξεις	έβδομη	έως	ένατη
5ο	επίπεδο:	Τάξεις δέκατη έως δωδέκατη			

Η δεύτερη δράση II, ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ αναφέρεται στην επιμόρφωση των αποσπώμενων εκπαιδευτικών και των ομογενών εκπαιδευτικών και στην οργάνωση και υλοποίηση εκπαιδευτικών-μορφωτικών προγραμμάτων για ομογενείς μαθητές.

Η τρίτη δράση III, ΕΡΜΗΣ έχει ως αντικείμενο τη δημιουργία Βάσεων Δεδομένων και Δικτύων Επικοινωνίας και τη δημιουργία Υπηρεσιών Τηλεκπαίδευσης, μέσω του διαδικτύου. Επίσης προβλέπονται τρεις (3) Οριζόντιες Υποδράσεις οι οποίες διαπερνούν τις τρεις δράσεις και υποστηρίζουν την ομαλή εξέλιξη και υλοποίηση του συνολικού έργου, αναφέρονται δε σε επιστημονικές συναντήσεις, ημερίδες, συμπόσια, συνέδρια, εκθέσεις και στην προβολή/δημοσιότητα του έργου (http://ediamme.edc.uoc.gr/diaspora/index.php?greekintro_ypl).

Το πρόγραμμα «Παιδεία Ομογενών», λειτουργεί ως πιλοτικό πρόγραμμα και επομένως έχει την ευχέρεια του πειραματισμού και της αναζήτησης νέων προσεγγίσεων. Τα πλαίσια και οι αρχές του Α.Π προκύπτουν αβίαστα μέσα από μία διαδικασία εφαρμογής στη πράξη, μέσα από ομάδες στόχους όπως αναφέρθηκε και παραπάνω (Βάμβουκας Μιχάλης, Δαμανάκης Μιχάλης, Κατσιμαλή Γεωργία, 2001, 8).

Το περιεχόμενο των επιμορφώσεων που πραγματοποιήθηκαν από τους προαναφερόμενους ελληνικούς φορείς και Πανεπιστήμια γενικότερα, αποτελούσαν ειδικά προγράμματα και περιελάμβαναν κυρίως θέματα ενημερωτικού χαρακτήρα, μεθοδολογικά θέματα και εμπλουτιζόταν με διαλέξεις και εκδηλώσεις πολιτισμικού περιεχομένου (θεατρικές παραστάσεις, ελληνικούς χορούς) (Χατζηπαναγιωτίδη, 2007, 202, Πρακτικά Δημερίδας, Τομέας απόδημου ελληνισμού ΠΑΣΟΚ, 1998, 145). *Στόχος στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στον απόδημο ελληνισμό δεν είναι η διατήρηση μικρών εθνικών εστιών που έχουν μόνιμα τα βλέμματά τους στραμμένα στην Ελλάδα, αλλά είναι η διδασκαλία της γλώσσας για την επιτυχία των σκοπών για τους οποίους διδάσκεται (επικοινωνία, σπουδές, εμπόριο, τουρισμός, πλουραλισμός κ.λ.π) και η σύνδεση των ατόμων με τις ρίζες τους. Οι μαθητές να γίνουν κοινωνοί του ελληνικού πολιτισμού, έτσι ώστε μέσα από αυτήν την καλλιέργεια να επιτεθχθεί η κατανόηση, η συνεργασία, η αλληλοεκτίμηση, και η αγάπη μεταξύ των ανθρώπων ανεξάρτητα από την εθνική και πολιτισμική τους ταυτότητα* (Χατζηπαναγιωτίδη, 2007, 207).

Έχουν γίνει διάφορες προτάσεις και έχουν εκφραστεί απόψεις κατά καιρούς ώστε να ληφθούν αποτελεσματικά μέτρα από την ελληνική κυβέρνηση στους χώρους της πρώην ΕΣΣΔ με στόχους τα ειδικά γραφεία στην Ελλάδα που θα συντονίζουν μορφωτικές και πολιτιστικές σχέσεις ώστε να ενημερώνονται οι Έλληνες της ημεδαπής για την κατάσταση γενικότερα για τον ελληνισμό της αποδημίας. Έχουν τεθεί προτάσεις για την υλοποίηση εκ μέρους της ελληνικής πολιτείας πολιτιστικών, μορφωτικών πακέτων, προγραμμάτων, με συμμετοχή όμως στα έξοδα μεταφοράς των Κοινοτικών φορέων του απόδημου ελληνισμού. Επίσης, έχει εκφραστεί η άποψη για την ίδρυση τράπεζας Αναπτύξεως, που να εγγυάται την εμπορική ανάπτυξη και τις οικονομικές σχέσεις της διασποράς με την Ελλάδα, να γίνει απογραφή των Ελλήνων της διασποράς, να οριστούν βουλευτικές θέσεις στο Κοινοβούλιο για τους Έλληνες αποδήμους κτλ (Πρακτικά Συνέλευσης ΣΑΕ, 1997, 347-348).

Η υποστήριξη της παιδείας των Ελλήνων της διασποράς μπορεί να γίνεται με:

- *Τη διάθεση εκπαιδευτικών από την Ελλάδα και την πρόσληψη ομογενών στις άλλες χώρες*
- *Τη σύνταξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων προσαρμοσμένων στις συνθήκες των άλλων χωρών*
- *Τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού ειδικού για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.*
- *Τη συγγραφή και διάθεση σχολικών βιβλίων*
- *Τη μόρφωση επιμόρφωση και μετεκπαίδευση Ελλήνων εκπαιδευτικών με προορισμό το εξωτερικό καθώς και ομογενών*

- Την ενίσχυση λειτουργίας τμημάτων ελληνικών σπουδών και των κάθε είδους πρωτοβουλιών των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- Τη διοργάνωση προγραμμάτων ανταλλαγών Ελλήνων μαθητών και εκπαιδευτικών της ημεδαπής με μαθητές και εκπαιδευτικούς της ελληνικής καταγωγής
- Τη βράβευση μαθητών που αρίστευσαν στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας καθώς και των φορέων και ατόμων που συντελούν στη διάδοσή της
- Την οικονομική και ηθική ενίσχυση των πρωτοβουλιών ομογενών για τη διάδοση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας, ιστορίας και πολιτισμού (Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, 2001, 35).

Κατά την περίοδο της Σοβιετικής Ένωσης, η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας γινόταν σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Μόσχας, στο Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών της ΕΣΣΔ, στο κλασσικό τμήμα του Πανεπιστημίου Λομονόσοφ, στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κρούπσκαγια και στο γλωσσολογικό Ινστιτούτο Ξένων Γλωσσών (Κοτσιώνης, 1999, 246).

Σήμερα, στη Ρωσική Ομοσπονδία, η ελληνική γλώσσα διδάσκετε στο Πανεπιστήμιο Λομονόσοφ της Μόσχας, στο τμήμα Κλασσικών σπουδών, στο ιστορικό τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής, στο τμήμα Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας και στο τμήμα Ξένων Γλωσσών. Επίσης, στη Μόσχα έχει εισαχθεί στην Ανώτατη Θεολογική Ακαδημία από το 1994, στο ορθόδοξο Πανεπιστήμιο *Αγίου Ιωάννη του θεολόγου* και στη Διπλωματική Ακαδημία της Μόσχας. Επιπλέον εκτός από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Μόσχας, η ελληνική γλώσσα διδάσκεται στο Πανεπιστήμιο Κρασναντάρ, στο Παιδαγωγικό Τμήμα του Πανεπιστημίου της Σταυρούπολης, στο Γλωσσολογικό Ινστιτούτο του Πιάτιγκορσκ και στο τμήμα Βαλκανικών Σπουδών της Σταυρούπολης. Σ' αυτά τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ρωσικής Ομοσπονδίας, φοιτούσαν το ακαδημαϊκό έτος 1996-1997, 360 περίπου ομογενείς και αλλοδαποί σπουδαστές (Κοτσιώνης, 1999, 248-249).

Στις χώρες ΚΑΚ δεν υπάρχουν αναγνωρισμένα από το ΥΠΕΠΘ σχολεία. Την ευθύνη για τη λειτουργία των τμημάτων υποχρεωτικής διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας φέρουν οι εκπαιδευτικές αρχές της χώρας. Στις χώρες αυτές ισχύουν τα εξής:

i. Η ελληνική διδάσκεται σε *Ημερήσια Δημόσια και Ιδιωτικά Σχολεία Γενικής Εκπαίδευσης ή σε Εκκλησιαστικά Γυμνάσια*. Οι βασικές μορφές διδασκαλίας της ελληνικής είναι:

- Υποχρεωτικό μάθημα (ως 1η ξένη γλώσσα ή μητρική) ενταγμένο στο κανονικό πρόγραμμα του σχολείου.
- Μάθημα επιλογής (ως 2η ξένη γλώσσα) ενταγμένο στο πρόγραμμα του σχολείου.
- Προαιρετικό μάθημα (ως ξένη ή μητρική γλώσσα) μη ενταγμένο στο κανονικό πρόγραμμα του σχολείου.

ii. Εκτός σχολικού προγράμματος λειτουργούν:

- Τμήματα μητρικής γλώσσας για τα παιδιά των Ελλήνων Διπλωματών.
- Σχολεία Ελληνικών κοινοτήτων (Σαββατιανά–Κυριακάτικα), Δημόσια Σχολεία Συμπληρωματικής εκπαίδευσης .
- Τμήματα εκμάθησης της ελληνικής σε Φροντιστήρια, Πανεπιστήμια, Κέντρα Πολιτισμού, Εκκλησίες (http://www.ipode.gr/default.asp?V_ITEM_ID=852&V_LANG_ID=6).

Η εκπαιδευτική νομοθεσία της Ρωσίας, διασφαλίζει σε όλες τις εθνότητες το δικαίωμα να αποκτήσουν τη βασική εκπαίδευση στη μητρική τους γλώσσα ή να την διδάσκονται ως δεύτερη γλώσσα στο πλαίσιο του σχολικού προγράμματος. Η ελληνική γλώσσα διδάσκεται στη Ρωσία περισσότερο στις περιφέρειες της Σταυρούπολης και του Κρασναντάρ στη Νότια Ρωσία. Στις περιφέρειες αυτές η ελληνική γλώσσα διδάσκεται στο Βλαντικαυκάς, του Ντουμπόβαλα Μπάλκα, του Γκρετσέσκοε, της Σπάρτας, του Τελμάνα, του Εσσεντούκι κ.α . Η μεγάλη διασπορά των μαθητών ελληνικής καταγωγής και η έλλειψη ικανού αριθμού εκπαιδευτικών με επάρκεια στην ελληνική γλώσσα αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα στην ίδρυση τμημάτων ελληνικής γλώσσας και σε άλλες περιοχές στην Ρωσία. Προκειμένου, να αντιμετωπιστεί αυτό το εμπόδιο σε κάποιες περιοχές όπως στο Μινεράλνι – Βόντι, οι εκπαιδευτικές αρχές καλούν τους Έλληνες μαθητές από περισσότερα σχολεία σε ένα κεντρικό εκπαιδευτικό ίδρυμα και δημιουργούν τμήματα ελληνικής γλώσσας. Αυτά τα τμήματα όμως λειτουργούν σε ώρες εκτός του επίσημου σχολικού προγράμματος (Κοτσιώνης, 1999, 247).

Η επιλογή της επίσημης γλώσσας στα ελληνικά σχολεία ήταν δύσκολη καθώς, υπήρχαν διαφορετικές υποψήφιες μορφές της ελληνικής γλώσσας ως επίσημες, η καθαρεύουσα, η δημοτική και οι διάλεκτοι (ποντιακή, ρωμείκη). Ανάλογο πρόβλημα υπήρχε και μεταξύ των εκπαιδευτικών. Από τους 300 δασκάλους μόνο οι 20 γνώριζαν ικανοποιητικά τη δημοτική γλώσσα. Οι υπόλοιποι γνώριζαν ένα μείγμα ρωσσο-ποντιακο-ρωμείο-καθαρευουσιάνικου. Προκειμένου να λυθεί αυτό το πρόβλημα συγκλήθηκε η Κεντρική Επιτροπή του Νέου Αλφαβήτου, η οποία ανέλαβε να συντονίζει τις συζητήσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών. Το 1926, καθορίστηκε ως επίσημη γλώσσα στην εκπαίδευση η νεοελληνική, απόφαση που επικυρώθηκε το 1934. Το ελληνικό αλφάβητο

μετατράπηκε από 24 γράμματα σε 20, έχοντας 5 φωνήεντα (α, ε, ι, ο, υ) και 15 σύμφωνα (β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, π, ρ, σ, τ, φ, χ). Αυτή η μετατροπή-απλούστευση έγινε για να βοηθήσει τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι Έλληνες στην ορθογραφία (Χατζηπαναγιωτίδη & Τσιλιπάκου, 2007, 498).

Η ελληνόγλωσση παιδεία και λογοτεχνία στην Ουκρανία την περίοδο 1917-1937 γνωρίζει μεγάλη άνθιση. Η εφημερίδα «Κολεχτιβιστής», περνάει στους Έλληνες τα μηνύματα της σοσιαλιστικής ιδεολογίας και ασχολείται έντονα με την ελληνική ιστορία και τον ελληνικό πολιτισμό (Αγτζίδης, 1990, 179-182). Στη Κριμαία σε 12 σχολεία πάνω από 600 παιδιά μαθαίνουν την ελληνική γλώσσα προαιρετικά. Στο Ταυρικό Εθνικό Πανεπιστήμιο από το 1991 λειτουργεί η έδρα της ελληνικής φιλολογίας. Για οκτώ χρόνια το Ταυρικό Κέντρο Ελληνικών Σπουδών «Ελπίδα» και ο ελληνικός πολιτιστικός σύλλογος της Σεβαστούπολης «Χερσόνησος» οργανώνουν καλοκαιρινό εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Αστεράκια Χερσονήσου» για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσα στα ελληνόπουλα και στις άλλες εθνικότητες. Σε μία από τις παιδικές βιβλιοθήκες λειτουργεί Ελληνικό τμήμα, κάθε εβδομάδα μεταδίδεται ραδιοφωνική εκπομπή, τηλεοπτικό πρόγραμμα «Ελευθερία» και κάποτε εκδίδονται οι εφημερίδες «ελληνική εφημερίδα», «Νέος Πόντος», «Χερσόνησος». Στη Κριμαία αναγνωρίστηκαν 15 ελληνικοί σύλλογοι, η Ομοσπονδία των Ελλήνων της Κριμαίας και ο πολιτιστικός σύλλογος Ταυρικό Κέντρο Ελληνικών Σπουδών «Ελπίδα». Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι από τους 3.000 Έλληνες που μένουν στην Χερσόνησο πολλοί είναι ηλικιωμένοι, οπότε μπορούμε να υποθέσουμε ότι κάποια στιγμή αυτό το λίκνο της ιστορικής διασποράς της Μαύρης Θάλασσας, θα χάσει την ελληνικότητα που το χαρακτηρίζει (Αρατζιώνη, 1997, 129-130). Οι ελληνοπόντιοι της Γεωργίας, όσο διάστημα έμεναν στο Πόντο, παρακολουθούσαν όλα τα μαθήματα στην ελληνική γλώσσα και έτσι συνέχισαν να κάνουν όταν μετεγκαταστάθηκαν στα εδάφη της Γεωργίας (Χατζηπαναγιωτίδη & Τσιλιπάκου, 2007, 499). Στη συνέχεια, οι Έλληνες άρχισαν να δημιουργούν ελληνικές κοινότητες στη Ρωσία, στις οποίες λειτουργούσαν τμήματα ελληνικής γλώσσας. Στη πορεία αυτά μετασηματίστηκαν σε απογευματινά και κυριακάτικα σχολεία. Το 1980 ιδρύθηκαν τα τμήματα της ελληνικής γλώσσας στα Πανεπιστήμια της Μόσχας, της Πετρούπολης, της Τυφλίδας και του Κρασνοντάρ (Αλέποβα, 2008, 146).

Η παρούσα κατάσταση στις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης πληθυσμιακά αντιστοιχεί περίπου σε 500.000 Έλληνες. Σύμφωνα με την απογραφή του 1989, κατοικούσαν στη Ρωσική Ομοσπονδία 81.000 Έλληνες, 104.000 στην Ουκρανία και 100.000 στη Γεωργία (Χατζηπαναγιωτίδη & Τσιλιπάκου, 2007, 498-500). Ποσοστό 70% είναι ελληνόφωνοι Πόντιοι και 29% Τουρκόφωνοι Έλληνες (με καταγωγή την Τσάλκα της Γεωργίας). Σήμερα το δίκτυο του ευεργετισμού ξανάρχισε να λειτουργεί για την προβολή της ελληνικής ιστορίας και του πολιτισμού (Φωτιάδης, 1997, 141). Από τις μελέτες της πρώτης φάσης του έργου «Παιδεία Ομογενών»

προκύπτει ότι οι κοινωνικοί χώροι συστηματικής έως και ευκαιριακής χρήσης της ελληνικής είναι οι παρακάτω: α) Σχολεία ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης β) Οικογένεια γ) Παροικιακές οργανώσεις δ) Ορθόδοξη εκκλησία ε) Ελληνόφωνα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (εφημερίδες, περιοδικά, ραδιοφωνία, tv) ε) Ιδρύματα (Παν/μια, Ινστιτούτα, Ερευνητικά Κέντρα κτλ) μελέτης και προώθησης της ελληνικής γλώσσας στ) Εργασιακοί χώροι όπως: Τράπεζες, εστιατόρια, μικροεπιχειρήσεις (Βάμβουκας Μιχάλης, Δαμανάκης Μιχάλης, Κατσιμαλή Γεωργία, 2001, 62). Η ελληνική γλώσσα διδάσκεται ως υποχρεωτικό μάθημα σε 116 τάξεις και τμήματα, σε 43 σχολεία γενικής εκπαίδευσης στα οποία φοιτούν 3200 μαθητές και ως προαιρετικό μάθημα σε 106 Σαββατιανά ή Κυριακάτικα τμήματα που λειτουργούν με ευθύνη των Κοινοτήτων. Οι ελληνικές κοινότητες και η ελληνική πολιτεία με διάφορα προγράμματα, στηρίζουν πάντα αυτό το έργο των ελληνικών σχολείων (Χατζηπαναγιωτίδη & Τσιλιπάκου, 1999, Αλέποβα, 2008, 146).

Κατά τη διάρκεια του Πρώτου Πανενοσιακού Συνεδρίου των Σοβιετικών Ελλήνων στο Γιλετζίκ του Κρασνοντάρ (Νέτας, 1991, 28), αποφασίστηκε να αγωνιστούν επιπλέον και για την αναβίωση της κουλτούρας του ελληνικού λαού και την αποκατάσταση της ιστορικής ονομασίας των ελληνικών περιοχών (Φωτιάδης, 1999, 156-160). Το 1989 εκδόθηκε στη Μόσχα εφημερίδα, ιδρύθηκε εκδοτικός οίκος για την έκδοση ελληνικών σχολικών, επιστημονικών και λογοτεχνικών βιβλίων και οργανώθηκαν ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές και μορφωτικά και πολιτιστικά προγράμματα (Κεσσίδης, 44-45). Το Μάιο του επόμενου έτους στη πρώτη Πανενοσιακή Επιστημονική Συνδιάσκεψη με θέμα «Οι Έλληνες της ΕΣΣΔ- Ιστορία και Σύγχρονη εποχή», συμφωνήθηκαν:

1. να επανασυσταθούν όλες οι εθνικοεδαφικές αυτονομικές οργανώσεις σε περιφέρειες με συμπαγή ελληνικό πληθυσμό.
2. να επαναλειτουργήσουν όλες οι ορθόδοξες εκκλησίες.
3. να εξασφαλισθεί η επιστροφή όλων των εξόριστων κατά τη σταλινική περίοδο.
4. να επαναλειτουργήσουν τα ελληνικά σχολεία, οι τεχνικές σχολές και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
5. να μπορούν να εισάγονται στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα χωρίς εξετάσεις οι πολίτες ελληνικής καταγωγής.
6. να επιτραπεί η έκδοση ελληνικών εφημερίδων και περιοδικών.
7. να επιτραπεί η ίδρυση θεάτρων, μουσείων, επιστημονικών ινστιτούτων (Αγτζίδης, 1997, 577-580).

Με την εφαρμογή της Περεστρόικα, αναπτύχθηκε ένα νέο μοντέλο παιδαγωγικών αρχών διδασκαλίας και εστίασαν στον ανθρωπο-μαθητοκεντρικό τύπο εκπαίδευσης (Χατζηπαναγιωτίδη & Τσιλιπάκου, 2007, 500). Η Κρατική Επιτροπή Παιδείας και το Υπουργείο Λαϊκής Παιδείας της

Ρωσικής Ομοσπονδίας δημοσίευσαν το 1989 το βασικό αναλυτικό πρόγραμμα το οποίο χωριζόταν σε δύο τομείς:

α) διδακτέα ύλη για τα σχολεία όλων των δημοκρατιών και

β) ιδιαίτερα μαθήματα για κάθε Δημοκρατία, ανάλογα με τις ανάγκες και την εθνική- πολιτιστική της πραγματικότητα.

Στον κοινό κορμό συμπεριλαμβάνονταν η ρωσική γλώσσα ως Lingua Franca, η σοβιετική λογοτεχνία, τα μαθηματικά και η κοινωνική αγωγή. Η ελληνική γλώσσα και όλες οι μειονοτικές γλώσσες διδάσκονται στα κρατικά σχολεία 2-3 ώρες την εβδομάδα, άλλοτε προαιρετικά και σπάνια υποχρεωτικά. Σε σπάνιες περιπτώσεις στη πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση υπάρχουν σχολεία στα οποία στη γενική βαθμολογία υπολογίζεται και ο βαθμός στην ελληνική γλώσσα. Συνήθως όμως είναι προαιρετική τρίτη γλώσσα και δε βαθμολογείται (Χατζηπαναγιωτίδη & Τσιλιπάκου, 2007, 500).

Το Υπουργείο Παιδείας της ΕΣΣΔ ίδρυσε μετά το 1981, στο Ινστιτούτο Κρούπσκαγια στη Μόσχα, τμήμα δασκάλων με ειδικότητα «ελληνική και αγγλική γλώσσα». Επίσης, εκατοντάδες φοιτητές, προκειμένου να απασχοληθούν στη διδασκαλία των ελληνικών στα σχολεία των περιοχών τους, φοιτούν στις Φιλοσοφικές σχολές του Λομονόσοφ στη Μόσχα, στη Πετρούπολη, στο Κίεβο, στην Οδησό, στη Συμφερούπολη, στη Μαριούπολη, στο Κρασνοντάρ, στο Πιάτιγκορσκ, στο βατούμ, στη Τυφλίδα, στο Αχατσίλχε την ελληνική γλώσσα. Η πλειοψηφία όμως αυτών που στελεχώνουν τελικά το εκπαιδευτικό προσωπικό των ελληνικών σχολείων είναι αυτοδίδακτοι δάσκαλοι. Τα τελευταία χρόνια οι πρόεδροι των ελληνικών σχολείων κάνουν προσπάθειες για να ενταχθεί η ελληνική γλώσσα ως υποχρεωτική δεύτερη γλώσσα στα σχολεία τουλάχιστον των περιοχών που κατοικούν Έλληνες. Τα Υπουργεία Παιδείας των Παρευξινίων Χωρών είναι θετικά σε αυτήν την πρόταση (Χατζηπαναγιωτίδη & Τσιλιπάκου, 2007, 499).

Η ελληνική γλώσσα διδάσκεται οργανωμένα στα Σαββατιανά ή Κυριακάτικα σχολεία των ελληνικών συλλόγων. Σε αυτό παρέχεται στήριξη πάντα από τις ελληνικές κοινότητες αλλά και την ελληνική πολιτεία, η οποία παρεμβαίνει με διάφορα προγράμματα και όσον αφορά στην εθνοτική σύνθεση του μαθητικού δυναμικού αξίζει να σημειωθεί ότι οι αποδέκτες της ελληνικής παιδείας γίνονται ολοένα και περισσότεροι χωρίς να έχουν απαραίτητα ελληνική καταγωγή. Από τους 5.584 μαθητές και μαθήτριες που μαθαίνουν τα ελληνικά στις παρευξινίες χώρες, στη Ρωσία είναι 2.067 (Χατζηπαναγιωτίδη Α & Τσιλιπάκου Μακρή, 1999, 500) και αξίζει να σημειωθεί ότι στο ελληνικό σχολείο της Σταυρούπολης, στο μοναδικό Κρατικό Εκπαιδευτικό ίδρυμα που υπάρχει στο Υπουργείο Παιδείας της Ρωσικής Ομοσπονδίας, κάθε χρόνο φοιτούν γύρω στους 300 μαθητές.

Στη Σταυρούπολη τα πρώτα ελληνικά σχολεία ιδρύθηκαν το 1918 με τη διαταγή του ΣΟΒΝΑΡΚΟΜ, στην Ανάπα και στο Γελετζίκ. Τα εκπαιδευτικά αυτά ιδρύματα συνέχισαν να λειτουργούν μέχρι το 1938, την πρώτη περίοδο της Σοβιετικής Ένωσης, κατά την οποία η ελληνική παιδεία γνώρισε μεγάλη ακμή. Την ίδια περίοδο εκτός από τα σχολεία γενικής εκπαίδευσης που λειτουργούσαν σε κάθε ελληνική Κοινότητα, ιδρύθηκαν ελληνικά θέατρα, λέσχες πολιτισμού, βιβλιοθήκες και ελληνικά τυπογραφεία τα οποία τύπωναν εφημερίδες, περιοδικά και σχολικά βιβλία. Όλα τα μαθήματα σε αυτά τα σχολεία γινόταν στην ελληνική γλώσσα από Έλληνες εκπαιδευτικούς και από αριστούχους, απόφοιτους αυτών των σχολείων. Ο Γιάκωβος Κουρκλίδης ήταν ένας από τους απόφοιτους. Η κατάρτιση αυτών των εκπαιδευτικών γινόταν σε Παιδαγωγικές Ακαδημίες, οι οποίες ιδρύθηκαν στο σύνολο τρεις και λειτούργησαν περισσότερο από δύο δεκαετίες, στη Μαριούπολη, στο Κρασνοντάρ και στο Σοχούμι (Αλέποβα, 2008, 146).

Το 1980 στη Σταυρούπολη ιδρύθηκε τμήμα ελληνικής γλώσσας, το οποίο λειτούργησε μόνο 2 μήνες. Έπειτα, το 1991 ιδρύθηκε ο ελληνικός σύλλογος «Αναγέννηση» στον οποίο άρχισε να λειτουργεί τμήμα ελληνικής γλώσσας (44 μαθητές). Από την 1^η Ιανουαρίου του 1994 τα τμήματα ελληνικής γλώσσας λειτουργούν σαν Κρατικό Ελληνικό Σχολείο Σταυρούπολης. Ο πρώτος Διευθυντής και ο ιδρυτής του σχολείου ήταν ο Νίκος Ματσουκατίδης. Κύριος στόχος του σχολείου είναι η διατήρηση, διεύρυνση και ανάπτυξη της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού σε όσο το δυνατόν περισσότερους αποδέκτες ελληνικής και μη καταγωγής και η προώθηση και αξιοποίηση της σε όσο το δυνατόν περισσότερους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής ζωής στη περιοχή της Νότιας Ρωσίας. Στόχος του σχολείου είναι η αναγέννηση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού στη Σταυρούπολη και στη περιοχή της Σταυρούπολης (Αλέποβα, 2008, 147).

Κεφάλαιο 8. Περιοχή Σταυρούπολης

8.1 Ιστορική αναδρομή

α) Ίδρυση και ονομασία

Η Σταυρούπολη είναι μία πόλη που βρίσκεται στη νοτιοδυτική Ρωσία και έχει πληθυσμό 355.900 κατοίκους. Αποτελεί το διοικητικό κέντρο της περιοχής Σταυρούπολης (απογραφή 2002).

Η Σταυρούπολη ιδρύθηκε το 1777 μετά τον ρωσο-τουρκικό πόλεμο του 1768-1774 ως στρατιωτικός καταυλισμός και κατόπιν ορίστηκε σαν πόλη το 1785. Ο βασιλιάς Ποτέμκιν που ίδρυσε την Σταυρούπολη ως ένα από τα δέκα φρούρια, οικοδομημένο ανάμεσα στα Αζόβ και Μόζντοκ κατόπιν αιτήματος της Αικατερίνης Β της Ρωσίας, έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στη δημιουργία της πόλης. Οι Κοζάκοι αποίκησαν την περιοχή μέσα και γύρω από τις πόλεις της Σταυρούπολης και του Γκεόργκεβσκ με αποστολή να υπερασπιστούν τα σύνορα της αυτοκρατορίας.

Από τα λίγα στοιχεία που έχουμε για την ζωή των Ελλήνων της Σταυρούπολης γενικότερα αλλά και για τη ζωή των Ελλήνων της πρώτης περιόδου, δηλαδή μετά την άλωση της Πόλης στα 1453 και της Τραπεζούντας στα 1461, το ελληνικό στοιχείο της πόλης της Σταυρούπολης διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην οικονομική ζωή των κατοίκων της (Φωτιάδης, 1999, 163) . Ο ελληνικός πληθυσμός το 1989 ήταν 1060 άτομα (Χασιώτης, 1997, 571).

Η στρατηγική θέση της Σταυρούπολης ενισχύεται σαν κεκτημένο έδαφος του Καυκάσου που ανήκει στη Ρωσική Αυτοκρατορία. Μέχρι τις αρχές του 19^{ου} αιώνα η Σταυρούπολη μεταμορφώθηκε σε ένα πολυσύχναστο εμπορικό κέντρο του Βόρειου Καυκάσου. Το 1843 μία επισκοπή της ρωσικής ορθόδοξης εκκλησίας εγκαθιδρύθηκε στη Σταυρούπολη και το 1847 η πόλη έγινε το διοικητικό κέντρο του κυβερνείου με το ίδιο όνομα (www.nationmaster.com/encyclopedia/Stavropol).

Το όνομα Σταυρούπολη είναι η ρωσική απόδοση ενός μυθολογικού ελληνικού ονόματος και σημαίνει η πόλη του Σταυρού. Σύμφωνα με έναν μύθο, στρατιώτες βρήκαν έναν τεράστιο σταυρό κατασκευασμένο από πέτρα, όταν έχτιζαν το φρούριο στην μελλοντική τοποθεσία της πόλης (ο.π).

Κατά την διάρκεια του Ρωσικού εμφυλίου πολέμου η πόλη άλλαξε χέρια πολλές φορές και τελικά κατακτήθηκε από τον Ερυθρό Στρατό στις 29 Ιανουαρίου 1920. Η πόλη μετονομάστηκε το 1935 σε Βοροφσίλοσκ αλλά ονομάστηκε ξανά Σταυρούπολη που ήταν το αρχικό της όνομα το 1943. Ο «Μεγάλος Πατριωτικός Πόλεμος» είχε βαρύ τίμημα για την πόλη και από τις 3 Αυγούστου 1942 έως τις 21 Ιανουαρίου του 1943 η πόλη ήταν υπό την κατοχή των Γερμανών. Μέχρι το 1946 εξάγεται φυσικό αέριο κοντά στην πόλη και αργότερα δημιουργείται ένα αγωγός για να το μεταφέρει στη Μόσχα. Στην περιοχή Σταυρούπολη γεννήθηκε ο Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, ο οποίος πέρασε αρκετά χρόνια δουλεύοντας στην πόλη της Σταυρούπολης ως ο επικεφαλής της διοίκησης της περιοχής (ο.π).

β) Πολιτιστική ζωή και ανάπτυξη (Πληθυσμός, συγκοινωνία, Πανεπιστημιακά εκπαιδευτικά ιδρύματα, μνημεία, εκκλησίες, μουσεία, κινηματογράφοι, θέατρα)

Η *Σπάρτα-Σπάρτη* είναι το νεώτερο ελληνικό χωριό της Ρωσίας. Βρίσκεται στο Βόρειο Καύκασο, στη Νότια Ρωσία σε απόσταση εκατό χιλιόμετρα από την Σταυρούπολη. Ιδρύθηκε το 1925 από Έλληνες Πόντιους ομογενείς, οι οποίοι δεν κατάφεραν να επιστρέψουν στην Ελλάδα. Βρίσκεται μέσα στην «Αυτόνομη περιοχή των Τσερκέζων και Καρατσαί». Γύρω από το χωριό Σπάρτη βρίσκεται ένα Αμπχάζικο χωριό, ένα Τσερκέζικο και ένα Ρωσικό. Οι Τσερκέζοι και οι Αμπχάζιοι είναι μουσουλμάνοι (Κάτσικας, 1996, 48).

Το χωριό *Νοχούτσκογιε* ιδρύθηκε το 1868, από μία ομάδα Ελλήνων οι οποίοι έφυγαν από τον Πόντο μετά τις πιέσεις των Τούρκων και εγκαταστάθηκαν σε αυτό το πεδινό μέρος της Ρωσίας όπου ονόμασαν Νοχούτσκογιε. Μετά τους Έλληνες έφυγαν από τα κεντρικά της Ρωσίας και εγκαταστάθηκαν στο ίδιο μέρος και Ρώσοι. Αρχικά, λόγω του διαφορετικού πολιτισμικού υποβάθρου που κουβαλούσε κάθε εθνότητα και των διαφορετικών εθίμων, η συνύπαρξή τους αντιμετώπιζε δυσκολίες και προβλήματα καθώς συχνά υπήρχαν διαμάχες για τα εύφορα χωράφια της περιοχής. Τα προβλήματα αυτά στην πορεία ξεπεράστηκαν και η συνύπαρξή τους ήταν πλέον αρμονική (Φωτιάδης, 1999, 213). Σ' αυτό συνέβαλε και η ειρηνική μικρή ελληνική παρουσία στο χωριό. Ο πληθυσμός του χωριού το 1897 αριθμούσε 1.400 οικογένειες από τις οποίες οι 200 μόνο ήταν ελληνικές. Η παρουσία του ελληνισμού σε αυτήν την περιοχή παρ'όλο που ήταν ποσοτικά μικρή, όμως ήταν τόσο έντονη και δραστήρια όπου ο επιθεωρητής Τβαλτορελίτζε, όπως αναφέρει ο Κωνσταντίνος Φωτιάδης (Φωτιάδης, 1999, 231), δεν μπορούσε να μην γράψει για αυτόν τον πληθυσμό. Η μαρτυρία του Ρώσου επιθεωρητή των λαϊκών σχολείων του Κυβερνείου Σταυρούπολης, Α. Τβαλτορελίτζε, περιέχει αναφορές για τις διαφορές ανάμεσα στην ελληνική και ρωσική κουλτούρα. Συγκεκριμένα χαρακτηρίζει τον ελληνικό πληθυσμό ως «το πιο φιλήσυχο, φιλόπονο και εγκρατές αγροτικό στοιχείο του πληθυσμού, το οποίο από πνευματικής και ηθικής

απόψεως ξεπερνά κατά πολύ τους Ρώσους συγχωριανούς του»... «Παράλληλα, προτάσσει την ευλάβειά τους απέναντι στους νεκρούς... και τονίζει την εγκράτειά τους, καθώς δε μεθούν αλλά γλεντούν στα σπίτια τους και στις κοινωνικές εκδηλώσεις. Τέλος, υπογραμμίζει την εντιμότητά τους και εξαίρει την αμοιβαία συμπεριφορά των συζύγων... Τέλος οι Έλληνες περισσότερο από όλα ξεχωρίζουν από τους Ρώσους του χωριού και ως προς κάτι ακόμα, την αγάπη τους προς τα γράμματα». Αυτήν την άποψη έχει ο Ρώσος επιθεωρητής για τους Έλληνες της Σταυρούπολης (ο.π).

Τα κύρια εκπαιδευτικά ιδρύματα της σύγχρονης πόλης της Σταυρούπολης είναι: το Κρατικό Πανεπιστήμιο της Σταυρούπολης, το Κρατικό Πολυτεχνικό Πανεπιστήμιο του Νότου Καυκάσου, το Αγροτικό Πανεπιστήμιο και η Κρατική Ακαδημία Ιατρικής. Η περιοχή της Ρωσίας την οποία καταλαμβάνει η Σταυρούπολη, αποτελείται από πολλά βουνά τοποθετώντας την πόλη ανάμεσα στην οροσειρά των βουνών του Καυκάσου. Η πόλη έχει ένα από τα μεγαλύτερα και καλύτερα πάρκα στην Ρωσία. Η οικονομία της Σταυρούπολης στηρίζεται στην παραγωγή αυτοκινήτων, επίπλων και κατασκευαστικού εξοπλισμού και υλικών. Η πόλη συνδέεται με τις άλλες πόλεις μέσω του αεροδρομίου, των τρένων και του οδικού δικτύου. Ο πληθυσμός της Σταυρούπολης περιλαμβάνει έναν σημαντικό αριθμό ατόμων που αφίχθησαν πρόσφατα από παραμεθόριες περιοχές της Ρωσίας και γειτονικά κράτη του Καυκάσου (www.nationmaster.com/encyclopedia/Stavropol).

Κεφάλαιο 9. Μεθοδολογία της Έρευνας

9.1. Οριοθέτηση του αντικείμενου της έρευνας

Αντικείμενο της συγκεκριμένης έρευνας είναι η μελέτη της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην Ρωσία, παίρνοντας ως παράδειγμα το ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης» στη Σταυρούπολη. Ειδικότερα, εξετάζεται σύντομα η ιστορία της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη Ρωσία και στη συνέχεια αναλύεται και ερμηνεύεται η ιστορική πορεία του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης», από την στιγμή της ίδρυσής του έως σήμερα. Επίσης, ερευνάτε, η οργάνωση και λειτουργία του ελληνικού σχολείου και εάν και κατά πόσο η ρωσική και η ελληνική εκπαιδευτική πολιτική επηρέασαν την μέχρι τώρα πορεία του σχολείου και με ποιο τρόπο.

Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος έγινε για τρεις βασικούς λόγους:

- α) Το Ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης» στην Σταυρούπολη, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς σήμερα είναι το μοναδικό Κρατικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα στη Ρωσία, με ενταγμένη την ελληνόγλωσση εκπαίδευση.
- β) Δεν υπάρχουν μελέτες και στοιχεία που να εξετάζουν την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε αυτό το σχολείο.
- γ) Η σημαντική παρουσία των Ελλήνων στη Σταυρούπολη και το ενδιαφέρον για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας από τους ίδιους και τα παιδιά τους.

Η μακροχρόνια εκπαίδευση στην Ελληνική γλώσσα αποτελεί ένα βασικό χαρακτηριστικό των τηρούμενων δεσμών μεταξύ μητροπολιτικού ελληνισμού και ελληνισμού της διασποράς. Το σχολείο που ερευνήσαμε αποτελεί σχολείο που δημιούργησαν Έλληνες ομογενείς κάτω από ιδιαίτερες συνθήκες και μέσα σε ένα περιβάλλον αρνητικό για την πρόοδο και εξέλιξή του. Οι πληροφορίες και τα συμπεράσματα της συγκεκριμένης έρευνας, εμπλουτίζουν τον επιστημονικό χώρο της εκπαίδευσης και μπορούν να ανοίξουν το δρόμο για νέες μελέτες για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Ρωσία.

Η έρευνα είναι ποιοτική και αποτελεί μία μελέτη περίπτωσης. Σκοπός μας δεν ήταν η γενίκευση αλλά η συστηματική παρατήρηση και η εις βάθος κατανόηση. Γενικότερο μέλημά μας ήταν η συλλογή χρήσιμων αρχείων του σχολείου, η συλλογή και ερμηνεία των προσωπικών μαρτυριών και βιωμάτων και η ποιοτική ανάλυση όλων των δεδομένων που συλλέξαμε κατά την διάρκεια της έρευνάς μας. «Η ποιοτική ανάλυση, με την κοντινή της ματιά, μπορεί να προσδιορίσει

μηχανισμούς, πηγαίνοντας πέρα από την απλή συσχέτιση. Είναι άκαμπτα τοπική και αντιμετωπίζει το περίπλοκο δίκτυο των γεγονότων και των διαδικασιών μιας κατάστασης. Μπορεί αν ξεκαθαρίσει τη χρονική διάσταση, δείχνοντας καθαρά ποιο γεγονός προηγήθηκε ποιου, είτε μέσω της άμεσης παρατήρησης, είτε μέσω της ανασκόπησης. Είναι καλά εφοδιασμένη να πηγαينوέρχεται μεταξύ μεταβλητών και διαδικασιών- δείχνοντας ότι οι “ιστορίες” δεν είναι ιδιότροπες, αλλά περιέχουν υποκείμενες μεταβλητές και ότι οι μεταβλητές δεν είναι αποκομμένες, αλλά έχουν χρονικές συνδέσεις» όπως αναφέρει ο Robson κατά τους Miles και Huberman (Robson, 564).

Κρίθηκε απαραίτητη η χρήση περισσότερη της μίας τεχνικής και μεθόδων, για την περιγραφή, ανάλυση και ερμηνεία της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης».

9.2. Σκοπός της έρευνας

Σκοπός μας είναι να αναδείξουμε τη συγκρότηση και τη λειτουργία, της ελληνικής εκπαιδευτικής πραγματικότητας στο ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης» στην περιοχή της Σταυρούπολης. Επίσης σκοπός είναι να προσεγγίσουμε και να αναλύσουμε τις ιστορικές της διαστάσεις και να διερευνήσουμε την πιθανότητα ενδεχόμενης επιρροής της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, από την εκπαιδευτική πολιτική που εφαρμόζει η Ελλάδα στο συγκεκριμένο σχολείο και το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του σχολείου.

9.3 Στόχοι της έρευνας

Με δεδομένο το παραπάνω σκοπό, εξετάσαμε σύντομα την ελληνόγλωσση εκπαίδευση και οργάνωση των Ελλήνων στον Εύξεινο Πόντο, στις Ρωσικές χώρες στη Νότια Ρωσία και στον Καύκασο (στην αρχαία εποχή, στο Μεσαίωνα, κατά την περίοδο της Τσαρικής Ρωσίας έως σήμερα) για να γίνει αντιληπτή η ανέκαθεν ισχυρή παρουσία των Ελλήνων σε αυτόν τον τόπο και το ιστορικό περιβάλλον στο οποίο εντάσσεται και το σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης». Στη συνέχεια εστίασαμε την έρευνά μας στο ελληνικό σχολείο της Σταυρούπολης και εξετάσαμε:

1. Τον φορέα, το ιστορικό του σχολείου και την ιδιομορφία του σχολείου.
2. Το βαθμό που οι πολιτικές αποφάσεις του ρωσικού κράτους επηρεάζουν την πορεία του από την περίοδο της ίδρυσής του έως σήμερα.
2. Το νομικό πλαίσιο ίδρυσης του σχολείου και τους σκοπούς και στόχους της ίδρυσης.
3. Τις βαθμίδες εκπαίδευσης που καλύπτει.
4. Τις υποδομές και τη διοικητική οργάνωσή του σχολείου.
5. Τα προγράμματα Σπουδών και το εκπαιδευτικό υλικό .
6. Το ωρολόγιο πρόγραμμα.

7. Το μαθητικό δυναμικό βάση φύλου/ εθνοτικής καταγωγής/ μεικτών γάμων.
8. Το εκπαιδευτικό προσωπικό βάση φύλου/ηλικίας/ μορφωτικού επιπέδου/ βαθμίδα εκπαίδευσης/ πτυχίο/ ειδικότητα/ εθνικότητα.
9. Την οργάνωση των γονέων.

9.4 Ερευνητικά ερωτήματα

Τα βασικά ερευνητικά ερωτήματα που διατυπώθηκαν για τη μελέτη του θέματός μας και βάση των οποίων οργανώθηκαν και οι συνεντεύξεις είναι:

- α) Ποιός είναι ο φορέας ίδρυσης, το ιστορικό του σχολείου και η ιδιομορφία του σχολείου;
- β) Σε ποιό βαθμό οι πολιτικές αποφάσεις του ρωσικού κράτους επηρεάζουν την πορεία του από την περίοδο της ίδρυσής του έως σήμερα;
- γ) Ποιό είναι το νομικό πλαίσιο ίδρυσης του σχολείου και ποιος ο σκοπός και οι στόχοι της ίδρυσης του;
- δ) Ποιές είναι βαθμίδες εκπαίδευσης που καλύπτει;
- ε) Ποιές είναι οι υποδομές και η διοικητική οργάνωσή του σχολείου.
- στ) Ποιά είναι τα Προγράμματα Σπουδών που εφαρμόζονται και το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται;
- ζ) Ποιό είναι το ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου;
- η) Ποιά είναι η σύνθεση του μαθητικού δυναμικού βάση φύλου/ εθνοτικής καταγωγής/ μεικτών γάμων;
- θ) Ποιά είναι η σύνθεση του εκπαιδευτικού προσωπικού βάση φύλου/ηλικίας/ μορφωτικού επιπέδου/ βαθμίδα εκπαίδευσης/ πτυχίο/ ειδικότητα/ εθνικότητα.
- ι) Υπάρχει οργάνωση των γονέων του σχολείου σε συλλόγους;

9.5 Πηγές άντλησης αρχειακού υλικού

Το αρχειακό υλικό της έρευνάς μας προέρχεται από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές που αφορούν στην ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης». Τις πρωτογενείς πηγές άντλησης υλικού αποτέλεσαν: το σχολικό αρχείο, καθώς και οι κανονισμοί που καθόριζαν το επιδιωκόμενο ήθος του σχολείου, οποιοδήποτε γραπτό κείμενο όπως βιβλία, τετράδια μαθητών, εβδομαδιαίος προγραμματισμός δασκάλων, πινακίδες σχολείου, μαθητολόγιο, πρακτικά συνεδριάσεων προσωπικού.

Από τα παραπάνω αποσπάσαμε πληροφορίες για το νομικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας του σχολείου, τα Προγράμματα Σπουδών, το Ωρολόγιο Πρόγραμμα, το διδακτικό υλικό, το μαθητικό δυναμικό και η εξέλιξή του από την στιγμή ίδρυσης του σχολείου έως σήμερα, πως κατανέμονται

οι αριθμοί των μαθητών ανά τάξη και φύλο, μεικτούς γάμους, το εκπαιδευτικό προσωπικό ανά βαθμίδα εκπαίδευσης, φύλο, ηλικία, ειδικότητα, εθνοτικής προέλευσης αποσπασμένοι από την Ελλάδα κ.λ.π, το ιστορικό του σχολείου και οι σημαντικότεροι σταθμοί στην ιστορία του, βαθμίδες που καλύπτει π.χ Δημοτικό, Γυμνάσιο- Λύκειο, αν έχει δίδακτρα, υποδομές του σχολείου, γεωγραφική έκταση που καλύπτει, κατάλογος δραστηριοτήτων του σχολείου και συμμετοχών του σε εκδηλώσεις και διακρίσεις του σε διαγωνισμούς, κάποιο βίντεο που προβάλλεται στα ΜΜΕ της Ρωσίας και αποτελεί διαφήμιση του ελληνικού κρατικού σχολείου που μελετάμε, φωτογραφίες του σχολείου κ.α. Δευτερογενή πηγή αποτέλεσε η επιστημονική βιβλιογραφία που αφορά στην ελληνόγλωσση εκπαίδευση σε αυτό το σχολείο. Η συλλογή του παραπάνω υλικού έγινε προκειμένου να συγκεντρωθούν πληροφορίες τις οποίες στη συνέχεια προσπαθήσαμε να προσεγγίσουμε ιστορικό- ερμηνευτικά, έτσι ώστε να μελετηθεί το θέμα ολόπλευρα και μέσα στο ιστορικό συγκείμενό του.

9.6 Εργαλεία συγκέντρωσης ερευνητικού υλικού

α) Η Συνέντευξη

Στα ερευνητικά μας εργαλεία συλλογής υλικού ανήκει η συνέντευξη. Η επιλογή αυτής της μεθόδου στηρίχθηκε στην οντολογική και επιστημολογική μας θέση, που μας υποδεικνύουν ότι η γνώση, οι εμπειρίες, οι απόψεις, οι αντιλήψεις, οι ερμηνείες και οι διαδράσεις των ανθρώπων αποτελούν σημαντικές ιδιότητες της κοινωνικής πραγματικότητας. Ένας νομιμοποιημένος τρόπος για να παραγάγουμε δεδομένα σχετικά με αυτές τις οντολογικές ιδιότητες είναι να εμπλακούμε σε μία διαδραστική σχέση με τους ανθρώπους, να τους μιλήσουμε, να τους ακούσουμε και να αποκτήσουμε πρόσβαση σε αυτό που έχουν να αφηγηθούν ή να διατυπώσουν (Jennifer Mason, 2003, 91-92). Το είδος της συνέντευξης που χρησιμοποιήσαμε αναλυτικότερα είναι η σε βάθος ημιδομημένη συνέντευξη. Στην ποιοτική κοινωνική έρευνα χρησιμοποιείται ευρέως η συνέντευξη σε βάθος (in depth interview). Σε αυτόν τον τύπο συνέντευξης ο ερευνητής κατευθύνει τον ερωτώμενο σε βασικά θέματα αλλά ο ερωτώμενος αναπτύσσει τις σκέψεις και τις απόψεις του ελεύθερα και σε βάθος. Ο σκοπός της ημιδομημένης συνέντευξης είναι η συλλογή όσο το δυνατόν περισσότερων πληροφοριών για τις εμπειρίες, τις απόψεις, τις στάσεις και τις αναπαραστάσεις των συμμετεχόντων (Ιωσηφίδης, 2003, 39-40). Αυτό το είδος συνέντευξης επιλέχθηκε επίσης, διότι κρίναμε απαραίτητη την ευελιξία ως προς τη σειρά των ερωτήσεων και το περιεχόμενο των ερωτήσεων ανάλογα με το συνεντευξιαζόμενο, σύμφωνα πάντα με το σκοπό της έρευνας. Με τις ερωτήσεις που κάναμε σκοπό είχαμε να αποσπάσουμε πληροφορίες για το «πώς βιώνεται ή γίνεται αντιληπτό από τα άτομα, για τις πεποιθήσεις που σχετικά διατυπώνονται και για τις ερμηνείες που παρέχονται» (Βάμβουκας, 2002, 271). Σύμφωνα με την βιβλιογραφία, η συνέντευξη έχει ως σκοπό την επίτευξη, κατόπιν συναντήσεως και συνομιλίας δύο ή περισσότερων ατόμων (ομαδική

συνέντευξη), ενός προκαθορισμένου σκοπού. Γι' αυτόν τον σκοπό καταβάλλεται προκαθορισμένη προσπάθεια (Βάμβουκας, 2006, 229). Ο Kitwood σύμφωνα με τους L. Cohen & L. Manion, θεωρεί τη συνέντευξη ως ένα δυνητικό μέσο μετάδοσης πληροφοριών. Επίσης αναγνωρίζει τις προκαταλήψεις οι οποίες αναπόφευκτα υπάρχουν κατά τη συναλλαγή και οι οποίες πρέπει να ελεγχθούν. Ακόμη, υποστηρίζει ότι η συνέντευξη ως μία συνάντηση που αναγκαστικά μοιράζεται πολλά από τα χαρακτηριστικά της καθημερινής ζωής, απαιτεί μία θεωρία της καθημερινής ζωής η οποία παίρνει υπόψη τα σχετικά χαρακτηριστικά των συνεντεύξεων (L. Cohen & L. Manion, 1997, 377-378). Επιπλέον, παρατηρούν ότι αφού οριστούν οι στόχοι της έρευνας, μετατρέπονται σε ερωτήσεις της συνέντευξης. Το είδος των πληροφοριών που ζητούνται και τα μέσα για την απόκτησή τους θα καθορίσουν την επιλογή του τύπου των απαντήσεων. Κατά τη συνάντηση και πριν ξεκινήσει η συνέντευξη πρέπει ο ερευνητής να εξηγήσει τους λόγους της συνέντευξης, να προσπαθήσει να κάνει τον ερωτώμενο να αισθάνεται άνετα και να χρησιμοποιήσει μαγνητόφωνο αφού πάρει τη συγκατάθεση από τον ερωτώμενο (L. Cohen & L. Manion, 1997, 391-393). Η συνέντευξη ως ερευνητικό εργαλείο συλλογής υλικού έχει δεχτεί έντονη κριτική σχετικά με την υποκειμενικότητα των αποτελεσμάτων της και τη δυσκολία διαπίστωσης της εγκυρότητας των απαντήσεων. Τα υποκείμενα της συνέντευξης συχνά παρουσιάζουν μία προδιάθεση ψεύδους, η οποία υπαγορεύεται είτε εξαιτίας της προσπάθειας απόκρυψης προσωπικών δεδομένων, είτε λόγω της αίσθησης ανασφάλειας που του δημιουργεί η εικόνα που έχουν διαμορφώσει για τη διαδικασία της συνέντευξης (Walford, 2001, 88-90).

Στην παρούσα έρευνα, προκειμένου να εξετάσουμε και να φωτίσουμε ολόπλευρα την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης», χρησιμοποιήθηκαν οι λιγότερο τυπικές συνεντεύξεις για να συλλέξουμε προσωπικές εμπειρίες, βιώματα και μαρτυρίες, στις οποίες είχαμε την δυνατότητα να τροποποιήσουμε την αλληλουχία των ερωτήσεων, να αλλάξουμε την διατύπωση, να τις εξηγήσουμε ή να κάνουμε προσθήκες όπου χρειαζόταν (L. Cohen & L. Manion). Οι ποιοτικές συνεντεύξεις απαιτούν μεγάλη έκταση σχεδιασμό (Jenifer Mason, 2003, 99). Τα παραπάνω ήταν αναπόφευκτα, καθώς η έρευνα έγινε σε σχολείο του εξωτερικού και οι ερωτήσεις αναφερόταν σε άτομα τα οποία σε κάποιες περιπτώσεις δεν γνώριζαν την ελληνική γλώσσα σε ικανοποιητικό επίπεδο. Οπότε πολλές φορές οι ερωτήσεις γινόταν στην μητρική τους γλώσσα και ενίοτε χρησιμοποιούσαμε διερμηνέα. Το είδος των ερωτήσεων συνιστούν τόσο εστιασμένες συνεντεύξεις όσο και εθνογραφικές, αφηγηματικές αλλά και ομαδικές συνεντεύξεις όπου κρίθηκε σκόπιμο.

Στην περίπτωσή μας, πραγματοποιήθηκαν 6 μαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις με μαθητές του σχολείου, για να συγκεντρώσουμε πληροφορίες σχετικά με τον τύπο της οικογένειας και την

καταγωγή κάθε γονέα χωριστά, το μέγεθος της οικογένειας, την σχέση των Ελλήνων μαθητών με την Ελλάδα, τη συχνότητα επίσκεψης και την περίοδο διαμονής, εάν υπάρχουν συγγενικά ή φιλικά τους πρόσωπα στην Ελλάδα, την γλώσσα επικοινωνίας μέσα στο σπίτι, τη γλώσσα επικοινωνίας με τους φίλους, τους λόγους φοίτησης στο ελληνικό σχολείο, την εξέλιξη της προόδου στο ρωσικό σχολείο και το βαθμό γλωσσομάθειας. Οι συνεντεύξεις αυτές πραγματοποιήθηκαν στο χώρο του σχολείου, μέσα στις αίθουσες διδασκαλίας, κατά τη διάρκεια του διαλλείματος.

Πραγματοποιήθηκαν 8 μαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις με τους εκπαιδευτικούς και αφορούσαν το μαθητικό δυναμικό, την οργάνωση της διδασκαλίας, την ιστορική πορεία του σχολείου από την ίδρυση έως σήμερα και τις υποδομές του σχολείου. Επίσης, στους εκπαιδευτικούς έγιναν ερωτήσεις για τους γονείς και τα συλλογικά όργανα, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το ελληνικό σχολείο, για τους οικονομικούς πόρους οι οποίοι είναι διαθέσιμοι και για τις προοπτικές του σχολείου. Επιπλέον, ερωτήθηκαν προσωπικά στοιχεία για το επίπεδο μόρφωσης αλλά και επιμόρφωσης στη Ρωσία και στην Ελλάδα και έγιναν κάποιες ερωτήσεις σχετικά με θέματα διατήρησης της ελληνικότητας. Οι συνεντεύξεις με τους εκπαιδευτικούς έγιναν στο γραφείο των δασκάλων, μέσα στις αίθουσες διδασκαλίας κατά τη διάρκεια του διαλλείματος και μέσα στο γραφείο της διευθύντριας και μία συνέντευξη παραχωρήθηκε σε δημόσιο χώρο.

Έγινε μία μαγνητοφωνημένη συνέντευξη με γονέα-μαθητή του σχολείου, η οποία περιέχει επιπλέον ερωτήσεις για το ενδεχόμενο μετανάστευσης στην Ελλάδα, το επίπεδο μόρφωσης και επιμόρφωσης στη Ρωσία και την Ελλάδα και για το ρόλο τους σε σχέση με την ελληνόγλωσση εκπαίδευση. Αυτή η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στο γραφείο της διευθύντριας.

Με την Δ/ντρια του ελληνικού σχολείου η συνέντευξη ήταν περισσότερο απαιτητική και μεγαλύτερη σε διάρκεια. Κάποιες ερωτήσεις ήταν όμοιες με εκείνες που έγιναν στους εκπαιδευτικούς. Επιπλέον έγιναν ερωτήσεις για το ρόλο της ελληνικής και ρωσικής εκπαιδευτικής πολιτικής και κατά πόσο επηρεάζει τη δομή και λειτουργία του ελληνικού εκπαιδευτικού ιδρύματος που μελετάμε. Στη συνέχεια, θελήσαμε να μάθουμε για την προβολή στα ΜΜΕ και στον έντυπο τύπο της παρουσίας του ελληνισμού, του ελληνικού σχολείου ειδικότερα και των προβλημάτων που αντιμετωπίζει. Έγιναν ερωτήσεις για θρησκευτικά θέματα, για τα κοινωνικά προβλήματα, για το ρωσικό εκπαιδευτικό σύστημα, για θέματα διατήρησης της ελληνικότητας και γενικότερα για τους Έλληνες της Σταυρούπολης. Η συνέντευξη με τη διευθύντρια έγινε στο σπίτι της, αφού κατά τη διάρκεια της ημέρας το πρόγραμμά της αλλά και το δικό μας πρόγραμμα ήταν αυστηρά καθορισμένο και έπρεπε να τηρηθεί.

Οι συνεντεύξεις με Έλληνες ομογενείς της περιοχής έγιναν προκειμένου να συλλάβουμε την γενικότερη αντίληψη για την ελληνική γλώσσα και την σημασία της στην καθημερινότητα αλλά και στην πολιτισμική τους παρακαταθήκη και σταθερότητα. Οι 19 από τους 20 με τους οποίους πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις ήταν Έλληνες ομογενείς. Οι Έλληνες ομογενείς που δεν είχαν καμία σχέση με το σχολείο ήταν συνολικά τρεις. Οι συνεντεύξεις με τους ομογενείς έγιναν στο χώρο του σχολείου, στο γραφείο των δασκάλων.

Επίσης, μας παραχωρήθηκε και μία συνέντευξη από τη σύζυγο του ιδρυτή του Ελληνικού κρατικού σχολείου, Α. Ματσουκάτοβα. Αυτή η συνέντευξη ήταν αφηγηματική με βιογραφικό χαρακτήρα. Η αφηγηματική διαδικασία διαφέρει από την περιγραφή και την επιχειρηματολογία καθώς ζητείται από το υποκείμενο να μεταφερθεί ξανά στη παρελθοντική κατάσταση και όχι να την παρουσιάσει απλά ή να εκφράσει κάποια άποψη εκ των υστέρων (Τσιώλης, 2003, 170). Η συγκεκριμένη συνέντευξη, αποτέλεσε μία αφήγηση ζωής με πολλές εικόνες και μνήμες από τα σημαντικότερα γεγονότα της παρουσίας του ελληνισμού στη Σταυρούπολη, για τη ζωή του συζύγου της και ιδρυτή του σχολείου Νίκου Ματσουκατίδη και για τη δική της ζωή συνυφασμένη με αυτά τα γεγονότα. Κατά τη διαδικασία της συνέντευξης συνάπτεται ένα είδος συμβολαίου μεταξύ των συνομιλητών, το οποίο εμπεριέχει άρρητους κανόνες νομιμοποίησης και νοημοδότησης του διαλόγου (Alheit, 1998, 135-145). Η συγκεκριμένη συνέντευξη έγινε μέσα σε αίθουσα διδασκαλίας.

Ακόμη, πραγματοποιήθηκε και μία ομαδική συνέντευξη, στο γραφείο των δασκάλων. Αυτό συνέβη στην περίπτωση του Α. Στεφανίδη, ο οποίος είναι Έλληνας, βετεράνος υπερασπιστής του ελληνικού πολιτισμού, της Α. Ματσουκάτοβα και της εκπαιδευτικού Κ. Σ. Αλιχάνοβα οι οποίοι μας παραχώρησαν μία ομαδική συνέντευξη. Τα πλεονεκτήματα της ομαδικής συνέντευξης, σύμφωνα με τους Watts και Ebbutt, όπως αναφέρουν οι L. Cohen & L. Manion, περιλαμβάνουν τη δυνατότητα να αναπτυχθούν συζητήσεις, παρέχοντας έτσι ένα ευρύ φάσμα απαντήσεων (1997, 395).

Τέλος, έγινε μία συνέντευξη και με τον αποσπασμένο εκπαιδευτικό Κ. Θώδη ο οποίος μας παραχώρησε πολλά στοιχεία για τα τμήματα φοιτητών και για τα σεμιναριακά μαθήματα που πραγματοποιούνται στους δασκάλους. Η συνέντευξη αυτή ήταν εστιασμένη. Σύμφωνα με τους Merton & Kendal, θεωρούν ότι κατά την εστιασμένη συνέντευξη: «Τα άτομα από τα οποία λαμβάνεται συνέντευξη, γνωρίζουμε ότι έχουν συμμετάσχει σε μία συγκεκριμένη κατάσταση. Επίσης η ίδια η συνέντευξη επικεντρώνεται στις υποκειμενικές εμπειρίες των ατόμων που έχουν βιώσει τη συγκεκριμένη κατάσταση. Οι απαντήσεις τους δίνουν τη δυνατότητα στον ερευνητή τόσο να ελέγξει την εγκυρότητα των υποθέσεων του όσο και να πληροφορηθεί μη προβλεφθείσες απαντήσεις τους, δημιουργώντας έτσι περισσότερες υποθέσεις» (L. Cohen & L. Manion, 398).

Αυτή η συνέντευξη παραχωρήθηκε από τον αποσπασμένο εκπαιδευτικό σε μία αίθουσα διδασκαλίας.

Πρέπει να πούμε επίσης ότι πραγματοποιήθηκαν 8 δοκιμαστικές χειρόγραφες συνεντεύξεις από την πρώτη μας επίσκεψη στο σχολείο, οι οποίες προσέφεραν σημαντικά στοιχεία και αξιοποιήθηκαν εξίσου, προκειμένου να προχωρήσουμε στην σωστή πορεία διερεύνησης του ελληνικού σχολείου και εξαγωγής συμπερασμάτων.

Κατά την διεξαγωγή των συνεντεύξεων σεβαστήκαμε το «δικαίωμα για ιδιωτικότητα», το οποίο έχει οριστεί στις Δεοντολογικές Κατευθυντήριες Γραμμές της Θεσμικής Επιτροπής για έρευνα με ανθρώπινα υποκείμενα ως: εκείνο που επεκτείνεται σε όλες τις πληροφορίες που σχετίζονται με τη σωματική και την πνευματική κατάσταση του ατόμου, τις προσωπικές του περιστάσεις και κοινωνικές σχέσεις, οι οποίες δεν είναι δημόσιο κτήμα. Δίνει στο άτομο ή την ομάδα την ελευθερία να αποφασίζουν για τους εαυτούς τους πότε και πού, σε ποιές συνθήκες και σε ποιά βαθμό οι προσωπικές τους στάσεις απόψεις, συνήθειες, εκκεντρικότητες, αμφιβολίες και φόβοι θα ανακοινωνθούν ή θα κρατηθούν μυστικοί από τους άλλους» (L. Cohen & L. Manion, 496-501). Το παραπάνω γεγονός έγινε περισσότερο κατανοητό και από τη δικιά μας πλευρά όταν βιώσαμε τη μεγάλη εγκληματικότητα και το βαθμό ρατσιστικής συμπεριφοράς που επικρατεί ανάμεσα σε ανθρώπους διαφορετικής εθνοτικής προέλευσης, καθώς δολοφονήθηκε ένας μαθητής του σχολείου που πραγματοποιήσαμε την έρευνα, με τον οποίο είχαμε προγραμματίσει την τελευταία συνέντευξη η οποία δεν έγινε ποτέ.

Το περιεχόμενο συνολικά όλων των συνεντεύξεων αφορά:

- Στον φορέα, στο ιστορικό του σχολείου και στην ιδιομορφία του σχολείου.
- Στο βαθμό που οι πολιτικές αποφάσεις του ρωσικού κράτους επηρεάζουν την πορεία του από την περίοδο της ίδρυσής του έως σήμερα.
- Στο νομικό πλαίσιο ίδρυσης του σχολείου και στους σκοπούς και στόχους της ίδρυσης.
- Στις βαθμίδες εκπαίδευσης που καλύπτει.
- Στις υποδομές και στη διοικητική οργάνωσή του σχολείου.
- Στα προγράμματα Σπουδών και στο εκπαιδευτικό υλικό.
- Στο ωρολόγιο πρόγραμμα.
- Στο μαθητικό δυναμικό βάση φύλου/ εθνοτικής καταγωγής/ μεικτών γάμων.
- Στο εκπαιδευτικό προσωπικό βάση φύλου/ηλικίας/ μορφωτικού επιπέδου/ βαθμίδα εκπαίδευσης/ πτυχίο/ ειδικότητα/ εθνικότητα.
- Στην οργάνωση των γονέων.

β) Η Παρατήρηση

Επιπλέον, μία άλλη μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε στα πλαίσια της παρούσας μελέτης, προκειμένου να ελεγχθούν τα ερευνητικά μας ερωτήματα είναι η παρατήρηση. Η παρατήρηση, αποτελεί ένα εργαλείο μελέτης κοινωνικών φαινομένων, συμπεριφορών ατόμων και ομάδων όταν αυτά εξετάζονται από τη σκοπιά των υποκειμένων της έρευνας (Κυριαζή, 2005, 246-248). Ο σκοπός αυτής της μεθοδολογικής προσέγγισης είναι η βαθιά μελέτη και η συστηματική ανάλυση των πολύπλοκων φαινομένων που συνθέτουν τον κύκλο ζωής της μονάδας που μελετάμε (L.Cohen & L.Manion, 1997, 153). Θεωρήσαμε ότι μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την παρατήρηση ως μία από τις πολλές μεθόδους για τη διερεύνηση των ερευνητικών μας ερωτημάτων. Ένας σημαντικός λόγος αυτής της επιλογής είναι δεοντολογικός καθώς θεωρήσαμε ότι είναι πιο δεοντολογικό να εισχωρήσουμε και να εμπλακούμε στον κοινωνικό κόσμο των ατόμων που ερευνούμε με στόχο να τα κατανοήσουμε. Ένας δεύτερος λόγος είναι η άποψή μας ότι η παρατήρηση είναι ένας τρόπος δόμησης των κοινωνικών εξηγήσεων, δίδεται έμφαση στο βάθος, στην περιπλοκότητα και τη σφαιρικότητα των δεδομένων, παρά στην επιφανειακή ανάλυση γενικών κοινωνικών τύπων (Jennifer Mason, 2003, 137, 139). Η συμμετοχική παρατήρηση που επιλέξαμε να εφαρμόσουμε, επιτρέπει τη συστηματική παρατήρηση κοινωνικών συμπεριφορών, φαινομένων και διαδικασιών στο πραγματικό, «φυσικό» κοινωνικό περιβάλλον με συμμετοχή του ερευνητή στις κοινωνικές διαδικασίες και διεργασίες που ερευνά και με συνεχή αλληλεπίδραση ερευνητή και ερευνώμενου (Ιωσηφίδης, 2003, 51). Σύμφωνα με τις κατηγορίες κατάταξης ανάλογα με το βαθμό συμμετοχής που αναφέρει ο Ιωσηφίδης (Ιωσηφίδης, 2003, 51), κατατασσόμαστε στην κατηγορία «συμμετέχων ως παρατηρητής (participant as observer). Σε αυτό το είδος παρατήρησης η ταυτότητα του ερευνητή είναι γνωστή στην υπό έρευνα ομάδα και ο ερευνητής δεν συλλέγει δεδομένα μόνο μέσω της παρατήρησης αλλά και μέσω της ενεργούς συμμετοχής σε δραστηριότητες της ομάδας (Ιωσηφίδης, 2003, 51, 53). Ο Bailey (1978), όπως αναφέρουν οι L.Cohen & L.Manion (L.Cohen & L.Manion, 1997, 157), εντοπίζει κάποια εγγενή πλεονεκτήματα της συμμετοχικής παρατήρησης, όπως: α) Οι μελέτες παρατήρησης θεωρούνται ανώτερες σε σχέση με τα πειράματα και τις επισκοπήσεις, όταν τα δεδομένα που συλλέγει ο ερευνητής αφορούν τη μη λεκτική συμπεριφορά β) Στις μελέτες παρατήρησης, δίδεται η δυνατότητα στον ερευνητή να έχει γνώση της συμπεριφοράς αδιάκοπα ενώ αυτή λαμβάνει χώρα και να κρατάει κατάλληλες σημειώσεις σχετικά με τα προεξέχοντα χαρακτηριστικά της γ) Οι παρατηρήσεις στο πλαίσιο της μελέτης περίπτωσης δεν είναι τόσο αναδραστικές όσο είναι άλλοι τύποι μεθόδων συλλογής δεδομένων. Επίσης με βάση το κριτήριο της δόμησης και της αυστηρότητας της παρατήρησης η παρατήρησή μας χαρακτηρίζεται ως μη ελεγχόμενη (uncontrolled). Με τη μη ελεγχόμενη παρατήρηση ο ερευνητής επιζητεί την κατανόηση διαδικασιών και συμπεριφορών που προκύπτουν στα πλαίσια του πεδίου (field) και τα

οποία τις περισσότερες φορές δεν είχαν τυποποιηθεί από πριν και δεν ήταν αναμενόμενα. Σχετικά με την αμεσότητα της παρατήρησης η παρατήρηση που πραγματοποιήσαμε χαρακτηρίζεται ως πρωτογενής παρατήρηση. Η πρωτογενής παρατήρηση προϋποθέτει τη φυσική παρουσία του ερευνητή στο πεδίο και την άμεση συλλογή ποιοτικών δεδομένων (Ιωσηφίδης, 2003, 52). Από την άλλη όμως υπάρχει και η άποψη σχετικά με την ανεπάρκεια της μνήμης του παρατηρητή, την μεροληψία και την συγκάλυψη του ρόλου του από τον υπό παρατήρηση πληθυσμό. Προκύπτει το ερώτημα για τη συμπεριφορά του υπό παρατήρηση πληθυσμού, αν δε γνώριζε ότι αποτελεί στόχο παρατήρησης (Robson, 2007, 368-379). Η συμπεριφορά του ερευνητή επηρεάζει τη συμπεριφορά του πληθυσμού που παρατηρεί και έτσι διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στα αποτελέσματα της παρατήρησης (Βάμβουκας, 2002, 214). Όπως επίσης στηρίζουν και οι Cohen & Manion (1997, 158), οι εκθέσεις που κατά κανόνα προκύπτουν από τη συμμετοχική παρατήρηση συχνά χαρακτηρίζονται ως υποκειμενικές, προκατειλημμένες, ιμπρεσιονιστικές, ιδιοσυγκρασιακές και ελλιπείς ως προς τις ακριβείς ποσοτικοποιήσιμες μετρήσεις, οι οποίες αποτελούν τη σφραγίδα της έρευνας με επισκόπηση και του πειραματισμού. Προκειμένου να αντιμετωπίσουμε πιθανές παρόμοιες περιπτώσεις, γινόταν η καταγραφή των παρατηρήσεών μας το ταχύτερο δυνατό, κατά προτίμηση παράλληλα με την ώρα διεξαγωγής του εκάστοτε γεγονότος και όσο το δυνατόν πλειρέστερες ώστε μετά στηριζόμενοι σε αυτές να μπορούμε να ανακαλέσουμε στη μνήμη με επάρκεια πάλι, μια ζωντανή εικόνα οποιουδήποτε περιγραφόμενου γεγονότος (Lofland, 1971).

Συνοψίζοντας, η παρατήρηση ως εργαλείο χρησιμοποιήθηκε μέσα στις τάξεις, κατά την διάρκεια της διδακτικής ώρας, εκτός μαθήματος στα διαλείμματα και εκτός τάξης. Μας δόθηκε η ευκαιρία με αυτόν τον τρόπο:

- α) να κατανοήσουμε το επίπεδο και την σχέση των μαθητών όσον αφορά στην ελληνική γλώσσα και κουλτούρα.
- β) να εντοπίσουμε τις αδυναμίες του εκπαιδευτικού υλικού που χρησιμοποιείται και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί κατά την διδακτική διαδικασία.
- γ) να ερευνήσουμε κατά πόσο οι μαθητές χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα τόσο κατά την διάρκεια του μαθήματος όσο και στο διάλειμμα και εκτός σχολείου
- δ) να εντοπίσουμε και να ερμηνεύσουμε γενικότερα προβλήματα που προέκυψουν στην αντίληψή μας ενώ εξ αρχής δεν τα είχαμε σκεφτεί και τέλος
- ε) να κατανοήσουμε τη σχέση του σχολείου με το ευρύτερο περιβάλλον του.

9.7 Τόπος, χρόνος και φάσεις διεξαγωγής της έρευνας

Έχοντας μελετήσει βιβλιογραφία σχετικά με την ιστορία της Ρωσίας αποφασίσαμε να πραγματοποιήσουμε μία έρευνα σχετικά με την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Ρωσία.

Γνωρίζοντας τη παρουσία και λειτουργία του ελληνικού σχολείου «N. Ματσουκατίδης» στη Σταυρούπολη, η έρευνά μας επικεντρώθηκε αποκλειστικά σε αυτό το σχολείο. Η συγκεκριμένη έρευνα αποτελεί μελέτη μίας περίπτωσης από τις διάφορες μορφές της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη Ρωσία.

Η παρούσα έρευνα ξεκίνησε τον Σεπτέμβρη του 2008, όπου επισκεφτήκαμε την περιοχή Σταυρούπολη το οποίο βρίσκεται στο βόρειο Καύκασο. Ένας παράγοντας που δυσκόλεψε την πραγματοποίηση της έρευνας, αποτέλεσε η μεγάλη απόσταση που χρειάστηκε να ταξιδέψουμε για να φτάσουμε στο σχολείο που ερευνούμε, το οικονομικό κόστος της μετάβασης, διαμονής και διατροφής και τέλος η επικινδυνότητα της συχνά εμπόλεμης περιοχής του Καυκάσου.

Για πρώτη φορά επισκεφτήκαμε το συγκεκριμένο σχολείο στις 9 Σεπτεβρίου 2008 και για διάστημα 11 ημερών. Σκοπός της πρώτης μας επίσκεψης ήταν η γνωριμία με το σχολείο, τους δασκάλους, τους μαθητές και τους γονείς των μαθητών αλλά και την πόλη της Σταυρούπολης. Δοκιμάστηκε το ερευνητικό μας εργαλείο η συνέντευξη για να πάρει την τελική της μορφή κατά τη διάρκεια της δεύτερης επίσκεψης στο σχολείο. Στη πρώτη επίσκεψη, λήφθηκαν 9 χειρόγραφες συνεντεύξεις, συλλέχθηκε έντυπο υλικό, φωτογραφίες του σχολείου, παρακολουθήσαμε την διάλεξη με θέμα «Το γενεαλογικό μου δέντρο και το επάγγελμα του εκπαιδευτικού», στην οποία συμμετείχε με ομιλία της η σύζυγος του ιδρυτή/διευθυντή και δασκάλα του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης» και παρακολουθήσαμε συνολικά μόνο 12 ώρες διδασκαλίας, καθώς το σχολείο δεν λειτουργεί καθημερινά και έτσι το πρόγραμμά μας τις ημέρες που το σχολείο λειτουργούσε ήταν ιδιαίτερα φορτωμένο. Τις ημέρες που υπήρχε ελεύθερος χρόνος, προσπαθήσαμε να βρισκόμαστε σε επαφή με Έλληνες ομογενείς (όχι μόνο με άτομα που είχαν σχέση με το ελληνικό σχολείο) έτσι ώστε να αποτυπωθεί μία εικόνα της καθημερινότητάς τους..

Με την επιστροφή στην Ελλάδα, ξεκίνησε η ανάλυση του υλικού που είχαμε συλλέξει από την πρώτη μας επίσκεψη στο σχολείο και η συγκέντρωση υλικού από δευτερογενείς πηγές, όπως βιβλιογραφία σχετικά με την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Ρωσία και στοιχεία για την περιοχή της Σταυρούπολης και του Έλληνες ομογενείς κ.α. Ξεκινήσαμε τη συγγραφή των περιεχομένων της εργασίας και προχωρήσαμε στο θεωρητικό πλαίσιο. Στην πορεία εξακριβώσαμε, ότι το υλικό που είχε συγκεντρωθεί για την συγγραφή της έρευνας και για την εξαγωγή συμπερασμάτων δεν ήταν επαρκές, δεδομένων των στόχων και των προσδοκιών που είχαμε για μία σοβαρή και ολοκληρωμένη έρευνα.

Η δεύτερη επίσκεψή μας στο σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης», πραγματοποιήθηκε στις 16 Μαΐου 2009 και για διάστημα 7 ημερών. Κατά τη διάρκεια της προσεκτικής και στοχευμένης αυτήν τη φορά μελέτης του σχολείου και των λοιπών παραγόντων στους οποίους μας ενδιέφερε να εστιάσουμε, συγκεντρώσαμε 20 μαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις, πραγματοποιήσαμε 12 ώρες παρατήρηση κατά τη διάρκεια του μαθήματος και αρκετές ώρες κατά την διάρκεια των διαλλειμάτων, συγκεντρώσαμε υλικό από πρωτογενείς πηγές όπως το αρχείο του σχολείου, στοιχεία για το νομικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας του σχολείου, το Ωρολόγιο Πρόγραμμα, το διδακτικό υλικό, το μαθητικό δυναμικό και η εξέλιξή του από την στιγμή ίδρυσης του σχολείου έως σήμερα, πως κατανέμονται οι αριθμοί των μαθητών ανά τάξη και φύλο, το εκπαιδευτικό προσωπικό ανά βαθμίδα εκπαίδευσης, φύλο, ηλικία, ειδικότητα, εθνοτικής προέλευσης αποσπασμένοι από την Ελλάδα κ.λ.π και έγινε λήψη φωτογραφιών εντός και εκτός του σχολείου, Θέλοντας να αποκτήσουμε μία ολοκληρωμένη εθνογραφική εικόνα συμμετείχαμε σε διάφορες δραστηριότητες όπως: παρευρεθήκαμε σε φεστιβάλ, διαλέξεις και τοπικές γιορτές.

Στη συνέχεια ακολούθησε η απομαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων, η ανάλυση του περιεχομένου τους λαμβάνοντας υπόψη και τις παράλληλες σημειώσεις που κατεγράφησαν κατά την διάρκεια των συνεντεύξεων, αναλύσαμε το περιεχόμενο της ενδοσχολικής παρατήρησης και χωρίσαμε σε κατηγορίες όλο το υλικό που είχαμε συγκεντρώσει και από την εθνογραφική παρατήρηση και από το αρχειακό υλικό που συγκεντρώσαμε κατά τη διάρκεια των επισκέψεών μας στο σχολείο.

Αξίζει να σημειωθεί πως η συνεργασία με όλους τους ενδιαφερομένους ήταν πολύ καλή. Έδειξαν κατανόηση και ενδιαφέρον για το σκοπό της έρευνας ενώ από όσο μπορούσαμε να συμπεράνουμε, οι απαντήσεις τους ταυτίζονταν με τις προσωπικές τους απόψεις και διαπιστώσεις σχεδόν σε απόλυτο βαθμό. Άλλωστε η επιλογή των συγκεκριμένων προσώπων είχε αυτό το σκοπό και έγινε με μεγάλη προσοχή, ώστε από τη μία να ικανοποιούνται οι στόχοι της έρευνας και από την άλλη να εξασφαλίζουμε μία καλή συνεργασία που να διέπεται από ειλικρίνεια και διάθεση για παροχή ουσιαστικών πληροφοριών.

9.8 Μελέτη Περίπτωσης

Η φύση του σκοπού αλλά και των στόχων της έρευνας, όπως αυτοί διατυπώθηκαν στο σχετικό κεφάλαιο, μας υπαγόρευαν κατά το σχεδιασμό της πορείας, να προσεγγίσουμε κατά κύριο λόγο το θέμα ποιοτικά. Φροντίσαμε κατά την οργάνωση της ερευνητικής διαδικασίας να τηρήσουμε πιστά το σχεδιασμό, σύμφωνα με τα επιστημονικά κριτήρια, έτσι ώστε να είμαστε σε θέση να εξάγουμε συμπεράσματα με καθολική σημασία και εγκυρότητα για την περίπτωση του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης».

Με βάση το παραπάνω σκεπτικό αποφασίσαμε ότι το εκπαιδευτικό φαινόμενο, το οποίο καλούμαστε να ερευνήσουμε, αντιμετωπίζεται καλύτερα μέσω της μεθόδου της μελέτης περίπτωσης. Η συγκεκριμένη έρευνα αποτελεί μελέτη μίας περίπτωσης από όλες τις μορφές ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη Ρωσία. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις, μελέτες και αναφορές για το σκοπό και τη χρήση της μελέτης περίπτωσης. «Η μελέτη περίπτωσης συνίσταται στην ανάλυση ενός γενικού κοινωνικού φαινομένου μέσα από μία συγκεκριμένη μορφή εκδήλωσης του, δηλαδή μέσα από μία συγκεκριμένη περίπτωση» υποστηρίζει ο Ιωσηφίδης (2003, 64). Οι L. Cohen & L. Manion (1997, 157) θεωρούν ότι «Η μελέτη περίπτωσης συνίσταται στη συλλογή πληροφοριών για τη ζωή και τις εμπειρίες μίας μονάδας. Ο ερευνητής της μελέτης περίπτωσης παρατηρεί τα χαρακτηριστικά μίας μονάδας είτε αυτό είναι ένα παιδί, μία παρέα, μία σχολική τάξη ή ένα σχολείο όπως συμβαίνει στην δική μας περίπτωση. Κατά τη διάρκεια μίας μελέτης περίπτωσης, γίνεται μία συστηματική παρατήρηση, μέτρηση και γενικά μελέτη των διαφόρων όψεων του αντικειμένου στις διάφορες φάσεις της εξέλιξής του». Σύμφωνα με τους παραπάνω τα δεδομένα της μελέτης περίπτωσης είναι κατά παράδοξο τρόπο «ισχυρά στην πραγματικότητα». Αυτή η ιδιότητα του ισχυρού οφείλεται στο ότι οι μελέτες περίπτωσης είναι ρεαλιστικές και συγκρατούν την προσοχή σε αρμονία με την εμπειρία του ίδιου του αναγνώστη και έτσι παρέχουν μία φυσική βάση για γενίκευση. Επίσης, προσθέτουν ότι η ιδιαίτερη δύναμή τους έγκειται στην προσοχή που δίνουν στη λεπτομέρεια και στην πολυπλοκότητα της ίδιας της περίπτωσης και αναγνωρίζουν το πλαίσιο των κοινωνικών αληθειών. Ακόμη τονίζουν πως αν τις δούμε ως προϊόντα, μπορούν να αποτελέσουν ένα αρχείο περιγραφικού υλικού, που είναι αρκετά πλούσιο ώστε να επιδέχεται μεταγενέστερη επανερμηνεία. Οι μελέτες περίπτωσης είναι «ένα βήμα πριν την δράση». Ξεκινάνε μέσα σε έναν κόσμο δράσης και συνεισφέρουν σε αυτόν (L. Cohen & Manion, 1997, 178). Κατά το Robson (2007, 561-562), μία μελέτη περίπτωσης μπορεί να προσεγγιστεί ως «μία άσκηση δημιουργίας μίας θεμελιωμένης θεωρίας ή μπορεί να είναι πλήρως εθνογραφική, με αποκλειστικό ενδιαφέρον την κατανόηση του πολιτισμού του οτιδήποτε συνθέτει την περίπτωση». Στη δικιά μας περίπτωση προσπαθήσαμε να ανακαλύψουμε την κουλτούρα της ομάδας του πληθυσμού που μελετήσαμε, την καθημερινότητα, τις ιδιαιτερότητες, τις νοοτροπίες και το γενικότερο συγκείμενο της ζωής των Ελλήνων στη Σταυρούπολη με το ενδιαφέρον στραμμένο κατά κύριο λόγο στο σχολείο της περιοχής που έγινε η έρευνα. Για τη συλλογή του υλικού μας, χρησιμοποιήσαμε τις ημιδομημένες συνεντεύξεις ως εργαλεία συλλογής υλικού, την εθνογραφική παρατήρηση και τη συμμετοχική παρατήρηση επικουρικά για την καλύτερη κατανόηση και ερμηνεία των δεδομένων, κατά την παραμονή μας στο σχολείο και χρησιμοποιήσαμε και το αρχαιακό υλικό του σχολείου το οποίο μας παραχώρησε με χαρά η διευθύντρια του σχολείου. Η συμμετοχική παρατήρηση και η εθνογραφική παρατήρηση

χρησιμοποιήθηκαν στο σχολείο και αλλά εξωσχολικά σε διάφορες δραστηριότητες, όπως στη περίπτωση που παρευρέθηκα σε κάποιο φεστιβάλ, σε εκδηλώσεις που παρακολούθησα, κατά τη διάρκεια της συναναστροφής μου με τα πρόσωπα στα οποία απευθυνόταν η έρευνά μου, είτε πηγαίνοντας στο σπίτι, είτε κάνοντας βόλτες, είτε ακόμα πίνοντας καφέ και συζητώντας με τις δασκάλες κατά τη διάρκεια των διαλλειμάτων κ.α .

Μεθοδολογία ανάλυσης ερευνητικού υλικού

α) Ερμηνευτική μέθοδος ανάλυσης

«Η ερμηνευτική λειτουργεί ως μία αποκρυπτογράφηση» (Μιχαηλίδης, 1984, 7). Η λειτουργία αυτή της ερμηνευτικής μεθόδου ανάλυσης μας βοήθησε να αποκρυπτογραφήσουμε το υλικό που συγκεντρώσαμε από τις συνεντεύξεις και την παρατήρηση (συμμετοχική, εθνογραφική, φωτογραφίες, βίντεο) αφού ταυτιστήκαμε με το κοινωνικοκοινωνικό περιβάλλον τα βιώματα και τις εμπειρίες του συνόλου των ανθρώπων που ήρθαμε σε επαφή. Η βαθύτερη ερμηνεία επιτυγχάνεται με επαναλαμβανόμενες προσπάθειες προσέγγισης των ευρημάτων, μέσα σε μία κυκλική πορεία και με συνεχή αναζήτηση της διαλεκτικής σχέσης του «όλου» με τα «επιμέρους»... Στην ερμηνευτική λειτουργία για την ανάδειξη του του εσωτερικού δυναμικού των πηγών συμβάλει η εφαρμογή του «ερμηνευτικού κύκλου», που οικοδομεί μία ερευνητική διαδικασία με πολλαπλές και επαναλαμβανόμενες προσεγγίσεις των πηγών. Με την εφαρμογή του «ερμηνευτικού κύκλου» θεωρούμε ότι έχουμε καλύτερα αποτελέσματα στη βαθύτερη γνώση και κατανόηση των γραπτών μαρτυριών του συγγραφέα, καθώς κάθε προσπάθεια έχει και καλύτερες αφετηριακές συνθήκες (Πυργιωτάκης Ι.Ε. –Παπαδάκης Ν.Ε., 1998, 853-858).

β) Μέθοδος ανάλυσης περιεχομένου

Μία ερευνητική μέθοδος που εφαρμόστηκε είναι η ανάλυση περιεχομένου, ως μέθοδος ανάλυσης και ερμηνείας του υλικού μας. «Η ανάλυση είναι ένας έλεγχος της ικανότητας για σκέψη-επεξεργασία της πληροφορίας με ένα κατανοητό και χρήσιμο τρόπο» (Robson, 2007, 543). Η ανάλυση περιεχομένου δίνει τη δυνατότητα της «συστηματικής διερεύνησης του κειμένου». Αυτό συνεπάγεται α) ότι το κείμενο εξετάζεται στην ολότητά του και όχι επιλεκτικά β) ότι οι κατηγορίες που χρησιμοποιούνται για την ταξινόμηση των δεδομένων ορίζονται με σαφήνεια, έτσι ώστε να είναι δυνατή η επανάληψη και ο έλεγχος της διαδικασίας από άλλους ερευνητές και γ) ότι τα χαρακτηριστικά που εμφανίζονται στο κείμενο ποσοτικοποιούνται, ούτως ώστε να μπορεί να διαπιστωθεί η σημασία που φέρουν στο ίδιο το κείμενο αλλά και σε σύγκριση με άλλα (Κυριαζή, 1998, 284). «Η ανάλυση περιεχομένου στη κλασική της μορφή θέτει συγκεκριμένα ερωτήματα, τα οποία απαντώνται από τα δευτερογενή στοιχεία που εμφανίζονται στο περιεχόμενο και όχι από τους ερωτώμενους. Όταν όμως ο ερευνητής ξεκινάει έχοντας μόνο γενικές ιδέες για το υπό έρευνα

θέμα και οι εννοιολογικές κατηγορίες διαμορφώνονται μετά την εξέταση του υλικού, εφαρμόζοντας δηλαδή επαγωγική προσέγγιση, η διαδικασία μετατρέπεται σε ποιοτική ανάλυση περιεχομένου...» (Κυριαζή, 1998, 289). Σύμφωνα με την Κυριαζή (Ιωσηφίδης, 2003, 62) η μέθοδος ανάλυσης περιεχομένου στηρίζεται στα παρακάτω τρία στάδια: α) Το πρώτο στάδιο περιλαμβάνει μία αρχική θεωρητική επεξεργασία και μία αποσαφήνιση του ερευνητικού αντικειμένου και των ερευνητικών ερωτημάτων. β) Το δεύτερο στάδιο περιλαμβάνει τον ακριβή καθορισμό των πηγών του ποιοτικού υλικού και γ) το τρίτο στάδιο αφορά τον περιορισμό της μονάδας καταγραφής και ανάλυσης. Αυτή η ερευνητική μέθοδος, άρχισε να χρησιμοποιείται από τους ερευνητές στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, κυρίως για τη μελέτη ιστορικών γεγονότων. Η ανάλυση περιεχομένου επιτρέπει: α) τη συστηματική διερεύνηση του κειμένου ώστε το κείμενο να εξετάζεται στην ολότητά του και όχι αποσπασματικά β) οι κατηγορίες για την ταξινόμηση των δεδομένων ορίζονται με σαφήνεια έτσι ώστε να είναι δυνατή η επανάληψη και ο έλεγχος της διαδικασίας και γ) την ποσοτικοποίηση των δεδομένων (Κυριαζή, 1998, 284-285). Με τη μέθοδο αυτή ο ερευνητής περιγράφει τάσεις στο περιεχόμενο της επικοινωνίας, συσχετίζει γνωστά χαρακτηριστικά των πηγών με τα μηνύματα που παράγουν, ελέγχει το περιεχόμενο της επικοινωνίας, χρησιμοποιώντας κάποιες σταθερές, αναλύει τεχνικές πειθούς, περιγράφει μοντέλα επικοινωνίας κλπ (Χατζηδήμου, 38). Η ανάλυση του περιεχομένου έγινε μέσα από την απομαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων. Κατά την απομαγνητοφώνηση, σημειώσαμε όχι μόνο τις λεκτικές δηλώσεις αλλά επίσης και τις μη λεκτικές και την εξωλεκτική επικοινωνία. Κατά τον Hynce, είναι πολύ σημαντικό στην απομαγνητοφώνηση, να μπαίνουν σε παρένθεση οι σημασίες και οι ερμηνείες και να εισέρχεται ο ερευνητής στον κόσμο του μοναδικού ατόμου που ερωτάται. Έτσι, ο ερευνητής βάζει ως σκοπό να κατανοήσει περισσότερο τί λέει ο ερωτώμενος, παρά αυτό που ο ίδιος περιμένει από το άτομο να πει (L.Cohen & L.Manion). Ως μέθοδος η ανάλυση περιεχομένου δίνει τη δυνατότητα να μελετηθούν όχι μόνο τα λεκτικά στοιχεία του ερευνητικού υλικού (όταν πρόκειται για κείμενα), αλλά και να προσδιοριστούν στοιχεία της προσωπικότητας του μελετώμενου πληθυσμού, όπως πεποιθήσεις, αξίες, στάσεις μέσω του μη λεκτικού περιεχομένου του υλικού (Βάμβουκας, 2002, 265-266).

Συνοπτικά τα βήματα που ακολουθήσαμε είναι:

1. Η κάθε μια από τις συνεντεύξεις χωρίστηκε σε νοηματικές ενότητες.
2. Προσθέσαμε σχόλια, στοχασμούς κ.λ.π
3. Μελετήσαμε το υλικό προσπαθώντας να αναγνωρίσουμε παρόμοιες φράσεις, πρότυπα, θέματα, σχέσεις, ακολουθίες, διαφορές μεταξύ υποομάδων κ.λ.π
2. Όλα τα δεδομένα μιας συνέντευξης που εντάσσονταν σε καθεμία από τις παραπάνω νοηματικές ενότητες ομαδοποιήθηκαν ώστε να απαρτίσουν τις θεματικές κατηγορίες.

3. Η ίδια διαδικασία ακολουθήθηκε σε όλες τις συνεντεύξεις.
4. Τα όμοια στοιχεία των επιμέρους συνεντεύξεων ενοποιήθηκαν σχηματίζοντας ευρύτερες νοηματικές κατηγορίες.
5. Τα ασύμφωνα στοιχεία των συνεντεύξεων απομονώθηκαν ώστε να ερμηνευθούν.
6. Τα άσχετα προς το θέμα σημεία των συνεντεύξεων, τα εξωλεκτικά μηνύματα που είχαν καταγραφεί, οι παρατηρήσεις μας κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων επιδέχθηκαν επεξεργασίας, ώστε να ενταχθούν κι αυτά στο θεματικό πλαίσιο της συνέντευξης. Πολλές φορές μάλιστα στα φαινομενικά άσχετα αυτά σημεία, υπήρχαν εν δυνάμει βαθύτερα νοήματα.
7. Ακολουθώντας επαγωγική λογική προσπαθήσαμε να εντάξουμε τις θεματικές που προέκυψαν από το σύνολο των συνεντεύξεων και να τις ενσωματώσουμε στο κοινωνικό – θεωρητικό πλαίσιο, ώστε να στηρίξουμε ή όχι τις υποθέσεις μας.

Κατηγορίες ταξινόμησης του υλικού:

Η ανάλυση των ποιοτικών δεδομένων είναι μία δραστηριότητα που περιλαμβάνει όλες τις διαδικασίες νοημοδότησης, κατηγοριοποίησης και θεωρητικοποίησης του ποιοτικού υλικού με στόχο την απάντηση στα ερευνητικά ερωτήματα, τον έλεγχο των τυχόν ερευνητικών υποθέσεων ή την ερμηνεία και κατανόηση φαινομένων, διαδικασιών και συμπεριφορών. Προϋπόθεση για την ανάλυση του ποιοτικού υλικού είναι η αποτελεσματική διαχείριση των δεδομένων (data management) (Ιωσηφίδης, 2003, 67). Η πιο κρίσιμη διάσταση της διαχείρισης των δεδομένων είναι η διαδικασία αποθήκευσης και ανάκτησης (storage and retrieval). Κατά τον Levin διακρίνουμε τις εξής πέντε γενικές λειτουργίες αποθήκευσης και ανάκτησης του ποιοτικού υλικού: 1. Δόμηση (formatting). Η δόμηση ή η κατηγοριοποίηση του ποιοτικού υλικού σε φακέλους ή σε διαφορετικούς τύπους αρχείων. 2. Σύνδεση μεταξύ διαφορετικών κατηγοριών του ποιοτικού υλικού (cross referral). 3. Καταλογογράφηση (indexing). Οργάνωση και δόμηση των κωδικών του ποιοτικού υλικού σε κατηγορίες. 4. Αφαίρεση (abstracting). Περιλήψεις εκτεταμένων ποιοτικών δεδομένων (κειμένων). 5. Εύρεση και πρόσβαση. Διάφοροι τρόποι εύκολης εύρεσης και πρόσβασης σε τμήματα του ποιοτικού υλικού (Ιωσηφίδης, 2003, 67- 68). Σύμφωνα με τους Miles και Huberman (Robson, 2007, 565), η ανάλυση αποτελείται από τρεις συντρέχουσες «ροές δραστηριοτήτων»: τη μείωση δεδομένων, την παρουσίαση των δεδομένων και την εξαγωγή και επαλήθευση των συμπερασμάτων

Η εμβάθυνση στα πρωτογενή δεδομένα έγινε με τη πολλαπλή ακρόαση του μαγνητοφωνημένου υλικού, της συστηματικής μελέτης των απομαγνητοφωνήσεων και των σημειώσεων και του αρχειακού υλικού με σκοπό την απαρίθμηση και καταγραφή των βασικών ιδεών και επανεμφανιζόμενων νοημάτων. Δώσαμε κωδικούς στο αρχικό σύνολο του υλικού που

συγκεντρώσαμε και έγινε προσθήκη σχολίων και στοχασμών. Ακολούθησε ο προσδιορισμός θεματικών ενότητων, ο εντοπισμός όλων των βασικών ιδεών, νοημάτων και θεμάτων βάσει των οποίων τα δεδομένα μπορούν να συνδεθούν και να συσχετιστούν με βάση του κωδικούς που είχαμε δώσει, μελετήθηκε το υλικό προκειμένου να βρεθούν παρόμοιες φράσεις, σχέσεις, ακολουθίες κ.τ.λ. Σ' αυτό το σημείο βοήθησε και ο εκ των προτέρων εντοπισμός θεμάτων και ερωτήσεων που προκύπτουν από τους σκοπούς και στόχους της έρευνας κι από τις πληροφορίες που δίνουν οι συνεντευξιαζόμενοι. Η κεντρική ιδέα της ανάλυσης περιεχομένου είναι η ταξινόμηση των στοιχείων ενός κειμένου σε κατηγορίες- θυρίδες. Αυτή η κατηγοριοποίηση αποτελεί τον κεντρικό άξονα της ανάλυσης περιεχομένου. Η επιτυχία της ανάλυσης περιεχομένου εξαρτάται από τις κατηγορίες που διαμορφώνει ο ερευνητής. Δεδομένου ότι οι κατηγορίες συνθέτουν την ουσία της έρευνας, η ανάλυση περιεχομένου αξιολογείται με βάση το σύστημα των κατηγοριών της (Κυριαζή, 1998, 292). Έτσι προχωρήσαμε στο τελικό προϊόν αυτού του σταδίου που είναι ένας κατάλογος πληροφοριών που κατηγοριοποιείται σε ενότητες διευκολύνοντας τη σημασιολογική επεξεργασία του. Έπειτα έγινε η σταδιακή επεξεργασία ενός μικρού συνόλου γενικεύσεων που να καλύπτουν συνέπειες που διακρίναμε στα δεδομένα και πραγματοποιήθηκε η σύνδεση αυτών των γενικεύσεων σε ένα μορφοποιημένο σύνολο γνώσεων υπό τη μορφή εννοιολογικών κατασκευών ή θεωριών. Τέλος, ακολούθησε η αντιστοίχιση των δεδομένων με το θεματικό πλαίσιο και συστηματική κατηγοριοποίηση όλων των πληροφοριών σε ευρύτερες νοηματικές ενότητες (Robson, 2007, 546).

Με αφετηρία τα ερευνητικά ερωτήματα που έχουν τεθεί από την αρχή της έρευνας, οι κατηγορίες ταξινόμησης του υπό έρευνα υλικού οι οποίες προσδοκούν να δώσουν απάντηση στα ερωτήματα αυτά, είναι:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1. Η πόλη της Σταυρούπολης

α) Ίδρυση και ονομασία

- Πρώτοι κάτοικοι

β) Η Σταυρούπολη σήμερα

- Πληθυσμός
- Συγκοινωνία

- Πανεπιστημιακά εκπαιδευτικά ιδρύματα
- Ξενοδοχεία
- Μνημεία
- Εκκλησίες
- Μουσεία
- Κινηματογράφοι
- Θέατρα

γ) Οι εθνότητες που κατοικούν

δ) Διαπροσωπικές σχέσεις Ελλήνων ομογενών- λοιπών εθνών

- Φεστιβάλ («Για την φιλία των εθνών», «καλών έργων»)
- Γιορτές (Η γιορτή της πόλης, Η γιορτή της περιοχής)

ε) Κοινωνικά προβλήματα

- Διαβίωση- Συμβίωση

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 2. Οι Έλληνες της Σταυρούπολης

α) Δημογραφικά στοιχεία

- Γεωγραφική καταγωγή (γλώσσα που μιλούσαν στον τόπο καταγωγής)
- Εθνοπολιτισμική καταγωγή (πολιτισμικό κεφάλαιο)
- Ελληνικά ήθη/ έθιμα/ παραδόσεις/ διατροφή
- Θρησκεία/ πίστη/ εκκλησία

β) Η ελληνική ανάμεσα στις άλλες γλώσσες

γ) Παρουσία στα ΜΜΕ, Πολιτιστική ζωή

δ) Κοινωνικοί χώροι χρήσης της Ελληνικής γλώσσας

ε) Συλλογικά όργανα Ελλήνων Σταυρούπολης

- Σύλλογος Νεολαίας « Σταυρός»
- Παιδαγωγική Εταιρία «Αριστοτέλης»
- Σύλλογος «Αυτονομία Ελλήνων Σταυρούπολης»

στ) Ελληνικές εφημερίδες/ περιοδικά

ζ) Επαφές με Ελλάδα

- Επίσκεψη στην Ελλάδα
- Δώρα από Ελλάδα (βιβλία, περιοδικά, ελληνικά cd)
- Internet
- Τηλεφωνική επικοινωνία

η) Η επιρροή της ελληνικής κουλτούρας στον Ρωσικό πολιτισμό

- i. Στην δημόσια εκπαίδευση
 - Στην εκκλησιαστική ακαδημία -διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας
 - Στο πανεπιστήμιο -μάθημα ελληνικού πολιτισμού
- ii. Στην ιδιωτική εκπαίδευση
 - Στα φροντιστήρια -τμήματα ελληνικής γλώσσας (δεν λειτούργησαν τελικά)
- iii. Στην τηλεόραση
 - Κινούμενα σχέδια
 - Διαφημίσεις με ελληνικό περιεχόμενο
- iv. Τα μνημεία
- v. Η γιορτή της περιοχής (ελληνικό κιόσκι, ελληνικοί- ποντιακοί χοροί)
- vi. Ελληνικές επιχειρήσεις
- vii. Οι Έλληνες στη διοίκηση και την δημόσια ζωή της Σταυρούπολης
- viii. Προσφορές από Έλληνες στην κοινωνία της Σταυρούπολης
- ix. Η εκκλησιαστική λειτουργία
- θ) Τα συνήθη επαγγέλματα των Ελλήνων
- ι) Τύπος οικογένειας
 - Πολύτεκνοι
 - Άτομα τρίτης ηλικίας
- κ) Καθημερινή ζωή και δραστηριότητες
- λ) Γλωσσομάθεια
- μ) Ποσοστά Ελληνόφωνων- Τουρκόφωνων Ελλήνων

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 3. Μετανάστευση Ελλήνων στη Σταυρούπολη

- α) Πολιτικοί πρόσφυγες
- β) Ελληνόφωνοι και Τουρκόφωνοι Έλληνες (ποσοστά)
- γ) Μεικτοί γάμοι
- δ) Περιοχές με σημαντικό αριθμό Ελλήνων

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4. Ενδεχόμενο μετανάστευσης στην Ελλάδα

- α) Λόγοι μετανάστευσης
 - Σπουδές
 - Δουλειά
 - Γάμος
 - Πολιτισμική Ταυτότητα

β) Απόπειρες μετανάστευσης

- Κύπρος

γ) Μετανάστευση- Απογοήτευση- Επιστροφή

- Εξειδανίκευση Ελλάδα

δ) Επιθυμία μετανάστευσης και δυσκολίες

- Οικογενειακός και φιλικός περίγυρος στην Ρωσία
- Επαγγελματική αποκατάσταση στη Ρωσία

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 5. Επίσκεψη στην Ελλάδα

α) Συχνότητα επίσκεψης

β) Λόγοι

- Διακοπές (περιοχές)
- Κατασκήνωση (περιοχές)
- Εκπαιδευτικά Σεμινάρια (περιοχές)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 6. Θέματα διατήρησης της ελληνικότητας

6.1 Διατήρηση ελληνική ταυτότητα και οι εκφάνσεις της στην καθημερινή ζωή

- i. Λόγοι εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας
- ii. Ελληνικά ήθη και έθιμα, παραδόσεις, διατροφή
 - Υποστηρίζουν ελληνικό αθλητισμό, χορεύουν ποντιακά, ελληνικά (συρτάκι)
- iii Ελληνική γλώσσα και αγορά εργασίας

6.2 Διαπροσωπικές σχέσεις και κοινωνική ζωή

- i. Χρήση της ελληνικής γλώσσας στις διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις

α) Μέσα στο σπίτι

β) Στην καθημερινή ζωή

- ii Αντιμετώπιση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού από τους γηγενείς/ η ελληνική ανάμεσα στις άλλες γλώσσες

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 7. Η ιστορική πορεία της ίδρυσης του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης».

7.1 Ίδρυση τμήματος ελληνικής γλώσσας

- Διάρκεια λειτουργίας
- Διακοπή λειτουργίας

7.1.2 Ο Νίκος Ματσουκατίδης

- Ιδρυτής του σχολείου και πρώτος διευθυντής (1980)

- Η ιδέα της ίδρυσης
- Τμήματα μαθητών
- Αριθμός μαθητών
- Εθνοτική προέλευση μαθητών
- Ώρες διδασκαλίας
- Μισθός εκπαιδευτικών
- Υποδομές
- Τα πρώτα βιβλία
- Η αντιμετώπιση από το ρωσικό κράτος

7.2 Διακοπή της λειτουργίας του σχολείου

- Ξενοφοβία και καχυποψία
- Τρόποι διατήρησης και διάδοσης της ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού

7.3 Ελληνικός σύλλογος «Αναγέννηση»

- Ένταξη του ελληνικού σχολείου (1991)
- Αριθμός μαθητών

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 8. Το ελληνικό σχολείο « Νίκος Ματσουκατίδης» σήμερα.

8.1 Ίδρυση

8.1.2 Σκοπός και στόχος του σχολείου

8.1.3 Νομικό πλαίσιο ίδρυσης

8.1.4 Υποδομές

- Κτήριο
- Γεωγραφική έκταση
- Αίθουσες διδασκαλίας και γραφεία
- Βοηθητικές αίθουσες

8.1.5 Το καταστατικό του σχολείου

- Βαθμίδες εκπαίδευσης
- Τμήματα και αριθμός μαθητών
- Χρονικό διάστημα φοίτησης ανά ηλικία
- Δίδακτρα
- Ηλικία μαθητών

8.2.1 Οργάνωση του σχολείου και της διδασκαλίας

α) Ωρολόγιο και εβδομαδιαίο πρόγραμμα διδασκαλίας

β) Προγράμματα Σπουδών

γ) Κατάλογος εγκεκριμένων διδακτικών εγχειριδίων

- Συνολικά
- Ανά τμήμα

δ) Γλώσσα επικοινωνίας εντός τάξης

ε) Δυσκολίες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας

- Δυσκολίες που εκφράζουν οι μαθητές
- Δυσκολίες που καταγράψαμε κατά την διάρκεια της παρατήρησης μέσα στην τάξη (ανά τάξη)

στ) Λόγοι φοίτησης στο ελληνικό σχολείο

- Είμαι Έλληνας/ Ελληνίδα
- Μετανάστευση στην Ελλάδα
- Δωρεάν κατασκήνωση

8.2.2 Μαθητικό δυναμικό

α) Εθνοτική προέλευση μαθητών

β) Εξέλιξη εθνοτικής σύνθεσης μαθητικού δυναμικού

- Αρχικά μόνο Έλληνες
- Στην πορεία προσέλευση και άλλων εθνοτήτων λόγω διάδοσης της παρουσίας του ελληνικού σχολείου
- Μείωση του ποσοστού των Ελλήνων μαθητών στο σύνολο του μαθητικού δυναμικού
- Λόγοι (μετανάστευση, εγκληματικότητα λόγω ρατσισμού)

γ) Μαθητικό δυναμικό ανά διδακτικό έτος

δ) Αριθμός αποφοίτων ανά διδακτικό έτος

ε) Μαθητές ανά φύλο το διδακτικό έτος 2008-2009

στ) Αριθμός Ελλήνων και αλλοεθνών μαθητών το έτος 2008-2009

ζ) Παιδιά μεικτών γάμων

η) Ηλικίες μαθητών ανά τάξη

θ) Εισροές, εκροές, διαρροές μαθητικού δυναμικού

- Φορτωμένο πρόγραμμα
- Έμφαση στη φοίτηση στο ρωσικό σχολείο
- Επιθυμία ανάπαυλας την Κυριακή (μοναδική ημέρα που δεν πάνε σχολείο)

8.3 Τμήματα φοιτητών

α) Εθνοτική σύνθεση μαθητικού δυναμικού

β) Αριθμός τμημάτων φοιτητών και κατάταξη σε τμήματα (τεστ επίδοσης)

γ) Αποχή από τα μαθήματα

- Έμφαση στις σπουδές στο ρωσικό παν/μιο
- Άλλες δραστηριότητες
- Το δίπλωμα του παν/μιου θα τους είναι περισσότερο χρήσιμο για την επαγγελματική αποκατάσταση

δ) Ωρολόγιο και εβδομαδιαίο πρόγραμμα

ε) Προγράμματα Σπουδών

στ) Γλώσσα επικοινωνίας μέσα στην τάξη

ζ) Λόγοι φοίτησης στο ελληνικό σχολείο

- Επιπλέον γλώσσα
- Είναι δωρεάν
- Είμαι Έλληνας/ Ελληνίδα
- Μετανάστευση στην Ελλάδα

η) Ενισχυτική διδασκαλία

8.4 Τμήματα ενηλίκων/ γονέων

α) Εθνοτική σύνθεση

β) Λόγοι παρακολούθησης μαθημάτων στο ελληνικό σχολείο

- Είμαστε Έλληνες
- Μετανάστευση στην Ελλάδα
- Για λόγους διατήρησης και διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού

8.5 Εκπαιδευτικό προσωπικό

α) Καταγωγή εκπαιδευτικών/ εθνικότητα (ποσοστά ελληνικής καταγωγής)

β) Έτη υπηρεσίας

γ) Μορφωτικό επίπεδο

- Ανώτατη μόρφωση

δ) Βαθμίδα εκπαίδευσης

ε) Φύλο

- Ποσοστά ανδρών- γυναικών

ζ) Ηλικία

η) Πτυχίο

θ) Ειδικότητα

ι) Σεμινάρια Επιμόρφωσης

- Διδακτικά εγχειρίδια
- Περιεχόμενα σεμιναρίων
- Ωρολόγιο πρόγραμμα

- Εβδομαδιαίο πρόγραμμα

8.6 Η μετέπειτα πορεία των αποφοίτων του σχολείου

- Εξετάσεις ελληνομάθειας
- Εκπαιδευτικά προγράμματα
- Σπουδές στην Ελλάδα
- Εργασία στην Ελλάδα

8.7 Δραστηριότητες του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης «Νίκος Ματσουκατίδης»

- Κατάλογος δραστηριοτήτων Ρωσία 1982- 2009
- Κατάλογος δραστηριοτήτων για το 2007 της Παιδαγωγικής Εταιρίας «Αριστοτέλης»
- Διαφήμιση- προβολή του σχολείου στα ΜΜΕ

8.8 Κατάλογος διακρίσεων σε διαγωνισμούς και εκδηλώσεις του σχολείου

- Διαγωνισμός γνώσεων και ζωγραφικής
- Διαγωνισμός ζωγραφικής
- Εκπρόσωποι στην Βουλή των εφήβων
- Πιστοποιητικό ελληνομάθειας από το Κ.Ε.Γ
- Διαγωνισμός με θέμα «Πολιτιστικά στοιχεία που υποδηλώνουν την ύπαρξη του ελληνικού στοιχείου στην περιοχή σας» (ΥΠΕΠΘ)

8.9 Το ελληνικό σχολείο ως Κέντρο εξυπηρέτησης Ελλήνων Σταυρούπολης

- Μεταφράσεις εγγράφων
- Στήριξη στην οργάνωση εκδηλώσεων
- Φεστιβάλ « Καλοσύνης»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 9. Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελληνικής Πολιτείας

9.1 Μέσα στήριξης της ελληνικής παιδείας στη Σταυρούπολη

- Μηνιαίος μισθός
- Κατασκήνση στην Ελλάδα
- Υποτροφίες
- Τεχνικός εξοπλισμός
- Διδακτικά εγχειρίδια
- Επιμορφωτικά σεμινάρια στην Ελλάδα
- Αποστολή αποσπασμένου εκπαιδευτικού

9.2 Η εκπαιδευτική πολιτική της Ρωσικής Κοινοπολιτείας

- Μηνιαίος μισθός
- Κτήριο

- Λειτουργικά έξοδα (Θέρμανση, ηλεκτρισμός)
- Δωρεάν φοίτηση

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 10 Το Ρωσικό εκπαιδευτικό σύστημα

- Βαθμίδες εκπαίδευσης/ Διάρκεια φοίτησης
- Ωρολόγιο Πρόγραμμα μαθημάτων
- Γλώσσες επιλογής

Αξιοπιστία και εγκυρότητα

1. Σύγκριση: Διασταυρώσαμε τα ευρήματα της έρευνας με τα αποτελέσματα παρόμοιων ερευνών με ποιοτική όμως μεθοδολογία.
2. Ακριβής παράθεση των μεθοδολογικών εργαλείων : Λόγω του ότι χρησιμοποιήσαμε ποιοτικές μεθόδους γνωρίζουμε καλά ότι τα μεθοδολογικά εργαλεία πολλές φορές διαμορφώνουν τα αποτελέσματα. Προκειμένου να αποφύγουμε τις ασάφειες που ανακύπτουν παρουσιάζουμε αναλυτικά και με ευκρινή τρόπο τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν και τα σημεία εκείνα μέσα στις συνεντεύξεις που επικυρώνουν τις θεωρητικές αναγωγές.
3. Εξέταση αποκλίσεων: πραγματοποιήθηκε λεπτομερής ανάλυση στις αποκλίνουσες περιπτώσεις γιατί έτσι είναι δυνατόν να αναδειχθούν εναλλακτικές ερμηνείες των υπό εξέταση κοινωνικών φαινομένων.

Β' ΜΕΡΟΣ: ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Κεφάλαιο 10. Ανάλυση ντοκουμέντων και συνεντεύξεων ως προς την παρουσία των Ελλήνων στη Σταυρούπολη

10.1 Η μετανάστευση των Ελλήνων ομογενών στη Σταυρούπολη

Οι πρώτες μεταναστεύσεις Ελλήνων Ποντίων ομογενών στη Νότια Ρωσία, πραγματοποιήθηκαν το 1763. Σύμφωνα όμως με νέες αρχαιολογικές ανασκαφές και έρευνες αποδεικνύεται ότι ελληνικές αποικίες υπήρχαν στη περιοχή και πριν από τη γέννηση του Χριστού. Οι Έλληνες μετανάστες στη Σταυρούπολη ήταν στην πλειονότητα τους πολιτικοί πρόσφυγες, οι οποίοι εξαναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τους αρχικούς τόπους κατοικίας τους λόγω καταπιεστικών πολιτικών και συστηματικής παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στη Σταυρούπολη οι πρώτοι Έλληνες εγκαταστάθηκαν κατόπιν διαταγής της αυτοκράτειρας Αικατερίνης Β΄ το 1864. Συνολικά ήταν 64 οικογένειες οι οποίες ίδρυσαν τα ελληνικά-ποντιακά χωριά Σουλτάν, Χασάουτ και το Γκρετσέσκοε (Εισηγήση Αλέποβας, 2008). Η διευθύντρια του ελληνικού σχολείου στη Σταυρούπολη μας αφηγείται (EO1): «Με την διαταγή της Αικατερίνης της Β΄, το 1864 βγήκε μία διαταγή, και πήρανε μία ομάδα Ελλήνων από τον Πόντο και ήρθανε εδώ στον Καύκασο και ύστερα και στον Βόρειο Καύκασο. Ιδρύθηκαν τότε χωριά, ας λέμε, το Χασάν Γκρέτσεσκαγια, ιδρύθηκε το Σουλτάν... Το Χασαούτ, το Γκρέτσεσκοε και το Σουλτάν. Αυτά τα 3 χωριά ιδρύθηκαν τότε... Αλλά το 1919- 1925 ιδρύθηκε, μετά τη γενοκτονία των Πόντιων, που ήρθαν και άλλοι Πόντιοι εδώ, ιδρύθηκε το χωριό Σπάρτη 93 χιλιόμετρα από την Σταυρούπολη».

Η δεύτερη περίοδος μετανάστευσης, έγινε την περίοδο της μικρασιατικής κρίσης 1915-1922, όταν χιλιάδες καταδιωγμένοι Πόντιοι κατέφυγαν στις συνοριακές ρωσικές πόλεις περιμένοντας να τελειώσει αυτή η καταστροφή, όπως μας αφηγήθηκε κάποιος εκπαιδευτικός σε μία προφορική συζήτηση. Έπειτα, σε προφορική συζήτηση, κατά τη διάρκεια αναμονής μας στο αεροδρόμιο της Σταυρούπολης, με μία οικογένεια ομογενών οι οποίοι ζουν στη Σταυρούπολη, πληροφορηθήκαμε ότι όσους έμειναν τότε στις συνοριακές πόλεις, τους απείλησαν να διαλέξουν ανάμεσα στη θρησκεία και στη γλώσσα. Κάποιοι, προκειμένου να διατηρήσουν την γλώσσα τους άλλαξαν θρησκεία και δέχτηκαν το μουσουλμανισμό αλλά βαθιά μέσα τους ήταν πάντα χριστιανοί. Οι περισσότεροι όμως δέχθηκαν να διατηρήσουν τη θρησκεία και έτσι η γλώσσα που χρησιμοποιούσαν και συνεπώς διατήρησαν, ήταν η τουρκική, μας λέει συγκινημένη η ηλικιωμένη μητέρα της οικογένειας. Έπειτα, ο σύζυγός της αφηγείται πως όσοι δεν μετανάστευσαν στην Ελλάδα κατέφυγαν στο Καρς, στην Τραπεζούντα και σε άλλες συνοριακές ρωσικές πόλεις. Από

εκεί, όταν οι πόλεις αυτές παραδόθηκαν στους Τούρκους, κάποιοι Έλληνες μετανάστευσαν στη Γεωργία. Κατόπιν όμως άσχημων συνθηκών διαβίωσης στη Γεωργία λόγω διωγμών των εθνοτήτων και ρατσισμού, οι περισσότεροι από αυτούς τους Έλληνες βρέθηκαν στη Ρωσία και στη Σταυρούπολη. Αυτή η σύντομη περιγραφή από αυτήν την οικογένεια, ήταν το αποτέλεσμα της ανάγκης τους, να γίνει για άλλη μία φορά γνωστή η ιστορία της ομάδας αυτών των κατατρεγμένων ανθρώπων ελληνικής καταγωγής. Η παραπάνω αφήγηση δικαιολογεί την παρούσα ιδιαιτερότητα των ανθρώπων αυτών ως προς την ποικιλομορφία στη γλώσσα και τη θρησκεία. Το γεγονός αυτό επισημάνθηκε πολλάκις κατά τη διάρκεια της συζήτησης μαζί τους και τα συναισθήματα της λύπης, της απόγνωσης, της ψυχολογικής και σωματικής κόπωσης τονίστηκαν από χειρονομίες και κυρίως από το κουρασμένο βλέμμα το οποίο στην προσπάθεια αναστοχασμού του παρελθόντος, από κατάσταση ηρεμίας βρισκόταν σε μία κατάσταση έκτακτης εγρήγορσης.

Ένας Έλληνας ομογενής (Ο17), μας περιγράφει παρακάτω με συγκεκριμένα γεγονότα πώς η οικογένειά του βρέθηκε στη Σταυρούπολη. Με τον μοναδικό και απόλυτο τρόπο της απλής περιγραφής των γεγονότων, ο άνθρωπος αυτός βάζει τη σφραγίδα της δικής του προσωπικής ιστορίας ως εξής: «Το 1915 έφυγαν από την Τουρκία και Έλληνες τότε που έγινε η Αρμενική σφαγή. Οι δικοί μου έμειναν στην πόλη Καρς. Το 1918 ο Λένιν παρέδωσε αυτή τη γη στην Τουρκία. Έτσι ήρθαν αρχικά στην πόλη Ντουμπόβαγια Μπάλκα και μετά στην Σταυρούπολη το 1920». Επίσης, μία γονέας μαθητή (Γμ4) και η ίδια μαθήτρια του ελληνικού σχολείου μας περιγράφει πως βρέθηκε η δική της οικογένεια στη Γεωργία προτού εγκατασταθούν στη Σταυρούπολη ως εξής: «Όταν έφυγαν από την Κωνσταντινούπολη εκεί γύρω στο 1918-1922 που είναι τώρα η Τουρκία, πήγαν σε χωριά της Γεωργίας, σε ξεχωριστά χωριά έμειναν Έλληνες». Με την έκφραση «σε ξεχωριστά χωριά έμειναν Έλληνες», η συγκεκριμένη γυναίκα τονίζει τη προσπάθεια των προγόνων της, να διαφυλάξουν την ελληνικότητα και την εθνοπολιτισμική τους ταυτότητα, επιλέγοντας να ζήσουν χωριστά από τις υπόλοιπες εθνότητες.

Η σύζυγος του Νίκου Ματσουκατίδη (ΕΟ16) μας πληροφορεί ότι «Η μητέρα μου και ο πατέρας μου ήταν από χωριά κοντά στο Καρς στην Τουρκία. Οι περισσότεροι που μένουν εδώ είναι από την Τουρκία, κοντά στο Καρς». με τον δικό της τρόπο διευκρινίζει ότι και η δικιά της καταγωγή όπως των περισσότερων που μένουν στη Σταυρούπολη, σημειώνεται στα εδάφη της Τουρκίας, στην περιοχή του Καρς. Ακόμη ένας ομογενής μας λέει «Οι γονείς μου ήταν από την Τραπεζούντα και το 1915 πήγαν στο Νοβοροσίσκ. Η γιαγιά επέστρεψε στην Ελλάδα το 1925. Ένα τρίτο μέλος από την οικογένειά μου δεν ξέρω που είναι. Χάθηκαν, τους σκότωσαν. Μετά ο κουμπάρος έφυγε στην Θεσσαλονίκη και την κόρη του αφήσαν εδώ στη Ρωσία, τους έδωσαν σοβιετικά διαβατήρια και έμειναν εδώ. Όταν ήμουν 9 χρονών ήταν πόλεμος. Ο θείος μου ο μεγαλύτερος και αυτός ήταν στον

πόλεμο. Κάποιον συγγενή μου έστειλαν στην Σιβηρία». Από αυτά τα λόγια διακρίνουμε τον διαμελισμό της οικογενειακής συνοχής, την άγνοια και την ανάγκη διαφάνειας των γεγονότων εκείνης της περιόδου. Την επιθυμία αποκάλυψης έστω και εκ των υστέρων της πραγματικότητας και της τύχης των ψυχών εκείνων που αγνοούνται.

Κάποιος Έλληνας ομογενής και εκπαιδευτικός στο ελληνικό σχολείο Σταυρούπολης ερωτώμενος για την δική του καταγωγή και τη σχέση του με την Ελλάδα (EO18) μας διηγείται «Γεννήθηκα στον Καύκασο και οι γονείς μου. Η γιαγιά μου ήταν Ελληνίδα και γεννήθηκε στην Τουρκία και στο διαβατήριό της έγραφε χωριό Καρατίσκ Τουρκίας. Εγώ γεννήθηκα στο Καρατσάεσκ κοντά εδώ». Ο συγκεκριμένος άνθρωπος, πιστοποιεί στον εαυτό του και σε εμάς την ελληνικότητά του αφού η γιαγιά του ήταν Ελληνίδα που γεννήθηκε στην Τουρκία όπως και των περισσότερων άλλωστε που μένουν σήμερα στη Σταυρούπολη.

Όλες οι παραπάνω μαρτυρίες δείχνουν μία κοινή πορεία, με συγκεκριμένη αφετηρία και άγνωστο προορισμό, με έναν κοινό τρόπο ζωής που καθρεφτίζει την αλληλεγγύη, την συμπόνια και την συμπαράσταση των Ελλήνων μεταξύ τους, έως ότου βρουν το δικό τους απάνεμο λιμάνι. Αφετηρία αποτελεί η Τουρκία, κοινή πορεία είναι οι διωγμοί και οι αλληπάλληλες μετεγκαταστάσεις των Ελλήνων, ενώ απάνεμο λιμάνι του δικού τους Γολγοθά είναι η Σταυρούπολη. Η πόλη στην οποία τελικά ρίζωσαν και επέλεξαν να την μετατρέψουν σε δάδα μεταλαμπάδευσης της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού, μέχρι βέβαια «να συμβεί κάτι άλλο και να χρειαστεί πάλι να φύγουν» όπως με τρεμάμενο λόγο και απεγνωσμένη μας είπε η διευθύντρια του ελληνικού σχολείου σε συζήτηση που είχαμε.

Από στοιχεία που έχει συλλέξει η ίδια η διευθύντρια του ελληνικού σχολείου, γνωρίζουμε ότι γύρω στο 95% των Ελλήνων της Σταυρούπολης είναι από την Γεωργία με ποντιακή καταγωγή και μιλούν τα ρωσικά, τα ποντιακά, τα τουρκικά, τα ελληνικά, και τα γεωργιανά. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία της στατιστικής Υπηρεσίας της Ρωσίας που έχει στην κατοχή της, μας ενημερώνει η διευθύντρια του σχολείου ότι οι Ελληνόφωνοι Πόντιοι αποτελούν το 70% του ελληνικού πληθυσμού, οι Τουρκόφωνοι αποτελούν το 29% και υπάρχει και 1% οι οποίοι μιλούν κάποια άλλη γλώσσα. Οι γλώσσες που χρησιμοποιούν κυρίως στην καθημερινότητά τους είναι τα ρωσικά και τα ποντιακά ή τα τουρκικά. Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία μιλούν ρωσικά και ποντιακά, ενώ οι μικρότεροι σε ηλικία μιλούν ρωσικά και ελληνικά. Αυτό σχετίζεται άμεσα και με τους γάμους και κατά πόσο χρησιμοποιείται η κάθε γλώσσα στην καθημερινότητα και στο οικογενειακό περιβάλλον.

Έτσι, έχουμε να προσθέσουμε, ότι οι γάμοι που πραγματοποιούσαν οι Έλληνες τα πρώτα χρόνια ήταν μεταξύ τους και όχι με αλλοεθνής. Αυτό επιθυμούσαν για να μη χαθεί και να μην αλλοιωθεί το ελληνικό στοιχείο της Σταυρούπολης και να μην ξεχαστεί η ελληνική γλώσσα. Η σύζυγος του Νίκου Ματσουκατίδη ευαισθητοποιημένη πάνω σε αυτό το θέμα και υιοθετώντας και η ίδια αυτήν τη λογική (EO16) μας είπε «Αυτός ήταν σκοπός του Νίκου Ματσουκατίδη, να παντρευτούν Έλληνες με Έλληνες! Να διατηρηθούν οι ελληνικές ρίζες! Και έτσι γίνεται τις περισσότερες φορές. Οι περισσότεροι είναι Έλληνες με Ελληνίδες». Κάποιος εκπαιδευτικός ομογενής (EO18) παρόλα αυτά διαφωνεί και μιλώντας για την δική του προσωπική εμπειρία μας αναφέρει «Όπως στην Ελλάδα νομίζω... δεν... είναι πρόβλημα... όπως και γω. Παντρεύτηκα την Ρωσίδα και νομίζω ότι δεν είναι πρόβλημα **μεγάλο...** Ναι, δεν μιλάμε συχνά ελληνικά στο σπίτι, αυτό είναι πρόβλημα... αλλά το μωρό ακούει την ελληνική γλώσσα, ελληνική μουσική...». Η διευθύντρια του ελληνικού σχολείου σε συνέντευξη μη μαγνητοφωνημένη, ενισχύοντας και επιβεβαιώνοντας την αντίληψη που επικρατεί μας δηλώνει ότι: «Σήμερα, το 30% των γάμων που συνάπτουν Έλληνες είναι μικτοί γάμοι, δηλαδή με αλλοεθνείς και το 70% είναι με ομοεθνείς». Η σύζυγος του ιδρυτή του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης» (EO28) μας κάνει γνωστές κάποιες περιοχές με σημαντικό αριθμό ελληνικού πληθυσμού λέγοντας: «Οι περιοχές με σημαντικό αριθμό ελληνικού πληθυσμού στην περιοχή Σταυρούπολης είναι το Ιζαμπιλένσκι, το Μινεραλόβοτσεσκι, το Σπασκάφσκι και το Πρεντογκόρνιχ που συγκεντρώνει τους περισσότερους Έλληνες», μας λέει η σύζυγος του ιδρυτή

10.2 Δημογραφικά στοιχεία του δείγματος της έρευνας

α) Τύπος οικογένειας

Οι οικογένειες είναι συνήθως τετραμελείς και αν ζει ο παππούς ή η γιαγιά μένει μαζί με την οικογένεια, διαφορετικά βρίσκεται στην Ελλάδα. Συναντήσαμε τέσσερις οικογένειες όπου η γιαγιά μένει Ελλάδα. Είναι γεγονός ό,τι στις περισσότερες οικογένειες έχει πεθάνει η γιαγιά και αυτό μπορούμε να το διαπιστώσουμε και από το μέγεθος του ποσοστού των θανάτων από κάποια αρρώστια, καθώς επίσης και από το μέσο όρο ζωής των ανθρώπων στη Ρωσία που είναι τα 65-70 έτη. Από τις 24 (εικοσιτέσσερις) οικογένειες του δείγματος οι τέσσερις φιλοξενούν σπίτι τους τη γιαγιά. Η γιαγιά συνήθως στην οικογένεια είναι αυτή, η οποία γνωρίζει την ελληνική ή την ποντιακή γλώσσα και είναι η πηγή διατήρησης και διάδοσης της ελληνικής γλώσσας, είναι εκείνη που διηγείται ιστορίες για την ποντιακή καταγωγή τους και τους λόγους που βρέθηκαν στη Σταυρούπολη. Η γιαγιά είναι ένα πρόσωπο το οποίο αποτελεί το συνδετικό κρίκο του παρελθόντος και της καταγωγής τους για τα οποία είναι υπερήφανοι.

β) Γεωγραφική καταγωγή και γλώσσα

Οι πλειοψηφία των Ελλήνων όπως αναφέραμε είναι Έλληνες που κατάγονται από την Τουρκία. Από εκεί, οι απόγονοι τους πήγαν στη Γεωργία και έπειτα πήγαν στη Σταυρούπολη. Στη Γεωργία υπήρχαν χωριά τα οποία κατοικούνταν κυρίως από Έλληνες και χωριά τα οποία κατοικήθηκαν και από άλλες εθνότητες, αλλά και τα χωριά στα οποία οι Έλληνες αποτελούσαν μειονότητα. Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέξαμε και με τη βοήθεια της διευθύντριας του ελληνικού σχολείου, η γεωγραφική καταγωγή των Ελλήνων της Σταυρούπολης είναι από τις εξής περιοχές και μιλούσαν τις παρακάτω γλώσσες:

Γεωργία:

Τσίχλις Τζβάρι: γλώσσα επικοινωνίας Ποντιακά

Τσάλκα: γλώσσα επικοινωνίας Τουρκικά (εκτός από Σάντα και Γκουμπάτι)

Οπρέτι: γλώσσα επικοινωνίας Τουρκικά

Τέτρι- Τσκάρο: γλώσσα επικοινωνίας Τουρκικά

Ντιμάνισι: γλώσσα επικοινωνίας Τουρκικά, Αρμένικα

Μπορζόμι: γλώσσα επικοινωνίας Ποντιακά

Ατζαρία: γλώσσα επικοινωνίας Ποντιακά

Στην περιοχή Σταυρούπολης οι περιοχές που κατοικήθηκαν περισσότερο από Έλληνες ήταν οι εξής:

Περιοχή Σταυρούπολης: Σταυρούπολη, Πιτγκόρσκ, Πρεντγκόρνιχ, Μινεράλνι Βόντι

10.3 Θρησκεία/ Πίστη/ Εκκλησία

Όλοι όσοι ρωτήθηκαν σχετικά με τη θρησκεία, απάντησαν ότι είναι χριστιανοί ορθόδοξοι. Γιορτάζουν Χριστούγεννα και Πάσχα, χωρίς να γιορτάζουν τις ονομαστικές εορτές και ακολουθούν το παλιό ημερολόγιο. Πηγαίνουν στην εκκλησία οι περισσότεροι και πιστεύουν στο Θεό. Όμως, κάποιος Έλληνας ομογενής σε συζήτηση που είχαμε κατά τη διάρκεια ξενάγησής μας στη πόλη της Σταυρούπολης, μας εξομολογήθηκε την εξής φράση «Εμείς πιστεύουμε στο Θεό αλλά χρειαζόμαστε ένα θαύμα για να έρθουμε πιο κοντά». Από τα παραπάνω λόγια συμπεραίνουμε, την επιρροή και τα κατάλοιπα του κομμουνισμού και της αθεΐας που υποστήριζε η συγκεκριμένη ιδεολογία, στον ελληνικό πληθυσμό. Επίσης μία άλλη μαρτυρία από κάποιο Έλληνα ομογενή η οποία παρουσιάζει ενδιαφέρον, κατά τη διάρκεια συνέντευξης (Ο17) ήταν η εξής: «Δεν πηγαίνω στην εκκλησία αλλά είμαι ορθόδοξος. Έχω πολλές εικόνες σπίτι μου και προσεύχομαι. Δεν έχω ανάγκη να πάω στην εκκλησία. Σπίτι μου έχω και πολλά κεριά και εικόνες και ανάβω στο σπίτι». Το συγκεκριμένο άτομο μας είπε ότι είχε ασχοληθεί με τον κομμουνισμό κάποιο διάστημα. Ίσως όμως, όπως αποδεικνύεται στην ουσία, δεν έπαψε ποτέ να είναι χριστιανός και απλά το ρεύμα τον οδήγησε στο να ασχολείται επιφανειακά με δραστηριότητες, όμοιες εκείνων που αντιπροσώπευαν τις ανάγκες της εποχής.

Κατά τη διάρκεια της παραμονής μου στη Σταυρούπολη, επισκεφτήκαμε με την διευθύντρια του σχολείου, κατόπιν δικής της πρωτοβουλίας και προτροπής, το ναό του Αγίου Ανδρέα. Δίπλα σε αυτόν το ναό, βρίσκεται τμήμα ιερατικών σπουδών, στο οποίο διδάσκονται και την αρχαία ελληνική γλώσσα όπως μας ενημέρωσε η διευθύντρια του σχολείου. Στη Σταυρούπολη έχουν χτιστεί πολλές εκκλησίες και παλιότερα υπήρχε και ελληνική ενορία. Η διευθύντρια (ΕΟ1) σε ερώτηση για τη Μητρόπολη και τη λειτουργία μέσα στην εκκλησία μας είπε «Μητρόπολη είναι ο ναός του Αγίου Ανδρέα... Η λειτουργία μέσα στην εκκλησία γίνεται στη ρωσική γλώσσα κυρίως αλλά τα Χριστούγεννα και το Πάσχα κάποιες προσευχές λέγονται στα ελληνικά... Σε όλη την λειτουργία οι άνθρωποι πρέπει να είναι όρθιοι, δεν κάθονται... Έχει κάποιες καρέκλες εκεί πίσω για αυτούς που δεν έχουν πόδια και οι γυναίκες πάντα μέσα στην εκκλησία πρέπει να είναι με μαντίλι. Οι Έλληνες δε φοράνε μαντίλι, εγώ δεν φοράω μαντίλι αλλά οι περισσότεροι πηγαίνουν με μαντίλι». Σε αυτό το σημείο παρατηρούμε ένα διαφοροποιητικό στοιχείο- συνήθεια των Ελλήνων όσων αφορά τις ενδυματολογικές τους παραδόσεις σε αντίθεση με αυτές των υπολοίπων χριστιανών της Ρωσίας. Ίσως αυτό το στοιχείο να αποτελεί μία τάση διαφοροποίησης και αντίδρασης του πληθυσμού ελληνικής καταγωγής προς την αντίθετη τάση αφομοίωσης και «ομοιογενοποίησης» στη ρωσική κοινωνία κάποιας παλαιότερης περιόδου.

Η σύζυγος του Νίκου Ματσουκατίδη στη συνέντευξη που μας παραχώρησε (ΕΟ16) μας αφηγείται «Εδώ ήταν εκκλησία και κρούαν το κουδούνι Έλληνες. Ήταν ενορία ελληνική. Εδώ ζούσαν όλοι οι Έλληνες. Πρώτοι ήταν της Βαρβάρας η αδερφή, η Μαρία... Οι Έλληνες πρώτοι ήρθαν εδώ. Οι Καζάκοι, οι Έλληνες και οι Αρμένιοι. Και ύστερα όλοι οι άλλοι. Οι πρώτοι ήταν Έλληνες και τον Σταυρό τον βρήκαν στο βουνό εδώ, ήταν ελληνικός σταυρός... και έχτισαν αυτό το κάστρο και έστησαν τα όπλα και βρήκαν αυτόν τον σταυρό από πέτρα και η πόλη μας έχει το όνομά της από αυτό το γεγονός και ο σταυρός αυτός είναι πάνω στο βουνό τώρα. Και οι Έλληνες ήταν οι πρώτοι και οι πρώτοι παππάδες ήτανε Έλληνες, οι Ελληνίδες δούλευαν εκεί στην εκκλησία, τις καμπάνες χτυπούσαν Έλληνες και έτσι ζούσαν εδώ. Στην εκκλησία κοντά όλοι έχτιζαν τα σπίτια τους και έτσι μαζεύτηκαν εδώ. Και κάτω από το βουνό έφτασαν ως το Πατγκόρνι. Εγώ όλη μου τη ζωή εκεί έζησα κάτω από το βουνό στο Πατγκόρνι, εκεί γεννήθηκα και μεγάλωσα και παντρεύτηκα όλα αυτά εκεί». Στο σημείο αυτό μπορούμε να καταλάβουμε από τα λεγόμενα της κ. Ματσουκάτοβα, ότι ο Σταυρός που βρέθηκε από τους Έλληνες εκείνης της περιόδου, αποτελεί για την παρούσα χρονική στιγμή το θαύμα που ψάχνουν για να πιστέψουν ακόμα περισσότερο στο Θεό. Η κ. Ματσουκάτοβα αναφέρεται σε εκείνους τους Έλληνες για τους οποίους η θρησκεία και ο Σταυρός αποτέλεσε τα θεμέλια της οικοδόμησης μια συνεκτικής ελληνικής κοινωνίας με τη δική της γλώσσα, τα ήθη και τα έθιμα και τις δικές της παραδόσεις. Γύρω από αυτήν τη θρησκεία χτίστηκε

ένας ολόκληρος πολιτισμός που κρατά αρχικά από ελληνικές ρίζες αφού «οι πρώτοι ήταν Έλληνες» όπως με στόμφο η ίδια αναφέρει.

Ακόμη, σχετικά με την εκκλησία στην οποία πηγαίνουν περισσότεροι Έλληνες, η διευθύντρια του σχολείου μας είπε «...η πόλη μας έχει περίπου 15 εκκλησίες. Του Αγ. Ανδρέα, της Παναγίας, του Παντελεήμονα, του Αγ. Γεωργίου, του Σταυρού, έχουμε της Παναγίας της Καζάνσκαϊα... έχουμε πολλές εκκλησίες... Πριν ήτανε η Αγ. Βαρβάρα τώρα οι περισσότεροι έρχονται στον κεντρικό ναό, στον Άγιο Ανδρέα... αλλά υπάρχει και η εκκλησία του Σταυρού. Δεν ξέρω πως το λένε στα ελληνικά, Αναστάσεως, Εσταυρωμένου... Η εκκλησία πριν ήτανε ελληνική εκκλησία. Το 1932-37 σε αυτήν την εκκλησία υπήρχε το ελληνικό σχολείο. Οι 4 πρώτες τάξεις του ελληνικού σχολείου γινόταν σε αυτήν την εκκλησία. Εκεί πάει και ψάλει τώρα ο κ. Αλέξανδρος».

Ακόμη, σύμφωνα με στοιχεία που συλλέξαμε και εξαιτίας ενός τραγικού συμβάντος που συνέβει με Έλληνα μαθητή του ελληνικού σχολείου, σχετικά με την ταφή των νεκρών, γίνεται 3 μέρες μετά το θάνατο και στο διάστημα αυτό το σώμα του αποθανώντα βρίσκεται στο τόπο καταγωγής του. Συνήθως, οι παρευρισκόμενοι είναι οι συγγενείς και φίλοι οι οποίοι αγοράζουν και καταθέτουν λουλούδια και στεφάνια, διαφορετικά μαζεύουν χρήματα προς όφελος της οικογένειας του αποθανώντα.

10.4 Η ελληνική ανάμεσα στις άλλες γλώσσες

Η ελληνική είναι μία γλώσσα που χαίρει σεβασμού και εκτίμησης πλέον από όλους τους κατοίκους της Σταυρούπολης. Μία δασκάλα (ΕΟ24) ερωτώμενη για την αντιμετώπιση της ελληνικής γλώσσας σε σχέση με τις υπόλοιπες γλώσσες από τους γηγενείς, αλλοεθνείς και ομογενείς μας λέει « Την ελληνική γλώσσα την εκτιμούν και τη σέβονται... Αυτό φαίνεται κιόλας από την παρακολούθηση μαθημάτων στο ελληνικό σχολείο από τόσους αλλοεθνής μαθητές».

Παρομοίως απάντησε και η διευθύντρια του ελληνικού σχολείου (ΕΟ1) «Αυτό φαίνεται κιόλας από την παρακολούθηση των μαθημάτων από αλλοεθνής μαθητές. Και εκτός από αυτό το κάθε σχολείο κάθε χρόνο κάνει κάποιο φεστιβάλ, το είδατε αυτό. Μαθαίνουν τα παιδιά για την αρχαία Ελλάδα, έχουν την ιστορία στο πρόγραμμα και κάθε χρόνο τα παιδιά κάνουν κάτι για την Ελλάδα και μας προσκαλούν σ' αυτά τα κοντσέρτο». Η διευθύντρια θέλει να μας κάνει σαφές, ότι η ελληνική θεωρείται μία αξιόλογη ξένη γλώσσα την οποία επιδιώκουν να μάθουν για πολλούς λόγους ομοεθνείς και μη και ότι πλέον η ελληνική γλώσσα και ο πολιτισμός είναι αναγνωρισμένα ευρέως στη Σταυρούπολη. Το τελευταίο ενισχύεται από το γεγονός ότι πέρα από κάποια φεστιβάλ στα

οποία συμμετέχουν όλα τα έθνη που ζουν στη Σταυρούπολη, ο ελληνικός πολιτισμός υπάρχει στο Πρόγραμμα Σπουδών και διδάσκεται και σαν μάθημα στο Παν/μιο.

Στην ίδια ερώτηση μας απαντάει μία γονέας (Γμ4) λέγοντας «Επειδή τώρα η κόρη μου πάει στο ρώσικο σχολείο και την ρωτάνε ποιά είσαι και από πού είσαι, αυτή είναι υπερήφανη και απαντάει «εγώ είμαι Πόντια και μπορώ να μιλήσω ελληνικά»!! Και τέτοια! Την θαυμάζουν και της λένε μπράβο»! Η γυναίκα αυτή νιώθει υπερήφανη για την καταγωγή της. Επίσης, νιώθει υπερήφανη και για την κόρη της που αρχίζει σιγά σιγά να διαμορφώνει την προσωπικότητα της και να συνειδητοποιεί τις πολιτισμικές καταβολές που κουβαλάει.

Κατά καιρούς έγιναν προσπάθειες ίδρυσης τμημάτων ελληνικής γλώσσας από ιδιώτες αλλά τελικά αυτά τα τμήματα δε λειτούργησαν. Κάποιος δάσκαλος (ΕΟ26) σε ερώτηση για το αν υπάρχουν ιδιωτικά φροντιστήρια όπου διδάσκουν την ελληνική γλώσσα επισημαίνει «Κάποια φορά πήγα να ζητήσω δουλειά σε ένα φροντιστήριο και είπα ότι ξέρω ελληνικά αυτοί είπαν ότι θα κάνουν και ένα άλλο τμήμα που να διδάσκω εγώ ελληνικά αλλά υπήρξαν κάποια προβλήματα και τελικά δεν λειτούργησε το τμήμα».

Οι λόγοι που πολλοί Έλληνες, Ρώσοι και Ρωσίδες αλλά και άλλοι, επιθυμούν να μάθουν την ελληνική γλώσσα είναι γιατί σκέφτονται το ενδεχόμενο της μετανάστευσης στην Ελλάδα. Οι συνθήκες διαβίωσης και πολλές φορές η οικονομική εξαθλίωση που βιώνουν πολλές οικογένειες στη Ρωσία, τους ωθεί να επιλέξουν κάτι τέτοιο, με την ελπίδα για μία καλύτερη ποιότητα ζωής. Οι Έλληνες μαθαίνουν ελληνικά, συνήθως γιατί έχουν σκοπό την μετανάστευση στην Ελλάδα, για σπουδές και έπειτα για να μείνουν μόνιμα. Μία γονέας μαθητή (Γμ4) και η ίδια μαθήτριά του ελληνικού σχολείου στην αντίστοιχη ερώτηση «γιατί μαθαίνεις ελληνικά», μας απάντησε: «Ξέρετε εμείς μέναμε στην Γεωργία και η μάνα μου ήξερε πολύ καλά αλλά ήξερε ποντιακά δεν ήξερε την καθαρή την ελληνική την γλώσσα και θέλω εγώ να την μάθω για να πάω στην Ελλάδα και να μιλώ έτσι ήσυχα και ήρεμα, να μην νευριάζω ότι δεν ξέρω ας πούμε κάποια λέξη πως είναι να εξηγήσω και να συνεννοηθώ με κάποιον άνθρωπο». Επίσης, υποστηρίζει: «Η κόρη μου θέλει να πάει στην Ελλάδα να σπουδάσει και εγώ θέλω να πάει! Δεν θέλω να σπουδάσει εδώ! Καλύτερα είναι ξέρετε»! Σε αυτό το σημείο παρατηρούμε ότι παρόλο που πολλοί γνωρίζουν την ποντιακή διάλεκτο, για λόγους όχι μόνο ελληνικότητας αλλά σκεφτόμενοι το ενδεχόμενο μόνιμης μετανάστευσης στην Ελλάδα, επιθυμούν να μάθουν και την ελληνική γλώσσα όσο γίνεται καλύτερα, έτσι ώστε να ενσωματωθούν το συντομότερο δυνατόν στο μελλοντικό τόπο εγκατάστασής τους.

Γενικότερα, στην περιοχή Σταυρούπολης, λόγω της γεωγραφικής της θέσης και λόγω των ιστορικών γεγονότων, επικρατεί μία τάση πολυγλωσσίας. Όπως αναφέραμε και σε άλλο κεφάλαιο, στην περιοχή της Σταυρούπολης μόνο, κατοικούν σαράντα εθνότητες. Αυτό σημαίνει, μία αναπόφευκτη τάση εκμάθησης πολλών γλωσσών, για λόγους αρχικά επικοινωνίας, πολλές φορές εξαιτίας των μεικτών γάμων και των πολιτισμικών καταβολών που κουβαλάει κάθε ένας από τους δύο γονείς. Στηριζόμενη σε αυτό σε συνέντευξη κατά τη διάρκεια του διαλλείματος, μας είπε μία μαθήτρια (Μ10) του σχολείου: «είναι καλό να μαθαίνεις ξένες γλώσσες, εγώ μαθαίνω και αγγλικά». Κάποια άλλη μαθήτρια (Μφ2) του ελληνικού σχολείου μας λέει: «Σκοπός μου είναι να μάθω περισσότερα πράγματα για τον ελληνικό πολιτισμό, να μάθω καλύτερα την ρώσικη γλώσσα γιατί η ρωσική γλώσσα πήρε πολλά στοιχεία και επηρεάστηκε ιστορικά από την Ελλάδα, γι' αυτό αν θέλεις να καταλάβεις περισσότερο τον ρωσικό πολιτισμό πρέπει να μελετήσεις τον ελληνικό πολιτισμό... γενικότερα, μ' αρέσει να μαθαίνω καινούριες γλώσσες. Μαθαίνω αγγλικά, ισπανικά και ελληνικά», μας δήλωσε μία Ρωσίδα φοιτήτρια που παρακολουθεί μαθήματα ελληνικής γλώσσας στο ελληνικό σχολείο. Παρατηρούμε σε αυτήν την απάντηση ότι η Ρωσίδα φοιτήτρια, έχει μελετήσει πολύ καλά και γνωρίζει την επιρροή του ελληνικού πολιτισμού στον ρωσικό ιστορικά και γλωσσολογικά.

Κατά δεύτερον, η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας αποσκοπεί και σε επαγγελματικούς λόγους, εφόσον κάποιες από αυτές τις γλώσσες χρησιμοποιούνται ευρέως και από μεγάλο αριθμό πολιτών και άρα υπάρχει ζήτηση στην διδασκαλία αυτών των γλωσσών. «Κάποιοι, όταν τελειώσουν το ελληνικό σχολείο, μένουν και γίνονται δάσκαλοι και διδάσκουν οι ίδιοι μετά την ελληνική γλώσσα... κάποιες φορές το κάνουν για να έχουν ένα επιπλέον εισόδημα όπως μία μέρα τρύγος!», όπως επισημαίνει ένας Έλληνας ομογενής εκπαιδευτικός (ΕΟ12) και πρώην μαθητής του σχολείου. Εδώ, παρατηρούμε ότι ο συγκεκριμένος εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί και φράσεις οι οποίες χρησιμοποιούνται στην Ελλάδα όπως η λέξη «τρύγος». Αυτό μας δείχνει ότι αυτός ο δάσκαλος έχει αποκτήσει πολύ καλή τριβή με την ελληνική γλώσσα και γενικότερα ότι έχει αποκτήσει κάποιες εμπειρίες από τη διαμονή του στην Ελλάδα. Το γεγονός αυτό δικαιολογείται επειδή ο συγκεκριμένος δάσκαλος έχει συγγενείς στη Κρήτη και έρχεται συχνά όπως μας είπε.

10.5 Ελληνικές εφημερίδες/ περιοδικά και η παρουσία των Ελλήνων στην πολιτιστική ζωή της Σταυρούπολης.

Παλαιότερα, σύμφωνα με την μαρτυρία της διευθύντριας (ΕΟ1) του ελληνικού σχολείου, την περίοδο της Σοβιετικής Ένωσης στη Ρωσία, υπήρχε μία εφημερίδα που λεγόταν «κομμουνιστής» και άλλη μία που λεγόταν «νέος δρόμος». Σήμερα, από ελληνικές εφημερίδες κυκλοφορούν μόνο η εφημερίδα «Δαναός», η οποία έρχεται από το Ροστόβ και η εφημερίδα «Πόντος» που έρχεται από

το Νοβοροσίσκ, εκεί όπου βρίσκεται και το Ελληνικό Προξενείο. Αυτές είναι οι εφημερίδες της διασποράς. Επίσης, από περιοδικά, κυκλοφορεί το περιοδικό «Ελλάδα», που έρχεται από τη Μόσχα. Τέλος, το ελληνικό σχολείο εκδίδει κάποια έντυπα τα οποία μοιράζονται στο σχολείο και ενημερώνουν τους μαθητές για τα νέα του σχολείου και λέγεται «Τα νέα του σχολείου». Να σημειώσουμε ότι η τελευταία αποτελεί άλλη μία δραστηριότητα του σχολείου στην προσπάθεια ανάδειξης του ελληνικού σχολείου ως φορέα διατήρησης και διάδοσης της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού.

Η πολιτιστική ζωή κάθε τόπου περιλαμβάνει φεστιβάλ, εκδηλώσεις, διαλέξεις, εκθέσεις, σεμινάρια διαφόρων τύπων κ.α. Οι Έλληνες γενικότερα έχουν ενεργό ρόλο στα πολιτιστικά δρώμενα της Σταυρούπολης. Κάθε χρόνο γίνεται εκδήλωση σε μορφή μεγάλης γιορτής, η οποία θεωρείται αργία και αποχή από τη δουλειά, για την ίδρυση της πόλης και για τη δημιουργία της περιοχής. Σε αυτές τις εκδηλώσεις συμμετέχουν και Έλληνες με δικό τους περίπτερο, με δικά τους τραγούδια, φαγητά και προϊόντα. Σε κάποια από αυτά παρευρεθήκαμε.

Η διευθύντρια (ΕΟ1) του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης, αναφέρεται στο φεστιβάλ για τη φιλία των εθνών του καυκάσου, που παρευρεθήκαμε, ως εξής: « Το φεστιβάλ για την φιλία των εθνών του Καυκάσου, είναι για τα έθνη που σπουδάζουν σε αυτό το κολλέγιο, είναι ιατρικό κολλέγιο και έχουμε και εμείς παιδιά που πηγαίνουν και σε αυτό το κολλέγιο και έρχονται και στο σχολείο μας, μαθαίνουν ελληνικά... μας προσκάλεσαν σ' αυτό το φεστιβάλ να χορέψουμε, να δείξουμε την ελληνική κουλτούρα, τραγούδησε μία κοπέλα... Χόρεψε το χορευτικό μας ποντιακούς χορούς. Μαγείρεψαν τα παιδιά ελληνικά φαγητά, την ελληνική σαλάτα, την χωριάτικη σαλάτα και εγώ ήμουν εκεί επίσημη προσκεκλημένη όπως και συ...». Κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ στο οποίο αναφέρεται η διευθύντρια, επικρατούσε ένα κλίμα πατριωτισμού στην ομάδα των Ελλήνων, ξεσπώντας σε χειροκροτήματα και φωνάζοντας «Ελλάδα Ελλάδα» κάθε φορά που γινόταν αναφορά στην Ελλάδα. Ο πατριωτισμός αυτός είχε να κάνει περισσότερο με την πατρίδα Ελλάδα, ως τόπο καταγωγής την οποία κάποιοι δεν γνώρισαν ποτέ, όμως είναι έτοιμοι να την υπερασπιστούν ανά πάσα στιγμή. Όπως λέει η Χριστίνα Κουλούρη, «Το έθνος εμπνέει αγάπη που μπορεί να οδηγήσει στην αυτοθυσία» (<http://www.tovima.gr/default.asp?pid=2&artid=187272&ct=114&dt=09/03/2008>). Μεγάλη εντύπωση μας έκανε η ελληνική σημαία, την οποία κρατούσε κάποιος φοιτητής και η ιστορία της σημαίας αυτής, ως επιβεβαίωση της ελληνικότητας και της εθνοπολιτισμικής τους ταυτότητας. Από τον ίδιο μάθαμε, μέσα από μία μη μαγνητοφωνημένη συζήτηση, ότι η σημαία αυτή ήταν υψωμένη στην Ελλάδα και την είχε κατεβάσει ο προπάππος του κρυφά για να την μεταφέρει στη Σταυρούπολη. Αυτή η σημαία τώρα στολίζει και το χώρο του σχολείου, ως ένδειξη αγάπης και

αφοσίωσης προς την Ελλάδα. Στο φεστιβάλ αυτό, είχαν συμβάλει όλοι με τον τρόπο τους έτσι ώστε το αποτέλεσμα να μας εντυπωσιάσει και να μας πλημμυρίσει με συναισθήματα δέους και συγκίνησης. Η ποικιλία των φαγητών τα οποία μαγείρεψαν τα ίδια τα παιδιά, έδειχνε ότι το έκαναν με μεράκι. Το θεατρικό που παρουσίασαν και τα κεριά που κρατούσαν οι Έλληνες, μεταδίδοντας την φλόγα στις λοιπές ομάδες που πήραν μέρος, αντικαθιστώντας την δάδα, ήταν εξίσου εντυπωσιακό. Το μήνυμα του σεβασμού και της αναγνώρισης του διαφορετικού, που η ελληνική ομάδα ήθελε να περάσει, χωρίς ίχνος σωβινισμού και εθνικισμού, έγινε διακριτικά χωρίς να έλθει σε σύγκρουση με την κυρίαρχη κουλτούρα. Έδειχναν όλα να βρίσκονται σε ισορροπία και η ελληνική ομάδα για άλλη μία φορά να έχει κερδίσει την εκτίμηση και τον σεβασμό από όλους τους παρευρισκόμενους. Σχετικά με τη γιορτή της πόλης και τη γιορτή της περιοχής μας λέει: «Κάθε χρόνο εμείς παίρνουμε μέρος σ' αυτήν την γιορτή. Γίνεται στις 16 Μαΐου, μέσα Μαΐου Σάββατο και παίρνουμε μέρος και στην άλλη γιορτή που είναι η μέρα της Πόλης. Εκεί κάθε έθνος κάνει ένα περίπτερο και σ' αυτό το περίπτερο δείχνει τα ήθη και τα έθιμα και κάνουμε μία μεγάλη εκδήλωση και όλα τα έθνη παίρνουν μέρος σ' αυτή την εκδήλωση... όπου ακούγονται και ελληνικά τραγούδια». Αυτή η γιορτή είχε πολύ μεγάλη συμμετοχή από πλήθος εθνοτήτων και ηλικιών, οι οποίοι κρατούσαν σημαϊάκια με το σύμβολο της Σταυρούπολης. Εκεί παρευρέθηκε και η πλειοψηφία των Ελλήνων, για να διασκεδάσουν ειρηνικά και να προβάλλουν τα δικά τους προϊόντα, τα δικά τους φαγητά, τη δική τους παράδοση και τα δικά τους έθιμα. Οι συμμετέχοντες του ελληνικού περιπτέρου ήταν σε εγρήγορση για να εξυπηρετήσουν και να ενημερώσουν όσους πλησίαζαν στο δικό τους περίπτερο, για τα ελληνικά προϊόντα και έθιμα. Παρατηρήσαμε την μοναδική προσπάθεια διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού με τον καλύτερο τρόπο και με την ευγένεια και το ήθος που διακρίνει τους απανταχού Έλληνες.

Πέρα από αυτό, Έλληνες συμμετείχαν στη διοίκηση του Νομού Σταυρούπολης, όπως π.χ ο Ν.Ε Νικηφοράκης ο οποίος τέλεσε νομάρχης Σταυρούπολης για δεκαεπτά χρόνια και για τον οποίο στήθηκε και προτομή στο κέντρο της πόλης. Την πληροφορία αυτή τη συνέλεξα από δύο Ρώσους στρατιωτικούς οι οποίοι έκαναν περιπολίες στην πόλη της Σταυρούπολης. Η πρώτη επίσκεψη για την έρευνα στο ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης», έγινε σε εμπόλεμη περίοδο και αυτοί οι στρατιωτικοί θέλησαν να βοηθήσουν κατά την άφιξή μας στο σιδηροδρομικό σταθμό της Σταυρούπολης. Μπορούμε να πούμε ότι στο άκουσμα της καταγωγής μας και του σκοπού της επίσκεψής μας, έσπευσαν να μας εξυπηρετήσουν και να μας προστατέψουν. Η έξαρση της εγκληματικότητας λόγω της αναταραχής του πολέμου ήταν μεγάλη και εμφανής. Έπειτα από συζήτηση μαζί τους για την καταγωγή μου με ενημέρωσαν για τον Ν.Ε Νικηφοράκη και με πληροφόρησαν για την προτομή που έχει στηθεί στην περιοχή της Σταυρούπολης. Τις πληροφορίες αυτές τις εξακρίβωσα έπειτα από ερώτηση που έκανα σε μαγνητοφωνημένη συνέντευξη στον

αποσπασμένο εκπαιδευτικό (Εα15) για την ύπαρξη και το έργο του παραπάνω προσώπου, ο οποίος μας δήλωσε «Ο Νικηφοράκης ήταν νομάρχης Σταυρούπολης για δεκαεπτά χρόνια και υπάρχει και η προτομή του στο κέντρο της πόλης». Επίσης, «η οικογένεια Ναϊτάκη από την Ιθάκη. Ο Πέτρος Ναϊτάκης, υπήρξε ένας από τους δημάρχους του Πιατιγκόρσκ και ο Ναϊτάκης Αλέξης, ο οποίος μίσθωνε το κρατικό ξενοδοχείο της περιοχής Σταυρούπολης για είκοσι χρόνια και είχε αποκτήσει ιδιαίτερα καλή φήμη για τις επιχειρηματικές του ικανότητες αλλά και για τις φιλανθρωπικές του πράξεις, ο Βλάστος ο οποίος υπήρξε νομάρχης Σταυρούπολης για δέκα χρόνια και κατά τη διάρκεια της θητείας του ως νομάρχης η Σταυρούπολη έγινε το κέντρο της γεωργικής ανάπτυξης ολόκληρης της περιοχής του Καυκάσου» (http://www.greeks.ru/gr/page_past.php#1). Σύμφωνα με την προφορική μη μαγνητοφωνημένη μαρτυρία Έλληνα ιδιοκτήτη εστιατορίου σε επίσκεψη στο εστιατόριό του: «...η οικογένεια Αλαφούζου από την Σαντορίνη, οι οποίοι ίδρυσαν εδώ στη Σταυρούπολη το πρώτο εργοστάσιο μύρας και η μύρα αυτή είναι γνωστή ακόμη και σήμερα...Ο Αλαφούζος που σας είπα χάρισε το σπίτι του στην Σταυρούπολη και είπε να γίνει μουσείο. Τώρα εκεί βρίσκεται το μουσείο τέχνης». Για τα ίδια γεγονότα μας μίλησε και κάποια εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια ξενάγησής μας στη περιοχή της Σταυρούπολης. Η διευθύντρια του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης μας διηγείται: «είχαμε και Έλληνα νομάρχη, που λειτουργούσε σαν νομάρχης 17 χρόνια, αυτός ήταν ο Νικηφοράκης, έχουμε και το άγαλμα. Ήταν και άλλος Νομάρχης που τον έλεγαν Βλάστο, πολλοί Έλληνες ήταν έτσι...». «Πριν το 1880 στο κτήριο του ελληνικού σχολείου ήταν ξενοδοχείο! Και το είχε αυτό το ξενοδοχείο Έλληνας από τους Ναϊτάκιδες, ο Πέτρος Ναϊτάκης έμπορος! Τότε πολλοί ταξίδευαν από τη Μόσχα και έρχοταν εδώ όλοι οι ποιητές είχαν προορισμό το Μιν Βόντι και έπιναν καφέ, ξεκουράζονταν, έκαναν διακοπές εδώ... Εδώ άλλαζαν τα άλογα, δεν υπήρχαν τότε σιδηρόδρομοι και με αυτά πήγαιναν στο Πιατιγκόρσκ στο Μιναράλι Βόντι εκεί... Αυτό το ξενοδοχείο λειτούργησε έως το 1921...». Μ' αυτά τα λόγια και τον στόμφο στο ύφος και τον τόνο της φωνής της, μας έδωσε να κατανοήσουμε την μακράιωνη παρουσία και το βίο ανθρώπων ελληνικής καταγωγής που έπαιξαν πολύ σημαντικό ρόλο στην ρωσική κοινωνία, επηρέασαν ποικιλοτρόπως και η παρουσία τους έγινε αντικείμενο συζήτησης θετικών συμπεριφορών. Τέλος, η διευθύντρια μας ανέφερε και τον Γιουρτσίχεν, τον αστροναύτη, ο οποίος είναι Έλληνας από την Σταυρούπολη και σε κάποια εκδήλωση χάρισε στο ελληνικό σχολείο μία φωτογραφία με την υπογραφή του. Αυτοί είναι κάποιοι από τους Έλληνες επιφανείς της Σταυρούπολης, οι οποίοι ξεχώρισαν στην πολιτιστική ζωή της Σταυρούπολης με τις δραστηριότητές τους ανά τα χρόνια

10.6 Συλλογικά όργανα Ελλήνων Σταυρούπολης

α) Σύλλογος Νεολαίας « Σταυρός»

Ο Σύλλογος Νεολαίας «Σταυρός», στεγάζεται στο κτήριο του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης και λειτουργεί από το 2006. Συμμετέχουν σε δραστηριότητες στο πλαίσιο του σχολείου αλλά διοργανώνουν και εξωσχολικές δραστηριότητες. Συνεργάζονται με το ελληνικό σχολείο και τους άλλους συλλόγους και βοηθάνε στην διοργάνωση εκδηλώσεων όπως της 28^{ης} Οκτωβρίου, 25^{ης} Μαρτίου, στη γιορτή της Πόλης, στη γιορτή της Περιοχής, και «κάνουν κάποιες συνελεύσεις, διοργανώνουν κάποιες συναυλίες, κοντσέρτα...», όπως μας πρόσθεσε η διευθύντρια του σχολείου.

Επίσης, συγκεντρώνουν χρήματα και διοργανώνουν ποντιακά γλέντια και κάνουν χοροεσπερίδες τα Χριστούγεννα και το Πάσχα. Ο Α. Κιρσανίδης σε προφορική συζήτηση, κατά τη διάρκεια επιστροφής στο ξενοδοχείο που διέμενα, για το πόσο κοστίζουν οι βραδιές ελληνικής μουσικής ή τα ελληνικά ποντιακά γλέντια μας είπε: «Για τα ποντιακά γλέντια, όπου παίζουν μουσικοί ποντιακά τραγούδια και έχει και φαγητό, κοστίζουν πάνω από 600 ευρώ!»! Μ' αυτά τα λόγια καταλαβαίνουμε, ότι η νεολαία ελληνικής καταγωγής πάντα έχει τη διάθεση και την ανάγκη να εκφράσει με κάθε μορφή την ελληνικότητά της και να δραστηριοποιηθεί και να αναδείξει την καταγωγή της. Οι παραπάνω εκδηλώσεις πραγματοποιούνται πολλές φορές στην αίθουσα χορού του ελληνικού σχολείου, η οποία είναι και η μεγαλύτερη αίθουσα του ελληνικού σχολείου, στο ελληνικό εστιατόριο-καφετέρια το οποίο βρίσκεται κάτω ακριβώς από το ελληνικό σχολείο και σε πάρκα. Στα πάρκα συνήθως γίνονται τα ποντιακά γλέντια και οι εκδηλώσεις του νομού στις οποίες παίρνουν μέρος και οι Έλληνες κάτοικοι. Τα άτομα που πλαισιώνουν το σύλλογο, είναι κυρίως ανδρικός πληθυσμός ηλικίας έως 28 χρονών, ομογενείς με ανησυχίες, γνώστες της ελληνικής ιστορίας και της καταγωγής τους. Στις εκδηλώσεις τους συμμετέχουν μόνο Έλληνες αν και είναι ανοιχτές για όλους αλλά προτιμούν να μένουν μακριά από άλλες εθνότητες σε αυτές τις περιπτώσεις για να να αποφεύγουν τυχόν μελάδες. Το αίσθημα της ελληνικής καταγωγής βιώνεται πιο έντονα αν παρατηρήσεις την ελληνική σημαία που υπάρχει στον τοίχο μέσα στο γραφείο του προέδρου.

Ο ελληνικός σύλλογος «Σταυρός» μοιάζει με καταφύγιο, αφού στεγάζεται σε μία αίθουσα στον πρώτο όροφο του σχολείου, έχει χαμηλό φωτισμό και όλα γίνονται σε χαμηλούς τόνους. Είναι το σημείο συνάντησης και ο τόπος διασκέδασης για τους Έλληνες Πόντιους. Οι μισοί αυτοαποκαλούνται Έλληνες και νιώθουν την Ελλάδα την ονειρεμένη πατρίδα τους και κάποιοι θεωρούν τον εαυτό τους απλά Πόντιους. Ο όρος Έλληνας τους ξαφνιάζει αλλά ταυτόχρονα νιώθουν υπερήφανοι που συνειδητοποιούν πως κάποιος τους αναγνωρίζει την ελληνικότητα της ψυχής. Αυτές τις εντυπώσεις απέκτησα για το χώρο του συλλόγου αλλά και από τη νοοτροπία και συμπεριφορά των ατόμων που έτυχε να βρίσκονται εκεί και να μιλήσω μαζί τους. Ο πρόεδρος του συλλόγου έχει αποφοιτήσει ο ίδιος από το ελληνικό σχολείο Σταυρούπολης και είναι βοηθός του

δασκάλου ελληνικών και ποντιακών χορών στο ελληνικό σχολείο. Έχει τρεις αδερφές οι οποίες έχουν φοιτήσει και αυτές στο ελληνικό σχολείο.

β) Παιδαγωγική Εταιρία «Αριστοτέλης»

Η παιδαγωγική εταιρία «Αριστοτέλης», ιδρύθηκε το 1991. Πρόεδρος της εταιρίας αυτής είναι η κ. Αλέποβα Ειρήνη η οποία είναι και η διευθύντρια του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης. Η παιδαγωγική εταιρία αποτελεί μία πρωτοβουλία διατήρησης και προόδου της ελληνικής γλώσσας και των ελληνικών σπουδών. Σκοπός της εταιρίας είναι να διοργανώνει σεμινάρια ελληνικής γλώσσας στους δασκάλους και όλους τους εκπαιδευτικούς του νομού Σταυρούπολης. Ο αποσπασμένος δάσκαλος, ο οποίος πραγματοποιεί τα σεμινάρια σ' αυτούς τους εκπαιδευτικούς, σε συνέντευξη μας ενημερώνει ότι: «Κάθε Τετάρτη κάνω Σεμινάριο για τέσσερις ώρες για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας από το 2004». Όπως μας πληροφορεί η πρόεδρος της παιδαγωγικής αυτής εταιρίας σε συνέντευξη, η παιδαγωγική εταιρία «ιδρύθηκε το 1991 και οργανώνει σεμινάρια για τους δασκάλους... σχετικά με την ελληνική γλώσσα, τη ελληνική ιστορία και τον ελληνικό πολιτισμό. Μαθαίνει τί δυσκολίες έχουν οι δάσκαλοι όταν διδάσκουν την ελληνική γλώσσα σε όλα τα σχολεία. Με την πείρα, αρχίζουμε να κάνουμε ανταλλαγή και ο ένας στον άλλο λέει τί κάνει πώς πάει... αυτά... Και κατά δεύτερον, οργανώνουμε Ολυμπιάδες. Κάθε 2 χρόνια κάνουμε Ολυμπιάδα στην Ελληνική γλώσσα... διαγωνισμός δηλαδή εδωπέρα στην περιοχή της Σταυρούπολης... Πάντα στην περιοχή της Σταυρούπολης, διότι εμείς έχουμε το κτήριο, έχουμε τις αίθουσες, Τα άλλα τα σχολεία έχουνε μία ή δύο αίθουσες και είναι ιδιωτικά, εμείς έχουμε πολλές αίθουσες... σε αυτήν την Ολυμπιάδα συμμετέχουν τα σχολεία από το Εσεντούκι, από το Πιατιγκόρσκ, τα παιδιά από την Ουκρανία, από το Ροστόβ, από το Σότσι, από την Ανάπα, έχουμε 50-55 παιδιά από διάφορα μέρη, της Σταυρούπολης, της Νότιας Ρωσίας και της Ουκρανίας». Οπότε καταλαβαίνουμε ότι το ελληνικό σχολείο είναι ο μοχλός της οργάνωσης και η πηγή της διάχυσης των ελληνικών γραμμάτων. Πέρα από τα σεμινάρια για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών όχι μόνο του ελληνικού σχολείου αλλά ολόκληρου του νομού Σταυρούπολης, διοργανώνουν διαγωνισμούς ελληνικής γλώσσας με μεγάλη συμμετοχή και επιτυχία. Επίσης, όπως καταλαβαίνουμε το ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης», εξαιτίας της υπόστασής του έχει ανώτερες κτηριακές υποδομές και καλύτερη διαχείριση, οργάνωση και λειτουργία.

Η υποδιευθύντρια του ελληνικού σχολείου και σύζυγος του Νίκου Ματσουκατίδη, Άννα Ματσουκάτοβα (ΕΟ28), μας ενημερώνει επιπλέον ότι «Μέλη της εταιρίας είναι οι δάσκαλοι και όσοι ενδιαφέρονται για εκπαιδευτικά θέματα. Ο σύλλογος γονέων του ελληνικού σχολείου ανήκει στην παιδαγωγική εταιρία».

γ) Σύλλογος «Αυτονομία Ελλήνων Σταυρούπολης»

Ο σύλλογος αυτός δεν έχει και πολλές δραστηριότητες στο ιστορικό του. Γνωρίζουμε ότι ιδρύθηκε με σκοπό, τον καθορισμό, την διεκδίκηση και την εξασφάλιση κάποιων δικαιωμάτων της ελληνικής εθνότητας που κατοικεί στην περιοχή Σταυρούπολης.

10.7 Η επιρροή του ελληνικού πολιτισμού στον Ρωσικό.

Ξεκινώντας από την θρησκεία και παίρνοντας ως αφετηρία την εποχή του εκχριστιανισμού των Ρώσων με την βοήθεια του Κύριλλου και Μεθόδιου, συγγράφηκε το ιδανικό για την περίπτωση σλαβικό αλφάβητο. Έτσι, μεταφράστηκαν δεκάδες εκκλησιαστικά και θεολογικά κείμενα στη σλαβική γλώσσα και επίσης εισήχθηκε στην εκκλησία η ορθόδοξη λειτουργία μεταφρασμένη στα σλαβικά. Σήμερα, κατά τη διάρκεια της λειτουργίας τις ημέρες των Χριστουγένων και του Πάσχα, οι ιερείς ψέλλουν κάποιες ευχές στα αρχαία ελληνικά «Ψάλλουμε και στα αρχαία ελληνικά στην εκκλησία! Τα Χριστούγεννα και το Πάσχα κάποια λέμε στα ελληνικά», μας λέει ο ψάλτης της εκκλησίας του Εσταυρωμένου, Έλληνας ομογενής, που βρίσκεται στην περιοχή της Σταυρούπολης.

Επίσης, στο τμήμα ιερατικών σπουδών διδάσκεται το μάθημα των αρχαίων ελληνικών. Συνεχίζοντας στον τομέα της εκπαίδευσης, η ελληνική γλώσσα διδάσκεται ως προαιρετικό μάθημα στο Παν/μιο και επίσης η ελληνική λογοτεχνία αποτελεί μάθημα στο ρωσικό πρόγραμμα σπουδών. «Υπάρχει ιστορία της Ελλάδας στο ρωσικό πρόγραμμα σπουδών... και έχουν στη Λογοτεχνία για τον Χόμερ... για τον Όμοιρο, την Ιλιάδα, την Οδύσσεια. Δεν τα διδάσκονται βέβαια πολύ αναλυτικά αλλά κάνουν πολλές αναφορές. Έχουν «γκρετσέσκαγια λιτερατούρα», αρχαία ελληνική λογοτεχνία και εκεί μέσα έχουν τη «Σαπφώ»...», μας δήλωσε η διευθύντρια (ΕΟ1) του ελληνικού σχολείου. Ο ελληνικός πολιτισμός προβάλλεται και στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, μέσα από τα κινούμενα σχέδια, αφού υπάρχει σειρά κινούμενων σχεδίων που αναφέρεται στην αρχαία ελληνική μυθολογία «Ρωσικά, ντόπια και μιλάνε για την ελληνική μυθολογία είναι σειρά...Αυτά ακόμα τα δείχνει η τηλεόραση... 20-25 χρόνια πριν βγήκαν αυτά τα καρτούν», μας λέει κάποιος απόφοιτος και δάσκαλος του ελληνικού σχολείου (ΕΟ12). Τέλος, πρέπει να πούμε ότι από τις εκάστοτε εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται από το ρωσικό Πανεπιστήμιο αλλά και γενικότερα από το ρωσικό κράτος στη περιοχή της Σταυρούπολης, πάντα είναι επιθυμητή η ελληνική παρουσία. «κάθε τμήμα κάθε χρόνο κάνει κάποιο φεστιβάλ...κάθε χρόνο τα παιδιά κάνουν κάτι για την Ελλάδα και μας προσκαλούν σ' αυτά τα φεστιβάλ...», σχολιάζει η διευθύντρια (ΕΟ1) του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης, όπως αναφέραμε και σε άλλο σημείο.

10.8 Καθημερινή ζωή και δραστηριότητες. Ενασχόληση και επαγγέλματα/ επιχειρηματικότητα Ελλήνων Σταυρούπολης.

Από στοιχεία που συλλέξαμε από τις συνεντεύξεις και από την παρατήρηση που πραγματοποιήσαμε, μπορούμε να πούμε ότι οι νέοι ομογενείς έως 24 ετών που μένουν στη Σταυρούπολη, στη καθημερινότητά τους πέρα από το σχολείο και τα μαθήματα στο Παν/μιο στα οποία καταναλώνουν τον περισσότερο χρόνο όπως μας είπαν σε συνεντεύξεις, ασχολούνται με τις ξένες γλώσσες, παρακολουθούν μαθήματα στο ελληνικό σχολείο, συμμετέχουν στους διαγωνισμούς και στις δραστηριότητες του ελληνικού σχολείου και στις γιορτές τις οποίες διοργανώνει το ελληνικό σχολείο. Ακόμη, οι νέοι ασχολούνται με το διαδύκτιο και ανάμεσα στις άλλες πληροφορίες που αναζητούν είναι και η ελληνική μουσική και η ελληνική ιστορία και πηγαίνουν το καλοκαίρι κατασκήνωση στην Ελλάδα.

Επίσης, τα αγόρια συνήθως μαζεύονται στο σύλλογο νεολαίας «Σταυρός» και εκεί κάνουν κάποιες συνελεύσεις και διοργανώνουν εκδηλώσεις ή συγκεντρώσεις. Οι άντρες ομογενείς άνω των 25 ετών, ασχολούνται με τις δουλειές τους. Οι περισσότεροι Έλληνες στη Σταυρούπολη είναι οικοδόμοι, οδοντίατροι, διατηρούν επιχειρήσεις, είναι δάσκαλοι και δασκάλες «που διδάσκουν μαθηματικά, φυσική κτλ» μας πληροφορεί κάποια δασκάλα ομογενής του ελληνικού σχολείου (EO29). «Εγώ έχω τελειώσει οδοντίατρος, έχω δικό μου οδοντιατρείο...», μας λέει ο Θωδωρής (EO12), Έλληνας ομογενής εκπαιδευτικός. Επίσης, ασχολούνται και με άλλες δραστηριότητες όπως την ποίηση, τα συνδικαλιστικά και την πολιτική «Φοίτησα 7 χρόνια και τελείωσα το σχολείο. Μετά από 40 χρόνια πήγα στο Κομμουνιστικό Κόμμα και μου είπαν ότι αν θέλω να γίνω μέλος τους πρέπει να σπουδάσω και το 1960 πήγα στο βραδινό σχολείο», μας αναφέρει ο κ. Αναστάσιος (O17) και στη συνέχεια δηλώνει «Εγώ ξέρω ρωσικά ποιήματα, ξέρω πολλά ποιήματα απ' έξω... έχω γραφτεί στο σύλλογο». Υπάρχουν επιχειρήσεις που διατηρούν Έλληνες, όπως παραδοσιακά ελληνικά μεζεδοπωλεία, κατασκευαστικές επιχειρήσεις και καφετέριες. Η ελληνική εμπορική δραστηριότητα είναι έντονη στη Ρωσία. Εστιατόρια που σερβίρουν ελληνικό φαγητό, κατασκευαστικές εταιρίες και μεγάλα εμπορικά καταστήματα αποτελούν ένα μέρος της ελληνικής πραγματικότητας της διασποράς της Ρωσίας. Οι γυναίκες ή είναι δασκάλες, δικηγόροι, ή ασχολούνται με τις επιχειρήσεις που έχει η οικογένεια, κάποιες από αυτές σπουδάζουν και κάποιες ασχολούνται με τα οικιακά και την ανατροφή των παιδιών. «εγώ τώρα σπουδάζω στο Πανεπιστήμιο... θα γίνω δικηγόρος... Εδώ στη Σταυρούπολη σπουδάζω και είμαι στο 3^ο περνάω στο 4^ο έτος...», μας είπε μία ομογενής (Γμ4), η οποία φοιτάει ταυτόχρονα με το ρωσικό Παν/μιο και στο ελληνικό σχολείο, σπουδάζει και ασχολείται με τα οικιακά και την οικογένειά της. Οι Έλληνες ομογενείς πέρα από τις καθημερινές δραστηριότητες εκτός σπιτιού, στο σπίτι παρακολουθούν καθημερινά τα νέα της Γεωργίας στην τηλεόραση και ενδιαφέρονται να μαθαίνουν για την επικαιρότητα της Γεωργίας. Στη Γεωργία βρίσκονται τα σπίτια τα οποία εγκατέλειψαν, εκεί βρίσκονται κάποιοι συγγενείς τους, εκεί έχει μείνει ο παλιός βίος τους. Αυτό παρατηρώ σε

επίσκεψή μου σε κάποιο σπίτι ομογενών, οι οποίοι παρακολουθούν κάποιο τηλεοπτικό κανάλι της Γεωργίας.

10.9 Διαπροσωπικές σχέσεις Ελλήνων ομογενών- λοιπών εθνοτήτων και κοινωνικά προβλήματα διαβίωσης/συμβίωσης.

Οι Έλληνες σήμερα διατηρούν άριστη σχέση με τους γηγενείς και τις λοιπές εθνότητες. Συμμετέχουν σε κοινές δραστηριότητες, φεστιβάλ και εκδηλώσεις. Το Φεστιβάλ για τη φιλία των εθνών του Καυκάσου, το φεστιβάλ καλών Πράξεων, η Γιορτή της Πόλης, η Γιορτή της περιοχής, οι Ολυμπιάδες ελληνικής γλώσσας, οι διαγωνισμοί ζωγραφικής είναι κάποιες από τις δραστηριότητες που συνθέτουν μία ειρηνική εικόνα συμφιλίωσης και αρμονίας στην πολυτάραχη περιοχή του Καυκάσου. Το ελληνικό σχολείο έχει ανοίξει τις πύλες της εκπαίδευσης στην ελληνική γλώσσα, την ελληνική ιστορία και τον ελληνικό πολιτισμό σε όλους όσους επιθυμούν να συμμετέχουν και να εκπαιδευτούν πάνω σε αυτά, ανεξαρτήτως καταγωγής και εθνοτικής προέλευσης. Παρ' όλα αυτά η παρουσία των Ελλήνων στη Σταυρούπολη είναι διακριτική. Δεν προκαλούν προβλήματα, διασκεδάζουν στα ίδια μέρη που συγκεντρώνεται και ο υπόλοιπος πληθυσμός αλλά ο χρόνος περνάει πιο ευχάριστα όταν βρίσκονται με ομοεθνείς τους και συγκεντρώνονται στα σπίτια και σε οικείους χώρους. Δεν υπάρχει τοπικός έντυπος τύπος που να ασχολείται με τα προβλήματα των Ελλήνων Ποντίων. Τα τοπικά κανάλια δεν προβάλλουν θέματα που αφορούν την καθημερινότητα των Ελλήνων Ποντίων και τα προβλήματά τους. Και δυσάρεστα γεγονότα όπως ατυχήματα, δολοφονίες, εγκλήματα δεν διαδίδονται ποτέ. Ελάχιστοι ξέρουν και φοβούνται να μιλήσουν, δεν γίνεται λόγος γι αυτά δημόσια, μόνο σε συζητήσεις στο σπίτι ή στο τηλέφωνο... Όταν ρωτάς του Έλληνες Πόντιους εάν έχουν προβλήματα με τους αλλοεθνείς και τους γηγενείς πάντα λένε όχι, ότι όλα είναι καλά. Όμως η αλήθεια είναι ότι φοβούνται για την ίδια τους την ζωή. Δεν θέλουν να μιλάνε γι αυτό, δεν θέλουν να προκαλούν ούτε στο ελάχιστο. Η παρουσία των Ελλήνων στη Σταυρούπολη είναι ειρηνική. Οι Έλληνες επιδιώκουν επαφές και κοινωνική ζωή μόνο με Έλληνες.. Λένε ότι νιώθουν ξένοι μέσα στη Ρωσία, αν και αποτελούν πλέον 7^η και 8^η γενιά Ελλήνων Ποντίων. Ο σύλλογος νεολαίας «Σταυρός» διοργανώνει ποντιακά γλέντια όπου συμμετέχουν μόνο Έλληνες αν και πάντα οι Ρώσοι και τα υπόλοιπα έθνη είναι ευπρόσδεκτα. Συνήθως όμως αποφεύγουν να έχουν συναναστροφές για να μην έχουν και επιπλέον μελάδες. Ο Αναστάσιος Στεφανίδης (O17), μας αναφέρει ότι «δεν υπάρχουν προβλήματα εδώ είναι όλα καλά» και παρακάτω μας λέει «Εδώ υπάρχω μόνο για να κάνω παρέα με τους Έλληνες». Κάποιος άλλος Έλληνας ο Αλέξης Κιρσανίδης (O3), μας λέει « δεν νομίζω ότι υπάρχουν προβλήματα εδώ, υπάρχουν αλλά λίγα». Ο ίδιος σε προηγούμενη συνέντευξη (O11) από την προηγούμενη επίσκεψή μας στην αντίστοιχη ερώτηση αναφέρει «Κυρίως προβλήματα λόγω ρατσισμού... Οι skinheads δημιουργούν προβλήματα». Σε κάποια μαρτυρία του κατά τη διάρκεια προσωπικής συζήτησης που

είχαμε μαζί του, μας είπε ότι είχαν αντιμετωπίσει προβλήματα ρατσισμού στην οικογένειά του, σχετικά με κάποιο συγγενικό τους πρόσωπο και είχαν τρομάξει πολύ. Κατόπιν συζήτησε και χωρίς τη βοήθεια μαγνητοφώνου, η μητέρα του Αλέξη σε άλλη συζήτηση μας διηγήθηκε την ιστορία και ο θυμός της και η οργή της ήταν τόσο μεγάλη που στο ημερολόγιο στο οποίο κρατούσα, σημείωσα τη φράση “βγήκα έξω από το σπίτι και έψαχνα... έψαχνα να τον πιάσω στα χέρια μου και να του δείξω εγώ”, τα λόγια αυτά σε συνδυασμό με τους μορφασμούς, το ύφος και τις κινήσεις των χεριών μαρτυρούσαν ένα μίσος, μία οργή και ένα απερίγραπτο φόβο. Πάνω σε αυτό το θέμα μπορούμε να αναφέρουμε το τραγικό γεγονός της δολοφονίας, ανήμερα της προγραμματισμένης συνέντευξης που είχαμε ζητήσει να μας παραχωρήσει κάποιος Έλληνας ομογενής και μαθητής του ελληνικού σχολείου. Ο μαθητής αυτός ήταν και απόφοιτος του τμήματος οδοντιατρικής του Ρωσικού κρατικού Παν/μίου. Το γεγονός αυτό συζητήθηκε και έγινε γνωστό μέσα στο σχολείο την επόμενη το πρωί. Η υποδιευθύντρια (ΕΟ16) και δασκάλα του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης, σχολιάζει αρχικά για το φεστιβάλ με θέμα τη φιλία των εθνών του Καυκάσου και στη συνέχεια λέει συγκινημένη «αυτό είναι πολύ σημαντικό γιατί όλοι πρέπει να μιλάνε ωραία, να βοηθάνε ο ένας τον άλλον... Τώρα είδες; Έσφαξαν το παιδάκι 24 χρονών... Τελείωσε το πανεπιστήμιο, γιατρός οδοντίατρος, δεν ήταν για τα λεφτά γιατί δεν είχε λεφτά. Έτσι απλά!». Αυτά τα περιστατικά είναι αναμενόμενα και συμβαίνουν καθώς κατοικούν σαράντα έθνη σε ολόκληρη της περιοχή της Σταυρούπολης, με διαφορετική θρησκεία, πολιτισμό και γλώσσα. Η απάντηση της εκπαιδευτικού (ΕΟ20), η οποία σε ερώτηση για το αν υπάρχουν προβλήματα ανάμεσα στους Έλληνες της Σταυρούπολης και στα υπόλοιπα έθνη ήταν: «Όχι και δεν θέλουμε να μιλάμε γι' αυτό αυτή είναι η απάντηση...», μας επιβεβαίωσε τα παραπάνω συμπεράσματα.

Τα λοιπά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες σήμερα είναι «...κυρίως οικονομικά όπως άλλωστε συμβαίνει και σε όλον τον κόσμο», μας λέει κάποιος ομογενής εκπαιδευτικός (ΕΟ18).

10.10 Ελληνικότητα /Εθνοπολιτισμική ταυτότητα των ομογενών στη Σταυρούπολη

Ο Δαμανάκης σχετικά με την ελληνικότητα της διασποράς αναφέρει ότι η ελληνικότητα της διασποράς κινείται ανάμεσα σε δύο πόλους. «Στη μία περίπτωση, εμφανίζεται ως μία συνειδητή ελληνικότητα η οποία δεν έχει απλώς την ελλαδική έκφραση της ελληνικότητας (ελλαδική νόρμα) ως πρότυπο, αλλά είναι και πολύ κοντά σ' αυτήν. Στην άλλη περίπτωση, εμφανίζεται ως ιδεολόγημα, ως συναισθηματικός δεσμός με ό,τι είναι ελληνικό, ως πίστη σε μία ελληνική καταγωγή, χωρίς όμως να συνοδεύεται από συγχρονικά διαπιστώσιμα στοιχεία όπως: γλώσσα, θρησκεία, ιστορία, θεσμοί, ήθη-έθιμα». Πάνω σε αυτό, θα μπορούσαμε να σχολιάσουμε ότι οι Έλληνες της Σταυρούπολης **σήμερα** είναι Έλληνες 6^{ης}, 7^{ης} και 8^{ης} γενιάς και ανήκουν στη πρώτη κατηγορία, σύμφωνα πάντα με τα δεδομένα του δείγματος των 32 (τριάντα δύο) συνεντεύξεων και

τις εθνογραφικής παρατήρησης που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια των επισκέψεών μας στη Σταυρούπολη. Τα κριτήρια που λαμβάνουμε υπόψη για αυτό το διαχωρισμό είναι, πέρα από τον συναισθηματικό δεσμό σε ότι είναι ελληνικό και την πίστη σε μία ελληνική καταγωγή, η θρησκεία, η ιστορία, οι θεσμοί, τα ήθα και τα έθιμα. Υπάρχει η ιδιαιτερότητα όμως στη γλώσσα. Ένα μέρος έχει διατηρήσει την ποντιακή διάλεκτο, την τουρκική γλώσσα, τη ρωσική αλλά όχι την ελληνική, ένα άλλο κομμάτι μιλάει ποντιακά και ρώσικα και το άλλο μέρος ενδιαφέρεται να μάθει την ελληνική γλώσσα, παρακολουθώντας μαθήματα στο ελληνικό σχολείο, αν και γνωρίζει και την ποντιακή διάλεκτο χωρίς να την χρησιμοποιεί, αφού η γλώσσα που μιλάει είναι η ρωσική. Στην πρώτη ομάδα ανήκουν οι μεγαλύτεροι σε ηλικία που έχουν ηλικία από 65 ετών και πάνω οι οποίοι έχουν απλά επισκεφτεί την Ελλάδα, στη δεύτερη ομάδα ανήκουν αυτοί που είναι από 35 έως 65 ετών και ένα μεγάλο ποσοστό από αυτούς έχει επισκεφτεί την Ελλάδα με σκοπό τη μόνιμη εγκατάσταση αλλά επέστρεψαν και στην τρίτη ομάδα ανήκει η νέα γενιά που είναι έως 35 ετών, οι οποίοι έχουν επισκεφτεί την Ελλάδα πάνω από δύο φορές και στο μέλλον επιθυμούν να μεταναστεύσουν εκεί για σπουδές και για να βρουν δουλειά. «Έχω πάει κάπου 7 φορές στην Ελλάδα... Όταν τελειώσω το σχολείο θα πάω στην Ελλάδα να μείνω για να σπουδάσω», μας λέει κάποιος μαθητής του ελληνικού σχολείου. «Το σκέφτομαι να πάω στην Ελλάδα για πάντα αλλά δεν ξέρω αν θα γίνει. Θα ήθελα... πάω σχεδόν κάθε καλοκαίρι» Στην πρώτη ομάδα, ανήκουν οι γενεές οι οποίες ετροφοδοτείτο κυρίως μέσα από την βυζαντινή παράδοση και την αρχαιοελληνική γραμματεία και οι βιοματικές τους εμπειρίες είναι ανάλογες με τις εικόνες αυτής της εποχής, γνωρίζουν ποντιακά και τούρκικα. Όπως μας είπε ο κ. Αναστάσιος «Γεννήθηκα στην Σταυρούπολη στις 19 Ιανουαρίου του 1925... Μέχρι το 1953 μας έδειχνε η γιαγιά και μιλούσαμε μόνο στα ποντιακά. Η γιαγιά δεν ήξερε ρωσικά. Μετά το 1953 που πέθανε η γιαγιά μου μιλούσαμε μόνο στα ρωσικά. Η μητέρα μου πέθανε, νωρίς, όταν ήταν 46 ετών. Στο σπίτι μιλάμε μόνο ποντιακά, λέμε «έλα», «ναι», «γεια» τα πάντα! Και έξω στην πόλη ρωσικά». Στη δεύτερη ομάδα, ανήκει η 7^η γενιά των οποίων οι βιοματικές εμπειρίες έχουν τη βάση τους κυρίως στη Γεωργία και τη Σταυρούπολη. Αυτή η ομάδα έχει σημείο πολιτισμικού προσανατολισμού ένα απώτερο ελληνογενές παρελθόν, το οποίο σε αρκετές περιπτώσεις διατηρήθηκε μέσω της προφορικής παράδοσης αφού στη Γεωργία υπέστησαν την εθνοτικές διώξεις και έπειτα στη Σταυρούπολη όπως και σε όλη τη Ρωσία, λόγω συγκυριών την περίοδο της Σοβιετικής Ένωσης για ένα μεγάλο διάστημα διακόπηκε η διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού και βεβαίως ο χριστιανισμός εκδιώχθηκε. Ο κ. Αλέξανδρος μας είπε «Όταν ήταν Σοβιετική Ένωση δεν μπορούσαμε να πηγαίνουμε στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό ή να μαθαίνουμε ελληνικά. Μόνος μου μάθαινα ελληνικά».

Στη τρίτη ομάδα, ανήκει η τελευταία γενιά η οποία τροφοδοτείται πλέον από τη σύγχρονη Ελλάδα, δεν έχει βιοματικές εμπειρίες πέρα από κάποιες επισκέψεις για διακοπές στην Ελλάδα αλλά έχει

φοιτήσει στο ρωσικό αλλά και στο ελληνικό σχολείο. Πέρα από την ελληνική γλώσσα την οποία επιδιώκει πλέον ένα μεγάλο ποσοστό των ομογενών να μαθαίνει, τηρούν τα ελληνικά ήθη και έθιμα διοργανώνοντας Χριστουγεννιάτικες και Πασχαλινές εκδηλώσεις, πηγαίνοντας στην εκκλησία, γνωρίζουν την ελληνική ιστορία, έχουν επισκεφτεί την Ελλάδα πάνω από μία φορά, έχουν συγγενείς στην Ελλάδα, ασχολούνται με την επικαιρότητα της Ελλάδας, διατηρούν την ελληνική νοοτροπία, επιθυμούν στην πλειοψηφία τους συνάψεις γάμων με ομοεθνείς για να μη χαθεί το καθαρό ελληνικό στοιχείο από την πόλη. Σε αυτό έχει βοηθήσει σε μεγάλο βαθμό και το ελληνικό σχολείο τα τελευταία χρόνια, το οποίο λειτουργεί στη Σταυρούπολη, ως πολιτιστικό κέντρο και ως συνδετικός κρίκος της διασποράς με την μητρόπολη Ελλάδα.

Πάντοτε όμως σε κάποιο βαθμό, έχουν υποστεί αφομοίωση στα πολιτισμικά τους στοιχεία από την χώρα υποδοχής και πόσο μάλλον από τη συγκεκριμένη χώρα υποδοχής στην οποία κατοικούν εκατοντάδες εθνότητες, οπότε και η αλλοίωση είναι ακόμα μεγαλύτερη. Η πολιτισμική τους νόρμα αποκλίνει από την ελλαδική αλλά δεν είναι ξένη προς αυτήν. Παρ'όλα αυτά ο αυτοπροσδιορισμός τους ως Ελλήνων νομιμοποιείται μέσα από την πίστη τους σε μία κοινή βιογενετική και πολιτισμική ελληνική καταγωγή, η οποία έχει ιστορική βάση καθώς οι μετακινήσεις τους ανά περιόδους είναι διαπιστωμένες και τεκμηριωμένες επιστημονικά.

10.11 Θέματα διατήρησης, διάδοσης, καλλιέργειας και προώθησης της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού

10.11.1 Ελληνικά ήθη/ έθιμα/ διατροφή

Οι Έλληνες της Σταυρούπολης αποτελούν ένα φιλήσυχο και φιλειρηνικό λαό και δεν δημιουργούν προβλήματα. Συμβιώνουν αρμονικά με τα υπόλοιπα έθνη που κατοικούν στη Σταυρούπολη και μέσα από τη διαλογική σχέση που διακρίνει αυτήν τη συμβίωση προσπαθούν να διατηρήσουν στο μέγιστο βαθμό τα ελληνικά ήθη, έθιμα και τις ελληνικές παραδόσεις που κληρονόμησαν από τους προγόνους τους. Δεν χάνουν ευκαιρία σε κάθε ελληνική γιορτή να πανηγυρίζουν την ελληνική τους ταυτότητα και τον αγώνα των Ελλήνων κατά την διάρκεια των παγκόσμιων πολέμων, με τρόπο κατανοητό αλλά διακριτικό. Τηρούν με κάθε λεπτομέρεια και συνέπεια κάθε εθνική επέτειο. Γιορτάζουν κάθε χρόνο την 25 Μαρτίου ως εθνική εορτή με όλη την απαιτούμενη μεγαλοπρέπεια. Τα μικρά παιδιά μαθαίνουν ποιήματα, κρατούν ελληνικά σημαία και κάνουν ζωγραφιές με θέμα την ελληνική επανάσταση του 1821. Ανάλογα γιορτάζουν και την 28^η Οκτωβρίου. Μαθαίνουν ελληνικούς και ποντιακούς χορούς στο ελληνικό σχολείο όπου παραδίδονται μαθήματα, τους οποίους και χορεύουν στις εκδηλώσεις που παρευρίσκονται. Τέτοιες εκδηλώσεις είναι το «Φεσιβάλ για τη φιλία των εθνών του Καυκάσου», το οποίο διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο ιατρικής και οδοντιατρικής στο οποίο ήμασταν επίσημοι προσκεκλημένοι και εμείς.

Κατά τη διάρκεια της παρουσίας μας συλλέξαμε πλούσιο φωτογραφικό υλικό και βίντεοσκοπήσαμε την ελληνική παρουσία αλλά και την παρουσίαση του πολιτισμού των υπόλοιπων εθνοτήτων. Οι Έλληνες φοιτητές, μαθητές και ομογενείς κρατούσαν με υπερηφάνια μία μεγάλη ελληνική σημαία και με τη βοήθεια του σχολείου αλλά και τη δικιά μας καταφέραμε να κατασκευάσουμε μικρότερα σημαϊάκια τα οποία μοιράστηκαν στους Έλληνες παρευρισκόμενους. Η διευθύντρια του ελληνικού σχολείου εκφώνησε λόγο αναφερόμενη στον ελληνικό πολιτισμό και παράλληλα είχαν δημιουργήσει κάποια σλάιντς τα οποία έδειχναν εικόνες από την Ελλάδα, την Ακρόπολη, τα ελληνικά νησιά, από την Κνωσσό, τη Φαιστό κ.α. Έπειτα, μία ομάδα από νεαρούς φοιτητές και φοιτήτριες υποδιόμενοι τους Αρχαίους Θεούς του Ολύμπου χορέψαν ελληνικούς και ποντιακούς χορούς. Τα κοστούμια είχαν ραφτεί με τη βοήθεια του ελληνικού σχολείου και του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων σε χρώματα γαλάζιο και χρυσό. Στο τέλος, μοίρασαν φως από το κερί που κρατούσαν σε όλους τους παρευρισκόμενους. Επίσης, στο ελληνικό τραπέζι βρισκόταν ελληνικά παραδοσιακά φαγητά τα οποία είχαν ετοιμάσει οι ίδιοι οι φοιτητές. Η ελληνική παρουσία απέσπασε δυναμικό χειροκρότημα από όλο το πλήθος που παρευρισκόταν στο χώρο της εκδήλωσης. Δυναμική είναι η ελληνική παρουσία κάθε χρόνο στη γιορτή της περιοχής, όπου κάθε έθνος προβάλλει σε ειδικό περίπτερο προϊόντα και στοιχεία από το δικό του πολιτισμό.

Η διατροφή των Ελλήνων της Σταυρούπολης μοιάζει σε μεγάλο βαθμό με αυτή των Ελλήνων της Ελλάδας, και όχι τόσο με αυτή των Ρώσων, και προτιμούν τη μεσογειακή διατροφή. Στο διατροφολόγιό τους συμπεριλαμβάνονται οι πράσινες σαλάτες, τρώνε «τυρόπιτα και Ελληνική σαλάτα... Και γύρο και τζατζίκι...», όπως μας λένε οι Έλληνες μαθητές (M25), (M9) του ελληνικού σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης».

Κεφάλαιο 11 Ανάλυση δεδομένων ως προς τις σχέσεις των Ελλήνων ομογενών με την Ελλάδα

11.1 Επαφές με Ελλάδα

Οι Έλληνες της Σταυρούπολης μας απάντησαν ότι διατηρούν επαφές με την Ελλάδα κυρίως επικοινωνώντας μέσω τηλεφώνου με τους συγγενείς τους και τους φίλους που μένουν μόνιμα εκεί. Επιπλέον, μέσω διαδικτύου διαβάζουν ελληνικά άρθρα σε εφημερίδες ή άρθρα τα οποία αναφέρονται στην Ελλάδα και ενημερώνονται για τις γενικότερες εξελίξεις στην Ελλάδα. Τέλος, κάποιοι μας απάντησαν πως λόγω του ό,τι δεν υπάρχει η δυνατότητα στη Σταυρούπολη να παρακολουθούν ελληνικά κανάλια, παρακολουθούν Κυπριακά.

11.1.2 Συχνότητα και λόγοι επίσκεψης στην Ελλάδα

Σχετικά με τη συχνότητα επίσκεψης στην Ελλάδα και στη Κύπρο, 1 άτομο μας απάντησε πως δεν έχει επισκεφτεί την Ελλάδα ποτέ. Επίσης, 2 άτομα μας είπαν ότι έχουν επισκεφτεί την Ελλάδα μία φορά για διάστημα έως και 3 μήνες και ότι ίσως στο μέλλον να μεταναστεύσουν στην Ελλάδα μόνιμα, 5 άτομα μας απάντησαν ότι έχουν επισκεφτεί την Ελλάδα από 2-3 φορές για διάστημα έως και 3 μήνες. Οι 3 από αυτούς μας είπαν ότι δε θα ήθελαν να μείνουν Ελλάδα μόνιμα, ενώ οι υπόλοιποι 2 ήταν ιδιαίτερα θετικοί σε αυτήν τη σκέψη. Τέλος, 12 Έλληνες ομογενείς έχουν επισκεφτεί την Ελλάδα από 4 φορές και πάνω και για διάστημα από 1 μήνα έως και 4 χρόνια. Οι 5 από αυτούς έχουν ήδη κάνει έως και 2 φορές απόπειρα να μείνουν μόνιμα στην Ελλάδα, αλλά τελικά επέστραψαν ξανά πίσω. Επίσης 4 από αυτούς θέλουν στο μέλλον να πάνε στην Ελλάδα να ζήσουν μόνιμα και 3 μας είπαν ότι δεν έχουν σκοπό να πάνε στην Ελλάδα μόνιμα.

Οι λόγοι που επισκέφτηκαν την Ελλάδα ήταν κυρίως για διακοπές το καλοκαίρι. Επίσης πολλοί μαθητές πάνε κατασκήνωση μέσω του ελληνικού σχολείου σε διάφορα μέρη στην Ελλάδα. Κάποιοι κυρίως εκπαιδευτικοί, επισκέφτηκαν την Ελλάδα για να επιμορφωθούν σε προγράμματα που διοργανώνουν τα ελληνικά Παν/μια, όπως αυτό της Κρήτης και της Θεσ/νίκης ή προκειμένου να δώσουν εξετάσεις πιστοποίησης ελληνομάθειας. Ακόμη, ένα μέρος αυτών που επισκέφτηκαν την Ελλάδα πήγαν με σκοπό να συμμετάσχουν σε κάποια εκδήλωση ή σε κάποιο διαγωνισμό. «Πήγα Ελλάδα το 2006 στην Αθήνα με το χορευτικό και χορέψαμε ελληνικά και ποντιακά στο σπίτι ενός πολιτικού και επίσης στο μοναστήρι της Αγ. Λυδίας είχα πάει κατασκήνωση», μας λέει ο πρόεδρος του συλλόγου νεολαίας «Σταυρός» (O23).

11.1.3 Λόγοι μετανάστευσης στην Ελλάδα

Οι λόγοι που συνήθως ωθούν τους Έλληνες ομογενείς να μεταναστεύσουν στην Ελλάδα είναι η εύρεση εργασίας, οι καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, οι σπουδές στην Ελλάδα, η ελληνική συνείδηση και οι συγγενείς που μένουν στην Ελλάδα. «Επειδή η Ελλάδα είναι η πατρίδα μου», «ξέρετε στην Ελλάδα νιώθω τους ανθρώπους δικούς μας όχι ξένους. Εδώ είμαστε σαν ανάμεσα σε ξένους», μας είπε Ελληνίδα ομογενής (Γμ4), γονέας και η ίδια μαθήτρια του ελληνικού σχολείου, η οποία μιλώντας για την Ελλάδα, υποστήριξε ότι η ίδια και η οικογένειά της θα βιώσουν το συντομότερο την ασφάλεια και την σιγουριά της Ελλάδας, την οποία έχουν εξιδανικεύσει. Αυτή η γυναίκα έχει δημιουργήσει ένα σχέδιο και θα κάνει ότι είναι δυνατόν για να το πραγματοποιήσει.

Προκειμένου να λάβουν την ελληνική παιδεία ώστε να προετοιμαστούν για την ενδεχόμενη μετανάστευση στην Ελλάδα, πολλοί Έλληνες ομογενείς διανύουν πολλά χιλιόμετρα σχεδόν κάθε μέρα για να παρακολουθήσουν τα παιδιά τους τα μαθήματα στο ελληνικό σχολείο. «εγώ την φέρνω την κόρη μου στο σχολείο συνέχεια, επειδή ο άντρας μου δουλεύει αλλά μερικές φορές και αυτός την φέρνει... και μετά ξαναέρχομαι και την παίρνω και πάμε σπίτι... αλλά τώρα παρακολουθώ και εγώ μαθήματα μαζί της και έτσι είναι καλύτερα...», μας λέει η ίδια γυναίκα με παραπάνω (Γμ4). Επίσης ανάλογη εντύπωση μας έκανε η απάντηση μία δασκάλας Ελληνίδας ομογενούς (ΕΟ24), η οποία πήρε μόνη της τον λόγο κατά τη διάρκεια της συνέντευξης και απάντησε σε ερώτηση την οποία έκανε η ίδια στον εαυτό της λέγοντας: «Πριν ρώτησες τη Χριστίνα γιατί θέλει να πάει στην Ελλάδα. Αν με ρωτούσες και μένα θα σου έλεγα ό, τι και γω θέλω να πάω στην Ελλάδα! Γιατί αν και ζω καλά εδώ στην Ρωσία δεν μπορώ να ζήσω σαν Ελληνίδα όμως...!» και ακόμη περισσότερο η απάντηση του Έλληνα ομογενή (Γ19), ο οποίος είναι πρόεδρος του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης και ψάλτης στην ορθόδοξη εκκλησία που μας λέει συγκινημένος «Θέλω να ζω ανάμεσα σε Έλληνες, όπως κάθε λουλούδι ζει ανάμεσα στα λουλούδια και κάθε ζώο με το κοπάδι του... Οι Έλληνες ζούν κοντά στην θάλασσα πάντα αλλά εδώ δεν έχει θάλασσα. Εγώ ήθελα να γίνω ναύτης! Αλλά είναι μακριά και δεν πήγα αλλά αγαπάω την θάλασσα και θέλω να ζω κοντά της». Εδώ παρατηρούμε, αυτόν τους ανθρώπους να μιλάνε φορτισμένοι με συγκίνηση, εκφράζοντας την ανάγκη να νιώσουν μέλος μιας ομάδας. Μας δίνουν την εντύπωση ότι τους έχουν αποσπάσει κάτι που τους ανήκει και αυτό είναι η ασφάλεια που μπορεί να νιώσει ο κάθε άνθρωπος στο δικό του περιβάλλον, στην Ελλάδα. Το περιβάλλον στο οποίο κανονικά προοριζόταν να ζήσει αλλά εξαιτίας πολέμων και συγκυριών βρέθηκε στη Ρωσία. Η στάση αυτή δείχνει την ανάγκη φυσικοποίησής με την πατρίδα που γι' αυτούς είναι η Ελλάδα, εκεί που έχει θάλασσα γιατί αυτός ο κύριος την αγαπάει τη θάλασσα και γι' αυτό ήθελε να γίνει

ναύτης. Τέλος, κάποιιοι μας απάντησαν ότι στην Ελλάδα είναι όλοι οι συγγενείς τους και γι' αυτό θα ήθελαν να μεταναστεύσουν εκεί.

11.1.4 Δυσκολίες στη μετανάστευση στην Ελλάδα

Υπάρχουν και οι περιπτώσεις εκείνων οι οποίοι πήγαν στην Ελλάδα με σκοπό να μείνουν μόνιμα, όμως δεν τα κατάφεραν και έτσι επέστρεψαν. Οι δυσκολίες που αντιμετώπισαν ήταν κυρίως δυσκολίες προσαρμογής και αντιμετώπισης της πραγματικότητας την οποία απομυθοποιούν τον πρώτο καιρό της διαμονής τους. Οι Έλληνες της Ρωσίας πολλές φορές δεν γνωρίζουν. Έχουν εξιδανικεύσει την Ελλάδα και πιστεύουν ότι εκεί η καθημερινότητα είναι δίχως δυσκολίες. Αυτή η άποψη τεκμηριώνεται από τη μαρτυρία μίας δασκάλας Ελληνίδας ομογενούς η οποία μου είπε ότι έκανε δύο απόπειρες με την οικογένειά της να μεταναστεύσει στην Ελλάδα και άλλη μία φορά στην Κύπρο. Κάποιοι αντιμετώπιστηκαν ρατσιστικά και με καχυποψία από τους Έλληνες της Ελλάδας, διότι δεν υπήρχε προφανώς η ανάλογη γνώση της ελληνικής συνείδησης και ταυτότητας τους από εκείνους με τους οποίους συναναστράφηκαν εκείνο το διάστημα. Κατά τη παραμονή μου στη Σταυρούπολη, συμμετείχα σε διάφορες δραστηριότητες και προσπάθησα να βρίσκομαι συνεχώς σε επαφή με τους ομογενείς. Υπήρξαν συζητήσεις οι οποίες έγιναν σε υψηλούς τόνους και ειπώθηκαν φράσεις οι οποίες ήταν γεμάτες οργή, από Έλληνες ομογενείς, όπως: «Αφού είναι στη Ρωσία να μιλάει ρώσικα ή ότι γλώσσα μιλάμε και εμείς! Εμείς πώς μιλάμε ελληνικά όταν πάμε στην Ελλάδα!!». Αυτή η φράση ειπώθηκε από το σύζυγο κάποιας δασκάλας ο οποίος κατά τη διάρκεια επίσκεψης μας στο σπίτι τους με σκοπό να παρακολουθήσουμε όλοι μαζί τη «Γιουροβίζιον», εξέφρασε αυτήν την άποψη καθώς ο ίδιος αν και γνώριζε την ελληνική γλώσσα δεν ήθελε να μιλάει ελληνικά. Παρομοίως, σε άλλη συζήτηση με το σύζυγο κάποιας άλλης δασκάλας, ξεκινώντας από υπαινιγμούς για τη νοοτροπία των Ελλήνων που μένουν στην Ελλάδα όπως: «Εσείς στην Ελλάδα κοιτάτε πώς να κάνετε κακό ο ένας στον άλλον δεν βοηθάτε, εμείς εδώ βοηθάμε ο ένας τον άλλον!», «Εμείς δουλεύουμε πρωί και απόγευμα και Σαβ/κα ενώ εσείς όχι γιατί βαριέστε», οι κουβέντα συνεχίστηκε ως εξής: «Εμείς εδώ είμαστε Έλληνες εσείς δεν είστε! Από εσάς πέρασαν οι Τούρκοι τόσα χρόνια, ενώ εμείς φύγαμε για να παραμείνουμε Έλληνες!... Σε πέντε χρόνια θα είστε μειονότητα στην Ελλάδα!!». Αυτή η στάση κάποιων ομογενών μας οδηγεί στο συμπέρασμα ό,τι οι γυναίκες είναι πιο ευαίσθητες ενώ οι άντρες είναι πιο σκληροί στα λόγια. Αυτή η συμπεριφορά είναι ένα είδος άμυνας, προκειμένου να αποφύγουν δύσκολες και ανεπιθύμητες καταστάσεις και κάποιες φορές εκφράζουν με αυτόν τον τρόπο ένα παράπονο για καταστάσεις που βίωσαν στο παρελθόν από μη αναμενόμενες συμπεριφορές στην Ελλάδα. Αυτό που παρατηρήσαμε ήταν ότι αυτή η συμπεριφορά προήλθε από ανθρώπους οι οποίοι επιχείρησαν να μεταναστεύσουν στην Ελλάδα και δεν είχαν συγγενείς ούτε φίλους εκεί, αυτό που τους συνέδεε με την Ελλάδα ήταν η ελληνική καταγωγή. Υπήρχαν όμως και εκείνοι οι οποίοι έχοντας συγγενείς και επισκεπτόμενοι για

διακοπές αρκετά συχνά την Ελλάδα, την απομυθοποίησαν γνώρισαν τις δυσκολίες, τους ρυθμούς της ελληνικής καθημερινότητας και έτσι σχεδίασαν και σχεδιάζουν την ενδεχόμενη μετανάστευσή τους εκεί, έτοιμοι να αντιμετωπίσουν ένα νέο γι αυτούς κόσμο και ίσως όχι τόσο εξειδανικευμένο όσο τον είχαν αρχικά φανταστεί. Ένα άλλο πρόβλημα που αντιμετώπισαν είναι ότι δεν έχουν ελληνικά διαβατήρια και γι' αυτό το λόγο τα ταξίδια τους προς Ελλάδα απαιτούν χρονοβόρες διαδικασίες έκδοσης της βίζας και τους περιορίζουν σε μία σύντομη διαμονή στην Ελλάδα. Συνεπώς, έχουν μεγαλύτερες απαιτήσεις από το ελληνικό κράτος, το οποίο κάποιες φορές λόγω των εσωτερικών του προβλημάτων τους ξεχνά ή απλά δεν μπορεί να ανταπεξέλθει για διάφορους λόγους.

11.1.5 Λόγοι παραμονής στη Σταυρούπολη

Οι λόγοι που απωθούν τους Έλληνες ομογενείς από μία ενδεχόμενη μετανάστευση στην Ελλάδα είναι μία σταδιακή βελτίωση στην ποιότητα της ζωής τους στη Ρωσία γενικότερα τα τελευταία χρόνια και ιδίως μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης. Η γραμματέας (EO24) του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης και δασκάλα στο ίδιο σχολείο, στην ερώτηση για πιθανή μετανάστευση στην Ελλάδα μας λέει: «Ο άντρας μου δεν θέλει... Γιατί εδώ έχει καλή δουλειά γιατί να πάει στην Ελλάδα, λέει». Επίσης, ο κ. Ηλιάδης, Έλληνας βετεράνος, στην αντίστοιχη ερώτηση μας απαντάει «Μέχρι το 1988 αν μου έλεγαν θέλεις να πας στην Ελλάδα θα έλεγα «ναι» τώρα όχι δεν θέλω». Επιπλέον, σημαντικό ρόλο έπαιξε και η ίδρυση του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης «Νίκος Ματσουκατίδης» και η αναγνώρισή του από το ρωσικό κράτος και το ρωσικό Υπουργείο Παιδείας. Επίσης η διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού σε ένα ευρύ κοινό αποδεκτών Ρώσων αλλά και άλλων εθνοτήτων. Οι Έλληνες της Σταυρούπολης πλέον αποτελούν εθνότητα που στιγμάτισε και επηρέασε θετικά την ανάπτυξη, την ομαλή συμβίωση και την ευημερία στο μωσαϊκό των εθνοτήτων του Καυκάσου και αυτό πλέον μαρτυρείται και από την αντιμετώπισή τους από τους άλλους λαούς.

Κεφάλαιο 12. Ανάλυση δεδομένων για την ιστορική πορεία ίδρυσης του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης» στη Σταυρούπολη Ρωσίας.

12.1 Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στη Σταυρούπολη μέχρι το 1991 και η αντιμετώπιση από το ρωσικό κράτος

Το 1918 ιδρύθηκαν με τη διαταγή του Σοβναρκόμ τα ελληνικά σχολεία στην Σταυρούπολη, στην Ανάπα και το Γκελεντζίκ. Αυτά τα σχολεία λειτούργησαν μέχρι το 1938. Όλα τα μαθήματα σε αυτά τα σχολεία διδάσκονταν στην ελληνική γλώσσα από Έλληνες καθηγητές και από αριστούχους απόφοιτους αυτών των σχολείων. Ένας από αυτούς ήταν και ο Γιάκωβος Κουρκλίδης, όπως μας ενημερώνει η κ. Ματσουκάτοβα στη συνέντευξη που μας παραχώρησε. Την περίοδο 1921-1938, όπου είναι και η πρώτη περίοδος της Σοβιετικής Ένωσης, η ελληνική παιδεία γνώρισε σπουδαία ανάπτυξη. Πέρα από τα ελληνικά σχολεία που λειτουργούσαν σε κάθε ελληνική κοινότητα, ιδρύθηκαν ελληνικά θέατρα, λέσχες πολιτισμού, βιβλιοθήκες, καθώς και ελληνικά τυπογραφία στα οποία πέρα από τις εφημερίδες και τα περιοδικά τυπώνονταν, εκατοντάδες τίτλοι σχολικών βιβλίων και γενικά ανθούσε ο ελληνικός πολιτισμός. Όπως μας λέει και η κ. Άννα, ομογενής της Σταυρούπολης, σύζυγος του Νίκου Ματσουκατίδη, υποδιευθύντρια και δασκάλα του ελληνικού σχολείου όπως έχουμε αναφέρει και παραπάνω: «Το 1921 υπήρχε ελληνικό σχολείο, ελληνικό θέατρο, ελληνικοί χοροί και τραγούδια... Το ελληνικό σχολείο ήταν εκεί που είναι τώρα εκκλησία». Επίσης, ιδρύθηκαν τρεις Παιδαγωγικές Ακαδημίες οι οποίες λειτούργησαν παραπάνω από δύο δεκαετίες για την κατάρτιση των Ελλήνων εκπαιδευτικών στη Μαριούπολη, στο Κρασνοντάρ και στο Σοχούμι (Εισήγηση Αλέποβας Ειρήνης, Ρέθυμνο, 2008, 1). Από την Παιδαγωγική Ακαδημία του Κρασνοντάρ, αποφοίτησε και ο πατέρας της κ. Άννας όπως η ίδια μας είπε «Οι γονείς μου στο σπίτι μίλαγαν ελληνικά. Ο πατέρας μου ήταν δάσκαλος ελληνικής γλώσσας. Το 1938 τελείωσε στο Κρασνοντάρ την Ελληνική Παιδαγωγική Ακαδημία και για 2 χρόνια δίδασκε ελληνική γλώσσα». Στη συνέχεια ακολούθησαν και πάλι ταραχές και συμπληρώνει ότι «Υστερα στον πόλεμο πήγε και ήρθε και πάλι τότε το 1944 ξανά έκανε το ίδιο, όπως ήταν στα 1937-38, έτσι ήταν και στο 1944 και στο 1956 και τους Έλληνες τους έδιωχναν συνέχεια». Παρομοίως αφηγείται και ο Αναστάσιος Στεφανίδης (Ο17): «Το 1932 ξεκίνησα να πηγαίνω στο ελληνικό σχολείο στην Σταυρούπολη. Μετά το έκλεισαν, έδιωξαν τους δασκάλους και τους αιχμαλώτισαν. Εγώ τελείωσα την 4^η τάξη και

παράλληλα μάθαινα και την ρωσική γλώσσα. Όλα τα ¹παιδιά πήγαιναν σε αυτό το σχολείο. Το ελληνικό σχολείο τότε στεγαζόταν σε ένα κτήριο που είναι τώρα εκκλησία».

Το 1938 όλα τα σχολεία έκλεισαν. Το κλείσιμο των σχολείων συμπεριλαμβάνεται στο ευρύτερο αρνητικό κλίμα της εποχής και λόγω της καχυποψίας ότι οι εθνότητες που κατοικούσαν στη Ρωσία ήταν εχθρικά διακείμενοι προς το πολίτευμα και τη Σοβιετική Ένωση. Οι Έλληνες εκείνη την εποχή υπέστησαν εξορίες, εκτοπισμούς εκτελέσεις και βασανιστήρια λόγω των εθνικών εκκαθαρίσεων της σταλινικής περιόδου, όπως αναλύσαμε και στο κεφάλαιο 4. Οι γυναίκες έχασαν συζύγους, αδέρφια και παιδιά. Η ελληνική κυβέρνηση άνοιξε τα σύνορα για τους Έλληνες της Ρωσίας αλλά από την Σταυρούπολη δεν πήγε κανείς στην Ελλάδα.

Η κ. Άννα Ματσουκάτοβα (EO16), μας αφηγείται ότι εκείνη την εποχή: «οι συγγενείς μας, ο θείος μου και η θεία το 1937, τους έστειλαν στη Σιβηρία. Ήταν οι διωγμοί των εθνών και οι γυναίκες όλοι έπαιρναν τα μικρά τους παιδιά και έφευγαν. Το 1939 όλοι οι Έλληνες στη Σταυρούπολη, στο Μιν Βόντι, Πιατιγκόρσκ και κει μαζεύτηκαν και πήγαν στο Νοβοροσίσκ και από κει με τα πλοία και τα καράβια πήγαν στην Ελλάδα! Όσοι πήγαν έχτισαν σπίτια ελληνικά στη Μακεδονία και έτσι ζουν όλοι οι συγγενείς μας εκεί. Κατάλαβες...; Και τα αδέρφια του πατέρα μου ζουν εκεί 3 άτομα» επίσης σε ομαδική συνέντευξη (O17) που πήρε μέρος επαναλαμβάνει «Το 1937 και όποιος έμεινε στην Σταυρούπολη, στο Πιατιγκόρσκ εδώ στο Μιν Βόντι, οι ηλικιωμένοι και οι γυναίκες που έμειναν τότε στη Σταυρούπολη σκέφτηκαν ότι πρέπει τώρα να πάμε στην Ελλάδα. Αυτή είναι η πατρίδα μας! Εκεί δεν μπορεί κανένας να μας πειράξει και πήγανε. Έτσι ήταν ο θείος μου. Ο παππούς μου είχε 7 παιδιά. Τα 4 ήταν αγόρια και ο παππούς μου ήταν ο μικρότερος. Υπήρχαν και άλλοι παππούδες που ήταν 70-80 χρονών. Αυτός ήταν 56 χρονών και τον πήρανε με τα παιδιά του (τα αγόρια του). Τα παιδιά ήταν 17, 18, 20, 25 χρονών και τους έστειλαν στη Σιβηρία. Το 1938, έγραψαν οι βουλευτές, για όσους θέλουν να έρθουν στην Ελλάδα, να έρθουν όλοι! Με τα παιδιά τους, με τα εγγόνια τους, με όλους! Μπορούν να έρθουν ως το Νοβοροσίσκ και από το Νοβοροσίσκ με τα πλοία, να φορτώσουν την περιουσία τους και να πάνε στην Ελλάδα όλοι όσοι ήθελαν! Στην Ελλάδα από την Σταυρούπολη κανένας δεν πήγε!» Ο κ. Αναστάσιος συμπληρώνει ότι «Το 1937 έπιασαν τον πατέρα μου... Ήταν η εποχή τέτοια. Δεν είπαν τίποτα, μπήκαν στο σπίτι και τον έπιασαν... είδαν τους Έλληνες που ήταν συγκεντρωμένοι και τους έπιασαν» και η Ματσουκάτοβα στο διάλογο αυτό απαντάει «Πες! Πίστευαν ότι οι Έλληνες είναι εχθροί της Σοβιετικής Ένωσης»!

¹ Να εξηγήσουμε την κωδικοποίηση μας σχετικά με τις συνεντεύξεις: Το γράμμα **O**: Ομογενής, το γράμμα **E**: Εκπαιδευτικός, το γράμμα **M**: Μαθητής/τρια, το γράμμα **Φ**: Φοιτητής/τρια, ο συνδυασμός γραμμάτων **EP**: Εκπαιδευτικός Ρωσία, **Γμ**: Γονέας μαθητή. Ο αριθμός που μπαίνει μετά από κάθε γράμμα συμβολίζει τη σειρά με την οποία απομαγνητοφωνήθηκαν οι συνεντεύξεις.

Η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας άρχισε να ενισχύεται ξανά μετά το 1970. Το χρονικό διάστημα 1938-1970 η ελληνική γλώσσα διαδιδόταν από γενιά σε γενιά από στόμα σε στόμα. Το 1980, δημιουργήθηκαν τμήματα ελληνικής γλώσσας στα Πανεπιστήμια της Μόσχας, της Αγίας Πετρούπολης, της Τυφλίδας και του Κρασνοντάρ. Από εκείνη την περίοδο και έπειτα άρχισαν να δημιουργούνται ελληνικές κοινότητες, οι οποίες ίδρυσαν τμήματα ελληνικής γλώσσας, τα οποία στη πορεία μετατράπηκαν σε Σαββατιανά ή Κυριακάτικα.

Το 1980 στη Σταυρούπολη, ιδρύθηκε τμήμα ελληνικής γλώσσας, το οποίο λειτούργησε μόνο μερικούς μήνες. Όπως μας πληροφορεί η διευθύντρια (ΕΟ1) του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης», έπειτα από ερώτησή μας για το πώς διατηρήθηκε η ελληνική γλώσσα απάντησε «...μέσα στην οικογένεια διατηρήθηκε... δεν απαγορευόταν να μιλάνε απλά έκλεισαν τα σχολεία». Η σύζυγος (ΕΟ16) του ιδρυτή του σχολείου επίσης, μας είπε ότι «Στο σχολείο άρχισαν τα μαθήματα το 1980. Μετά από μισό χρόνο έκλεισαν τα σχολεία. Δεν υπήρχαν ελληνικά σχολεία στη Σταυρούπολη και μετά το 1991 ξαναπαρακάλεσαν να αρχίσει να δουλεύει το σχολείο και άρχισε και από τότε πάει και πάει το σχολείο μας».

12.2 Το ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης και ο ιδρυτής του σχολείου

Μετά το 1991 ιδρύθηκε ο ελληνικός σύλλογος «Αναγέννηση», στον οποίο άρχισε να λειτουργεί τμήμα ελληνικής γλώσσας με 44 (σαραντατέσσερις) μαθητές. Από την πρώτη Ιανουαρίου του 1994 τα τμήματα ελληνικής γλώσσας λειτουργούν σαν Κρατικό Ελληνικό Σχολείο Σταυρούπολης με καταστατικό. Η διευθύντρια (ΕΟ1) του σχολείου, μας λέει ότι «Πρώτη φορά ιδρύθηκε το 1983, ιδρύθηκε σαν ένα τμήμα αλλά λειτούργησε μόνο έναν-ενάμιση μήνα, μετά το έκλεισαν» και συμπληρώνει ότι «ύστερα το 1992 άρχισε να λειτουργεί σαν τμήμα ελληνικής γλώσσας στο σύλλογο «Αναγέννηση». Και την 1^η Ιανουαρίου 1994 έγινε κρατικό σχολείο και έχουμε φορέα το Υπουργείο παιδείας της Ρωσίας και σύμφωνα με τον νόμο».

Ο πρώτος διευθυντής και ο ιδρυτής του σχολείου ήταν ο Νίκος Ματσουκατίδης, όπως επίσης και ο πρώτος πρόεδρος του συλλόγου «Αναγέννηση» όπως μας πληροφορεί ο νυν πρόεδρος (Ο14): «Ο πρώτος πρόεδρος του συλλόγου ήταν ο κύριος Νίκος Ματσουκατίδης και έπειτα ίδρυσε το σχολείο».

Ο Νίκος Ματσουκατίδης, ήταν καθηγητής στο Παν/μιο της Σταυρούπολης στο τμήμα Γεωπονίας, για σαράντα χρόνια και είχε γράψει εικοσιπέντε άρθρα σε γνωστά ρωσικά περιοδικά. Όπως υπερήφανα ανέφερε η σύζυγος (ΕΟ16) του ιδρυτή και πρώτου διευθυντή του σχολείου: «αυτό το

σχολείο ιδρύθηκε από τον σύζυγό μου τον Κ. Ματσουκατίδη...». Συγκινημένη συνεχίζει «Τον βοήθησα και ύστερα σιγά σιγά αρχίσαμε... Ο Νίκος δούλευε σαράντα χρόνια στο Παν/μιο της Σταυρούπολης και είχε γράψει εικοσιπέντε άρθρα».

Ο Αναστάσιος (Ο17) χαρακτηρίζει το Νίκο Ματσουκατίδη ή αλλιώς τον Ματσουκάτοβ Νικαλάι Κωνσταντίνο ως το σημαντικότερο ανάμεσα σε αυτούς που βοήθησαν στη διατήρηση και διάδοση της ελληνικής γλώσσας, σε ερώτηση που του κάναμε για το αν γνωρίζει κάποιους οι οποίοι βοήθησαν στη διάδοση και διατήρηση της ελληνικής γλώσσας, απάντησε (ΕΟ16): «Σαν αυτόν στην Σταυρούπολη δεν υπάρχει. Ονομαζόταν Ματσουκάτοβ Νικαλάι Κωνσταντίνος. Κανείς δεν υπάρχει καλύτερος. Αυτός έφτιαξε το ελληνικό σχολείο και η Ειρήνα Νικαλάιβνα (Ειρήνη Αλέποβα) συνέχισε, αυτός έφτιαξε το ελληνικό σχολείο, αυτός...».

Η ιδέα της ίδρυσης του σχολείου, ήταν προσωπική ανάγκη και επιθυμία του Νίκου Ματσουκατίδη και αφορμή υπήρξε ένα ταξίδι προς την Ελλάδα. Ο ίδιος δεν ήξερε ούτε να γράφει ούτε να διαβάζει ελληνικά. Επιστρέφοντας από Ελλάδα με τη σύζυγό του έφεραν μαζί τους τα πρώτα βιβλία, τα οποία μάζεψαν από κάποια σχολεία και με αυτά ξεκίνησε η λειτουργία των τμημάτων ελληνικής γλώσσας αρχικά και στη συνέχεια η λειτουργία του ελληνικού σχολείου. Η σύζυγος (ΕΟ16), (ΕΟ28) του ιδρυτή του σχολείου μας διηγείται «Και όταν πήγανε με το τρένο από τη Μόσχα στη Θεσσαλονίκη, στο τελωνείο κοιτάζουνε τα διαβατήρια και ρωτάνε το Νίκο (σύζυγό της), “Έλληνας είσαι”; Αυτός λέει “Ναι, Έλληνας είμαι”. Και αυτός δούλευε στο Πανεπιστήμιο Αγροτική, ήταν Γιάπωνος (Γεωπόνος), είχε... δούλευε... με τους φοιτητές, είχε 26 άρθρα σε μεγάλα περιοδικά της Ρωσίας, ήταν Και λέει στον ελεγκτή “Ναι, Έλληνας είμαι” και λέει αυτός “Γιατί δεν γράφετε ελληνικά”; Και στα ρωσικά έγραψε αυτή την αίτηση με τα στοιχεία. Και αυτός λέει “δεν μπορώ ούτε να διαβάζω, ούτε να γράφω ελληνικά...” αυτός δεν ήξερε ελληνικά! Μόνο στο σπίτι μιλούσαν ποντιακά. Αυτός έκανε τα μάτια του έτσι! Λέει “Μα πώς”; Και όταν ήρθαμε στην Ελλάδα, την Τρίτη μέρα, ο Νίκος λέει “Άννα, δεν αγοράζουμε στα παιδιά ούτε δώρα ούτε τίποτα”. Και εγώ του λέω “Τί θα κάνουμε τότε”; Και εκείνος μου λέει “Θα αγοράσουμε βιβλία να κάνουμε σχολείο ελληνικό”; Λέω “Τί λες... Γιατί να κάνουμε τέτοια δουλειά τώρα... ήρθαμε να ξεκουραστούμε, να αγοράσουμε και μερικά δωράκια και πάμε στο σπίτι μας! Σε 1 μήνα είναι Σεπτέμβρης και θα πάμε στη δουλειά”; Αυτός είπε “Όχι, θα κάνουμε αυτό που λέω” και εγώ λέω “Καλά, αφού θέλεις να το κάνουμε θα το κάνουμε”. Ο θείος μου είπε “Γιατί να τα αγοράσετε; Εδώ είναι τα ελληνικά σχολεία και τα παιδιά κάθε χρόνο αλλάζουν τα βιβλία”. Και μαζέψαμε μία σειρά βιβλία και επιστρέψαμε εδώ... Το 1980. Και όταν ήρθαμε και φέραμε τα βιβλία, όλοι απόρησαν! “Από πού ήρθατε, γιατί αυτά”; ρωτούσαν. “Θα κάνουμε σχολείο”; απαντήσαμε. Και από τότε είπε “γιατί εγώ μορφωμένος

άνθρωπος δεν μπορώ να διαβάσω ελληνικά"! Και άρχισαν. Τότε στην αρχή ήταν 3 τμήματα, μαζί με το τμήμα των φοιτητών. Και άρχισαν τα μαθήματα. Μα δεν κράτησαν πολύ».

Αρχικά λειτούργησαν τρία τμήματα ελληνικής γλώσσας μαζί με το τμήμα των φοιτητών. Συνολικά ήταν γύρω στους εκατόν πενήντα μαθητές και φοιτητές. Η καταγωγή όλων των μαθητών και φοιτητών ήταν ελληνική. Στη συνέχεια δημιούργησαν το καταστατικό του σχολείου το οποίο όριζε ότι στο σχολείο μπορούν να παρακολουθούν μαθήματα όσοι θέλουν ανεξαρτήτως εθνικότητας. Τα μαθήματα παραδιδόταν αμισθή. Μετά από λίγο καιρό τα τμήματα αυτά έπαψαν να λειτουργούν. Η κ. Άννα με λύπη συνεχίζει στην αφήγησή της: «Περίπου μετά από 4 μήνες έκλεισε το σχολείο. Έκλεισαν τα σχολεία τα ελληνικά, πρώτοι εμείς ήμασταν».

Συνοψίζοντας και ανακεφαλαιώνοντας μπορούμε να κρατήσουμε, ότι πρώτη φορά ξεκίνησε η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στη Σταυρούπολη το 1918, με την ίδρυση ελληνικών σχολείων έπειτα από διαταγή του Σοβναρκόμ. Κατά τη σταλινική περίοδο πραγματοποιήθηκαν οι εθνικές εκκαθαρίσεις και λόγω του κλίματος που επικρατούσε διατάχθηκε το 1938 να κλείσουν όλα τα σχολεία μαζί και τα ελληνικά. Το 1980, ιδρύθηκαν από το Νικόλαο Ματσουκατίδη τμήματα ελληνικής γλώσσας τα οποία έπαψαν να λειτουργούν μετά από μερικούς μήνες. Όμως, το 1992, μετά την σύσταση του ελληνικού συλλόγου «Αναγέννηση», εντάχθηκαν σ' αυτόν, τμήματα διδασκαλίας ελληνικής γλώσσας. Το 1994, αυτά τα τμήματα μετατράπηκαν στο μοναδικό ελληνικό κρατικό σχολείο Σταυρούπολης, το οποίο λειτουργεί με έγκριση και χρηματοδότηση από το Ρωσικό Υπουργείο Παιδείας.

Αυτά ήταν τα πιο σημαντικά γεγονότα στην πορεία μέχρι την κατάκτηση του στόχου της ίδρυσης του ελληνικού κρατικού σχολείου Σταυρούπολης. Οι ομογενείς από την πρώτη στιγμή μετοικεσίας τους στην περιοχή της Σταυρούπολης, έβαλαν σκοπό την διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού στους απογόνους τους αρχικά, αλλά και στους αλλοεθνής και γηγενείς στη συνέχεια.

Κεφάλαιο 13 Δομή, οργάνωση και λειτουργία του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης».

13.1.1 Νομικό πλαίσιο ίδρυσης

Όπως ήδη αναφέρθηκε, το ελληνικό σχολείο Σταυρούπολης, λειτούργησε αρχικά το 1980 ως τμήμα ελληνικής γλώσσας για εκείνους που ήθελαν να διδαχθούν την ελληνική γλώσσα. Έπειτα, στο πλαίσιο της αναγέννησης της πολιτισμικο- ιστορικής παράδοσης του ελληνικού έθνους, υπό την εποπτεία του δήμου Σταυρούπολης και αφού εξετάστηκε η πρωτοβουλία αυτή από τη διοίκηση της περιοχής, ο δήμαρχος της περιοχής Σταυρούπολης, έδωσε την εντολή ενσωμάτωσης στον ελληνικό σύλλογο «Αναγέννηση», Κυριακάτικου ελληνικού σχολείου, στις 06.12.95 αριθ. 0044/95. Έτσι, το τμήμα ελληνικής γλώσσας μετατρέπεται σε Κυριακάτικο ελληνικό σχολείο, σύμφωνα με το έγγραφο της απόφασης του δημάρχου Σταυρούπολης Μ.Β Κουζμίν. Σε αυτό το έγγραφο επίσης αναφέρεται ότι ο επικεφαλής της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης, ζητάει να εγκριθεί καταστατικό του σχολείου, χρηματοδότηση και υλική υποστήριξη από το Περιφερειακό Γραφείο Παιδείας της περιοχής Σταυρούπολης, ως εποπτεύουσα κρατική αρχή και αναφέρει ότι υπεύθυνη καθίσταται η πρώτη αρμόδια δημόσια αρχή της πόλης της Σταυρούπολης για αυτά τα θέματα.

Έπειτα το Κυριακάτικο ελληνικό σχολείο, όπως αναφέρεται στο καταστατικό πλέον του σχολείου με τίτλο «για την εισαγωγή συμπλήρωση στην ονομασία και το σκοπό του δημοτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος, του Κυριακάτικου ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης» στις 21.07.1997 αριθ. 2279 μετονομάζεται σε «Δημοτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα συμπληρωματικής εκπαίδευσης, των παιδιών του σχολείου Ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού της πόλης Σταυρούπολης», στο οποίο πλέον διδάσκεται και συμπληρωματικά η ελληνική γλώσσα για τους φοιτητές του Ρωσικού Πανεπιστημίου σαν τρίτη γλώσσα επιλογής.

Στο καταστατικό, στο κεφάλαιο «1. Γενικές διατάξεις» αναφέρεται, ότι το ελληνικό Σχολείο καθοδηγείται από τον ομοσπονδιακό νόμο «για την παιδεία», σύμφωνα τη διατύπωση του ομοσπονδιακού νόμου στις 13.01.96, αρ. 12 ΦΚ, Αστικός Κώδικας της Ρωσικής Ομοσπονδίας, άλλες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται σύμφωνα με αυτόν. Μοντέλο των κανονισμών, σχετικά με το εκπαιδευτικό ίδρυμα συμπληρωματικής εκπαίδευση των παιδιών, είναι η σύμβαση με ιδρυτή τον παραπάνω Νόμο («Греческая школа в своей деятельности руководствуется Законом Российской Федерации "об образовании" в редакции Федерального

закона от 13.01.96г. no 12 ФК, Гражданским Кодексом Российской Федерации, другими законодательными и нормативными актами, принимаемыми в соответствии с ними. Типовым положением об образовательном учреждении дополнительного образования детей, договора с Учредителем и настоящим Уставом»).

Επίσης, το καταστατικό αναφέρει ότι το ελληνικό σχολείο έχει τα εξής δικαιώματα: α) είναι ένα νομικό πρόσωπο, έχει το δικό του ισολογισμό, τραπεζικό λογαριασμό για τις συναλλαγές του. Το σχολείο έχει το δικαίωμα για λογαριασμό του να συνάπτει συμβάσεις, βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας, να αποκτούν, οικονομικά και ηθικά δικαιώματα και φέρουν υποχρέωση, ως ενάγων και εναγόμενος στη δίκη στο δικαστήριο.

β) του νομικού προσώπου στο ελληνικό σχολείο σχετικά με την πραγμάτωση του νόμου των προβλεπόμενων φορολογικών- οικονομικών δραστηριοτήτων με στόχο την οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, προκύπτουν από τη στιγμή της καταχώρησής του.

γ) το ελληνικό σχολείο αποκτά το δικαίωμα στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες και τα προνόμια που συμφωνήθηκαν στην νομοθεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας με την έκδοση της άδειας του.

δ) στην ένταξη στο σύστημα των κρατικών κονδυλίων και τη χρήση της σφραγίδας με την εικόνα του Κρατικού Εμβλήματος της Ρωσικής Ομοσπονδίας, απορρέει από τη στιγμή της κρατικής αποδοχής, η οποία επιβεβαιώνεται από τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία. Το ελληνικό σχολείο περνάει στη δικαιοδοσία του κράτους, με τον τρόπο που ορίζεται από τον ομοσπονδιακό νόμο "Για την παιδεία".

Σήμερα το Ελληνικό Σχολείο Σταυρούπολης είναι το μοναδικό ελληνικό κρατικό εκπαιδευτικό ίδρυμα το οποίο υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας της Ρωσικής Ομοσπονδίας και η εκπαίδευση που παρέχεται είναι δωρεάν για όλους.

Η φοίτηση στο ελληνικό σχολείο δεν είναι υποχρεωτική, αλλά λειτουργεί συμπληρωματικά προς την βασική εκπαίδευση των μαθητών, την οποία εκπληρώνουν με τη φοίτησή τους στο ρωσικό σχολείο. Γι' αυτό το λόγο, στο σχολείο συναντήσαμε τμήματα με ικανοποιητικό πληθυσμό μαθητών αλλά σε κάποιες περιπτώσεις συναντήσαμε και τμήματα στα οποία απουσίαζαν αρκετοί μαθητές. Η δασκάλας μας εξήγησαν ότι αυτό συμβαίνει διότι τις καθημερινές τα παιδιά έχουν και άλλες ασχολίες και υποχρεώσεις, όπως το ρωσικό σχολείο, όπως αναφέραμε και σε άλλο σημείο και ότι τα περισσότερα παιδιά παρακολουθούν τα μαθήματα που γίνονται στο ελληνικό σχολείο το Σαβ/κο. Άλλωστε ο τίτλος σπουδών που παίρνουν με την αποφοίτησή τους από το ρωσικό σχολείο είναι αυτός που θα τους βοηθήσει επαγγελματικά και αναγνωρίζεται πλήρως από το ρωσικό κράτος. Το δίπλωμα που παίρνουν από το ελληνικό σχολείο πιστοποιεί τη φοίτησή τους σε αυτό και την

παρακολούθηση των συγκεκριμένων μαθημάτων. Δεν αναγνωρίζεται ως πιστοποιητικό ελληνομάθειας, όμως σε περίπτωση μετανάστευσης στην Ελλάδα τους προετοιμάζει προκειμένου να δώσουν και να πετύχουν στις εξετάσεις ελληνομάθειας. Ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός (Εα5), μας λέει σχετικά με την ισχύ του διπλώματος που παρέχει στους μαθητές το ελληνικό σχολείο: «Δεν δίνουμε εδώ ένα δίπλωμα, ένα πτυχίο που θα μπορεί στη συνέχεια να τους βοηθήσει στην Ελλάδα. Παίρνουν ακριβώς ένα πιστοποιητικό που λέει ότι αυτοί οι φοιτητές έχουν κάποιες γνώσεις της ελληνικής γλώσσας αλλά με αυτό το δίπλωμα δεν μπορούν να εργαστούν στην Ελλάδα». Ο διευθυντής του ελληνικού σχολείου διορίζεται με απόφαση του Διευθυντή του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής, σύμφωνα με το καταστατικό. Στο καταστατικό ορίζεται ως πρώτος «Διευθυντής του σχολείου ο Ματσουκατίδης Νικόλαος, ο οποίος θα είναι υπεύθυνος για τη σωστή και εύρυθμη λειτουργία του σχολείου».

13.2 Κτηριακή υποδομή

«Το κτήριο του σχολείου μισθώνεται από το Ρωσικό Κράτος» και «ιδρυτής του ελληνικού σχολείου είναι η επιτροπή διαχείρισης της δημοτικής περιουσίας της Σταυρούπολης, σε συνεννόηση με το τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής» (καταστατικό, 10), όπως αναφέρεται στο καταστατικό και κατασκευάστηκε πριν από 200 περίπου χρόνια. Πριν το 1880, το κτήριο αυτό φιλοξενούσε το ξενοδοχείο του Ναϊτάκη όπως αναφέραμε και στο κεφάλαιο 10. Έπειτα, σε αυτό το κτήριο στεγαζόταν η Μουσική Ακαδημία. Από το 1994, το κτήριο μισθώνεται από το Ρωσικό κράτος για λογαριασμό του ελληνικού σχολείου. Συνολικά η έκταση του σχολείου είναι 570 τετραγωνικά μέτρα. Το σχολικό κτήριο αποτελείται από έξι αίθουσες στις οποίες γίνεται το μάθημα της ελληνικής γλώσσας, μία αίθουσα ζωγραφικής, το γραφείο των εκπαιδευτικών, το γραφείο της διευθύντριας, μία βιβλιοθήκη, μία αίθουσα εκδηλώσεων στην οποία γίνονται τα μαθήματα χορού, τέσσερις βοηθητικές αίθουσες και ένα γραφείο στο οποίο είναι το ιατρείο. Παράλληλα η διευθύντρια του σχολείου μας λέει ότι «το Ρωσικό Υπουργείο Παιδείας μας δίνει το κτήριο, χωρίς να το ενοικιάζουμε, πληρώνει και τη θέρμανση, πληρώνει και το ηλεκτρικό» και εκτός από τα λειτουργικά αυτά έξοδα του σχολείου επιπλέον το Ρωσικό Κράτος μεριμνεί ώστε να «παρέχεται στους εκπαιδευτικούς και κάποιος μισθός». Ένα πολύ σημαντικό ζήτημα είναι η προβληματική κατάσταση του κτηρίου, η παλαιότητα του οποίου αναφέρεται ανεξαιρέτως στις συνεντεύξεις από όλους τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και τους μαθητές, ως το πιο σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει το σχολείο. Ακόμα ένα σημείο, το οποίο τονίστηκε από τους εκπαιδευτικούς, είναι η ανεπάρκεια στην υλικοτεχνική υποδομή. Μία επιθυμία την οποία εξέφρασε η διευθύντρια και την οποία υποστηρίζουν όλοι οι μαθητές και οι γονείς είναι η δημιουργία προαυλίου για να παίζουν τα παιδιά στο σχολικό περιβάλλοντα χώρο.

13.3 Εκπαιδευτική διαδικασία.

Οι βαθμίδες εκπαίδευσης που καλύπτει το ελληνικό σχολείο Σταυρούπολης, σύμφωνα και με το καταστατικό, είναι το Δημοτικό και το Γυμνάσιο (Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια εκπαίδευση). Το ελληνικό σχολείο, πρέπει να πραγματοποιεί την εκπαιδευτική διαδικασία με το αντίστοιχο Πρόγραμμα Σπουδών, ανάλογα με το στάδιο εκπαίδευσης. Το πρώτο στάδιο, αποτελεί την αρχική εκπαίδευση και έχει διάρκεια από τέσσερα (4) έως οχτώ (8) χρόνια. Σ' αυτό το στάδιο το σχολείο εγγυάται την ανάπτυξη των δεξιοτήτων στην εξάσκηση του προφορικού λόγου, στην ανάγνωση, στη γραφή και στην αριθμητική. Το χρονικό διάστημα εκμάθησης είναι οχτώ (8) χρόνια για τα παιδιά ηλικίας από έξι (6) έως δεκατεσσάρων (14) χρονών και τέσσερα (4) χρόνια για τα παιδιά ηλικίας πάνω από δεκατεσσάρων (14) χρονών (καταστατικό, 6). Στο 2^ο Στάδιο- βασικής γενικής εκπαίδευσης/ κανονική φοίτηση για 4 έτη / παρέχεται ολοκληρωμένη εφαρμογή ενός εκπαιδευτικού προγράμματος, που αναπτύχθηκε από το Ινστιτούτο Εθνικών Προβλημάτων, εργαστήριο Ρωσικών για Έλληνες. Οι μαθητές είναι κατανομημένοι σε οχτώ (8) τάξεις, εικοσιένα (21) τμήματα. Το καταστατικό ορίζει ότι «Το μέγεθος της τάξης στο ελληνικό σχολείο, καθορίζεται σύμφωνα με τις υγειονομικές προδιαγραφές και τους όρους για την εφαρμογή της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η τάξη θεωρείται πλήρης με 12-15 μαθητές. Εάν είναι παραπάνω μπορεί να χωριστεί σε ομάδες με μικρότερη πυκνότητα πληθυσμού» (καταστατικό, 7). Μέσα στις τάξεις το μάθημα γίνεται κάποτε και με ένα μονάχα παιδί, λόγω της δικαιολογημένης αποχής των υπολοίπων από τα μαθήματα, αφού έχουν δύσκολο και βαρύ πρόγραμμα, καθώς παρακολουθούν και το ρωσικό σχολείο. «Μία φορά το χρόνο κάνει έλεγχο το Υπουργείο Οικονομικών και ελέγχει αν ο αριθμός των μαθητών είναι μικρότερος σε κάθε τάξη από έξι άτομα», μας ενημερώνει η διευθύντρια (ΕΟ1) του σχολείου κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. Σχετικά με την εκπαιδευτική διαδικασία, ανάμεσα στα άλλα που έχουμε αναφέρει το καταστατικό του σχολείου ορίζει ότι:

α) Το διδακτικό έτος στο ελληνικό σχολείο ξεκινάει στις 15 Σεπτεμβρίου, εάν η Κυριακή είναι η πρώτη μέρα της εβδομάδας, εάν όχι τότε το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την πρώτη εργάσιμη ημέρα που ακολουθεί.

β) Η διάρκεια των διακοπών καθορίζονται ως εξής:

κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, τουλάχιστον 30 ημερολογιακές ημέρες, το καλοκαίρι: 8 εβδομάδες για τους μαθητές του 2^{ου} επιπέδου και 12 εβδομάδες για τους μαθητές του 2^{ου} σταδίου της κατάρτισης.

γ) Το ελληνικό σχολείο σύμφωνα με τα υγειονομικά πρότυπα μπορεί να λειτουργήσει παράλληλα με το πρωτοβάθμιο- το δευτεροβάθμιο σχολείο την Τρίτη, Τετάρτη, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή σε δύο βάρδιες.

δ) Η διάρκεια του σχολικού έτους είναι 34 εβδομάδες» (καταστατικό, 7).

13.3.1 Οργάνωση της διδασκαλίας

Πίνακας 4. Εβδομαδιαίο και Ωρολόγιο Πρόγραμμα

και ωρολόγιο Πρόγραμμα	Τρίτη	Τετάρτη	Παρασκευή
		12 ⁰⁰ -14 ⁰⁰ (Ελληνική γλώσσα, Λογοτεχνία)	
		12 ⁰⁰ - 14 ⁰⁰ (ελληνική γλώσσα, Λογοτεχνία) Σεμινάριο	9.00- 13.00 5^η τάξη 14.00-18.00 (ελληνική γλώσσα, Λογοτεχνία) 5^η τάξη
	14 ⁰⁰ -18 ⁰⁰ (ελληνική γλώσσα) 8^η τάξη	12 ⁰⁰ - 14 ⁰⁰ (ελληνική γλώσσα, Λογοτεχνία) Σεμινάριο 14 ⁰⁰ - 18 ⁰⁰ (ελληνική γλώσσα, Λογοτεχνία)	
		12 ⁰⁰ - 14 ⁰⁰ (ελληνική γλώσσα, Λογοτεχνία) Σεμινάριο 16 ⁰⁰ - 18 ⁰⁰ (ελληνική γλώσσα, Λογοτεχνία) 6^η τάξη 18 ⁰⁰ -20 ⁰⁰ (Ελληνική γλώσσα, Πολιτισμός)	
		17.30-20.30 (ελληνική γλώσσα, Λογοτεχνία) 6^η τάξη	
	16.30- 18.30 (ελληνική γλώσσα) 6^η τάξη		16.30- 18.30 (Λογοτεχνία) 6^η τάξη

		10.00-12.00 (σεμινάριο στον δασκάλους)

			Σάββατο	
			9.00-10.00 1^η τάξη 10.00-11.30 2^η τάξη 12.00-14.00 {ελληνική γλώσσα, Πολιτισμός, (Αθηνά, 17, 18-20 χρονών)}	
			9.00-10.00 (ελληνική γλώσσα) 10.00-12.00 (ελληνική γλώσσα) 12.00- 13.00 (ελληνική γλώσσα) 3^η τάξη 13.00-15.00 (ελληνική γλώσσα) 4^η τάξη 15.00-17.00 (ελληνική γλώσσα, Λογοτεχνία) 5^η τάξη	
			9.00-11.30 (ελληνική γλώσσα, Πολιτισμός) 7^η τάξη 11.30-13.30 (ελληνική γλώσσα, Πολιτισμός) 8^η τάξη 14.30-16.00 (ελληνική γλώσσα, Πολιτισμός) 7^η τάξη 16.00-18.00 (ελληνική γλώσσα, Πολιτισμός) 6^η τάξη	
			9.00-13.00 (ελληνική γλώσσα, Λογοτεχνία) 7^η τάξη 14.00-18.00 (πολιτισμός) 8^η τάξη	
			10.00-11.00 (ελληνική γλώσσα) 2^η τάξη 11.00-12.00 (ελληνική γλώσσα) 7^η τάξη 12.00-13.00 (ελληνική γλώσσα) 7^η & 8^η τάξη	
			11.00-14.00 (ελληνική γλώσσα) 4^η τάξη 14.00- 17.00 (ελληνική γλώσσα) 5^η τάξη	
			12.00-14.00 (ελληνική γλώσσα)	
			13.00-16.00 (ελληνική γλώσσα, Λογοτεχνία) 6^η τάξη	
			10.00-11.30 (ελληνική γλώσσα, Λογοτεχνία) 5^η τάξη 11.30-15.00 (ελληνική γλώσσα, Λογοτεχνία) 6^η τάξη 15.00-18.00 (ελληνική γλώσσα, Πολιτισμός) 8^η τάξη	Κυριακή

9.00-10.00 (ζωγραφική) 10.00-17.00 (ζωγραφική)	
10.00-10.40 (μουσική) 1^η τάξη 11.30-12.10 (μουσική) 2^η τάξη 12.45-13.25 (μουσική) 3^η τάξη 15.00-17.00 (μουσική) B3	10.00-15.00 (μουσική)
12.00-13.00 (ελληνική γλώσσα) 2^η & 3^η τάξη 17.00-18.00 (ελληνική γλώσσα)	10.00-11.30 (χορός) 11.30-12.30 (χορός) 12.30-13.30 (χορός) 13.30-16.00 (χορός)
12.00-14.00 (χορός) 17.00-19.00 (Λύρα)	11.30-12.30 (Λύρα) 12.30-13.30 (Λύρα)

«Κάθε εβδομάδα γίνονται 126 ώρες ελληνικής γλώσσας και τα υπόλοιπα μαθήματα γίνονται σε 40 ώρες», μας πληροφορεί η διευθύντρια (EO1), (E30). Σύμφωνα με το καταστατικό του σχολείου, πρέπει από το σχολείο να παρέχεται εγγύηση για τις απαραίτητες συνθήκες ανθρώπινης ανάπτυξης, περιφρούρησης, υγειούς και δημιουργικής δραστηριοποίησης των παιδιών ηλικίας 6-18 ετών. Εκτός από το κύριο αντικείμενο που είναι η μελέτη της ελληνικής γλώσσας, προστέθηκαν το μάθημα της ιστορίας και της γεωγραφίας της Ελλάδας. Εκτός από υποχρεωτικά μαθήματα κατά το 1^ο και 2^ο στάδιο γίνονται μαθήματα χορογραφίας, μουσικής, με στόχο την πραγματοποίηση των ενδιαφερόντων, των ικανοτήτων και των δυνατοτήτων του ατόμου (καταστατικό, 10).

Η διευθύντρια (EO1), (E30) του σχολείου αναφερόμενη στην οργάνωση και λειτουργία του σχολείου και της διδασκαλίας μας λέει, «Κάθε Τετάρτη οι εκπαιδευτικοί του σχολείου επιμορφώνονται στο σεμινάριο που πραγματοποιείται από τον αποσπασμένο εκπαιδευτικό από την Ελλάδα. Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα του Σχολείου είναι 4 ώρες διδασκαλίας της Ελληνικής Γλώσσας εβδομαδιαία και 2 ώρες Ιστορίας και Ελληνικού Πολιτισμού... Συνολικά όλα τα τμήματα κάνουν 126 ώρες την εβδομάδα μάθημα. Τα μαθήματα γίνονται κάθε Τρίτη, Τετάρτη, Παρασκευή, Σάββατο, Κυριακή. Αυτό το Ωρολόγιο Πρόγραμμα επικυρώνεται από το Υπουργείο Παιδείας της Ρωσικής Ομοσπονδίας και υποβάλλεται κάθε χρόνο στην αρχή του σχολικού έτους στο ΥΠΕΠΘ και στη Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού... Εκτός από την Ελληνική Γλώσσα, την Ελληνική Ιστορία και τον Ελληνικό Πολιτισμό οι μαθητές διδάσκονται Ποντιακούς και Ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς, Ελληνικά και Ποντιακά τραγούδια, ζωγραφική, μουσική και θέατρο,

συνολικά 80 ώρες την εβδομάδα. Η διευθύντρια (Ε30) του σχολείου μας ενημερώνει για τη γλώσσα διδασκαλίας λέγοντας: «Στο πρώτο και στο δεύτερο έτος το μάθημα Ελληνικός Πολιτισμός γίνεται στη ρωσική γλώσσα. Στις πρώτες τάξεις η ιστορία και η γεωγραφία γίνονται στα ρωσικά. Από την έκτη τάξη και πάνω προσπαθούμε στα ελληνικά». Η διδασκαλία και η εκπαίδευση στο ελληνικό σχολείο πραγματοποιείται στα ρωσικά, όπως αναφέρεται στο καταστατικό (обучение и воспитание в греческой школе осуществляется на руско языке) (καταστατικό, 6).

13.3.2 Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών

Το ελληνικό σχολείο ανεξάρτητα αναπτύσσει και εγκρίνει το ετήσιο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών, αφού έχει το δικαίωμα να καλλιεργεί και να εγκρίνει σε συμφωνία με τη διοίκηση εκπαίδευσης ετήσια Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών. Το σχολείο ευθύνεται για την ποιότητα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που εφαρμόζονται. Το ίδρυμα φέρει την ευθύνη εφαρμογής της νομοθεσίας της Ρωσικής Ομοσπονδίας για την πραγματοποίηση όλων των εκπαιδευτικών προγραμμάτων σύμφωνα με το εγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών (καταστατικό, 5, 6,7).

Για την πραγματοποίηση των βασικών σκοπών το ελληνικό σχολείο κατέχει το δικαίωμα, να εγκρίνει και να εφαρμόζει εκπαιδευτικά προγράμματα, ανεξάρτητα με τα κρατικά εκπαιδευτικά πρότυπα για την ανάπτυξη. Ακόμη, να επιλέγει μορφές, τρόπους, μεθόδους εκπαίδευσης και διαπαιδαγώγησης στα όρια της καθορισμένης νομοθεσίας της Ρωσικής Ομοσπονδίας, για την εκπαίδευση. Τέλος, κατέχει το δικαίωμα να διοργανώνει και να τελειοποιεί μεθόδους εκπαίδευσης της διδακτικής διαδικασίας. και ανεξάρτητα να διεκπεραιώνει την εκπαιδευτική διαδικασία, σύμφωνα με τον κανονισμό, την άδεια και το πιστοποιητικό διαπίστευσης του κράτους.

α) Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Γλώσσας

Το ΑΠΣ του μαθήματος της ελληνικής γλώσσας έχει ως στόχο να μάθουν οι μαθητές άπταιστα την ελληνική γλώσσα ως μέσο επικοινωνίας, μέσα από τις δραστηριότητες της ακρόασης (аудирование), της ομιλίας (говорение), της ανάγνωσης (чтение) και της γραφής (письмо). Το πρόγραμμα ανταποκρίνεται στην καλλιέργεια κάθε τύπου παραγωγής ελληνικού λόγου και το υλικό του προγράμματος διδάσκεται ανάλογα με τις ηλικίες και τις δυνατότητες των μαθητών. Το ΑΠΣ δε ρυθμίζει την ακολουθία εκμάθησης του γλωσσικού υλικού, το χρονοδιάγραμμα εργασίας για κάθε θέμα, τη χρήση των διδακτικών εγχειριδίων, τις μεθόδους διδασκαλίας κτλ. Όλα αυτά τα θέματα προσδιορίζονται ενδεικτικά στις προγραμματικές και μεθοδικές συστάσεις στο «Βιβλία για εκπαιδευτικούς», καθώς και ο μεθοδολογικός χειρισμός κάθε εκπαιδευτικού, που εγκρίνεται στο εκπαιδευτικό-μεθοδικό συμβούλιο του σχολείου (Программа не регламентирует последовательность изучения языкового материала, сроки работы по каждой теме,

использование учебно-наглядных пособий, учебные приемы и т.п.. Все эти вопросы определяются примерным планированием и методическими рекомендациями "Книги для учителя", а также методическими разработками каждого учителя, одобренными на учебно-методическом совете школы) (ΑΠΣ ελληνικής γλώσσας).

Σύμφωνα με το ΑΠΣ η εκπαιδευτική διαδικασία βασίζεται:

α) Στην Ακρόαση (аудирование) κατά την οποία:

Οι μαθητές κατανοούν τη γλώσσα, ακούγοντας την άμεση επικοινωνία τρίτων προσώπων αλλά και κατά την παρουσίαση των κειμένων από τους εκπαιδευτικούς κατά την αφήγηση. Αυξημένες απαιτήσεις στην ακρόαση προκαλούνται λόγω ποιοτικών αλλαγών στην αντίληψη σε σημεία της ακρόασης (αύξηση του όγκου τους), περιπλέκοντας το γλωσσικό υλικό, όσον αφορά τα συνθετικά χαρακτηριστικά, τη μορφή και την παρουσίαση του υλικού και τη διάρκεια του ήχου.

β) Στην Ομιλία (говорение) κατά την οποία:

Μιλώντας οι μαθητές πραγματοποιούν διαλόγους και μονόλογους και η ομιλία εφαρμόζεται σε δύο βασικές μορφές: προετοιμασμένη και απροετοίμαστη ομιλία. Ο βαθμός της ανάπτυξης, όπως στην προετοιμασμένη έτσι και στην απροετοίμαστη διατύπωση απόψεων εξαρτάται από το θέμα και την κατάσταση της επικοινωνίας, από το στάδιο της κατάρτισης.

Μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς το επίπεδο των μαθητών στα προφορικά, στο διάλογο και στο μονόλογο, θα πρέπει να προσαρμοστεί στο επίπεδο που να του διασφαλίζει την παραγωγή ελεύθερα και αβίαστα του γλωσσικού υλικού του προγράμματος. Ο προφορικός λόγος των μαθητών θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από σημασιολογική πληρότητα, ακρίβεια στην επεξεργασία του λόγου και διαρθρωτική πολυμορφία, ανάλογα με τα χρόνια εκπαίδευσης.

Στη διαλογική ομιλία λαμβάνεται υπόψη, σύμφωνα με τα στάδια της μάθησης με τη μορφή του διαλόγου, το ύψος του λόγου κάθε συνομιλητή, ανάλογα με το ύψος που επικρατεί τέτοια να είναι και η αντίδραση, η αλληλεπίδρασή τους, η ανάπτυξη, και ο αριθμός, ενώ στο μονόλογο - η ακολουθία της παρουσίασης, η προετοιμασία ή η έλλειψη προετοιμασίας της κατάστασης στις διάφορες μορφές του λόγου (περιγραφή, αφήγηση, αιτιολογία, επικοινωνία, έκθεση, προφορικά αποσπάσματα).

γ) Στην Ανάγνωση κατά την οποία:

Καθήκον του σχολείου στο θέμα της ανάγνωσης, είναι να διδάξει στους μαθητές να διαβάσουν οι ίδιοι και να κατανοήσουν τα κείμενα που έχουν επιλεγεί από το πρόγραμμα, και να διαβάσουν

μεγαλόφωνα. Αυτός ο τρόπος είναι ένα βοηθητικό εργαλείο και μία μέθοδος διδασκαλίας. Μέχρι το τέλος της εκπαίδευσης, οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να διαβάζουν κείμενα κοινωνικο-πολιτικά (συμπεριλαμβανομένων των εφημερίδων), επιστημονικά και φαντασίας.

Τα κείμενα που πρέπει να διαβάσουν συνολικά είναι περίπλοκα και ποικίλης φύσης, έκτασης και βαθμού πολυπλοκότητας. Οι δεξιότητες στην ανάγνωση, αφορούν τη πληρότητα της κατανόησης του αναγνωσμένου κειμένου και την ταχύτητα ανάγνωσης.

Κατά τη διδασκαλία της ανάγνωσης, ο μαθητής καταλαμβάνεται από τους τρεις τύπους εσωτερικής ανάγνωσης:

- 1) την ανάγνωση του κειμένου προκειμένου να εξοικειωθεί με το βασικό περιεχόμενό της («πρώτη επαφή» ανάγνωση)
- 2) την ανάγνωση σε συνδυασμό με την πλήρη και ακριβή κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου («αναδίφηση» ανάγνωση)?
- 3) την ανάγνωση του κειμένου ώστε να αποκτήσει μια συνολική εικόνα του περιεχομένου της (η «ανάγνωση σάρωση»).

Το ΑΠΣ ορίζει ότι ανάλογα με το στάδιο της μάθησης, ορίζεται και η πολυπλοκότητα του γλωσσικού υλικού και η προσαρμογή για το μέγεθος των πληροφοριών που αποκτώνται. Οι μαθητές διαβάζουν το κείμενο με τη βοήθεια του λεξικού ή χωρίς λεξικό. Η ανάγνωση των κειμένων, μπορεί να γίνει και χωρίς λεξικό σε όλα τα στάδια της εκπαίδευσης. Ωστόσο, οι μαθητές πρέπει να μάθουν να κατανοούν από μόνοι τους τις έννοιες του διεθνούς λεξιλογίου και τις άγνωστες λέξεις. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει επίσης την κατάρτιση των μαθητών με τη χρήση δίγλωσσου λεξικού.

δ) Στη καλλιέργεια του λόγου κατά την οποία:

Σύμφωνα με το ΑΠΣ, τα μαθήματα της ελληνικής γλώσσας, πραγματοποιούνται σε τρεις μεγάλες κατευθύνσεις που αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο.

Η πρώτη κατεύθυνση για την ανάπτυξη του λόγου, είναι η εκμάθηση των κανόνων της λογοτεχνικής γλώσσας. Η γνώση των κανόνων της λογοτεχνικής γλώσσας, απαιτεί δουλειά ώστε να απομακρυνθούν από την ομιλία των μαθητών οι ιδιοματισμοί. Η επιτυχία θα επιτευχθεί αν ο δάσκαλος, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της τοπικής διαλέκτου, παρακολουθεί συστηματικά την ακρίβεια του λόγου των μαθητών, διδάσκοντας στους μαθητές να αναλύουν

συνειδητά την ομιλία τους και των συμμαθητών τους από την άποψη της συμμόρφωσής της με τα λογοτεχνικά πρότυπα.

Η δεύτερη κατεύθυνση, αφορά τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου και της γραμματικής δομής του λόγου των μαθητών. Ο εμπλουτισμός του λεξιλογίου παρέχεται με τη συστηματική εργασία πάνω στο λεξιλόγιο. Μία από τις πιο σημαντικές απαιτήσεις στο λεξιλόγιο εργασίας – είναι να αναπτύξει την ικανότητα ο μαθητής να θυμάται άγνωστες λέξεις που χρησιμοποιούν τα λεξικά - εγχειρίδια.

Η τρίτη κατεύθυνση, αφορά την καλλιέργεια του λόγου των μαθητών – αφορά τη διαμόρφωση των απόψεων και των δεξιοτήτων μιας συνεκτικής παρουσίασης των ιδεών στην προφορική και γραπτή μορφή. Η καλλιέργεια του προφορικού λόγου συνεπάγεται εργασία του περιεχομένου, της σύνθεση και της γλωσσικής έκφρασης. Η εργασία αυτή πραγματοποιείται κατά την εκτέλεση ειδικών ασκήσεων και δημιουργικής εργασίας (παρακολουθώντας ταινίες, γράφοντας ορθογραφία, εκθέσεις, δοκίμια). Περιλαμβάνει τη δημιουργία και τη βελτίωση των δεξιοτήτων του μαθητή, ώστε να αναλύει θέματα, να αποσαφηνίζει τα όριά του, να εντοπίζει τη κύρια ιδέα κτλ. Μέρος της εργασίας αυτής μπορεί να γίνει στο σπίτι.

Οι εργασίες για την ανάπτυξη της ομιλίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη διαμόρφωση των δεξιοτήτων της εκφραστικής ανάγνωσης. Κατά τη διαδικασία κατάρτισης θα πρέπει να περιλαμβάνεται η εκφραστική ανάγνωση ποιημάτων και αποσπασμάτων από μυθιστορήματα. Είναι σημαντικό σε κάθε κείμενο, οι φοιτητές να ασκούνται στην εκφραστική ανάγνωση.

ε) Στην Έκθεση κατά την οποία:

Σημαντικός τομέας στο έργο των εκπαιδευτικών είναι η διαμόρφωση των δεξιοτήτων αλφαριθμητισμού στην έκθεση. Η έκθεση θεωρείται ως μια μορφή έκφρασης και είναι ένας από τους σκοπούς της εκπαίδευσης, αλλά χρησιμεύει επίσης ως ένα σημαντικό εργαλείο μάθησης, διαμορφώνοντας τις δεξιότητες της ομιλίας, της γραφής και της ανάγνωσης.

Το ΑΠΣ της ελληνικής γλώσσας, διασαφηνίζει ότι η παραγωγή προφορικού λόγου των μαθητών προβλέπεται στο αρχικό στάδιο εκπαίδευσης. Ωστόσο, οι εργασίες για τη βελτίωση της προφοράς, ειδικά τονισμός (προφορά, ρυθμός, μελωδία), θα πρέπει να διεξάγονται καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαίδευσης στην ελληνική γλώσσα.

Επιπλέον, το ΑΠΣ καθορίζει ότι ο συνολικός όγκος του λεξιλογίου, τον οποίο οι μαθητές πρέπει να κατέχουν στη προφορική παραγωγή λόγου και που χρειάζονται ώστε να καταλάβουν όταν ακούν

κάποιον να μιλάει και κατά την διάρκεια της ανάγνωσης, καθώς και στη συγγραφή έκθεσης, προσδιορίζεται στις 2200 λεξιλογικές μονάδες. Λεξιλογικές μονάδες, ορίζονται ως οι σημαντικές λέξεις, οι αριθμοί, οι αντωνυμίες, τα βοηθητικά ρήματα και επιρρήματα, τις προθέσεις, τις κλιτές και άκλιτες λέξεις), συγκεκριμένες μορφές λέξεων (π.χ., ειδικά στον πληθυντικό των ουσιαστικών, τους βαθμούς των επιθέτων, τα συγκριτικά επίθετα ή επιρρήματα), μερικές βοηθητικές εισαγωγικές λέξεις και φράσεις. Στο ΑΠΣ αναφέρεται το σύνολο του λεξιλογίου που προβλέπεται να κατέχουν οι μαθητές ανά τάξη. Η καλλιέργεια του λεξιλογίου στη παθητική και στην ενεργητική φωνή, η οποία πραγματοποιείται κατά τη διαδικασία της ακρόασης και της ανάγνωσης, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Διευκρινίζεται επίσης στο ΑΠΣ, ότι μέχρι το τέλος της κατάρτισης ο συνολικός όγκος λεξιλογικών μονάδων ενεργητικής και παθητικής φωνής που πρέπει να κατέχουν οι μαθητές, δεν θα πρέπει να είναι μικρότερος από 4000.

Το γραμματικό υλικό, προορίζεται για χρήση στη δραστηριότητα της ομιλίας, της ανάγνωσης και της γραφής και κατακτάται από τους φοιτητές με βοηθητικές δομές (μοντέλα, τυποποιημένες φράσεις). Στο γυμνάσιο, εισάγονται στους μαθητές γραμματικά φαινόμενα τα οποία πρέπει να γνωρίζουν και να κατανοούν όταν διαβάζουν. Επιπλέον, όπως ορίζει και το ΑΠΣ, στο ανώτερο στάδιο της μάθησης προβλέπεται η συστηματοποίηση του γραμματικού υλικού, που οι μαθητές υιοθετούν με την πείρα των προηγούμενων ετών της εκπαίδευσης.

Καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαίδευσης, ιδιαίτερη προσοχή δίδεται στην οργάνωση της ανεξάρτητης εργασίας από τους μαθητές στη γλώσσα. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε προχωρημένο στάδιο, όπου οι φοιτητές έχουν επαρκή γλωσσική κατάρτιση.

Σταδιακά ο εκπαιδευτικός αναπτύσσει στους μαθητές τη συνήθεια της πρόσβασης σε λεξικά σε δύσκολες και επισφαλείς περιπτώσεις, για την ορθογραφία των λέξεων, την προφορά τους, την ερμηνεία τους.

Το ΑΠΣ δεν διευκρινίζει τα θέματα που πρέπει να επαναληφθούν στο τέλος του έτους. Το δικαίωμα αυτό παρέχεται στον ίδιο το δάσκαλο, ο οποίος από τη συγκεκριμένη κατάσταση, το επίπεδο των γνώσεων, των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των μαθητών, επιλέγει τα θέματα για την επανάληψη (Программа не определяет темы, подлежащие повторению в конце года. Такое право предоставляется самому учителю, который из конкретной обстановки, уровня знаний, умений и навыков учащихся, выделяет темы для повторения).

Επίσης, στο ΑΠΣ υποδεικνύεται ότι στη πρακτική γνώση της ελληνικής γλώσσας, στην αντιμετώπιση των διδακτικών, εκπαιδευτικών και αναπτυξιακών προβλημάτων εκμάθησης, θα πρέπει επίσης να συμβάλει η ενασχόληση με τα καλλιτεχνικά (τραγούδια, θεατρικά σκετς, θεατρικά έργα, παραγωγές, κλπ).

Παρακάτω αναφέρονται τα θέματα και οι ενότητες που διδάσκονται στους μαθητές ανά στάδιο εκπαίδευσης, όπως αναφέρονται στο ΑΠΣ.

Τρίτο στάδιο (5η- 9η τάξεις).

Θέμα: Ο μαθητής και το περιβάλλον του.

Άνθρωπος, γνωρίσματα χαρακτήρα, ενδιαφέροντα, χόμπι, γούστα.

Σχολείο. Παραδόσεις του σχολείου, μαθήματα του σχολείου, το αγαπημένο μάθημα, συλλογικές εργασίες, σχολικές εκδηλώσεις.

Εθελοντική εργασία- κοινωνικά χρήσιμη εργασία των μαθητών.

Αλληλογραφία με τους φίλους.

Υγεία.

Ξεκούραση. Ταξιδεύοντας, πεζοπορία, εκδρομές.

Αθλητισμός, αθλητικοί αγώνες.

Κινηματογράφος, θέατρο, μουσείο, τηλεόραση, εντυπωσιακά θεάματα, παραστάσεις, ταινίες, εκπομπές.

Θέμα: Ελλάδα. Στο γεωγραφικό χάρτη της Ελλάδας. Αξιοθέατα της Ελλάδας. Ελληνική μυθολογία.

Θέμα: Η χώρα μας.

Η Γεωγραφική θέση, η φύση, το κλίμα της χώρας.

Αξιοθέατα της πόλης (χωριά), τα σύνορα.

Αξιοσημείωτη άνθρωποι της πατρίδας (επιστήμονες, συγγραφείς, ποιητές, ηθοποιοί, καλλιτέχνες, αθλητές, δημόσια πρόσωπα).

Καθημερινή εργασία των ανθρώπων.

Η πολιτική και πολιτιστική ζωή της χώρας.

Τέταρτο στάδιο - (10η – 11η τάξεις).

Θέμα: Ο μαθητής και ο κοντινός του περίγυρος.

Διάλογος των μαθητών μεταξύ τους, δρατηριότητες, εργασία, υποχρεώσεις.

Δημόσια σχολική ζωή.

Το εκπαιδευτικό σύστημα στη Ρωσία. Η επιλογή του επαγγέλματος και η προετοιμασία για αυτό το σκοπό.

Η πολιτιστική ζωή των μαθητών. Επισκεφτείτε το θέατρο, μουσεία, εκθέσεις, κινηματογράφος.

Ταξίδια. Αθλητική ζωή.

Εντυπώσεις και απόψεις των φοιτητών για τις εκδηλώσεις, για τους ανθρώπους, τους λογοτεχνικούς ήρωες, για γεγονότα στις διακοπές, εκδρομές.

Θέμα: Η χώρα μας.

Η ζωή της νεολαίας. Οι συνομήλικοί σας στο εξωτερικό.

Το Σύνταγμα της Ρωσίας. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των πολιτών της Ρωσίας.

Ο αγώνας για την ειρήνη και τη διατήρηση της ζωής πάνω στη γη.

Τρέχοντα πολιτικά γεγονότα.

Ανατρέχοντας σε γεγονότα της πατρίδας και της παγκόσμιας ιστορίας.

Επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο, η εξερεύνηση του διαστήματος, διάσημοι επιστήμονες.

Η προστασία της φύσης.

Τέχνη, θέατρο, ζωγραφική. Διάσημοι καλλιτέχνες, μουσικούς, καλλιτέχνες. Πολιτιστικές Εκδηλώσεις.

Θέμα: Η Κύπρος.

Στο γεωγραφικό χάρτη η Κύπρος, τα αξιοθέατα της.

Στο ΑΠΣ αναφέρονται οι παρακάτω απαιτήσεις στην πρακτική γνώση της ελληνικής γλώσσας ανά τάξη διδασκαλίας:

2^η ΤΑΞΗ

Ακρόαση.

Οι μαθητές πρέπει να κατανοούν τα ακούσματα της ελληνικής ομιλίας, σε κανονικό ρυθμό, κατά την παρουσίαση του καθηγητή και κατά την ακρόαση του ηχογραφημένου υλικού, του προγραμματισμένου γλωσσικού υλικού και τις υποδείξεις των εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Προφορικά.

Διάλογος.

Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν ερωτήσεις διαφόρων τύπων και να απαντάνε σε ερωτήσεις αντίστοιχες με τα ζητήματα, σύμφωνα με το πλαίσιο του προγράμματος του γλωσσικού υλικού. Η διατύπωση του κάθε συνομιλητή πρέπει να περιέχει τουλάχιστον 3 λέξεις πρωτότυπες, σωστά διατυπωμένες.

Μονολόγος

Οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να μιλήσουν, ανάλογα με το θέμα κάθε φορά, εντός του γλωσσικού υλικού του προγράμματος. Ο όγκος του λόγου δεν πρέπει να είναι μικρότερος από 5 φράσεις σε σωστή γλωσσική επεξεργασία.

Ανάγνωση.

Ο μαθητής θα πρέπει να γνωρίζει τα γράμματα της αλφαβήτου, να είναι σε θέση να διαβάζει φωναχτά, με πλήρη κατανόηση των φράσεων και των σύντομων κειμένων.

Έκθεση.

Ο μαθητής πρέπει να αποκτήσει δεξιότητες στο γραπτό λόγο, να μάθει να γράφει γράμματα, λέξεις και φράσεις και να μάθει την ορθογραφία των λέξεων, και να τοποθετείται στο προφορικό λόγο και να εξασκείται στις γραπτές ασκήσεις.

3^η ΤΑΞΗ

Ακρόαση.

Ο μαθητής πρέπει να έχει επίγνωση σε αυτό που ακούει, σε κανονικό ρυθμό κατά την παρουσίαση του καθηγητή και κατά την ακρόαση του ηχογραφημένου υλικού, σύμφωνα με το γλωσσικό υλικό του προγράμματος της 2^{ης} και της 3^{ης} τάξης, και με τις υποδείξεις του εκπαιδευτικού με μια παρουσίαση.

Το κείμενο που παρουσιάζεται μπορεί να έχει διάρκεια μέχρι και ένα λεπτό και παρουσιάζεται στους μαθητές μέχρι και δύο φορές.

Προφορικά.

Διαλογική συζήτηση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να συμμετάσχει σε συνομιλία, με τη χρήση διαφόρων ειδών ερωτήσεων και ανάλογων απαντήσεων, με συντομία και ευστοχία, σχετικά με το θέμα, στο πλαίσιο του προγράμματος του γλωσσικού υλικού της 2^{ης} και 3^{ης} τάξης τάξεις. Η διατύπωση του κάθε συνομιλητή πρέπει να περιέχει τουλάχιστον 4 λέξεις , σωστά διατυπωμένες (Высказывание каждого собеседника должно содержать не менее 4 реплик, правильно оформленных в языковом отношении).

Μονολόγος.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε ανάλογη θέση να μπορεί να μιλήσει με συνέπεια και ανάλογα με το θέμα, στο πλαίσιο του γλωσσικού υλικού του προγράμματος της 2^{ης} και 3^{ης} τάξης, να μπορεί να προβαίνει σε προφορικές αναφορές και περιγραφές, Ο όγκος του λόγου - δεν πρέπει να είναι μικρότερος από 6 φράσεις σε σωστή γλωσσική επεξεργασία.

Ανάγνωση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να διαβάσει φωναχτά, με πλήρη κατανόηση, του κειμένου και τηρώντας τους κανόνες που επιβάλλονται σε σύντομα κείμενα, σύμφωνα με το προφορικό λόγο του προγράμματος του γλωσσικού υλικού της 2^{ης} και 3^{ης} τάξης

Έκθεση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να γράψει ενώ ακούει ορισμένες φράσεις ή ένα απλό κείμενο, ο όγκος του οποίου πρέπει να είναι περίπου 6 φράσεις (Учащиеся должны уметь записать со слуха отдельные фразы или несложный связный текст объемом примерно 6 фраз).

4^η ΤΑΞΗ

Ακρόαση.

Ο μαθητής θα πρέπει να κατανοεί την ελληνική ομιλία, σε κανονικό ρυθμό κατά την παρουσίαση του καθηγητή. Το γλωσσικό υλικό που εξετάζεται είναι του προγράμματος της 2^{ης} και 3^{ης} τάξης. Η ακρόαση αφορά κείμενα αφηγηματικά. Ο όγκος του κειμένου που παρουσιάζεται έχει διάρκεια 3 λεπτά και μπορεί να παρουσιαστεί στους μαθητές δύο φορές.

Προφορικά.

Διαλογική συζήτηση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να προβεί σε μια συνομιλία, με ερωτήσεις διαφόρων τύπων που να δηλώνουν παράκληση, απαίτηση και οι απαντήσεις να δηλώνουν ανάλογα χαρά, λύπη κλπ. με προσθήκες και διευκρινίσεις στο πλαίσιο του προγράμματος του γλωσσικού υλικού της 2^{ης} έως της 4^{ης} τάξης, σχετικά με το θέμα, καθώς και σε σχέση με το περιεχόμενο των όσων άκουσε, είδε ή διάβασε. Η διατύπωση του κάθε συνομιλητή πρέπει να περιέχει τουλάχιστον 5 λέξεις πρωτότυπες, σωστά διατυπωμένες.

Μονολόγος.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να μιλήσει λογικά και με συνέπεια, ανάλογα με το θέμα, να προβαίνει σε προφορικές αναφορές και σε λεπτομερείς περιγραφές, καθώς επίσης να αφηγηθεί με δικά του λόγια το βασικό περιεχόμενο από κάποιο κείμενο που έχει ακούσει ή διαβάσει. Το κείμενο θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στο πρόγραμμα του γλωσσικού υλικού της 2^{ης}- 4^{ης} τάξης. Ο όγκος του λόγου - δεν πρέπει να είναι λιγότερο από 3 φράσεις, με σωστή γλωσσική επεξεργασία.

Ανάγνωση.

Ο μαθητής θα πρέπει να μπορεί να διαβάζει δυνατά και από μέσα του με πλήρη κατανόηση με την πρώτη φορά σύντομα κείμενα, που συμπεριλαμβάνονται στο γλωσσικό υλικό του προγράμματος της 2^{ης} έως 4^{ης} τάξης, το οποίο μπορεί να περιέχει έως και 2% των άγνωστων λέξεις, όπως διευκρινίζεται στο υλικό αναφοράς, ή θα πρέπει να κατανοήσουν λέξεις από το νόημα του συγκεκριμένου. Η ταχύτητα ανάγνωσης δυνατά και από μέσα τους - δεν πρέπει να είναι λιγότερο από 350 χαρακτήρες ανά λεπτό.

Έκθεση.

Ο μαθητής θα πρέπει να υποβάλει γραπτή περιγραφή κάποιου θέματος (που δεν είναι μικρότερη από 8 φράσεις), και να γράφει γράμμα σε ένα φίλο.

5^η ΤΑΞΗ

Ακρόαση.

Ο μαθητής θα πρέπει να κατανοεί την ελληνική ομιλία κατά την ακρόαση, σε κανονικό ρυθμό, κατά την παρουσίαση του καθηγητή. Το γλωσσικό υλικό βασίζεται στα προγράμματα των τάξεων από την 2^η έως την 5^η τάξη και περιλαμβάνει έως και 1% άγνωστων λέξεις και ορισμένα γραμματικά φαινόμενα, τη σημασία των οποίων οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν από τα

συμφραζόμενα. Η συνολική διάρκεια των αφηγηματικών κειμένων είναι 4 λεπτά και μπορούν να παρουσιαστούν έως 2 φορές.

Προφορικά.

Διαλογική συζήτηση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση χωρίς προετοιμασία για τη διεξαγωγή μιας συζήτησης, χρησιμοποιώντας διαφορετικούς τύπους ερωτήσεων, δηλώνοντας παράκληση και απαίτηση, προτροπή, πρόσκληση και οι απαντήσεις θα πρέπει να είναι λεπτομερείς με προσθήκες και διευκρινίσεις κατά την ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων ανάλογα με το θέμα. Το γλωσσικό υλικό αφορά αυτό των προγραμμάτων από την 2^η έως την 5^η τάξη, καθώς και όσα έχουν σχέση με το περιεχόμενο των όσων άκουσε, είδε ή διάβασε έως αυτήν την τάξη. Η διατύπωση του κάθε συνομιλητή πρέπει να περιέχει τουλάχιστον 6 προτάσεις, σωστά διατυπωμένες.

Μονόλογος

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση χωρίς προετοιμασία να μιλήσει λογικά και με συνέπεια, ανάλογα με το θέμα, να κρατάει λεπτομερείς σημειώσεις και να κάνει περιγραφή, καθώς και προσωπική αξιολόγηση στο πλαίσιο του γλωσσικού υλικού του προγράμματος της 2^{ης} έως της 5^{ης} τάξης, και επίσης να είναι σε θέση να προετοιμάσει μία αναφορά για κάτι που είδε, άκουσε ή διάβασε με τη μορφή μιας ιστορίας με τα στοιχεία της προσωπικής του εκτίμησης. Ο όγκος του λόγου θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 12 προτάσεις με σωστή γλωσσική επεξεργασία.

Ανάγνωση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να διαβάζει από μέσα του με πλήρη κατανόηση με την πρώτη φορά, λογοτεχνικό κείμενο, στο πλαίσιο του γλωσσικού υλικού του προγράμματος που μπορεί να περιέχει έως και 3% άγνωστες λέξεις, τις οποίες πρέπει να κατανοήσουν από τα συμφραζόμενα του συγκεκριμένου ή χρησιμοποιώντας ένα λεξικό. Η ταχύτητα ανάγνωσης δεν πρέπει να είναι λιγότερο από 400 χαρακτήρες ανά λεπτό. Ο μαθητής θα πρέπει επίσης ο ίδιος να χρησιμοποιεί από μόνος του ένα δίγλωσσο λεξικό.

Έκθεση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να προβεί σε γραπτή περιγραφή γεγονότων του παρελθόντος ή να συνθέσει μια ιστορία για εκείνον, καλύπτοντας ένα θέμα (περίπου 12 φράσεις).

6^η ΤΑΞΗ

Ακρόαση.

Ο μαθητής θα πρέπει να κατανοεί, ακούγοντας την ελληνική ομιλία σε κανονική ταχύτητα, συμπεριλαμβανομένων των εξηγήσεων του εκπαιδευτικού υλικού, σύμφωνα με το πλαίσιο του γλωσσικού υλικού του προγράμματος της 2^{ης} έως της 7^{ης} τάξης. Μπορεί να περιέχει μέχρι και 2% άγνωστες λέξεις, τη σημασία των οποίων ο μαθητής μπορεί να κατανοήσει από τα συμφραζόμενα, καθώς και 1% σε λόγια, η σημασία των οποίων δεν μπορεί να μαντέψει, αλλά η άγνοια των οποίων δεν εμποδίζει την κατανόηση του κειμένου στο σύνολό του.

Το σύνολο του κειμένου που αναπαράγεται μπορεί να έχει διάρκεια έως 6 λεπτά.

Προφορικά.

Διαλογική συζήτηση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση χωρίς προετοιμασία να πραγματοποιεί συζήτηση, αναπτύσσοντας επιπλέον επιχειρήματα να προωθεί τη συζήτηση, να εκφράζει τις απόψεις του και να τις αξιολογεί στο πλαίσιο του γλωσσικού υλικού του προγράμματος της 2^{ης} έως της 7^{ης} τάξης, σύμφωνα με την κατάσταση και σχετικά με το θέμα, καθώς και σε σχέση με το περιεχόμενο των όσων άκουσε, είδε ή διάβασε. Η διατύπωση του κάθε συνομιλητή, δεν πρέπει να περιέχει λιγότερο από 8 προτάσεις, σωστά διατυπωμένες.

Μονόλογος.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση χωρίς προετοιμασία, λογικά και με συνέπεια, να κάνει λεπτομερείς εκθέσεις, με περιγραφικό και αφηγηματικό τρόπο, κάποιου θέματος ή κατάστασης, και σε σχέση με κάτι που έχει διαβάσει ή έχει ακούσει, το οποίο πρέπει να περιέχει επιχειρήματα και την προσωπική εκτίμηση, καθώς επίσης να είναι σε θέση να ετοιμάσει μία αναφορά με τη μορφή πληροφόρησης ή μια λεπτομερή αφήγηση σχετικά με κάτι που έχει ακούσει, έχει δει ή έχει διαβάσει. Η αναφορά θα πρέπει να έχει το ύφος της προσωπικής αξιολόγησης και της προσωπικής άποψης.

Ο όγκος του λόγου δεν θα πρέπει να είναι μικρότερος από 16 φράσεις σε σωστή γλωσσική επεξεργασία.

Ανάγνωση.

Ο μαθητής θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να διαβάσει ο ίδιος (χωρίς την βοήθεια λεξικού) με σκοπό την απόκτηση μίας γενικής εικόνας του βασικού περιεχομένου, με τη πρώτη ανάγνωση των κειμένων, τα οποία είναι βασισμένα στο πλαίσιο του γλωσσικού υλικού του προγράμματος. Τα κείμενα στη παρούσα φάση περιέχουν μέχρι και 3% άγνωστες λέξεις, τη σημασία των οποίων οι

μαθητές πρέπει να μπορούν να κατανοήσουν από τα συφραζόμενα του κειμένου. Η ταχύτητα ανάγνωσης πρέπει να είναι το λιγότερο 450 χαρακτήρες ανά λεπτό.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να διαβάσει από μέσα του (με τη βοήθεια ενός λεξικού), κατανοώντας πλήρως και ακριβώς το κείμενο. Για πρώτη φορά παρουσιάζεται ένα απλό κείμενο κοινωνικοπολιτικού και λογοτεχνικού περιεχομένου, που αποτελείται με έως 4% άγνωστες λέξεις. Ο όγκος του κειμένου είναι από 1.200 χαρακτήρες ανά ακαδημαϊκή ώρα.

Έκθεση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να γράψει μία εισήγηση διαβάζοντας ή ακούγοντας το κείμενο που αφορά το θέμα της εισήγησης (περίπου 15 φράσεις).

8^η ΤΑΞΗ

Ακρόαση.

Ο μαθητής θα πρέπει να κατανοεί, ακούγοντας την ελληνική ομιλία σε κανονική ταχύτητα, συμπεριλαμβανομένων των εξηγήσεων του εκπαιδευτικού υλικού, σύμφωνα με το πλαίσιο του γλωσσικού υλικού του προγράμματος της 2^{ης} έως της 7^{ης} τάξης. Μπορεί να περιέχει μέχρι και 2% άγνωστες λέξεις, τη σημασία των οποίων ο μαθητής μπορεί να μαντέψει, καθώς και 2% σε λόγια, η σημασία των οποίων δεν μπορεί να κατανοηθεί από τα συφραζόμενα, αλλά η άγνοια των οποίων δεν εμποδίζει την κατανόηση του κειμένου στο σύνολό του

Ο συνολικός χρόνος αναπαραγωγής του κειμένου μπορεί να είναι μέχρι και 7 λεπτά.

Προφορικά.

Διαλογική συζήτηση

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση χωρίς προετοιμασία να λάβει μέρος σε συζήτηση, αναπτύσσοντας επιπλέον επιχειρήματα να προωθή τη συζήτηση, να εκφράζει τις απόψεις του και να αξιολογεί στο πλαίσιο του γλωσσικού υλικού του προγράμματος της 2^{ης} έως της 8^{ης} τάξης, σύμφωνα με την κατάσταση και σχετικά με το θέμα, καθώς και σε σχέση με το περιεχόμενο των όσων άκουσε, είδε ή διάβασε. Η διατύπωση του κάθε συνομιλητή, δεν πρέπει να περιέχει λιγότερο από 8 προτάσεις, σωστά διατυπωμένες.

Μονόλογος

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση χωρίς προετοιμασία λογικά και με συνέπεια να κάνει λεπτομερείς εκθέσεις με περιγραφικό και αφηγηματικό τρόπο, του θέματος ή της κατάστασης, και

σε σχέση με κάτι που έχει διαβάσει ή έχει ακούσει, οι οποίες πρέπει να περιέχουν επιχειρήματα και την προσωπική εκτίμηση, καθώς επίσης να είναι σε θέση να ετοιμάσει μία αναφορά με τη μορφή πληροφόρησης ή μια λεπτομερή αφήγηση σχετικά με κάτι που έχει ακούσει, έχει δει ή έχει διαβάσει. Η αναφορά θα πρέπει να έχει το ύφος της προσωπικής αξιολόγησης και της προσωπικής άποψης.

Ο όγκος του λόγου - δεν είναι μικρότερη από 18 προτάσεις σε σωστή γλωσσική επεξεργασία.

Ανάγνωση.

Ο μαθητής θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να διαβάσει ο ίδιος (χωρίς την βοήθεια λεξικού) με σκοπό την απόκτηση μίας γενικής εικόνας του βασικού περιεχομένου των κειμένων, με τη πρώτη ανάγνωση. Τα κείμενα στη παρούσα φάση, είναι βασισμένα στο πλαίσιο του γλωσσικού υλικού του προγράμματος, το οποίο υλικό περιέχει μέχρι και 3% άγνωστες λέξεις, τη σημασία των οποίων οι μαθητές πρέπει να μπορούν να κατανοήσουν από τα συφραζόμενα του κειμένου. Η ταχύτητα ανάγνωσης πρέπει να είναι όχι λιγότερο από 500 χαρακτήρες ανά λεπτό.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να διαβάσει από μέσα του (με τη βοήθεια ενός λεξικού), κατανοώντας πλήρως και ακριβώς το κείμενο. Για πρώτη φορά παρουσιάζεται ένα απλό κείμενο κοινωνικοπολιτικού και λογοτεχνικού περιεχομένου, που αποτελείται με έως 6% άγνωστες λέξεις. Ο όγκος του κειμένου είναι από 1.500 χαρακτήρες ανά ακαδημαϊκή ώρα.

Έκθεση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να γράψει ένα γράμμα.

9^η ΤΑΞΗ

Ακρόαση.

Ο μαθητής θα πρέπει να κατανοεί, ακούγοντας την ελληνική ομιλία σε κανονική ταχύτητα, συμπεριλαμβανομένων των εξηγήσεων του εκπαιδευτικού υλικού, σύμφωνα με το πλαίσιο του γλωσσικού υλικού του προγράμματος της 2^{ης} έως της 9^{ης} τάξης. Το κείμενο που ακούει, μπορεί να περιέχει μέχρι και 3% άγνωστες λέξεις, τη σημασία των οποίων δεν μπορεί να κατανοήσει από τα συφραζόμενα, αλλά η άγνοια των οποίων δεν εμποδίζει την κατανόηση του κειμένου στο σύνολό του.

Ο συνολικός χρόνος αναπαραγωγής του κειμένου μπορεί να είναι μέχρι και 8 λεπτά.

Προφορικά.

Διαλογική συζήτηση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να προβεί σε μια συζήτηση και να συμμετάσχει σε συζητήσεις σχετικά με θέματα που απαιτούν προκαταρκτική συγκέντρωση πραγματικών γεγονότων. Αυτή η ανταλλαγή διαλογικών προτάσεων όλων των ειδών θα πρέπει να εναλλάσσονται με μονόλογο. Η διατύπωση του κάθε συνομιλητή, δεν πρέπει να περιέχει λιγότερα από 10 προτάσεις, σωστά διατυπωμένες.

Μονόλογος.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση, χωρίς να κάνει προετοιμασία, να υποβάλλει λεπτομερή έκθεση σχετικά με κάποιο θέμα, και σε σχέση με κάτι που έχει διαβάσει ή ακούσει. Αυτή η έκθεση θα πρέπει να περιλαμβάνει όλους τους ποιοτικούς δείκτες των προηγούμενων ετών της εκπαίδευσης. Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να αναλύσει, να ξέρει πώς να προετοιμάσει το θέμα, βασιζόμενος σε διάφορες πηγές πληροφοριών. Τα επιχειρήματα θα πρέπει να αποτελούν προσωπική αξιολόγηση και άποψη.

Ο όγκος του λόγου δεν θα πρέπει να είναι μικρότερος από 20 φράσεις σε σωστή γλωσσική επεξεργασία.

Ανάγνωση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να διαβάσει από μέσα του, (χωρίς την βοήθεια λεξικού) με σκοπό την απόκτηση μίας γενικής εικόνας του βασικού περιεχομένου. Με τη πρώτη ανάγνωση των κειμένων και για πρώτη φορά θα πρέπει να διαβάζει απλά πρωτότυπα κείμενα (συμπεριλαμβανομένων των εφημερίδων), επιστημονικά δημοφιλή και λογοτεχνικά κείμενα, που περιέχουν μέχρι και 3% άγνωστες λέξεις, τη σημασία των οποίων οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν από τα συμφραζόμενα. Η ταχύτητα ανάγνωσης, δεν θα πρέπει να είναι λιγότερο από 600 χαρακτήρες ανά λεπτό.

Εισάγονται απλά κείμενα κοινωνικο-πολιτικού χαρακτήρα (συμπεριλαμβανομένων των εφημερίδων) και λογοτεχνίας, που περιέχουν έως και 8% άγνωστες λέξεις.

Ο όγκος του κειμένου υπολογίζεται από 1800 χαρακτήρες ανά ακαδημαϊκό ώρα. Οι μαθητές θα πρέπει να χρησιμοποιούν μονόγλωσσο (επεξηγηματικό) λεξικό

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να κάνει μία γρήγορη ανάγνωση του κειμένου, προκειμένου να πάρει μια γενική ιδέα του περιεχομένου του. Η ταχύτητα ανάγνωσης δεν θα πρέπει να είναι μικρότερη από 1000 χαρακτήρες ανά λεπτό.

Έκθεση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να γράψει σχόλια για αυτά που διάβασε, καθώς και την άποψη του στη προφορική αναφορά.

10^η ΤΑΞΗ

Ακρόαση.

Ο μαθητής θα πρέπει να κατανοεί, ακούγοντας την ελληνική ομιλία σε κανονικό ρυθμό, και τα κείμενα των διαφόρων ειδών με μία παρουσίαση από το καθηγητή, και κατά τη διάρκεια ακρόασης του ηχογραφημένου υλικού. Το κείμενο μπορεί να περιέχει μέχρι και 3% άγνωστες λέξεις, τη σημασία των οποίων οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν από τα συμφραζόμενα, καθώς μέχρι και 3% από λέξεις, η σημασία των οποίων δεν μπορεί να κατανοηθεί από τα συμφραζόμενα, αλλά η άγνοια των οποίων δεν εμποδίζει την κατανόηση του κειμένου στο σύνολό του.

Ο χρόνος αναπαραγωγής του κειμένου μπορεί να είναι από 7 έως 8 λεπτά.

Προφορικά.

Διαλογική συζήτηση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να προβεί σε μια συνομιλία. Η διατύπωση του κάθε συνομιλητή, πρέπει να περιέχει πάνω από 10-12 προτάσεις σε σωστή γλωσσική επεξεργασία.

Μονόλογος.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να προβεί σε λεπτομερείς εκθέσεις σχετικά με κάποιο θέμα και σχετικά με κάτι που έχει ακούσει, έχει δει ή έχει διαβάσει. Οι εκθέσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν όλους τους ποιοτικούς δείκτες των προηγούμενων ετών εκπαίδευσης. Ο όγκος του λόγου δεν θα πρέπει να είναι μικρότερος από 20 προτάσεις σε σωστή γλωσσική επεξεργασία.

Ανάγνωση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να διαβάσει από μέσα του (χωρίς την βοήθεια λεξικού) με σκοπό την απόκτηση μίας γενικής εικόνας του βασικού περιεχομένου του κειμένου, με τη πρώτη ανάγνωση και για πρώτη φορά διαβάζει απλά πρωτότυπα κείμενα (συμπεριλαμβανομένων των εφημερίδων), επιστημονικά δημοφιλή και λογοτεχνικά κείμενα, που περιέχουν μέχρι και 3%

άγνωστες λέξεις, τη σημασία των οποίων οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν από τα συμφραζόμενα. Η ταχύτητα ανάγνωσης δεν θα πρέπει να είναι λιγότερο από 600 χαρακτήρες ανά λεπτό.

Εισάγονται απλά κείμενα κοινωνικο-πολιτικού χαρακτήρα (συμπεριλαμβανομένων των εφημερίδων) και λογοτεχνίας, που περιέχουν έως και 10% άγνωστες λέξεις.

Ο όγκος του κειμένου υπολογίζεται από 1800 χαρακτήρες ανά ακαδημαϊκό ώρα.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να κάνει μία γρήγορη ανάγνωση του κειμένου (χωρίς λεξικό), προκειμένου να πάρει μια γενική ιδέα του περιεχομένου του. Η ταχύτητα ανάγνωσης δεν θα πρέπει να είναι μικρότερη από 1200 χαρακτήρες ανά λεπτό.

Έκθεση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να γράψει δοκίμιο για το υλικό που έχει μελετήσει τόσο στην ελληνική όσο και στη ρωσική γλώσσα. Γράφοντας το δοκίμιο μπορεί να γίνει εκτεταμένη χρήση του λεξικού και άλλων βοηθητικών υλικών που συνιστώνται από τον δάσκαλο (διαδίκτυο, βιβλιοθήκη, κ.α.)

11^η ΤΑΞΗ

Ακρόαση.

Ο μαθητής θα πρέπει να κατανοεί ακούγοντας την ελληνική ομιλία σε κανονικό ρυθμό, και τα κείμενα των διαφόρων ειδών, με μία παρουσίαση από τον εκπαιδευτικό, και κατά τη διάρκεια της ακρόασης του ηχογραφημένου υλικού. Το κείμενο μπορεί να περιέχει μέχρι και 3% άγνωστες λέξεις, τη σημασία των οποίων οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν από τα συμφραζόμενα, καθώς μέχρι και 3% από λέξεις, η σημασία των οποίων δεν μπορεί να κατανοηθεί από τα συμφραζόμενα, αλλά η άγνοια των οποίων δεν εμποδίζει την κατανόηση του κειμένου στο σύνολό του.

Ο χρόνος αναπαραγωγής του κειμένου μπορεί να είναι έως και 10 λεπτά.

Προφορικά.

Διαλογική συζήτηση.

Οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να ανοίγουν συζήτηση και να συμμετέχουν σε συζητήσεις, που απαιτούν προηγούμενη συλλογή και ομαδοποίηση επιχειρημάτων, υπεράσπιση των θέσεων τους σε μία αντιλογία. Η δήλωση του κάθε συνομιλητή, θα πρέπει να περιέχει πάνω από 10-12 προτάσεις σε σωστή γλωσσική επεξεργασία.

Μονόλογος.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να προβεί σε λεπτομερείς εκθέσεις σχετικά με κάποιο θέμα και σχετικά με κάτι που έχει ακούσει, έχει δει ή έχει διαβάσει.

Ο όγκος του λόγου δεν θα πρέπει να είναι μικρότερος από 22 προτάσεις σε σωστή γλωσσική επεξεργασία.

Ανάγνωση. Επιστολή.

Η ανάπτυξη των ικανοτήτων των μαθητών και η κατάκτηση των δεξιοτήτων είναι το κύριο έργο των δραστηριοτήτων που εκτελούνται στο γλωσσικό υλικό στην 10^η και 11^η τάξη και προηγουμένως η εκμάθηση γραμματικών μορφών και δομών. Η αξιοποίηση του νέου λεξιλογίου βασίζεται στις γλωσσικές ικανότητες των μαθητών να κατανοούν από τα συμφραζόμενα

Μετάφραση.

Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να κάνει προφορική μετάφραση (ενεργώντας ως διερμηνέας) από την Ελληνική γλώσσα ως γλώσσα διδασκαλίας (Учащиеся должны уметь устно переводить (выступая в роли переводчика) с греческого языка на язык обучения и наоборот в пределах программного языкового материала, подлежащего усвоению и устной речи) και αντίστροφα στο πλαίσιο του γλωσσικού υλικού του προγράμματος του προφορικού λόγου. Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να μεταφράζει κείμενα από τα ελληνικά ως γλώσσα διδασκαλίας και το αντίθετο, με λεξικά και άλλους τύπους βιβλίων αναφοράς.

Ο όγκος του κειμένου θα πρέπει να είναι 1.200 χαρακτήρες ανά ακαδημαϊκό ώρα.

Παρακάτω ακολουθεί το πρόγραμμα του γλωσσικού υλικού της ελληνικής γλώσσας ανά τάξη από τη 2^η έως την 11^η τάξη.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Γλωσσικό υλικό της ελληνικής γλώσσας.

2^η ΤΑΞΗ

Φωνητική. Η απόκτηση όλων των ήχων της ελληνικής γλώσσας της ροής του λόγου, ο τονισμός κατά την αφήγηση (θετικός και αρνητικός) και ερωτηματικές προτάσεις. Λεξιλόγιο. Η απόκτηση 250 λεξιλογικών μονάδων.

Γραμματική. Η απόκτηση των δομών με τα ρήματα είμαι, έχω, γράφω, στον Ενεστώτα και στο Μέλλοντα διαρκείας.

Η απόκτηση των δομών του καταφατικού, αποφατικού και ερωτηματικού τύπου.

Η απόκτηση των δομών της δευτέρας σύζυγίας ρημάτων, όπως: αγαπώ, εξηγώ.

Την άρνηση δεν και τη θέση της στην πρόταση.

Την άρνηση όχι και τη θέση της στην πρόταση.

Συνδετικές προτάσεις.

Η χρήση των συνδέσμων: και, ή

Η έκφραση των ουσιαστικών στον ενικό και στον πληθυντικό.

Η έκφραση κτήσης των ουσιαστικών με την κτητική μορφή.

Η χρήση του οριστικού και του αόριστου άρθρου.

Η απουσία του άρθρου.

Η χρήση των προσωπικών, κτητικών, δεικτικών και ερωτηματικών αντωνυμιών. Η χρήση των επιθέτων στο θετικό βαθμό. Η χρήση των ποσοτικών αριθμητικών έως το 30.

Η χρήση των προθέσεων.

3^η ΤΑΞΗ

Φωνητικά.

Η γνώση του ρυθμού και της λογικής προφοράς.

Η γνώση της διακύμανσης της φωνής ανάλογα με τον τονισμό στις προτάσεις.

Το Λεξιλόγιο.

Η γνώση 500 λεξιλογικών μονάδων.

Γραμματική.

Η γνώση των δομών ρημάτων σε Υποτακτική έγκλιση και στον Παρατατικό.

Οι δομές απρόσωπων προτάσεων στον Ενεστώτα

Οι δομές με τα τροπικά ρήματα: υπήρχα, ήθελα.

Οι δομικοί τύποι: πρέπει να γράφει, αγαπώ να χορεύω.

Η γνώση των δομών του καταφατικού, αποφατικού και ερωτηματικού τύπου.

Η χρήση ποιοτικών επίθετων στο συγκριτικό και υπερθετικό βαθμό. Η χρήση των ποσοτικών και τακτικών αριθμητικών έως το 100.

4^η ΤΑΞΗ

Φωνητικά.

Η γνώση του εμφατικού τόνισμού και ο τονισμός των επιμεριστικών ερωτήσεων. Λεξιλόγιο.

Η γνώση 800 λεξιλογικών μονάδων.

Γραμματική.

Η γνώση δομών με ρήματα στον Παρατατικό και στον Αόριστο.

Η δομή: μου άρεσε

Ενεργητικής φωνής: μου αρέσει να διαβάζω

Οι δομές: πρέπει να γράφει, αγαπώ να χορεύω.

Η γνώση των δομών των καταφατικών απαντήσεων, αποφαιτικών και ερωτηματικών τύπων.

Η χρήση της άοριστης και κτητικής αντωνυμίας στην απόλυτη μορφή.

Η χρήση των αριθμών από το 100 και πάνω.

Η χρήση των επιρρημάτων στο συγκριτικό και υπερθετικό βαθμό της σύγκρισης.

5^η ΤΑΞΗ

Φωνητικό.

Ο έλεγχος του τονισμού των πολύπλοκων φράσεων του λεξιλογίου.

Η γνώση 1100 λεξιλογικών μονάδων.

Γραμματική.

Η γνώση των δομών του πλάγιου λόγου (σχετίζεται με το παρόν).

Η γνώση των δομών με ρήματα στον Αόριστο και στιγμιαίο Μέλλοντα.

Η γνώση των δομών καταφατικών, αρνητικών και ερωτηματικών τύπων.

6^η ΤΑΞΗ

Λεξιλόγιο.

Η γνώση 1350 λεξιλογικών μονάδων.

Γραμματική.

Η γνώση δομών με ρήματα σε Μέλλοντα στιγμιαίο (θα γράψω, θα χτενιστώ). Η γνώση του καταφατικού, αρνητικού και ερωτηματικού τύπου (γενικές, εναλλακτικές και ειδικές ερωτήσεις) των δομών αυτών.

7^η ΤΑΞΗ

Λεξιλόγιο.

Γνώση 1600 λεξιλογικών μονάδων.

Γραμματική.

Η γνώση δομών με αξιοσημείωτη ρήματα σε Παρακείμενο.

8^η ΤΑΞΗ

Λεξιλόγιο.

Η γνώση 1850 λεξιλογικών μονάδων.

Γραμματική.

Η γνώση δομών με ονομαστικά ρήματα στην υποτακτική και η ένταση υπό όρους (αν θέλεις, αν γράψεις) Αν είχα καιρό θα πήγαινα.

9^η ΤΑΞΗ

Λεξιλόγιο.

Η γνώση 2050 λεξιλογικών μονάδων.

Γραμματική.

Η γνωριμία με τη μορφή και τη χρήση των ρημάτων σε Υπερσυντέλικο (είχα διαβάσει, είχα συναντηθεί)

10^η -11^η ΤΑΞΗ

Λεξιλόγιο.

Η γνώση 2200 λεξιλογικών μονάδων.

Γραμματική.

Γνωριμία με τη μορφή και τη χρήση των ρημάτων σε Μέλλοντα συντελεσμένο (θα έχω πλύνει, θα έχω φύγει, θα έχω νικήσει).

Γερόνντιο

Στην 1^η τάξη, οι μαθητές μαθαίνουν να συστήνονται, να αναγνωρίζουν και να γράφουν τα χρώματα, τα φρούτα και τα ζώα. Ασκήσεις όπως να συμπληρώσουν το πρωτο γράμμα της λέξης που αντιπροσωπεύει μία ασπρόμαυρη εικόνα τους βοηθούν ώστε να γνωρίσουν το ελληνικό αλφάβητο. Η εκφώνηση των ασκήσεων και το μάθημα γίνεται στα ρώσικα.

Στη 2^η τάξη, γνωρίζουν πλέον τα μικρά και τα κεφαλαία γράμματα, το γένος των ουσιαστικών, τον πληθυντικό αριθμό, μεταφράζουν από τα ρώσικα στα ελληνικά απλές λέξεις. Τους ζητάται στις ασκήσεις ως επανάληψη να συντάξουν προτάσεις που να περιέχουν λεξιλόγιο από κεφάλαια που έχουν συναντήσει στο παρελθόν. Σε αυτήν την τάξη μαθαίνουν τους αριθμούς 1-10.

Στη 3^η τάξη, μαθαίνουν τα άρθρα στα οποία και δυσκολεύονται λίγο. Γνωρίζουν πλέον πώς να χρησιμοποιούν τον πληθυντικό και να κάνουν σωστή σύνταξη. Επιπλέον, ξέρουν τις καταλήξεις των ρημάτων στο α' ενικό και γ' πληθυντικό, ξέρουν καλά τα άρθρα, τους δίφθογγους, ενικό και πληθυντικό αριθμό, γνωρίζουν να τονίζουν τις λέξεις, γνωρίζουν ότι τα κύρια ονόματα παίρνουν κεφαλαίο γράμμα και δουλεύουν με τα συμφωνικά συμπλέγματα ει, οι, αι, στ, σς, ου.

Στη 4^η τάξη, μαθαίνουν την προσωπική αντωνυμία, τη δεικτική αντωνυμία, δουλεύουν με τους συμφωνικά συμπλέγματα αι, στ, οι, μπ, ντ, ου, τσ, αε, γνωρίζουν πολύ καλή σύνταξη και ορθογραφία των λέξεων. Η δασκάλα τους βάζει σε κάθε κείμενο τεστ για να αξιολογήσει πώς μεταφράζουν απλές προτάσεις, πόσο καλά γνωρίζουν τους αριθμούς και τα άρθρα.

Στην 5^η τάξη, η εκφώνηση των ασκήσεων και των ερωτήσεων γίνεται στην ελληνική γλώσσα. Διδάσκονται τους χρόνους Μέλλοντα και Ενεστώτα διάρκειας και απλά έχουν μάθει να αναγνωρίζουν τους παρελθόντες χρόνους. Μαθαίνουν τα υποκοριστικά, σ' αυτό το σημείο μαθαίνουν και τα αρσενικά με κατάληξη -ας, -ης, -ος, τα θηλυκά με κατάληξη -η, -α και τα ουδέτερα με κατάληξη -ι, -ο. Επαναλαμβάνουν συνεχώς τον ενικό και πληθυντικό των νέων λέξεων και διδάσκονται τα ρήματα «έχω», «είμαι», «γράφω». Μαθαίνουν να χρησιμοποιούν το «όχι», «δεν» για να σχηματίσουν την άρνηση, το «και» για να συνδέουν προτάσεις και τους ριθμούς από το 1-20. Το λεξιλόγιό τους αφορά θέματα όπως οικογένεια, γνωρίζουν να μιλήσουν για τον εαυτό τους, να φτιάχνουν προτάσεις με χρώματα, φρούτ και ζώα. Έχουν την ικανότητα να γράφουν μικρή έκθεση ιδεών και στις προφορικές ασκήσεις μπορούν να κάνουν προσωπικές ερωτήσεις σχετικά με το όνομα και την ηλικία.

Στην 6^η τάξη, τα θέματα συζήτησης είναι «η πόλη μου», «το χωριό μου», «ο φίλος μου», «οι διακοπές μου», «οι εποχές του χρόνου», «τα επαγγέλματα» και πάνω σε αυτά τα θέματα είναι και το λεξιλόγιο διδασκαλίας σε αυτό το στάδιο. Σε αυτήν τη τάξη μαθαίνουν τα ρήματα με κατάληξη -ω, επίσης μαθαίνουν να κλίνουν τους χρόνους Παρατατικό και Αόριστο και κάνουν επανάληψη στα ουσιαστικά με κατάληξη -ος, -ας, -ης, τα θηλυκά με κατάληξη -η, -α και τα ουδέτερα με κατάληξη -ι, -ο, μα. Μαθαίνουν τις κλητικές αντωνυμίες και κάνουν επανάληψη στις δεικτικές, μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τις προθέσεις στον, στη, από, τον, την, μέσα, πάνω, κάτω. Γνωρίζουν τα ρήματα α' και β' κατηγορίας τον Ενεστώτα και τον Μέλλοντα, τις ερωτηματικές αντωνυμίες πώς, πού, πότε, γιατί, τίνος, τους αριθμούς από το 1-100, τα τακτικά αριθμητικά από το 1-10 και τα ανώμαλα ρήματα. Σε αυτήν την τάξη δυσκολεύονται στις κλίσεις των ρημάτων στον τονισμό των ρημάτων στους χρόνους Παρατατικό και Αόριστο.

Στην 7^η τάξη, το λεξιλόγιο αφορά την υγεία, τα σπορ, την εθνικότητα, τις γιορτές, την Ελλάδα, το αγαπημένο βιβλίο και μαθαίνουν να στέλνουν γράμμα στο φίλο τους. Μαθαίνουν τον Απλό Μέλλοντα α' και β' συζυγία. Γίνεται εισαγωγή για την Παθητική φωνή και μαθαίνουν να κλίνουν το ρήμα «υπάρχω», χρησιμοποιούν τις προθέσεις «κοντά», «μπροστά», «απέναντι», «πλάι», «πίσω» και γνωρίζουν να κλίνουν τα αρσενικά σε -ους, -ος, τα συγκριτικά επίθετα, ανώμαλα ρήματα σε Ενεστώτα, Παρατατικό και Αόριστο, τα αριθμητικά από το 1-1000 και την Προστακτική. Τα λάθη

που συνήθως κάνουν σε αυτή την τάξη αφορούν τις καταλήξεις στη συμφωνία επιθέτων με ουσιαστικά και επίσης δυσκολεύονται στη Παθητική φωνή.

Στην 8^η τάξη, το λεξιλόγιο αφορά τα έθνη, τα ήθη και έθιμα των Ελλήνων, τις γιορτές στην Ελλάδα, την Ολυμπιάδα, τους Έλληνες ποιητές, φιλόσοφους, μουσικούς, τον ελληνικό πολιτισμό, τη γεωγραφική θέση της Ελλάδας, τα ελληνικά νησιά, τις ελληνικές πόλεις, και την ελληνική μυθολογία. Στη Γραμματική μαθαίνουν τα επιρρήματα και τις μετοχές. Τα λάθη που γίνονται σε αυτήν την τάξη είναι στις μετοχές σε –όντα, - ώντας και επίσης δυσκολεύονται κάποιες φορές να ξεχωρίζουν το πολύ πότε είναι επίρρημα και πότε επίθετο. Η εκφώνηση των ερωτήσεων και οι διάλογοι μέσα στην τάξη γίνονται κυρίως στα ελληνικά.

β) Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών «Γεωγραφία Ελλάδα» (Страноведение Греция)

Σ' αυτό το πρόγραμμα η Ελλάδα μελετάται από διαφορετικές οπτικές γωνίες και στόχος είναι η διδασκαλία της γλώσσας, της γεωγραφίας, της ιστορίας, της λογοτεχνίας, κ.λπ. Αυτό το μάθημα έχει σχεδιαστεί για 8 έτη, 1 ώρα την εβδομάδα.

Σύμφωνα με το ΑΠΣ, τα μαθήματα ξεκινούν στη 2^η τάξη. Αυτό γίνεται επειδή τα μαθήματα της ελληνικής γλώσσας ξεκινάνε στην 1^η τάξη και ένα χρόνο μετά τα παιδιά έχουν την ανάγκη να μάθουν περισσότερα πράγματα σχετικά με την ελληνική γλώσσα που διδάσκονται. Αλλά μπορεί να υπάρχουν άλλες επιλογές: για παράδειγμα, κάποιος μαθητής της 5^{ης} τάξης, μπορεί ταυτόχρονα να ξεκινήσει την εκμάθηση της γλώσσας και των περιφερειακών κύκλων σπουδών. Για πιο αποτελεσματική μάθηση, αυτό βέβαια διεξάγεται στη ρωσική γλώσσα, και μόνο κατά το τελικό στάδιο, η συστηματοποίηση των γνώσεων όλων πραγματοποιείται στην ελληνική γλώσσα

Η δομή των μαθημάτων έχει ως εξής:

1^ο Στάδιο: 1^{ος} χρόνος διδασκαλίας.

Ιστορική και γεωγραφική εικόνα της Ελλάδας. Αθήνα – η καρδιά της Ελλάδας

Αρχική εξοικείωση με τη χώρα, με τη θέση της, τις γείτονες χώρες, καθώς και εργασία με τα βασικά στοιχεία του χάρτη.

2^ο Στάδιο: 2^{ος} χρόνος διδασκαλίας.

Ήθη και έθιμα της Ελλάδας.

Προσπάθεια για να αναδειχτούν τα χαρακτηριστικά της ελληνικής νοοτροπίας, για τον εντοπισμό της προέλευσης των εθνικών εορτών και παραδόσεων, καθώς και εξοικείωση με την ιστορία, τις οικογενειακές, τις πολιτιστικές και τις αθλητικές εκδηλώσεις.

3^ο Στάδιο: 3^ος χρόνος διδασκαλίας.

Ταξιδεύοντας στις ελληνικές επαρχίες.

Λεπτομερής γνωριμία με τα ιστορικά, πολιτιστικά και οικονομικά χαρακτηριστικά κάθε μίας από τις επαρχίες της Ελλάδας. Στο στάδιο αυτό, προκύπτει η θέση του μαθητή ως ερευνητή και δίνεται προτεραιότητα στα συλλογικά-πνευματικά παιχνίδια, και στους διαγωνισμούς.

4^ο Στάδιο: 5^ος χρόνος διδασκαλίας.

Η σύγχρονοί μου, ποιοί είναι αυτοί;

Δεδομένου ότι οι φοιτητές περνούν κρίση ηλικίας (αντίστοιχα, με τη θεωρία του Βιγκότσκι), η οποία εκφράζεται ως μια μετατόπιση της έμφασης από τις δραστηριότητες κατάρτισης στις διαπροσωπικές σχέσεις, Αυτό είναι το πιο ενδιαφέρον ζήτημα του θέματος "Οι σύγχρονοί μου".

5^ο Στάδιο: 6^ος χρόνος διδασκαλίας.

Η Ελλάδα χθες και σήμερα. Αποκτούν την ικανότητα να εντοπίζουν την ανάπτυξη της χώρας καταγωγής έως σήμερα, να εξοικειωθούν με τον πολιτισμό και τις κοινωνικο-οικονομικές σχέσεις σε διάφορες ιστορικές περιόδους.

6^ο Στάδιο: 7^ος -8^ος χρόνος διδασκαλίας. Η συστηματοποίηση του συσσωρευμένου υλικού (στα ελληνικά).

Γνωριμία με τα αρχαία ελληνικά κείμενα, τη θεματική πηγή υλικού για την Ελλάδα.

Το μάθημα «Γεωγραφία Ελλάδα» δεν έχει μόνο πληροφοριακό χαρακτήρα, αλλά περιλαμβάνει επίσης την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού με βάση τις εργασίες των μαθητών. Για παράδειγμα, για να μελετήσουν οι μαθητές τη γεωγραφία της Ελλάδας στην τρίτη τάξη έχουν βρεθεί ενδιαφέροντες τρόποι. Πρόκειται για εργασία με τανγκραμόμ (γεωμετρικό παιχνίδι), το οποίο βοήθει τα παιδιά να περιηγηθούν στο χάρτη της Ευρώπης σε σχέση με τον χάρτη της Ελλάδας με γεωμετρικά σχήματα (εξάγωνο, κύκλος) και την κατασκευή τους. Η επιτυχία στη μελέτη του θέματος είναι η τομή των αντικειμένων των φυσικών και ανθρώπινων κύκλων, ήτοι: λογοτεχνία, μηχανική, γεωγραφία και κατάρτιση. Στη μελέτη του μυθιστορήματος του Χατζηδάκη "Ζορμπάς ο Έλληνας" τα παιδιά κλήθηκαν να χαρτογραφήσουν την πορεία την οποία έχει ακολουθήσει ο Ζορμπάς στην Ελλάδα. Τα αποτελέσματα αυτής της εργασίας τους δίνουν τη δυνατότητα να περιηγηθούν στο χάρτη. Τα παιδιά ανάμεσα σε 15 πόλεις παρουσιάζουν την πορεία του ζορμπά με τη μορφή των παιχνιδιών και επινοούν ιστορίες για τα ταξίδια στην Αθήνα. Μελετώντας την ιστορία της πόλης, τα αξιοθέατα της σε αυτή τη μορφή είναι ιδιαίτερα ελκυστικά για τα παιδιά. Επιπλέον, η μέθοδος αυτή συμβάλλει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων και των

ικανοτήτων. Η Διεξαγωγή παιχνιδιών, παίζοντας φυσικούς ρόλους, είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για τη μελέτη των παραδόσεων του ελληνικού λαού. Έτσι, διεξάγεται στην τάξη κατά τη διάρκεια του μαθήματος συζήτηση με θέμα τις διακοπές, κάνοντας τη μέγιστη χρήση των ξένων γλωσσών κατά τη διάρκεια της συζήτησης, και έτσι θυμούνται τα παιδιά τις πιο ζωντανές στιγμές κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Σε αυτό το ακαδημαϊκό έτος, κατόπιν γνωριμίας με τα έργα των Ελλήνων συγγραφέων στα μαθήματα λογοτεχνίας, ακολουθεί η μελέτη του θέματος «Χριστούγεννα στην Ελλάδα» στο μάθημα της γεωγραφίας, η αναδυόμενη ιδέα της διοργάνωσης του φεστιβάλ- θεάματος, στην ελληνική γλώσσα «Άγια Νύχτα» για τους μαθητές από 3^η έως 10^η τάξη. Όλες οι προετοιμασίες για το φεστιβάλ γίνονται με βάση την ενσωμάτωση των διαφόρων τύπων των εκπαιδευτικών και των δημιουργικών δραστηριοτήτων, ενωμένοι με ένα κοινό στόχο, τη δημιουργία της παράστασης. Τα παιδιά δημιούργησαν σκηνικά και κοστούμια στα μαθήματα Καλλιτεχνικών, έμαθαν τα τραγούδια στα μαθήματα μουσικής, έφτιαξαν ο ένας του άλλου δώρα, οι μαμάδες ετοίμασαν Πρωτοχρονιάτικη πίτα την «Βασιλόπιτα». Ακόμη και τη μουσική την συνθέτουν μόνοι τους. Αλλά εάν, το αρχικό στάδιο της κατάρτισης προϋποθέτει εργασία με τους γεωγραφικούς χάρτες, τα γεωγραφικά tangramom, παρουσιάζεται στους φοιτητές ένα σχέδιο-πανόραμα της Αθήνας για εκδρομές, περιπάτους, παίζουν ιστορικές εθνικές γιορτές. Αυτό βέβαια είχε εφαρμοστεί πλήρως το 1994-95.

Στον παρόντα χρόνο τα μαθήματα περιλαμβάνονται στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Ελληνικού σχολείου της Σταυρούπολης. Τα αποτελέσματα των δοκιμών έδειξαν ότι, χάρη στην ενσωμάτωση και την ποικιλία των μορφών, οι μαθητές μπορούν εύκολα να οικειοποιηθούν αυτό το εκτεταμένο υλικό, το οποίο χρησιμοποιείται ελεύθερα σε διαφορετικές καταστάσεις.

Είναι μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, στην οποία χτίστηκε το προτεινόμενο μάθημα «Γεωγραφία Ελλάδας».

Θέμα μαθήματος	Ω ρ ε ς	Οπτική Γωνία		Καταστάσεις	Έννοιες	Αναμενόμενο αποτέλεσμα
		Συλλογική	Ατομική			
Ποιά είναι αυτή	1	-Χάρτης της Ελλάδας		Μια συλλογική		Θέση του θέματος

χώρα μελέτης		-Οι φθόγοι		συζήτηση σχετικά με τα θέματα: α) τι είναι αυτή η επιστήμη, β) τον κλάδο της επιστήμης, γ) την ετυμολογία της λέξης "μελέτες περιοχή"		"μελέτες περιοχής" μεταξύ των διαφόρων επιστημών
Πώς είναι η Ελλάδα;	1	Χάρτης της Ελλάδας	-διαφανές περίγραμμα της Ελλάδας - αποτύπωμα Ελλάδας	-Σχέδιο Κύκλος Επιγραφή σε κύκλο κατά μήκος του εξαγώνου -Διαμονή στο εξάγωνο πρότυπο Ελλάδας -Μίνι-δοκίμιο «Πώς είναι η Ελλάδα»	Κλίμακα Χώρου	1) η εμφάνιση της οπτικής εικόνας της γεωγραφικής ονομασίας της Ελλάδας 2) συνδέστε τις δύο πλευρές της εικόνας -Γεωμετρική -ατομική δημιουργικότητα
Οι γείτονες της Ελλάδας	2	-Χάρτης της Ελλάδας -χάρτης του κόσμου -χάρτης της Ευρώπης	Γεωγραφική της Tangram από 9 θέσεις	-Εργασίες με χάρτες του κόσμου και της Ευρώπης - εργασία με τη γεωγραφική	Χερσαία σύνορα Θαλάσσιων συνόρων Φυσικό σύνορο Κράτη	1)ικανότητα να πραγματοποιηθεί γύρω από τη Γαλλία (μοντέλο), τα γειτονικά της

		- Γεωγραφική Tangram		tangramom - Η εξοικείωση με τις χώρες που περιβάλλουν την Ελλάδα - διαγώνισμα μαθήματος	νάνοι	κράτη
Υδατα της Ελλάδας	1	-Χάρτης Ελλάδας - χάρτης του βυθού - διαφάνειες - Φωτογραφίε ς -διαφόροι τύποι κοχυλιών	Διαφανής περιγράμμ ατα της Ελλάδας -στένσιλ ελληνικά	-Εργασία με το χάρτη - εργασία με το περίγραμμα (το σχεδιάγραμμα των ποταμών) - Συγκριτικά χαρακτηριστι κά των ποταμών της Ελλάδας - Ακρόαση του τραγουδιού "Θάλασσα μου" (καθορίζουν για ποιά θάλασσα τραγουδούν) -διαγώνισμα μαθήματος	Πορεία Ωκεανός Πορθμός Κόλπος Πηγή	1)την ικανότητα να συγκρίνουν τις διάφορες παραμέτρους των ποταμών της Ελλάδας 2)να βρίσκουν στον χάρτη το ποταμούς, τη θάλασσα, τους ωκεανούς 3)να καθορίζουν τα θαλάσσα συνόρα
Βουνά της Ελλάδας	1	Χάρτης Ελλάδας -	Χάρτης της	-Ορισμός και χαρακτηριστι	Κορυφή Ανάβαση	1) την ικανότητα για

		Άτλας των γεωλογικών βράχων - διαφάνειες - φωτογραφίες	Ελλάδας(στο τετράδιο)	κά των οροσειρών - Εντοπισμός τους στον χάρτη - Τα αντικείμενα σχεδίασης του χάρτη σε ένα τετράδιο - Ορισμός της ετυμολογία της λέξης «η γλώσσα μου» -Ακρόαση μπουζούκι	Παράταξη Πέρασμα	να βρείτε τον χάρτη των μεγάλων κορυφών 2) γνώση των υψόμετρο το υψηλότερο σημείο της Ευρώπης 3) τη δυνατότητα να οικοδομήσου με μια οροσειρά ηλικίας Γαλλία
Πόλεις της Ελλάδας	2	-Χάρτης Ελλάδα -Slides - Φωτογραφίες	Διαφανής χάρτες περιγράμματος - Χάρτες Stencil		Πληθυσμός πόλη-μητρόπολη	1) την ικανότητα να κατονομάσει και να δείτε τον χάρτη 5 με 15 ελληνικές πόλεις
Τελικό μάθημα	1	Χάρτης της Ελλάδας	Κατάλογοι δοκιμαστικών εργασιών	Δοκιμαστικές εργασίες για τα θέματα σπουδών (4 παραλλαγές)		1) Αναγνώριση ενός νέου φάσματος συμπερόντων σχετικά με τα αποτελέσματα της δοκιμής 2) Δημιουργία

						των επιμέρους δημιουργικών εργασιών
--	--	--	--	--	--	---

Σχεδιάγραμμα θεμάτων

6^η τάξη (34 ώρες)

1^ο τρίμηνο (8 ώρες)

Επανάληψη και συστηματοποίηση της μελέτης

1. Τί γνωρίζω για την Ελλάδα
2. Σύνταξη πίνακα με τα ιστορικά γεγονότα και τον πολιτισμό της Ελλάδας
3. Η Ελλάδα στο γεωγραφικό χάρτη

Θέμα 1^ο Το κράτος της Ελλάδας

1. (4) Ελλάδα. Πολιτικός χάρτης του κόσμου
2. (5) Ευρωπαϊκή Κοινότητα
3. (6) Πολιτική της Ελλάδας
4. (7) Πολιτική της Ελλάδας. Διαμερίσματα.
5. (8) Συμπεράσματα. Κουίζ.

2^ο τρίμηνο (8 ώρες)

Θέμα 2. Προϊστορικά χρόνια

1.(1) Αρχαία Ελλάδα. Προϊστορικά ευρήματα στην Ελλάδα

Θέμα 3^ο Νομοί της Ελλάδας

1. (2) Ανεξάρτητη Σπάρτη
2. (3) Ανεξάρτητη Αθήνα. Έλληνες.
3. (4) Οι Έλληνες και οι Ρωμαίοι. Βασιλιάς Λεωνίδα.
4. (5) Παρακολούθηση ταινίας κινουμένων σχεδίων στην ελληνική γλώσσα
5. (6) Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Μνημεία της βυζαντινής εποχής στην Ελλάδα

Θέμα 4^ο. Βαρβάρων και αυτοκρατόρων (από το Φιλίππου στον Αλέξανδρο)

1. (7) Φίλιππος, βασιλιάς της Σπάρτης, η οικογένεια του Αχιλλέα
2. (8) Ένα αριστούργημα του ελληνικού έπους, Ομήρου Ιλιάδα και η Οδύσσεια

3^ο τρίμηνο (11 ώρες)

3. (1) Αυτοκρατορία του Μεγάλου Αλεξάνδρου.
4. (2) Η εμφάνιση του ελληνικού σχολείου.
5. (3) Η Γέννηση της ενωμένης Ελλάδα και της ελληνικής γλώσσας.
6. (4) Η διδασκαλία του Αριστοτέλη

Θέμα 5. Πρόσφατος Μεσαίωνα

1. (4) Η πτώση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.
2. (5) Η υποδούλωση της Ελλάδας.
3. (6) Ο αγώνας του ελληνικού λαού για την ανεξαρτησία του.
4. (7) Έβαλε φωτιά στην Ακρόπολη, ο Ισμαήλ Χαν.
5. (8) Στους δρόμους των Σταυροφοριών.
6. (9) Πόλεις της Ελλάδας τα χρόνια του Ισμαήλ Χαν.
7. (10) Κρυφό σχολειό (υπόγειο ορθόδοξο σχολείο).
8. (11) Ορθόδοξη Εκκλησία.

4^ο εξάμηνο (7 ώρες)

Θέμα 6. Επαναστατικά χρόνια

1. (1) Τα 300 χρόνια της σκλαβιάς. Κολοκοτρώνης, Μπουμπουλίνα, Σκουφάς και άλλοι - εθνικοί ήρωες της Ελλάδας.
2. (2) Η παράσταση του Κολοκοτρώνη με θέμα: "Η ζωή και ο θάνατος του Κολοκοτρώνη
3. (3) 25^η Μαρτίου - Ημέρα της Ελληνικής Ανεξαρτησίας από τον τουρκικό ζυγό
4. (4) Αρχή του απελευθερωτικού κινήματος. Δημιουργία της οργάνωσης «Φιλική Εταιρεία» στην Οδησό.

Θέμα 7^ο . Η εποχή της Αναγέννησης

1. (4) Οι Έλληνες στη μοίρα της Ρωσίας (Υψηλάντης, Καποδίστριας - ένας από τους ηγέτες του απελευθερωτικού αγώνα)
2. (5) Φίλοι της Ελλάδα (Λόρδον Βύρωνας, Πούσκιν, Κιουχελμπέκερ κ.λπ.)
3. (6) Σύσταση του Ελληνικού Βασιλείου. Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος.
4. (7) συμπεράσματα μαθήματος - παιχνίδι.

ΤΕΣΤ

1. Τα Θαλάσσια σύνορα της Ελλάδας – είναι:

2. Πειραιάς - ένα φυσικό σύνορο ανάμεσα στην Ελλάδα και ...;
3. Ελλάδα σύνορα;
4. Ο μεγαλύτερος ποταμός της Ελλάδα είναι;
5. Τα Μεταλλικά λουτρά βρίσκονται;
6. Τι ενδιαφέρον ξέρεις σχετικά με το Αιγαίο Πέλαγος;

Θέμα: Η Αθήνα και η ιστορία της

1. Δημιουργήθηκε από Φειδίας προς τιμήν της θεάς Αθηνάς.
2. Ένα αρχιτεκτονικό μνημείο στους Δελφούς.
3. Το πρώτο πανεπιστήμιο της Ελλάδας.
4. Σε κάθε μεγάλη πόλη της Ελλάδα χτίστηκε αρχιτεκτονικό μνημείο. Στη Θεσσαλονίκη, το;
5. Πότε καθιερώθηκαν οι Ολυμπιακοί αγώνες;
6. Αυτή η πόλη πήρε το όνομά της από την αδελφή του Αλεξάνδρου του Μακεδόνα.
7. Το πρώτο όνομα της Ελλάδας;
8. Το σύμβολο της Αθήνας;

Θέμα: Το κράτος – Ελλάδα

Στην Ελλάδα - υπάρχει: α) η μοναρχία β) Δημοκρατία)

2. Πρόεδρος της Ελλάδα είναι σήμερα;
3. Τα χρώματα της ελληνικής σημαίας;
5. Το έδαφος του κράτους Ελλάδα χωρίζεται σε _____, αρίθμηση
6. Επίσημες γλώσσες -

Θέμα: ελληνικές επαρχίες

1. Κάντε κατάλογο με όσο το δυνατόν περισσότερες από τις ελληνικές επαρχίες
3. Γνωρίζοντας το όνομα της επαρχίας Καστανιά, προσπαθήστε να πείτε τί χαρακτηρίζουν τις ιδιαιτερότητες του εδάφους του, να προσδιορίσει τη γεωγραφική θέση και την τοποθεσία του πάνω στον χάρτη
4. Κατονομάστε 9 κύρια μέρη της Ελλάδας.
5. Η Πάτρα είναι γνωστή για;
6. Η Κρήτη είναι γνωστή για;
7. Η Θεσ/νική είναι γνωστή για;
8. Ταιριάξτε με τις πόλεις τους πολιτισμούς
9. Περιγράψτε τις πιο ζωντανές εντύπωση της εξοικείωσης με κάθε επαρχία.

γ) Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Χορογραφίας (Программа по хореографии и ритмике для школ дополнительного образования (1-3 год обучения), (5-7 год обучения)).

Σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της χορογραφίας, το μάθημα της χορογραφίας σκοπό έχει να συμβάλλει στην αρμονική ανάπτυξη των παιδιών, να τους διδάξει την ομορφιά και την εκφραστικότητα των κινήσεων, να διαμορφώσει το σώμα τους. Με το χορό αναπτύσσεται η σωματική δύναμη, η αντοχή, η ευκινησία και το θάρρος. Το μάθημα έχει στόχο να ενσταλάξει την αγάπη του χορού στους μαθητές και ανάλογα με τις ικανότητες τους στο χορό: να αναπτύξουν την αίσθηση του ρυθμού, της συναισθηματικής ανταπόκρισης στη μουσική, την έκφραση του χορού, το συντονισμό των κινήσεων, τον προσανατολισμό στο χώρο, να καλλιεργήσει τα καλλιτεχνικά ενδιαφέροντα και οφέλη («Предмет хореография способствует гармоничному развитию детей, учит их красоте и выразительности движений, формирует их фигуру, развивает физическую силу, выносливость, ловкость и смелость. Задача предмета привить детям любовь к танцу, соразмерно сформировать их танцевальные способности: развить чувство ритма, эмоциональную отзывчивость на музыку, танцевальную выразительность, координацию движений, ориентировку в пространстве, воспитать художественный вкус, интересы»). Κατά συνέπεια, το πρόγραμμα αφορά το αντικείμενο της χορογραφίας για έξι χρόνια εκπαίδευσης, από την 1^η μέχρι την 7^η τάξη.

Το πρόγραμμα αποτελεί τη βάση και τον οδηγό για τα μαθήματα στην τάξη. Παρέχει μια συστηματική και προοδευτική εκπαίδευση. Ωστόσο, ο δάσκαλος, σύμφωνα με το ΑΠ, τηρώντας το περιεχόμενο του προγράμματος, καθιστά με τον τρόπο του και τις ικανότητές του, πιο δημιουργική την προσέγγιση για την εκπαίδευση. Το τελευταίο εξαρτάται από το επίπεδο της γενικής και μουσικής προόδου των παιδιών, τη γνώση των εκπαιδευτικών και τις συνθήκες εργασίας, όπως αναφέρεται.

Η εκπαίδευση στη χορογραφία στο γυμνάσιο, ξεκινάει με μαθήματα σχετικά με το ρυθμό. Τα μαθήματα ρυθμικής είναι το προοίμιο για το μάθημα της χορογραφίας. Στα μαθήματα ρυθμικής πραγματοποιείται η πρώτη επαφή με τη μουσική, καλλιεργείται η προσοχή, η μουσική μνήμη, η αίσθηση του ρυθμού, η δυνατότητα να κινηθεί ο μαθητής υπό τους ήχους της μουσικής. Τα μαθήματα ρυθμικής σκόπιμα διεξάγονται όλο το ακαδημαϊκό έτος για να προετοιμάσουν τα παιδιά για τα μαθήματα χορού.

Αργότερα, στη δεύτερη τάξη, προστίθεται το μάθημα «Το αλφαβητάρι της μουσικής κίνησης» (θεωρία), αλλά η προτεραιότητα δίνεται στην πρακτική. Το πρόγραμμα της χορογραφίας περιλαμβάνει μαθήματα «κλασικού χορού» και "λαϊκών θεατρικών χορών." Στο ΑΠ τονίζονται ιδιαίτερες κάποιες σαφείς μεθοδολογικές οδηγίες, δεδομένου ότι οι πρώτες εντυπώσεις αφήνουν συνήθως τα πιο ζωντανά σημάδια στην ψυχή των μαθητών και έχουν σοβαρές επιπτώσεις στη στάση τους στη μελέτη και στη συμπεριφορά τους στην τάξη. Οι αναφορές στη μεθοδολογία της χορογραφίας, αφορούν την οργάνωση και τη διεξαγωγή των μαθημάτων του πρώτου έτους της εκπαίδευσης, οι οποίοι μπορεί να είναι παράγοντες που θα καθορίσουν το σύνολο της μελλοντικής πορείας των σπουδών τους, και ως εκ τούτου ζωτικής σημασίας για την επιτυχία στο σχολείο.

Όπως αναφέρεται, είναι σημαντικό κομμάτι της μεθοδολογίας, το πρώτο μάθημα να αντιμετωπιστεί με προσοχή και σοβαρότητα για να μη χαθεί η τάξη και η αρμονία κατά τη διάρκεια των παιχνιδιών και του μαθήματος. Το ΑΠ συνιστά, ότι από τα πρώτα μαθήματα στα παιδιά, θα πρέπει να ενταθεί η σχέση μεταξύ της μουσικής και της κίνησης. Επιπλέον ότι, θα πρέπει να κατανοήσουν και να καταλάβουν τους απλούς κανόνες, οι οποίοι είναι απαραίτητοι για τη ρυθμική και το μάθημα χορογραφίας. Στη συνέχεια υπογραμμίζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

- α) η μουσική - κυρίαρχος της τάξης, χωρίς αυτήν δεν μπορεί να υπάρξει μουσικό παιχνίδι, αυτή προσδιορίζει τις μουσικές ασκήσεις και την ανεξάρτητη εργασία,
- β) στη μουσική πρέπει να υπάρχει "σεβασμός", ενώ παίζει δεν πρέπει να κάνουμε θόρυβο, να μιλάμε, να γελάμε, χωρίς μουσική δεν υπάρχει κίνηση,
- γ) τη μουσική θα πρέπει να την ακούν από την αρχή μέχρι το τέλος, να αρχίζουν να κινούνται με τη μουσική μόλις ξεκινήσει και να σταματούν την κίνηση με το τέλος του ήχου.

Σε κάθε μάθημα, πραγματώνονται όλα τα μέρη του προγράμματος: η ακουστική μουσική, η εξάσκηση και η οργανωμένη εργασία και ο αυτοσχεδιασμός. Το ΑΠ της χορογραφίας είναι σχεδιασμένο για μη εξειδικευμένα σχολεία. Περιλαμβάνει τα στοιχεία του κλασικισμού, του λαϊκού θεάτρου, χορό δωματίου, δίνει μια ιδέα για το καθένα από αυτά, και το σημαντικότερο δεν είναι περίπλοκο.

Πρόγραμμα χορογραφίας

Α' έτος σπουδών. Κατανομή των ωρών διδασκαλίας, κατά προσέγγιση.

Τίτλος τμήματος	Ωρες διδασκαλίας
1. Μουσική εν κινήσει	50
2. Αλφάβητο της μουσικής κίνησης των	50

ποντιακών χορών	40
3. Μουσικά παιχνίδια, ασκήσεις, σπουδές στη φαντασία	

Κατά το ΑΠΣ του μαθήματος της χορογραφίας, στην ενότητα "Μουσική σε κίνηση" περιλαμβάνονται ρυθμικές ασκήσεις, μουσικά παιχνίδια, μουσικές ασκήσεις στην ακρόαση και στην ανάλυση της χορευτικής μουσικής, διότι η έλλειψη της μουσικής ανάπτυξης των παιδιών κατά το πρώτο στάδιο είναι συνήθως το κύριο εμπόδιο στην ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στο χορό. Οι ασκήσεις στο σημείο αυτό πρέπει να προωθηθούν την ανάπτυξη της μουσικότητας: τη διαμόρφωση μουσικής αντίληψης, τη κατανόηση των εκφραστικών μέσων της μουσικής, την ανάπτυξη της αίσθησης του ρυθμού.

Β΄ έτος σπουδών. Κατανομή των ωρών κατάρτισης, κατά προσέγγιση.

Τίτλος μαθήματος	Ωρες
1. Το αλφάβητο της μουσικής κίνησης	20
2. Στοιχεία του ελληνικού κλασικού χορού	30
3. Στοιχεία των θεατρικών χορών	30
4. Ιστορικά στοιχεία των λαϊκών χορών	30
5. Πλαστική κίνηση, ειδικές ασκήσεις στην ανακίνηση	40

Γ΄ έτος σπουδών. Κατανομή των ωρών κατάρτισης, κατά προσέγγιση.

Τίτλος μαθήματος	Ωρες διδασκαλίας
1. Εισαγωγή στον ελληνικό κλασικό χορό	30
"Συρτάκι"	40
2. Στοιχεία δημοτικών- θεατρικών ποντιακών χορών.	30
3. Ιστορικά στοιχεία για τους ποντιακούς χορούς	30
	10

4. Κίνηση (ειδικές ασκήσεις για την ανακίνηση)	
5. εξάσκηση	

Εκτιμώμενη κατανομή των ωρών διδασκαλίας και υποδειγματικό περιεχόμενο του προγράμματος (4^ο με 6^ο έτος της εκπαίδευσης)

Δ' έτος της εκπαίδευσης (5^η τάξη). Εκτιμώμενη κατανομή των διδακτικών ωρών.

Όνομα αντικειμένου	Ωρες διδασκαλίας
1. Εισαγωγή στους ελληνικούς κλασικούς χορούς Χασάπικο, Χασαποσέρβικο Συρτάκι	40
2. Εισαγωγή στους δημοτικούς Ποντιακούς χορούς	40
3. Ιστορικά στοιχεία των ποντιακών χορών	40
4. Εξάσκηση	20

Επαναλαμβάνονται όλες οι ασκήσεις που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα του τρίτου έτους της εκπαίδευσης. Στο ΑΠΣ αναφέρεται αναλυτικά η διδασκαλία των βημάτων, των τεχνικών και των μεθόδων των δημοτικών θεατρικών και των ιστορικών χορών.

Ε' έτος της εκπαίδευσης (6^η τάξη). Κατανομή των διδακτικών ωρών, κατά προσέγγιση.

Όνομα αντικειμένου	Ωρες
1. Στοιχεία των ελληνικών κλασικών χορών	40
2. Στοιχεία των δημοτικών θεατρικών χορών	40
3. Στοιχεία των νησιώτικων χορών	30
4. Συντονισμένη εργασία	40

Σε αυτήν την τάξη οι μαθητές διδάσκονται τη θεωρία των δημοτικών παραδοσιακών και ιστορικών χορών, το ζεϊμπέκικο και το συρτάκι, όπως επίσης, ρεμπέτικους χορούς όπως τον χασάπικο.

ΣΤ΄ έτος της σχολικής εκπαίδευσης (7^η τάξη). Η κατά προσέγγιση κατανομή των διδακτικών ωρών

Όνομασία μαθηματος	Ωρες διδασκαλίας
1. Στοιχεία των κλασικών χορών	20
2. Στοιχεία των δημοτικών- θεατρικών χορών	20
3. Στοιχεία των χορών σε μοντέρνους ρυθμούς	15
4. Συντονισμένη εργασία	13

Σε αυτό το σημείο διδάσκονται στην πράξη οι κλασικοί, οι ιστορικοί και δημοτικοί θεατρικοί και ποντιακοί χοροί, τα βήματα, οι τεχνικές και οι μέθοδοι αυτών.

Το πρόγραμμα έχει δοκιμαστεί στο ελληνικό σχολείο της Σταυρούπολης. Τα αποτελέσματα αυτού του προγράμματος έδειξαν ότι οι φοιτητές σχεδόν πάντα και όλοι (με ορισμένες εξαιρέσεις που οφείλονται σε φυσικούς παράγοντες) κατακτούν το υλικό που πρέπει να διδαχθούν.

δ) Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Μουσικής.

Στο Α.Π της ελληνικής μουσικής αναφέρεται αρχικά ότι «Κατανοώντας την ελληνική μουσική σημαίνει ότι κατανοείς την ψυχή του Έλληνα. Η μουσική και ο χορός είναι η ψυχή του ελληνικού έθνους» (Понять греческую музыку значит почувствовать душу Греции. Музыка и танец - это душа, Психея греческого народа.). Το Αναλυτικό πρόγραμμα της μουσικής έχει στόχο να διδάξει την ιστορία της ελληνικής δημοτικής μουσικής και των ελληνικών δημοτικών χορών έτσι ώστε να κατανοήσουν οι μαθητές όπως αναφέρει «την ψυχή των Ελλήνων», ενώ δεν παρέχει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την διδασκαλία των ενοτήτων του.

Η διδακτέα ύλη ξεκινάει από τα Δημοτικά τραγούδια, δίνοντας τις ρίζες και την ερμηνεία της λέξης. Έπειτα αναφέρει τα είδη της δημοτικής μουσικής (Κλαρίνα, Κρητική μουσική, Ποντιακή μουσική, βυζαντινή μουσική) και τις επιρροές που έχει δεχθεί και σε ποιό βαθμό η δημοτική μουσική από τη μουσική των γειτονικών χωρών, όπως τους αραβικούς ήχους, ινδικούς ήχους, τη λατινική μουσική και εξηγεί πως οι μουσικοί στην Ελλάδα κατάφεραν να δημιουργήσουν ένα

ρεπερτόριο για ένα πολυεθνικό ακροατήριο. Αναλύει πώς οι μεταβαλλόμενες συνθήκες και οι στάσεις των ανθρώπων και τα προβλήματά τους αντανακλώνται στα δημοτικά τραγούδια. Επίσης, αναλύει το γεγονός ότι τα δημοτικά τραγούδια τραγουδούν όλες τις σφαίρες της ανθρώπινης ζωής.

Στη συνέχεια κατονομάζει τους παραδοσιακούς χορούς και περιγράφει την ιστορία των παραδοσιακών χορών και πώς χορεύονται, πότε εμφανίστηκε κάθε χορός, πού αναπτύχθηκε και από ποιούς και ποιά είναι τα βασικά όργανα που συνθέτουν τη μουσική κάθε είδους χορού. Περιγράφει τον συρτό χορό, το τσιφτετέλι, το ζειμπέκικο και το χασάπικο.

Έπειτα περνάει στους ρεμπέτες και εξηγεί τί σημαίνει ο όρος αυτός ο οποίος έχει επιδεχθεί πικροίλες ερμηνείες κατά καιρούς (νταής, μάγκας, μπερμπάντης κτλ) και τί ιδεολογίες εκφράζει. Αναφέρει από τη μικρασιατική καταστροφή έως και σήμερα την ερμηνεία του όρου. (Το 20' χαρακτηρίζονται έτσι οι πρόσφυγες της Μ.Ασίας, το 30' είναι η οικονομική κρίση στην Ελλάδα και αποτελούν τους ήρωες των τραγουδιών, το 40' με τη ναζιστική κατοχή αποτελούν τους αντάρτες, έπειτα είναι ο εμφύλιος πόλεμος και ρεμπέτες χαρακτηρίζονται αυτοί που αγωνίζονται κατά του στρατού του κράτους, το 50' - 60' ρεμπέτης χαρακτηρίζεται ο ήρωας εργάτης.

Περιγράφει τον συρτό χορό, το τσιφτετέλι, το ζειμπέκικο και το χασάπικο, αναφέροντας τον ρυθμό σε κάθε ένα από αυτούς, την ερμηνεία της ονομασίας, από ποιούς χορεύτηκε πρώτη φορά και σε ποιο κοινό απευθύνεται ο κάθε χορός, και δίνει οδηγίες για το πώς χορεύονται σε γενικές γραμμές.

Στη συνέχεια, περιγράφει την απήχηση που έχει στους Έλληνες της Ελλάδας και της Κύπρου σήμερα η ελληνική παραδοσιακή μουσική. Χαρακτηρίζει τον Καζαντζίδη ως τον πιο διάσημο τραγουδιστή δημοτικών τραγουδιών και δίνει κάποιες λεπτομέρειες για τη ζωή και τα τραγούδια του. Επίσης, αναφέρεται και στον στη ταινία «Ζορμπάς ο Έλληνας», στην οποία όπως αναφέρει, τη μουσική έχει γράψει ο Μίκης Θεωδωράκης και είναι γνωστή και ως «συρτός».

Ακόμη, δίνει μία εικόνα για το σκηνικό των παραδοσιακών χορών, πώς στήνεται, ποιοί συμμετέχουν στο στήσιμο και στη παρουσίαση των χορών αυτών. Αναφέρει ότι χορεύονται κυρίως χωριά. Αναφέρει ότι ο Παρθενώνας είναι συνδεδεμένος με το μπουζούκι. Περιγράφει τα μπουζούκια, τις ταβέρνες και τους ρεμπέτικους ήχους που ακούγονται σε αυτές, αλλά επίσης και για τα κρητικά πανηγύρια με τη συνοδεία των πιο δάσημων κρητικών παραδοσιακών οργάνων, της λύρας, του λαούτου και του ταμπουρά.

Επίσης, διδάσκεται και η ιστορία της βυζαντινής μουσικής ως εκκλησιαστικής μουσικής, τα χαρακτηριστικά της στοιχεία, τις μελωδίες και τους μουσικούς κανόνες και τον σκοπό της βυζαντινής μουσικής. Τέλος, γίνονται αναφορές σε πολλά ιστορικά πρόσωπα της εκκλησίας και του χριστιανισμού και της εκκλησίας όπως τον Άγιο Ιωάννη το Δαμασκηνό, τον Άγιο Ιγνάτιο της Αντιόχειας, τον Άγιο Ιουστίνο το φιλόσοφο, την Αγία Ειρήνη, τον Άγιο Γρηγόριο, τον Επίσκοπο Νεοκαισάρια, τον Άγιο Ιωάννη το Χρυσόστομο, τον Αθανάσιο της Αλεξάνδρειας, τον Άγιο Εφραίμ, της Συρίας, το Άγιο Ανδρέας τον Επίσκοπο της Κρήτης κ.α.

.

13.4 Το Μαθητικό Δυναμικό

Στο καταστατικό προσδιορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του μαθητή στο ελληνικό σχολείο. Σύμφωνα με το καταστατικό οι μαθητές έχουν δικαίωμα:

- να λαμβάνουν δωρεάν μόρφωση/ πρωτοβάθμια, μέση/ ανάλογα με την κατάσταση των εκπαιδευτικών προτύπων.
- να λαμβάνουν εντατικά μαθήματα εκπαίδευσης.
- να λαμβάνουν συμπληρωματική / επί πληρωμής/ εκπαιδευτική υπηρεσία.
- να έχουν συμμετοχή στη διαχείριση του ελληνικού σχολείου με τη μορφή, που οριοθετείται στον παρόντα νόμο.
- στο σεβασμό της ανθρώπινης αξίας, στην ελευθερία της συνείδησης και της πληροφορίας, της ελευθερίας έκφρασης της άποψης και της πεποίθησης.

Οι μαθητές του ελληνικού σχολείου είναι υποχρεωμένοι να:

- τηρούν τους κανόνες του ελληνικού σχολείου και να μελετούν εθελοντικά.
- μεταχειρίζονται την περιουσία του ελληνικού σχολείου προσεκτικά.
- να συμμορφωθούν με την ασφάλεια και τις απαιτήσεις της υγιεινής.
- να σέβονται τη τιμή και την αξιοπρέπεια των υπολοίπων μαθητών και εκπαιδευτικών.
- να προσέχουν την εμφάνισή τους.

4. Οι μαθητές μπορούν να αποκλειστούν από το ελληνικό σχολείο για τους παρακάτω λόγους:

- για παρατυπίες, ύπουλες και επανειλημμένες παραβιάσεις των κανονισμών του ελληνικού σχολείου και τους κανόνες της δεοντολογίας από το παιδαγωγικό Συμβούλιο του ελληνικού σχολείου.

Η απόφαση του παιδαγωγικού Συμβουλίου να αποκλείσει λαμβάνεται με την παρουσία του μαθητή, του γονέα του/ νομίμων εκπροσώπων/ χωρίς στερεί από το Συμβούλιο του ελληνικού σχολείου να εξετάσει το αίτημα για διαγραφή του σπουδαστή από το σχολείο. Την εντολή αποκλεισμού εκδίδει

ο διευθυντής του ελληνικού σχολείου. Την απόφαση του Παιδαγωγικού Συμβουλίου την κοινοποιούν στην Επιτροπή Εκπαίδευσης σε 3 ημέρες.

Παρακάτω ακολουθεί πίνακας στον οποίο περιγράφονται οι ηλικίες των μαθητών ανά τάξη.

Πίνακας 1.1α Ηλικίες μαθητών ανά τάξη φοίτησης

Τάξη	Ηλικία
1 ^η	6-10 ετών
2 ^η	7-11 ετών
3 ^η	8-12 ετών
4 ^η	9-13 ετών
5 ^η	10-14 ετών
6 ^η	11-15 ετών
7 ^η	12-16 ετών
8 ^η	13-17 ετών

Στο πίνακα αναγράφονται οι ηλικίες από 6-17 ετών και πώς κατανέμονται στις τάξεις. Αυτή είναι η συνηθέστερη κατάταξη και σύμφωνα πάντα με το καταστατικό. Επειδή όμως η φοίτηση στο ελληνικό σχολείο δεν είναι υποχρεωτική όπως αναφέρεται και στο καταστατικό και επειδή πολλές φορές κάποιοι μαθητές ήδη γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα και απλά θέλουν να παρακολουθήσουν προκειμένου να κάνουν μία επανάληψη και να συμπληρώσουν κάποια κενά που πιθανόν να έχουν, περνάνε από δοκιμασία το αποτέλεσμα της οποίας καθορίζει και την τάξη από την οποία τελικά θα ξεκινήσουν τη φοίτησή τους στο ελληνικό σχολείο. Παρακάτω ακολουθεί ο πίνακας μαθητών από 14 έως 21 ετών:

Πίνακας 1.1β Ηλικίες μαθητών ανά τάξη από 14 ετών και πάνω

Τάξη	Ηλικία
5 ^η	14-18
6 ^η	15-19
7 ^η	16-20
8 ^η	17-21

Σε αυτές τις τάξεις συνήθως φοιτούν μαθητές, φοιτητές και ενήλικες γονείς (των τελευταίων η ηλικία είναι πάνω από 21) και εδώ κατατάσσονται ανάλογα με την επίδοσή τους σε κάποιο γραπτό δοκιμαστικό έλεγχο που περνάνε.

Παρακάτω παραθέτουμε τον πίνακα στον οποίο φαίνεται το σύνολο των μαθητών που φοίτησαν ανά σχολική χρονιά από την ίδρυση του σχολείου και το σύνολο των μαθητών που αποφοίτησαν από το έτος 1996 και έπειτα.

Πίνακας 2. Σύνολο μαθητών ανά σχολική χρονιά από το 1990- 2009

Σύνολο μαθητών που φοίτησαν ανά σχολική χρονιά		Σύνολο μαθητών που αποφοίτησαν ανά σχολική χρονιά
1990-1991	60	
1993-1994	116	
1994-1995	164	
1995-1996	174	11
1996-1997	176	9
1997-1998	186	32
1998-1999	187	14
1999-2000	219	16
2000-2001	202	12
2001-2002	247	42
2002-2003	216	11
2003-2004	287	26
2004-2005	337	24
2005-2006	255	25
2006-2007	246	11
2007-2008	234	0
2008-2009	308	

Όπως παρατηρούμε στον πίνακα, συνολικά από τη σχολική χρονιά 1990-1991 έως σήμερα, η χρονιά με τους περισσότερους μαθητές υπήρξε το 2005-2006, με 337 μαθητές και τη σχολική χρονιά 1990-1991 φοίτησαν 60 μαθητές και ήταν η σχολική χρονιά με τους λιγότερους μαθητές. Σε γενικές γραμμές από το 1999 και έπειτα ο αριθμός των μαθητών ξεπερνάει τους 200. Το 1996 έχουμε τους πρώτους απόφοιτους. Τη χρονολογία 2002, αποφοίτησαν 42 άτομα και ήταν η χρονιά

με τους περισσότερους απόφοιτους, ενώ το 1999 οι απόφοιτοι του σχολείου ήταν μόλις 9 άτομα και υπήρξε η χρονιά με τους λιγότερους απόφοιτους.

α) Εθνοτική προέλευση του μαθητικού δυναμικού

Σχετικά με τη σύνθεση του μαθητικού δυναμικού και την εθνοτική του προέλευση, ενδεικτικά αναφέρουμε ότι το έτος 2008-2009 συνολικά φοίτησαν 308 μαθητές. Από αυτούς οι 63 ήταν αγόρια και τα 245 ήταν κορίτσια. Η πλειοψηφία των μαθητών είναι γένους θηλυκού. Απ' ότι μας εξήγησαν κάποιοι δάσκαλοι, αυτό συμβαίνει διότι θέλουν να μάθουν τη γλώσσα προκειμένου να πάνε στην Ελλάδα να ζήσουν και να παντρευτούν κάποιο Έλληνα. Οι συνθήκες διαβίωσης στη Ρωσία είναι δύσκολες. Όπως μας λέει κάποια ομογενής, η δυνατότητα εξεύρεσης δουλειάς με καλές απολαβές είναι δύσκολη, γι' αυτό προκειμένου να ζήσουν ευπρεπώς ψάχνουν να βρουν «άντρες που να έχουν λεφτά» γενικότερα στη Ρωσία ή στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέξαμε από το αρχείο του σχολείου, τη σχολική χρονιά 2008-2009 μόνο οι 159 από τους 308 μαθητές που φοίτησαν ήταν ελληνικής καταγωγής. Αυτό δικαιολογείται αρχικά από το γεγονός ότι από τη χρονιά 1990-1991 που λειτούργησε πρώτη φορά το ελληνικό σχολείο, πολλοί Έλληνες μετανάστευσαν στην Ελλάδα, προκειμένου να αποφύγουν πιθανές ταραχές μετά τη διαλύση της ΕΣΣΔ. Η τάση των Ελλήνων για φυγή και μετανάστευση είχε ξεκινήσει από το 1988, όπως έχουμε αναφέρει σε προηγούμενο κεφάλαιο. Έτσι, εκ των πραγμάτων ο ελληνικός πληθυσμός της Ρωσίας μειώθηκε, οπότε και οι Έλληνες μαθητές του ελληνικού σχολείου μειώθηκαν ανάλογα. Ένας δεύτερος λόγος που μας επιτρέπει να τον θεωρήσουμε αποτρεπτικό λόγο φοίτησης Ελλήνων στο ελληνικό σχολείο, είναι η ξενοφοβία που ανέκαθεν υπήρξε επί Σοβιετικής Ένωσης από τους Ρώσους απέναντι στα άλλα έθνη και τον ρατσισμό. Γενικά, ήταν αναμενόμενο και δεν προκαλεί εντύπωση το γεγονός ότι τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του σχολείου ο μαθητικός πληθυσμός είναι μικρός σε μέγεθος. Στη πορεία όμως, παρατηρείται μία αύξηση του συνολικού πληθυσμού του σχολείου αλλά και μία αλλαγή στην εθνοτική του σύνθεση. Ποσοτικά αυτό που συμβαίνει είναι ένα σταθερό κατά μέσο όρο ποσοστό Ελλήνων μαθητών και μία αύξηση στο ποσοστό των αλλοεθνών. Το φαινόμενο αυτό δικαιολογείται, και από το γεγονός ό,τι οι Έλληνες της Σταυρούπολης, είναι 7^{ης} και 8^{ης} γενιάς. Αυτό σημαίνει ότι πολλοί από αυτούς στη πορεία του χρόνου σύναψαν γάμους με αλλοεθνής και με το πέρασμα του χρόνου, έχασαν την ελληνική τους ταυτότητα. Αυτό προκύπτει και από τον αριθμό των Ελλήνων μαθητών που προέρχονται από μεικτούς γάμους τη χρονιά 2008-2009. Από τους 159 Έλληνες μαθητές οι 32 προέρχονται από μεικτούς γάμους, σύμφωνα με στοιχεία που συλλέξαμε από το αρχείο του σχολείου. Όμως, όπως μας είπε η διευθύντρια του ελληνικού σχολείου (Ε30), «δεν έχει μειωθεί ο αριθμός των Ελλήνων που επιθυμούν να φοιτήσουν στο ελληνικό σχολείο αλλά τα τελευταία

χρόνια έχει αυξηθεί ο αριθμός των Ρώσων και αλλοεθνών οι οποίοι επιθυμούν να μάθουν την ελληνική γλώσσα». Αυτό συμβαίνει λόγω της διάδοσης της ελληνικής γλώσσας, του ελληνικού πολιτισμού, της διάδοσης λειτουργίας του ελληνικού σχολείου, λόγω της σωστής δουλειάς που γίνεται σε αυτό, λόγω του κύρους και του σεβασμού που έχει πλέον αποκτήσει το ελληνικό σχολείο, εξαιτίας των δραστηριοτήτων που εμπλέκεται και τέλος, ο πιο βασικός λόγος είναι η παροχή δωρεάν ελληνικής παιδείας. Στο κύρος του σχολείου σημαντικό ρόλο παίζει το γεγονός ότι αποτελεί κρατικό εκπαιδευτικό ίδρυμα, αναγνωρισμένο επίσημα δηλαδή από το ρωσικό κράτος και εντάσσεται στην εκπαιδευτική πολιτική που ασκεί η Ρωσία για τις εθνοτικές ομάδες που ζουν στα εδάφη της. Αντίστοιχα, σπουδαίο ρόλο παίζει και το γεγονός ότι το ελληνικό σχολείο Σταυρούπολης στηρίζεται και από την Ελλάδα σύμφωνα και με το Νόμο 2413/96, «ελληνική Παιδεία στο εξωτερικό». Έτσι, το ελληνικό σχολείο κατάφερε να προσελκύσει και άλλες εθνότητες. Οι Έλληνες που φοιτούν στη πλειοψηφία τους έχουν καταγωγή από τη Γεωργία. Στο σχολείο δε φοιτούν μόνο χριστιανοί αλλά και μουσουλμάνοι. Οι πλειοψηφία από τους υπόλοιπους μαθητές είναι Ρώσοι (25%), Γεωργιανοί, Αρμένιοι, Λευκορώσοι, από το Καζακστάν, Τσετσένιοι, Λεσγκίνιοι από το Νταγκιστάν και Ουκρανοί από την Ινγκουσετία. Οι τελευταίες δύο εθνότητες είναι μουσουλμάνοι.

Από τα τμήματα των μαθητών οι περισσότεροι είναι Έλληνες. Αυτό συμβαίνει διότι στις μικρές ηλικίες αποφασίζουν οι γονείς αν θα φοιτήσουν τα παιδιά στο ελληνικό σχολείο ή όχι ως νόμιμοι εκπρόσωποι. Για την εγγραφή στο ελληνικό σχολείο οι γονείς / νομιμοί αντιπρόσωποι όπως ορίζει το καταστατικό, υποβάλλουν τα ακόλουθα έγγραφα:

- Δήλωση,
- αντίγραφο του πιστοποιητικού γεννήσεως,
- ιατρική γνωμάτευση σχετικά με την υγεία,
- βεβαίωση από το εκπαιδευτικό ίδρυμα πρωτοβάθμιας / σχολείο, γυμνάσιο, λύκειο κτλ,
- πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.

Οι περισσότεροι Έλληνες επιθυμούν τα παιδιά τους να μάθουν την ελληνική γλώσσα και γι' αυτό τα εγγράφουν στο ελληνικό σχολείο. Πέρα από αυτό, στα τμήματα μαθητών συμπεριλαμβάνονται και ενήλικοι μαθητές, οι οποίοι είναι Έλληνικής καταγωγής γονείς μαθητών του σχολείου και επιθυμούν και οι ίδιοι τη φοίτηση τους στο ελληνικό σχολείο.

β) Εισροές/ εκροές/ διαρροές μαθητικού δυναμικού

Οι λόγοι που οι Έλληνες μαθητές επιλέγουν να φοιτήσουν στο ελληνικό σχολείο δεν έχουν να κάνουν με καθαρά προσωπική επιλογή όπως αναφέραμε και παραπάνω, αλλά με προτροπή των

γονιών τους. Οπότε σε αυτήν την περίπτωση εξετάζουμε τους λόγους που οι γονείς προτρέπουν τα παιδιά τους να φοιτήσουν στο ελληνικό σχολείο. Σε σχετική ερώτηση για τους λόγους που μαθαίνουν την ελληνική γλώσσα, οι απαντήσεις ήταν ποικίλες. Η πιο συνηθισμένη ήταν «Επειδή είμαστε Έλληνες» (M6),(M9), (M25), (M22), «είναι καλό να ξέρεις ξένες γλώσσες» (M10), Επίσης, άλλος λόγος ήταν η επιθυμία μελλοντικής μετανάστευσης στην Ελλάδα. Χαρακτηριστική σε αυτήν την περίπτωση ήταν η απάντηση κάποιας μαθήτριας (M13) ««Γιατί είμαι Ελληνίδα και ίσως κάποια στιγμή να πάω στην Ελλάδα να δουλέψω» Κάποιος ομογενής (Γ19) ο οποίος είναι και ψάλτης σε εκκλησία μας λέει «Εγώ θέλω όταν θα είμαι συνταξιούχος να έχω ένα σπιτάκι στην Ελλάδα, στη θάλασσα και στην εκκλησία κοντά να προσεύχομαι να κοιμάμαι, να προσεύχομαι ξανά και να κοιμάμαι ξανά... Τα παιδιά μου θα ήθελα κάποια στιγμή να πάνε στην Ελλάδα να ζήσουν βεβαίως. Εγώ θέλω να πάρω ελληνική υπηκοότητα από το Νοβοροσίσκ. Περιμένω την σειρά μου». Η γραμματέας του ελληνικού σχολείου επίσης, μας είπε κάποιους λόγους για τους οποίους παρακολουθούν μαθήματα στο ελληνικό σχολείο μαθητές ελληνικής αλλά και άλλης καταγωγής, όπως για λόγους διατήρησης και διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού, επειδή είναι δωρεάν, για λόγους επικοινωνίας κατά τη διάρκεια διακοπών στην Ελλάδα, αλλά επίσης διότι οι μαθητές περνάνε την ώρα τους ευχάριστα και δημιουργικά, διότι μπορούν να πάρουν δωρεάν κατασκήνωση στην Ελλάδα, επίσης μπορούν μετά να εργαστούν ως δάσκαλοι στο ελληνικό σχολείο και τέλος διότι, όπως μας είπε κάποια μητέρα (Γμ4) «παρακολουθεί το παιδί μου και έτσι παρακολουθώ και εγώ». Η τελευταία απάντηση δόθηκε από μητέρα, της οποίας το παιδί παρακολουθεί μαθήματα στο ελληνικό σχολείο και επειδή θέλει να το ελέγχει περισσότερο και να το βοηθάει, παρακολουθεί και εκείνη αλλά και «λόγω απόστασης» όπως μας είπε η ίδια για να μην πηγαίνει επειδή το σπίτι τους βρίσκεται σε άλλη πόλη.

Οι λόγοι που οι αλλοεθνείς μαθητές επιλέγουν να φοιτήσουν στο ελληνικό σχολείο έχουν να κάνουν με τη γλωσσομάθεια που διακρίνει γενικά τους κατοίκους του Καυκάσου, καθώς όπως ξέρουμε διακρίνεται για την ποικιλία των λαών και των εθνοτήτων που κατοικούν. Επίσης, πολλοί γονείς αλλοεθνής θεωρούν το ελληνικό σχολείο ως ένα μέρος στο οποίο μπορούν να εμπιστευθούν τα παιδιά τους, προκειμένου να περάσουν ευχάριστα και δημιουργικά. Μας έκανε εντύπωση η απάντηση μίας Ρωσίδας (Ομ18), η οποία σπουδάζει δημοσιογραφία και σ' αυτήν την ερώτηση κατά τη διάρκεια ομαδικής συνέντευξης με χειρονομίες και χτυπώντας με το χέρι το στέρνο απάντησε συγκινημένη «Αγαπάω πολύ την Ελλάδα! Εγώ έγραψα για τον ελληνικό πολιτισμό και το ελληνικό σχολείο στην εφημερίδα, “Βραδυνή Σταυρούπολη”! Θέλω πολύ να πάω στην Ελλάδα να μείνω για πάντα!». Ζητήσαμε και την άποψη του αποσπασμένου από την Ελλάδα εκπαιδευτικού, για τους λόγους που οι αλλοεθνείς επιλέγουν να φοιτήσουν στο ελληνικό σχολείο. Η άποψή του θα μας βοηθούσε, λόγω της 5ετούς εκτέλεσης καθηκόντων του ως αποσπασμένος στη περιοχή της

Σταυρούπολης, καθώς είχε αποκτήσει μία πιο σφαιρική αντίληψη των πραγμάτων εκεί και συγκεκριμένα στο ελληνικό σχολείο Σταυρούπολης. Η απάντησή του ήταν η εξής: «Η ελληνική γλώσσα είναι μία γλώσσα που παίζει σημαντικό ρόλο στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή των Ρώσων. Ήδη οι Ρώσοι γνωρίζουν καλά την ιστορική πραγματικότητα και γνωρίζουν ότι η Ελλάδα και η Ρωσία από το Βυζάντιο μέχρι σήμερα έχει σχέσεις εξ αίματος μπορούμε να πούμε».

Οι λόγοι που οι μαθητές συνήθως απουσιάζουν από τα μαθήματα στο ελληνικό σχολείο είναι το φορτωμένο πρόγραμμα. Όλοι οι μαθητές ελληνικής και μη καταγωγής, παρακολουθούν το ρωσικό σχολείο. Το Ρωσικό σχολείο λειτουργεί πρωί και απόγευμα. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, το καταστατικό ορίζει ότι στο ελληνικό σχολείο σύμφωνα με τα υγειονομικά πρότυπα μπορεί να λειτουργήσει παράλληλα με την πρωτοβάθμια, η δευτεροβάθμια εκπαίδευση την Τρίτη, Τετάρτη, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή σε δύο βάρδιες. Έτσι, κάποιιο κανονίζουν το πρόγραμμά τους ώστε να μπορούν να παρακολουθούν και τα δύο ταυτόχρονα. Πολλοί όμως παρακολουθούν τα μαθήματα μόνο το Σαβ/κο από τις λοιπές μέρες που λειτουργεί το ελληνικό σχολείο όπως αναφέραμε και παραπάνω. Άλλοι πάλι δε παρακολουθούν την Κυριακή γιατί είναι η μοναδική ημέρα ανάπαυλας όπως μας λένε οι γονείς των παιδιών. Πέρα από το ρωσικό σχολείο, πολλοί μαθητές έχουν και άλλες δραστηριότητες, όπως εκμάθηση άλλων ξένων γλωσσών π.χ Αγγλικά, Γαλλικά, γυμναστήριο και μουσική. Οι μαθητές του ελληνικού σχολείου, όπως αναφέραμε παραπάνω σύμφωνα με το καταστατικό, είναι υποχρεωμένοι να τηρούν τους κανόνες του ελληνικού σχολείου και να μελετούν εθελοντικά. Η μεγαλύτερη αποχή από το ελληνικό σχολείο υπάρχει σε περιόδους εξετάσεων του ρωσικού σχολείου αλλά όπως μας λέει ένας δάσκαλος «μετά τις εξετάσεις επιστρέφουν και μπαίνουν στην ενισχυτική διδασκαλία για να αναπληρώσουν τα κενά».

Οι λόγοι που οι μαθητές συνήθως εγκαταλείπουν το ελληνικό σχολείο είναι είτε επειδή μεταναστεύουν στην Ελλάδα, είτε εξαιτίας του φορτωμένου προγράμματος, είτε διότι για διάφορους λόγους δεν έχουν καλές επιδόσεις στο ελληνικό σχολείο. Κατά τη διάρκεια της έρευνάς μας εντοπίσαμε ό, τι η επίδοση των Ελλήνων μαθητών στα μαθήματα στο ελληνικό σχολείο επηρεάζεται από τρεις βασικούς παράγοντες. Ο πιο βασικός παράγοντας είναι ότι χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα μόνο στο σχολείο. Στην οικογένεια το μεγαλύτερο ποσοστό δεν χρησιμοποιεί την ελληνική γλώσσα. Έτσι, δεν υπάρχει η απαραίτητη επαφή ώστε να ακολουθήσει η εξοικείωση με τη γλώσσα. Η διευθύντρια (ΕΟ1) του ελληνικού σχολείου στη συνέντευξη μας αναφέρει «Πολύ σημαντικό είναι ότι πρέπει να έχουμε πολλές επαφές με την Ελλάδα. Πρέπει να έχουμε πιο συχνές επαφές για να βελτιώσουν τα παιδιά τα ελληνικά διότι τα παιδιά δεν έχουν ελληνικό περιβάλλον καθόλου, μόνο τα ελληνικά ακούν μέσα στο σχολείο, πουθενά αλλού. 2 ώρες είναι λίγες». Επίσης,

κάποιος από τους μαθητές ελληνικής καταγωγής, ενώ μας λέει ότι μαθαίνει τα ελληνικά επειδή είναι Έλληνας και γι' αυτό του αρέσουν, στην ερώτηση αν χρησιμοποιεί την ελληνική γλώσσα εκτός σχολείου μας απαντάει αρνητικά. Αυτό πολλές φορές συμβαίνει εξαιτίας των μεικτών γάμων. Σε αυτό το σημείο να συμπληρώσουμε ότι σημαντικό ρόλο στην επιθυμία ή όχι εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας παίζει και το προσωπικό ενδιαφέρον το οποίο σε μεγάλο βαθμό καλλιεργείται από την οικογένεια. Το συμπέρασμα αυτό προέρχεται συγκρίνοντας ενδεικτικά την απάντηση του παραπάνω μαθητή ο οποίος προέρχεται από μεικτό γάμο με την απάντηση μίας ελληνίδας μαθήτριας- γονέα (Γμ4) του ελληνικού σχολείου, της οποίας ο σύζυγος είναι και αυτός Έλληνας και η κόρη της παρακολουθεί μαθήματα στο ελληνικό σχολείο επίσης. Η ίδια μας λέει «εμείς στο σπίτι με την κόρη μου μιλάμε ελληνικά και με τον άντρα μου πολλές φορές... η κόρη μου έρχεται εδώ και παρακολουθεί κάθε εβδομάδα... θέλω η κόρη μου να μάθει ελληνικά επειδή είναι η γλώσσα της... πρέπει να μάθει την ελληνική γλώσσα». Στην περίπτωση αυτών των μαθητών υπερισχύει η ελληνική ταυτότητα έναντι της ρωσικής. Όπως μας εξηγεί ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός σε συνέντευξη (Εα5): «Οι περισσότεροι μαθητές είναι ελληνικής καταγωγής και βέβαια έχουν αυτό το σκοπό, να επιστρέψουν στην Ελλάδα κάποια στιγμή και εκεί να δουλέψουν. Γι' αυτό έχουμε ένα μεγάλο κύμα εγκατάλειψης του σχολείου και γι' αυτό ο αριθμός Ελλήνων ομογενών σιγά σιγά μειώνεται».

Ένας άλλος παράγοντας είναι ότι ο ελληνικός πληθυσμός στη Σταυρούπολη αποτελεί μειονότητα έναντι των Ρώσων, δηλαδή η Σταυρούπολη δεν χαρακτηρίζεται ως ελληνική πόλη, παρ' όλα αυτά οι Έλληνες αποτελούν ένα σημαντικό ποσοστό. Η παραπάνω αντίληψη παρουσιάζεται στις απαντήσεις που λάβαμε στο πλαίσιο των ερωτήσεων για τους χώρους χρήσης της ελληνικής γλώσσας, τις οποίες θα σχολιάσουμε παρακάτω σε άλλο σημείο (υποκεφάλαιο 13.2).

Ένας τρίτος παράγοντας, αποτελεί το γεγονός ότι οι Έλληνες της Σταυρούπολης όπως αναφέραμε και σε άλλο σημείο, είναι Έλληνες 7^{ης} και 8^{ης} γενιάς, παράγοντας που επηρεάζει καταλυτικά σε πολλά σημεία την εξέλιξη της συλλογικής νοοτροπίας των εκεί Ελλήνων, όπως αυτή ανιχνεύεται διαχρονικά, με συνέπεια τη μετριότητα στο ενδιαφέρον εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, αφού ως ένα βαθμό έχουν ενταχθεί στη ρωσική κοινωνία όπως αυτή υφίσταται σήμερα. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση σε συνέντευξη ενός Έλληνα εκπαιδευτικού (ΕΟ26) του ελληνικού σχολείου ο οποίος μας λέει «έχω ελληνική καταγωγή. Είμαι από την Γεωργία. Γεννήθηκα στην Γεωργία στην Τιφλίδα. Ο πατέρας μου είναι Έλληνας και η μητέρα μου Ρωσίδα. Όταν ήμουν 12 χρονών ήρθαμε στη Ρωσία. Τώρα οι γονείς μου μένουν στην Ανάπα και εγώ εδώ στη Σταυρούπολη... Ο παππούς μου δεν θυμάται από πού ήρθαν οι πρόγονοί του εκεί αλλά εγώ βρήκα στο Internet κάποια

πληροφορία και μιλούσα με άλλους Έλληνες που είναι από κει και σκέφτομαι ότι είναι από Τουρκία... έφυγαν περίπου 500 χρόνια πριν...».

13.5 Τμήματα Φοιτητών

Στα τμήματα των φοιτητών, τα περισσότερα άτομα που παρακολουθούν είναι ρωσικής καταγωγής. Στα τμήματα φοιτητών, η απόφαση είναι θέμα του ίδιου του ατόμου αν θα φοιτήσει στο ελληνικό σχολείο, για τους δικούς του λόγους, οπότε σε αυτήν την περίπτωση ο λόγος φοίτησης δεν είναι η καταγωγή, αλλά τα προσωπικά ενδιαφέροντα και οι προσδοκίες του ατόμου. Κάποια φοιτήτρια (Μφ7) ελληνικής καταγωγής, που παρακολουθεί μαθήματα στο ελληνικό σχολείο, μας είπε: «μαθαίνω ελληνικά γιατί είναι πολύ ενδιαφέρουσα γλώσσα», «Σκοπός μου είναι να μάθω περισσότερα πράγματα για τον ελληνικό πολιτισμό, να μάθω καλύτερα την ρώσικη γλώσσα γιατί η ρωσική γλώσσα πήρε πολλά στοιχεία και επηρρεάστηκε ιστορικά από την Ελλάδα, γι' αυτό αν θέλεις να καταλάβεις περισσότερο τον ρωσικό πολιτισμό πρέπει να μελετήσεις τον ελληνικό πολιτισμό (Μφ2).

Τα μαθήματα των τμημάτων φοιτητών γίνονται κάθε Σάββατο και Κυριακή στις αίθουσες του ελληνικού σχολείου, διότι δεν υπάρχουν διαθέσιμες αίθουσες στο Κρατικό Πανεπιστήμιο. Το Σάββατο είναι δύο τμήματα και την Κυριακή τρία. Το Σάββατο διδάσκεται η ελληνική γλώσσα και την Κυριακή η ελληνική γλώσσα και η ελληνική ιστορία. Ο αποσπασμένος από την Ελλάδα εκπαιδευτικός (Εα5), μας εξηγεί για το Ωρολόγιο πρόγραμμα των τμημάτων φοιτητών στα οποία διδάσκει: «Τα μαθήματα του τμήματος φοιτητών γίνονται κάθε Σάββατο και Κυριακή. Τα μαθήματα γίνονται εδώ στο ελληνικό σχολείο λόγω αδυναμίας αίθουσας στο κρατικό πανεπιστήμιο. Το Σάββατο έχουμε 2 τμήματα. Το πρώτο τμήμα αρχίζει στις 12 μέχρι 2.30 και είναι τμήμα φοιτητών βέβαια. Διδάσκεται η ελληνική γλώσσα και το δεύτερο τμήμα αρχίζει στις 2.30 και τελειώνει στις 4.45 και είναι τμήμα φοιτητών και αυτό, διδάσκεται η ελληνική γλώσσα. Την Κυριακή έχουμε 3 τμήματα. Το πρώτο τμήμα αρχίζει στις 10 το πρωί μέχρι 12.15 και είναι τμήμα φοιτητών βέβαια, διδάσκεται η ελληνική γλώσσα. Το δεύτερο είναι 12.15 μέχρι 2.00 και διδάσκεται η ελληνική ιστορία και το τρίτο τμήμα αρχίζει στις 2 και τελειώνει στις 4.10 περίπου και διδάσκεται και είναι τμήμα φοιτητών και αυτό ελληνικής γλώσσας. Η διάρκεια των μαθημάτων στις τάξεις φοιτητών είναι 2 με 4 ώρες την εβδομάδα». Σχετικά με την εθνοτική προέλευση και των φοιτητών μας είπε: «Δεν είναι όλοι ελληνικής καταγωγής. Και Ρώσους έχουμε πολλούς, Αρμενικής καταγωγής και κάποιες άλλες εθνότητες της περιοχής του Καυκάσου».

Έπειτα, όσων αφορά την εθνοτική εξέλιξη στα τμήματα φοιτητών μας είπε: «Το διάστημα που κάνω μάθημα εγώ στο ελληνικό σχολείο, στην αρχή είχαμε ένα μεγάλο αριθμό από Έλληνες

ομογενείς... αυτός ο αριθμός ήταν περίπου στο 60% και στη διάρκεια αυτή των 5 χρόνων που είμαι εγώ εδώ ελαττώνεται, γιατί οι οικογένειες και οι μαθητές και οι φοιτητές, βέβαια, έρχονται με 1 σκοπό στο ελληνικό σχολείο. Δηλαδή, κάποια στιγμή να πάνε στην Ελλάδα και εκεί να εργαστούν». Επίσης, μας πληροφόρησε ότι: «Οι μαθητές κατατάσσονται ανάλογα με το τί ξέρουν ακριβώς. Στην αρχή τους κάνουμε ένα διαγνωστικό τεστ και ανάλογα με την επίδοσή τους, κρίνουμε εμείς σε ποιο τμήμα θα φοιτήσουν». Όπως λέει ο ίδιος, οι λόγοι που δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον στο ρωσικό Πανεπιστήμιο είναι επειδή: «το δίπλωμα εκείνο που θα πάρουν από το Ρωσικό Πανεπιστήμιο είναι αυτό που θα τους δώσει εργασία τελικά». Έπειτα, μας δηλώνει την ισχύ που έχει η ελληνική ανάμεσα στις άλλες γλώσσες: «Η ελληνική γλώσσα διδάσκεται σαν συμπληρωματική γλώσσα, σαν τρίτη γλώσσα, μετά από τα Αγγλικά και τα Γερμανικά στο Πανεπιστήμιο». Στα τμήματα φοιτητών δεν υπάρχουν συγκεκριμένα Προγράμματα Σπουδών αλλά όπως μας λέει ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός: «δεν υπάρχει κάποιο πρόγραμμα από το Υπουργείο Παιδείας. Εδώ εμείς δε λειτουργούμε με συγκεκριμένο πρόγραμμα από το Υπουργείο Παιδείας αλλά εφαρμόζουμε το αναλυτικό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Αθηνών, το οποίο είχε εκπονήσει κάποιο πρόγραμμα πριν από 4 χρόνια περίπου και βάσει αυτό δουλεύουμε. Δεν υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο Πρόγραμμα Σπουδών από το Υπουργείο Παιδείας. Ότι ήδη έχουμε από τα Πανεπιστήμια». Η γλώσσα επικοινωνίας μέσα στην τάξη είναι τα ρωσικά, τα ελληνικά και περισσότερο τα αγγλικά όπως μας απαντάει και ο ίδιος στην ερώτηση για τη γλώσσα επικοινωνίας μέσα στην τάξη: «Στην τάξη χρησιμοποιούμε και τα ρωσικά τώρα και τα ελληνικά αλλά κυρίως τα αγγλικά. Όταν κάποιος δεν καταλαβαίνει κάποια λέξη κάποια φράση κάποιο φαινόμενο, χρησιμοποιούμε και την αγγλική γλώσσα σαν ενδιάμεση γλώσσα». Η περίοδος και οι λόγοι που απουσιάζουν οι φοιτητές μας εξηγεί ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός είναι το διάστημα Απρίλιος-Μάιος, επειδή δίνουν εξετάσεις στο Παν/μιο. Στην ερώτηση για τα διδακτικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούν απάντησε: «για τα τμήματα των φοιτητών δεν υπάρχουν βιβλία του Πανεπιστημίου Κρήτης, γιατί δεν εξυπηρετούν τους φοιτητές, αλλά τους μαθητές και έχουν βιβλία από τα άλλα Πανεπιστήμια, όπως το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πατρών».

Παρακάτω, παραθέτουμε μία σύντομη αναφορά, που κάνει στην προσωπική του ιστοσελίδα ο αποσπασμένος Έλληνας εκπαιδευτικός, σχετικά με τα μαθήματα ελληνικής γλώσσας που παρέχονται στους φοιτητές:

«Στο Τμήμα Λατινικών και Γερμανικών Γλωσσών

του Κρατικού Πανεπιστημίου Σταυρούπολης– ΣΓΥ ανήκει και το Τμήμα Διδασκαλίας της Ελληνικής Γλώσσας. Η ελληνική γλώσσα διδάσκεται ως συμπληρωματική σε επτά

(7) τμήματα φοιτητών του Κρατικού Πανεπιστημίου Σταυρούπολης ήδη από το

1992 στα πλαίσια Διακρατικής Συμφωνίας μεταξύ των Υπουργείων Παιδείας της Ελλάδας και του Κρατιδίου της Σταουρούπολης μέσω του Πρύτανη του Κρατικού Πανεπιστημίου Σταουρούπολης κ. Σαποβάλοβ και του τότε Πρύτανη και νυν Προέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου κ. Αλαχιώτη. Ήδη από το Ακαδημαϊκό Έτος 2006 – 2007 εξασφαλίσαμε τη συμμετοχή φοιτητών μας στα θερινά Προγράμματα Διδασκαλίας της Ελληνικής Γλώσσας και του Ελληνικού Πολιτισμού του ΥΠΕΠΘ με φορέα υλοποίησης το Κέντρο Διδασκαλίας Ελληνικής Γλώσσας και Ελληνικού Πολιτισμού -ΚΕΔΕΓΠΟ - του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Το Ακαδημαϊκό Έτος 2006-2007 συμμετείχαν δύο (2) φοιτητές μας και το Ακαδημαϊκό Έτος 2007-2008 συμμετείχαν επίσης δύο (2) φοιτητές μας. Όλη η προσπάθεια έλαβε χώρα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο χάρη στην ουσιαστική συμβολή και στήριξη του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και Προέδρου του Κέντρου Διδασκαλίας Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού κ. Γεροθανάση καθώς και της προϊσταμένης της Δ/σης Διεθνών Εκπ/κών Σχέσεων του ΥΠΕΠΘ κ. Μπάτρου. Βεβαίως καθοριστική ήταν και η παρέμβαση του Προέδρου του Τμήματος και Αντιπρύτανη Διεθνών Σχέσεων του Κρατικού Πανεπιστημίου Σταουρούπολης κ. Κρούγκοβ ο οποίος μας παρότρυνε να ανοίξουμε αυτόν τον κύκλο των επαφών με τα ελληνικά Πανεπιστήμια» (http://www.ktdrus.gr/index.files/instructive_activity.html).

13.6 Το εκπαιδευτικό προσωπικό

Το εκπαιδευτικό προσωπικό σύμφωνα με το καταστατικό του σχολείου έχει δικαίωμα:

- στην προάσπιση της επαγγελματικής τους τιμής και της αξιοπρέπειά τους.
- στις κοινωνικές εγγυήσεις και τα προνόμια που ορίζει η νομοθεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας, καθώς και τα πρόσθετα οφέλη που παρέχονται από τον ιδρυτή του οργανισμού εκπαιδευτικών.
- για τη μείωση του εβδομαδιαίου χρόνου εργασίας, στο συνταξιοδοτικό στον τρόπο που προβλέπεται από το νόμο της Ρωσικής Ομοσπονδίας.
- σχετικά με την ενοποίηση των συνδικαλιστικών οργανώσεων.
- να συμμορφώνονται με το Νόμο του ελληνικού σχολείου και τους κανόνες εργασίας.
- να εκπληρώνει τους όρους της σύμβασης εργασίας.

Οι Εργασιακές Σχέσεις των ελληνικών σχολείων και της διοίκησης που διέπονται από σύμβαση εργασίας / συμβόλαιο / είναι συνθήκες που δεν μπορούν να εργατική νομοθεσία της Ρωσίας (καταστατικό, 9).

Πίνακας 3. Εκπαιδευτικό προσωπικό ανά Όνομ/μο, Βαθμίδα Εκπαίδευσης, Φύλο, Ηλικία, Πτυχίο, Ειδικότητα, Εθνικότητα

Εκπαιδευτικό προσωπικό							
Όνομ/μο	Βαθμίδα Εκπαίδευσης	Φύλο	Ηλικία	Πτυχίο	Ειδικότητα στο σχολείο	Εθνικότητα	
Αλέποβα Ειρήνη	A' & B'	Θ	50	Πολιτικός Μηχανικός	Ελληνική γλώσσα, Ιστορία, Πολιτισμός	Ελληνική	
Αλέποβα Όλγα	A'	Θ	23	Αγγλικής Γλώσσα και Πληροφορικής	Ελληνική Γλώσσα	Ελληνική	
Αλιχάνοβα Σουζάνα	A' & B'	Θ	44	Οικονομικών Σπουδών	Ελληνική Γλώσσα, Ιστορία, Πολιτισμός	Ελληνική	
Ηλιάδη Σβετλάνα	A'	Θ	45	Υποκριτικής	Θέατρο	Ρωσική	
Κιλινκάροφ Αλέξανδρος	A'	Αρ	28	Ιατρικής	Ελληνική Γλώσσα	Ελληνική	
Κιρσάνοβα Λαρίσα	A'	Θ	44	Αγγλο-Ελληνικών Σπουδών	Ελληνική Γλώσσα	Ελληνική	
Κιρσάνοβα Εσμεράλντα	A' & B'	Θ	50	Μαθηματικών	Ελληνική Γλώσσα, Ιστορία, Πολιτισμός	Ελληνική	
Κομαρόβα Ειρήνη	A'	Θ	42	Ζωγραφικής	Ζωγραφική	Ρωσική	
Λουκίδης Ηλίας	B'	Αρ	19	Φοιτητής	Χοροδιδάσκα- λος	Ελληνική	
Ματσουκά- τοβα Άννα	A' & B'	Θ	73	Φυσικής	Ελληνική Γλώσσα, Ιστορία	Ελληνική	
Μελέτοβα Βέρα	A'	Θ	20	Φοιτήτρια	Χοροδιδά- σκαλος	Ελληνική	
Πάβλοφ	A' & B'	Αρ	30	Ιατρικής	Ελληνική	Ελληνική	

	Θεόδωρος					Γλώσσα	
3	Τζίροβα Χριστίνα	Α΄	Θ	25	Αγγλικής Γλώσσας	Ελληνική Γλώσσα	Ελληνική
4	Τοραμάν Λυδία	Α΄	Θ	56	Μουσικής	Μουσική	Ελληνική
5	Σαμανίδης Γιάννης		Αρ	61	Αυτοδίδακτος μουσικός	Λυράρης	Ελληνική

Το εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου αποτελείται από δεκαπέντε δασκάλους και έναν αποσπασμένο εκπαιδευτικό από την Ελλάδα. Η ηλικία τους είναι από 19 ετών έως και 73. Όλοι οι εκπαιδευτικοί είναι ανωτάτης μόρφωσης και τέσσερις από αυτούς έχουν αποφοιτήσει από το ελληνικό σχολείο Σταυρούπολης. Τα κριτήρια της πρόσληψής τους ορίζονται από το καταστατικό ως εξής: «Προσλήψεις εκπαιδευτικού προσωπικού διεξάγονται με την ακόλουθη σειρά: με την προσωπική δήλωση, αν η τριτοβάθμια ή δευτεροβάθμια εκπαίδευση ως προσόν ικανοποιεί τις απαιτήσεις των χαρακτηριστικών που προσδιορίζονται για τα σχετικά έγγραφα, του εκπαιδευτικού προσωπικού» (καταστατικό, 8). Το 74% του εκπαιδευτικού προσωπικού είναι γυναίκες, το 88% είναι ελληνικής καταγωγής. Μία δασκάλα έχει αποφοιτήσει από την Αγγλο- Ελληνική Σχολή του Κρατικού Παν/μίου της Τιφλίδας, ενώ οι υπόλοιποι εκπαιδευτικοί είναι αυτοδίδακτοι. Κατά καιρούς κάποιοι εκπαιδευτικοί χρειάζεται να λείψουν από τα καθήκοντά τους στο ελληνικό σχολείο, είτε για σπουδές εκτός Ρωσίας ή για άλλους λόγους και σύμφωνα με το καταστατικό, ο δάσκαλος έχει το δικαίωμα να αντικαθίσταται όταν απουσιάζει προσωρινά από εκπαιδευτικό υπάλληλο με εντολή από τη διοίκηση μέχρι ένα μήνα, και σε εθελοντική βάση, επ' αόριστον. Το εκπαιδευτικό προσωπικό σύμφωνα με το καταστατικό του σχολείου πρέπει να πληρεί τις απαιτήσεις των χαρακτηριστικών των εκπαιδευτικών (καταστατικό, 9). Επίσης, αναφέρεται, ότι για την πραγματοποίηση των βασικών σκοπών του το ελληνικό σχολείο κατέχει το δικαίωμα στην εκπαίδευση και επιμόρφωση των καθηγητών της ελληνικής γλώσσας, τη διοργάνωση σεμιναρίων, διαλέξεων, στη κατάρτιση των καθηγητών της ελληνικής γλώσσας (καταστατικό, 5) και στη βελτίωση των προσόντων τους (καταστατικό, 8).

Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου παρακολουθούν ανά διαστήματα προγράμματα επιμόρφωσης στη Σταυρούπολη και στην Ελλάδα, με το Πρόγραμμα Παιδεία Ομογενών, του Παν/μίου Κρήτης που πραγματοποιούνται στο Ρέθυμνο και στη Θεσ/νικη, στα Προγράμματα Επιμόρφωσης του Πανεπιστημίου Πατρών, κ.α (Παράρτημα).

Ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός από την Ελλάδα, πραγματοποιεί κάθε εβδομάδα στο πλαίσιο λειτουργίας του σχολείου, στο κτήριο του σχολείου, εκπαιδευτικά σεμινάρια και «αυτά τα σεμινάρια γίνονται κάθε εβδομάδα σε εκπαιδευτικούς για ένα τρίωρο. Αυτά τα μαθήματα γίνονται βέβαια για την ελληνική γλώσσα, την ελληνική λογοτεχνία και τον ελληνικό πολιτισμό», μας ενημερώνει ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός. Ο ίδιος (Εα5) μας λέει: «έχω αποφοιτήσει από την Παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης και στη συνέχεια έκανα με το νέο νόμο εξομοίωσης του διπλώματος στο παιδαγωγικό τμήμα των Ιωαννίνων, πήρα δεύτερο πτυχίο και στη συνέχεια και μετεκπαιδεύσεις έχω κάνει στο πανεπιστήμιο Ιωαννίνων πάλι και τώρα φιλοδοξώ να κάνω διδακτορικό πάλι στην ειδική αγωγή στην Ελλάδα... . Είναι ίσως η μοναδική πόλη εδώ στη Ρωσία που οι εκπαιδευτικοί διδάσκονται και επιμορφώνονται στην ελληνική γλώσσα και στη μεθοδολογία της και αυτό γίνεται κάθε εβδομάδα και όχι 2-3 φορές το χρόνο όπως γίνεται σε άλλες περιοχές...».

Τα συγκεκριμένα σεμινάρια αφορούν θέματα Νεοελληνικής Σύνταξης, Θεωρίας και Ασκήσεων της Νέας Ελληνικής γλώσσας ως ξένης. Κάποια από τα βιβλία που χρησιμοποιούνται είναι: «Ελληνικά για Προχωρημένους», «Μαθαίνω την ελληνική γλώσσα» (Χρήστος Γ. Σιόντας), «Εφαρμοσμένη Γραμματική της Δημοτικής και Συντακτικό για Δημοτικό Γυμνάσιο, Λύκειο και για Επιστήμονες» (Γιάννης Β. Παπαναστασίου), «Ελληνική γλώσσα» Εγχειρίδιο Διδασκαλίας της Ελληνικής Γλώσσας ως Δεύτερης ξένης Γλώσσας (Γ. Μπαμπινιώτης), «Θεωρητική Γλωσσολογία, Εισαγωγή στη Σύγχρονη Γλωσσολογία» (Γ. Μπαμπινιώτης), «Ελληνικά για προχωρημένους» (Ιδρυμα Μανώλη Τριανταφυλλίδη). Κατά τη διάρκεια αυτών των Σεμιναρίων για παράδειγμα, δίνω φράσεις και συζητάμε πάνω σε ένα θέμα χρησιμοποιώντας αυτές τις λέξεις και δημιουργώντας μικρές απλές προτάσεις... Κάνουμε Γραμματική, Σύνταξη, Λογοτεχνία... Σχετικά με τη Λογοτεχνία, παίρνουμε κάποια κείμενα και πάνω σε αυτά γίνεται διάλογος, ανάλυση και ερμηνεία του κειμένου... Χρησιμοποιούμε ποιήματα από τον Σεφέρη, τον Παλαμά, τον Παπαντωνίου, κείμενα από Λογοτεχνικά βιβλία, άρθρα από εφημερίδες κτλ...». Αυτό όμως δεν είναι αρκετό για τους δασκάλους και πάνω σε αυτό το θέμα η διευθύντρια του σχολείου στην εισήγησή της (Αλέποβα Ειρήνη, Ρέθυμνο, 2008) τονίζει ότι «θέλουμε να εκπαιδευτούν ομογενείς δάσκαλοι για να αναλάβουν το ρόλο επιμορφωτή στους τοπικούς δασκάλους».

Στα διαλλείματα υπάρχει πάντα κινητικότητα στα γραφεία των δασκάλων, ενώ οι δάσκαλοι του ελληνικού σχολείου συμμετέχουν με κάθε νόμιμο τρόπο στην διαχείριση του ελληνικού σχολείου, είτε αναλαμβάνοντας καθήκοντα γραμματέα, είτε αναλαμβάνοντας τα λογιστικά του σχολείου είτε αναλαμβάνοντας άλλα καθήκοντα στη διαχείριση του σχολείου, όπως ορίζει το καταστατικό «Το εκπαιδευτικό προσωπικό έχει δικαίωμα να συμμετέχει στη διαχείριση του ελληνικού σχολείου, όπως ορίζεται από τον παρόντα Νόμο» (καταστατικό, 8, 9). Η διευθύντρια και δασκάλα του

ελληνικού σχολείου στην πρώτη μας επίσκεψη εξέφρασε παράπονα, όπως και όλοι οι συμμετέχοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία, για την παλαιότητα και ακαταλληλότητα του κτηρίου. Στην δεύτερη επίσκεψη όμως η ίδια είχε μεριμνήσει, ώστε οι συνθήκες εργασίας να ανταποκρίνονται στην ασφάλεια και την υγιεινή (καταστατικό, 9). Έτσι, ενεργώντας κατάλληλα και σε συμφωνία με το ρωσικό κράτος, εξασφάλισε την συντήρηση και επισκευή του κτηρίου το έτος 2010.

13.7 Η διοίκηση του Ιδρύματος.

«Ιδρυτής του ελληνικού σχολείου είναι η επιτροπή διαχείρισης της δημοτικής περιουσίας της Σταυρούπολης, σε συνεννόηση με το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής. Η διοίκηση διενεργείται σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας, όπως τροποποιήθηκε με τον ομοσπονδιακό νόμο της 13-01-1996. Νο 12 F3 και το μοντέλο των κανονισμών σχετικά με το εκπαιδευτικό ίδρυμα της συμπληρωματικής εκπαίδευσης των παιδιών στη Ρωσική Ομοσπονδία σχετικά με τις αρχές της δημοκρατίας, της διαφάνειας, της προτεραιότητας των οικουμενικών αξιών, της προστασίας της ανθρώπινης ζωής και υγείας, της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας. Η διοίκηση του σχολείου στηρίζεται στις αρχές της συλλογικής αυτονομίας και της ενότητας της διοίκησης. Οι αρμοδιότητές τους ορίζονται από τους Νόμους του σχολείου.

Μορφές διοίκησης είναι:

- Το Συμβούλιο του ελληνικού σχολείου.
- Το Συμβούλιο καθηγητών του ελληνικού σχολείου.
- Το συμβούλιο του συλλόγου εργαζομένων.
- Ο σύλλογος κηδεμόνων.

Στη κοινότητα εργαζομένων του ελληνικού σχολείου ανήκουν όλοι οι πολίτες, που απασχολούνται με την εργασία τους στο ελληνικό σχολείο, βάσει μιας σύμβασης εργασίας. **Οι αρμοδιότητες του συλλόγου εργαζομένων** του ελληνικού σχολείου, ορίζονται στη γενική συνέλευση, του παιδαγωγικού συμβουλίου.

Η άμεση εποπτεία των σχολείων ασκείται με την έγκριση του αντίστοιχου διευθυντή. Ο διευθυντής του ελληνικού σχολείου διορίζεται με απόφαση του διευθυντή του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής.

13.7.1 Συλλογικά όργανα του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης «Νίκος Ματσουκατίδης».

α) Ελληνικός Σύλλογος «Αναγέννηση».

Στις 23 Απριλίου 1991 ιδρύθηκε ο σύλλογος «Αναγέννηση» με καταστατικό και αποτελείται συνολικά από 13 άτομα. Διοργανώνουν γιορτές και παλαιότερα αναλάμβαναν και τις διαδικασίες για Βίζα. Στο πλαίσιο του συλλόγου εντάχθηκε και λειτούργησε το 1991 τμήμα ελληνικής γλώσσας με σαραντατέσσερις μαθητές. Στο πλαίσιο του συλλόγου λειτουργεί και χορευτική ομάδα για μεγάλους και μικρούς και συνολικά την αποτελούν εξήντα άτομα. Ο νυν πρόεδρος (Ο14) του παραπάνω συλλόγου αναφέρει στη συνέντευξη ότι «στις 23 Απριλίου του 1991 ιδρύθηκε ο ελληνικός σύλλογος “Αναγέννηση”» όπως μας διευκρινίζει στη συνέχεια «Ο σύλλογος έχει καταστατικό και λειτουργεί από το 1991... Τα μέλη του συλλόγου είναι 13 άτομα. Κάνουμε γιορτές. Παλιότερα αναλαμβάναμε και να βγάζουμε Βίζα για τα ταξίδια.

Επίσης υπάρχει χορευτική ομάδα για μεγάλους και μικρούς και είναι συνολικά 60 άτομα. Ο δάσκαλός τους είναι ο Άγης Τουρχιέβ». Στις εκδηλώσεις που διοργανώνουν συμμετέχουν μόνο Έλληνες και οι εκδηλώσεις όπως και οι υπόλοιπες δραστηριότητες γίνονται χωρίς οικονομική βοήθεια από κάπου. Γενικότερα, υπάρχει συμμετοχή στις δραστηριότητες του συλλόγου και επίσης υπάρχει συνεργασία του ελληνικού αυτού συλλόγου με τους συλλόγους των άλλων εθνών σε διάφορους τομείς. Συνολικά, υπάρχουν δεκατρείς σύλλογοι από όλα τα έθνη στη Σταυρούπολη. Στην περιοχή Σταυρούπολη υπάρχουν σύνολο σαράντα έθνη.

Το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν είναι το στεγαστικό. Ο νυν πρόεδρος του συλλόγου, αναφέρει τα εξής σχετικά με τα παραπάνω «Στις εκδηλώσεις συμμετέχουν μόνο Έλληνες... κανείς δε παίρνει χρήματα... Υπάρχουν 13 σύλλογοι από όλα τα έθνη. Βοηθάει γενικά ο ένας τον άλλον. Υπάρχουν 40 έθνη σε όλο την περιοχή Σταυρούπολης... Το στεγαστικό πρόβλημα είναι το πιο σημαντικό».

β) Σύλλογος Γονέων και κηδεμόνων

Το 1995 συστάθηκε ο σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων, ο οποίος συχνά συγκαλεί συνελεύσεις και κάνει προτάσεις προκειμένου να επιλυθούν προβλήματα. Το καταστατικό έγγραφο ορίζει ότι:

Οι γονείς / νόμιμοι εκπρόσωποι/ έχουν το δικαίωμα:

- το νόμιμο δικαίωμα και ενδιαφέρον για τα παιδιά.
- να συμμετέχουν στη διαχείριση του ελληνικού σχολείου.
- να γνωρίζουν την πρόοδο και το περιεχόμενο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, με τις βαθμολογίες προόδου των μαθητών.

Οι γονείς / νόμιμοι εκπρόσωποι/ πρέπει:

- να είναι υπεύθυνοι για την κατάρτιση και την εκπαίδευση των παιδιών
- να συμμορφώνονται με τη Νομοθεσία

Όπως γράφει η διευθύντρια του ελληνικού σχολείου στην εισήγησή της (Αλέποβα Ειρήνη, 2008, 7) «μία από τις προτάσεις του συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων ήταν η λειτουργία στο σχολείο ξεχωριστού τμήματος για τους γονείς και η πρόταση αυτή στην πράξη αποδείχθηκε πολύ σωστή». Επίσης σε συνεργασία με το σχολείο, διοργανώνουν πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις στο πλαίσιο του σχολείου, της πόλης και της περιοχής. Ο σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων ράβει κοστούμια για τη συμμετοχή των μαθητών του σχολείου σε φεστιβάλ και εκδηλώσεις, αναλαμβάνει την επισκευή υλικών ζημιών στο σχολείο και γενικότερα λειτουργεί αφιλοκερδώς και προς όφελος των μαθητών προκειμένου να διευκολύνει το έργο του σχολείου.

γ) Παιδαγωγική Εταιρία «Αριστοτέλης».

Η Παιδαγωγική Εταιρία Αριστοτέλης, όπως αναφέραμε και στο κεφάλαιο 10, αποτελείται από τους εκπαιδευτικούς των σχολείων. Η διευθύντρια του ελληνικού σχολείου σχετικά με την Παιδαγωγική Εταιρία, μας λέει: «η παιδαγωγική εταιρία «Αριστοτέλης», ιδρύθηκε το 1991. Τί κάνει αυτή η εταιρία... Πρώτα, οργανώνει σεμινάρια για τους δασκάλους, όχι μόνο για το σχολείο μας αλλά και για την περιοχή μας. Κατά δεύτερον, οργανώνει Ολυμπιάδες, σχετικά με την ελληνική γλώσσα, ιστορία, πολιτισμό. Μαθαίνει τί δυσκολίες έχουν οι δάσκαλοι όταν διδάσκουν την ελληνική γλώσσα σε άλλα σχολεία. Με την πείρα, αρχίζουμε να κάνουμε ανταλλαγή και ο ένας στον άλλον λέει τί κάνει πώς πάει... αυτά... Και κατά δεύτερον, κάνονίζουμε Ολυμπιάδες. Κάθε 2 χρόνια κάνουμε Ολυμπιάδα στην Ελληνική γλώσσα, Πάντα στην περιοχή της Σταυρούπολης, διότι εμείς έχουμε το κτήριο, έχουμε τις αίθουσες... Τα άλλα τα σχολεία έχουνε μία ή δύο αίθουσες, εμείς έχουμε πολλές αίθουσες... Συμμετέχουν τα σχολεία από το Εσεντουρκί, από το Πιατιγκόρσκ και τα παιδιά από την Ουκρανία, από το Ροστόβ, από το Σότσι, από την Ανάπα, έχουμε 50-55 παιδιά από διάφορα μέρη, της Σταυρούπολης, της Νότιας Ρωσίας και της Ουκρανίας» (ΕΟ1). Γενικά, το συμβούλιο του συλλόγου εκπαιδευτικών του ελληνικού σχολείου εξετάζει και εγκρίνει το Νόμο του σχολείου, τις αλλαγές και τις προσθήκες που απευθύνονται σε αυτό. Το παιδαγωγικό συμβούλιο διεξάγεται το λιγότερο 4 φορές το χρόνο (καταστατικό, 10). Οι αρμοδιότητες του συλλόγου εργαζομένων του ελληνικού σχολείου, ορίζονται στη γενική συνέλευση, του παιδαγωγικού συμβουλίου. Στην περίοδο ανάμεσα στις συναντήσεις του παιδαγωγικού συμβουλίου του ελληνικού σχολείου ως ανώτατο όργανο το Συμβούλιο υποστηρίζει το σχολείο. Το Συμβούλιο είναι ένα σχολικό εκτελεστικό- αντιπροσωπευτικό όργανο. Το Συμβούλιο παρέχει γενική εποπτεία για το σχολείο:

- οργανώνει συνεδριάζει παρακολουθεί τους εκπαιδευτικούς,
- παρακολουθεί την υλοποίηση των προτάσεων και τις παρατηρήσεις των μελών του συλλόγου,

- μαζί με την ηγεσία του, αντιπροσωπεύει το σχολείο σε κρατικούς φορείς,
- εγκρίνει το σχέδιο ανάπτυξης για το σχολείο,
- αντιπροσωπεύει σε κρατικούς και δημόσιους φορείς, από κοινού με τους γονείς/ νόμιμοι αντιπρόσωποι/ τα συμφέροντα των φοιτητών,
- καθορίζει τον τρόπο, τη διάρκεια της εκπαίδευσης την εβδομάδα και τα σεμινάρια κατάρτισης, το χρονοδιάγραμμα και τη μορφή των εξετάσεων.
- συμμετέχει στην οργάνωση και τη διεξαγωγή της κοινωνιολογικής έρευνας στο σχολείο,
- δημιουργεί μια ομάδα φοιτητών για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο σχολείο,
- έχει το δικαίωμα ανεξάρτητα να χρησιμοποιεί έμπειρους και δημιουργικούς καθηγητές,
- λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των εκπαιδευτικών και της διοίκησης του σχολείου από αδικαιολόγητη παρέμβαση στις επαγγελματικές δραστηριότητές τους, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο.

Οι συνεδριάσεις του Συμβουλίου του ελληνικού σχολείου συγκαλούνται ως αναγκαίες αλλά δεν είναι λιγότερες από μία φορά ανά τρίμηνο. Η απόφαση του συμβουλίου του ελληνικού σχολείου λαμβάνεται με φανερή ψηφοφορία. Είναι επιλέξιμη η απόφαση εάν παρακολούθησαν τη συνεδρίαση τουλάχιστον τα δύο τρίτα της σύνθεσης και ψήφισαν τουλάχιστον τα δύο τρίτα των παρόντων (μεταφρασμένο καταστατικό, 10,11).

13.8 Διδακτικά εγχειρίδια

Το ελληνικό σχολείο φέρει την ευθύνη για τους τύπους, τις μεθόδους και τα μέσα οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανάλογα με την ηλικία, τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των παιδιών. Το εκπαιδευτικό προσωπικό, έχει το δικαίωμα στην ελευθερία να επιλέγει και να χρησιμοποιεί μεθόδους διδασκαλίας και εκπαίδευσης, διδακτικά βοηθήματα και μέσα, μεθόδους για την αξιολόγηση των γνώσεων, των δεξιοτήτων των μαθητών. Το εκπαιδευτικό προσωπικό πρέπει να χρησιμοποιεί σωστά τα διδακτικά εγχειρίδια, τον εξοπλισμό, τις συσκευές και τα έπιπλα (καταστατικό, 6, 8, 9). Η διευθύντρια του σχολείου στη συνέντευξη που μας παραχώρησε, μας λέει ότι στο τέλος κάθε σχολικού έτους, μαζεύει τα βιβλία που είχε δανείσει στους μαθητές προκειμένου να τα χρησιμοποιήσουν και τα δίνει στους νέους μαθητές με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς. Αυτό αποδεικνύει τη συνετή και προσεγμένη διαχείριση από την διευθύντρια, του πνευματικού πλούτου του σχολείου.

α) Εγκεκριμένα διδακτικά εγχειρίδια για μαθητές

Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται στα τμήματα μαθητών είναι ενταγμένο στο Πρόγραμμα «Παιδεία Ομογενών» του Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ του πανεπιστημίου Κρήτης, με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή Μ. Δαμανάκη. Το ελληνικό σχολείο Σταυρούπολης «Νίκος Ματσουκατίδης», κατόπιν των απαραίτητων διαδικασιών για την έγκριση από τις Ρωσικές Αρχές, έλαβε την έγκριση για τη χρήση των διδακτικών εγχειριδίων του παραπάνω προγράμματος. Για το σκοπό αυτό παρουσιάστηκαν από τη διοίκηση του σχολείου στο Επιστημονικό- Μεθοδολογικό Κέντρο του Υπουργείου Παιδείας της περιοχής Σταυρουπόλεως, οι βασικές μεθοδολογικές αρχές που διέπουν τη σύνταξη των διδακτικών εγχειριδίων, καθώς και τα αποτελέσματα από τη δοκιμαστική εφαρμογή αυτών στο σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης». Το Σεπτέμβριο του 2001 η αρμόδια επιτροπή κρίσης του Προγράμματος εξέδωσε απόφαση με αρ. 13/28-08-01 για την ελεύθερη χρήση των διδακτικών εγχειριδίων στα Κρατικά και δημόσια σχολεία της Νότιας Ρωσίας ως συμπληρωματικού υλικού. Επιθυμία των δασκάλων και της διοίκησης του σχολείου είναι «τα βιβλία και τα υπόλοιπα διδακτικά μέσα να χορηγούνται βάση προγράμματος από την αρχή του σχολικού έτους». Αυτό που συμβαίνει, μας είπαν με παράπονο οι εκπαιδευτικοί, είναι να ξεκινάει η σχολική χρονιά χωρίς τα νέα διδακτικά εγχειρίδια τα οποία κάποιες φορές περνάνε αρκετοί μήνες έως ότου τα παραλάβουν. Επιπλέον επειδή δεν υπάρχουν αντίτυπα αρκετά, στο τέλος της χρονιάς οι μαθητές επιστρέφουν τα βιβλία ώστε να δωθούν ξανά στους νέους μαθητές. Η γραμματέας και δασκάλα του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης (ΕΟ24) σε συζήτηση την ώρα του διαλλείματος μας είπε: ««Χρειάζεται να έχουμε και εμείς οι δάσκαλοι κάποιο χρόνο έτσι ώστε να τα μελετήσουμε να δούμε τί ακριβώς γράφουν...»». Την ίδια επιθυμία εξέφρασε και η διευθύντρια (ΕΟ1) λέγοντας: «Τα βιβλία σου είπα ότι πήραμε το Μάιο. Τα περιμέναμε το Σεπτέμβριο και τα πήραμε τέλος της χρονιάς. Το καλό είναι ότι δεν δίνουμε τα βιβλία για πάντα στα παιδιά. Τα μαζεύουμε στο τέλος της χρονιάς και ξανά τα δίνουμε το Σεπτέμβρη. Αν δεν το κάναμε δεν θα είχαμε τώρα καθόλου βιβλία.» του ελληνικού σχολείου. Ακόμη μία παράκληση προς τους αρμόδιους ήταν «...θα θέλαμε τα βιβλία να τα στέλνουν εδώ στο σχολείο κατευθείαν και όχι στη Μόσχα γιατί πληρώνουμε επιπλέον χρήματα στα τελωνεία και επιπλέον λεφτά στον οδηγό και τη βενζίνη». Βέβαια δεν είναι εύκολη η αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, καθώς πρακτικά είναι δύσκολο τα βιβλία να αποσταλούν στη Σταυρούπολη λόγω της κακής οργάνωσης και των χρονοβόρων διαδικασιών που πλήττουν τη Ρωσική Κοινοπολιτεία σε πολλούς τομείς. Παρακάτω παρατίθενται ο κατάλογος με τους τίτλους των εγκεκριμένων διδακτικών εγχειριδίων:

Πίνακας 5. 1α Κατάλογος Εγκεκριμένων διδακτικών εγχειριδίων

1	«Παίζω και Μαθαίνω» (εγχειρίδιο και καρτέλες)
2	«Βλέπω και Διαβάζω» (εγχειρίδιο και τετράδιο μαθητή)

3	«Μαθαίνω να διαβάζω» (εγχειρίδιο και τετράδιο μαθητή)
4	«Μιλώ και γράφω ελληνικά στις γειτονιές του κόσμου» (εγχειρίδιο και τετράδιο μαθητή)
5	«Εμείς και οι άλλοι» (εγχειρίδιο και οδηγός του εκπαιδευτικού)
6	«Γράμματα πάνε και έρχονται. Ελληνικά στο Κόσμο» (εγχειρίδιο και τετράδιο μαθητή)
7	«Μια φορά και έναν καιρό» (εγχειρίδιο)
8	«Ελληνικά με την παρέα μου» (εγχειρίδιο)
9	«Μαθαίνω να διαβάζω και να γράφω» (εγχειρίδιο)
10	«Ο κόσμος της Ελληνικής» (εγχειρίδιο και τετράδιο μαθητή)

β) Εγκεκριμένα διδακτικά εγχειρίδια στα τμήματα φοιτητών και ενηλίκων γονέων.

Σε συνεργασία με τον Έλληνα αποσπασμένο εκπαιδευτικό στα τμήματα φοιτητών και ενηλίκων-γονέων χρησιμοποιούνται τα παρακάτω διδακτικά εγχειρίδια:

Πίνακας 5.1β Εγκεκριμένα διδακτικά εγχειρίδια στα τμήματα φοιτητών και ενηλίκων γονέων

Διδακτικά εγχειρίδια	
1	«Ελληνική Γλώσσα» (Μπαμπινιώτης)
2	«Ελληνική Γραμματική» (Κλαίρη- Μπαμπινιώτης)
3	«Επικοινωνήστε Ελληνικά» (Κ& Φ. Αρβανιτάκη, Α΄, Β΄, Γ΄ Επιπέδων)
4	«Η ελληνική γλώσσα ως ξένη γλώσσα» (Χρ. Σιόντη)
5	«Ελληνικά Τώρα 1+1» (Μ. Παπαχειμόνα)
6	Εγχειρίδια και Λεξικά από το Ίδρυμα Ωνάση

13.9 Αξιολόγηση εκπαιδευτικών, μαθητών, εκπαιδευτικού υλικού

Όπως έχουμε αναφέρει και σε άλλο σημείο, σύμφωνα με το καταστατικό, για την πραγματοποίηση των βασικών σκοπών το ελληνικό σχολείο κατέχει το δικαίωμα στην εκπαίδευση και επιμόρφωση των καθηγητών της ελληνικής γλώσσας, τη διοργάνωση σεμιναρίων, διαλέξεων, στη κατάρτιση των καθηγητών της ελληνικής γλώσσας (καταστατικό, 5). Δεν υπάρχει αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, γι' αυτό και οι ίδιοι στηρίζονται στις δικές τους δυνάμεις, στην προσωπική εργασία και μελέτη πάνω στις ελληνικές σπουδές, στην αγάπη και στη θέληση για την προώθηση και διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού.

Σχετικά με την αξιολόγηση των μαθητών, αρχικά γίνεται ένα δοκιμαστικό τεστ γνώσεων από το οποίο κρίνονται σε ποιο τμήμα θα καταταχθούν για να φοιτήσουν. «Κάθε τέλος Μαΐου δίνουν εξετάσεις. Η βαθμολογία είναι με άριστα το πέντε. Είναι υποχρεωτικό διότι τέλος Μαΐου δίνονται από όλα τα κρατικά σχολεία βαθμοί στο Υπουργείο Παιδείας», μας λέει η διευθύντρια (ΕΟ1) του σχολείου. Με αυτόν τον τρόπο παρέχεται μία γενικότερη εικόνα επί του αποτελέσματος στην λειτουργία του σχολείου. Σύμφωνα με το καταστατικό, «η σειρά της ενδιάμεσης πιστοποίησης των μαθητών είναι καθορισμένη ως εξής:

Στη πρώτη τάξη γίνεται μόνο ποιοτική αξιολόγηση της επιτυχίας της εφαρμογής του προγράμματος σπουδών. Στη 2^η - 3^η - 4^η τάξη, ολοκληρώνεται η αξιολόγηση με τη βαθμολογία ως εξής: 5/ άριστα /, 4/ καλά, 3/ ικανοποιητικά/, 2/ καθόλου ικανοποιητικά. Στο τέλος του διδακτικού έτους εκθέτουμε τον τελικό βαθμό. Στη 3η – 4η τάξη διεξάγονται τελικές εργασίες για την ελληνική γλώσσα (καταστατικό, 6).

Κατά το 2^ο στάδιο της εκπαίδευσης η βαθμολογία για την αξιολόγηση της τρέχουσας προόδου για όλα τα μαθήματα έχει ως εξής: 5/ άριστα, 4/ καλά, 3/ ικανοποιητικά, 2/ μη ικανοποιητικά. Η ενδιάμεση αξιολόγηση με απόφαση του Παιδαγωγικού Συμβουλίου του ελληνικού σχολείου έχει οριστεί στο τρίμηνο / 2^ο στάδιο/. Η συνοπτική παρουσίαση της ενδιάμεσης και της ετήσιας αξιολόγησης διεξάγεται με τη μορφή των εξετάσεων. Όσοι μαθητές κατέχουν την πλήρη ύλη των εκπαιδευτικών προγραμμάτων μεταφέρονται στην επόμενη τάξη

Οι μαθητές στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση γενικά και στη γενική εκπαίδευση, που δεν ανταπεξέρχονται στο πρόγραμμα, εγκαταλείπουν για επανεκπαίδευση. Μεταφορά μαθητών σε κάθε περίπτωση μπορεί να συγκληθεί από το Παιδαγωγικό Συμβούλιο του ελληνικού σχολείου» (καταστατικό, 6,7).

Το εκπαιδευτικό υλικό αξιολογείται από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς για τυχόν λάθη και εκφράζονται απόψεις για την καταλληλότητα τους ή όχι στην εκπαίδευση των Ελλήνων ομογενών στο ελληνικό σχολείο.

13.10 Η εκπαιδευτική πολιτική της Ρωσίας και της Ελλάδας ως προς το ελληνικό σχολείο.

Το Ρωσικό Υπουργείο Παιδείας στηρίζει το ελληνικό σχολείο, αρχικά αναγνωρίζοντάς το ως το μοναδικό ελληνικό κρατικό σχολείο στη Ρωσία με την επωνυμία «Δημοτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα συμπληρωματικής εκπαίδευσης, των παιδιών του σχολείου Ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού της πόλης Σταυρούπολης». Το ελληνικό σχολείο Σταυρούπολης «Νίκος Ματσουκατίδης», εντάσσεται στην εκπαιδευτική πολιτική της Ρωσίας που ασκείται για τις εθνοτικές ομάδες που κατοικούν στα εδάφη της. Το σχολείο αυτό λειτουργεί ως συμπληρωματική εκπαίδευση αφού την υποχρεωτική τους εκπαίδευση οι μαθητές την εκπληρώνουν στο ρωσικό σχολείο. Εφ' όσον το Ρωσικό Υπουργείο Παιδείας είναι φορέας του ελληνικού σχολείου, αναλαμβάνει το διορισμό του διδακτικού προσωπικού και κάποιες δαπάνες για τη λειτουργία του. Μισθώνει το κτήριο στο οποίο στεγάζεται το σχολείο, αναλαμβάνει κάποια λειτουργικά έξοδα όπως θέρμανση και ηλεκτρικό ρεύμα και παρέχει μηνιαίο μισθό στους δασκάλους. Επίσης, σύμφωνα με το καταστατικό, ορίζει ως όργανο διοίκησης της συγκεκριμένης εκπαιδευτικής μονάδας ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης τον διευθυντή και αναφέρει ως μία προϋπόθεση πραγματοποίησης των βασικών στόχων του, το ελληνικό σχολείο να δημιουργήσει άμεσους δεσμούς με ξένα ιδρύματα και οργανισμούς (καταστατικό, 5). Έτσι, το ελληνικό σχολείο Σταυρούπολης, συμμετέχει σε φεστιβάλ που διοργανώνουν ιδρύματα στην Ελλάδα, όπως το ίδρυμα φίλων Μελίνας Μερκούρη, ίδρυμα Παναγίας Σουμελά, ιερές μονές όπως αυτή της Αγίας Λυδίας στη Θεσ/νικη, Ολυμπιάδες ελληνικής γλώσσας που συμμετέχουν μαθητές από Ρωσία και Ουκρανία, φιλοξενεί μαθητών στις ελληνικές κατασκηνώσεις, παρακολούθηση παγκόσμιων συνεδρίων όπως αυτό στην Τυφλίδα με θέμα «Γλώσσες των εθνοτήτων του Καυκάσου» και άλλες γιορτές και εκδηλώσεις, (Παράρτημα). Οι δραστηριότητες για το ελληνικό σχολείο, κατά το καταστατικό ρυθμίζονται από τις ακόλουθες κατηγορίες τοπικών ενεργειών:

- τη θέση του Συμβουλίου του εκπαιδευτικού ιδρύματος,
- τη θέση του παιδαγωγικού συμβουλίου του σχολείου,
- τη θέση της επιτροπής γονέων του σχολείου,
- τη συμφωνία του σχολείου με τους γονείς,
- τη συμφωνία του σχολείου με τον ιδρυτή,
- τους κανόνες για τη συμπεριφορά των μαθητών,
- τους εσωτερικούς κανονισμούς του σχολείου,
- τη θέση για την καθιέρωση των δικαιωμάτων και τα πριμ για το βασικό μισθό των εργαζομένων,
- τις περιγραφές καθηκόντων του διοικητικού προσωπικού και των νοικοκυριών, τους διευθυντές,
- τη θέση του Μεθοδικού Συμβουλίου του σχολείου,
- τη θέση σχετικά με την αξιολόγηση της επιτροπής,

- τη θέση για το σύστημα των αξιολογήσεων, τη σειρά και τη συχνότητα των ενδιάμεσων και τελικών πιστοποιήσεων των εκπαιδευομένων,
- τις οδηγίες για την ασφάλεια και τους κανόνες χρήσης,
- την απόφαση του παιδαγωγικού συμβουλίου και του συμβουλίου του σχολείου,
- τις εντολές και τις κατευθύνσεις του εκπαιδευτικού ιδρύματος,
- τη θέση για τις πρόσθετες επί πληρωμής υπηρεσίες (καταστατικό, 7).

Στο ελληνικό σχολείο προκειμένου να εξασφαλίσει τις δραστηριότητές του εξασφάλισε κτίριο, τον εξοπλισμό, απογραφή, καθώς και άλλα απαραίτητα για να ασκεί τη δραστηριότητά του σύμφωνα με το νόμο στην περιουσία του για πολιτιστικούς, κοινωνικούς και άλλους σκοπούς. Τα αντικείμενα ιδιοκτησίας αποδίδονται στο σχολείο, που είναι στη λειτουργική διαχείριση του σχολείου.

Το ελληνικό σχολείο κατέχει, χρησιμοποιεί και διαθέτει την περιουσία που του έχει ανατεθεί, σύμφωνα με τον ορισμό του ακινήτου, των καταστατικών στόχων για τις δραστηριότητες, της νομοθεσίας της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Η απομάκρυνση και / ή / αποξένωση της περιουσίας αποδίδεται στο σχολείο. επιτρέπεται μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις και ο τρόπος που προβλέπεται αναφέρεται στη νομοθεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Η χρηματοδότηση του σχολείου είναι κομμάτι της κοινωνικής πολιτικής, σύμφωνα με το νόμο «για την εκπαίδευση της Ρωσικής Ομοσπονδίας». Με βάση την κατάσταση, συμπεριλαμβανομένων των θεσμικών και των τοπικών κανονισμών, που αναλογούν ανά φοιτητή. Τα πρότυπα χρηματοδότησης θα πρέπει επιλέγον να εξετάσουν το κόστος, δεν είναι ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών. Η προσέλκυση συμπληρωματικών πόρων δεν συνεπάγεται μείωση των προτύπων και το απόλυτο μέγεθος της χρηματοδότησης της από τον προϋπολογισμό της ίδρυσης.

Οι πηγές των ακινήτων και των οικονομικών πόρων του σχολείου είναι:

- τα περιουσιακά μέσα της ίδρυσης,
- ο προϋπολογισμός και τα εξωτερικά ταμεία,
- η ιδιοκτησία, μεταβιβάζεται στον ιδιοκτήτη του σχολείου / εξουσιοδοτημένη μονάδα /,
- μέσα των γονέων/ νόμιμοι εκπρόσωποι,
- δωρεές άλλων προσώπων και οντοτήτων,
- τα μέσα που λαμβάνονται για την παροχή πρόσθετων υπηρεσιών,
- το εισόδημα, που λαμβάνεται για την παραγωγή των προϊόντων και την πραγματοποίηση των υπηρεσιών, καθώς και άλλων ειδών ανεξάρτητων δραστηριοτήτων,
- τραπεζικά και λοιπά δάνεια,
- άλλες πηγές σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

Το σχολείο ανεξάρτητα διαχειρίζεται τα διαθέσιμα κεφάλαια.

Το σχολείο ευθύνεται για τις υποχρεώσεις των εντός των ορίων στη διάθεσή του πόρους. Με επαρκή κεφάλαια πρέπει να καλύπτει τις υποχρεώσεις της ίδρυσης του σχολείου σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

5. Οι αχρησιμοποίητοι σε αυτό το έτος οικονομικοί πόροι δεν μπορούν να αποσυρθούν από το σχολείο ή να εγγραφούν στον οικονομικό πακέτο του επόμενου έτους ή να χρησιμοποιηθούν για την εξόφληση της πληρωμής για υπηρεσίες κοινής ωφελείας. Τα χρηματικά μέσα, λαμβάνονται από τις σχολικές συμφωνίες που χρησιμοποιούνται για τον τρόπο που προβλέπεται από το νόμο.

6. Το ελληνικό σχολείο μπορεί να δώσει λογαριασμό υπηρεσιών κοινής ωφελείας που καταβάλλονται για εκπαιδευτικούς πόρους πέραν των δημοσιονομικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων/ τη διδασκαλία ειδικών ταχύρρυθμων μαθημάτων, την επαναληπτική διδασκαλία, μαθήματα για τα παιδιά θεμάτων μελέτης σε βάθος και λοιπές υπηρεσίες/, σε συμφωνία με το ίδρυμα, τις επιχειρήσεις, τους οργανισμούς και τους ιδιώτες.

Οι επί πληρωμής εκπαιδευτικές δραστηριότητες του σχολείου δεν αποτελούν επιχειρησιακές δραστηριότητες κτλ που λαμβάνουν εισόδημα από αυτό και επανεπενδύουν στην ανάπτυξη και στη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας / συμπεριλαμβανομένων των μισθών/.

7. Το εκπαιδευτικό ίδρυμα απαλλάσσεται από όλους τους φόρους συμπεριλαμβανομένων πληρωμών για τη γη.

8. Το σχολείο δικαιούται ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα που προβλέπεται από το νόμο.

9. Τα έσοδα που λαμβάνει το ίδρυμα από δεσμεύσεις/ κερδοσκοπικές/ και αγορά από τα έσοδα που παράγουν αγαθά και περιουσία μεταβιβάζεται για λογαριασμό αυτού στο φυσικό ή νομικό πρόσωπο με τη μορφή δωρεάς, δωρεές ή κληροδότημα που ελήφθησαν από την καλή διάθεση για το ίδρυμα, αντιστοιχούσαν σε χωριστό ισολογισμό και καθορίζεται για τη θέσπιση του δικαιώματος της επιχειρησιακής διαχείρισης με βάση τις οικείες διατάξεις της συνθήκης με την επιτροπή διαχείρισης της δημοτικής περιουσίας της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης (καταστατικό, 12,13).

Η Ελλάδα σύμφωνα και με το νόμο 2413/96, για την «ελληνική παιδεία στο εξωτερικό», παρέχει αποσπασμένο εκπαιδευτικό προσωπικό στο σχολείο, συντάσσει προγράμματα, προσαρμοσμένα στις συνθήκες της Ρωσίας και σε συνεργασία ειδικών επιστημόνων. Επίσης, συγγράφει και διαθέτει σχολικά βιβλία, μορφώνει, επιμορφώνει και μετεκπαιδεύει Έλληνες εκπαιδευτικούς για τη διάθεσή τους μεταξύ των άλλων χωρών και στη Ρωσία και ομογενείς, διαθέτει στο σχολείο εκπαιδευτικό υλικό και άλλα μέσα διδασκαλίας.

Στην συνέντευξη του αποσπασμένου εκπαιδευτικού (Εα5), (Εα15) στην ερώτηση για τα μέσα στήριξης της ελληνικής παιδείας στο σχολείο από την ελληνική πολιτεία μας είπε «στα Ιωάννινα το

ΚΕΔΕΠΟ, κάθε καλοκαίρι διοργανώνει θερινά μαθήματα διδασκαλίας τη ελληνικής γλώσσας καθημερινά από καθηγητές και μεταπτυχιακούς. Επιπλέον, πραγματοποιούνται εκδρομές σε μουσεία, μαθαίνουν ελληνικούς χορούς, ιστορία και κάνουν τις διακοπές τους. Τα προγράμματα αυτά είναι μηνιαία». Παρέχει οικονομική επιχορήγηση στους εκπαιδευτικούς του σχολείου, «Υπάρχουν προγράμματα υποτροφιών από το ΙΠΕΞ για τα ελληνικά Πανεπιστήμια και δίδονται ανάλογα με τα προσόντα των υποψηφίων του ελληνικού σχολείου», όπως μας ενημερώνει ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός, βραβεύει και επιβραβεύει μαθητές σε διαγωνισμούς που διοργανώνει το ελληνικό ΥΠΕΠΘ. Οι αρμόδιες ελληνικές αρχές σύμφωνα με τον παραπάνω νόμο, επιδιώκουν στα πλαίσια των διακρατικών συμφωνιών, τη συνεργασία των εκπαιδευτικών αρχών της Ρωσίας, ως χώρα υποδοχής των ομογενών, για την καλύτερη λειτουργία των προγραμμάτων της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης. «Κάποιες φορές κάποιες οργανώσεις στέλνουν οικονομική βοήθεια από την Κύπρο, από την Αρχιεπισκοπή και τα Παιδαγωγικά Ινστιτούτα», μας συμπληρώνει ο ίδιος (Εα5), (Εα15), σχετικά με τη βοήθεια που παρέχεται από την ελληνική πολιτεία και πέρα από τις ελληνικές εκπαιδευτικές αρχές. Επίσης, μας λέει με ιδιαίτερη χαρά και ευγνωμοσύνη η διευθύντρια (ΕΟ1) του ελληνικού σχολείου: «μας έδωσε το laptop, το Κέντρο Μαύρης Θάλασσας μας έκανε δώρο και μας έδωσε το laptop, μας έδωσε και ένα κομπιούτερ ο πρόεδρος του ΣΑΕ της Ευρώπης τότε, το 2003 νομίζω ήτανε ή 2001 ή 2003 δεν θυμάμαι καλά, και αυτός μας έκανε αυτό το δώρο. Μας χάρισαν και μία τηλεόραση και ένα Video και βιβλία... Βιβλία παίρνουμε από το Κέντρο Μαύρης θάλασσας, από το Υπουργείο Παιδείας παίρνουμε τα βιβλία του Ρανεπιστημίου Κρήτης, τα παραγγέλνουμε κάθε Φεβρουάριο... Από την Κύπρο παίρναμε βιβλία πριν γίνω εγώ διευθύντρια σε αυτό το σχολείο... το 1981 τόσο, και από την Αθήνα πήραμε βιβλία και από το ίδρυμα «Ωνάση». Μας έκανε μεγάλο δώρο, μας έστειλε τα βιβλία «Ελληνικά τώρα ένα και ένα», μας έστειλε λεξικά πολλά καλά, μας έστειλε τα λεξικά του Μπαμπινιώτη...».

13.11 Το σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης» ως φορέας διατήρησης και καλλιέργειας της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού.

Το ελληνικό σχολείο έχει μεριμνήσει προκειμένου να υπάρξει κάποια ενημέρωση και προβολή της παρουσίας του και των δραστηριοτήτων του στη πόλη της Σταυρούπολης. Γι'αυτό το λόγο δημιουργήθηκε κάποιο βίντεοκλιπ με διάρκεια ένα λεπτό, το οποίο προβάλλεται στη ρωσική τηλεόραση. Στο βίντεοκλιπ τονίζεται η καλοσύνη, ο σεβασμός και η ενότητα που προσδιορίζει, χαρακτηρίζει και καλλιεργείται στο ελληνικό σχολείο. Αναδεικνύεται το ωραίο περιβάλλον εντός του σχολείου, παρουσιάζονται σύντομα στιγμιότυπα από την διδακτική διαδικασία και προβάλλονται συνοπτικά δραστηριότητες που αφορούν την ελληνική κουλτούρα.

Οι εκπαιδευτικοί στη καθημερινότητά τους, ασχολούνται ενεργά με τα προβλήματα του σχολείου, συζητώντας για αυτά στα διαλλείματα, διατηρώντας επαφές με την Ελλάδα, το ελληνικό προξενείο στο Νοβοροσίσκ, τα σχολεία του Καυκάσου και της υπόλοιπης Ρωσίας.

Η διευθύντρια του σχολείου έχει καλλιεργήσει στους δασκάλους, στους μαθητές, στους γονείς και στους λοιπούς εμπλεκόμενους με το σχολείο θετικές συμπεριφορές απέναντι σε άτομα διαφορετικής εθνοπολιτισμικής καταγωγής και μεταδίδει μία κουλτούρα θετικών στάσεων απέναντι στο πολιτισμικά διαφορετικό. Διακατέχεται από ικανότητες επιρροής και είναι αποτελεσματική σε θέματα διαπραγμάτευσης και επίλυσης διαφορών. Μέσα στο σχολείο δημιουργεί περιβάλλον συνεργατικών σχέσεων, ισότητας, αλληλοπαραδοχής και εταιροεκτίμησης. Διακατέχεται από πολυπολιτισμικούς προσανατολισμούς, διαφυλάττοντας παράλληλα και τις πολιτισμικές παραδόσεις του έθνους και λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές εξελίξεις στη χώρα διαμονής. Πιο συγκεκριμένα, το καταστατικό του ελληνικού σχολείου αναφέρει ότι ο διευθυντής του σχολείου έχει τα παρακάτω δικαιώματα:

- να σχεδιάζει, να οργανώνει και να ελέγχει την εκπαιδευτική διαδικασία, είναι υπεύθυνος για την ποιότητα και την αποδοτικότητα της δουλειάς που γίνεται στο σχολείο,
- έχει την ευθύνη για τη ζωή και την υγεία των παιδιών και των εργαζόμενων την ώρα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, για τη συμμόρφωση σύμφωνα με τα επαγγελματικά πρότυπα της υγείας και της ασφάλειας,
- προβλέπει για την πρόσληψη και την τοποθέτηση στελεχών, είναι υπεύθυνος για το επίπεδο των δεξιοτήτων των εργαζομένων,
- εγκρίνει την στελέχωση, τα ημερομίσθια και τους μισθούς, τα επιδόματα και τις πρόσθετες ενισχύσεις για αυτούς,
- να διαθέτει το ακίνητο και εξασφαλίζει την ορθολογική χρήση των πόρων
- να εκπροσωπεί το σχολείο στους κρατικούς, δημοτικούς και κοινωνικούς φορείς,
- φέρει ευθύνη για τις πράξεις τους ενώπιον του ιδρύματος.

Το καταστατικό του σχολείου ορίζει επίσης, ότι οι μαθητές έχουν την υποχρέωση να σέβονται τη τιμή και την αξιοπρέπεια των υπολοίπων μαθητών και εκπαιδευτικών, το οποίο και εφαρμόζουν απόλυτα οι μαθητές. Στο ελληνικό σχολείο δεν επιτρέπεται να δημιουργήσει και να δράσει σε κοινωνικές δομές, πολιτικών κομμάτων, κοινωνικο-πολιτικών και θρησκευτικών κινημάτων και οργανώσεων, πράγμα που ορίζεται με σαφήνεια στο καταστατικό του σχολείου (καταστατικό, 5). Το γεγονός αυτό συμβάλει στην πραγματοποίηση της εκπαιδευτική πολιτικής που ακολουθεί το σχολείο. Ο τύπος αυτός του σχολείου θα μπορούσε να θεωρηθεί ελληνικό σχολείο με προοδευτική διοίκηση, απαλλαγμένη πλήρως από στερεότυπα και ακολουθώντας τις εξελίξεις μίας

πολυπολιτισμικής και πολυγλωσσικής κοινωνίας. Σημαντικό διαφοροποιητικό στοιχείο στη περίπτωση του ελληνικού σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης», αποτελεί το γεγονός ότι το σχολείο αυτό εντάσσεται στο Ρωσικό Υπουργείο Παιδείας. Η συνύπαρξη των μαθητών είναι αρμονική αφού το σχολείο εφαρμόζει μία διαπολιτισμική πολιτική. Προβλήματα όπως ο ρατσισμός, η ξενοφοβία και η πολιτισμική και κοινωνική παθολογία δεν υφίσταται σε αυτό το σχολείο. Η διαπολιτισμική αυτή πολιτική περιλαμβάνει την υπέρβαση της εθνικής πολιτισμικής παράδοσης η οποία συνδέεται με τα κακώς εννοούμενα εθνικά στερεότυπα και τη διαμόρφωση της διαπολιτισμικής συνείδησης.

«Σκοπός και στόχος του σχολείου είναι η αναγέννηση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού στη Σταυρούπολη και στην περιοχή της Σταυρούπολης», σύμφωνα και με το καταστατικό. Ερμηνεύοντας αυτό το σημείο του καταστατικού και σύμφωνα με το υλικό που συγκεντρώσαμε μπορούμε να πούμε ότι το σχολείο:

α) Εκπαιδεύει μαθητές έτσι ώστε στο μέλλον να συνεχίσουν σπουδές στην Ελλάδα μελλοντικά. Κάποιοι μαθητές του σχολείου σε αντίστοιχη ερώτηση μας είπαν πως όταν τελειώσουν το σχολείο θέλουν να πάνε στην Ελλάδα να μείνουν για να σπουδάσουν. «Ήδη πολλοί έχουν παρακολουθήσει μαθήματα προετοιμασίας για τις εξετάσεις πιστοποίησης ελληνομάθειας που διοργανώνει το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Κάποιοι φοιτητές παίρνουν μέρος σε εκπαιδευτικά προγράμματα του Κέντρου Διδασκαλίας της Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού του Παν/μίου Ιωαννίνων και Πάτρας και κάποιοι μαθητές τελειώνοντας το σχολείο συνεχίζουν τις σπουδές τους στην Ελλάδα, όπου τελικά βρίσκουν εργασία» μας πληροφορεί ο αποσπασμένος (Εα5), (Εα15) από την Ελλάδα εκπαιδευτικός σχετικά με την μετέπειτα πορεία των μαθητών του σχολείου. Θα ήταν πολύ σημαντικό «να πυκνώσουν οι επαφές των παιδιών μας με την Ελλάδα, με τις αδελφοποιήσεις σχολείων και τη φιλοξενία παιδιών σε περισσότερους Δήμους και κοινότητες της Ελλάδας», όπως πιστεύει η διευθύντρια (ΕΟ1), (ΕΟ30) του σχολείου για να υπάρξει ένα καλύτερο αποτέλεσμα και μία περισσότερο ενθουσιώδης προσέγγιση στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και στην γνωριμία με τον ελληνικό πολιτισμό.

Επίσης, διαφυλάττει και διατηρεί την ελληνική γλώσσα και την ελληνική κουλτούρα στους ομογενείς της Ρωσίας, μεταλαμπαδεύοντας τις γνώσεις στους Έλληνες της Σταυρούπολης από γενιά σε γενιά. Αναφερόμαστε σε εκείνους τους Έλληνες που γεννήθηκαν στη Ρωσία και εκεί θέλουν να παραμείνουν, όπως χαρακτηριστικά μας απάντησαν κάποιοι μαθητές του σχολείου στην ερώτηση για πιθανή μετανάστευση στην Ελλάδα. Οι όποιες επιρροές μεταφέρονται και στην οικογένεια. Έτσι, ασπάζόμενοι οι γονείς την παραπάνω νοοτροπία υπερασπίζονται τα ιδανικά της Ελλάδος, στέλνοντας αρχικά τα παιδιά τους στο ελληνικό σχολείο, διατηρώντας και

χρησιμοποιώντας την ελληνική γλώσσα μέσα στην οικογένεια, παρέχοντας βοήθεια και στήριξη στους ομογενείς και επιδιώκοντας συχνά επαφή και επικοινωνία μεταξύ τους. «Ζω εδώ μόνο για να κάνω παρέα με Έλληνες» μας είπε κάποιος ομογενής (Ο17) και μαθητής του τμήματος ελληνικής γλώσσας της Σταυρούπολης στο παρελθόν, σε συνέντευξη που μας παραχώρησε. Η διευθύντρια (Ε01), (Ε030) του σχολείου σε συνέντευξη μας λέει: «Έρχονται οι φοιτητές που σπουδάζουν εδώ στην ιατρική ακαδημία και κάνουμε μεταφράσεις των Διπλωμάτων τους, των Πτυχίων και όλα αυτά το σχολείο μας. Δεν υπάρχει άλλος να τα κάνει. Γενικά όλοι οι Έλληνες ομογενείς απευθύνονται σε εμάς αν χρειαστούν κάτι»,. Το ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης», λειτουργεί ως φορέας διατήρησης και καλλιέργειας της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού αλλά και ως πολιτιστικό κέντρο. Με αυτήν την ιδιότητα αναλαμβάνει μεταφράσεις από και προς την ελληνική γλώσσα, αναλαμβάνει τις διαδικασίες για την έκδοση Βίζας, βοηθάει με κάθε νόμιμο τρόπο τους Έλληνες της Σταυρούπολης και συνεργάζεται με τους άλλους συλλόγους για μία ομαλή συμβίωση. Το καταστατικό ορίζει ότι «το ελληνικό σχολείο προσφέρει πρόσθετες επί πληρωμής υπηρεσίες μόνο με τη συγκατάθεση των σπουδαστών, των γονιών τους / ως νόμιμους εκπροσώπους κατά τη σύναψη της σύμβασης, σύμφωνα με την υπάρχουσα νομοθεσία».

Το ελληνικό σχολείο αποτελεί τον συνδετικό κρίκο με τους Έλληνες της Ελλάδας, με το μητροπολιτικό κέντρο, επιδιώκοντας επαφές με την Ελλάδα. Πραγματοποιώντας ταξίδια στην Ελλάδα, αγοράζουν ότι υλικό μπορεί να τους φανεί χρήσιμο στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, όπως ελληνικά βιβλία, cd μουσικής, εφημερίδες και περιοδικά. Κάποια μαθήτρια (Μ9) μας είπε «Η θεία μου ήρθε από την Ελλάδα και έφερε ελληνικά περιοδικά να διαβάζουμε». Τέλος, προωθεί και προβάλλει αυτό που εκπροσωπεί σε όλα τα έθνη που κατοικούν στον Καύκασο.

Στην προσπάθεια προβολής και ανάδειξης του, παράλληλα με τον βασικό του ρόλο, σε ελληνικό πολιτιστικό κέντρο, συμμετέχει σε διαγωνισμούς, εκδηλώσεις, φεστιβάλ, Ολυμπιάδες και άλλες ίδιου ήθους και χαρακτήρα δραστηριότητες, όπως αναφέραμε και σε άλλο σημείο. Ταυτόχρονα, βοηθάει, συνεργάζεται και συμμετέχει στις δραστηριότητες της Παιδαγωγικής Εταιρίας «Αριστοτέλης».

13.11.1 Οι Στόχοι του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης (*цели Греческой школы*).

«Στόχος του σχολείου είναι η αναγέννηση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού του ελληνικού έθνους» (в целях возрождения культурно- исторических традиций греческого народа). Είναι σημαντικό να διευκρινίσουμε τον όρο «αναγέννηση», προκειμένου να κατανοήσουμε και να ερμηνεύσουμε σωστά το βασικό στόχο του σχολείου. Τον όρο αυτό τον εκλαμβάνουμε με την έννοια της αναβίωσης, της παλιγγενεσίας, του νεκραναστημένου ελληνικού

πολιτισμού και την ανάμνηση της ελληνικής γλώσσας. Προβλέπεται η αναδημιουργία και ανάπλαση μίας καθημερινότητας με στοιχεία ελληνικά. Προωθείται ο ανασχηματισμός και η αναδιάρθρωση της παρούσας κοινωνίας σε μία κοινωνία όπου το διαφορετικό είναι αποδεκτό και επιθυμητό εν μέρει και ο τρόπος λειτουργίας της, ανάπτυξης και προόδου της νέας αυτής κοινωνίας, επενδύει στην αλληλεπίδραση και ανάδραση μεταξύ των διαφορετικών αυτών πολιτισμικών καταβολών και του φαινομένου της πολυγλωσσίας που επικρατεί στη Ρωσία.

Η επίτευξη του παραπάνω στόχου διακρίνεται σε όλους τους τομείς. Επισκεπτόμενος το σχολείο όλες οι αισθήσεις σου κατακλύζονται από το ελληνικό πνεύμα που αναβλύζει. Κατά την επίσκεψή μας στο ελληνικό σχολείο παρακολουθήσαμε τα μαθήματα ελληνικών και ποντιακών χορών, στα οποία συμμετέχουν όλες οι ηλικίες. Οι ήχοι της μουσικής που ακούς μπαίνουν στο κτήριο του ελληνικού σχολείου, από τη μεγάλη σάλα στην οποία γίνονται τα μαθήματα ελληνικών και ποντιακών χορών, τα ελληνικά ονόματα με τα οποία αποκαλούν ο ένας τον άλλον, η μυρωδιά από τον ελληνικό καφέ που πίνουν στο διάλειμμα στις 12 το μεσημέρι οι δασκάλες, συζητώντας για τα προβλήματα και τις ανησυχίες της μέρας και οι τοίχοι που είναι στολισμένοι με πίνακες από φωτογραφίες, σε παραπέμπουν σε εικόνες από την καθημερινή ζωή στην Ελλάδα. Οι φωτογραφίες απεικονίζουν δραστηριότητες που συμμετέχουν μαθητές, φοιτητές, δάσκαλοι και γονείς, ντυμένοι άλλοτε με τις παραδοσιακές ελληνικές στολές και άλλοτε με τα καθημερινά τους ρούχα, εντός και εκτός σχολείου.

Στο ελληνικό σχολείο αυτή η αυτοτέλεια, το δικαίωμα ή αυθυπαρξία σε ορισμένο βαθμό πάντα υπό την εποπτεία του ρωσικού κράτους και με τη συνεργασία των αρμόδιων κρατικών φορέων, έχει επιτευχθεί μία απαραίτητη ισορροπία, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Οι κύριοι στόχοι του ελληνικού σχολείου που εφαρμόζονται σύμφωνα με το καταστατικό είναι:

- 1.1 Η παροχή των αναγκαίων προϋποθέσεων για την προσωπική ανάπτυξη, την προαγωγή της υγείας, της δημιουργικής εργασίας των παιδιών ηλικίας από 6 έως 18 ετών (обеспечение необходимых условий для личностного развития, укрепления здоровья, творческого труда детей в возрасте от 6 до 18 лет).
- 1.2 Η οργάνωση και εκπαίδευση στην ελληνική γλώσσα και ιστορία, γεωγραφία, χορό, μουσική (организация и обучение греческому языку, истории, географии, танцам, музыке).
- 1.3 Η προώθηση της αναβίωση του ελληνικού πολιτισμού (содействие на возрождение греческой культуры) .
- 1.4 Η εκπαίδευση στη πολιτική αγωγή και τον πατριωτισμό (воспитание гражданственности и патриотизма).

1.5 Η παροχή λογισμικού ακαδημαϊκής χρήσης, τεχνικού εκπαιδευτικού εξοπλισμού και διδακτικών εγχειριδίων (обеспечение учебного процесса техническими средствами обучения и наглядными пособиями) (Καταστατικό σελ 1).

13.12 Γλωσσικοί κώδικες επικοινωνίας στο σχολείο, στην οικογένεια και σε ατομικές καταστάσεις

13.12.1 Χρήση γλωσσικών κωδίκων στο σχολείο

α) Γλώσσα επικοινωνίας των μαθητών με τους εκπαιδευτικούς

Από την παρατήρηση που πραγματοποιήσαμε κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, διαπιστώσαμε ότι κατά τη διάρκεια του μαθήματος η γλώσσα επικοινωνίας των μαθητών με τους εκπαιδευτικούς είναι η ελληνική γλώσσα στα τμήματα των προχωρημένων (6^η, 7^η, 8^η τάξη) και η ρωσική γλώσσα κυρίως σε συνδυασμό σταδιακά με την ελληνική στα τμήματα των αρχάριων (1^η, 2^η, 3, 4^η, 5^η). Αυτό σημαίνει ότι τα ερωτήματα και οι απορίες, οι απαντήσεις, οι διευκρινίσεις και οι διάλογοι κάθε τύπου που αναπτύσσονται μέσα στην τάξη κλιμακώνονται σε ποιότητα και ποσότητα ανάλογα με το τμήμα στο οποίο αναφερόμαστε. Μέσα στην τάξη διακρίνεται έντονα το ενδιαφέρον των μαθητών με τις απορίες και τις παρεμβάσεις, με την προσωπική τους προσπάθεια αλλά και των δασκάλων, προκειμένου να λήξει η διδακτική ώρα και να έχουν κατακτήσει οι μαθητές το μέγιστο της επιτρεπόμενης ημερήσιας διδακτέας ύλης. Το ίδιο συμβαίνει και στα διαλλείματα. Όσοι μαθητές έχουν αποκτήσει ευελιξία και άνεση στη χρήση της ελληνικής τη χρησιμοποιούν και εκτός μαθήματος στα διαλλείματα. Αυτό μας το επιβεβαίωσαν και οι εκπαιδευτικοί στις συνεντεύξεις που μας παραχώρησαν (ΕΟ24), (Ομ18) στις οποίες ερωτήθηκαν ποια γλώσσα χρησιμοποιούν κατά τη διάρκεια του μαθήματος και απάντησαν «Ελληνικά αλλά περισσότερο ρωσικά στις αρχές. Στην έκτη, έβδομη και όγδοη τάξη μιλάμε ελληνικά, και εκτός μαθήματος μιλάμε ελληνικά». Στα διαλλείματα συναντάς μαθητές οι οποίοι χρησιμοποιούν τόσο καλά την ελληνική γλώσσα, όπου σε συνδυασμό με το ελληνικό περιβάλλον που έχει καλλιεργηθεί εκεί μέσα νιώθεις σαν να βρίσκεσαι στην Ελλάδα. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν και μαθητές οι οποίοι είναι απαίδευτοι στην ελληνική γλώσσα και φοιτούν στις πρώτες τάξεις του ελληνικού σχολείου.

β) Γλώσσα επικοινωνίας των μαθητών μεταξύ τους

Για τη γλώσσα επικοινωνίας των μαθητών μεταξύ τους ισχύει το ίδιο με παραπάνω, δηλαδή οι μαθητές που ανήκουν στις προχωρημένες τάξεις (6^η, 7^η, 8^η) χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα ως γλώσσα επικοινωνίας μεταξύ τους την ώρα του μαθήματος περισσότερο και σε μικρό βαθμό τη ρωσική γλώσσα. Αυτό συμβαίνει διότι έχουν αναπτύξει τις κατάλληλες γλωσσικές δεξιότητες ώστε να μπορούν να επικοινωνήσουν στην ελληνική γλώσσα που είναι «η γλώσσα τους» όπως λένε. Στο διάλλειμα η γλώσσα επικοινωνίας μεταξύ τους είναι η ρωσική σε μεγαλύτερο βαθμό και η

ελληνική σε μικρότερο. Οι μαθητές που φοιτούν στις μικρότερες τάξεις (1^η, 2^η, 3^η, 4^η, 5^η) κατά τη διάρκεια του μαθήματος επικοινωνούν μεταξύ τους στη ρωσική γλώσσα, ενώ σταδιακά χρησιμοποιούν λέξεις και φράσεις ελληνικές και το ίδιο συμβαίνει κατά τη διάρκεια των διαλλειμάτων.

13.12.2 Γλώσσα επικοινωνίας μέσα στην οικογένεια

Οι Έλληνες μαθητές που προέρχονται από μεικτούς γάμους στην οικογένεια χρησιμοποιούν ως γλώσσα επικοινωνίας τη ρωσική ανεξαρτήτως ηλικίας. Οι Έλληνες μαθητές των οποίων οι γονείς είναι και οι δύο Έλληνες, χρησιμοποιούν τη ρωσική σε συνδυασμό με την ποντιακή, ή την ελληνική, ή την τουρκική. Οι γονείς- μαθητές οι οποίοι έχουν συνάψει γάμους με αλλοεθνείς, μέσα στην οικογένεια μιλούν τη ρωσική γλώσσα. Οι γονείς μαθητές οι οποίοι έχουν συνάψει γάμους με ομοεθνείς μιλούν την ελληνική μέσα στο σπίτι και τη ρωσική γλώσσα και στις περισσότερες περιπτώσεις προτρέπουν να παιδιά τους να φοιτήσουν στο ελληνικό σχολείο.

13.12.3 Γλώσσα επικοινωνίας σε ατομικές καταστάσεις

Πολλοί από τους ερωτηθέντες μαθητές μας είπαν ότι την ελληνική γλώσσα τη χρησιμοποιούν όπως χαρακτηριστικά είπαν: «Μερικές φορές αν θέλουμε να πούμε μυστικά, μιλάμε ελληνικά για να μην καταλαβαίνει κανένας», δηλαδή ως κρυφό κώδικα επικοινωνίας προκειμένου να μη γίνονται αντιληπτοί.

Κεφάλαιο 14. Σύνοψη και συζήτηση των αποτελεσμάτων

Κεφάλαιο 14. Σύνοψη και συζήτηση των αποτελεσμάτων.

Σε αυτό το κεφάλαιο θα μιλήσουμε συνοπτικά για τα πιο σημαντικά ευρήματα της έρευνάς μας και θα συζητήσουμε τα αποτελέσματα. Θα κινηθούμε στους εξής άξονες: α) ο ελληνικής καταγωγής πληθυσμός και η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη σύγχρονη Ρωσία και β) η περίπτωση του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης» και ειδικότερα:

- vi. Η θεσμική του σχέση με τη ρωσική κύρια εκπαίδευση
- vii. Το Μαθητικό δυναμικό και το εκπαιδευτικό προσωπικό
- viii. Προγράμματα Σπουδών και τίτλοι Σπουδών
- ix. Οι κοινωνικοπολιτισμικοί προσανατολισμοί του σχολείου. Η αποστολή του σχολείου.
- x. Προβλήματα και προοπτικές.

14.1 Ο ελληνικής καταγωγής πληθυσμός και η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη σύγχρονη Ρωσία.

Ο ελληνικής καταγωγής πληθυσμός της Ρωσίας, αποτελεί την ιστορική διασπορά. Ο πληθυσμός αυτός, κοινωνικοποιήθηκε μέσα σε ειδικές συνθήκες και μέσα σ' αυτές δόμησε την ταυτότητά του.

Οι περισσότεροι από τον ελληνικής καταγωγής πληθυσμό, γεννήθηκαν στη Τουρκία, την Αρμενία, τη Γεωργία και έπειτα για διάφορους λόγους, αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν στη Ρωσία. Στη Ρωσία, ψάχνοντας να βρουν τον ιδανικότερο τόπο διαμονής συνέχισαν τις εσωτερικές μεταναστεύσεις. Σήμερα, ο ελληνικής καταγωγής πληθυσμός της Ρωσίας είναι 7^{ης} και 8^{ης} γενιάς. Η επιλογή τους να παραμείνουν στο τόπο που γεννήθηκαν σε συνδυασμό με την άρνηση στην αφομοίωση και την εγκατάλειψη της πολιτισμικής τους κουλτούρας, οδήγησε στην συντήρηση, στη σταδιακή ρίζωση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού, στην διάσωση, στην καλλιέργεια και στην εξάπλωση της ελληνικής γλώσσας σε ένα ικανοποιητικό πληθυσμό ανθρώπων. Ο ελληνικής καταγωγής πληθυσμός διέσωσε στο μέγιστο των δυνατοτήτων του τον ελληνικό τρόπο ζωής και τις ελληνικές παραδόσεις, τιμώντας τις εθνικές και θρησκευτικές γιορτές και εμπλουτίζοντας την καθημερινότητά τους με ψηφίδες της ελληνικής νοοτροπίας και του ελληνικού πολιτισμού.

Από το 1995 και μετά την λειτουργία του ελληνικού σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης» ως Κυριακάτικου ελληνικού σχολείου και το 1997 με τη μετατροπή του σε «δημοτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα συμπληρωματικής εκπαίδευσης για τα παιδιά του σχολείου ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού της περιοχής Σταυρούπολης», η ελληνική γλώσσα απέκτησε κύρος και δύναμη.

Ενισχύθηκε η θέση της ανάμεσα στις άλλες γλώσσες και κατάφερε να κάνει κοινωνούς της, ομογενείς αλλά και ξένους με διαφορετικές πολιτισμικές καταβολές.

Η ελληνική γλώσσα διδάσκεται στη Ρωσία περισσότερο στις περιφέρειες της Σταυρούπολης και του Κρασναντάρ στη Νότια Ρωσία. Στις περιφέρειες αυτές η ελληνική γλώσσα διδάσκεται στο Βλαντικαυκάς, του Ντουμπόβαλα Μπάλκα, του Γκρετσέσκοε, της Σπάρτας, του Τελμάνα, του Εσσεντούκι κ.α. . Η μεγάλη διασπορά των μαθητών ελληνικής καταγωγής και η έλλειψη ικανού αριθμού εκπαιδευτικών με επάρκεια στην ελληνική γλώσσα αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα στην ίδρυση τμημάτων ελληνικής γλώσσας και σε άλλες περιοχές στην Ρωσία. Προκειμένου, να αντιμετωπιστεί αυτό το εμπόδιο σε κάποιες περιοχές όπως στο Μινεράλνι – Βόντι, οι εκπαιδευτικές αρχές καλούν τους Έλληνες μαθητές από περισσότερα σχολεία σε ένα κεντρικό εκπαιδευτικό ίδρυμα και δημιουργούν τμήματα ελληνικής γλώσσας. Αυτά τα τμήματα όμως λειτουργούν σε ώρες εκτός του επίσημου σχολικού προγράμματος (Κοτσιώνης, 1999, 247).

Στη Ν. Ρωσία και στον Καύκασο όσων αφορά την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, υπάρχουν τρεις τύποι σχολείων: α) Τα κρατικά σχολεία που δεν δίνουν βαθμό για την ελληνική γλώσσα β) τα κρατικά σχολεία που δίνουν βαθμό για την ελληνική γλώσσα και γ) τα σχολεία Κοινοτήτων τα οποία λειτουργούν συνήθως Σάββατο και Κυριακή (Πρακτικά Διημερίδας, Τομέας απόδημου ελληνισμού ΠΑΣΟΚ, 1998, 144-145).

Σύμφωνα με έρευνα που έγινε από το δείγμα 600 μαθητών το 10-15% του μαθητικού πληθυσμού που δέχεται κάποιο είδος ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, ο μεγαλύτερος αριθμός βρίσκεται στην τρίτη και έκτη τάξη και ο μικρότερος στην ένατη και δεύτερη τάξη. Η γλώσσα αυτή θεωρείται τα τελευταία χρόνια ότι ελκύει το ενδιαφέρον των ανθρώπων. Όλοι θέλουν να μάθουν ελληνικά και αυτοί που θεωρούνται ότι είναι Ελληνικής καταγωγής αλλά και άτομα διαφορετικής εθνοτικής προέλευσης. Επίσης, οι περισσότεροι δάσκαλοι διδάσκουν έως 6 χρόνια. Η καταγωγή των δασκάλων είναι στην πλειοψηφία ελληνική αλλά υπάρχουν και Γεωργιανοί, Ουκρανοί και Ρώσοι. Η ηλικία των δασκάλων είναι από 20-40 ετών (Πρακτικά Διημερίδας, Τομέας απόδημου ελληνισμού ΠΑΣΟΚ, 1998, 145-146).

Την ευθύνη για τη λειτουργία των τμημάτων υποχρεωτικής διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας φέρουν οι εκπαιδευτικές αρχές της χώρας. Στις χώρες αυτές ισχύουν τα εξής:

i. Η ελληνική διδάσκεται σε *Ημερήσια Δημόσια και Ιδιωτικά Σχολεία Γενικής Εκπαίδευσης ή σε Εκκλησιαστικά Γυμνάσια*. Οι βασικές μορφές διδασκαλίας της ελληνικής είναι:

- Υποχρεωτικό μάθημα (ως 1η ξένη γλώσσα ή μητρική) ενταγμένο στο κανονικό πρόγραμμα του σχολείου.
- Μάθημα επιλογής (ως 2η ξένη γλώσσα) ενταγμένο στο πρόγραμμα του σχολείου.
- Προαιρετικό μάθημα (ως ξένη ή μητρική γλώσσα) μη ενταγμένο στο κανονικό πρόγραμμα του σχολείου.

ii. Εκτός σχολικού προγράμματος λειτουργούν:

- Τμήματα μητρικής γλώσσας για τα παιδιά των Ελλήνων Διπλωματών.
- Σχολεία Ελληνικών κοινοτήτων (Σαββατιανά– Κυριακάτικα), Δημόσια Σχολεία Συμπληρωματικής εκπαίδευσης .
- Τμήματα εκμάθησης της ελληνικής σε Φροντιστήρια, Πανεπιστήμια, Κέντρα Πολιτισμού, Εκκλησίες (http://www.ipode.gr/default.asp?V_ITEM_ID=852&V_LANG_ID=6).

Η ελληνική γλώσσα διδάσκεται οργανωμένα στα Σαββατιανά ή Κυριακάτικα σχολεία των ελληνικών συλλόγων. Σε αυτό παρέχεται στήριξη πάντα από τις ελληνικές κοινότητες αλλά και την ελληνική πολιτεία, η οποία παρεμβαίνει με διάφορα προγράμματα. Όσον αφορά στην εθνοτική σύνθεση του μαθητικού δυναμικού αξίζει να σημειωθεί ότι οι αποδέκτες της ελληνικής παιδείας γίνονται ολοένα και περισσότεροι χωρίς να έχουν απαραίτητα ελληνική καταγωγή όπως αναφέραμε και παραπάνω. Στη Ρωσία 2.067 μαθητές διδάσκονται την ελληνική γλώσσα (Χατζηπαναγιωτίδη Α & Τσιλιπάκου Μακρή, 1999, 500) και αξίζει να σημειωθεί ότι στο ελληνικό σχολείο της Σταυρούπολης, στο μοναδικό Εκπαιδευτικό ίδρυμα που υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας της Ρωσικής Ομοσπονδίας, κάθε χρόνο φοιτούν γύρω στους 300 μαθητές.

Η ελληνική γλώσσα και όλες οι μειονοτικές γλώσσες διδάσκονται στα κρατικά σχολεία 2-3 ώρες την εβδομάδα, άλλοτε προαιρετικά και σπάνια υποχρεωτικά. Σε σπάνιες περιπτώσεις στη πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση υπάρχουν σχολεία στα οποία στη γενική βαθμολογία υπολογίζεται και ο βαθμός στην ελληνική γλώσσα. Συνήθως όμως είναι προαιρετική τρίτη γλώσσα και δε βαθμολογείται (Χατζηπαναγιωτίδη & Τσιλιπάκου, 2007, 500).

14. 2 Η περίπτωση του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης».

Το 1980 στη Σταυρούπολη ιδρύθηκε τμήμα ελληνικής γλώσσας, το οποίο λειτούργησε μόνο 2 μήνες. Έπειτα, το 1991 ιδρύθηκε ο ελληνικός σύλλογος «Αναγέννηση» στον οποίο άρχισε να λειτουργεί τμήμα ελληνικής γλώσσας (44 μαθητές). Από την 1^η Ιανουαρίου του 1994 τα τμήματα ελληνικής γλώσσας λειτουργούν σαν Κρατικό Ελληνικό Σχολείο Σταυρούπολης. Ο πρώτος Διευθυντής και ο ιδρυτής του σχολείου ήταν ο Νίκος Ματσουκατίδης. Το καταστατικό ορίζει ότι

στο ελληνικό σχολείο σύμφωνα με τα υγειονομικά πρότυπα μπορεί να λειτουργήσει παράλληλα με την πρωτοβάθμια, η δευτεροβάθμια εκπαίδευση την Τρίτη, Τετάρτη, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή σε δύο βάρδιες. Δηλαδή στο ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης» λειτουργεί Δημοτικό και Γυμνάσιο. Το ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης» καλλιεργεί ένα διαπολιτισμικό έδαφος που προβάλλει ειρηνικές συμπεριφορές και ιδανικά και προθυμία πνευματικής εξέλιξης.

14.2.1 Η θεσμική σχέση του ελληνικού σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης» με τη ρωσική κύρια εκπαίδευση.

Η εκπαιδευτική νομοθεσία της Ρωσίας, διασφαλίζει σε όλες τις εθνότητες το δικαίωμα να αποκτήσουν τη βασική εκπαίδευση στη μητρική τους γλώσσα ή να την διδάσκονται ως δεύτερη γλώσσα στο πλαίσιο του σχολικού προγράμματος. Το ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης», εντάσσεται στην περιφερειακή πολιτική της περιοχής Σταυρούπολη. Η φοίτηση στο ελληνικό σχολείο δεν είναι υποχρεωτική, αλλά λειτουργεί συμπληρωματικά προς την βασική εκπαίδευση των μαθητών, την οποία εκπληρώνουν με τη φοίτησή τους στο ρωσικό σχολείο. Όλοι οι μαθητές ελληνικής και μη καταγωγής, παρακολουθούν το ρωσικό σχολείο. Το Ρωσικό σχολείο λειτουργεί πρωί και απόγευμα. Γι' αυτό το λόγο, στο σχολείο συναντήσαμε τμήματα με ικανοποιητικό πληθυσμό μαθητών αλλά σε κάποιες περιπτώσεις συναντήσαμε και τμήματα στα οποία απουσίαζαν αρκετοί μαθητές.

14.2.2 Μαθητικό δυναμικό και εκπαιδευτικό προσωπικό

α) Μαθητικό δυναμικό

Η πλειοψηφία των μαθητών είναι γένους θηλυκού. Στο ελληνικό σχολείο παρακολουθούν μαθήματα και ενήλικες, οι οποίοι είναι γονείς των μικρότερων μαθητών. Τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί ο αριθμός των Ρώσων και αλλοεθνών οι οποίοι επιθυμούν να μάθουν την ελληνική γλώσσα. Ιδιαίτερα ενθαρρυντικό στοιχείο στην εθνοτική εξέλιξη των νεοφώτιστων στην ελληνική γλώσσα και στον ελληνικό πολιτισμό, αποτελεί η μεγάλη επιθυμία φοίτησης στο σχολείο χριστιανών αλλά και μουσουλμάνοι. Οι πλειοψηφία από τους μη ελληνικής καταγωγής μαθητές είναι Ρώσοι (25%), Γεωργιανοί, Αρμένιοι, Λευκορώσοι, από το Καζακστάν, Τσετσένιοι, Λεσγκίνιοι από το Νταγκιστάν και Ουκρανοί από την Ινγκουσετία. Οι τελευταίες δύο εθνότητες είναι μουσουλμάνοι. Αυτό συμβαίνει λόγω της διάδοσης της λειτουργίας του ελληνικού σχολείου. Η σωστή δουλειά που γίνεται σε αυτό, το κύρος και ο σεβασμός που έχει πλέον αποκτήσει το ελληνικό σχολείο, εξαιτίας των δραστηριοτήτων που εμπλέκεται προσελκύουν κάθε χρόνο αρκετό νέο μαθητικό πληθυσμό. Οι σημαντικότεροι λόγοι που παρακολουθούν μαθήματα στο ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης», όπως μας εξήγησαν στις συνεντεύξεις οι μαθητές, είναι η γλωσσομάθεια που τους διακρίνει, η πιθανή μετανάστευση στην Ελλάδα, η ευκαιρία

κατασκήνωσης στην Ελλάδα μέσω προγραμμάτων αλλά σημαντικότερο είναι το γεγονός ότι είναι δωρεάν η φοίτηση. Αντίστοιχα, οι ελληνικής καταγωγής μαθητές του σχολείου παρακολουθούν λόγω ελληνικής συνείδησης, λόγω πιθανής μετανάστευσης στην Ελλάδα αλλά και επειδή έχουν μία ευκαιρία μέσω των επιμορφωτικών προγραμμάτων να πάνε στην Ελλάδα και να συναντήσουν συγγενείς και φίλους.

Το καταστατικό ορίζει ότι στο ελληνικό σχολείο σύμφωνα με τα υγειονομικά πρότυπα μπορεί να λειτουργήσει παράλληλα με την πρωτοβάθμια, η δευτεροβάθμια εκπαίδευση την Τρίτη, Τετάρτη, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή σε δύο βάρδιες, όπως αναφέραμε και παραπάνω. Έτσι, κάποιοι κανονίζουν το πρόγραμμά τους ώστε να μπορούν να παρακολουθούν και τα δύο ταυτόχρονα. Πολλοί όμως παρακολουθούν τα μαθήματα μόνο το Σαβ/κο από τις λοιπές μέρες που λειτουργεί το ελληνικό σχολείο όπως αναφέραμε και παραπάνω. Άλλοι πάλι δε παρακολουθούν την Κυριακή γιατί είναι η μοναδική ημέρα ανάπαυλας όπως μας λένε οι γονείς των παιδιών. Πέρα από το ρωσικό σχολείο, πολλοί μαθητές έχουν και άλλες δραστηριότητες, όπως εκμάθηση άλλων ξένων γλωσσών π.χ Αγγλικά, Γαλλικά, γυμναστήριο και μουσική. Συνήθως παρατηρείται η μεγαλύτερη αποχή την περίοδο των εξετάσεων στο ρωσικό σχολείο.

Οι λόγοι που οι μαθητές συνήθως εγκαταλείπουν το ελληνικό σχολείο είναι είτε επειδή μεταναστεύουν στην Ελλάδα, είτε εξαιτίας του φορτωμένου προγράμματος, είτε διότι για διάφορους λόγους δεν έχουν καλές επιδόσεις στο ελληνικό σχολείο. Ο πιο βασικός παράγοντας στις επιδόσεις των μαθητών στο ελληνικό σχολείο είναι ότι χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα μόνο στο σχολείο. Στην οικογένεια το μεγαλύτερο ποσοστό δεν χρησιμοποιεί την ελληνική γλώσσα. Έτσι, δεν υπάρχει η απαραίτητη επαφή ώστε να ακολουθήσει η εξοικείωση με τη γλώσσα.

β) Εκπαιδευτικό προσωπικό

Το εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου αποτελείται από δεκαπέντε δασκάλους και έναν αποσπασμένο εκπαιδευτικό από την Ελλάδα. Η ηλικία τους είναι από 19 ετών έως και 73. Όλοι οι εκπαιδευτικοί είναι ανωτάτης μόρφωσης και τέσσερις από αυτούς έχουν αποφοιτήσει από το ελληνικό σχολείο Σταυρούπολης. Το 74% του εκπαιδευτικού προσωπικού είναι γυναίκες, το 88% είναι ελληνικής καταγωγής. Μία δασκάλα έχει αποφοιτήσει από την Αγγλο- Ελληνική Σχολή του Κρατικού Παν/μίου της Τιφλίδας, ενώ οι υπόλοιποι εκπαιδευτικοί είναι αυτοδίδακτοι. Κατά καιρούς κάποιοι εκπαιδευτικοί χρειάζεται να λείψουν από τα καθήκοντά τους στο ελληνικό σχολείο, γεγονός το οποίο συναντήσαμε στο ελληνικό σχολείο, είτε για σπουδές εκτός Ρωσίας ή για άλλους λόγους και σύμφωνα με το καταστατικό, ο δάσκαλος έχει το δικαίωμα να αντικαθίσταται

όταν απουσιάζει προσωρινά από εκπαιδευτικό υπάλληλο με εντολή από τη διοίκηση μέχρι ένα μήνα, και σε εθελοντική βάση, επ' αόριστον.

Το εκπαιδευτικό προσωπικό σύμφωνα με το καταστατικό του σχολείου πρέπει να ικανοποιεί τις απαιτήσεις των χαρακτηριστικών των εκπαιδευτικών (καταστατικό, 9). Επίσης, αναφέρεται, ότι για την πραγματοποίηση των βασικών σκοπών του το ελληνικό σχολείο κατέχει το δικαίωμα στην εκπαίδευση και επιμόρφωση των καθηγητών της ελληνικής γλώσσας, τη διοργάνωση σεμιναρίων, διαλέξεων, στη κατάρτιση των καθηγητών της ελληνικής γλώσσας (καταστατικό, 5) και στη βελτίωση των προσόντων τους (καταστατικό, 8).

Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου παρακολουθούν ανά διαστήματα προγράμματα επιμόρφωσης στη Σταυρούπολη και στην Ελλάδα, με το Πρόγραμμα Παιδεία Ομογενών, του Παν/μίου Κρήτης που πραγματοποιούνται στο Ρέθυμνο και στη Θεσ/νικη, στα Προγράμματα Επιμόρφωσης του Πανεπιστημίου Πατρών, κ.α (Παράρτημα).

Ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός από την Ελλάδα, πραγματοποιεί κάθε εβδομάδα στο πλαίσιο λειτουργίας του σχολείου, στο κτήριο του σχολείου, εκπαιδευτικά σεμινάρια και αυτά τα σεμινάρια γίνονται κάθε εβδομάδα σε εκπαιδευτικούς για ένα τρίωρο. Αυτά τα μαθήματα γίνονται βέβαια για την ελληνική γλώσσα, την ελληνική λογοτεχνία και τον ελληνικό πολιτισμό, όπως μας ενημέρωσε ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός.

Οι δάσκαλοι του ελληνικού σχολείου συμμετέχουν με κάθε νόμιμο τρόπο στην διαχείριση του ελληνικού σχολείου, είτε αναλαμβάνοντας καθήκοντα γραμματέα, είτε αναλαμβάνοντας τα λογιστικά του σχολείου είτε αναλαμβάνοντας άλλα καθήκοντα στη διαχείριση του σχολείου, όπως ορίζει το καταστατικό «Το εκπαιδευτικό προσωπικό έχει δικαίωμα να συμμετέχει στη διαχείριση του ελληνικού σχολείου, όπως ορίζεται από τον παρόντα Νόμο» (καταστατικό, 8, 9).

14.2.3 Προγράμματα και τίτλοι Σπουδών

α) Προγράμματα Σπουδών

ΑΠΣ Ελληνικής γλώσσας.

Το ΑΠΣ του μαθήματος της ελληνικής γλώσσας έχει ως στόχο να μάθουν οι μαθητές άπταιστα την ελληνική γλώσσα ως μέσο επικοινωνίας, μέσα από τις δραστηριότητες της ακρόασης (аудирование), της ομιλίας (говoreние), της ανάγνωσης (чтение) και της γραφής (письмо). Το πρόγραμμα ανταποκρίνεται στην καλλιέργεια κάθε τύπου παραγωγής ελληνικού λόγου και το υλικό του προγράμματος διδάσκεται ανάλογα με τις ηλικίες και τις δυνατότητες των μαθητών. Το

ΑΠΣ δε ρυθμίζει την ακολουθία εκμάθησης του γλωσσικού υλικού, το χρονοδιάγραμμα εργασίας για κάθε θέμα, τη χρήση των διδακτικών εγχειριδίων, τις μεθόδους διδασκαλίας κτλ. Όλα αυτά τα θέματα προσδιορίζονται ενδεικτικά στις προγραμματικές και μεθοδικές συστάσεις στο «Βιβλία για εκπαιδευτικούς», καθώς και ο μεθοδολογικός χειρισμός κάθε εκπαιδευτικού, που εγκρίνεται στο εκπαιδευτικό-μεθοδικό συμβούλιο του σχολείου.

Σύμφωνα με το ΑΠΣ η εκπαιδευτική διαδικασία βασίζεται:

- α) Στην Ακρόαση (аудирование)
- β) Στην Ομιλία (говорение)
- γ) Στην Ανάγνωση (чтение)
- γ) Στη καλλιέργεια του λόγου
- δ) Στην έκθεση (письмо).

ΑΠΣ Γεωγραφίας

Σ' αυτό το πρόγραμμα η Ελλάδα μελετάται από διαφορετικές οπτικές γωνίες και στόχος είναι η διδασκαλία της γλώσσας, της γεωγραφίας, της ιστορίας, της λογοτεχνίας, κ.λπ. Αυτό το μάθημα έχει σχεδιαστεί για 8 έτη, 1 ώρα την εβδομάδα.

Σύμφωνα με το ΑΠΣ, τα μαθήματα ξεκινούν στη 2^η τάξη. Αυτό γίνεται επειδή τα μαθήματα της ελληνικής γλώσσας ξεκινάνε στην 1^η τάξη και ένα χρόνο μετά τα παιδιά έχουν την ανάγκη να μάθουν περισσότερα πράγματα σχετικά με την ελληνική γλώσσα που διδάσκονται. Αλλά μπορεί να υπάρχουν άλλες επιλογές: για παράδειγμα, κάποιος μαθητής της 5^{ης} τάξης, μπορεί ταυτόχρονα να ξεκινήσει την εκμάθηση της γλώσσας και των περιφερειακών κύκλων σπουδών. Για πιο αποτελεσματική μάθηση, αυτό βέβαια διεξάγεται στη ρωσική γλώσσα, και μόνο κατά το τελικό στάδιο, η συστηματοποίηση των γνώσεων όλων πραγματοποιείται στην ελληνική γλώσσα

ΑΠΣ Χορογραφίας

Σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της χορογραφίας, το μάθημα της χορογραφίας σκοπό έχει να συμβάλλει στην αρμονική ανάπτυξη των παιδιών, να τους διδάξει την ομορφιά και την εκφραστικότητα των κινήσεων, να διαμορφώσει το σώμα τους. Με το χορό αναπτύσσεται η σωματική δύναμη, η αντοχή, η ευκινησία και το θάρρος. Το μάθημα έχει στόχο να ενσταλάξει την αγάπη του χορού στους μαθητές και ανάλογα με τις ικανότητες τους στο χορό: να αναπτύξουν την αίσθηση του ρυθμού, της συναισθηματικής ανταπόκρισης στη μουσική, την έκφραση του χορού, το συντονισμό των κινήσεων, τον προσανατολισμό στο χώρο, να καλλιεργήσει τα καλλιτεχνικά ενδιαφέροντα και οφέλη. Κατά συνέπεια, το πρόγραμμα αφορά το αντικείμενο της χορογραφίας για έξι χρόνια εκπαίδευσης, από την 1^η μέχρι την 6^η τάξη.

ΑΠΣ Μουσικής

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της μουσικής, έχει στόχο να διδάξει την ιστορία της ελληνικής δημοτικής μουσικής και των ελληνικών δημοτικών χορών, ενώ δεν παρέχει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την διδασκαλία των ενοτήτων του.

β) Τίτλοι Σπουδών

Ο τίτλος Σπουδών που παίρνουν οι μαθητές με την αποφοίτησή τους από το ρωσικό σχολείο είναι αυτός που θα τους βοηθήσει επαγγελματικά και αναγνωρίζεται πλήρως από το ρωσικό κράτος. Το δίπλωμα που παίρνουν από το ελληνικό σχολείο πιστοποιεί τη φοίτησή τους σε αυτό και την παρακολούθηση των συγκεκριμένων μαθημάτων. Δεν αναγνωρίζεται ως πιστοποιητικό ελληνομάθειας, όμως σε περίπτωση μετανάστευσης στην Ελλάδα τους προετοιμάζει προκειμένου να δώσουν και να πετύχουν στις εξετάσεις ελληνομάθειας. Επίσης, οι απόφοιτοι του σχολείου μπορούν στην συνέχεια να διδάξουν στο ίδιο το ελληνικό σχολείο σαν δάσκαλοι ελληνικής γλώσσας. Ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός (Εα5), μας λέει σχετικά με την ισχύ του διπλώματος που παρέχει στους μαθητές το ελληνικό σχολείο: «Δεν δίνουμε εδώ ένα δίπλωμα, ένα πτυχίο που θα μπορεί στη συνέχεια να τους βοηθήσει στην Ελλάδα. Παίρνουν ακριβώς ένα πιστοποιητικό που λέει ότι αυτοί οι φοιτητές έχουν κάποιες γνώσεις της ελληνικής γλώσσας αλλά με αυτό το δίπλωμα δεν μπορούν να εργαστούν στην Ελλάδα».

14.2.4 Οι κοινωνικοπολιτισμικοί προσανατολισμοί και η αποστολή του σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης».

Το ελληνικό σχολείο έχει διττή αποστολή. Κατά πρώτον, προσανατολίζεται προς την Ελλάδα και αποτελεί τον συνδετικό κρίκο με τους Έλληνες της Ελλάδας, με το μητροπολιτικό κέντρο. Το ελληνικό κράτος από την πλευρά του μαζί με άλλους φορείς, στηρίζουν τον πληθυσμό ελληνικής καταγωγής στέλλοντας μισθό, εκπαιδευτικό προσωπικό, διδακτικά εγχειρίδια, καλώντας τους δασκάλους σε επιμορφωτικά σεμινάρια., φιλοξενώντας τους μαθητές σε κατασκηνώσεις, παρέχοντας τεχνολογικό εξοπλισμό και σύγχρονα εκπαιδευτικά μέσα. Το ελληνικό σχολείο εκπαιδεύει μαθητές έτσι ώστε στο μέλλον να δώσουν τις εξετάσεις για το πιστοποιητικό ελληνομάθειας στο Κ.Ε.Γ και να μεταναστεύσουν στην Ελλάδα μόνιμα για να εργαστούν ή να συνεχίσουν τις σπουδές τους εκεί.

Στο πλαίσιο αυτό, το ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης», λειτουργεί ως φορέας διαφύλαξης, καλλιέργειας και διάδοσης της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού από τη μία γενιά στην επόμενη, προωθώντας και προβάλλοντας αυτό που εκπροσωπεί σε όλα τα έθνη

που κατοικούν στη Ρωσία και στον Καύκασο. Επίσης, σ' αυτό το πλαίσιο λειτουργεί και ως πολιτιστικό κέντρο. Με αυτήν την ιδιότητα αναλαμβάνει μεταφράσεις διπλωμάτων και άλλων εγγράφων από και προς την ελληνική γλώσσα, αναλαμβάνει τις διαδικασίες για την έκδοση Βίζας, βοηθάει με κάθε νόμιμο τρόπο τους Έλληνες της Σταυρούπολης και συνεργάζεται με τους άλλους συλλόγους για μία ομαλή συμβίωση.

Κατά δεύτερον, η αποστολή του σχολείου προσανατολίζεται στη Ρωσία με κύριο στόχο τη διατήρηση, την καλλιέργεια και την ανάπτυξη της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού σε όσο το δυνατόν περισσότερους αποδέκτες ελληνικής και μη καταγωγής και η προώθηση και αξιοποίηση της σε όσο το δυνατόν περισσότερους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής ζωής στη περιοχή της Νότιας Ρωσίας. Το ελληνικό σχολείο λειτουργεί στο πλαίσιο του ανασχηματισμού και της αναδιάρθρωσης της παρούσας κοινωνίας σε μία κοινωνία όπου το διαφορετικό είναι αποδεκτό και επιθυμητό εν μέρει και ο τρόπος λειτουργίας της, ανάπτυξης και προόδου της νέας αυτής κοινωνίας, επενδύει στην αλληλεπίδραση και ανάδραση μεταξύ των διαφορετικών αυτών πολιτισμικών καταβολών και του φαινομένου της πολυγλωσσίας που επικρατεί στη Ρωσία. Η πολιτική που έχει ακολουθήσει η Ρωσία ως προς αυτό το θέμα είναι η αναγνώριση, η αποδοχή και στήριξη των εθνοτήτων που κατοικούν στα εδάφη της. Η στήριξη είναι υλική και θεσμική όπως έχουμε αναλύσει και στα παραπάνω κεφάλαια. Η εύνοια αυτή του ρωσικού κράτους ωφελεί και τη λειτουργία του ελληνικού σχολείου στα εδάφη της Σταυρούπολης.

14.2.5 Προβλήματα και προοπτικές

Το ελληνικό σχολείο πρέπει να προωθήσει ακόμα περισσότερο τα μακροπρόθεσμα συμφέροντά του που αφορούν στην εξασφάλιση του κατάλληλου εκπαιδευτικού προσωπικού, στα περιεχόμενα Σπουδών και στα κατάλληλα διδακτικά μέσα, για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού, προκειμένου να αναβαθμιστεί το επίπεδο της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης και το μάθημα να γίνεται με τρόπο ελκυστικό. Επίσης, σημαντικό είναι να υπάρξει ειδικό επιστημονικό προσωπικό το οποίο θα παρακολουθεί την εκπαιδευτική διαδικασία από κοντά ώστε να υπάρχει αξιολόγηση των διδασκαλιών, των προγραμμάτων σπουδών και του διδακτικού υλικού.

Στο ελληνικό σχολείο αποτελεί επιμέρους πρόβλημα η μικρή συχνότητα επαφών με την Ελλάδα. Επιθυμία του σχολείου και της διοίκησης είναι να πυκνώσουν οι επαφές με την Ελλάδα, με τις αδελφοποιήσεις σχολείων και τη φιλοξενία των παιδιών σε περισσότερες περιοχές της Ελλάδας. Επίσης, σημαντικό είναι και το οικονομικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι δάσκαλοι του σχολείου και ζητούν να βρεθεί τρόπος να τους χορηγείται σταθερό βοήθημα. Επίσης, υποστηρίζουν

ότι πρέπει να βρεθεί τρόπος να χορηγούνται βάση προγράμματος τα βιβλία και τα άλλα διδακτικά μέσα από την αρχή του διδακτικού έτους, διότι πολλές φορές ξεκινάει η σχολική χρονιά χωρίς να έχουν λάβει ακόμα τα βιβλία. Τέλος, ζητούν να εκπαιδευτούν ομογενείς να δάσκαλοι για να αναλάβουν το λόγο του επιμορφωτή στους τοπικούς δασκάλους.

Το ελληνικό σχολείο «Νίκος Ματσουκατίδης» έχει αρχίσει τα τελευταία χρόνια με αργά και σταθερά βήματα μία πορεία στην οποία είναι συνοδοιπόροι οι αφοσιωμένοι εκπαιδευτικοί, μαθητές και γονείς. Η οργάνωση και η συνέπεια χαρακτηρίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό τη λειτουργία του ελληνικού σχολείου. Η προσπάθεια για αναβάθμιση του επιπέδου της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης γίνεται συστηματικά χάρη στο διοικητικό και εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου. Αρωγοί της λειτουργίας του ελληνικού σχολείου είναι ολοένα και περισσότερα άτομα κυρίως ελληνικής αλλά και ρωσικής καταγωγής. Κινητήρια δύναμη αποτελεί η αγάπη προς οτιδήποτε είναι ελληνικό. Λόγω αυτής της αγάπης σε συνδυασμό με τις βλέψεις των ίδιων αλλά και των Ρώσων και αλλοεθνών μαθητών του σχολείου για μετανάστευση προς την Ελλάδα, οι προοπτικές προόδου και συνεχόμενης εξέλιξης του ελληνικού σχολείου είναι εμφανής. Το ελληνικό αυτό σχολείο αποτελεί τον κοινών της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη Ρωσία καθώς είναι το μοναδικό ελληνικό κρατικό εκπαιδευτικό ίδρυμα το οποίο υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας της Ρωσικής Ομοσπονδίας και η εκπαίδευση που παρέχεται είναι δωρεάν για όλους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αγτζίδης Βλάσσης (1997). Παρευξείνιος Διασπορά. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη
- Αγτζίδης Βλάσσης (1996). Πόντος. Ένα ανοιχτό ζήτημα. Αθήνα: Εναλλακτικές Εκδόσεις/ Άτροπος 6.
- Αγτζίδης Β(1990). Ποντιακός Ελληνισμός, από τη γενοκτονία και το σταλινισμό στη Περεστρόικα. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη
- Βάμβουκας Μ. (2006), Εισαγωγή στην Ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και Μεθοδολογία, Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη
- Βάμβουκας Μ. (2002). Εισαγωγή στη Ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία. Αθήνα: Γρηγόρης
- Βάμβουκας Μιχάλης, Δαμανάκης Μιχάλης, Κατσιμαλή Γεωργία (2001), Προλεγόμενα Αναλυτικού Προγράμματος για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Διασπορά, Ρέθυμνο: ΕΔΙΑΜΜΕ
- Δαμανάκης Μιχάλης (2007), Ταυτότητες και Εκπαίδευση στη διασπορά, Ρέθυμνο: Εκδόσεις ΕΔΙΑ.Μ.ΜΕ
- Δαμανάκης Μιχάλης (2006), Παιδεία Ομογενών, Θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις, Ρέθυμνο: Εκδόσεις Ε.ΔΙΑ.ΜΕ
- Δαμανάκης Μιχάλης, Καρδάσης Βασίλης, Μιχελακάκη Θεοδοσία, Χουρδάκης Αντώνης (2004), Ιστορία της Νεοελληνικής Διασποράς. Έρευνα και Διδασκαλία. Τόμος Α, Ρέθυμνο: Εκδόσεις Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ
- Δαμανάκης Μιχάλης, Καρδάσης Βασίλης, Μιχελακάκη Θεοδοσία, Χουρδάκης Αντώνης (2004), Ιστορία της Νεοελληνικής Διασποράς. Έρευνα και Διδασκαλία. Τόμος β, Ρέθυμνο: Εκδόσεις Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ
- Δαμανάκης Μιχάλης, Κυριακή Πετράκη (2003), Επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών σε ελληνικά Πανεπιστήμια. Το κοινωνικοπολιτισμικό και επαγγελματικό τους προφίλ. Ρέθυμνο: Εκδόσεις Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ
- Δαμανάκης Μιχάλης, Μιχελακάκη Θεοδοσία (1999), Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στο Εξωτερικό, Ρέθυμνο: Εκδόσεις ΕΔΙΑ.Μ.ΜΕ
- Ιωσηφίδης Θεόδωρος (2003). Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων στις Κοινωνικές επιστήμες. Αθήνα: 2003
- Καρδάσης Βασίλης (1998). Έλληνες Ομογενείς στη Νότια Ρωσία 1775-1861. Αθήνα: Αλεξάνδρεια
- Καρδάσης Βασίλης (2009). Ο Ελληνισμός του Εύξεινου Πόντου. Αθήνα: Μίλητος

- Κάτσικας Σ.- Μελετητική Ομάδα (1996). Ο ελληνισμός της Πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Αθήνα
- Κεσσίδης Θ (1989), Για την πολιτιστική κατάσταση των Ελληνοποντίων της ΕΣΣΔ, Αθήνα: Νέοι Καιροί
- Κεσσίδης Θ. (1996), Η ιστορική πορεία των Ελληνοποντίων, το εθνικό ζήτημα και το μέλλον των μικρών εθνών στην πρώην Σοβιετική Ένωση. Θεσσαλονίκη- Αθήνα: Αφοί Κυριακίδη
- Κοτσιώνης Παναγιώτης (1999). Λαοί και Πολιτισμοί στην Πρώην Σοβιετική Ένωση. Αθήνα: Τυπωθήτω- Γιώργος Δαρδανός
- Κυριαζή Νότα (2005). Η κοινωνιολογική έρευνα. Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Λαζαρίδης Γ.(1980). Οι Ρωμαίοι και τα Ρωμέικα της Ρωσίας. Αθήνα
- Λαμπίρη – Δημάκη Ι (1990). Η κοινωνιολογία και η μεθοδολογία της. (6^η αναθεωρημένη έκδοση). Αθήνα: Σάκουλας
- Λεξέ Ευαγγελία (2003). Η στάση των εφήβων Ελληνοποντίων Παλινοστούντων Ομογενών από την Πρώην Σοβιετική Ένωση απέναντι στην Ελληνική Γλώσσα. Αθήνα: Ατραπός
- Μιχαηλίδης Π.Κ Εισαγωγή στην Ερμηνευτική: Μια διαγραφή του ερμηνευτικού λόγου. Λευκωσία
- Νέτας Β. Το συνέδριο του Γκελετζίκ. Ελευθεροτυπία 28/3/1991
- Ντίνας Κωνσταντίνος, Χατζηπαναγιωτίδη Άννα (2007), Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Θεσσαλονίκη: University Studio Press
- Πατινιώτης Ν. (1992). Μεθοδολογία των Κοινωνικών ερευνών. Πάτρα
- Πυργιωτάκης Ι. (2000). Εισαγωγή στη Παιδαγωγική Επιστήμη (έκδοση στ'). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Πυργιωτάκης Ι. Ε. (1999), Εισαγωγή στην Παιδαγωγική Επιστήμη, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Πυργιωτάκης Ι.Ε- Παπαδάκης Ν.Ε. (1998). Ερμηνευτική μέθοδος και έρευνα γύρω από την εκπαιδευτική πολιτική και μεταρρύθμιση. Ζητήματα αλήθειας και μεθόδου», Πρακτικά του Α΄ Συνεδρίου της ΠΕΕ. Επιμέλεια Μ. Βάμβουκα- Α. Χουρδάκη. Ναύπακτος: Ατραπος
- Τσιώλης Γ. (2006). Ιστορίες ζωής και βιογραφικές αφηγήσεις. Η βιογραφική προσέγγιση στην κοινωνιολογική ποιοτική έρευνα. Αθήνα: Κριτική

- Φωτιάδης Κωνσταντίνος (1999). Ο ελληνισμός της Ρωσίας και της Σοβιετικής Ένωσης. Θεσ/νίκη: Ηρόδοτος
- Χασιώτης Ι, Ξανθόπουλος Α & Αγτζίδης Β (1997), Οι Έλληνες της Ρωσίας και της Σοβιετικής Ένωσης: Μετοικεσίες και εκτοπισμοί, οργάνωση και ιδεολογία. Θεσσαλονίκη: University Studio Press
- Χασιώτης Ι.Κ (1993), Επισκόπηση της Ιστορίας της Νεοελληνικής Διασποράς. Θεσσαλονίκη: Βανιάς
- Χατζηπαναγιωτίδη Α & Τσιλιπάκου- Μακρή Μ (1999). Η ελληνόγλωσση παιδεία στο εξωτερικό- Παρευξείνιες χώρες. Η μερίδα ΕΔΙΑΜΜΕ. Ρέθυμνο: ΕΔΙΑΜΜΕ
- Χατζησαββίδης (1993), Ελληνική εκπαίδευση και πνευματική ζωή στην Τραπεζούντα του Πόντου (1461-1922), Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη
- Ανδρέας Παπανδρέου (1998), Η Παιδεία του γένους των Ελλήνων, Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση Ομογενών, Τομέας Απόδημου Ελληνισμού ΠΑΣΟΚ, Πρακτικά Δημερίδας, Αθήνα: ΙΣΤΑΜΕ
- Υπουργείο Εξωτερικών , Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, Πρακτικά Συνέλευσης (1997), Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού, Α΄Τακτική Συνέλευση, Θεσσαλονίκη
- Υπουργείο Εξωτερικών, Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, Απόδημος Ελληνισμός (2001), Αθήνα: ΕΕΤΑΑ
- Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού, Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Ομογενών Εκπαιδευτικών (1994), Αθήνα
- Alheit P (1998), Η αφηγηματική συνέντευξη. Μια εισαγωγή στο κοινωνικό μετασχηματισμό και την εκπαίδευση στη τοπική κοινωνία. Ρέθυμνο: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Κρήτης.
- D. Zimov (1995), Παιδαγωγική Εταιρεία Ελλάδος, ΣΤ΄ Διεθνές Συνέδριο, Ο ελληνισμός της Διασποράς και η ελληνική Παιδεία του, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- J . Bell (1997). Μεθοδολογικός Σχεδιασμός Παιδαγωγικής και Κοινωνικής Έρευνας. Αθήνα : Gutenberg
- Jenifer Mason (2003). Η διεξαγωγή της Ποιοτικής Έρευνας. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- L. Cohen & L. Manion (1997), Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας Αθήνα: Εκδόσεις Έκφραση
- Robson Colin (2007). Η έρευνα του πραγματικού κόσμου. Αθήνα: Gutenberg

- Silverman D. (2000). Doing qualitative research. A practical handbook, sage publication. London- Thousand Oaks- New Delhi
- Lofland L. (1995), Analyzing Social settings. A guide to qualitative observation and analysis. California: Wadsworth Publish Company
- Kvale S (1996). Interviews. An introduction to qualitative research interviewing. Sage publication. California
- Manson J. (1997). Qualitative researching, Sage publication, London- Thousand Oaks- New Delhi
- Walford G (2001), Doing qualitative educational research. A personal guide to the research process. Continuum London- New York
- www.nationmaster.com/encyclopedia/Stavropol
- http://www.ipode.gr/default.asp?V_ITEM_ID=852&V_LANG_ID=6
- http://www.ediamme.edc.uoc.gr/diaspora/index.php?greekintro_yp!
- http://www.greeks.ru/gr/page_past.php#1
- (<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CF%89%CF%83%CE%AF%CE%B1>)
- (http://www.ktdrus.gr/index.files/instructive_activity.html).
- (<http://www.tovima.gr/default.asp?pid=2&artid=187272&ct=114&dt=09/03/2008>)
- <http://www.ardin.gr/node/2206>)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Φεστιβάλ «Η φιλία των εθνών του Καυκάσου». Η ελληνική συμμετοχή.

Φεστιβάλ με θέμα «Η φιλία των εθνών του Καυκάσου». Η ελληνική συμμετοχή.

ДИПЛОМ

Лауреата
Регионального этапа
Конкурса инновационных
социальных технологий

В номинации «ОБРАЗОВАНИЕ»
награждается

"Школа Греческого языка и культуры"
г. СТАВРОПОЛЬ

Φεστιβάλ χορού

«Η Ελλάδα είναι η χώρα που διέδωσε σε όλο τον κόσμο παιδεία, κουλτούρα και πολιτισμό».

Βιβλιοθήκη ελληνικού σχολείου.

Διαγωνισμός ζωγραφικής. Συμμετοχή του ελληνικού σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης».

*παιδικές και νεανικές αποδράσεις στα μονοπάτια
youthful escapes along the paths of nature*

οι φίλοι του ιδρύματος μελίνα μερκούρη • the friends of the foundation

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Συνέντευξη από μαθητή (Δημοτικού)

Τύπος οικογένειας και καταγωγή

1. Ποιά είναι η καταγωγή σου;
2. Καταγωγή και των δύο γονέων
3. Από πόσα μέλη αποτελείται η οικογένειά σου και πόσα από αυτά παρακολουθούν μαθήματα στο ελληνικό σχολείο;

Έλληνες όγδοης γενιάς και σχέση με την μητέρα πατρίδα

4. Έχεις επισκεφτεί την Ελλάδα; Αν ναι πόσες φορές;
5. Έχεις φίλους/ συγγενείς στην Ελλάδα;

Θέματα διατήρησης της ελληνικότητας

6. Τί γλώσσα μιλάτε μέσα στο σπίτι;
7. Τί γλώσσα μιλάς με τους φίλους σου;
8. Γιατί μαθαίνεις ελληνικά (γιατί θέλουν οι γονείς σου, γιατί θέλεις να πας στην Ελλάδα κάποια στιγμή να δουλέψεις, να σπουδάσεις, γιατί έχεις συγγενείς/φίλους στην Ελλάδα);

Άλλες δραστηριότητες. Το ρωσικό σχολείο

9. Πόσες ώρες τη μέρα πας στο ρωσικό σχολείο;
10. Μαθαίνεις κάποια άλλη γλώσσα;

Η δομή των συνεντεύξεων και οι ερωτήσεις προς τους δασκάλους έχουν ως εξής:

Συνέντευξη από εκπαιδευτικό

Το μαθητικό δυναμικό

1. Ποιά είναι η εθνοτική προέλευση των μαθητών;
2. Πως εξελίχθηκε η εθνοτική σύνθεση του μαθητικού δυναμικού στην ιστορική πορεία του σχολείου;
3. Πώς κατανέμεται ο αριθμός των μαθητών ανά τάξη και φύλο?
4. Εισροές, εκροές, διαρροές μαθητικού δυναμικού;
5. Πού συνεχίζουν την φοίτησή τους οι μαθητές;

Ιστορική αναδρομή και υποδομές του σχολείου

6. Ίδρυση του σχολείου «Νίκος Μτασουκατίδης» (χρονολογία, ιδρυτές)
7. Ποια είναι η γεωγραφική έκταση που καλύπτει το σχολείο;

Οργάνωση της διδασκαλίας

8. Ποιό είναι το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθητών και ποιά είναι τα μαθήματα που διδάσκονται;
9. Πόσες ώρες διδάσκεται η ελληνική γλώσσα;
10. Πόσες ώρες ελληνόγλωσσης διδασκαλίας γίνεται εβδομαδιαία;
11. Ποιά μαθήματα διδάσκονται και σε ποιά γλώσσα το καθένα;

<p>12. Ποιά προγράμματα σπουδών εφαρμόζονται σε κάθε μάθημα (πχ Π.Σ της χώρας διαμονής, ελλαδικά Π.Σ, Π.Σ του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών»)</p> <p>13. Ποιό εκπαιδευτικό υλικό χρησιμοποιείτε;</p> <p>Γονείς και συλλογικά Όργανα</p> <p>14. Υπάρχει κάποιος οργανωμένος σύλλογος γονέων και αν όχι γίνονται κάποιες οργανωμένες ενέργειες εκ μέρους των γονέων προς όφελος των μαθητών;</p> <p>15. Ποιά είναι η σχέση των γονέων με το σχολείο (υπάρχει ενδιαφέρον για την πρόοδο των παιδιών τους;συμμετέχουν στα δρώμενα ή στις διάφορες δραστηριότητες του σχολείου;);</p> <p>16. Ποιά είναι η καταγωγή των γονέων;</p> <p>17. Ο διττός ρόλος του γονέα- μαθητή.</p> <p>Δυσκολίες στη λειτουργία του σχολείου. Οικονομικοί πόροι</p> <p>18. Τί προβλήματα αντιμετωπίζει το σχολείο (οικονομικά, έλλειψη ενδιαφέροντος από τους μαθητές, πρόβλημα στέγασης, έλλειψη διδακτικού προσωπικού/ υλικού/ εγχειριδίων);</p> <p>19. Πως βοηθάει το Ρωσικό κράτος;</p> <p>20. Πως βοηθάει το Ελληνικό κράτος;</p> <p>Προοπτικές του σχολείου</p> <p>21. Ποιές είναι οι προοπτικές του σχολείου (προσωπική εκτίμηση για το μέλλον του σχολείου);</p> <p>Μορφωτικό επίπεδο και επιμόρφωση εκπαιδευτικού προσωπικού</p> <p>22. Ποιό είναι το επίπεδο της δικής σας μόρφωσης;</p> <p>23. Έχετε συμμετάσχει σε κάποια σεμινάρια/συνέδρια/προγράμματα ελληνικής γλώσσας εδώ ή στην Ελλάδα;</p> <p>Θέματα διατήρησης της ελληνικότητας</p> <p>24. Χρησιμοποιείτε την ελληνική γλώσσα εκτός του ελληνικού σχολείου;</p> <p>25. Πώς αντιμετωπίζουν οι γηγενείς την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό;</p> <p>26. Διατηρείτε κάποια ελληνικά ήθη και έθιμα, παραδόσεις και διατροφή;</p>
--

Συνέντευξη από Κ. Ειρήνη Αλέποβα (διευθύντρια σχολείου «Νίκος Ματσουκατίδης»)

Καταγωγή/εγκατάσταση/ τύπος οικογένειας/ επίπεδο ακαδημαϊκής μόρφωσης

1. Ποιά είναι η καταγωγή σας;
2. Πότε εγκαταστάθηκατε στην Σταυρούπολη και για ποιούς λόγους;
3. Από πόσα μέλη αποτελείται η οικογένειά σας;
4. Ποιό είναι το δικό σας μορφωτικό επίπεδο;

Το μαθητικό δυναμικό

5. Ποιά είναι η εθνοτική προέλευση των μαθητών;
6. Πως εξελίχθηκε η εθνοτική σύνθεση του μαθητικού δυναμικού στην ιστορική πορεία του σχολείου;
7. Πώς κατανέμεται ο αριθμός των μαθητών ανά τάξη, φύλο και ηλικία;
8. Εισροές, εκροές, διαρροές μαθητικού δυναμικού;

9. Πού συνεχίζουν την φοίτησή τους οι μαθητές;

Οργάνωση της διδασκαλίας

10. Ποιό είναι το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθητών και ποιά είναι τα μαθήματα που διδάσκονται;
11. Πόσες ώρες διδάσκεται η ελληνική γλώσσα;
12. Πόσες ώρες ελληνόγλωσσης διδασκαλίας γίνεται εβδομαδιαία;
13. Ποιά μαθήματα διδάσκονται και σε ποιά γλώσσα το καθένα;
14. Ποιά προγράμματα σπουδών εφαρμόζονται σε κάθε μάθημα (πχ Π.Σ της χώρας διαμονής, ελλαδικά Π.Σ, Π.Σ του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών»)
15. Ποιό εκπαιδευτικό υλικό χρησιμοποιείτε;

Γονείς και συλλογικά όργανα

16. Υπάρχει κάποιος οργανωμένος σύλλογος γονέων και αν όχι γίνονται κάποιες οργανωμένες ενέργειες εκ μέρους των γονέων προς όφελος των μαθητών;
17. Ποιά είναι η σχέση των γονέων με το σχολείο (υπάρχει ενδιαφέρον για την πρόοδο των παιδιών τους; Συμμετέχουν στα δρώμενα ή στις διάφορες δραστηριότητες του σχολείου;);
18. Καταγωγή γονέων και αναδρομή στο ιστορικό παρελθόν της οικογένειας
19. Άλλα συλλογικά όργανα.

Δυσκολίες στη λειτουργία του σχολείου. Ο ρόλος του ελληνικού και του ρωσικού κράτους

20. Τί προβλήματα αντιμετωπίζει το σχολείο (οικονομικά, έλλειψη ενδιαφέροντος από τους μαθητές, πρόβλημα στέγασης, έλλειψη διδακτικού προσωπικού/ υλικού/ εγχειριδίων);
21. Πώς βοηθάει το Ρωσικό κράτος;
22. Πώς βοηθάει το Ελληνικό κράτος;

Ίδρυση και υποδομές του σχολείου

23. Ποια είναι η γεωγραφική έκταση που καλύπτει το σχολείο;
24. Πόσα χρόνια λειτουργεί το σχολείο;
25. Ποιές είναι οι προοπτικές του σχολείου (προσωπική εκτίμηση για το μέλλον του σχολείου);

Η σχέση με τον έντυπο τύπο και τα ΜΜΕ

26. Γράφετε άρθρα σε εφημερίδες/ περιοδικά (σχετικά με ιστορία, ανάπτυξη, δραστηριότητες, προβλήματα του ελληνικού πληθυσμού);
27. Ποιά η σχέση σας με τα ΜΜΕ;

Θρησκευτικά θέματα

28. Ιστορία και οργάνωση της Μητρόπολης.
29. Θρησκευτικές εορτές.

Κοινωνικά προβλήματα

30. Ποιά είναι τα κυρίαρχα προβλήματα και ιεράρχιση (αλκοολισμός, ρατσισμός, εγκληματικότητα, ανεργία, κοινωνική απομόνωση, αποχωρισμός από την οικογένεια);

Ρωσικό εκπαιδευτικό σύστημα

31. Οργάνωση της διδασκαλίας στο ρωσικό σχολείο
32. Περιθώρια επαγγελματικής αποκατάστασης

Θέματα διατήρησης της ελληνικότητας

33. Υπάρχουν στα φροντιστήρια τμήματα ελληνικής γλώσσας;
34. Η ελληνική γλώσσα θεωρείται προσόν; (πχ στην αναζήτηση εργασίας).
35. Εσείς ποιά γλώσσα-διάλεκτο μιλάτε στο σπίτι;

Οι Έλληνες της Σταυρούπολης

36. Ποσοστό τουρκόφωνων Ελλήνων στην Σταυρούπολη.
37. Ποσοστά μεικτών γάμων.
38. Σε ποιά περιοχή της Σταυρούπολης βρίσκονται οι περισσότεροι Έλληνες ομογενείς;

. Το ερωτηματολόγιο της συνέντευξης παρατίθεται παρακάτω ως εξής:

Συνέντευξη με Γονέα- Μαθητή

Καταγωγή/Τύπος οικογένειας

1. Ποιά είναι η καταγωγή εσάς και του συζύγου σας;
 2. Από πόσα μέλη αποτελείται η οικογένειά σας;
- #### **Θέματα διατήρησης της ελληνικότητας**
3. Παρακολουθούν τα παιδιά σας μαθήματα στο ελληνικό σχολείο;
 4. Για ποιούς λόγους θέλετε τα παιδιά σας να μάθουν ελληνικά;
 5. Για ποιους λόγους μαθαίνετε εσείς ελληνικά;

6. Μιλάτε ελληνικά σε δημόσιους χώρους;
 7. Ποιά γλώσσα χρησιμοποιείτε στο σπίτι και στην καθημερινή ζωή;
 8. Τα παιδιά τί γλώσσα μιλάνε μέσα στην οικογένεια;
 9. Πιστεύετε ότι η ελληνική γλώσσα αποτελεί μία αξιόλογη γλώσσα στη Ρωσία;
- Το ενδεχόμενο της μετανάστευσης**
10. Σκέφτεστε το ενδεχόμενο τα παιδιά σας να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Ελλάδα;
- Επίπεδο σχολικής μόρφωσης και επιμόρφωση γονέων**

11. Ποιό είναι το επίπεδο της σχολικής σας μόρφωσης;
 12. Έχετε φοιτήσει σε κάποιο ελληνικό σχολείο;
 13. Έχετε συμμετάσχει σε κάποιο σεμινάριο επιμόρφωσης;
- Ο ρόλος του γονέα σε σχέση με την ελληνόγλωσση εκπαίδευση**
14. Συμμετέχετε στις εκδηλώσεις του ελληνικού σχολείου;
 15. Παρακολουθείτε την σχολική εξέλιξη των παιδιών σας;
 16. Βοηθάτε με κάποιο τρόπο στην επιτυχή λειτουργία του σχολείου;
 17. Για ποιούς λόγους δεν θα στέλνατε τα παιδιά σας στο ελληνικό σχολείο (οικονομικοί λόγοι, προβλήματα στις κοινότητες, τα παιδιά έχουν βαρύ πρόγραμμα και δύσκολα μαθήματα για να παρακολουθήσουν και τα ελληνικά, ελεύθερο το σαβ/κο για άλλες δραστηριότητες και ξεκούραση, μεγάλη απόσταση από το σχολείο, στη Ρωσία τα ελληνικά ως γλώσσα δεν είναι τόσο αναγκαία)
 18. Ο διπλός ρόλος γονέας-μαθητής. Καθημερινότητα και δυσκολίες

Συνέντευξη από Έλληνα ομογενή κάτοικο Σταυρούπολης

Καταγωγή, ενασχόληση και τύπος οικογένειας

1. Ποιά είναι η καταγωγή σας;
2. Τύπος οικογένειας (πατριαρχική, μητριαρχική, πολυμελής);
3. Ποιά είναι η ενασχόληση σας;
4. Ποιό είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

Σχέσεις με την μητέρα πατρίδα/ ενδεχόμενο μετανάστευσης

5. Έχετε συγγενείς/ φίλους στην Ελλάδα;
6. Έχετε επισκεφτεί την Ελλάδα; Αν ναι πόσες φορές και για πόσο διάστημα;
7. Σκέφτεστε το ενδεχόμενο τα παιδιά σας κάποια στιγμή να πάνε στην Ελλάδα για σπουδές/ εύρεση εργασίας;

Εγκατάσταση στην Σταυρούπολη και καθημερινότητα

8. Πώς βρεθήκατε στην Σταυρούπολη;
9. Πώς σας αντιμετωπίζουν οι γηγενείς;
10. Υπήρξαν στιγμές στην Σταυρούπολη όπου οι Ρώσοι γηγενείς ή αλλοεθνείς σας φέρθηκαν εχθρικά;

Θέματα διατήρησης ελληνικότητας

11. Μέσα στην οικογένεια ποιά γλώσσα χρησιμοποιείτε;
12. Εκτός σπιτιού ποιά γλώσσα χρησιμοποιείτε;
13. Γνωρίζετε κάποιους Έλληνες στην Σταυρούπολη οι οποίοι βοήθησαν πολύ την ανάπτυξη της ελληνικής γλώσσας, την διατήρηση και την διάδοση του ελληνικού πολιτισμού;
14. Υπάρχουν πολλοί Τουρκόφωνοι Έλληνες στην Σταυρούπολη;
15. Υπάρχουν φροντιστήρια ελληνικής γλώσσας στην Σταυρούπολη;
16. Η γνώση της ελληνικής γλώσσας θεωρείται προσόν σε διάφορους τομείς της ζωής (πχ στην εύρεση εργασίας);
17. Τα παιδιά σας έχουν φοιτήσει στο ελληνικό σχολείο;

ΜΜΕ και ΕΝΤΥΠΟΣ ΤΥΠΟΣ

18. Είστε ενήμερος για την επικαιρότητα της Ελλάδας (εθνικά θέματα πχ Κυπριακό, Τουρκικός επεκτατισμός, Μακεδονικό, Ολυμπιακή κτλ)
19. Γράφετε άρθρα σε εφημερίδες, περιοδικά (έντυπο υλικό); Σχετικά με ιστορία, Ανάπτυξη, δραστηριότητες, προβλήματα;
20. Ποιά είναι η σχέση σας με τα Μ.Μ.Ε;

Θρησκευτικά θέματα

21. Ιστορία και οργάνωση της μητρόπολης;
22. Σε ποιά εκκλησία πηγαίνετε συχνότερα;

Συλλογικά όργανα

23. Ελληνικοί σύλλογοι υπάρχουν;
24. Ποιές είναι οι δραστηριότητες των ελληνικών συλλόγων;

25. Συμμετέχετε σε δραστηριότητες- εκδηλώσεις των ελληνικών συλλογων;

Κυρίαρχα κοινωνικά προβλήματα

26. Ποιά είναι τα κυρίαρχα κοινωνικά προβλήματα κ ιεράρχιση (αλκοολισμός, ρατσισμός, εγκληματικότητα, ανεργία, κοινωνική απομόνωση, αποχωρισμός από την οικογένεια κτλ)

Ο ελληνισμός της Σταυρούπολης

27. Σε ποιά περιοχή της Σταυρούπολης βρίσκονται οι περισσότεροι Έλληνες;

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ (ΕΛΛΗΝΙΚΑ)

ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΙ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

Για τη λειτουργία στη βάση του ελληνικού συλλόγου «Αναγέννηση» κυριακάτικου ελληνικού σχολείου.

Σε σχέση με την οργάνωση του ελληνικού συλλόγου «Αναγέννηση» τμήματος για τους σπουδαστές που επιθυμούν να μάθουν την ελληνική γλώσσα, για την αναβίωση της πολιτισμικής- ιστορικής παράδοσης του ελληνικού έθνους, αφού εξέτασε την πρωτοβουλία η Διοίκηση Εκπαίδευσης της πόλης Σταυρούπολης.

Αποφασίζω:

1. Να λειτουργήσει στη βάση του ελληνικού συλλόγου «Αναγέννηση» κυριακάτικου ελληνικού σχολείου από τις 01.01.94.
2. Να εγκριθεί καταστατικό του κυριακάτικου ελληνικού σχολείου (επινυνάπτεται).
3. Να ζητηθεί από το Περιφερειακό Γραφείο της Παιδείας σχετικά με τη χρηματοδότηση και την υλική υποστήριξη του Κυριακάτικου ελληνικού σχολείου.
4. Να ελέγχει την εκτέλεση της παρούσας απόφασης για την ανάθεση του πρώτου αναπληρωτή προϊσταμένου της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης, Κουτέποβα Γ.Κ.

Επικεφαλής της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης
Πόλη Σταυρούπολη

Μ.Β Κουζμίν

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ

Ρωσική Ομοσπονδία

Κράι Σταυρούπολης

Διοίκηση της πόλης της Σταυρούπολης

Έγγραφο Ν. 472/2000-4

Καταγραφή των αλλαγών και προσθηκών στα ιδρυτικά έγγραφα

Με βάση τον Αστικό Κώδικα της Ρωσικής Ομοσπονδίας και την εντολή της Επιτροπής σχετικά με τη διαχείριση της δημοτικής περιουσίας, η διοίκηση της πόλης της Σταυρούπολης από 04.08.2000 Νούμερο 178 έχει τις ακόλουθες τροποποιήσεις και προσθήκες στο κανονισμό του δημοτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος του Κυριακάτικου ελληνικού σχολείου της πόλης Σταυρούπολης, της φερόμενης Επιτροπής Ανάπτυξης και τη ρύθμιση των σχέσεων της αγοράς της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης 06.12.95 Νο 0044/95

1. Η Φίρμα- ονομασία του δημοτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος του Κυριακάτικου ελληνικού Σχολείου της Σταυρούπολης, τροποποιείται ως εξής: «Δημοτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα συμπληρωματικής εκπαίδευσης, των παιδιών του σχολείου Ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού της πόλης Σταυρούπολης».
2. Αλλαγές και προσθήκες, σύμφωνα με το παράρτημα

Παράρτημα του πιστοποιητικού εγγραφής των τροποποιήσεων στα ιδρυτικά έγγραφα

«Εγκρίνω»

Επικεφαλής της διοίκησης της πόλης της Σταυρούπολης, της επιτροπής διαχείρισης της Δημοτικής Περιουσίας της Διοίκησης της Σταυρούπολης

Β. Φ Κλιουμπίν

04/01/2000

«Εγκεκριμένο»

Επικεφαλής της διοίκησης της πόλης της Σταυρούπολης, Διευθυντής του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής Διοίκησης της Σταυρούπολης Β. Ν Μουράφ.
2000

Αλλαγές και προσθήκες στο κανονισμό του δημοτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος, συμπληρωματικής σχολικής εκπαίδευση της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού της Σταυρούπολης.

Το δημοτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα του Κυριακάτικου ελληνικού σχολείου της πόλης Σταυρούπολης δημιουργήθηκε με τη διαταγή του επικεφαλής της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης Νο 2009 από τις 20.12. 1993 και καταχωρήθηκε από την Επιτροπή Ανάπτυξης και τη ρύθμιση των σχέσεων διοίκησης αγοράς Σταυρούπολης στις 06.12.95 Νο 0044/95.

Με βάση την απόφαση του επικεφαλής της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης από 21.07.1997 Νο 2279 «για τη θέση σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία των ιδρυτικών εγγράφων του εκπαιδευτικού ιδρύματος» θεωρείται δημοτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα συμπληρωματικής εκπαίδευσης των παιδιών του σχολείου ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού της πόλης Σταυρούπολης.

i. Γενικές διατάξεις

- 1.6 Δημοτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα συμπληρωματικής εκπαίδευσης των παιδιών, σχολείο της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού της Σταυρούπολης / εφεξής το ελληνικό σχολείο / βρίσκεται στο 355006, Σταυρούπολης, ο Καρλ Μαρξ Οδός, 64 τηλ. 261410.
- 1.7 Το ελληνικό Σχολείο καθοδηγείται από τον ομοσπονδιακό νόμο «για την εκπαίδευση», κατά τη διατύπωση του ομοσπονδιακού νόμου της 13.01.96, Νο 12 ΦΚ, Αστικός

Κώδικας της Ρωσικής Ομοσπονδίας, άλλες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται σύμφωνα με αυτές. Μοντέλο των κανονισμών, σχετικά με το εκπαιδευτικό ίδρυμα συμπληρωματικής εκπαίδευση των παιδιών, είναι η σύμβαση με ιδρυτή και τον παρόντα Κανονισμό.

- 1.8 Ο ιδρυτής του ελληνικού σχολείου παρουσιάζει επιτροπή για τη διαχείριση της δημοτικής περιουσίας της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης, σε συμφωνία με το Υπουργείο Κοινωνικής Πολιτικής. Ο δείκτης βασίζεται σε μια σύμβαση, σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας.
- 1.9 Το ελληνικό σχολείο είναι ένα νομικό πρόσωπο, έχει το δικό του ισολογισμό, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Το σχολείο έχει το δικαίωμα για λογαριασμό του να συνάπτει συμβάσεις, βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας, να αποκτούν, οικονομικά και ηθικά δικαιώματα και φέρουν υποχρέωση, ως ενάγων και εναγόμενος στη δίκη στο δικαστήριο.
- 1.10 Τα δικαιώματα του νομικού προσώπου στο ελληνικό σχολείο σχετικά με την πραγμάτωση του νόμου των προβλεπόμενων φορολογικών- οικονομικών δραστηριοτήτων με στόχο την οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, προκύπτουν από τη στιγμή της εγγραφής του.
- 1.11 Το ελληνικό σχολείο αποκτά το δικαίωμα στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες και τα προνόμια που συμφωνήθηκαν στην νομοθεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας με την έκδοση της άδειας του.
- 1.12 Το δικαίωμα στην ένταξη στο σύστημα των κρατικών κονδυλίων και τη χρήση της σφραγίδας με την εικόνα του Κρατικού Εμβλήματος της Ρωσικής Ομοσπονδίας, απορρέει από τη στιγμή της κράτικής αποδοχής, η οποία επιβεβαιώνεται από τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία. Το ελληνικό σχολείο περνάει στη δικαιοδοσία του κράτους, με τον τρόπο που ορίζεται από τον ομοσπονδιακό νόμο "Για τον τομέα της εκπαίδευσης".
- 1.13 Στο ελληνικό σχολείο δεν επιτρέπεται να δημιουργήσει και να δράσει σε κοινωνικές δομές, πολιτικών κομμάτων, κοινωνικο-πολιτικών και θρησκευτικών κινήσεων και οργανώσεων.

II. Κύριοι στόχοι και η εφαρμογή τους

Στόχοι ελληνικού σχολείου:

- 2.1 Παροχή των αναγκαίων προϋποθέσεων για την προσωπική ανάπτυξη, την προαγωγή της υγείας, δημιουργική εργασία των παιδιών ηλικίας από 6 έως 18 ετών.
- 2.2 Οργάνωση και εκπαίδευση της ελληνικής γλώσσας και ιστορίας, γεωγραφίας, χορού, μουσικής.
- 2.3 Προώθηση την αναβίωση του ελληνικού πολιτισμού.
- 2.4 Εκπαίδευση στην ιθαγένεια και τον πατριωτισμό.
- 2.5 Παροχή λογισμικού ακαδημαϊκής χρήσης τεχνικού εκπαιδευτικού εξοπλισμού και εκπαιδευτικών εγχειριδίων.

Για την πραγματοποίηση των βασικών σκοπών το ελληνικό σχολείο κατέχει το δικαίωμα:

- στην εκπαίδευση και επιμόρφωση των καθηγητών της ελληνικής γλώσσας, τη διοργάνωση σεμιναρίων, διαλέξεων, στη κατάρτιση των καθηγητών της ελληνικής γλώσσας
- ανεξάρτητα με τα κρατικά εκπαιδευτικά πρότυπα για την ανάπτυξη, να εγκρίνει και να εφαρμόζει εκπαιδευτικά προγράμματα.
- Να επιλέγει μορφές, τρόπους, μεθόδους εκπαίδευσης και διαπαιδαγώγησης στα όρια της καθορισμένης νομοθεσίας της Ρωσικής Ομοσπονδίας, για την εκπαίδευση.
- Να διοργανώνει και να τελειοποιεί μεθόδους εκπαίδευσης της διδακτικής διαδικασίας.
- Να καλλιεργεί και να εγκρίνει σε συμφωνία με τη διοίκηση εκπαίδευσης ετήσια ημερολογιακά διδακτικά διαγράμματα.
- Ανεξάρτητα να διεκπεραιώνουν την εκπαιδευτική διαδικασία, σύμφωνα με τον κανονισμό, την άδεια και το πιστοποιητικό διαπίστευσης του κράτους.

- Να δημιουργήσουν άμεσους δεσμούς με ξένα ιδρύματα και οργανισμούς.

2.6 Το ίδρυμα φέρει την ευθύνη εφαρμογής της νομοθεσίας της Ρωσικής Ομοσπονδίας σχετικά με:

- Τη μη πραγματοποίηση της λειτουργίας που έχει καθοριστεί από την ίδρυσή του.
- Τη πραγματοποίηση όλου του πακέτου εκπαιδευτικών προγραμμάτων στο αντίστοιχο με το εγκεκριμένο διδακτικό πλάνο.
- Την εφαρμογή όλων των εκπαιδευτικών προγραμμάτων σύμφωνα με το εγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών
- Την ποιότητα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που εφαρμόζονται
- Αντίστοιχους τύπους, μεθόδους και μέσα οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανάλογα με την ηλικία, τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των παιδιών
- Παραβίαση των δικαιωμάτων και ελευθεριών των φοιτούντων και των εργαζομένων του Ελληνικού σχολείου που προβλέπονται από τη νομοθεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

III. Εκπαιδευτική διαδικασία

3.1 Η κατάρτιση και η εκπαίδευση στο ελληνικό σχολείο πραγματοποιείται στα ρωσικά.

3.2 Το Ελληνικό Σχολείο παρέχει μια εκπαιδευτική διαδικασία, σύμφωνα με το επίπεδο των προγραμμάτων σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης.

3.3 Για την εγγραφή στο ελληνικό σχολείο οι γονείς / νομιμοί αντιπρόσωποι υποβάλλουν τα ακόλουθα έγγραφα:

- Δήλωση,
- αντίγραφο του πιστοποιητικού γεννήσεως,
- ιατρική γνωμάτευση σχετικά με την υγεία,
- βεβαίωση από το εκπαιδευτικό ίδρυμα πρωτοβάθμιας / σχολείο, γυμνάσιο, λύκειο κτλ,
- πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης

3.4 Η σειρά της ενδιάμεσης πιστοποίησης των μαθητών είναι καθορισμένη ως εξής:

- Η πρώτη τάξη είναι μόνο μια ποιοτική αξιολόγηση της επιτυχίας της ανάπτυξης του προγράμματος σπουδών. Στη 2^η - 3^η - 4^η τάξη, ολοκληρώνεται η αξιολόγηση με τη βαθμολογία: 5/ άριστη /, 4/ καλά, 3/ ικανοποιητική/, 2/ καθόλου ικανοποιητική. Στο τέλος του διδακτικού έτους εκθέτουμε το τελικό βαθμό. Στη 3η – 4η τάξη διεξάγονται τελικές εργασίες για την ελληνική γλώσσα.

3.5

II. Στάδιο- βασική γενική εκπαίδευση/ κανονική φοίτηση για 4 έτη / παρέχει ολοκληρωμένη ανάπτυξη ενός εκπαιδευτικού προγράμματος, που αναπτύχθηκε από το Ινστιτούτο των εθνικών προβλημάτων, εργαστήριο Ρωσικών για Έλληνες. Εκτός από το κύριο αντικείμενο μελέτης της ελληνικής γλώσσας - προστέθηκαν το μάθημα της ιστορίας και της γεωγραφίας της Ελλάδας. Εκτός από υποχρεωτικά μαθήματα κατά το 1^ο και 2^ο στάδιο γίνονται μαθήματα χορογραφίας, μουσικής, με στόχο την πραγματοποίηση των ενδιαφερόντων, των ικανοτήτων και των δυνατοτήτων του ατόμου.

Κατά το 2ο στάδιο της εκπαίδευσης η βαθμολογία για την αξιολόγηση της τρέχουσας προόδου για όλα τα μαθήματα έχει ως εξής: 5/ άριστα, 4/ καλά, 3/ ικανοποιητικά, 2/ μη ικανοποιητικά.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση με απόφαση του Παιδαγωγικού Συμβουλίου του ελληνικού σχολείου έχει οριστεί στο τρίμηνο / 2^ο στάδιο/. Συνοπτική παρουσίαση της ενδιάμεσης και της ετήσιας αξιολόγησης διεξάγεται με τη μορφή των εξετάσεων.

3.6 Όσοι μαθητές κατέχουν την πλήρη ύλη των εκπαιδευτικών προγραμμάτων μεταφέρονται στην επόμενη τάξη

Οι μαθητές στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση γενικά και στη γενική εκπαίδευση, που δεν ανταπεξέρχονται στο πρόγραμμα, εγκαταλείπουν για επανεκπαίδευση. Μεταφορά μαθητών σε κάθε περίπτωση μπορεί να συγκληθεί από το Παιδαγωγικό Συμβούλιο του ελληνικού σχολείου.

3.7 Το διδακτικό έτος στο ελληνικό σχολείο ξεκινάει στις 15 Σεπτεμβρίου, εάν αυτή είναι η πρώτη μέρα της εβδομάδας, εάν όχι τότε το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την πρώτη εργάσιμη ημέρα που ακολουθεί.

3.8 Η διάρκεια των διακοπών καθορίζονται ως εξής:

κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, τουλάχιστον 30 ημερολογιακές ημέρες, το καλοκαίρι: 8 εβδομάδες για τους μαθητές του 2ου επιπέδου και 12 εβδομάδες για τους μαθητές του 2ου σταδίου της κατάρτισης.

3.9 Το ελληνικό σχολείο ανεξάρτητα αναπτύσσει και εγκρίνει το ετήσιο ημερολογιακό σχολικό πρόγραμμα.

3.10 Το ελληνικό σχολείο σύμφωνα με τα υγειονομικά πρότυπα μπορεί να λειτουργήσει παράλληλα με την βασική δευτεροβάθμια εκπαίδευση την Τρίτη, Τετάρτη, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή σε δύο βάρδιες.

3.11 Η διάρκεια του σχολικού έτους είναι 34 εβδομάδες.

3.12 Το μέγεθος του γκρουπ στο ελληνικό σχολείο, καθορίζεται σύμφωνα με τις υγειονομικές προδιαγραφές και τους όρους για την εφαρμογή της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

3.13 Η τάξη θεωρείται πλήρης με 12-15 μαθητές. Εάν είναι παραπάνω μπορεί να χωριστεί σε ομάδες με μικρότερη πυκνότητα πληθυσμού.

3.14 Το ελληνικό σχολείο προσφέρει πρόσθετες επί πληρωμής υπηρεσίες μόνο με τη συγκατάθεση των σπουδαστών, των γονιών τους / ως νόμιμους εκπροσώπους κατά τη σύναψη της σύμβασης, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο.

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

4.1 Οι συμμετέχοντες της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι οι μαθητές 6 με 18 ετών, το διδακτικό προσωπικό και οι γονείς / εκπρόσωποι αποφοίτων / φοιτητές.

4.2 Ο μαθητής στο ελληνικό σχολείο έχει δικαίωμα να:

- λαμβάνει δωρεάν μόρφωση/ πρωτοβάθμια, μέση/ ανάλογα με την κατάσταση των εκπαιδευτικών προτύπων.

- εντατικά μαθήματα εκπαίδευσης.

- να λαμβάνουν συμπληρωματική / επί πληρωμής/ εκπαιδευτική υπηρεσία.

- να έχουν συμμετοχή στη διαχείριση του ελληνικού σχολείου με τη μορφή, που οριοθετείται στον παρόντα νόμο.

- στο σεβασμό της ανθρώπινης αξίας, στην ελευθερία της συνείδησης και της πληροφορίας, της ελευθερίας έκφρασης της άποψης και της πεποίθησης.

4.3 Οι μαθητές του ελληνικού σχολείου είναι υποχρεωμένοι να:

- τηρούν τους κανόνες του ελληνικού σχολείου και να μελετούν εθελοντικά.

- μεταχειρίζονται την περιουσία του ελληνικού σχολείου προσεκτικά.

- να συμμορφωθούν με την ασφάλεια και τις απαιτήσεις της υγιεινής.

- να σέβονται τη τιμή και την αξιοπρέπεια των υπολοίπων μαθητών και εκπαιδευτικών.

- να προσέχουν την εμφάνισή τους.

4.4 Οι μαθητές μπορούν να απελαθούν από το ελληνικό σχολείο για τους παρακάτω λόγους:

- για παρατυπίες, ύπουλες και επανειλημμένες παραβιάσεις των κανονισμών του ελληνικού σχολείου και τους κανόνες της δεοντολογίας από το παιδαγωγικό Συμβούλιο του ελληνικού σχολείου.

Η απόφαση του παιδαγωγικού Συμβουλίου να απελάσει λαμβάνεται με την παρουσία του μαθητή, του γονέα του/ νομίμων εκπροσώπων/ χωρίς στερεί από το Συμβούλιο του ελληνικού σχολείου να εξετάσει το αίτημα για διαγραφή του σπουδαστή από το σχολείο. Την εντολή αποκλεισμού εκδίδει ο διευθυντής του ελληνικού σχολείου. Την απόφαση του Παιδαγωγικού Συμβουλίου την κοινοποιούν στην Επιτροπή Εκπαίδευσης σε 3 ημέρες.

4.5 Το διδακτικό προσωπικό έχει δικαίωμα:

- να συμμετέχει στη διαχείριση του ελληνικού σχολείου, όπως ορίζεται από τον παρόντα Νόμο.

- στην προάσπιση της επαγγελματικής τους τιμής και της αξιοπρέπειάς τους.

- στην ελευθερία να επιλέγουν και να χρησιμοποιούν μεθόδους διδασκαλίας και εκπαίδευσης, διδακτικά βοηθήματα και μέσα, μεθόδους για την αξιολόγηση των γνώσεων, των δεξιοτήτων των μαθητών.
 - στις κοινωνικές εγγυήσεις και τα προνόμια που ορίζει η νομοθεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας, καθώς και τα πρόσθετα οφέλη που παρέχονται από τον ιδρυτή του οργανισμού εκπαιδευτικών.
 - για τη μείωση του εβδομαδιαίου χρόνου εργασίας, στο συνταξιοδοτικό στον τρόπο που προβλέπεται από το νόμο της Ρωσικής Ομοσπονδίας.
 - σχετικά με την ενοποίηση των συνδικαλιστικών οργανώσεων.
 - των συνθηκών εργασίας που ανταποκρίνονται στην ασφάλεια και την υγιεινή.
 - στη βελτίωση των προσόντων τους.
 - Το εκπαιδευτικό προσωπικό πρέπει:
 - να πληρούν τις απαιτήσεις των χαρακτηριστικών των εκπαιδευτικών.
 - να συμμορφώνονται με το Νόμο του ελληνικού σχολείου και τους κανόνες εργασίας.
 - να εκπληρώνει τους όρους της σύμβασης εργασίας.
 - να χρησιμοποιεί σωστά τα οπτικά βοηθήματα, τον εξοπλισμό, τις συσκευές και τα έπιπλα
 - ο δάσκαλος να αντικαθίσταται όταν απουσιάζει προσωρινά από εκπαιδευτικό υπάλληλο με εντολή από τη διοίκηση μέχρι ένα μήνα, και σε εθελοντική βάση, επ'αόριστον.
- 4.7 Προσλήψεις εκπαιδευτικού προσωπικού διεξάγονται με την ακόλουθη σειρά:
- με την προσωπική δήλωση, αν η τριτοβάθμια ή δευτεροβάθμια εκπαίδευση ως προσόν ικανοποιεί τις απαιτήσεις των χαρακτηριστικών που προσδιορίζονται για τα σχετικά έγγραφα, του εκπαιδευτικού προσωπικού.
- 4.8 Οι Εργασιακές Σχέσεις των ελληνικών σχολείων και της διοίκησης που διέπονται από σύμβαση εργασίας / συμβόλαιο / είναι συνθήκες που δεν μπορούν να... εργατική νομοθεσία της Ρωσίας.
- 4.9 Οι γονείς / νόμιμοι εκπρόσωποι/ έχουν το δικαίωμα:
- νόμιμο δικαίωμα και ενδιαφέρον για τα παιδιά.
 - να συμμετέχουν στη διαχείριση του ελληνικού σχολείου.
 - να γνωρίζουν την πρόοδο και το περιεχόμενο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, με τις εκτιμήσεις της μαθησιακής προόδου.
- 4.10 Οι γονείς / νόμιμοι εκπρόσωποι/ πρέπει:
- υπεύθυνοι για την κατάρτιση και την εκπαίδευση των παιδιών
 - διασφαλίζει την εξάλειψη της ακαδημαϊκής...
 - συμμορφώνεται με τη Νομοθεσία

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

- 5.1 Ο ιδρυτής του ελληνικού σχολείου είναι η επιτροπή διαχείρισης της δημοτικής περιουσίας της Σταυρούπολης, σε συνεννόηση με το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής
- 5.2 Διενεργούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας, όπως τροποποιήθηκε με τον ομοσπονδιακό νόμο της 13-01-1996. Νο 12 F3 και το μοντέλο των κανονισμών σχετικά με το εκπαιδευτικό ίδρυμα της συμπληρωματικής εκπαίδευσης των παιδιών στη Ρωσική Ομοσπονδία σχετικά με τις αρχές της δημοκρατίας, της διαφάνειας, της προτεραιότητας των οικουμενικών αξιών, της προστασίας της ανθρώπινης ζωής και υγείας, της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας.
- 5.3 Η διοίκηση του σχολείου στηρίζεται στις αρχές της συλλογικής αυτονομίας και της ενότητας της διοίκησης.
- 5.4 Μορφές διοίκησης είναι:
 - Το Συμβούλιο του ελληνικού σχολείου.
 - Το Συμβούλιο καθηγητών του ελληνικού σχολείου.
 - Το συμβούλιο του εργατικού συλλόγου.

- Ο σύλλογος κηδεμόνων.

Οι αρμοδιότητές τους ορίζονται από τους Νόμους του σχολείου.

5.5 Στο Συμβούλιο του εργατικού συλλόγου του ελληνικού σχολείου ανήκουν όλοι οι πολίτες, που ασχολούνται με την εργασία τους στο ελληνικό σχολείο, βάσει μιας σύμβασης εργασίας. Οι εξουσίες της συλλογικής εργασίας του ελληνικού σχολείου, ορίζονται στη γενική συνέλευση, του παιδαγωγικού συμβουλίου.

5.6 Το γενικό συμβούλιο, του συλλόγου εκπαιδευτικών του ελληνικού σχολείου εξετάζει και εγκρίνει το Νόμο του σχολείου, τις αλλαγές και τις προσθήκες που απευθύνονται σε αυτό. Το παιδαγωγικό συμβούλιο διεξάγεται το λιγότερο 4 φορές το χρόνο.

5.7 Στην περίοδο ανάμεσα στις συναντήσεις του παιδαγωγικού συμβουλίου του ελληνικού σχολείου ως ανώτατο όργανο υποστηρίζει το Συμβούλιο υποστηρίζει το σχολείο. Το Συμβούλιο είναι ένα σχολικό εκτελεστικό- αντιπροσωπευτικό όργανο. Το Συμβούλιο παρέχει γενική καθοδήγηση για το σχολείο:

- οργανώνει συνεδρίαση παρακολούθησης των εκπαιδευτικών,
- παρακολουθεί την υλοποίηση των προτάσεων και τις παρατηρήσεις των μελών του συλλόγου,
- μαζί με την ηγεσία του, αντιπροσωπεύει το σχολείο σε κρατικούς φορείς,
- εγκρίνει το σχέδιο ανάπτυξης για το σχολείο,
- αντιπροσωπεύει σε κρατικούς και δημόσιους φορείς, από κοινού με τους γονείς/ νόμιμοι αντιπρόσωποι/ τα συμφέροντα των φοιτητών,
- καθορίζει τον τρόπο, τη διάρκεια της εκπαίδευσης την εβδομάδα και τις συνεδρίες κατάρτισης, το χρονοδιάγραμμα και τη μορφή των μεταφρασμένων δοκιμών, κ.λπ.
- συμμετέχει στην οργάνωση και τη διεξαγωγή της κοινωνιολογικής έρευνας στο σχολείο,
- δημιουργεί μια ομάδα φοιτητών για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο σχολείο,
- έχει το δικαίωμα ανεξάρτητα να χρησιμοποιεί εξειδικευμένους και δημιουργικούς καθηγητές,
- λάμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των εκπαιδευτικών και της διοίκησης του σχολείου από αδικαιολόγητη παρέμβαση στις επαγγελματικές δραστηριότητές τους, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο.

5.8 Οι συνεδριάσεις του Συμβουλίου του ελληνικού σχολείου συγκαλούνται ως αναγκαίες αλλά δεν είναι λιγότερες από μία φορά ανά τρίμηνο.

Η απόφαση του συμβουλίου του ελληνικού σχολείου λαμβάνεται με φανερή ψηφοφορία.

Είναι επιλέξιμη η απόφαση εάν παρακολούθησαν τη συνεδρίαση τουλάχιστον τα δύο τρίτα της σύνθεσης και ψήφισαν τουλάχιστον τα δύο τρίτα των παρόντων.

5.9 Η άμεση εποπτεία των σχολείων ασκείτε με την πιστοποίηση του αντίστοιχου διευθυντή.

Ο διευθυντής του ελληνικού σχολείου διορίζεται με απόφαση του Διευθυντή του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής.

5.10 Ο διευθυντής του σχολείου:

- σχεδιάζει, οργανώνει και ελέγχει την εκπαιδευτική διαδικασία, ρωτάει για την ποιότητα και την αποδοτικότητα της δουλειάς που γίνεται στο σχολείο,
- έχει την ευθύνη για τη ζωή και την υγεία των παιδιών και των εργαζόμενων την ώρα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, για τη συμμόρφωση σύμφωνα με τα επαγγελματικά πρότυπα της υγείας και της ασφάλειας,
- προβλέπει για την πρόσληψη και την τοποθέτηση στελεχών, είναι υπεύθυνη για το επίπεδο των δεξιοτήτων των εργαζομένων,
- εγκρίνει την στελέχωση, τα ημερομίσθια και τους μισθούς, τα επιδόματα και τις πρόσθετες ενισχύσεις για αυτούς,
- διαθέτει το ακίνητο και εξασφαλίζει την ορθολογική χρήση των πόρων
- αντιπροσωπεύει το σχολείο τοπική αυτοδιοίκηση των δημόσιων φορέων,
- φέρει ευθύνη για τις πράξεις τους ενώπιον του ιδρύματος.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

6.1 Για το ελληνικό σχολείο προκειμένου να εξασφαλίσει τις δραστηριότητές του εξασφάλισε κτίριο, τον εξοπλισμό, απογραφή, καθώς και άλλα απαραίτητα για να ασκεί τη δραστηριότητά του σύμφωνα με το νόμο στην περιουσία του για πολιτιστικούς, κοινωνικούς και άλλους σκοπούς. Τα αντικείμενα ιδιοκτησίας αποδίδονται στο σχολείο, που είναι στη λειτουργική διαχείριση του σχολείου.

Το ελληνικό σχολείο κατέχει, χρησιμοποιεί και διαθέτει την περιουσία που της έχει ανατεθεί, σύμφωνα με τον ορισμό του ακινήτου, των καταστατικών στόχων για τις δραστηριότητες, του δικαίου της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

Η απομάκρυνση και / ή / αποξένωση της περιουσίας αποδίδεται στο σχολείο. επιτρέπεται μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις και ο τρόπος που προβλέπεται αναφέρεται στη νομοθεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

6.2 Η χρηματοδότηση του σχολείου είναι κομμάτι της κοινωνικής πολιτικής, σύμφωνα με το νόμο «για την εκπαίδευση της Ρωσικής Ομοσπονδίας». Με βάση την κατάσταση, συμπεριλαμβανομένων των θεσμικών και των τοπικών κανονισμών, που αναλογούν ανά φοιτητή.

6.3 Τα πρότυπα χρηματοδότησης θα πρέπει επιλέγον να εξετάσουν το κόστος, δεν είναι ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών. Η προσέλκυση συμπληρωματικών πόρων δεν συνεπάγεται μείωση των προτύπων και το απόλυτο μέγεθος της χρηματοδότησης της από τον προϋπολογισμό της ίδρυσης.

Οι πηγές των ακινήτων και των οικονομικών πόρων του σχολείου είναι:

- τα περιουσιακά μέσα της ίδρυσης,
- ο προϋπολογισμός και τα εξωτερικά ταμεία,
- η ιδιοκτησία, μεταβιβάζεται στον ιδιοκτήτη σχολείο / εξουσιοδοτημένο μονάδα /,
- μέσα των γονέων/ νόμιμοι εκπρόσωποι,
- δωρεές άλλων προσώπων και οντοτήτων,
- τα μέσα που λαμβάνονται για την παροχή πρόσθετων υπηρεσιών,
- το εισόδημα, που λαμβάνεται για την παραγωγή των προϊόντων και την πραγματοποίηση των υπηρεσιών, καθώς και άλλων ειδών ανεξάρτητων δραστηριοτήτων,
- τραπεζικά και λοιπά δάνεια,
- άλλες πηγές σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

Το σχολείο ανεξάρτητα διαχειρίζεται τα διαθέσιμα κεφάλαια.

6.4 Το σχολείο ευθύνεται για τις υποχρεώσεις των εντός των ορίων στη διάθεσή του πόρους. Με επαρκή κεφάλαια πρέπει να καλύπτει τις υποχρεώσεις της ίδρυσης του σχολείου σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

6.5 Οι αχρησιμοποίητοι σε αυτό το έτος οικονομικοί πόροι δεν μπορούν να αποσυρθούν από το σχολείο ή να εγγραφούν στον οικονομικό πακέτο του επόμενου έτους ή να χρησιμοποιηθούν για την εξόφληση της πληρωμής για υπηρεσίες κοινής ωφέλειας. Τα χρηματικά μέσα, λαμβάνονται από τις σχολικές συμφωνίες που χρησιμοποιούνται για τον τρόπο που προβλέπεται από το νόμο.

6.6 Το ελληνικό σχολείο μπορεί να δώσει λογαριασμό υπηρεσιών κοινής ωφελείας που καταβάλλονται για τα εκπαιδευτικούς πόρους πέραν των δημοσιονομικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων/ τη διδασκαλία ειδικών ταχύρρυθμων μαθημάτων, τη ν επαναληπτική διδασκαλία, μαθήματα για τα παιδιά σε βάθος θεμάτων μελέτης και λοιπές υπηρεσίες/, σε συμφωνία με το ίδρυμα, τις επιχειρήσεις, τους οργανισμούς και ιδιώτες.

Οι επί πληρωμής εκπαιδευτικές δραστηριότητες του σχολείου δεν αποτελούν επιχειρησιακές δραστηριότητες κτλ που λαμβάνουν εισόδημα από αυτό και επανεπενδύουν στην ανάπτυξη και στη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας / συμπεριλαμβανομένων των μισθών/.

6.7 Το εκπαιδευτικό ίδρυμα απαλλάσσεται από όλους τους φόρους συμπεριλαμβανομένων πληρωμών για τη γη.

6.8 Το σχολείο δικαιούται ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα που προβλέπεται από το νόμο.

6.9 Τα έσοδα που λαμβάνει το ίδρυμα από δεσμεύσεις/ κερδοσκοπικές/ και αγορά από τα έσοδα που παράγουν αγαθά και περιουσία μεταβιβάζεται για λογαριασμό αυτού στο φυσικό ή νομικό πρόσωπο με τη μορφή δωρεάς, δωρεές ή κληροδότημα που ελήφθησαν από την καλή διάθεση για

το ίδρυμα, αντιστοιχούσαν σε χωριστό ισολογισμό και καθορίζεται για τη θέσπιση του δικαιώματος της επιχειρησιακής διαχείρισης με βάση τις οικείες διατάξεις της συνθήκης με την επιτροπή διαχείρισης της δημοτικής περιουσίας της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης.

II. ΠΡΟΤΥΠΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

7.1 Οι δραστηριότητες για το ελληνικό σχολείο ρυθμίζονται από τις ακόλουθες κατηγορίες τοπικών ενεργειών:

- τη θέση για το Συμβούλιο του εκπαιδευτικού ιδρύματος,
- τη θέση για το παιδαγωγικό συμβούλιο του σχολείου
- τη θέση για την επιτροποπή γονέων του σχολείου,
- τη συμφωνία του σχολείου με τους γονείς,
- τη συμφωνία του σχολείου με τον ιδρυτή,
- τους κανόνες για τη συμπεριφορά των μαθητών,
- τους εσωτερικούς κανονισμούς του σχολείου,
- τη θέση για την καθιέρωση των δικαιωμάτων και τα πριμ για το βασικό μισθό των εργαζομένων,
- τις περιγραφές καθηκόντων του διοικητικού προσωπικού και των νοικοκυριών, τους διευθυντές,
- τη θέση του Μεθοδικού Συμβουλίου του σχολείου,
- τη θέση σχετικά με την αξιολόγηση της επιτροπής,
- τη θέση για το σύστημα των αξιολογήσεων, τη σειρά και τη συχνότητα των ενδιάμεσων και τελικών πιστοποιήσεων των εκπαιδευομένων,
- τις οδηγίες για την ασφάλεια και τους κανόνες χρήσης,
- την απόφαση του παιδαγωγικού συμβουλίου και του συμβουλίου του σχολείου,
- τις εντολές και τις κατευθύνσεις του εκπαιδευτικού ιδρύματος,
- τη θέση για τις πρόσθετες επί πληρωμής υπηρεσίες.

7.2 Οι ... πράξεις του σχολείου δεν μπορούν να είναι σε αντίθεση με τις νομοθετικές πράξεις της Ρωσικής Ομοσπονδίας

III. ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΥΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

8.1 Οι δραστηριότητες του εκπαιδευτικού ιδρύματος μπορούν να αλλάξουν ή να διακοπούν.

8.2 Την αναδιοργάνωση / αλλαγή της νομικής μορφής, την κατάσταση / ίδρυμα της, άδεια και πιστοποιητικό διαπίστευσης του κράτους μπορούν να αναιρεθούν.

8.3 Η διάλυση του ιδρύματος διενεργείται σε ορισμένες περιπτώσεις και σύμφωνα με τον τρόπο που προβλέπεται από το νόμο της Ρωσικής Ομοσπονδίας για την διάλυση, η οποία απαρτίζεται από εκπροσώπους της επιτροπής για τη διαχείριση της δημοτικής περιουσίας, της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης και του τμήματος κοινωνικής πολιτικής της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης.

8.4 σχετικά με την εξάλειψη των κεφαλαίων και άλλων αντικειμένων της ιδιοκτησίας, των καθαρών πληρωμών για την κάλυψη των υποχρεώσεων που έχουν ως στόχο την ανάπτυξη της εκπαίδευσης, σύμφωνα με το νόμο.

8.5 Μετά την διάλυση τα αρχεία του ιδρύματος δίδονται στο Κρατικό Αρχείο.

8.6 Σχετικά με την διάλυση ή την αναδιοργάνωση του ιδρύματος απαλλάσσονται οι εργαζόμενοι από την εγγύηση των δικαιωμάτων τους σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο.

8.7 Η διάλυση θεωρείται ολοκληρωμένη και το ελληνικό σχολείο σταματάει τις δραστηριότητές του από τη στιγμή που υπογράφει για αυτήν στο Ενιαίο Μητρώο μελών κατά τον προβλεπόμενο τρόπο.

Κανονισμοί που συζητήθηκαν κατά τη γενική συνάντηση της ομάδας εργασίας.

Πρωτόκολλο Νο 1

Ο διευθυντής του δημοτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος συμπληρωματικής εκπαίδευσης των παιδιών του σχολείου ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού.

Πόλη Σταυρούπολη
Ματσουκατίδης Ν.Κ

04.08.2000
05-729-03

Πρώτος αναπληρωτής επικεφαλής της Διοίκησης της Σταυρούπολης
Σάκου Σ.Λ

Η επιτροπή για τη διαχείριση της δημοτικής περιουσίας της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης αιτείται για την καταγραφή των αλλαγών, των προσθηκών, του ονόματος στο Καταστατικό του δημοτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος του Κυριακάτικου ελληνικού σχολείου της πόλης Σταυρούπολης, για την εγγεγραμμένη Επιτροπή Ανάπτυξης και την ρύθμιση των σχέσεων της αγοράς της Διοίκησης της Σταυρούπολης στις 06.12.95 Νο0044/95, που βρίσκεται στη πόλη Σταυρούπολη, Οδός Κάρλα Μαρξά, 64.

Απαραίτητα να συνοδεύονται τα έγγραφα που απαιτούνται για την εγγραφή.

Αναπληρωτής επικεφαλής της Διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης- Πρόεδρος της επιτροπής
Β.Φ Κλιουμπίν

«комитет по управлению муниципальным имуществом администрации города Ставрополя просит зарегистрировать изменения, дополнения, внесённые в название и в Устав муниципального образовательного учреждения воскресной греческой школы г. Ставрополя, зарегистрированного комитетом развития и регулирования рыночных отношений администрации г. Ставрополя 06.12.95г. но 0044/95, расположенного по адресу г. Ставрополя, пр.К. Маркса,64».

ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
Διοίκηση της πόλης Σταυρούπολης
Επιτροπή για τη διαχείριση της δημοτικής περιουσίας

ΕΝΤΟΛΗ

Απόφαση για αλλαγές, προσθήκες στην ονομασία και στους κανονισμούς του δημοτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος του Κυριακάτικου ελληνικού σχολείου της πόλης Σταυρούπολης.

Στην απόφαση του επικεφαλής της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης από τις 21.07.97 Νο 2279 «Σχετικά με τη θέση σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους της πόλης των συστατικών εγγράφων του εκπαιδευτικού ιδρύματος», σύμφωνα με με τη θέση της επιτροπής διαχείρισης της δημοτικής περιουσίας της πόλης Σταυρούπολης, έχοντας εξετάσει την αίτηση και τα συστατικά έγγραφα του δημοτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος του Κυριακάτικου ελληνικού σχολείου της πόλης Σταυρούπολης, έχει καταχωρηθεί από την Επιτροπή Ανάπτυξης και ρύθμισης των σχέσεων της αγοράς της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης 06.12.95 Νο 0044/95, βρίσκεται στη διεύθυνση: Πόλη Σταυρούπολης, Οδός Κάρλα Μάρξά, 64.

1. Αλλαγή της επωνυμίας του δημοτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος του Κυριακάτικου ελληνικού σχολείου της πόλης Σταυρούπολης, δηλώνοντας την ονομασία ως εξής: «Δημοτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα συμπληρωματικής εκπαίδευσης των παιδιών του σχολείου ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού της πόλης Σταυρούπολης» (муниципальное образовательное учреждение

дополнительного образования детей школы греческого языка и культуры г. Ставрополя).

2. Εγκρίνει την αλλαγή της επωνυμίας, να επέλθει στο καταστατικό του δημοτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος συμπληρωματικής εκπαίδευσης των παιδιών του σχολείου ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού της πόλης Σταυρούπολης» σύμφωνα με το παράρτημα (внесённые в устав муниципального образовательного учреждения дополнительного образования детей школы греческого языка и культуры г. Ставрополя согласно приложению)ю
3. αναθέτει την εντολή στον διευθυντή του δημοτικού εκπαιδευτικό ίδρυμα της συμπληρωματικής εκπαίδευσης των παιδιών του σχολείου Ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού της πόλης Σταυρούπολης Ματσουκατίδη ΝΚ, για τις αλλαγές και τις προσθήκες στο όνομα του καταστατικού και τη σύσταση, σε εύθετο χρόνο.
4. Ελέγχει για την εκτέλεση της παρούσας εντολής ο αναπληρωτής πρόεδρος της επιτροπής Β.Α Σόμπκο.

Αναπληρωτής Προϊστάμενος της διοίκησης της πόλης Σταυρούπολης
Πρόεδρος Επιτροπής
Β. Φ Κλιουμπίν

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΡΑΙ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ ΑΔΕΙΑ

Ορίζεται, ότι το δημοτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα συμπληρωματικής εκπαίδευσης των παιδιών του σχολείου ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού της πόλης Σταυρούπολης βρίσκεται στο: 355006, Κράι Σταυρούπολης, πόλη Σταυρούπολη, οδός Κάρλα Μάρξα, 64, τηλέφωνο 2636025100 Έχει το δικαίωμα εφαρμογής εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για εκπαιδευτικά προγράμματα, τα οποία προσδιορίζονται στο παράρτημα της παρούσας άδειας, με την επιφύλαξη, για τον καθορισμό της συγκριτικής αξιολόγησης και του περιορισμού του αριθμού των φοιτητών και μαθητών.

Η άδεια ισχύει έως 13 Δεκεμβρίου 2011

Η άδεια χωρίς αίτηση δεν ισχύει

Επικεφαλής αρχής αδειοδότησης
Α.Φ Ζολοτούχινα

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ (ΡΩΣΙΚΑ)

*Формальная группа
школы*

РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ
ПОСТАНОВЛЕНИЕ
Главы администрации города Ставрополя
СТАВРОПОЛЬСКОГО КРАЯ

Об открытии на базе греческого
общества "Анагеннис" воскресной
греческой школы

В связи с организацией греческим обществом "Анагеннис" группы учащихся желающих изучить греческий язык, в целях возрождения культурно-исторических традиций греческого народа, а также рассмотреть инициативу управления образования администрации г.Ставрополя

ПОСТАНОВИЛИ:

1. Открыть на базе греческого общества "Анагеннис" воскресную греческую школу с 01.01.94г.
2. Утвердить Устав воскресной греческой школы (прилагается).
3. Просить краевой управленец образования о финансировании и материальном обеспечении воскресной греческой школы.
4. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на первого заместителя Главы администрации города Ставрополя Кутенере Г.А.

Глава администрации
города Ставрополя

М.В.Кузьмин

г.Ставрополь

№ 20.12.93

* 1009 1993г.

Министерство образования

(муниципальное образование)
Ставропольского края

ЛИЦЕНЗИЯ

Серия А

Регистрационный № 7826

« 13 » декабря 2006 г.

устанавливает, что **Муниципальное образовательное учреждение**
(полное наименование подателя и владельца образовательной лицензии)
дополнительного образования детей школа греческого языка и культуры

г. Ставрополя

место нахождения: 355006, Ставропольский край, г. Ставрополь,

пр. К.Маркса, 64

ИНН 2636025100

имеет право осуществления образовательной деятельности по образовательным программам, указанным в приложении(их) к настоящей лицензии, при соблюдении зафиксированных в нем контрольных нормативов и предельной численности контингента обучающихся, воспитанников.

М. П.

Лицензия действительна по « 13 декабря 2011 г.

Лицензия без приложения недействительна.

Руководитель
лицензирующего органа

А.Ф. Золотухина

Серия А

000339 *

Муниципальное образовательное учреждение
ВОСКРЕСНАЯ ГРЕЧЕСКАЯ ШКОЛА ГОРОДА СТАВРОПОЛИ

Учредитель: Муниципальный город Ставрополь

Дата и номер решения исполкома городского Совета народных депутатов зарегистрировано в комитете развития и реформы рыночных отношений администрации города Ставрополя № 0044/95 от 06.12.95г.

Регистрационный номер № 0044/95 от 06.12.95г.

Юридический адрес местонахождения предприятия
г.Ставрополь, пр.Кирова Маркса, 64

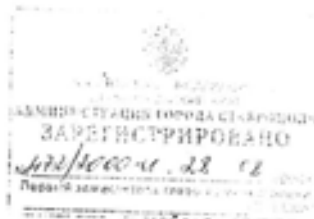
РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ
СТАВРОПОЛЬСКИЙ КРАЙ
АДМИНИСТРАЦИЯ ГОРОДА СТАВРОПОЛЯ

СВИДЕТЕЛЬСТВО № 0044/95
О РЕГИСТРАЦИИ ИЗМЕНЕНИЙ И ДОПОЛНЕНИЙ В УЧРЕДИТЕЛЬНЫХ ДОКУМЕНТАХ

На основании Гражданского кодекса Российской Федерации и распоряжения комитета по управлению муниципальным имуществом администрации города Ставрополя от 04.08.2000 № 178 внесены следующие изменения и дополнения в Устав муниципального образовательного учреждения воскресной греческой школы г.Ставрополя, зарегистрированного комитетом развития и регулирования рыночных отношений администрации города Ставрополя 06.12.95 № 0044/95:

1. Фирменное наименование муниципального образовательного учреждения воскресной греческой школы г.Ставрополя изложить в следующей редакции: «Муниципальное образовательное учреждение дополнительного образования детей школа греческого языка и культуры г.Ставрополя».

2. Изменения и дополнения согласно приложению.

Приложение к свидетельству
о регистрации изменений
и дополнений в учредительных
документах № _____
от "___" _____ 2000г.

" Утверждаю":
Зам.главы администрации
города Ставрополя
Председатель Комитета
по управлению муниципальным
имуществом администрации
г.Ставрополя
_____ В.С.Джарбин
" 14 " 06 _____ 2000г.

" Согласовано " :
Зам.главы администрации
города Ставрополя
Директор Департамента
социальной политики
администрации г.Ставрополя
_____ В.А.Муравь
_____ 2000г.

Изменения и дополнения к
У С Т А В У
муниципального образовательного учреждения
дополнительного образования детей школы
греческого языка и культуры г.Ставрополя

2000 год

I.

Муниципальное образовательное учреждение воскресная греческая школа г.Ставрополя создана в соответствии с постановлением главы администрации г.Ставрополя № 2009 от 20.12.1993 г. и зарегистрирована комитетом развития и регулирования рыночных отношений администрации г.Ставрополя 06.12.95г. № 0044/95.

На основании постановления главы администрации города Ставрополя от 21.07.1997г. № 2279 "О приведении в соответствие с действующим законодательством учредительных документов образовательных учреждений" считать муниципальное образовательное учреждение воскресную греческую школу г.Ставрополя муниципальным образовательным учреждением дополнительного образования детей школой греческого языка и культуры г.Ставрополя.

I. Общие положения.

- I.1. Муниципальное образовательное учреждение дополнительного образования детей школа греческого языка и культуры г.Ставрополь /в дальнейшем именуемая "Греческая школа"/ расположена по адресу 355006 г.Ставрополь, пр.К.Маркса, 64 тел. 26-14-10.
- I.2. Греческая школа в своей деятельности руководствуется Законом Российской Федерации "Об образовании" в редакции Федерального закона от 13.01.96г. № 12 Ж, Гражданским Кодексом Российской Федерации, другими законодательными и нормативными актами, принимаемыми в соответствии с ними. Типовым положением об образовательном учреждении дополнительного образования детей, договора с Учредителем и настоящим Уставом.
- I.3. Учредителем Греческой школы является комитет по управлению муниципальным имуществом администрации г.Ставрополя по согласованию с Департаментом социальной политики. Отношение строится на основании договора в соответствии с Законодательством РФ.
- I.4. Греческая школа является юридическим лицом, имеет самостоятельный баланс, расчетный счет. Школа вправе от своего имени заключать договора в рамках действующего законодательства, приобретать имущественные и неимущественные права и нести обязанности, быть истцом и ответчиком в арбитражном и третейском суде.
- I.5. Права юридического лица в Греческой школе в части введения уставной финансово-хозяйственной деятельности, направленной на организацию образовательного процесса, возникают с момента её регистрации.

2.

- I.6. Греческая школа приобретает право на образовательную деятельность и льготы, предоставленные законодательством РФ с момента выдачи ей лицензии.
- I.7. Право на включение в схему централизованного государственного финансирования и на пользование печатью с изображением Государственного Герба Российской Федерации, возникает с момента государственной аккредитации, подтвержденной соответствующим свидетельством.
- Греческая школа проходит государственную аккредитацию в порядке, установленном Законом Российской Федерации "Об образовании".
- I.8. В Греческой школе не допускается создание и деятельность организационных структур, политических партий, общественно-политических и религиозных движений и организаций.

II. Основные цели и их реализация.

Цели Греческой школы:

- 2.1. Обеспечение необходимых условий для личностного развития, укрепления здоровья, творческого труда детей в возрасте от 6 до 18 лет.
- 2.2. Организация и обучение греческому языку, истории, географии, танцам, музыке.
- 2.3. Содействие на возрождение греческой культуры.
- 2.4. Воспитание гражданственности и патриотизма.
- 2.5. Обеспечение учебного процесса техническими средствами обучения и наглядными пособиями.

Для реализации основных задач Греческая школа имеет право на:

- подготовку и переподготовку кадров учителей греческого языка, организацию семинаров, конференций, повышение квалификации учителей греческого языка.
- самостоятельно с учетом государственных образовательных стандартов разрабатывать, утверждать и реализовывать образовательные программы.
- выбирать формы, средства, методы обучения и воспитания в пределах определенных законодательством Российской Федерации "Об образовании".
- организовывать и совершенствовать методические обеспечения образовательного процесса.
- разрабатывать и утверждать по согласованию с управлением образования годовые календарные учебные графики.
- самостоятельно осуществлять образовательный процесс в соответствии с Уставом, лицензией и свидетельством о государственной аккредитации.
- устанавливать прямые связи с зарубежными учреждениями и организациями.

3.

- 2.6. Учреждение несет ответственность в установленном законодательством Российской Федерации порядке за:
- невыполнение функций, определенных его Уставом.
 - реализацию не в полном объеме образовательных программ в соответствии с утвержденными учебными планами.
 - качество реализуемых образовательных программ.
 - соответствие форм, методов и средств организации образовательного процесса, возрасту, интересам и потребностям детей.
 - нарушение прав и свобод обучающихся и работников Греческой школы
 - иное, предусмотренное законодательством Российской Федерации.

III. Образовательный процесс.

- 3.1. Обучение и воспитание в греческой школе осуществляется на русском языке.
- 3.2. Греческая школа осуществляет образовательный процесс в соответствии с уровнем программ всех ступеней образования:
- I ступень-начальное образование/нормативный срок освоения 4 года
Эта ступень обеспечивает развитие обучающихся, овладение простейшими навыками разговорной речи, чтения, письмом, счетом.
- 3.3. Для зачисления в Греческую школу родители/законные представители предоставляют следующие документы:
- заявление,
 - копию свидетельства о рождении,
 - медицинское заключение о состоянии здоровья,
 - справку с места основного образовательного учреждения / школа, гимназия, лицей и др./,
 - справку о составе семьи
- 3.4. Порядок промежуточной аттестации учащихся устанавливается следующий:
- в первых классах используется только качественная оценка успешности освоения учебной программы. Во 2-3-4 классах она дополняется оценками в баллах: 5/отлично/, 4/хорошо/, 3/удовлетворительно/, 2/неудовлетворительно/. В конце учебного года выставляются итоговые оценки. В 3-4 классах проводятся итоговые контрольные работы по греческому языку.
- 3.5. II ступень-Основное общее образование/нормативный срок освоения 4 года/обеспечивает освоение обучающимися общеобразовательной программы, разработанной Институтом национальных проблем, лабораторией Российских греков. В дополнение к основному предмету-изучению греческого языка-вводятся предметы истории и географии Греции. Кроме обязательных предметов на I-й и 2-й ступенях вводятся предметы хореографии, музыки, направленные на реализацию интересов, способностей и возможностей личности.

4.

На 2-й ступени обучения оценки текущей успеваемости по всем предметам выставляются в баллах: 5 /отлично/, 4 /хорошо/, 3 /удовлетворительно/, 2 /неудовлетворительно/.

Промежуточные оценки в баллах по решению Педагогического Совета Греческой школы выставляются за четверти /2-я ступень/. Подведение итогов промежуточной и годовой аттестации проводится в форме экзаменов.

- 3.6. Обучающиеся, освоившие в полном объеме образовательные программы, переводятся в следующий класс.
Обучающиеся на ступенях начального общего и общего образования, не освоившие программу, оставляются на повторное обучение.
Перевод обучающихся в любом случае проводится по решению педагогического Совета Греческой школы.
- 3.7. Учебный год в Греческой школе начинается с 15 сентября, если этот день приходится на выходной день, то в этом случае учебный год начинается в первый, следующий за ним рабочий день.
- 3.8. Продолжительность каникул устанавливается следующая:
в течение учебного года не менее 30 календарных дней,
летом - 8 недель для учащихся 2-й ступени и 12 недель для учащихся 2-й ступени обучения.
- 3.9. Греческая школа самостоятельно разрабатывает и утверждает годовой календарный учебный график.
- 3.10. Греческая школа согласно санитарным нормам может работать параллельно с обучением в основной средней школе по вторникам, средам, пятницам, субботам и воскресеньям в две смены.
- 3.11. Продолжительность учебного года в 34 недели.
- 3.12. Количество групп в греческой школе определяется в зависимости от санитарных норм и условий для осуществления образовательного процесса.
- 3.13. Наполняемость групп устанавливается в количестве 12-15 обучающихся. При наличии необходимых средств возможно деление на группы с меньшей наполняемостью.
- 3.14. Греческая школа предоставляет дополнительные платные услуги только с согласия обучающихся, их родителей /законных представителей при заключении договора в соответствии с действующим законодательством.

IV. УЧАСТНИКИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА.

- 4.1. Участниками образовательного процесса являются обучающиеся с 6 до 13 лет, педагогические работники и родители/законные представители/обучающихся.
- 4.2. Обучающиеся в греческой школе имеют право на:
- получение бесплатного образования /начального, среднего/ в соответствии с государственными образовательными стандартами;
 - ускоренный курс обучения;
 - получение дополнительного/в т.ч. платного/образовательного услуги;
 - участие в управлении греческой школой в форме, определенной настоящим Уставом;
 - уважение человеческого достоинства, свободу совести и информации, свободное выражение взглядов и убеждений.
- 4.3. Обучающиеся в греческой школе обязаны:
- выполнять Устав греческой школы и добровольно учиться;
 - бережно относиться к имуществу греческой школы;
 - соблюдать технику безопасности, требования санитарии и гигиены;
 - уважать честь и достоинство других обучающихся и работников;
 - следить за своим внешним видом.
- 4.4. Обучающиеся могут быть отчислены из греческой школы в следующих случаях:
- за совершение противоправных действий, грубые и неоднократные нарушения Устава греческой школы и предусмотренные им правила поведения педагогическим Советом греческой школы. Решение педагогического Совета об исключении принимается в присутствии обучающегося и его родителей/законных представителей. Отсутствие на заседании педагогического Совета греческой школы без уважительной причины обучающегося, его родителей/законных представителей/ не лишает Совета греческой школы право рассмотреть вопрос об исключении из школы обучающегося. Решение педагогического Совета об исключении оформляется приказом директора греческой школы. О решении педагогического Совета известить управление образования в 3-х дневный срок.
- 4.5. Педагогические работники имеют право:
- на участие в управлении греческой школой, определенной настоящим Уставом;
 - на защиту своей профессиональной чести и достоинства;
 - на свободу выбора и использование методов обучения и воспитания, учебных пособий и материалов, методов оценки знаний, умений обучающихся;
 - на социальные гарантии и льготы, установленные законодательством Российской Федерации, и дополнительные льготы.

- Представленные Учредителем педагогическим работникам Учреждения;
 - на сокращенную рабочую неделю, на получение пенсии по выслуге лет в порядке, установленном законодательством РФ;
 - на объединение в профессиональные союзы;
 - на условия труда, отвечающие требованиям безопасности и гигиены;
 - повышать свою квалификацию.
- 4.6. Педагогические работники обязаны:
- удовлетворять требованиям соответствующим педагогическим характеристикам;
 - выполнять Устав греческой школы и правила внутреннего трудового распорядка;
 - выполнять условия трудового договора /контракта/;
 - правильно и по назначению использовать учебно-наглядные пособия, оборудование, приборы и мебель;
 - замещать временно отсутствующего педагогического работника по распоряжению администрации до одного месяца, а на добровольной основе – неограниченное время.
- 4.7. Комплектование пед. работников греческой школы осуществляется в следующем порядке:
- по личному заявлению, при наличии высшего или среднего образования отвечающие требованиям квалификационным характеристикам, определенным для соответствующих должностей пед. работников.
- Комплектование технического персонала греческой школы осуществляется согласно личному заявлению, при наличии соответствующих документов.
- 4.8. Отношения работника греческой школы и администрации регулируется трудовым договором/контрактом/, условия которого не могут противоречить трудовому законодательству Российской Федерации.
- 4.9. Родители/законные представители/ имеют право:
- законные права и интересы детей;
 - участвовать в управлении греческой школой;
 - знакомиться с ходом и содержанием образовательного процесса, с оценками успеваемости обучающихся.
- 4.10. Родители/законные представители/обязаны:
- нести ответственность за обучение и воспитание детей,
 - обеспечивать ликвидацию обучающимся академической задолженности
 - выполнять Устав

У. УПРАВЛЕНИЕ УЧРЕЖДЕНИЯ.

Учредителем греческой школы является комитет по управлению муниципальным имуществом г. Ставрополя по согласованию с департаментом социальной политики.

- 5.2. Управление греческой школой осуществляется в соответствии с законодательством Российской Федерации в редакции Федерального закона от 13-01-1996г. № 12-ФЗ и Типовым Положением об образовательном учреждении дополнительного образования детей в Российской Федерации на принципах демократичности, открытости, приоритета общечеловеческих ценностей, охраны жизни и здоровья человека, свободного развития личности.
- 5.3. Управление школой осуществляется на основе принципов самоуправления коллектива и единоначалия .
- 5.4. Формами самоуправления являются:
- Совет греческой школы,
 - педагогический совет греческой школы,
 - собрание трудового коллектива,
 - попечительский совет.
- Их компетенция определяется Уставом школы.
- 5.5. Трудовой коллектив греческой школы составляют все граждане, участвующие своим трудом в деятельности школы, на основе трудового договора. Полномочия трудового коллектива греческой школы осуществляются общим собранием, педагогическим советом.
- 5.6. Общее собрание, педагогический совет греческой школы рассматривает и принимает Устав школы, изменения и дополнения, вносимые в него. Педагогический совет проводится не реже 4 раз в году.
- 5.7. В период между заседаниями педагогического совета греческой школы в роли высшего органа самоуправления выступает Совет школы. Совет школы - исполнительно-представительный орган. Он осуществляет общее руководство школой:
- организует выполнение решений педсовета,
 - контролирует реализацию предложений и критических замечаний членов коллектива,
 - совместно с его руководством представляет школу в государственных органах,
 - утверждает план развития школы,
 - представляет в государственных и общественных органах наряду с родителями/законными представителями/интересы учащихся,
 - по представлению педагогического совета устанавливает режим работы, продолжительность учебной недели и учебных занятий, сроки и форму переводных экзаменов и др.
 - принимает участие в организации и проведении социологических исследований в школе,
 - создаёт творческие группы обучающихся для совершенствования

- воспитательного процесса в школе, 3.
- имеет право самостоятельно привлекать к работе опытных и творческих педагогов,
 - принимает необходимые меры, ограждающие педагогических работников и администрацию школы от необоснованного вмешательства в их профессиональную деятельность в соответствии с действующим законодательством.

5.8. Заседания Совета греческой школы созываются по мере необходимости, но не реже одного раза в квартал.

Решения Совета греческой школы принимаются открытым голосованием

Решения Совета греческой школы являются правомочными, если на его заседании присутствовало не менее двух третей состава и за них проголосовало не менее двух третей присутствующих.

5.9. непосредственно руководство школой осуществляет прошедший соответствующую аттестацию директор.

Директор греческой школы назначается приказом директора департамента социальной политики.

5.10. Директор школы

- планирует, организует и контролирует образовательный процесс, отвечает за качество и эффективность работы школы,
- несет ответственность за жизнь и здоровье детей и работников во время образовательного процесса, соблюдение норм охраны труда и техники безопасности,
- осуществляет прием на работу и расстановку кадров, распределение должностных обязанностей, несет ответственность за уровень квалификации работников,
- утверждает штатное расписание, ставки заработной платы и должностные оклады, надбавки, доплаты к ним,
- распоряжается имуществом греческой школы и обеспечивает рациональное использование финансовых средств,
- представляет школу в государственных, муниципальных и общественных органах,
- несет ответственность за свою деятельность перед учреждением.

ФИНАНСИРОВАНИЕ И ХОЗЯЙСТВЕННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ.

VI. ИМУЩЕСТВО И СРЕДСТВА УЧРЕЖДЕНИЯ

6.1. За греческой школой в целях обеспечения её деятельности закрепляется здание, оборудование, инвентарь, а также иное, необходимое для осуществления уставной деятельности имущества потребительского, культурного, социального и иного назначения. Объекты собственности, закрепленные за школой, находятся в оперативном управлении школы.

Греческая школа владеет, пользуется и распоряжается

закрепленным за ней имуществом в соответствии с назначением имущества, уставными целями деятельности, законодательством РФ.

Изъятие и /или/ отчуждение имущества, закрепленного за школой, допускается только в случаях и порядке, предусмотренных законодательством РФ.

6.2. Финансирование школы осуществляется департаментом соц. политики в соответствии с законом "об образовании РФ." на основе государственных, в том числе ведомственных и местных нормативов, определяемых в расчете на одного обучающегося.

6.3. Нормативы финансирования должны также учитывать затраты, не зависящие от количества детей.

Привлечение дополнительных средств не влечет за собой снижение нормативов и абсолютных размеров его финансирования из бюджета учредителя.

Источником формирования имущества и финансовых ресурсов школы являются:

- собственные средства учредителя,
- бюджетные и внебюджетные средства,
- имущество, переданное школе собственником/уполномоченным им органом/,
- средства родителей/законных представителей/,
- добровольные пожертвования других физических и юридических лиц,
- средства, полученные от предоставления дополнительных образовательных услуг,
- доход, полученный от реализации продукции и услуг, а также других видов разрешенной самостоятельной деятельности,
- кредиты банков и других кредитов,
- другие источники в соответствии с законодательством Российской Федерации.

Школа самостоятельно распоряжается имеющимися финансовыми средствами.

6.4. Школа отвечает по своим обязательствам в пределах находящихся в её распоряжении денежных средств. При недостаточности денежных средств по обязательствам школы отвечает учредитель в установленном законодательством РФ порядке.

6.5. Неиспользованные в этом году финансовые средства не могут быть изъяты у школы или зачислены в объем финансирования следующего года или использованы на погашение оплаты за коммунальные услуги. Валютные средства, полученные от внешнеэкономических связей, используются школой в порядке, установленном законодательством

6.6. Греческая школа может оказывать дополнительные платные образовательные услуги, выходящие за рамки финансируемых из бюджета образовательных программ/преподавание специальных ускоренных курсов, репетиторство, занятия с детьми углубленным изучением предметов и др. услуги/, по договорам с учреждениями, предприятиями, организациями и физическими лицами.

Платная образовательная деятельность школы не относится к предпринимательской, т.к. получаемый от неё доход reinvestируется на развитие и совершенствование образовательного процесса / в том числе заработную плату/.

6.7. Образовательное учреждение освобождается от уплаты всех видов налогов, включая оплату за землю.

6.8. Школа вправе осуществлять самостоятельную хозяйственную деятельность, предусмотренную уставом.

6.9. Доход, полученный учреждением от предпринимательской /приносящей доходы/ деятельности и приобретенное за счет этих доходов имущество, а также имущество, переданное ему физическими или юридическими лицами в форме дара, пожертвования или по завещанию поступают в самостоятельное распоряжение учреждения, учитываются на отдельном балансе и закрепляются за учреждением на праве оперативного управления на основании соответствующего договора с комитетом по управлению муниципальным имуществом администрации г. Ставрополя.

VII. РЕГЛАМЕНТАЦИЯ деятельности ГРЕЧЕСКОЙ ШКОЛЫ.

7.1. Деятельность школы регламентируется следующими видами локальных актов:

- положением о Совете образовательного учреждения,
- положением о педагогическом совете школы,
- положением о родительском комитете школы,
- договором школы с родителями,
- договором школы с учредителем,
- правилами поведения обучающихся,
- правилами внутреннего распорядка школы,
- положением об установлении надбавок и доплат к должностным окладам сотрудников,
- должностными инструкциями административно-хозяйственного персонала, классных руководителей,
- положением о методическом совете школы,
- положением об аттестационной комиссии,
- положением о системе оценок, форм, порядка и периодичности промежуточной и итоговой аттестации обучающихся,
- инструкциями по безопасности и правилам пользования,

- решениями пед.совета и совета школы,
- приказами и распоряжениями по образовательному учреждению,
- положением о платных дополнительных услугах.

II.

7.2. Локальные акты по школе не могут противоречить законодательным актам РФ.

УИИ. РЕОРГАНИЗАЦИЯ И ЛИКВИДАЦИЯ ШКОЛЫ.

- 8.1. Деятельность образовательного учреждения может быть прекращена путём реорганизации или ликвидации.
- 8.2. При реорганизации/изменении организационно-правовой формы, статуса/ учреждения его Устав, лицензия и свидетельство о государственной аккредитации утрачивает силу.
- 8.3. Ликвидация учреждения осуществляется в случаях и порядке, установленном законодательством РФ ликвидационной комиссией, в состав которой входят представители комитета по управлению муниципальным имуществом администрации г. Ставрополя и департамента социальной политики администрации г. Ставрополя.
- 8.4. При ликвидации денежные средства и иные объекты собственности за вычетом платежей по покрытию обязательств направляются на цели развития образования в соответствии с уставом
- 8.5. После ликвидации вся документация Учреждения сдается в госархив.
- 8.6. При ликвидации или реорганизации Учреждения уволенным работникам гарантируется соблюдение их прав в соответствии с действующим законодательством.
- 8.7. Ликвидация считается завершённой, а Греческая школа прекратившей свою деятельность с момента записи об этом в Едином государственном реестре в установленном порядке.

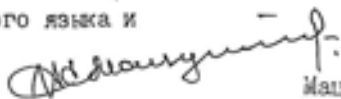
Устав обсужден на
общем собрании трудового
коллектива

Протокол № I

" " _____ 2000г.

Директор
Муниципального образовательного
учреждения дополнительного образования
детей школы греческого языка и
культуры

г. Ставрополь

Масукатидис А.К.

Приложение № 1
к Положению о порядке ведения Государственного реестра предприятий, утвержденному Государственной налоговой службой Российской Федерации от 12 апреля 1993 г. № ЮН-4-12/65Н

В Государственную налоговую инспекцию
по Октябрьскому району

Дата заполнения (число, месяц, год) 28 ИЮНЯ 1996г.

КАРТА
постановки на налоговый учет
и включения в Государственный реестр предприятий

1. Постановка предприятия*) на налоговый учет - 1 (включение в Государственный реестр - 2) внесение сведений об изменении в учредительных документах или сведений о реорганизации - 3 (обвести нужный признак).

2. Наименование предприятия: 2.1. Полное Муниципальное образовательное учреждение-воскресная греческая школа г.Ставрополя Коды**)

2.2. Муниципальное образовательное учреждение-воскресная греческая школа

3. Местонахождение: 3.1. Юридический адрес: 355000, г.Ставрополь пр-т К.Маркса 64

3.3. Адрес исполнительного органа: 355000, г.Ставрополь, пр-т К.Маркса 64

3.5. Телефон исполнительного органа: 23-15-17

4. Классификационные признаки предприятия:

4.1. Организационно-правовая форма: Муниципальное учреждение

4.3. Форма собственности: Муниципальная

4.5. Виды деятельности:
основной: Общеобразовательные детские школы

4.7. Ведомственная принадлежность (группировка): Муниципальные предприятия

Вышестоящая (головная) организация: 5.1. Полное наименование: "Аристотельс" Педагогическая ассоциация

5.2. Код ОКПО: 61997658 5.3. Номер в Госреестре: 665601115

Предприятие является правопреемником: 6.1. Полное наименование: -

6.2. Код ОКПО: - 6.3. Номер в реестре: -

Чистый фонд (капитал): НЕТ тыс. руб.

В том числе доля государственного муниципального капитала (%): -

Здесь и далее под словом предприятие подразумевается предприятие, независимо от его организационно-правовой формы собственности и вида деятельности. Заполняется на основании информационного письма ГИВЦ Госкомстата России или территориального органа комстата России.

2.3. ОКПО	4 3 7 2 2 5 4 6 1
3.2. СОАТО	1 1 0 7 4 0 1 3 6 6 1
или ОКСМ	- - - - -
3.4. СОАТО	1 1 0 7 4 0 1 3 6 6 1
4.2. КОПФ	8 2
4.4. КФС	1 4 1
4.6. ОКОНХ	9 2 3 1 0
	- - - - -
	- - - - -
	- - - - -
	- - - - -
4.8. СООГУ	0 6 4 3 7

№ п.п.	Полное наименование (для учредителей - юридических лиц) Фамилия, имя, отчество (для учредителей - физических лиц)	Юридический адрес	Для юридических лиц:	Код ОКПО, Номер в Госреестре, Код КОПФ	Размер вклада в уставный фонд (%)
			Для физических лиц:	Паспортные данные (серия, номер, где и когда выдан)	
1	2	3	4		5
Учредители - юридические лица					
1.	Комитет по управлению муниципальным имуществом г.Ставрополя	ул.Хетагурова, 8	ОКПО 22044323	Номер в Госр. 263601484 КОПФ 82	
2.	Комитет социальных проблем г.Ставрополя	пр-т К.Маркса, 94		36831768 ИНН 2633003637 82	
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
Учредители - физические лица					
1	2	3	4		5
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					

№ п.п.	Полное наименование банка, МФО, корреспондентский счет	Юридический адрес	Тип счета	Номер счета	Дата открытия счета
1	2	3	4	5	6
1	Акционерный коммерческий Сберегательный банк РФ Октябрьское отделение № 95 г. Ставрополя Кор. счет: 600164947 г.г. г. Ставрополя МФО 231017 ИНН 2636013680	355000, г. Ставро- поль пр-т К.Маркса, 84	расчетный	345 354	02.07.96
			текущий		
			валютный		
			др.		
2			расчетный		
			текущий		
			валютный		
			др.		
3			расчетный		
			текущий		
			валютный		
			др.		
4			расчетный		
			текущий		
			валютный		
			др.		
5			расчетный		
			текущий		
			валютный		
			др.		

А.И. Маузин

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ КОМИТЕТ РОССИЙСКОЙ
ФЕДЕРАЦИИ ПО СТАТИСТИКЕ

СТАВРОПОЛЬСКИЙ КРАЕВОЙ КОМИТЕТ
ГОСУДАРСТВЕННОЙ СТАТИСТИКИ

355105 г. Ставрополь, ул. Пушкина, 4
телефон 34-46-23, 32-86-30

14.08.95 N 994/95

В соответствии с представленными учредительными документами краевой комитет государственной статистики включил в состав Единого государственного регистра предприятий и организаций (ЕГРПО) и присвоил коды Общероссийского классификатора предприятий и организаций (ОКПО) и классификационных признаков (орган управления, группировка - СООГУ, местонахождение - СОАТО, вид деятельности - ОКОНХ, форма собственности - КФС, организационно-правовая форма - КОПФ) предприятие (организации, общественному объединению):

ВОСКРЕСНАЯ ГРЕЧЕСКАЯ ШКОЛА ГОРОДА СТАВРОПОЛЯ (МУНИЦИПАЛЬНОЕ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ) Г. СТАВРОПОЛЬ ОКТЯБРЬСКИЙ Р-Н

Коды : ОКПО - 43772546 СООГУ - 06437 СОАТО - 1107401366
ОКОНХ - 92310

КФС - 14 КОПФ - 92

Адрес : 355000 СТАВРОПОЛЬСКИЙ КРАЙ Г. СТАВРОПОЛЬ, ПРОСПЕКТ КАРЛА
МАРКСА, 64

Телефон : 23-15-17

Телетайп :

Телекс :

Телефакс :

Прошу Вас при изменении вышеуказанных реквизитов предприятия направлять соответствующую информацию в краевой комитет государственной статистики.

Учет и регистрацию
осуществляет:

Тел.: 32-22-33

Исполнительный директор краевого
комитета государственной статистики

В.И. Стукалов

В.И. Стукалов

ДАННЫЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ РЕГИСТРАЦИИ

Регистрирующий орган :

КОМИТЕТ Р И РРО АДМИНИСТРАЦИИ Г. СТАВРОПОЛЯ

Регистрационный номер: 044/95

Номер решения :

Дата регистрации : 06.12.95

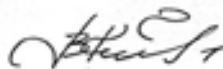
04.01.2000
05-729-036

Первому заместителю главы
администрации г. Ставрополя
Шаку С.Л.

Комитет по управлению муниципальным имуществом администрации города Ставрополя просит зарегистрировать изменения, дополнения, внесенные в название и в Устав муниципального образовательного учреждения воскресной греческой школы г. Ставрополя, зарегистрированного комитетом развития и регулирования рыночных отношений администрации г. Ставрополя 06.12.95г. №0044/95, расположенного по адресу: г.Ставрополь, пр.К.Маркса,64.

Необходимые для регистрации документы прилагаются.

Заместитель главы
администрации г.Ставрополя-
Председатель комитета

В.Ф.Клобин

Войтех И.Г. 26-02-33

Согласовано:
Начальник Управления образования
администрации г. Ставрополя
_____Новикова В.И.
«28» августа 2003 г.

Утверждено:
на Педагогическом Совете
Греческой школы г. Ставрополя
Директор _____ Алепова И.Н.
«01» сентября 2003 г.

ПРОГРАММА

**по греческому языку для школ
с преподаванием греческого (инострannого) языка**

**Рекомендовано
Учебно-методическим Советом
Греческой школы**

Ставрополь 2003г.

Программа по греческому языку для школ с преподаванием греческого (родного) языка

Пояснительная записка.

Задачи и цель курса.

Главная задача, которую ставит перед собой данная программа, это – овладение учащимися такими видами речевой деятельности как аудирование, говорение, чтение, письмо, т.е. свободное владение греческим языком как средством общения.

Одно из основных направлений в преподавании греческого языка – организация работы по овладению учащимися прочными и осознанными знаниями, которые вырабатываются в процессе постоянно осуществляемой системы тренировочных упражнений.

В программе представлены требования к практическому владению учащимися каждым видом речевой деятельности.

Материал в программе расположен с учетом возрастных возможностей учащихся.

Учебный процесс по изучению греческого языка строится на устной основе, что определяет обучение всем видам речевой деятельности на базе устной речи. В начале обучения предусматривается устный вводный курс, обеспечивающий прочное усвоение в устной форме языкового материала, необходимого для обучения чтению.

В дальнейшем предварительное устное освоение языкового материала постепенно сокращается во времени, а на продвинутом этапе устная речь, чтение, письмо функционируют самостоятельно на ранее созданной базе.

2

Аудирование

Овладение аудированием предполагает умение понимать как речь других лиц при непосредственном общении, так и тексты в предъявлении учителя и в звукозаписи. Возрастание требований к аудированию происходит за счет качественных изменений воспринимаемых на слух сообщений (роста их объема), усложнения языкового материала, композиционных особенностей, формы и числа предъявления материала и длительности звучания.

Говорение

Говорение учащихся осуществляется в диалогической и монологической речи и реализуется в двух основных видах: подготовленной и неподготовленной речи. Степень развернутости как подготовленного, так и

неподготовленного высказывания зависит от темы и ситуации общения, от этапа обучения.

К концу школьного курса владение учащимися диалогической и монологической речью должно быть доведено до уровня, обеспечивающего свободное и экспромтное употребление программного языкового материала в новых ситуациях в пределах тематики, определенной программой. Устная речь учащихся должна характеризоваться смысловой законченностью, соответствием ситуации общения, правильностью языкового оформления и структурным разнообразием в зависимости от года обучения.

В диалогической речи учитывается в соответствии с этапом обучения вид диалога, характер реплик каждого собеседника как инициативных, так и ответных, их взаимодействие, развернутость и число, а в монологической – последовательность изложения, неподготовленность или подготовленность высказывания в разных формах речи (описание, повествование, рассуждение, сообщение, доклад, устный реферат) и объем высказывания.

Чтение

Задачи школы в области чтения заключаются в обучении учащихся чтению про себя с пониманием впервые предъявляемых текстов; при этом чтение вслух выступает как вспомогательное средство и методический прием. К концу обучения учащиеся должны уметь читать оригинальную общественно-политическую (в том числе газеты), научно-популярную и художественную литературу.

Тексты для чтения последовательно усложняются и различаются характером, объемом и степенью сложности языкового материала, умения в области чтения развиваются с учетом полноты понимания читаемого и скорости чтения.

При обучении чтению учащиеся овладевают тремя видами чтения про себя:

- 1) чтение текста для ознакомления с его основным содержанием («ознакомительное» чтение);
- 2) чтение с максимально полным и точным пониманием содержания текста («изучающее» чтение);
- 3) чтение текста для получения общего представления о его содержании («просмотровое чтение»).

В зависимости от этапа обучения, сложности языкового материала и установки на объем извлекаемой информации учащиеся читают текст без словаря или с использованием словаря.

Чтение текстов, доступных для понимания без словаря, предусматривается на всех этапах обучения. При этом учащиеся должны научиться догадываться о значении интернациональной лексики и незнакомых слов по контексту.

Программа предусматривает также обучение учащихся умению пользоваться двуязычным словарем.

Развитие речи

Развитие речи на уроках греческого языка осуществляется в трех направлениях, составляющих единое целое.

Первое направление в развитии речи – овладение нормами литературного языка. Овладение нормами литературного языка предполагает работу по устранению из речи учащихся диалектизмов. Успех будет обеспечен, если учитель, принимая во внимание особенности местного говора, будет систематически следить за правильностью речи учащихся, приучать школьников к сознательному анализу своей речи и речи товарищей с точки зрения ее соответствия литературным нормам.

Второе направление – обогащение словарного запаса и грамматического строя речи учащихся. Обогащение запаса слов обеспечивается систематической словарной работой. Одно из важнейших требований в словарной работе – развивать у школьников умение видеть незнакомые слова, пользоваться словарями – справочниками.

Третье направление в развитии речи учащихся — формирование мнений и навыков связного изложения мыслей в устной и письменной форме. Развитие связной речи предполагает работу над содержанием, построением и языковым оформлением высказывания. Эта работа осуществляется при выполнении специальных упражнений и различных творческих работ (работ по картине, творческих диктантов, изложений, сочинений). Она включает формирование и совершенствование умений анализировать тему, уточнять ее границы, определять основную мысль, составлять план и т.д.. Часть этих работ может выполняться как домашние задания.

Работа по развитию речи неразрывно связана с формированием навыков выразительного чтения.

В учебный процесс следует включать выразительное чтение стихотворений и отрывков из художественной прозы. Важно, чтобы на каждом связном тексте учащиеся упражнялись в выразительном чтении.

Письмо

Важнейшим участком в работе учителя является формирование навыков грамотного письма. Письмо рассматривается как вид речевой деятельности и является одной из целей обучения, но оно выступает и как важное средство обучения, способствуя формированию навыков грамотной устной и письменной речи и чтения.

Постановка произношения учащихся предусматривается на начальном этапе обучения. Однако работа над совершенствованием произношения, особенно интонации (ударение, ритм, мелодика), должна проводиться в течение всего курса обучения греческому языку.

Общий объем лексики, которой учащиеся должны овладеть в говорении и которую они должны понимать при аудировании и чтении, а также использовать при письме, определен в 2200 лексических единиц. Под лексическими единицами понимаются знаменательные слова, числительные, строевые слова (местоимения, вспомогательные и модальные глаголы, предлоги, союзы и союзные слова), отдельные словоформы (например, особые формы множественного числа имен существительных, степеней сравнения имен прилагательных или наречий), некоторые модальные и вводные слова, а также словосочетания, которые усваиваются не расчлененно. В программе указано накопление этой лексики по классам.

Освоение лексики пассивного и потенциального словаря, которое осуществляется в процессе аудирования и чтения, является обязательной составной частью учебного процесса. К концу обучения суммарный объем активного и пассивного словаря учащихся должен составлять не менее 4000 лексических единиц.

Грамматический материал, предназначенный для употребления как в устной речи, так и при чтении и письме, осваивается учащимися с помощью структур (моделей, типовых фраз). В процессе овладения грамматическими явлениями используются правила-инструкции и проводится обобщение усвоенного языкового материала. В старших классах учащиеся знакомятся с грамматическими явлениями, которые они должны узнавать и понимать при чтении. Кроме того, на старшем этапе обучения предусмотрена систематизация грамматического материала, практически усвоенного учащимися в предыдущие годы обучения.

Программа не регламентирует последовательность изучения языкового материала, сроки работы по каждой теме, использование учебно-наглядных пособий, учебные приемы и т.п.. Все эти вопросы определяются примерным планированием и методическими рекомендациями "Книги для учителя", а также методическими разработками каждого учителя, одобренными на учебно-методическом совете школы.

На протяжении всего периода обучения существенное внимание должно уделяться организации самостоятельной работы учащихся над языком. Особенно это важно на продвинутом этапе, где учащиеся имеют достаточную языковую подготовку.

Большое значение для формирования у школьников самостоятельности в учебном труде имеет приобщение их к работе со справочной литературой. Постепенно переходя от справочного аппарата учебника к специально созданным для школы словарям и справочникам, учитель вырабатывает у учащихся привычку обращаться к словарям в трудных и сомнительных случаях написания слов, их произношения, ударения, образования формы, раскрытия значения.

Программа не определяет темы, подлежащие повторению в конце года. Такое право предоставляется самому учителю, который из конкретной

обстановки, уровня знаний, умений и навыков учащихся, выделяет темы для повторения.

Практическому овладению греческим языком, решению образовательных, воспитательных и развивающих задач должна способствовать также работа в художественно-эстетическом направлении (песни, театральные сценки, постановки, вечера эрудитов и т.д.)

Освоение лексики пассивного и потенциального словаря, которое осуществляется в процессе аудирования и чтения, является обязательной составной частью учебного процесса. К концу обучения суммарный объем активного и пассивного словаря учащихся должен составлять не менее 4000 лексических единиц.

Грамматический материал, предназначенный для употребления как в устной речи, так и при чтении и письме, осваивается учащимися с помощью структур (моделей, типовых фраз). В процессе овладения грамматическими явлениями используются правила-инструкции и проводится обобщение усвоенного языкового материала. В старших классах учащиеся знакомятся с грамматическими явлениями, которые они должны узнавать и понимать при чтении. Кроме того, на старшем этапе обучения предусмотрена систематизация грамматического материала, практически усвоенного учащимися в предыдущие годы обучения.

Программа не регламентирует последовательность изучения языкового материала, сроки работы по каждой теме, использование учебно-наглядных пособий, учебные приемы и т.п.. Все эти вопросы определяются примерным планированием и методическими рекомендациями "Книги для учителя", а также методическими разработками каждого учителя, одобренными на учебно-методическом совете школы.

На протяжении всего периода обучения существенное внимание должно уделяться организации самостоятельной работы учащихся над языком. Особенно это важно на продвинутом этапе, где учащиеся имеют достаточную языковую подготовку.

Большое значение для формирования у школьников самостоятельности в учебном труде имеет приобщение их к работе со справочной литературой. Постепенно переходя от справочного аппарата учебника к специально созданным для школы словарям и справочникам, учитель вырабатывает у учащихся привычку обращаться к словарям в трудных и сомнительных случаях написания слов, их произношения, ударения, образования формы, раскрытия значения.

Программа не определяет темы, подлежащие повторению в конце года. Такое право предоставляется самому учителю, который из конкретной обстановки, уровня знаний, умений и навыков учащихся, выделяет темы для повторения.

Практическому овладению греческим языком, решению образовательных, воспитательных и развивающих задач должна способствовать также работа в

художественно-эстетическом направлении (песни, театральные сценки, постановки, вечера эрудитов и т.д.)

Третий этап - (У - 1X классы).

Тема: Ученик и его Ближайшее окружение.

Человек, черты характера, интересы, увлечения, вкусы.

Школа. Школьные традиции, школьные предметы, любимое занятие, работа клубов, школьные мероприятия.

Общественная работа и общественно—полезный труд школьников.

Переписка с друзьями.

Здоровье.

Отдых. Путешествия, походы, экскурсии.

Спорт, спортивные состязания.

Кино, театр, телевидение, музей. Впечатления о просмотренных спектаклях, фильмах, передачах.

Тема: Греция.

У географической карты Греции. Достопримечательности Эллады. Мифы Греции.

Тема: Наша страна.

Географическое положение, природа, климат страны.

Достопримечательности города (села), края. ^

Замечательные люди родной страны (ученые, писатели, поэты, артисты, художники, спортсмены, общественные деятели).

Трудовые будни людей.

Политическая и культурная жизнь страны.

Четвертый этап - (X - XI классы).

Тема: Ученик и его ближайшее окружение.

Отношение учащихся друг к другу, учебе, труду, долгу.

Общественная жизнь школы.

Система образования в России. Выбор профессии и подготовка к ней.

Культурная жизнь учащихся. Посещение театра, музея, выставки, кино.

Путешествия. Спортивная жизнь.

Впечатления и мнения учащихся о событиях, людях, литературных героях, праздничных мероприятиях, поездках.

Тема: Наша страна.

Жизнь молодежи. Твои сверстники за рубежом.

Конституция России. Права и Обязанности граждан России.

Борьба за мир и сохранение жизни на земле.
Текущие политические события.
Памятные' страницы родной и мировой истории.
Научно—технический прогресс, освоение космоса, известные ученые.
Охрана природы.
Искусство, театр, живопись. Известные артисты, музыканты, художники.
События культурной жизни.

Тема: Кипр. У географической карты Кипра, его достопримечательности.

Требования к практическому владению греческим языком

II класс

Аудирование

Учащиеся должны понимать на слух греческую речь в нормальном темпе в предъявлении учителя и в звукозаписи, построенную на программном языковом материале, а также указания учителя, связанные с ведением урока.

Говорение.

Диалогическая речь

Учащиеся должны уметь задавать вопросы разных типов и отвечать на вопросы в соответствии с ситуацией в пределах программного языкового материала. Высказывание каждого собеседника должно содержать не менее 3 реплик, правильно оформленных в языковом отношении.

Монологическая речь

Учащиеся должны уметь высказываться в соответствии с ситуацией в пределах программного языкового материала. Объем высказывания — не менее 5 фраз, правильно оформленных в языковом отношении.

Чтение

Учащиеся должны знать Буквы алфавита, практически освоить звуко буквенные соответствия, уметь читать вслух с полным пониманием предъявляемые фразы и короткие тексты, построенные на усвоенном в устной речи программном языковом материале.

Письмо

Учащиеся должны приобрести навыки написания букв, слов и фраз и овладеть орфографией слов, усвоенных в устной речи и используемых в письменных упражнениях.

III класс

Аудирование

Учащиеся должны понимать на слух речь в нормальном темпе в предъявлении учителя и в звукозаписи, построенную на программном языковом материале II—III классов, а также указания учителя с одного предъявления.

Длительность звучания текстов, которые могут предъявляться дважды, до 1 минуты.

Говорение

Диалогическая речь

Учащиеся должны уметь вести беседу, используя вопросы разных типов и ответные реплики, краткие и развернутые, в соответствии с ситуацией по теме в пределах программного языкового материала II—III классов. Высказывание каждого собеседника должно содержать не менее 4 реплик, правильно оформленных в языковом отношении.

Монологическая речь

Учащиеся должны уметь логично и последовательно высказываться в соответствии с ситуацией, делать устные сообщения и описания по теме в пределах программного языкового материала II—III классов. Объем высказывания — не менее 6 фраз, правильно оформленных в языковом отношении.

Чтение

Учащиеся должны уметь читать вслух с полным пониманием, соблюдая орфоэпические нормы, впервые предъявляемые короткие тексты, построенные на усвоенном в устной речи программном языковом материале II—III классов.

Письмо

Учащиеся должны уметь записать со слуха отдельные фразы или несложный связный текст объемом примерно 6 фраз.

IV класс

Аудирование

Учащиеся должны понимать на слух греческую речь в нормальном темпе в предъявлении учителя и в звукозаписи, построенную на программном языковом материале II—IV классов.

Длительность звучаний описательных и фабульных текстов, которые могут предъявляться дважды, до 3 минут.

Говорение

Диалогическая речь

Учащиеся должны уметь вести беседу, используя вопросы разных типов, приказания, просьбы и ответные реплики согласия, возражения, сожаления и

т.п. с дополнениями и уточнениями в пределах программного языкового материала П—1У классов в соответствии с ситуацией по теме, а также в связи с содержанием услышанного, увиденного или прочитанного. Высказывание каждого собеседника должно содержать не менее 5 реплик, правильно оформленных в языковом отношении.

Монологическая речь

Учащиеся должны уметь логично и последовательно высказываться в соответствии с ситуацией, делать устные развернутые сообщения и описания с элементами повествования по теме, включая и личную оценку, а также передать своими словами основное содержание прослушанного или прочитанного текста в пределах программного языкового материала П-1У классов. Объем высказывания - не менее; 3 фраз, правильно оформленных в языковом отношении.

Чтение

Учащиеся должны уметь читать вслух и про себя с полным пониманием впервые предъявляемые короткие тексты, построенные на программном языковом материале П—1У классов, которые могут содержать до 2% незнакомых слов, поясняемых в материалах справочного характера или понимаемых по догадке. Скорость чтения вслух и про себя - не менее 350 печатных знаков в минуту.

Письмо

Учащиеся должны сделать письменное описание ситуации (объемом не менее 8 фраз) и написать письмо другу.

V класс

Аудирование

Учащиеся должны понимать на слух греческую речь в нормальном темпе в предъявлении учителя и в звукозаписи, построенную на программном языковом материале П-V классов и допускающую включение до 1% незнакомых слов и отдельные грамматические явления, о значении которых учащиеся могут догадаться по контексту.

Длительность звучания описательных и фабульных текстов, которые могут предъявляться дважды, до 4 минут.

Говорение

Диалогическая речь

Учащиеся должны уметь без предварительной подготовки вести беседу, используя вопросы разных типов, приказание, просьбы, предложения, приглашения и ответные развернутые реплики с дополнениями и уточнениями с целью обмена сведениями и мнениями в пределах программного языкового

материала II-V классов в соответствии с ситуацией по теме, а также в связи с содержанием услышанного, увиденного или прочитанного. Высказывание каждого собеседника должно содержать не менее 6 реплик, правильно оформленных в языковом отношении.

Монологическая речь

Учащиеся должны уметь без предварительной подготовки логично и последовательно высказываться в соответствии с ситуацией, делать развернутые сообщения и описания по теме с элементами повествования, включая личную оценку и пояснения в пределах программного языкового материала II-V классов, а также уметь делать подготовленные сообщения в виде рассказа о прослушанном, увиденном или прочитанном с элементами личной оценки. Объем высказывания - не менее 12 фраз, правильно оформленных в языковом отношении.

Чтение.

Учащиеся должны уметь читать про себя с полным пониманием впервые предъявляемые адаптированные литературные тексты, построенные на программном языковом материале, которые могут содержать до 3% незнакомых слов, понимаемых по догадке или с помощью словаря. Скорость чтения - не менее 400 печатные: знаков в минуту.

Учащиеся должны также уметь самостоятельно пользоваться при чтении двуязычным словарем.

Письмо

Учащиеся должны уметь сделать письменное описание прошедших событий или составить рассказ о них в пределах пройденной тематики (объемом примерно в 12 фраз).

VII класс

Аудирование

Учащиеся должны понимать на слух греческую речь в нормальном темпе, включая объяснения учителя изучаемого материала, а также описательные и фабульные тексты в однократном предъявлении учителя и в звукозаписи, построенные на программном языковом материале II-VII классов; тексты могут содержать до 2% незнакомых слов, о значении которых учащиеся могут догадаться, а также до 1% слов, о значении которых догадаться нельзя, но незнание которых не препятствует пониманию текста в целом.

Длительность звучания текстов — до 6 минут.

Говорение

Диалогическая речь

Учащиеся должны уметь без предварительной подготовки вести беседу, включающую развернутые дополнительные сообщения, побуждения к продолжению разговора, выражения своей точки зрения и оценки в пределах программного языкового материала II—VII классов в соответствии с ситуацией по теме, а также в связи с содержанием услышанного, увиденного или прочитанного. Высказывание каждого собеседника должно содержать не менее 8 реплик, правильно оформлены в языковом отношении.

Монологическая речь

Учащиеся должны уметь без предварительной подготовки логично и последовательно делать развернутые сообщения описательного и повествовательного характера по теме или ситуации и в связи с прослушанным или прочитанным, которые должны содержать рассуждения и личную оценку, а также уметь делать подготовленные сообщения в виде информации или развернутого рассказа на основе прослушанного, увиденного или прочитанного. Сообщения ДОЛЖНЫ содержать личную оценку и аргументацию.

Объем высказывания - не менее 16 фраз, правильно оформленных в языковом отношении.

Чтение

Учащиеся должны уметь читать про себя (без помощи словаря) с целью общего ознакомления с основным содержанием впервые предъявляемые адаптированные тексты, построенные на программном языковом материале и содержащие до 3% незнакомых слов, о значении которых учащиеся могут догадаться. Скорость чтения — не менее 450 печатных знаков в минуту.

Учащиеся должны уметь читать про себя (с помощью словаря) с максимально полным и точным пониманием содержания впервые предъявляемые несложные тексты из общественно-политической и художественной литературы, содержащей до 4% незнакомых слов.

Объем текста - из расчета 1200 печатных знаков за один академический час.

Письмо

Учащиеся должны уметь написать план прочитанного или прослушанного текста по теме (объемом примерно в 15 фраз), написать небольшую заметку в стенгазету.

VIII класс

Аудирование

Учащиеся должны понимать на слух греческую речь в нормальном темпе, включая объяснения изучаемого материала учителем, а также описательные и фабульные тексты в однократном предъявлении учителя и в звукозаписи; тексты могут содержать до 2% незнакомых слов, о значении которых учащиеся могут догадаться, а также до 2% слов, о значении которых нельзя догадаться, но незнание которых не препятствует пониманию текста в целом.

Длительность звучания текстов - до 7 минут.

Говорение

Диалогическая речь

Учащиеся должны уметь без предварительной подготовки вести беседу, включающую развернутые дополнительные сообщения, побуждения к продолжению разговора, выражения своей точки зрения и оценки в пределах программного языкового материала II—VIII классов в соответствии с ситуацией по теме, а также в связи с содержанием услышанного, увиденного или прочитанного. Высказывание каждого собеседника должно содержать не менее 9 реплик, правильно оформлены в языковом отношении.

Монологическая речь

Учащиеся должны уметь без предварительной подготовки логично и последовательно делать развернутые сообщения описательного и повествовательного характера по теме или ситуации и в связи с прослушанным или прочитанным, которые должны содержать рассуждения и личную оценку, а также уметь делать подготовленные сообщения в виде информации или развернутого рассказа на основе прослушанного, увиденного или прочитанного. Сообщения ДОЛЖНЫ содержать личную оценку и аргументацию.

Объем высказывания - не менее 18 фраз, правильно оформленных в языковом отношении.

Чтение

Учащиеся должны уметь читать про себя (без помощи словаря) с целью общего ознакомления с основным содержанием впервые предъявляемые адаптированные тексты, построенные на программном языковом материале и содержащие до 3% незнакомых слов, о значении которых учащиеся могут догадаться. Скорость чтения — не менее 500 печатных знаков в минуту.

Учащиеся должны уметь читать про себя (с помощью словаря) с максимально полным и точным пониманием содержания впервые предъявляемые несложные тексты из общественно-политической и художественной литературы, содержащей до 6 % незнакомых слов.

Объем текста - из расчета 1500 печатных знаков за один академический час.

Письмо

Учащиеся должны уметь написать письмо

IX класс

Аудирование

Учащиеся должны понимать на слух греческую речь в нормальном темпе, включая объяснения изучаемого материала учителем, а также описательные и фабульные тексты в однократном предъявлении учителя и в звукозаписи; тексты могут содержать до 3% . незнакомых слов, о значении которых нельзя догадаться, но незнание которых не препятствует пониманию текста в целом.

Длительность звучания текстов - до 8 минут.

Говорение

Диалогическая речь

Учащиеся должны уметь вести беседу и участвовать в дискуссии по вопросам, требующим предварительного сбора фактов. При этом обмен диалогическими единствами всех видов должен чередоваться с достаточно развернутыми монологическими высказываниями. Высказывание каждого собеседника должно содержать не менее 10 реплик, правильно оформлены в языковом отношении.

Монологическая речь

Учащиеся должны уметь без предварительной подготовки делать развернутые сообщения по теме и в связи с прослушанным или прочитанным, которые включали бы все качественные показатели предыдущих лет обучения, уметь проанализировать, а также уметь делать подготовленные сообщения по теме в виде реферата по прочитанному и сообщения по теме на основе различных источников информации. Сообщения должны содержать личную оценку и аргументацию.

Объем высказывания - не менее 20 фраз, правильно оформленных в языковом отношении.

Чтение

Учащиеся должны уметь читать про себя (без помощи словаря) с целью общего ознакомления с основным содержанием впервые предъявляемые несложные оригинальные тексты (включая газеты), научно-популярной и художественной литературы, содержащие до 3% незнакомых слов, о значении которых учащиеся могут догадаться. Скорость чтения — не менее 600 печатных знаков в минуту.

Учащиеся должны уметь читать про себя (с помощью словаря) с максимально полным и точным пониманием содержания впервые предъявляемые несложные тексты из общественно-политической (включая газеты), научно - популярной и художественной литературы, содержащей до 8% незнакомых слов.

Объем текста - из расчета 1800 печатных знаков за один академический час. Учащиеся должны пользоваться одноязычным (толковым) словарем.

Учащиеся должны быстро уметь быстро ознакомиться с текстом с тем, чтобы получить общее представление о содержании его. Скорость чтения – не менее 1000 печатных знаков в минуту.

Письмо

Учащиеся должны уметь написать аннотацию к прочитанному, а также план-тезисы к устному сообщению.

X класс

Аудирование

Учащиеся должны понимать на слух греческую речь в нормальном темпе, а также тексты различного характера в однократном предъявлении учителя и в звукозаписи. Тексты могут содержать до 3% незнакомых слов, о значении которых учащиеся могут догадаться, а также до 3% слов, о значении которых нельзя догадаться, но незнание которых не препятствует пониманию текста в целом.

Длительность звучания текстов - до 7- 8 минут.

Говорение

Диалогическая речь

Учащиеся должны уметь вести беседу. Высказывание каждого собеседника должно содержать не менее 10-12 реплик, правильно оформленных в языковом отношении.

Монологическая речь

Учащиеся должны уметь делать развернутые сообщения по теме и в связи с прослушанным, увиденным или прочитанным, которые включали бы все качественные показатели предыдущих лет обучения.

Объем высказывания - не менее 20 фраз, правильно оформленных в языковом отношении.

Чтение

Учащиеся должны уметь читать про себя с целью общего ознакомления с основным содержанием впервые предъявляемые несложные оригинальные тексты (включая газеты), научно-популярной и художественной литературы, содержащие до 3% незнакомых слов. Скорость чтения — не менее 600 печатных знаков в минуту.

Учащиеся должны уметь читать про себя (с помощью словаря) с максимально полным и точным пониманием содержания впервые предъявляемые несложные тексты из общественно-политической (включая

газеты), нвучно - популярной и художественной литературы, содержащей до 10% незнакомых слов.

Объем текста - из расчета 1800 печатных знаков за один академический час.

Учащиеся должны уметь быстро (без словаря) ознакомиться с текстом с тем, чтобы получить общее представление о его содержании.

Скорость чтения – не менее 1200 печатных знаков в минуту.

Письмо

Учащиеся должны уметь написать реферат по изученному материалу как на греческом, так и на русском языке. Написание реферата предполагает широкое использование словаря и других вспомогательных материалов, рекомендованных учителем (интернет, библиотека и др.)

XI класс

Аудирование

Учащиеся должны понимать на слух греческую речь в нормальном темпе, а также тексты различного характера для аудирования в однократном предъявлении учителя и в звукозаписи. Тексты могут содержать до 3% незнакомых слов, о значении которых учащиеся могут догадаться, а также до 3% слов, о значении которых нельзя догадаться, но незнание которых не препятствует пониманию текста в целом.

Длительность звучания текстов - до 10 минут.

Говорение

Диалогическая речь

Учащиеся должны уметь вести беседу и участвовать в дискуссии, требующей предварительного сбора и группировки фактов, отстаивая свою позицию оппонентов в споре. Высказывание каждого собеседника должно содержать не менее 10-12 реплик, правильно оформленных в языковом отношении.

Монологическая речь

Учащиеся должны уметь без предварительной подготовки делать развернутые сообщения по теме и в связи с прослушанным, увиденным или прочитанным.

Объем высказывания - не менее 22 фраз, правильно оформленных в языковом отношении.

Чтение. Письмо

Развитие умений и навыков владения учащимися указанными видами деятельности осуществляется на языковом материале IX-X классов и ранее изученных грамматических формах и конструкциях. Освоение новой лексики базируется на языковой догадке учащихся.

Перевод

Учащиеся должны уметь устно переводить (выступая в роли переводчика) с греческого языка на язык обучения и наоборот в пределах программного языкового материала, подлежащего усвоению и устной речи.

Учащиеся должны уметь письменно переводить с греческого языка на язык обучения и наоборот тексты, пользуясь словарями и другими видами справочной литературы.

Объем текста - из расчета 1200 печатных знаков за один академический час.

ПРОГРАММА ЯЗЫКОВОГО МАТЕРИАЛА ПО ГРЕЧЕСКОМУ ЯЗЫКУ

II класс

Фонетический. Овладение всеми звуками греческого языка в потоке речи, интонацией повествовательных (утвердительных и отрицательных) и вопросительных предложений.

Лексический. Овладение 250 лексическими единицами.

Грамматический. Овладение структурами с глаголами **εἶμαι, ἔχω, γράφω** в **Ενεστώτας** и **Μέλλοντας διαρκής**.

Овладение утвердительными, отрицательными и вопросительными формами (общие, альтернативные и специальные вопросы) указанных структур.

Овладение структурными глаголами второго спряжения типа: **αγαπώ, εξηγώ**.

Отрицание **δεν** и его место в предложении.

Отрицание **όχι** и его место в предложении.

Сложносочиненные союзные предложения.

Употребление союзов: **και, ή**

Выражение единственного и множественного числа имен существительных. Выражение принадлежности с помощью притяжательной формы существительных. Употребление определенного и неопределенного артиклей; отсутствие артикля. Употребление личных, притяжательных, указательных и вопросительных местоимений. Употребление прилагательных в положительной степени. Употребление количественных числительных до 30. употребление предлогов.

III класс

Фонетический. Овладение ритмом и логическим ударением. Овладение интонацией сложносочиненных предложений.

Лексический. Овладение 500 лексическими единицами.

Грамматический. Овладение структурами с знаменательными глаголами в **Υποτακτική έγγλιση** и **Παρατατικός**.

структурами безличных предложений в **Ενεστώτας**;

структурами с модальными глаголами **υπήραχα, ήθελα**;

с оборотом **θέλω να διαβάζω**

структурами типа **πρέπει να γράφει, αγαπώ να χορεύω**.

Овладение утвердительными, отрицательными и вопросительными формами (общие, альтернативные и специальные вопросы) указанных структур.

Употребление качественных прилагательных в сравнительной и превосходной степенях сравнения. Употребление количественных и порядковых числительных до 100.

IV класс

Фонетический. Овладение эмфатической интонацией и интонацией разделительных вопросов.

Лексический. Овладение 800 лексическими единицами.

Грамматический. Овладение структурами с знаменательными глаголами в Παράτατικός и Αόριστος.

структурами μου ἄρεσε

с оборотом μου ἄρεσε να διαβάζω

структурами типа πρέπει να γράφει, αγαπώ να χορεύω.

Овладение утвердительными, отрицательными и вопросительными формами (общие, альтернативные и специальные вопросы) указанных структур.

Употребление возвратных, неопределенных и притяжательных местоимений в абсолютной форме. Употребление числительных свыше 100.

Употребление наречий в сравнительной и превосходной степенях сравнения.

V класс

Фонетический. Овладение интонацией сложноподчиненных предложений

Лексический. Овладение 1100 лексическими единицами.

Грамматический. Овладение структурами в косвенной речи (соотнесенной с настоящим временем). Овладение структурами с знаменательными глаголами в Αόριστος и Μέλλοντα στιγμιαίος.

Овладение утвердительными, отрицательными и вопросительными формами (общие, альтернативные и специальные вопросы) указанных структур.

Сложноподчиненные предложения.

VI класс

Лексический. Овладение 1350 лексическими единицами.

Грамматический. Овладение структурами с знаменательными глаголами в Μέλλοντας στιγμιαίος (θα γράψω, θα χτενιστώ).

Овладение утвердительными, отрицательными и вопросительными формами (общие, альтернативные и специальные вопросы) указанных структур.

VII класс

Лексический. Овладение 1600 лексическими единицами.

Грамматический. Овладение структурами с знаменательными глаголами в Παρακείμενο.

VIII класс

Лексический. Овладение 1850 лексическими единицами.

Грамматический. Овладение структурами с знаменательными глаголами в сослагательном и условном наклонениях (αν θέλεις, αν γράψεις)

Αν είχα καιρό θα πήγαίνα.

IX класс

Лексический. Овладение 2050 лексическими единицами.

Грамматический. Ознакомление с формами и употреблением глаголов в Υπερσυντέλικο (είχα διαβάσει, είχα συναντηθεί);
с причастными оборотами: αγαπημένος, αλοφασισμένος.

X- XI класс

Лексический. Овладение 2200 лексическими единицами.

Грамматический. Ознакомление с формами и употреблением глаголов в Μέλλοντας συντελεσμένος (θα έχω πλύνει, θα έχω φύγει, θα έχω νικήσει);
Деепричастие типа φεύγοντας, νικώντας.

Утверждено

Педагогический Совет Греческой школы

«__ 1 __»__ 09 __ 2006г.

Алепова И.Н.

Программа курса «Страноведение»

на основе комбинированной интеграции

Алепова И.Н.

Греческая школа

Пояснительная записка

Мы живем во времена, когда информация обрушивается на нас стремительным потоком. Открытия, исследования, поиски - каждый день приносит с собой что-нибудь новое. И школьные учебники «толстеют» от количества новых фактов и сведений, которые необходимо заучивать наизусть. Химия, биология, физика, история...

Практика преподавания привела нас к пониманию того, что содержание образования в форме готового знания по отдельным дисциплинам не соответствует реальному положению вещей ни в науке, ни в искусстве, ни в жизни. Предметное образование дробит мир в сознании ребенка на отдельные, не всегда взаимосвязанные части. Да и иностранный язык, изучаемый сам по себе, в виде определенного объема лексического и грамматического материала, не позволяет создать целостный образ страны, войти в иную культуру, постичь психологию и образ мышления другого народа. Поэтому перед нами встал вопрос о том, каким образом возможно, обучая греческому языку, сохранить целостность детского представления о мире.

Решение было найдено в использовании принципов интеграции. В отличие от традиционных программ, в которых обучение иностранным языкам строится как процесс моносистемного знания одного из языков, интегрированные языковые программы формируют полисистемное знание о языке. Первоначально это были отдельные интегрированные уроки греческого языка с математикой, конструированием, литературой, музыкой, ИЗО. Но, столкнувшись с проблемой эпизодичности знаний о стране изучаемого языка, мы пришли к необходимости создания факультативного курса «Страноведение. Греция». По степени интеграции в классификации А.Блюма этот курс можно отнести к комбинированным интегрированным программам, где интеграция идет путем комбинации нескольких предметов в один, (Греция рассматривается под различными углами зрения: язык, география, история, литература и др.). Настоящий курс рассчитан на 8-летний период при нагрузке 1 час в неделю (в зависимости от поставленных целей и реального времени, возможно использование отдельных его блоков).

Для начала изучения курса предложен 2-й класс, в том случае, если греческий язык вводится во 1-м классе, то есть, через год после первого знакомства с языком, когда у детей возникает необходимость узнать как можно больше о стране изучаемого языка. Но могут быть и другие варианты: например, в 5 классе возможно одновременное начало изучения языка и страноведческого курса. Для более эффективного усвоения материала настоящий курс ведется на русском языке, и лишь на заключительном этапе, систематизация всех накопленных знаний осуществляется на греческом языке.

Структура курса выглядит следующим образом:

I этап – 1-й год обучения

Историко-географическая картина Греции. Афины – сердце Греции.

Первичное знакомство со страной, с её расположением, окружающими соседями, а также основы работы с картой.

II этап – 2-й год обучения

Традиции и обычаи Греции.

Попытка увидеть особенности греческого характера, проследить истоки национальных праздников и традиций, а также знакомство с историческими, семейными, культурными и спортивными праздниками.

III этап – 3-4-й годы обучения

Путешествие по греческим провинциям.

Детальное знакомство с историческими, культурными и экономическими особенностями каждой из провинций Греции. На данном этапе обозначается позиция ученика как исследователя и приоритет отдается коллективно-интеллектуальным играм, соревнованиям.

IV этап – 5-й год обучения

Мой современник, какой он?

Так как учащиеся проживают свой возрастной кризис (соответственно с теорией Л.С. Выготского), который выражается в перемещении акцента с учебной деятельности на межличностные

отношения, то в это время наиболее интересной может быть тема «Мой современник».

У этап – 6-й год обучения

Греция вчера и сегодня.

Возможность проследить развитие страны от возникновения до сегодняшних дней, познакомиться с культурой, социально-экономическими отношениями в разные исторические эпохи.

УІ этап – 7-8-й годы обучения

Систематизация всего накопленного материала (на греческом языке)

Знакомство с оригинальными греческими тематическими текстами-первоисточниками о Греции.

Курс «Страноведение. Греция» носит не только информативный характер, но и предполагает освоение учебного материала на основе собственной деятельности учащихся. Так, например, для изучения географии Греции в третьем классе были найдены интересные приемы. Это и работа с танграмом (геометрическая игра), которая помогла детям хорошо ориентироваться по карте Европы, это и соотнесение карты Греции с геометрическими фигурами (шестиугольником, кругом) и их построение. Удачным в изучении этой темы оказалось пересечение предметов естественного и гуманитарного циклов, а именно: литературы, конструирования, географии и черчения. При изучении повести Хадзизакиса «Грек Зорба» детям было предложено нанести на карту Греции путь, который проделал Зорба. Результатом этой работы явилось умение ориентироваться по карте: дети знают и находят в пределах 15 греческих городов Греции на начальном этапе происходит в форме сюжетной игры – экскурсии по Афинам. Изучение истории города, его достопримечательностей в этой форме является особенно привлекательным для детей. К тому же, это способствует и развитию артистизма, и навыков

монологической речи, так как каждый ребенок, пребывая в роли экскурсовода, готовит план своего рассказа, опирается на наглядности и план города.

Проведение сюжетно-ролевых игр оказывается эффективной формой при изучении традиций греческого народа. Праздники, проводившиеся в классе во время уроков с максимальным использованием иноязычной речи, запоминаются детям как наиболее яркие моменты курса. В этом учебном году после знакомства с

произведениями греческих авторов на уроках литературы и изучения темы «Рождество в Греции» на уроках страноведения возникла идея проведения праздника-спектакля на греческом языке «Агия нихта...» для учащихся 3 и 10 классов. Вся подготовка к празднику основывалась на интеграции различных видов учебной и творческой деятельности, объединенных единой целью – создание спектакля. Дети создавали декорации и костюмы на уроках ИЗО, разучивали песни на уроке музыки, готовили друг другу подарки, мамы испекли новогодний пирог «Василопиту». И даже музыку сочинили сами.

Но, если, на первоначальном этапе обучения предполагается работа с географическими картами, с географическим танграмом, изготовление учащимися плана-панорамы Афины для проведения экскурсий-прогулок, разыгрывание исторических национальных праздников, то на заключительных этапах старшекласниками создаются индивидуальные исследовательские работы.

Данный курс реализовывался полностью в 1994-95 гг. с 3-го по 9-й класс, отдельные блоки курса использовались для работы в 5 и 6 классах в 1995-96 г. В настоящее время курс включен в образовательную программу Греческой школы г. Ставрополя. Результаты тестирований показали, что, благодаря применению интеграции и разнообразных форм, учащиеся с легкостью осваивают такой обширный материал, который свободно используют в различных ситуациях.

Интегрированный подход, на котором построен предлагаемый курс «Страноведение. Греция», прослеживается и в других курсах, созданных в нашей школе в последние годы. Так как именно интеграцию мы считаем перспективной линией в обновлении содержания образования на современном этапе.

Тема занятия	К-во часов	Наглядные пособия		Виды работы	Основные понятия	Предполагаемый результат
		Коллективные	Индивидуальные			
Что такое страноведение	1	- карта Греции; - звуковое письмо греческих школьников		- коллективная беседа по темам: а) что такое наука , б) отрасли науки, в) этимология слова «страноведение»	Наука Отрасли науки	Определение места предмета «страноведение» среди разных наук
На что похожа Греция	1	- карта Греции	- прозрачный контур Греции - трафарет Греции	- чертёж окружности Ø 10 см - вписывание в окружность шестиугольника по контуру - размещение в шестиугольнике трафарета Греции - мини-сочинение «На что похожа Греция»	Масштаб Территория	1) появление зрительного образа географического обозначения Греции; 2) соединение двух сторон этого образа - геометрической - индивидуально-творческой

Тема занятия	К-во часов	Наглядные пособия		Виды работы	Основные понятия	Предполагаемый результат
		Коллективные	Индивидуид.			
Соседи Греции	2	<ul style="list-style-type: none"> - карта Греции - политическая карта мира - карта Европы - географический танграм 	<ul style="list-style-type: none"> - географический танграм из 9-ти элементов 	<ul style="list-style-type: none"> - работа с картами мира и Европы - работа с географическим танграмом - знакомство со странами, окружающими Грецию - тестовые задания 	<ul style="list-style-type: none"> Сухопутная граница Морская граница Естественная граница Государства-карлики 	1) умение расположить вокруг Франции (модель), соседствующие с ней государства
Воды Греции	1	<ul style="list-style-type: none"> - карта Греции - карта морского дна - слайды - фото - различные виды ракушек 	<ul style="list-style-type: none"> - прозрачный контур Греции - трафарет Греции 	<ul style="list-style-type: none"> - работа с картой - работа с контуром (нанесение линий рек) - сравнительная характеристика рек Греции - знакомство с деятельностью Мицотакиса - слушание песни «Мое море» (определить о каком море поется) - тестовые задания 	<ul style="list-style-type: none"> Рельеф Течение Океан Пролив Залив Исток 	<ul style="list-style-type: none"> 1) умение сравнивать по различным параметрам реки Греции 2) находить на карте реки, моря, океан 3) определять морские границы
Горные массивы	1	<ul style="list-style-type: none"> - карта Греции - атлас геологических пород - слайды - фото 	<ul style="list-style-type: none"> - карта Греции (в тетради) 	<ul style="list-style-type: none"> - определение возрастных особенностей горных массивов - нахождение их на карте - нанесение объектов на карту в тетради - определение этимологии слова «Иглосса му» 	<ul style="list-style-type: none"> Вершина Восхождение Массив Перевал 	<ul style="list-style-type: none"> 1) умение находить на карте основные горные вершины 2) знание высоты наивысшей точки Европы 3) умение

				<ul style="list-style-type: none"> - слушание фонозаписи бузуки - разучивание песни « Салоники - тестовые задания 		выстраивать возрастную цепочку горных массивов Франции
Города Греции	2	<ul style="list-style-type: none"> - карта Греции - слайды - фото 	<ul style="list-style-type: none"> - прозрачный контур карты - трафарет карты 	<ul style="list-style-type: none"> - нанесение на карту основных городов Греции - разыгрывание диалогов на греческом языке с использованием карты - игра « Я знаю 5 греческих городов» а) на русском языке б) на греческом языке - пресс-конференция с учителями, побывавшими в разных городах Греции 	Население Город-метрополия	1) умение назвать и показать на карте от 5 до 15 греческих городов
Заключительный урок	1	<ul style="list-style-type: none"> - карта Греции 	<ul style="list-style-type: none"> - листы тестовых заданий 	<ul style="list-style-type: none"> - тестовая работа по изученным темам (4 варианта) 		<ol style="list-style-type: none"> 1) Выявление нового круга интересов по результатам тестовой работы 2) Создание индивидуальных творческих работ

ТЕМАТИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ

6 класс (34 часа)

I четверть (8 часов)

Повторение и систематизация изученного.

1. Что я знаю о Греции.
2. Составление таблицы *Исторические события и культура Греции.*
3. Греция на географической карте.

Тема 1. Государство Греция.

1. (4) Греция. Политическая карта мира
2. (5) Европейское сообщество.
3. (6) Государственное устройство Греции.
4. (7) Государственное устройство Греции. Департаменты.
5. (8) Итоговое занятие. Викторина.

II четверть (8 часов)

Тема 2. Доисторические времена

1. (1) Древняя Греция. Доисторические находки на территории Греции.

Тема 3. Номосы Греции

1. (2) Независимая Спарта.
2. (3) Независимые Афины. Эллины.
3. (4) Эллины и римляне. Походы царя Леонида.
4. (5) Просмотр мультипликационного фильма на греческом языке .
5. (6) Византийская империя. Памятники византийской эпохи на территории Греции.

Тема 4. Варвары и императоры (от Филиппа до Александра)

1. (7) Филипп, царь Спарты, род Ахилла
2. (8) Шедевр греческого эпоса Гомера «Илиада и Одиссея»

III четверть (11 часов)

3. (1) Империя Александра Великого.
4. (2) Возникновение греческой школы.
5. (3) Рождение единой Греции и греческого языка
6. (4) Учение Аристотеля

Тема 5. Раннее средневековье

1. (4) Падение Византийской Империи.
2. (5) Порабощение Греции.
3. (6) Борьба греческого народа за свою независимость.
4. (7) Поджог Акрополя ханом Исмаилом.
5. (8) По дорогам крестовых походов.
6. (9) Города Греции во времена хана Исмаила.
7. (10) Крифта схолия (подпольные православные школы).
8. (11) Каменные книги . Православные церкви.

IV четверть (7 часов)

Тема 6. Революционные времена .

1. (1) 300 лет порабощения. Колокотронис, Бубулинас, скуфас и др. - национальные герои Греции.
2. (2) Постановка спектакля о Колокотронисе « Жизнь и смерть Колокотрониса».
3. (3) 25 марта - день независимости Греции от турецкого ига
4. (4) Начало освободительного движения. Создание организации «Филики Этерия» в Одессе

Тема 7. Эпоха Возрождения

1. (4) Греки в судьбе России (Ипсилантис , Каподистрия – одни из руководителей освободительной борьбы)
2. (5) Друзья Греции (Байрон, Пушкин, Кюхельбекер и др.)
3. (6) Создание Греческого Королевства. Король Константин.
4. (7) Обобщающее занятие – игра.

**Тестовая работа
по курсу Страноведение (3-7 кл)**

ученика _____
_____ *класс*
« _____ » _____ 2005г.

тема География Греции

1. Морские границы Греции – это

- а) Северное море б) Ла Манш в) Луара
г) Средиземное море д) Альпы е) Атлантический океан

2. Пирей – это естественная граница между Грецией и

- а) Италией б) Бельгией с) Албанией

3. Греция граничит с

- а) Албанией б) Италией в) Турцией г) Болгарией

4. Назовите горы, которые отделяют Грецию от

- а) Албании _____
б) Италии _____
в) Болгарии _____

5. Самая длинная река Греции– это

- а) Аксиос б) Алиакмонас в) Трагос

6. Минеральные источники находятся

- а) В Родопи б) в Пиреа в) в Лутраки

7. Что ты знаешь интересного об Эгейском море

тема Афины и его история

1. Созданный Фидием в честь богини Афины

2. Памятник архитектуры в Дельфах

3. Первый университет в Афинах

4. В каждом крупном городе Греции строился архитектурный памятник. В Салониках это

5. Когда были созданы Олимпийские игры

6. Этот город назван в честь сестры Александра Македонского

7. Первое название Греции _____

8. Символ Афин – это

тема Государство – Греция

1. Греция – это : а) монархия

б) республика

в)

2. Президентом Греции в настоящее время является _____
3. Цвета греческого флага: _____
5. Территория государства Греции разделена на _____,
их насчитывается _____
6. Государственные языки - _____

тема *Греческие провинции*

1. Перечислите как можно больше греческих провинций

2. Назовите, что входит в полуостров Халкидики

3. Зная название провинции *Кастанья*, попробуйте охарактеризовать особенности её территории, определить её географическое положение и обозначить на карте.

4. Назовите 9 основных частей Греции _____

5. Патры _____ знамениты
 своими _____
 Крит знаменит _____

 Салоники знамениты _____

6. Соотнесите провинции и выдающихся людей

Македония
Афины

Салоники
Крит

Минос
Перикл

Кассандр
Александр

7. Опишите наиболее яркое впечатление от знакомства с какой-либо провинцией.

Утверждено

Методический Совет Греческой школы
« _____ » _____ 200
Мацукатова А.Ф.

**Программа по хореографии и ритмике для школ
дополнительного образования
(1-3 год обучения), (5-7 год обучения)**

Выполнила: Алепова О.А

Пояснительная записка

Предмет хореография способствует гармоничному развитию детей, учит их красоте и выразительности движений, формирует их фигуру, развивает физическую силу, выносливость, ловкость и смелость. Задача предмета привить детям любовь к танцу, соразмерно сформировать их танцевальные способности: развить чувство ритма, эмоциональную отзывчивость на музыку, танцевальную выразительность, координацию движений, ориентировку в пространстве, воспитать художественный вкус, интересы. Исходя из этого была составлена программа по предмету хореография на шесть лет обучения с первого по седьмой класс. Программа является основой занятий на уроке. Она предусматривает систематическое и последовательное обучение. Однако, учитель, придерживаясь содержания программы, может творчески подходить к проведению занятий. Это зависит от уровня общего и музыкального развития детей, мастерства педагога, условий работы. Обучение хореографии в общеобразовательной школе целесообразно начинать с занятий по ритмике. Занятия ритмикой служат преддверием для занятий хореографией. На уроках ритмики происходят первые

соприкосновения с музыкой, развивается внимание, музыкальная память, чувство ритма, умение двигаться под музыку. Целесообразно занятия ритмикой проводить весь учебный год и подготовить детей к урокам хореографии. В последствии, во втором классе, ввести раздел "Азбука музыкального движения" (теория) с усложнением, однако приоритет отдавать практике. В программу по хореографии введены разделы "классический танец", "народно-сценический танец". Известно, что первые впечатления обычно оставляют наиболее яркий след в психике учащихся и оказывают сильное воздействие на их отношение к занятиям и поведение на уроках. В силу этого, организация и проведение уроков первого года обучения может стать фактором, определяющим весь дальнейший ход занятий, а следовательно и решающим для успеха в учебе. Если на первом уроке допустить несобранность внимания, нарушения правил поведения, то серьезное отношение, с которым пришли дети, пропадет и восстановить его будет трудно: игры, упражнения превратятся в беспорядочную беготню, дети будут возбуждаться, и занятия потеряют всякий смысл. С первых занятий у детей должна активизироваться связь между музыкой и движением. Они должны понять и уяснить те простые правила, которые необходимы на уроках ритмики и хореографии:

а) музыка - хозяйка на занятиях, без нее не может быть музыкальной игры, она руководит в музыкальных упражнениях и самостоятельной работе,

б) музыку надо "беречь", во время звучания нельзя шуметь, говорить, смеяться, без музыки не разрешается двигаться,

в) музыку надо слушать с начала до конца, начинать двигаться с началом музыки и прекращать движение с окончанием звучания. В каждом уроке проходятся все разделы программы - слушание музыки, учебно-тренировочная и постановочная работа, импровизация

Программа составлена для неспециализированных школ. Она включает в себя элементы классического, народно-сценического, бального танца, дает представление о каждом из них, а самое главное она не усложнена. Программа апробирована в греческой школе г. Ставрополя.

Результаты работы по этой программе показали, что ученики почти всегда и все (за некоторым исключением из-за природных данных) овладевают пройденным материалом.

[На предыдущую страницу](#)

Программа по хореографии

Первый года обучения
Примерное распределение учебных часов

Название раздела	Количество часов
1. Музыка в движении	50
2. Азбука музыкального движения понтийского танца	50
3. Музыкальные игры, задания, этюды на воображение	40

В раздел "Музыка в движении" включаются ритмические упражнения, музыкальные игры, музыкальные задания по слушанию и анализу танцевальной музыки, поскольку недостаточное музыкальное развитие детей на первом этапе обычно является основным тормозом в развитии их танцевальных способностей. Упражнения этого раздела должны способствовать развитию музыкальности: формировать музыкальное восприятие, представления о выразительных средствах музыки, развивать чувство ритма.

Программа по хореографии

Второй год обучения
Примерное распределение учебных часов

Название раздела	Количество часов
1. Азбука музыкального движения	20
2. Элементы греческого классического танца.	30
3. Элементы сценического танца	30
4. Элементы историко-бытового народного танца	30
5. Пластические движения, специальные упражнения на тряску	40

Программа по хореографии

Третий год обучения
Примерное распределение учебных часов

Название раздела	Количество часов
1. Постановка греческого классического танца «Сиртаки»	30
2. Элементы народно-сценического понтийского танца	40
3. Элементы историко-бытового понтийского танца	30
4. Движения (специальные упражнения на тряску)	30
5. Этюдная работа	10

Программа по хореографии

Примерное распределение учебных часов и примерное программное содержание (четвертый - шестой год обучения)

Четвертый год обучения (5 класс)
Примерное распределение учебных часов

Название предмета	Количество часов
1. Постановка греческих классических танцев Хасапико, Хасапосервико Сиртаки	40
2. Постановка понтийских народных танцев	40
3. Элементы историко-бытового понтийского танца	40
4. Этюдная работа	20

Элементы классического танца

Повторяются все упражнения, указанные в программе третьего года обучения.

Упражнения у станка

- Прыжки разучиваются лицом к станку.

Элементы народно-сценического танца

Повторение движений, комбинаций, изученных за весь учебный год (третий класс).

- тряска
- Припадание с продвижением вправо, влево (с работой рук).
- Припадание в повороте (с работой рук).
- Веребочка с выносом ноги на каблук (позже с работой рук).
- Дробь с двойным ударом.
- Дробь "ключ отбой".
- Дробная дорожка (мелкая непрерывная дробь).
- Молоточки - удар полупальцами в пол, от колена в прямом положении, с подскоком на другой ноге, на месте, в продвижении.
- Хлопушка по голени прямой ноги - (мальчикам).
- "Подсечка" - (мальчикам)

Элементы историко-бытового танца

Знакомство с понтийским танцем

- Наклоны.
- тряска, дорожка.
- Положение корпуса, рук в паре.
- Повороты под рукой партнера - девушкам.
- Ритм.

Этюдная работа

На основе изученных движений составить свободную композицию.

Требования. Понимать танец не как отдельное движение ног, а как гармоничное сочетание движений ног, рук, корпуса и головы.

Из пройденных элементов народного танца, рекомендуется давать задания на самостоятельное сочинение, что прививает учащимся навыки импровизации.

Пятый год обучения (6 класс)
Примерное распределение учебных часов

Название предмета	Количество часов
1. Элементы греческого классического танца - 5 танцев	40
2. Элементы народно-сценического танца	40
3. Элементы островных танцев	30
4. Постановочная работа	40

Элементы классического танца

Повторяются все упражнения, пройденные за предыдущий класс.
Дополнительно:

- Позы классического танца

Элементы народно-сценического танца

- Плетенка двойная и простая с различными положениями рук.
- плетенка двойная с выносом на каблук.
- плетенка .
- Тряска
- выстукивания.
- Сиртос с поворотом (в продвижении).
- Вращение на подскоках по 1/4 круга на двух подскоках, затем по 1/2.
- Присядка - разножка.

Греческий танец

В греческих народных танцах можно проследить всю историю греческого народа.

В Древней Греции «танцы» входили в число обязательных предметов, которым обучались юноши и девушки, и , в основном, сопровождали религиозные обряды и празднования в честь богов.

Сегодня, пройдя огромную историческую эпоху (турецкое иго, периоды освободительной борьбы, гонения, независимость и т.д.), греческие народные танцы воплотили в себе элементы свободолюбия, не примирения с рабством, любви к Родине и т. д.

Основные элементы греческого народного танца.

ЗЕЙБЕКИКО

Танцевальных ритмов в рембетико несколько. Один из главных - ЗЕЙБЕКИКО, медленный танец, который исполняется в одиночку, как правило мужчинами, хотя в последнее время зейбекико начали танцевать и женщины - эмансипация, как-никак. Услышав музыку в ритме зейбекико без танца, вы не поймете, как это можно танцевать, но увидев этот танец однажды, уже никогда его не забудете.

Увидеть, как хороший танцор исполняет зейбекико, - значит увидеть Грецию, выражающую в танце свою боль и радость, тоску и безудержную веселость, все вперемешку. Нельзя заставить грека танцевать зейбекико - он сделает это только в том случае, если струны его души звучат в унисон с надрывной мелодией, поднимают со дна сердца чувства, которые нельзя выразить словами, можно только выплеснуть в танце.

СИРТАКИ

Что же касается знаменитого СИРТАКИ, который во всем мире считается национальным греческим танцем, то он на самом деле не являлся таковым всего полвека назад.

Дело было так: при съемках кинокартины "Грек Зорба", получившего три "Оскара" в 1964 году, греческий композитор Микис Теодоракис написал для фильма музыку. За основу он взял традиционный танец СИРТОС, распространенный на островах Эгейского моря. Танцевать под эту музыку должен был актер Энтони Куин, исполнитель роли Алексиса Зорбаса, главного героя.

Но незадолго до съемок Куин повредил ногу, и не смог танцевать быстрый сиртос. Пришлось немного "подкорректировать" танец. В результате на свет родился танец сиртаки - "маленький сиртос". Он начинается в медленном темпе, который затем все убыстряется и убыстряется. Музыка так понравилась грекам, что сиртаки немедленно стал настоящим народным танцем.

Сиртаки даже называют "танцем грека Зорбы" - именно под этим названием записи с музыкой Теородакиса продаются в туристических киосках.

Другие ритмы рембетико: ХАСАПИКОС ("танец мясников"), архаичный танец, который выполняется в группе. Люди кладут друг другу руки на плечи и танцуют, вытянувшись в линию. ХАСАПО-СЕРВИКОС - разновидность хасапико.

Шестой год обучения (7 класс)
Примерное распределение учебных часов

Название предмета	Количество часов
1. Элементы классического танца	20
2. Элементы народно-сценического танца	20
3. Элементы танца в современном ритме	15
4. Постановочная работа	13

Классический танец

Обобщение полученных практических навыков и знаний.

Упражнения на середине зала.

Элементы народно-сценического танца

Подготовительные упражнения для рук (из подготовительного положения руки открываются через 1-ю позицию во 2-ю и закрываются на талию).

- Полуприседание и полное приседание по 1, 2, 5 поз.
- Скольжение стопой по полу - вытягивание ноги на носок с переводом стопы на ребро каблука.
- Скольжение по ноге (подготовка к веревочке).
- Маленькие броски от щиколотки с вытянутой стопой.
- Подготовка к каблучным движениям.
- маленькие броски - крестом, с одним ударом стопой по пятой поз.
- разворачивание ноги с одновременным ударом каблука в полуприседании.

Середина. Систематизация сведений о народном танце. Обобщение полученных практических навыков и знаний. Изучение элементов молдавского танца. Положение рук, положение рук в паре.

Ходы. Бег вперед с поочередным отбрасыванием согнутых ног назад в прямом положении, шаг с последующим прыжком и одновременным подъемом другой согнутой ноги вперед в прямом положении.

- Бег на полупальцах с подъемом согнутых ног вперед в прямом положении.
- Плавные поочередные шаги в перекрещенное положение с продвижением.
- Шаг вперед на ребро каблука с последующим соскоком на всю стопу.
- Прыжки с согнутыми ногами в прямом положении.
- Вращение в паре на различных движениях.

Постановочная работа

На основе выученных упражнений народно-сценического танца и танцев в современных ритмах, сделать постановку по выбору педагога.

ПОНТИЙСКИЕ НАРОДНЫЕ ТАНЦЫ

Для того, чтобы охарактеризовать танцы народов Понтоса, необходимо обратить свой взор в далекое прошлое. По историческим данным Ксенофонда, в большинстве случаев люди танцевали после народных собраний, во время великих праздников, во время игр.

В танце народ выражал свою душу, свои мечты и чаяния, свою боль и радость. Еще в далеком прошлом великий философ Лукиан писал: «... В танцах народа Понтоса видно величие человека, его жизнь, сила, жажда свободы. Эти танцы можно смотреть с утра до ночи, танцевать всем вместе, не уставая. Не замечаешь времени, часы пролетают как секунды и дарят нам радость и неповторимые мгновения...».

В каждом из понтийских танцев прослеживается связь с исторической родиной, с Грецией. Например, понтийский танец «Омал» очень схож с древнегреческим танцем «Триа», а греческий «Сиртос» с понтийским народным танцем «И Пипиломатена».

Особенности, характеризующие только понтийские народные танцы:

1. Маленькие и низкие шаги (невысоко от земли)
2. Прыжки низкие, невысокие.
3. В танце нет ведущего, все движения выполняются одинаково, синхронно.
4. Шаги в танце сложные, переплетенные, чаще в быстром темпе.
5. Танцующие не хлопают руками о другие части тела, например, об ноги.
6. Движение тела танцующего в основном плавное покачивание тела.
7. Во многих движениях танца присутствуют наклоны и повороты туловища.
8. Во время танца возможны изменения положения рук, согласно ритма. Руки должны быть расслабленными для выполнения движений вперед и назад.

9. Руки во время круговых движений должны быть расположены близко к телу, это позволяет принимать участие в танце большого количества людей.
10. Приблизительно половина движений танцующих направлена вправо, остальная половина делится на движения вперед, назад и влево.
11. В некоторых танцах, в исключительных случаях, разрешаются резкие движения отдельных танцоров, в основном это относится к воинским танцам.

По своему характеру понтийские танцы делятся на:

1. Символические танцы, такие как: танец «Сарикуз» и «Тригона» символизирующие сельскохозяйственные работы, танец «Патула», символизирующий похищение девушки..
2. Танцы, которые получают свое название по движению тела, например, танец «Омал» танцуется «омаля», что означает по краю. Танец «Тромахтон» - танец, основное движение которого тряска «тромахма», танец «Коц», основное движение – удар пяткой «коц» об землю.
3. Танцы, получившие свое название от места их происхождения, например, «Платана» - танец жителей Платаны, района Понтоса, танец «Серра» - танец воинов одноименного села, расположенного вдоль реки Сера, Трапезунда.
4. Танцы, не относящиеся ни к одной из вышеперечисленных групп, например, танцы «Тас», «Пулим» и др.

В основном, в настоящее время понтийские народные танцы танцуют на религиозных праздниках, музыкальных фестивалях, на именинах, свадьбах и т.д.

Эти танцы истинно народные, потому что в них может принять участие любой желающий. Музыканты ходили из дома в дом и приглашали на гуляние. Или же ударом в колокол вечером, обычно в часов 7 приглашались все на «хорон» - на танец.

В основном все танцы круговые, поэтому принять участие в них могли большое количество людей, в центре круга стоял «лиричи» - музыкант, играющий на лире. Очень редко в понтийских танцах применялся барабан – «даул», а если и присутствовал – то негромко, лишь для того, чтобы подчеркнуть ритм танца, в. Основном. В воинских танцах.

На данный момент известны 45 понтийских танцев, однако, многие танцы известны лишь по названию. Движения нигде не описаны и. на настоящий момент, многие из них забыты. Нашим художественным ансамблем «Ирини» изучены и поставлены следующие танцы:

1. «Омал» - танец района карса и Никополеоса (существуют 7 видов этого танца в зависимости от района, где его танцевали. Различия между ними невелики.
2. «Диплон оьал» - танец района Керасунда с шагами танца «Омал» и плюс шаги вперед и назад.
3. «Коц» - танец, символизирующий упорство понтийского народа в борьбе за независимость, удар пяткой ноги о землю символизирует «нет» на предложение турков поменять христианскую веру.
4. «Лечина» - танец жителей села Лечина района Аргируполи.
5. «Кочари» - танец воинов села Кочар района Карс.
6. «Патула» - иногда его называют «И Пипиломатена».
7. «Тик» _ танец, названный по положению корпуса тела – прямое, без наклонов и поворотов, разрешены только повороты головы по движению.
8. «Тригона» - танец, симолизирующий сбор винограда.
9. «Тромахтон» - танец воинов, основное двивение – тряска.
10. «Сираница» - танец воинов, показывающий подготовку к битве от слова «сира», что означает ряд, строй. Раньше его танцевали только юноши. В настоящее время танцуют и девушки.
11. «Серра» - танец воинов. В далеком прошлом он имел совершенно другое название «тондиалитикон» или «лазикон». Но , когда 29 мая 1453 года пал Константинополь или как его называли «Поли» (город городов), когда убили невинного юношу и кровь его окрасила воды реки Сера, его друзья поклялись отомстить за смерть друга. Это танец прозвучал как призыв к свободе, призыв отстоять свою веру, свою землю и получил название этой реки. Танцуют его только юноши.

Многие движения танцев по истечением времени изменились, в некоторых воинских танцах (кочари, сираница) принимают участие уже и юноши и девушки. Их стали танцевать на свадьбах и семейных праздниках. Изучая понтийские народные танцы мы протягиваем невидимую нить между прошлым , настоящим и будущим нашего многострадального народа.

Используемая литература::

1. «Энциклопедия греческих и понтийских танцев», Изд. Салоники, 1988г.
2. «Понтос», том 2, изд. Афины, 1991 г.
3. «Понтийские танцы – душа народа». Газета «Омония», изд. Афины

Понять греческую музыку значит почувствовать душу Греции

Музыка и танец - это душа, Психея греческого народа. Понять греческий танец, уловить ритм в чужой для непривычного уха музыке, - значить соприкоснуться с греческой душой,

ДИМОТИКА

ДИМОТИКА - тоже народная деревенская музыка, то есть негородская. Это название образовано от слова "димос" - народ. Надеюсь, разница понятна, но поясню ее еще раз на таком примере: нашу русскую песню "Как здорово, что все мы здесь сегодня собрались" греки отнесли бы к лайка, а вот "Ой, мороз, мороз" - к димотика. Иными словами, димотика - это практически в чистом виде народное творчество.

Иностранцы, как правило, уезжают из Греции, так и не услышав димотика, и много при этом теряют. Услышать истинно народную музыку можно главным образом на деревенских праздниках, подавляющее большинство которых проходит летом. Называются они "панигири". Самый главный "панигири" - 15-е августа, день Успения Богородицы по новому стилю. В Греции

он является официальным праздником, и в этот день все, кто могут, устремляются из городов в свои родные деревни, чтобы там праздновать.

К слову сказать, урбанизация в Греции началась гораздо позже, чем в России, поэтому почти все сегодняшние горожане, особенно старшее поколение, - бывшие деревенские жители. Вот почему два грека, знакомясь, первым делом спрашивают друг друга: "Из какой ты деревни?" Вероятно, именно поэтому народные традиции в Греции до сих пор не утеряны.

Итак, предположим, что вам удалось попасть на деревенский праздник в компании греков. В каждой деревушке, даже самой мелкой, обязательно есть центральная площадь, на которой растет хотя бы парочка развесистых платанов, а рядом расположены как минимум две крошечных забегаловки, таверна и кафенио. На площади под платанами ставят столы и стулья, весь местный народ рассаживаются, начинают есть, пить и неумеренно громко и много болтать. Одновременно здесь играет небольшая музыкальная компания с традиционными инструментами. Иногда музыкантам надо платить, иногда их оплачивает димос (муниципалитет) - последнее особенно приятно для собравшихся.

Услышав димотика, вы сначала будете поражены. Нашему уху эти мелодии кажутся чуждыми, то слишком монотонными, то абсолютно неритмичными. Кажется, что невозможно найти комбинацию движений, которая бы подходила к этой музыке. Однако через полчаса сидящие за столами пойдут танцевать - и вы будете потрясены простотой и грацией их движений.

Традиционные танцы - это незамкнутый хоровод, в котором все держатся за руки. Возглавляет круг один человек - ведущий. Он выполняет довольно сложные танцевальные фигуры, всевозможные прыжки и кульбиты, требующие немалой сноровки и хорошей физической подготовки. Все остальные делают так называемые "шаги" - менее сложные движения, которые не так уж и трудно выучить.

Начинающих подкупает кажущаяся простота этого танца: всего пять-шесть нехитрых движений ног. Однако стоит разучить эти пять-шесть шагов и вместе со всеми войти в круг, как начинаешь понимать, что ты всего лишь неуклюже топчешься взад-вперед, в то время как остальные танцуют - неторопливо, спокойно, грациозно, и совершенно не глядя себе под ноги. Секрет в том, что в мелодиях димотика скрыты два ритма: первый, более редкий, для ног, и второй, частый - для всего тела.

Чтобы танцевать по-настоящему, надо полностью отдаться музыке, "поймать" второй, частый ритм, разгадать тайну всех тех мелких движений корпуса, которым вас никто не научит - их можно только перенять у других танцоров.

Вас как иностранца непременно греки непременно затащат в круг, как бы вы ни сопротивлялись. Их не интересует ваше умение или неумение выполнять шаги и фигуры! Им важно, можете ли вы уловить сам дух этого танца, раствориться в нем, начать танцевать не для других, а для себя, абстрагировавшись от всего окружающего мира, можете ли вы в танце выразить свою душу. Ну а если вы в принципе на это способны, то заучить нехитрые шаги для вас будет делом пяти минут.

Народная музыка, конечно же, не однородна. В зависимости от места, куда забросит вас судьба, вы можете услышать КЛАРИНО (Северная Греция, горные районы), КРИТИКА (остров Крит), а может быть, даже и ПОНТИАКА - музыка греков-понтийцев, жителей Причерноморья. Своя характерная музыка есть почти в каждой местности.

Что же касается знаменитого СИРТАКИ, который во всем мире считается национальным греческим танцем, то он на самом деле не являлся таковым всего полвека назад.

Дело было так: при съемках кинокартины "Грек Зорба", получившего три "Оскара" в 1964 году, греческий композитор Микис Теодоракис написал для фильма музыку. За основу он взял традиционный танец СИРТОС, распространенный на островах Эгейского моря. Танцевать под эту музыку должен был актер Энтони Куин, исполнитель роли Алексиса Зорбаса, главного героя.

Но незадолго до съемок Куин повредил ногу, и не смог танцевать быстрый сиртос. Пришлось немного "подкорректировать" танец. В результате на свет родился танец сиртаки - "маленький сиртос". Он начинается в медленном темпе, который затем все убыстряется и убыстряется. Музыка так понравилась грекам, что сиртаки немедленно стал настоящим народным танцем.

Сиртаки даже называют "танцем грека Зорбы"

ЗЕЙБЕКИКО

Танцевальных ритмов в рембетико несколько. Один из главных - ЗЕЙБЕКИКО, медленный танец, который исполняется в одиночку, как правило мужчинами, хотя в последнее время зейбекико начали танцевать и женщины - эмансипация, как-никак. Услышав музыку в ритме зейбекико без танца, вы не поймете, как это можно танцевать, но увидев этот танец однажды, уже никогда его не забудете.

Увидеть, как хороший танцор исполняет зейбекико, - значит увидеть Грецию, выражающую в танце свою боль и радость, тоску и безудержную веселость, все вперемешку. Нельзя заставить грека танцевать зейбекико - он сделает это только в том случае, если струны его души звучат в унисон с надрывной мелодией, поднимают со дна сердца чувства, которые нельзя выразить словами, можно только выплеснуть в танце.

В то время, пока один из компании танцует зейбекико, остальные садятся на корточки в круг и хлопают в ладоши в такт музыке - подбадривают. Иногда еще начинают смачно бить тарелки - полупоупендарный обычай, изживаемый в приличных местах, поскольку греки, увлекшись, могут перебить всю посуду.

Именно в танце зейбекико греки, неисправимые индивидуалисты, могут вволю повыделываться, показать, на что они способны. Одна из самых простейших штук - в танце поднять с пола стакан с напитком, не касаясь его руками (только зубами), и выпить, не прекращая танца.

ХАСАПИКОС

Другие ритмы рембетико: ХАСАПИКОС ("танец мясников"), архаичный танец, который выполняется в группе. Люди кладут друг другу руки на плечи и танцуют, вытянувшись в линию. ХАСАПО-СЕРВИКОС - разновидность хасапико. Наконец, ТСИФТЕТЕЛИ - восточный танец, его часто танцуют на столах.

О чем поется в песнях рембетико? О любви, страсти, разлуке, бедности, работе, жизни на чужбине и в тюрьме. Словом, обо всех страстях и переживаниях простого человека.

Выражаемые в песнях мысли и умозаключения - простые житейские "мудрости", никакой философской глубины там нет и быть не может. И все же они завораживают. Рембетико - это тоже дух Греции. Отнимите у Эллады димотика и рембетико - и вы получите просто маленькую полувосточную страну, затопленную туристами со всего мира.

Старые городские районы, узкие афинские улочки без характерных резких звуков бузуки теряют все свое очарование. Греция, описанная в карманном путеводителе, и бузуки - вещи несовместимые. Именно поэтому бузуки в туристический сезон закрываются, чтобы вновь открыться зимой. Однако даже летом можно найти в крупных городах маленькие таверны, где играют рембетико, надо только поискать.

Критская музыка

Вы не найдете ничего общего с традиционной греческой музыкой бузуки. Материковая музыка более дисциплинирована, аккуратна. Критские мелодии бесконечны, дикуваты, протяжны. От них веет турецким и арабским игом, венецианскими поэтами, немножко Египтом. А! Да, ... ну и греками немножко. Во всяком случае, этот стон ...ой, простите! песни эти - исполняются на греческом.

Основной инструмент в критской музыке - лира. Это маленький трехструнный инструмент, сделанный из шелковичного дерева, немного напоминает скрипку; правда, держат его не у плеча, а на колене. Музыкант касается кончиками пальцев струн - и извлекает те самые звуки основной мелодии, которая может продолжаться часами, с бесконечным числом вариаций и импровизаций. Лауто (тип лютни, 2-, 4-, или 6-ти струнный инструмент) и тамбурас (другое название бузуки) используются как аккомпанемент.

Если вам доводилось ездить по дорогам, ведущим в традиционные критские деревушки, то вы наверняка на каждом дорожном столбе видели эту критскую лиру и самих певцов - там висит афиша, зовущая на очередной концерт очередного исполнителя. Критская музыка бесконечно популярна у местного населения, и число «звезд» стремится к бесконечности. Кстати, на первый взгляд все «звезды» похожи друг на друга, как родные: круглолицые, хорошо кормленные и добрые внутри.

Не надо нам кифар, струн и органа...

В одной древней рукописной книге, учебнике византийской музыки, приводится следующий разговор учителя и ученика. Ученик говорит: "Учитель, прошу тебя именем Господа, покажи и изъясни мне музыкальные знаки, да преумножит Бог тот талант который Он дал тебе". Учитель же отвечал: "Если столь, брате, жаждешь научиться, собери ум свой и слушай меня. Я научу тебя тому, чего ты просишь, согласно с тем, что мне откроет Бог".

Слова эти лишней раз убеждают нас в том, что церковная музыка - не произвольное художественное самовыражение. Учитель музыки преподает ту музыку, которую он воспринял от своих учителей как дар, как талант, а ученик принимает ее со вниманием, почтением и благочестием. Она оставлена нам Святыми Отцами, которые, будучи просвещены Духом Святым, выделили и отрунули в ней всякое зрелищно-мирское начало и установили для божественных служб те гаммы, ритмы и музыкальные фразы, которые помогают душе молящегося исполниться благочестия и возлюбить Бога. В святом Евангелии говорится, что после Тайной Вечери Господь наш и Святые Апостолы воспели Бога и пошли на гору Елеонскую ("Мф. 26, 30). Также Ап. Павел свидетельствует, что первые христиане воспевали Бога в псалмах, гимнах и духовных песнопениях (Эф. 5, 19). Таким образом, музыка использовалась в Церкви всегда. Историк Церкви Евсевий пишет, что псалмы и песнопения были созданы верующими "с самого начала для прославления Господа". Наряду с древнегреческим языком для составления гимнов, христианские поэты использовали и древнегреческую музыку, которая была распространена тогда во всем просвещенном мире. Великие Отцы трех первых веков, такие, как Св. Игнатий Богоносец, Св. Иустин Философ, Св. Иреней, Св. Григорий епископ Неокесарийский, чудотворец, проявляли особый интерес к псалмопению как к делу благочестивому и богоугодному.

Позднейшие Святые Отцы также проявляли большой интерес к церковной музыке и, продолжая древние традиции, были в одно и то же время и поэтами (гимнографами), и музыкантами. Так, святой Иоанн Златоуст в своем противостоянии еретикам-арианам, которые, соблазняя верных христиан, пели благозвучные гимны, в которых пропагандировали свою ересь, сочинил прекрасные благозвучные гимны с православным содержанием, чтобы верующие пели их и не уклонялись в заблуждения еретиков. То же делал и Афанасий Великий в Александрии, а Св. Ефрем Сирин, дабы защитить православных от еретиков-гностиков, которые использовали обольстительную музыку, взял фрагменты этой музыки и написал под них гимны православного содержания. В начале VI в. жил святой Роман Сладкопевец, который среди прочих гимнов сочинил ок. 1000 кондаков, а VII в. даровал нам Святого Андрея, епископа Критского, автора Великого Канона.

Особое место в певческой традиции занимает Св. Иоанн Дамаскин (676-756), который, помимо того, что писал прекрасные песнопения, систематизировал церковную музыку. Он разделил музыку на восемь гласов: первый, второй, третий, четвертый, первый плагальный, второй плагальный, третий плагальный (или варис) и четвертый плагальный, и установил способ записи музыки с помощью особых знаков. Святой Иоанн Дамаскин ограничил самовольное, мирское сочинение музыки и отстаивал в ней простоту и благочестие.

За святым Иоанном Дамаскиным следует длинная череда гимнографов и музыкантов: Св. Косьма Сладкопевец, Св. Феодор Студит, братья Феодор и Феофан, Св. Иосиф Гимнограф, монахини Кассиана и Фекла, императоры Лев Мудрый и Константин Багрянородный, иеромонах Гавриил и священник Иоанн Плусиадинос, которые написали также и учебные книги по византийскому пению.

В это-то время, в девятом веке, византийская музыка приходит в Святую Русь. В своей Хронике Иоаким пишет, что после крещения Св. князя Владимира, митрополит Михаил призвал в Киев среди прочих священнослужителей, нескольких певчих, в то время, как в другом историческом источнике, Генеалогической книге митрополита Киприана, мы читаем, что во времена правления Ярослава Мудрого на Русь пришли трое певчих, которые научили русских братьев благочестивому песнопению.

XII в. дал византийской музыке прекрасного певчего, Св. Иоанна Кукузеля. С малых лет благодаря своему удивительному голосу он учился в императорской музыкальной школе, стал великолепным музыкантом и был назначен главным над всеми императорскими певчими. Император хотел женить его на принцессе, но Иоанн всем сердцем стремился к монашеской жизни. Поэтому под тем предлогом, что он отправляется на родину, чтобы испросить благословения родителей на брак, он ушел из императорского дворца на Святую Гору Афон. Там, не открывая, кто он есть на самом деле, святой Иоанн становится монахом в Великой Лавре и получает послушание пасти на горе козлов монастыря. А между тем император повсюду искал его.

Однажды, когда он пас свое стадо, он по божественному вдохновению запел своим ангельским голосом. Некий пустынный, привлеченный пением, подвизавшийся в пещере неподалеку, вышел из нее и с удивлением увидел, что козлы стояли без движения и слушали. Он рассказал об этом настоятелю. Настоятель призвал тогда Св. Иоанна, узнал, кем тот был на самом деле, и затем убедил императора прекратить поиски и оставить Св. Иоанна спокойно вести монашескую жизнь. С тех пор Св. Иоанн жил в келье вне стен Лавры и пел в главном соборе монастыря. Однажды на всенощной в субботу он заснул во время акафиста. И в этот момент его посетила Пречистая Богородица, которая похвалила его и побудила его продолжать петь, а в ознаменование своего благословения оставила ему золотую монету. Одна половина этой монеты ныне находится в храме Великой Лавры, в то время как другая, о чем повествует одна книга по истории византийской музыки, написанная в 1890 г., была дарована России как благословение.

Св. Иоанн Кукузель сочинил множество музыкальных произведений, а также много занимался теорией византийской музыки.

В последующие столетия греческая культура жила в турецкой среде, но певческая традиция продолжалась.

В православном греческом мире обрели известность многие певчие. Например, в XX в. можно назвать целую плеяду константинопольских протопсалтов: Георгиоса Виолакиса, Иакова Навплиотиса, Константина Прингоса, Трасивулоса Станитсаса, а на Святой Горе прославились диакон Дионисий Фирфирис, братство Даниилеев и братство Ап. Фомы. И, конечно, я не могу не упомянуть дорогого мне старшего ламбадаря Василакиса Эммануилидиса, который по сей день является моим наставником.

Каковы же характерные черты Византийской музыки?

Прежде всего, византийская музыка - исключительно вокальна. В Ветхом Завете, как говорит святой Иоанн Златоуст, было разрешено использование музыкальных инструментов, так как разум евреев не был острым, и они бездумно следовали тому, что позволял им Бог во время жертвоприношений. "Однако сейчас, - говорит святой, - не надо нам кифар, струн и органа, а нужен наш язык, наш голос, который должен молиться и приближать к нам Бога нашей молитвой и благочестием".

Еще одна особенность византийской музыки: она монофонична. Поет ли один или много певчих, мелодическая линия остается одной и той же. Когда поет несколько певчих, слышится один голос. Это показывает единство веры, о чем мы молимся на каждой Божественной литургии: "И даждь нам едиными устами, единым сердцем славить и воспевать пречестное имя Твое".

Византийская музыка исполняется антифонно, то есть мелодия поется поочередно двумя хорами, правым и левым. Такое антифонное исполнение впервые было благословлено в Антиохии святым Игнатием Богоносцем, который сподобился видения Ангельских хоров, славивших таким способом Троицу Бога.

Поскольку в византийской музыке царит единогласие, особое внимание в ней уделяется украшению мелодии. Поэтому в ней наблюдается разнообразие музыкальных гамм с интервалами, не свойственными и не встречающимися в европейской музыке.

Параллельно с исполнением одноголосой мелодии следует исон, представляющий собой ровную музыкальную линию, которую исполняет часть певчих и которая как бы поддерживает основную мелодию, чтобы акцентировать ее, придать ей плавность, красоту и умиление. Изредка происходит изменение музыкальной основы исона.

В византийском песнопении используется не только горло, но и вся полость рта и носа. Все возможности голоса становятся единым музыкальным инструментом для славословия Бога.

Уже было сказано, что византийская музыка не содержит мелодий произвольного сочинения. Составитель музыки, создавая мелодию, должен принимать во внимание освященные музыкальные каноны, которые были приняты Церковью и сохранялись веками в первоначальном виде с великим благочестием. Еще одна отличительная особенность византийской музыки - это переменные такты. Построение такта обычно определяется ударностью слогов. При использовании переменных тактов исчезает та светскость, которая характеризуется равными тактами европейской музыки.

И последнее: в нашей музыке используются кратимы. Что же это такое? Это - не имеющие собственного смысла слова и слоги: тороро, терирем, тенена и т.п. Эти кратимы приставляются обычно в конец гимнов и символизируют невыразимое, превосходящее человеческие слова пение Ангелов. Так, в конце какого-либо гимна ко Святой Троице или Пресвятой Богородице, когда уже произнесены божественные догматы, душа изливается в песнопении без слов.

Хочу обратить ваше внимание на сущность "служения" византийской музыки в православной службе. Обычно говорят, что византийская музыка - это одежды слова, учения, которое содержит песнопения. Святой Григорий, епископ Нисский, брат Василия Великого, говорит, что музыка находится в согласии с нашим естеством и поэтому пророк Давид соединил мелодию с обучением добродетелям. Он как будто излил сладкий мед на свое учение, который помогает человеческой душе познать и излечить саму себя. Святой Григорий говорит также, что церковная музыка, простая и благочестная, в которую облачаются божественные слова, имеет своей целью пояснить, истолковать смысл того, что сказано в гимне, и с помощью мелодических переходов голоса открыть смысл, скрытый в словах песнопений. Музыка - это как приправа к блюдам, которая услаждает и делает приятным учение Церкви (Григорий Нисский. О надписании псалмов). Старец Паисий Святогорец говорил, что византийская музыка - это сладостные "переходы", т.е. приятные слуху мелодические фразы. Иногда они напоминают пение соловья, иногда нежный шепот волн, а иногда бывают весьма величественны. И всеми средствами выражения они подчеркивают духовный смысл исполняемого песнопения. Он также говорил, что византийская музыка умиряет душу.

Старец Порфирий говорил: "Византийская церковная музыка сама по себе есть наставление... она смягчает душу человека и постепенно переносит ее в другие духовные миры. Звуки византийской музыки источают радость и услаждение, вводя человека в духовный мир".

Мой духовный отец, архимандрит Сарандис Сарандос также говорит, что музыка через песнопение символизирует Радость и присутствие Духа Святаго в Церкви. Поэтому служение песнопения очень важно и певчие относятся к низшему клиру нашей Церкви.

Отец Ефрем Катункиот со Святой Горы, святой и прозорливый старец, говорил, что в каждом монастыре у монахов есть два главных послушания: трапезная и песнопение.

Чтобы исполнять это служение, византийский певчий должен очень хорошо знать музыку. Поэтому в традиции византийской музыки предусматривается многолетнее сотрудничество учителя и ученика как в процессе учебы, так и в совместном пении в храме. О. Паисий так говорит о тех певчих, которые поют по трафарету, без музыкальной выразительности, бесцветно: "Их пение похоже на то, как будто проехал каток и все сравнял, в то время как правильное пение есть излияние внутреннего духовного состояния. Это божественная радость! Сердце радуется Христу, и человек говорит с Богом в сердечной радости".

Византийский певчий также обязан чтить песнопевческое предание и не менять музыкальные тексты ни в процессе их исполнения, ни делая собственную их переработку. Старец Паисий, услышав, как какой-то монах пел измененное Славословие Петра Пелопоннесского, разобрал его и сказал ему, что он мог бы сочинить свое собственное Славословие, но не менять эту древнюю мелодию.

Певчий должен быть благочестивым и петь со смирением. "Тот, кто поет, - говорит старец Паисий, - чтобы петь богоугодно, должен иметь в уме своем божественные мысли и иметь благочестие, чтобы выражать божественные мысли не искусственно, а от самого сердца. Одно дело благочестие, и другое дело - искусство, наука пения. Искусство без благочестия... есть всего лишь краски". Этими словами старец хочет пояснить нам, что певческое искусство

необходимо, как и краски для иконописца. Но без благочестия и любви к Богу это искусство излишне.

Кроме того, старец Паисий говорит, что "когда певчий поет с благочестием, песнопение изливается из самого его сердца и Богу угодно его пение". На чтобы это было так, певчий должен находиться в добром духовном состоянии, умиротворен и внутренне уравновешен.

Старец Порфирий весьма хвалил тех святогорских певчих, которые пели просто, с благоговением, смиренно, имея целью своей помочь молящимся монахам. Он говорил, что у певчего помимо голоса должно быть еще кое-что. Вместе с голосом, который образует звуковые волны, певчий должен источать радость на других, таинственных, волнах, которые затрагивают души людей и достигают самых их глубин. Так свершается великое таинство. В великом таинстве общения человека с Богом несет свое служение и византийская музыка. Будучи церковным искусством, подобно иконографии, гимнографии и церковной архитектуре, она содержит в себе художественное начало, требует умения и таланта. Но она - не автономное искусство, с помощью которого художник выражает то, что ему хочется, устанавливая свои собственные каноны. Византийские певчие должны следовать преданию церковного пения и составлять мелодии согласно издревле дошедшим благодаря церковному преданию канонам и, как написано в одной древней книге по теории византийской музыки, подражать ангельским чинам и, следуя им, со страхом и трепетом стоя во Храме, воспевать Бога святыми песнопениями. Благодать Троицкого Бога предстательством св. Сергия Радонежского, св. Серафима Саровского, св. Старцев Оптинских, св. Иоанна Кронштадского, св. новомучеников и исповедников российских, отдавших жизнь свою за Христа и всех святых, в земле российской просиявших, да пребудет на тех, кто берет на себя это певческое служение, дабы помочь своим братьям во Христе в их восхождении к небу.

Греческая народная песня (многие называют ее **рембетико**) вызывает последнее время интерес не только в Греции. Ее изучают во многих университетах Европы, США, Австралии. Многие студенты, пишущие диссертации по этой теме, обращаются ко мне за помощью. Как древнегреческая культура основывалась на эпических поэмах Гомера, так современная греческая культура основывается на греческой народной песне. Я не сомневаюсь, что в будущем их будут признавать и изучать как сегодня поэмы Гомера.

Во многих странах (в Финляндии, Швеции, Австралии, США) существует не просто теоретическое изучение этой музыки, но и живое ее исполнение группами, которые играют на **бузуки** (греческий народный инструмент, напоминающий мандолину). В одном документальном фильме греческого режиссера я видел финские группы, которые раньше играли джаз или свою этническую музыку, а теперь играют греческую народную музыку, используя бузуки.

У иностранцев сегодняшняя Греция ассоциируется с Парфеноном и бузуки. Я спрашивал музыкантов, почему они так любят играть на бузуки, а не на скрипке или фортепьяно? Они отвечали, что на этом инструменте можно одновременно играть мелодию и держать ритм. Бузуки можно легко сочетать с другими инструментами: гитарой, аккордеоном, фортепьяно. Бузуки передает мелодию тонко и скромно.

Иногда в начале и часто в середине песен слышны отдельные музыкальные фразы разных инструментов в стиле импровизации, то есть **таксими**. Это своего рода введение в атмосферу песни, которое задает ее тему. Затем идет мелодия, как правило, танцевальная. В Греции принято, что люди встают и танцуют.

Танец **хасапико** (мясников) распространен на Балканах. В Сербии его можно встретить как сербский. В Румынии его же называют "хора". Русский казачий танец тоже родственен этому ритму. В византийское время в Константинополе было много мясников. В 800-1000 гг. н.э. мясники Константинополя, как и люди других профессий, создавали свои профессиональные группы. В группу мясников входили многие национальности: греки, сербы, албанцы, румыны, вlahи. Раз в год они устраивали свой праздник. Собирались сотни мясников, вставали в круг и танцевали. Хасапико - один из основных ритмов греческих народных танцев.

Другой танец - **зейбекико**. Зейбеками называли партизан, которые жили на территории Малой Азии. Они носили короткие штаны, чтобы показать, что у них светлые ноги и они не турки. И они надевали несколько фесок одна на другую для отличия от турок. На поясе они носили очень много оружия. Правители Османской империи уничтожали зейбеков, а греки Малой Азии их любили и переняли их танец.

Рембетико - это классический этап развития греческой народной городской песни. Рембетис (от древнегреч. - мотаюсь, скитаюсь) - это человек, который без особого смысла мотается по жизни, без цели. Он живет беспорядочно. Он не ведет хозяйство, не может жить только с одной женщиной, не хочет каждый день ходить на работу. Он любит петь, танцевать, курить кальян, устраивать драки. Такие привычки появились в османское время.

Иногда рембетис назывался **даис** (от турец. - удалой, храбрый парень) - тот, кто решал проблемы силой, не обращаясь к властям. В других случаях рембетис назывался **мангас** (от испан. - группа вооруженных людей), или **клефтис** ("вор", партизан). Во время греческой революции мангасы становились партизанами. Часто рембетис являлся **бербандисом** (от турец. - бабник), поэтому понятно, что многие песни имеют любовную тему.

Еще один ритм - **цифтэтэли** - эротический танец. Он развился из танца живота. Когда одна женщина танцует, она привлекает внимание и приглашает какого-то мужчину. Когда танцуют мужчина и женщина в паре - это имитация любви. Цифтэтэли берет свое начало от древнего танца кордакас. В древней Греции запрещалось танцевать его публично. За нарушение могли арестовать. Раньше цифтэтэли часто приводил к дракам, если к женщине подходил чужой мужчина. Сегодня мы стали европейцами и танцуем все вместе, без драк.

Большинство греческих народных мелодий - танцевальные (95 песен из 100). Дело в том, что профессиональные музыканты играли на праздниках, свадьбах, в музыкальных кофейнях, тавернах, ресторанах. И в интересах исполнителей было, чтобы людям нравилась музыка, чтобы они вставали, танцевали, заказывали любимые мелодии и соответственно за них платили. И заказывали и платили не раз!

Один из основных ритмов, на котором основаны народные песни, - **сиртос**. Это самый древний танец. Первый танцор ведет остальных. Это основной групповой танец, который греки исполняют на свадьбах. На древней керамике вы можете увидеть воинов, которые танцуют сиртос. Сохранилась надпись (примерно 300 г. н.э.), где говорится, что сиртос -самый патриотический танец.

Греческие народные песни воспевают все сферы человеческой жизни. Шло время, и менялись темы. В 20-е гг. основной герой был беженцем из Малой Азии. В 30-е гг., во время экономического кризиса в Греции, герой песен - рембетис. В 40-е гг., во время фашистской оккупации, в центре внимания - партизан. Позже, во времена гражданской войны, песни говорят о борьбе против государственной армии. В 50-60-е гг. герой -рабочий. Смена общественных условий, взглядов людей и их проблем находила отражение в народных песнях. И, конечно, всегда популярными оставались песни о любви.

Самый известный певец народной песни - **Казандзидис**. Он умер два года назад. Многие писали для него стихи и музыку. У него был очень специфический баритон. Его нельзя назвать рембетис. Он беженец. Сначала работал на заводе рабочим, затем начал петь. Поэтому у него много песен о рабочих. В одной из них, например, говорится, что рабочий тоже человек. Он тоже хочет жить. Богатые люди должны ценить и уважать рабочих. В 50-е гг. после гражданской войны у него появилось много песен о дружбе с арабами и азиатами. А также о греках, которые вынуждены были эмигрировать в Германию, Америку, Австралию и другие страны в поисках работы.

Существуют ли крестьянские песни, связанные со сбором урожая? До XX в. Греция являлась аграрной страной. Но много греков жило в городах, таких крупных, как Константинополь, Измир, Салоники. В то время Константинополь был одним из самых крупных городов Европы. В городах стала развиваться народная городская песня. Она лучше по качеству, т.к. в городах ее сочиняли профессионалы. С индустриальной революцией культурная жизнь сосредоточилась в городах. Крестьянские песни, конечно, тоже есть. Они записываются и исполняются, но они не так распространены. Городские песни слушают и в деревнях, и в городах, а деревенские не пользуются такой популярностью в городе.

Изначально народная песня имеет под собой психологическую или социальную основу? Это социальное явление. С самого начала - это нежелание подчиняться турецким властям. Это социальный протест. В деревнях протестовали клефтес и арматоли (вооруженные люди), а в городах - рембетисы. Рембетис не любит подчиняться не только законам, но и социальным нормам. Обычный грек, например, пойдет в церковь, а он пойдет в таверну. Рембетис выказывает нелюбовь к общественным правилам, держа в одной руке бузукки, а в другой - четки. Если к нему обращается человек, облеченный властью, он выражает свое пренебрежение, крутя четки.

Популярна ли народная музыка в Греции сегодня? Слушает ли ее молодежь? Конечно, молодежь очень часто слушает эту музыку. Грек не может не любить греческую народную музыку. Я ежедневно выступаю на радио с музыкальной программой и провожу маленькие исследования, чтобы определить, что нравится и что не нравится молодым людям и их родителям. Очень часто молодежь на Кипре слушает рок и другую современную музыку. Но когда они уезжают учиться в Англию, Америку, Австралию, Россию, Чехию, у них появляется ностальгия. И они начинают больше слушать народную греческую музыку. В ночных клубах Греции и Кипра обычно до полуночи слушают европейскую музыку, а после - греческую. Под эту музыку могут танцевать все, вне зависимости от возраста. Мы организуем такие концерты на Кипре, где танцуют вместе люди от 5 до 90 лет.

Расскажите о восточном влиянии на греческую музыку. Греческая народная музыка вобрала в себя ритмы и мелодии всех соседних стран. В ней звучат отголоски арабской, индийской и даже латиноамериканской музыки. Но нельзя сказать, что народная песня - это восточная песня. Музыканты создавали репертуар для многонациональных слушателей. И конечно, на их песни влияли и турецкие, и арабские мелодии, но в той же мере и итальянские, балканские и даже африканские. Когда в Греции показали индийское кино, многие восприняли и это влияние. Националисты думают, что это плохо для греческой песни. Но я считаю, что сила песни именно в том, что она может вбирать в себя все лучшее из таких разных культур.

Расскажите об объединении рембетико с другими жанрами. Такое явление существует. Вот, например, ча-ча-ча, исполненный на бузуки.

Расскажите про греческую поп-музыку. В Греции ее называют скиладико (собачьи) песни. Народная песня - это произведение искусства, потому что профессиональные музыканты, которые их писали, доводили свое мастерство до технического и эстетического совершенства. Сегодня тысячи людей играют на бузуки. Любой может научиться играть и сочинять музыку. Поэтому скиладико-песни, как правило, лишены качества и смысла. Они очень быстро исчезают. Некоторые живут всего один вечер. Часто можно услышать подражание зарубежным музыкантам, например Мадонне. Для Америки Мадонна оригинальна, а греческая имитация - это всего лишь имитация. Собачьими эти песни называются потому, что в них нет смысла, а исполнение похоже на завывание.

Сегодня День музыки. Сегодняшняя встреча приурочена к этому дню? Для греков каждый день - День музыки. **Есть такая песня о пяти греках, которые устроили переполох в аду. Они там встретились, начали веселиться и все разбили. Все мертвые встали и тоже стали танцевать.**